

نور البیان
قرآن کریم کے نور مجید

انکساری جلد

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPANESİ

KAYIT No. 11430

YER No. A/8560-2

11430
A/8560-2

B

سوره مریم

مکده نازل اولشدر — طقسان سکر آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کَیْمَعَصَ ۝ ذِکْرُ مَحْمَدٍ رَّبِّکَ عَبْدُہُ زَکَرِیَّا ۝ اِذَا نَادٰی رَبُّہٗ نَبَاً خَفِیًّا ۝

کھیمعص .

یا محمد ! بواوقودیمیز ، ربک تعالی و تقدسک ، قوی زکریا علیه السلامه رحمتک ذکریدر . زکریا علیه السلام ، ربی تعالی و تقدسه خفیا ندا ایندیگی وقت ، حقده رایگان اولان رحمتک ذکریدر .

قَالَ رَبِّیْ اِنِّیْ وَهَمَّ السَّطَرُ مِنْ شَیْءٍ وَلَئِنْ اَنْتَ اَنْتَ اَنْتَ رَبِّیْ شَیْءٍ ۝

زکریا علیه السلام : « یاربی ! بن اختیار اولدم ، صاحب آغاردی . شیمدی به قداور سکا ایندیگم دھالک هیچ برنده خائب اولمادم ! » .

وَاِنِّیْ خَشِیْتُ الْمَوَالَیْ مِنْ وَرَیِّ وَكَانَتْ اَمْرًا فَاَفْهَمْتُ لِمَنْ لَدُنْکَ وَلِیَّا ۝

« بندن صوگرا مقامه قائم اولاجق عم زاده لرمک أفعالندن قورقویورم . تروجه مده قیصیردو . فضل و قدر تکلله بکا برچوجوق احسان ایت ! »

یَرْجُوْیْ رَبِّکَ مِنْ اِلَیْسَتْوَبْ وَاجْعَلْهُ رَبِّیْ رَضِیًّا ۝

« اوچوجوق ، بکا و آل یعقوبه وارث و خیر الخلف اولسون . یاربی اونک قوی و فعلنی رضاگه قرین ایت ! » دیدی .

يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿١٦﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي كُنُّن لِّي غُلَامًا وَكَانَتِ امْرَأَتِي

حق جل و علا « آی زکریا ! بز سنی یحیی اسمیله مسما برأرکک چوجوقله تبشیر ایدهرز . اوندن اول بواسمی هیچ برکیسمه ویرمه دک . » دیدی .
زکریا علیه السلامده : « یاربی ! بنم زهدن چوجوغم اولور ؟ زوجهم قیصیردر . بنده پک اختیار اولدم ! » دیدی .

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٍ وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرًا مُّشِينًا ﴿١٧﴾ قَالَ إِنِّي أَتُكَلِّمُ النَّاسَ لَيْلًا سَرِينًا ﴿١٨﴾

الله عظیم الشان : « بو ، بویلهدر و بنم ایچون قولایدر . سنی ده اولجه هیچ برشی اولمادیغک حالد خلق ایتدم ! » دیدی .
زکریا علیه السلام : « یاربی ! زوجهمک زمان حملی بیلیمکلم ایچون بگا برعلامت ویر ! » دیدی . الله عظیم الشانده : « اوج گون متادی ناسه سوز سوبله یهمه مکلکک زوجهمکک حملنه علامتدر . » بویوردی .

فَرَجَّ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَخِرُوا بِإِسْمِهِ

زکریا علیه السلام عبادتگاهندن چیقدی و قومنه : « صباح آقشام الله عظیم الشانه تسبیح و تنزیه ایتملرینی اشارت ایلهدی .

يَا يَحْيَىٰ خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَإِنَّا نَحْكُمُ صَبِيًّا ﴿١٩﴾ وَكَانَ نَاِمًا لِّذُنُوْرِكُوْةٍ وَكَانَ نَفِيًّا ﴿٢٠﴾ وَبَرًّا

یا یحیی ! « توراتی اجتهاد ایله آل ! » دیدک و اوکا حال صباوتنده نبوت ویردک .

و طرفزدن ، اونک قلبنه ناس ایچون ، مرحمت القا ایلهدک و اونی گناهلردن تطهیر ایتدک ؟ اوده مطیع و معاصیدن محتجب ایدی .

أبُوْنِنَه مطیع ایدی . متکبر و الله عظیم الشانه عاصی ده کلدی .

طوغدینی ، اولدوکی و بعث اولوندینی گون ، اوکا حق جل و علادن سلام اولسون !

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مِرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِيفًا ﴿٢١﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا

یا محمد ! بوسوردهده مریمک قصه سنی و مریمک اهلندن آریلوب شرق طرفنه گیتدیگی زمانی ذکر ایت .

مریم شرق طرفنه گیتدی و اهلله کندی آراسنه بر پرده چکدی . اوکا جبریل علیه السلامی گوندهردک . جبریل علیه السلام ، تام الحلقه انسان شکلمده تمثیل ایتدی .

قَالَ إِنِّي آنُوْدُ بِالرَّحْمٰنِ إِنَّكَ نَفِيًّا ﴿٢٢﴾ قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿٢٣﴾

مریم ، جبریل علیه السلامه خطاباً : « بن ، سندن رحمانه صیغیریم . اللهدن قورقارسهک بگا تعرض ایتمه ! » دیدی .

جبریل علیه السلام : « بن ، سکا معاصیدن طاهر برأرکک چوجوق باغیشلانماسنه سبب اولوق ایچون ، سنک استعاده ایتدیگکک الله عظیم الشانک رسولیم ! » دیدی .

قَالَ إِنِّي كُنُّن لِّي غُلَامًا وَكَانَتِ امْرَأَتِي نَفِيًّا ﴿٢٤﴾ قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٍ

مریم : « بنم چوجوغم زهدن اولور ؟ حال بوکه بگا بربرش تماس ایتمه مشیدر . بن فاجرمده ده کم ! » دیدی .

جبریل علیہ السلام : « بو ، بویله در . ربك تعالى وَ تَقْدِسَ دیدی ، كه بو بنم ایچون قولایدر . بن ، اوچو جوغنی کال قدرتمه علامت وَ بزدن عبادالله رحمت اولارق ویریرم . دیدی وَ بویله اولماسی مقدر ایدی . مريم ، گبه اولدی وَ اهلندن داها اوزاق بریره چکلدی .

٢٩-٢٨ فَأَمَّا مَا نَحْنُ بِالْخَلْقِ فَأَكْتَ الْبَشَرِ مِثْلَ قَبْلُ مَذَاوَكْتُ نَسِيًا مَنِيًا * فَأَذِيبُهَا مِنْ خَلْقِهَا أَلَا تَعْرِضُ فَذَجْعَلُكَ رَيْبًا * تَحْنُكَ سِرًا * وَهَرَى إِلَيْكَ بِجَنَاحِ الْخَلْقِ نَاطِقًا عَلَيْكَ رُطْبًا جَنِيًا *

اوراده آغریسی طوتدی ؛ اوراده کی خرما اغاجنه طایاندی وَ وضع حل ایتدی وَاوْتَانِدِیغْنِدَنْ : « کاشکی داها اول اولوب نسیاً منسیاً اولایدم ده بوکونی کورمه ییدم ؛ دیدی . وَ مريم ، آلتندن : « ربك تعالى وَ تَقْدِسَ ، سنك آلتکده کنی سید قیلدی . محزون اولما ؛ دیه برندا ایشیتدی . خرما آغاجنی صاللا ، سکا کاله ایرمش تازه خرما دوشر ؛ دیدی .

٢٦ فَكَلِمَاتٍ رَاسِخَةٍ فِي عَمَقٍ فَأَمَّا نَزِينَ مِنَ الْبَشَرِ أَعْدَاءُ * فَقُولُوبِ إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَوْلَا لَكُمُ الْيَوْمَ الْمُنِيسُ *

« یه ، ایچ وَ قریر العین اول ؛ برکیمسه یه تصادف ایده رسه ک ، بن رحمان ایچون اوروج نذر ایتدم ، بوگون کیمسه یه برشی سویله مه یه جگم ، دی ؛ دیدی . (۱)

ایضاح

(۱) اوزمان صیام حالتده سکوت ایده لرلدی .

٢٨-٢٧ فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًا * يَا آخُتُ هَذَا مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ وَمَا كَانَتْ أَمْلِكُ بَعِيًا *

مريم چو جوغیله برابر قومنه گلدی . قومی : « یا مريم ! چوق فنا برشی یاپدک ؛ « یا اخت هرون ! سنك باباک زانی ، والده کده زانیه ده گلدی ؛ « دیدیلر .

٢٣-٢٢ فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نَكُونُ مَنْ كَانَتْ فِي الْمَهْدِ صَبِيًا * قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًا * وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا * وَبَرًّا بِوَالِدِيٍّ وَلَمْ يَجْعَلْ لِي جَنَانًا * شَقِيًّا * وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا *

مريم : « اوگا سویله یکنز ؛ دیه چو جوغنه اشارت ایتدی . قومی : « بشیکدم اولان چو جوغه ناصیل سویله یه لم ؛ « دیدیلر .

چو جوق : « بن اللهك قولیم ، بکنا کتاب ویردی وَ بنی نبی اتخاذ ایتدی ؛ « وَ بنی هر نرده اولسام مبارک قیلدی وَ حیاته اولدیم مدت نماز و زکات ایله امر ایتدی . « وَ والدهمه اطاعتله امر ایتدی وَ بنی متعظم وَ عاصی ایتمدی ؛ « وَ طوغدیغم ، اولدوگم وَ بعت اولوندیغم گون ، بکناحق جل و علادن سلام اولسون ؛ «

٢٦-٢٥ ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ * مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَخْذُلَ مَنْ يَدْعُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ * قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ * وَإِنَّا لَنَنبِئُكَ بِمَا عِبْدُهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ *

ایشته عیسی بن مريم بودر . یهود و نصارانک شک ایتدکری طوغرو سوزده بودر . ولد اتخاذ ایتمک حق جل و علانک شاننه لایق ده گلبر . الله عظیم الشان اوگی اسنادندن منزهدر . برشیثک اولماسنی حکم ایتدیگی وقت « اول ؛ « دیر ، اولور . عیسی علیه السلام قومنه : « الله عظیم الشان بنم و سزک ره زدر . اوکنا عبادت ایدکزه طوغرو یول بودر ؛ « دیدی .

فَاخْلَفَ الْاَخْرَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْرِدٍ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾ اَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ وَانذَرُهُمْ يَوْمَ الضَّرَةِ اِذْ قُضِيَ لَهُمْ نَفْسُهَا فَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾ اِنَّا نَحْنُ بَرُّ الْاَرْضِ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

عیسی علیہ السلام حقندہ برطاقم حزبلہ آریلانلر ، بینلرنده اختلاف ایتدیلر. غایت قورقونج اولان قیامت گونی ویل اوکافرلرہ !

اونلر قیامت گونی بزه گلدکری وقت، شایان تعجب شیلری گوروب ایشیدیلرلر . لکن ظالملر بوگون ضلال مبینده درلر .

یا محمد ! حسابک ختام بولدینی و اهل جنتک جنته و اهل نارك جحیمه سوق اولوندینی وقت ، که کوتولک یاپانلرک یاپدیقلرینه ، ایلک یاپانلرکده تزییدایتمه دکلرینه پشیان اولدوقلری حسرت گونیدر ؛ احوال آخرتدن غافل و قیامت گوننه غیر مؤمن اولارق ضلال مبینده ثبات ایدن کافرلری انذار ایت .

بز ، یری ویر یوزنده کیلری هلاک ایدمرز . صوگرا ، اونلر بزه رجوع ایدهلرلر .

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ كَانْتَ صَدِيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾ اِذْ قَالَ لَإِيكُوبُ اَبَتِي لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾ يَا اَبَتِي اِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ بِاِنَّكَ فَاتَّبِعْنِي اَفَكُنْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٤٣﴾

یا محمد ! قرآن مبینده ابراهیم علیہ السلامی ذکر ایت . ابراهیم علیہ السلام صدیق و نبی ایدی .

ابراهیم علیہ السلامک کندی باباسنه : « ای پدرم ! ایشیدوب کورمه یمن و سنک ایچون جلب منفعت و دفع مضرت مقتدر اولمایان شیئه نه ایچون عبادت ایدمرسک ! » دیدیکی وقتی ذکر ایت .

اووقت ، « ای پدرم ! بن سنک بیلمه دیگک شیلری بیلیم . بگا تابع اول ، سکا طوغرو یولی کوسترهیم ! »

يَا اَبَتِي لَعَنَ الشَّيْطَانُ اِذَا الشَّيْطَانُ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾ يَا اَبَتِي اِنِّي اَخَافُ اَنْ يَمَسَّكَ عَذَابُ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾ قَالَ اَرَاغِبُ اَنْتَ عَنِ الْمَلِئِكَةِ اِذْ يَرْفَعُ لَكَ لَوْحُكَ وَاَنْتَ لَا تَرْضَى لَاحِظًا وَاهْرَاقَ مِلْغًا ﴿٤٦﴾

« ای پدرم ! شیطانہ طایما . شیطان رحمانہ عاصیدر . »

« ای پدرم ! سکا رحمانک عذابی تماس ایتمه سندن و سنکده عذابده شیطانله برابر بولونما کدن قورقارم ! » دیدی .

پدری : « ای ابراهیم ! سن ، بنم السهرمدن اعراضی ایدیورسک ؟ بوندن صرف نظر ایتمرسهک ، سنی طاشلارم ، بندن اوزون زمان اوزاق اول ! » دیدی .

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي اِنَّهُ كَانَ بِحَفِيًّا ﴿٤٧﴾ وَاعْرِضْكَ وَمَا نَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ اِنْ كُنَّا عَوَارِفٍ عَلٰى اَلَا اَكُونُ بِدَعَاؤِ رَبِّي شَاقًّا ﴿٤٨﴾ فَلَا اَعْتَزُّهُمْ وَمَا يَعْزُدُنْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلًّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾ وَوَهَبْنَا لَهُمُ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾

ابراهیم علیہ السلام پدرینه : « سکا سلام اولسون . بوندن صوگرا سنی طاریلداحق برشی سویلهم . سنک ایچون ربم تعالی و تقدسدن استغفار ایدهرم . حق جل و علا بنم حقمده لطفکاردر ، دعای قبول ایدهر . »

« بن ، سزدن و سزک الله عظیم الشانی براقوبده عبادت ایتدیگکز شیلردن آریلیرم ؛ و ربمه عبادت ایدهرم . امیدوارم ، که الله عظیم الشانه عبادتده شق اولمایم ! » دیدی .

ابراهیم علیہ السلام ، اونلردن و الله عظیم الشانی براقوبده طایدیقلری پوتلردن آیرلیدی وقت ، اوگا اسحاق و یعقوب علیهما السلامی باغیشلادق و هرایکسنی پیغامبر ایتدک . و هراوچنه رحمتزدن احسان و اونلری خلقک توقیر و ثناسنه مظهر ایتدک .

وَإِذْ كُنَّا فِي الْكِتَابِ مُوسٰى اِنَّكَ اَنْتَ نَحْنُصَا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥١﴾ وَنَادَيْنَا مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾ وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا اَلْهَامَ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾

یا محمد ! قرآن مبینده موسی علیہ السلامی ده ذکر ایت . اوده مخلص و رسول و نبی ایدی .

اوكا طورك طرف يميندن ندا ايتدك . اوني حريم مناجتمزه تقريب ايلهك .
وَ اوكا رحمتزدن برادري هاروني ني اولارق ترفق ايتدك .

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥٠﴾ وَأَوْكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ
وَكَانَ عِندَ رَبِّهِ مَهْتَبًا ﴿٥١﴾

یا محمد! قرآن مبینده اسماعیل علیہ السلامی ذکرایت . صادق الوعد رسول و نبی ایدی .
أهلنه نماز و زکاتی أمر ایدمردی . ربی تعالی و تقدس عندنده مقبول ایدی .

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِذِ بَرَّسْنَاهُ كَأَن نُّصِيبَهُ بِآيَاتِنَا ۖ وَدَفَعْنَا مَكَانًا عَلِيمًا ﴿٥٠﴾

يا محمد ! قرآن مبینده ادریس علیہ السلامی ده ذکر ایت . اوده صدیق و نبی ایدی .
اونی ده شرف نبوتله اعلا ایلهدك .

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنَّا إِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرَوْا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ۝

بُونُلَرُكَ كَافَهْسِي ، آدَمْ عَلَيهِ السَّلَامُكْ وَ نُوْحْ عَلَيهِ السَّلَامْ اَيْلِهْ بَرَابِرْ سَفِينَه يه بَيْنْدِير دِيگِمِز
کِيمَسَه لَرُکْ وَ اِبْرَاهیمْ وَ اسْرَائیلْ عَلَیْهُمَا السَّلَامُکْ ذَرِیَّتَدَنْ اُولُوْبْ اَللهْ عَظِيمُ الشَّانُکْ اِنْعَامْ
بُو یوردینی پیغامبرلردر وَ هِدَايَتْ وَ نُبُوْتْ اِيحْيَوْنْ اصْطِفَا ایتدیگِمِز ذَوَاتَنْدُرْلَرْ . بُونُلَرْ ،
کُنْدِيلِرِنَه آیاتِ رَحْمَانْ اَوْقُونْدینی وَ قَتْ ، آغْلایارِقْ سَجْدَه یه قَاپَانِرْلَرْ .

تَخَلَّفَ مِنْ بَيْدِهِ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَةَ ۖ فَسَوْفَ يَلْفُونَ عَنَّا ۖ إِلَّا مَن تَابَ وَآمَرَ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ۖ جَنَابِ عَذْرِ اللَّهِ وَعْدَ الرَّحْمَنِ
عَمَادَةُ الْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ۝

بونلردن صوگرا گلنلر نمازی ترک و شهوات نفسانیله لرینه اتباع ایتدیلر . اوئلر غیابه آتلا حقلدر .

اوفرلدن توبه و ایمان ایدوب أعمال صالحده بولونانلر ایسه ثوابلرندن برشی تقیص اولونمادینی حالده جتته ادخال اولونورلر .

اوجنتلر ، رحمانك ، قوللرينه غائبانه وعد ايتديگي جنّات عدندر . الله عظيم الشانك
وعدى لامحاله گلر .

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا أَوْ أَلَسًا وَلَمْ تُدْرِكْ فِيهَا الْبُكْرَةُ ۖ وَنَسِيتُمْ ۖ تِلْكَ الْجَنَّةَ الَّتِي نُورِثُ
مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ۝

اونلر ، جنتلرده فضولی کلام ایشیتیمزلر ؛ آنجا سلام ایشیدیرلر . اونلر ایچون اوراده صباح و اقشام رزق حسن واردلر .
بوجنتلری قوللرمزدن متقی اولانلره وریرز .

وَمَا تَنْزِيلُ الْإِبْرَاهِيمَ لَهُ مَا يَنْزِلُ أَيْدِينَا وَمَا خَفْنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٥٠﴾

جبریل علیہ السلام، رسول کبریا علیہ التحایہ خطاباً: « بز، آنجا حق ربّک تعالیٰ وَتَقْدَسْکَ اُمْرِیْلَه گلیرز. اوگمزدہ کی، آرقامزدہ کی وَبُونرک آراسندہ کی شیلرک کافہ سی اونکدر. اونک مشیتیلہ حرکت ایدہرز. ربّک تعالیٰ وَتَقْدَسْ سنی ترک ایہدہ دی. » دیدی.

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٥٠﴾

« رَبِّكَ تَعَالَى وَتَقَدَّسَ كَوَكْرُكَ ، يَرْلُوكَ وَهَرَايَكِيْسَنِكَ آراسَنَدَمَكِي مَوْجُودَاتُكَ كَافَّةً سَنِكَ رَسَدَر. اَوَكَا عِبَادَتِ اَمِت . اَوَنِكَ عِبَادَتَنَدَمَثَاتِ اَيْلَه. اَوَنِكَ مَثَلِي وَاَرَمِي؟» دِيْدِي.

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ إِنَّمَا مَتَّ لَسَوْفَ أُخْرَجَ حَيًّا ﴿٥٠﴾ أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ﴿٥١﴾

انسان : « بن اولدو کدن صوگرا ، قبردن دیری اولارق چیقار یلیر مییم ؟ » دیر .
انسان ، اولجه هیچ برشی اولمادیغی حالده کندینی خلق ایتدیگمزی دوشونمزمی ؟

فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمُ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنَقْصُرَنَّهُمْ جَهَنَّمَ حَتَّى أَتَاهُمُ شَذُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا * ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ مِنْهُمْ أُولَىٰ بِمَاصِلِهِمْ * وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّا *

ربكه قسم ایدم، که اونلری شیطانلریله حشر ایدم. صوگرا، دیزلری اوزرینه چو کش اولدوقلری حالده جهنمک اطرافنه دیزم. صوگرا، مرفقه دن رحمانه داها عاصی اولانلری آیریر، جهنمه القا ایدم. بز، اولردن هانگیسنگ جهنمه آیلما یا الیق اولدیغی بیلیر.

سزدن هیچ برکیمسه یوق، که جهنمه واصل اولماسین. بو، الله عظیم الشانک لازم الانفاذ حکم قطعیسیدر.

ثُمَّ نَحْنُ الَّذِينَ أَمْتُوا وَنَذَرُ الْفَالِ الْبَيْنَ فِيهَا حَتَّى * وَإِذَا نَسِلْ عَلَيْهِمُ الْبُتَاتُ قَالُوا الَّذِينَ كَفَرُوا لَئِنْ آمَنُوا لَأَتَيْنَهُمْ فِي خَيْرِ مَقَامٍ * وَكَرَاهُوا أَنْ يُقَرَّبُوا إِلَيْهِمْ * وَكَرَاهُوا أَنْ يُقَرَّبُوا إِلَيْهِمْ * وَكَرَاهُوا أَنْ يُقَرَّبُوا إِلَيْهِمْ *

صوگرا، اتقا ایدنلری قورتاریر. کافرلری ده اوراده دیز اوزره چو کش اولدوقلری حالده براقیر.

آیات قرآنیه مز، اعجازی واضح و نظیری محال اولارق اوقوندیغی وقت، ارتکاب کفر ایدنلر ایمان ایدنلره: «هانگیمزک مقامی خیری و مجلسی داها کوزملدر!» دیدیلر. یعنی رفاه حاللریله افتخار ایتدیلر.

حال بوکه، بز ائم سالفه دن مال و منال اعتباریله بونلردن اکثر و منظر اعتباریله احسن اولان برچوقلری هلاک ایتدک.

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِذَا الْعَذَابُ وَإِنَّا السَّاعَةُ * فَسَيَكُونُ مِنْهُمْ شَرٌّ مُّكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا *

یا محمد! «برکیمسه ضالانده اولورسا، رحمان اونی امهال و استدرجا طول عمره

معمر ایدم. حتی وعد اولوندوقلری عذابی، یا خود قیام ساعتی کورورلرسه، کیمک مقامی شر و اتباعی ضعیف اولدیغی بیلیر! «دی.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ أَعِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرُ مَرَدًّا *

نائل هدایت اولانلرک هداسنی الله عظیم الشان تزید ایدم. صالح اولان اعمال ابدیه، ربک تعالی و تقدس عندنه، ثواب و عاقبت اعتباریله داها خیرلیدر.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِينَ مَا لَا أُولَدُ * أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا *

یا محمد! آیتلرمیزی و بعثی انکار ایدم و آخرتده مال و اولادی اولاجغی سویله یین کیمسه نک سوزنده کی غرابی کورمه دکمی؟

او کیمسه غیبه مطلعی اولدی؟ یا خود قیامت کونی کندینه مال و اولادکله جگنه دائر رحماندن عهدی آلدی؟

كَذَلِكَ سَنَكْتُ مَا يَقُولُ وَنَعَذِلُهُ مِنَ الْعَذَابِ مَا دَا * وَنَرِيَهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا * وَأَخَذْنَا مِنْ ذُرِّيِّهِ لِيَكُونَ لَهُمْ عُرًا * كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا *

... دیدیگی کی ده گل! بز، اونک دیدیگی یازار و عذابی تزید ایدم. و اونک مال و اولادینه وارث اولور. او، بزه مال و اولاددن مجرد اولارق تک باشنه گلیر.

کافرلر، کندیلرینه شفاعت ایتملری ایچون، الله عظیم الشانک غیرینی الهلر اتخاذا ایتدیلر. او یله ده گل! الله اتخاذا ایتدکری شیر، اونلرک عبادتلری انکار ایدم جکله و اونلره دشمن اولاجقلردر.

أَلَمْ نَرَاكَ ارْتَضَىٰ عَلَى الْكَافِرِينَ نُورُهُمْ نَارًا * فَلَا تَهْتَاجُهُمْ فِيمَا نَعْتَدُهُمْ عَذَابًا *

يا محمد ! كورمه يورميسك، كه بز شيطانلرى كافرلر اوزرينه تسليط ايتدك ؟ اونلرى انواع تسويلات ايله معاصى به اغرا وتشويق ايدهرلر .

اونلرك هلا كنده استعجال ايمه . بز ، اونلرك گونلرينى صايورز . وقتلرى آزالدى !

يَوْمَ نَخْشِرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝ وَنَسُوقُ الْكٰفِرِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَفْدًا ۝ لَا يَمْلِكُونَ لَشَفَاعَةٍ إِلَّا مَنْ أَمَرَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۝

يا محمد ! ذكر ايت اوگونى، كه متقىلرى مكرما حضور رحمانه حشر ايدهرز .

كافرلرى ده عطشان اولارق جهنمه سوق ايله رز .

عندالهيده ايمان وتقوى ايله متحلى اولاندن باشقا هيچ بر كيمسه شفاعته مقتدر اولاماز .

برطاق كيمسلر : « رحمان ولد اتخا ايتدى ! » ديديلر .

أى او كيمسلر ! سز ، غايت قبيح برايش ايشله دگزر .

تَكَادَ السَّمَوَاتُ يَنْفَطَرْنَ مِنْهُ ۖ وَتَشَقُّ الْأَرْضُ وَنُحِرَ الْجِبَالُ هَدْيًا ۝ أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝ وَمَا يُبْغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يُخَدَّ وَلَدًا ۝ إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا ۝ لَقَدْ أَخْضَحْنَاهُ ۖ وَعَدَّهُ عِدًّا ۝ وَكُلُّهُمْ آتِيوْهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَرْدًا ۝

غايت قبيح ومنكر اولان بوسوزدن آزالدى گوكلر و يرلر ياريلاجق و طاغلرده ييقلاجق ايدى .

چونكه اونلر ، رحمانه ولد نسبت ايتديلر .

حال بوكه ، ولد اتخاى رحمانه لايق ده گلدر .

چونكه ، گوكلرده و يرلرده كيلردن هيچ بر كيمسه يوقدر، كه رحمانك ملكى اولماسين

و ذات و خضوع ايله حضورينه كلمه سين .

الله عظيم الشان ، اونلرك اعداد و أفعالي بيلير .

و اونلرك كافى قيامت گونى حضور رب الصالينه انصار و أتباعدن مجرد اولارق منفردا گليرلر .

إِنَّا لَذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنَسْجَعَنَّ لَهُمُ الرِّجْزَ وُدًّا ۝ فَإِنَّمَا يَسْتَأْذِنُ بِلِسَانِكَ لِنُبَشِّرَ الْمُتَّقِينَ وَنُنْذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا ۝ وَكَرَّاهْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ مَلِكًا مُنْعَمًا بِمَا آتَاهُ ۖ وَآتَيْنَاهُمْ لَهُمْ رِجْزًا ۝

رحمان ، ايمان ايدوب أعمال صالحهده بولونانلرك قلوبلرنده مودت و محبت خلق ايدهر .

يا محمد ! بز ، قرآن ميبى متقىلرى تبشير و خصم الله اولان كافرلرى انذار ايتمهك ايجون سنك لسانكده ازال ايتدك .

بز ، اونلردن اول برچوق امتلرى هلاك ايتدك . اونلرك هيچ برينى گورويورواونلردن برس طويويورميسك ؟

مکده نازل اولمشدر — یوزاوتوز بش ایتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طه ﴿ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ﴿ إِلَّا تَذَكُّرًا لِّمَن يَخْشَى ﴿ تَنزِيلًا مِّنْ خَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ ﴿ فَاَلْحَقْهُنَّ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ﴿ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ﴿

طه .

یا محمد ! بز ، قرآنی اتعاب نفسک ایچون انزال ایتمه دک .
آنجا ، الله عظیم الشاندن قورقانلری تذکیر ایچون انزال ایتدک .
اوقرآن ، یری و سہاوت مرتفعه بی خلق ایدهن الله عظیم الشان طرفدن تنزیل ایدلدی .
رحمان اولان الله عظیم الشان عرش اوزرینه استوا ایتدی .
گوکلرده و یرلرده و بونلرک آراسنده و یرک آلتندہ بولونان موجوداتک کافہ سی
رحمان اولان الله عظیم الشانک در .

وَإِنْ تَجْمَعُوا لِقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَ وَأَخْفَى ﴿ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ﴿

الله عظیم الشانک ذکر و دعا سنده جہری التزام ایدہ رسہ ک ... بیل کہ حق جل و علا
جہردن غنیدر ؛ چونکہ أسرار و خواطری بیلیر .
معبود بالحق الله عظیم الشاندر ؛ اوندن باشقا اله یوقدر . اونک أسماء حسنامی
واردر .

وَهَلْ آتَيْكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿ إِذْ نَادَا نَارًا فَكَأَنَّكَ الْهَلِيلُ أَمْ كُنتَ مِنَ الْإِنْسِ تَارَةً لَّعَلَّ آتِيكَ مِنْهَا بِقَبَسٍ ﴿ أَوْ جُدْ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿ فَلَمَّا آتَاهَا نُودِيَ يَا مُوسَى ﴿ إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَانْقَلِبْ عَلَيْكَ إِنَّا بِمَا عَمِلْتُمْ شَاقِقُونَ ﴿ وَآنَا اخْتَرْنَاكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَكَفِّرْ بِالصَّلَاةِ لِذِكْرِي ﴿ طُوًى ﴿

یا محمد ! موسی علیہ السلام قصہ سی سکا واصل اولدی .

موسی علیہ السلام ، آتشی کوردیگی وقت ، اهلہ : « بورادہ طورکز ، بن آتش
گوردم . امید ایدہرم ، کہ اوندن سزه برشعلہ کتیرہیم ؛ یاخود یولی گوسترہ جک کیسه
بولایم ! » دیدیگی وقتی خاطرلا .

موسی علیہ السلام آتشیہ تقرب ایتدیگی وقت : « یا موسی ! » دیہ ندا اولوندی ...
« یا موسی ! بن سنک ربکم ! نعلینکی چیقار ؛ چونکہ سن طوی نامندہ مبارک و مطہر
بروادیدہ سنک ! »

« بن سنی نبوت ایچون اصطفای ایتدم ؛ بندن سکا نازل اولان وحی استماع ایت ! »
« بن ، الله عظیم الشانم . بندن باشقا معبود بالحق اله یوقدر . بکا عبادت ایت ،
بنی ذکر ایتک ایچون نماز قیل ! » دیہ ندا اولوندی .

لَا تِلْكَ السَّاعَةُ آتِيَةً أَكْثَادُ أَخْفِيهَا الْخَفِيُّ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْنَى ﴿ فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنٌ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ ﴿ هُمُومُهُ فَتَرَدَّى ﴿ وَمَا تِلْكَ بِمِثْلِكَ يَا مُوسَى ﴿ قَالَ هِيَ عَصَايَ تَوَكَّلْتُ عَلَيْهَا وَهَسَّ بِهَا عَلَى غَنِيِّيَ وَفِيهَا ﴿ مَا رَبُّ آخَرٍ ﴿ قَالَ لَيْفَهَا يَا مُوسَى ﴿ قَالَ لَيْفَهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْنَى ﴿ قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَعِيدٌ مَا ﴿ سَبِّحْهَا أَوَّلَى ﴿

« زمان وقوعی اخفا ایتک ایستہ دیگم قیامت ، هر نفس خیر یاخود شر عملنک جزاسنی
گورمک ایچون لامحالہ قویا بقدر .
« قیامتہ ایمان ایتمین و هواسنه تابع اولان کیسه لر قیامتی تذکردن سنی منع ایتمین .
ایدہ رسہ ، هلاک اولورسک ! »

« ياموسى ! صاغ الكده كي نهدر ؟ » ديه ندا اولوندى .

موسى عليه السلام : « او ، بنم عصامدر . بن اوگا طايانيرم . اونكله قويونلر مه آعاجدن ياپراق سيلكدرم . اونكله تسويه اولونا جق باشقا احتياجلر مده واردر . » ديدى .

حق جل و علا : « ياموسى ! او عصاي يره براق ! » بويوردى .

موسى عليه السلام براقدى . عصا ، همان برأزدرها اولوب اوتيه برى به قوشدى .

حق جل و علا : « ياموسى ! اوني آل ؛ قورقا . بز ، اوني اولكى هيأته اعاده

ايدمرز ! » بويوردى .

٣١-٣٢ وَاضْمُكَ يَدَكَ إِلَى جَانِبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سَوْءٍ آتِيَةٍ أُخْرَى ۖ لِيُزِيلَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ۖ إِذْ هَبَ

إِلَى فِرْعَوْنَ أَنَّهُ طَغَى ۖ قَالَ رَبِّ اسْخِرْ لِي صَدْرِي ۖ وَتَسِيرَتِي أَمْرِي ۖ وَأَخْلَعْ عُقَّةَ رَبِّ لِي سَائِي ۖ

تَيْفَهُمْ أَقُولِي ۖ وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ۖ هَؤُلَاءِ أَهْلِي ۖ اسْتَدْبِرْهُ ۖ أَنْزِلْنِي

« ياموسى ! الكى قولتوغنك آلتنه صوق ! برمرض اثرى اولماديني حلاله ، ديگر

برمعجزه اولارق ، بياض و شعاع شمس كي بارلاق چيقار . »

« بونلر سكا ، بعض معجزات كبرامزى گوسترمك ايجوندر . »

« فرعونه گيت ؛ چونكه او تكبر و طغيان ايتدى . » بويوردى .

موسى عليه السلام : « ياربى ! بنم صدرى منشرح ايت . »

« و ايشلرمى قولايلاشدير . »

« لسانمه كي عقده يي گيدر . »

« حتى سوزمى آكلاسينلر . »

« اهلمدن بكا بروزير اتخا ايت . »

« او وزير برادرم هارون اولسون . »

« اوني قوه الظهر اتخا ايدهم . »

وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ۖ كُنْشِحْكَ كَثِيرًا ۖ وَتَذَكَّرُكَ كَثِيرًا ۖ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ۖ

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ۖ وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ۖ إِذَا وَجِئْنَا إِلَىٰ إِلَهِكَ مَا يُوحَىٰ ۖ

« اوني ، امر رسالته اشراك ايله ييم . »

« بومطالبم ، سكا جوق تسبيح ايتك ؛ »

« و سنى جوق ذكر ايتك ايجوندر . »

« ياربى ! سن ، بزى گورور و احوالمرزى بيليرسك ! » ديدى .

الله عظيم الشأن : « ياموسى ! ايسته دكلرك و يرلدى ؛ »

« بالله ! سكا بردفقه داها انعام ايتدك . »

« اووقت ، كه والده كه بيلمه ديگى شيشى بيلديردك . »

أَنَّا نُنْزِلُ فِي النَّبُوتِ فَأَنْزَيْنَاهُ فِي السِّمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ السَّاحِلَ يَأْخُذُ عُذُقِي وَعَدُّهُ وَالْقَتِ

عَلَيْكَ حَبَّةٌ مِنْهُ وَلَنُصْنَعَنَّ عَلَىٰ عَيْنِي ۖ

« موساي صندوقه قوى و اوني ده دكزه براق . دكز اوني ساحله آتار و اوني ، بنم

و اونك دشمنمز اولان فرعون آلير . » ديدك . « و حفظ و حمايه مده بويومك ايجون سنى

سهوديردم . »

إِذْ نَسِيتُ آخُتَكَ فَقُلْتُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ فَجَعَلْنَا لَكَ الْإِيزَةَ الَّتِي تَفْرَعُهَا وَلَا تَحْزَنُ ۖ وَفَلَّكَ نَفْسًا

فَبَيَّنَّا لَكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَنَّاكَ فُتُونًا ۖ فَلَيْتَ سَبِينَ ۖ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَا مُوسَىٰ ۖ

« همشيردك ، حالكي تفحص ايجون كزديگى و سنى دكزدن آلان فرعونك اهلنه ؛

« بوجوجوق ايجون سزه بر سود آنا بولاييمى ؟ » ديدگى وقت ، سنى خلقه سهوديردك .

و والدهك قرير العين اولوب محزون اولماق ايجون سنى اوگا ارجاع ايتدك . و بر آدم

اولدوردك ؛ اونك خوف جزاسندن سنى قور تاردق . و سنى ديگر صورته ده امتحان ايتدك .

مدين اُھايىسى آراسىندە سىنەلر جە قالدۇڭ . . .
 صوگرا ياموسى ! مەيىن اولان وقتىدە عودت
 ايتىدۇڭ . » بويوردى .

٤٦-٤٧ واضطعنك لنفسي * اذهب أنت وأهلك يا أباي ولأنتينا في ذكرى * اذهب إلى فرعونانه ضعي *
فقولاه قولاً لنا لعله يذكرك أو يخشى * فالأربنا إتنا تخاف أن يضرط علينا أو أن يضي *
قال لا تخافا إني معكما أسمع وأرى *

« یاموسی ! سنی کئدم ایچون اصطفایتم . »
 « سن و برادرک ، معجزاتله فرعونه گیدگز و ذکرمدہ فتور ایتمه یگز . »
 « فرعونه گیدگز ؛ چونکه او عصیان و طغیان ایتدی . »
 « اوگا قول لین ایله سسویله یگز . مأمولدر، که تذکر ایدمر ، یاخود قورقار . »
 بویوردی .

موسی ایله هارون علیهما السلام : « اُی ربّی ! اونک بزی تعذیبده استعجال یاخود
داها زیاده طغیان ایتمه سندن قورقارز ! » دیدیلر .
حق جلّ و علا اونلره خطاباً : « قورقماکنز ، بن سزکله برابریم ؛ بن ایشیدر
وگورورم ! » بویوردی .

فَأَنبَأَهُمْ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَا تَعْذِْبُهُمْ فَإِنَّكَ إِنَّمَا بِرَأْيِكَ وَالنَّارُ
عَلَىٰ مِرَآثِعِ الْمُهْدَى ۖ إِنَّا فَدَاؤُنَا بِإِنْفَائِكَ عَلَيَّ مِنَ الْمَكْذِبِ ۖ وَمَوْثِقِي ۝

« فرعونہ وارکئز : » بز ، سنک ربک تعالیٰ وَ تَقْدَسْک رسولی ز . بخیا اسرائیل بزملہ برابر گوندەر ؛ اونلری تعذیب ایتمه . بز ، سکا ربک جلّ وَ علانک برهانیه گلدک .
وَالسَّلَامُ عَلٰی مَنْ اَتَّبَعَ الْهُدٰی ! دیکئز ! » بویوردی .
گیتدیلر ؛ وَ « آيَاتِ الْهٰمِيّیْنِ تَكْذِیْبٌ وَ تَصْدِیْقٌ لِّاَعْرَاضِ اَیْدِهٖنَّ لِرُكِّ عَذَابِ دَارِیْنِهٖ
دوچار اولاجقلری بزّه وحی اولوندی . » دیدیلر .

٥٩-٥٨ قَالَ فَمَنْ رَجَعْنَا يَا مُوسَى ۖ قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ۖ ثُمَّ هَوَى ۝ قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى ۝

فرعون : « یاموسی ! ربّکیز کیمدر ؟ » دیدی .
 موسی علیه السلام : « ربّمز ، هر شیئّه شکل و صورت ، خواص و منافع ویرهن ،
 صوگرا اوندن طریق انتقاعی گوسترهن ذات اُجلّ و اعلادر ! » دیدی .
 فرعون : « ائم سالفه نه حاله مدر ؟ » دیدی .

قَالَ عَلِيُّهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى ﴿٥٢﴾

موسى عليه السلام : « اونلرک حالى ربم تعالى وَ تقدس بيلير. لوح محفوظده مشيتير.
ربم جلّ و علا يا کيلماز وَ اونوتماز . » دیدي .

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ۖ فَخَرَجْنَا بِهِ أَرْزَاقًا
مِّن بَيْنِ يَدَيْهِ ۖ كُلُوا وَارْعَوْا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّعَى ۝
وَفِيهَا نَعْبُدُكُمْ وَمِنَهَا خُجُوعُنَا إِلَىٰ أُخْرَىٰ ۝

« او ، اولہ بر اللہ عظیم الشاندر، کہ یری سزہ مقر اتخاذ ایتدی واوراده سزہ یولر آجدی و سہادن یاغور یاغیردی . » دیدی . بز ، او یاغورلہ هر صنف نباتات مختلفہ فی نبات استک .

اونلری ییگنر و حیوانلرگزی اوتلادگز . اصحاب عقول ایچون بوزلرده عبرتلر واردر . سزی یردن خلق ایتدک ؛ بعد الموت اعاده ایدمرز و اورادن برکره داها حیقاریرز .

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ نُورًا وَكُتُبًا وَتَبَارَكَ الَّذِي يَهْدِي اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ ۖ وَاللَّهُ يَهْدِي لِمَنْ يَشَاءُ ۖ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ﴿٥٦﴾

فرعونہ معجزہ درمنا کافہ سنی گوستردک . تکذیب و وحدانیت الہیہ بی تصدیقندن
اباء ایتدی .

و « یاموسی ! سحر گله بزى مصر دن چیقار مق ایچونى گلدك ؟ » دیدى .

فَلَمَّا لَبِثْتَ فِي بَيْتِكَ بِضْعَ مِثْقَالٍ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوِيًّا ۖ قَالَ مَوْعِدًا
كَمْ يَوْمٍ لِلزَّيْنَةِ ۖ وَأَنْ يُخْشَرَ النَّاسُ ضَحَى ۝ فَنُؤَلِّفُ لَهُمْ وُدَّهُمْ قَوْلًا مِّنْ عِندِ رَبِّي ۖ

« اويلە ايسە ، بزدە بالئە ! سىڭا قارشى سىڭك سحر ك گېي سحرلر ياپلرز ؛ بزە موعدد
تعيين ايت . او موعدده نە بخلف ايدهلم ، نە دە سن . . . متوسط بر ير تعيين ايله » ديدى .
« موسى عليه السلام : « موعدگزر ، بايرامگزر و ناسك قوشلق وقتى اجتماع ايتديكى
گوندر . » ديدى .

فرعون گیتدی ، ساحر لرینی طوپلادی . صوگرا ، موعده گلدی .

قَالَ لَهُمُ مُوسَىٰ ذَلِكُمْ لَا تَقَرُّوْا عَلٰى اَللّٰهِ كَذِبًا فَيَسْخَرَكُمۡۚ يَذَابُ ۖ وَكَذَابَ مِّنۡ اٰفَرٰى ۝۵

موسیٰ علیہ السلام ساحر لرہ : « یازیق ! اللہ عظیم الشانہ کذب استاد و یدمدہ ظهور
ایدہ جک معجزاتی سحر تسمیہ ایتہ یگنر ؛ ایدہ رسہ گنر ، جملہ گنری عذاب هائل ایله هلاک
ایدہر . اللہ عظیم الشانہ افترا ایدہ نلر ، دوچار خیبت و خسران اولدیلر . » دیدی .

فَنَادَوْا مُرْسِمَهُمْ وَأَسْرَوْا النَّجْوَى ۝ قَالُوا إِنَّ هَذَا نَسِيجُ بَدَائِلِ الْيَوْمِ خِيَارُكُمْ فَانْصَبُوا فِيهِمْ ۝ وَذَاقُوا الْعَذَابَ بِمَا كَانُوا يُصْنَعُونَ ۝

ساحر لر ، موسى عليه السلامك سوزيني ايشيدنجه، نه صورتله تأمين غلبه ايده چيكريني
مشاوره و قرارلرني اخفا ايتديلر .

و گیزلیجه بربرلینه : « بونلر ایکی ساحر در ، سحر لیلہ سز ی رگزدن اخراج و افضل اولان مذهبگزه سلوک ایتک ایسته یورلر ! » ددیلر .

« و سحر لرگزی جمع ایدکنز، صوگرا، صف صف دیزیلکنز. و بوگون کیم
غالب گیرسه او فلاح بولور! » دیدیلر.

[illegible]

صوگرا : « یاموسی ! سمنی اوّل القا ایدەرسک ، بزمنی اوّل القا ایدەلم ؟ » دیدیلر .
موسی علیە السّلام : « سز اوّل القا ایدکۆز ! » دیدی . القا ایتدیلر ، هان اونلرک
اییلری ، دەگنسلکری ، سحرلرئندن طولانی ، موسی علیە السّلامه حرکت ایدەرگی گوروندی .

وَمُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ، قُورْقُو حَسَّ اِيتْدَى .

نَزَّ، موسايه : « قورقما ، سن غالبىڭ ! » ديدى .

وَالْوَمَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاحِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ جَثَا أَتَى ﴿٥﴾

و « صاغ الكدھ كنى براق ، ساحر لرك ياپد يقرى شيلرك كافه سنى بلع ايدمر؛ چونكه اونلرك ياپد يقرى شى كيد ساحردن عيار تدر. ساحر ايسه هر زده اولسا فلاح بولماز! » ديدك.

٧٢-٧٠
قَالُوا لَيْسَ بِسُجْدًا قَالُوا أَمَّا رَبُّنَا فَهُوَ وَهُوَ ۖ قَالَ أَمْسِنَ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدَّ لَكُمْ أَنَّهُ لَا كِبِيرُكُمْ الَّذِي
عَلِمَكُمْ السِّحْرَ فَلَا يُقْضَىٰ إِلَيْكُمْ وَأَنْجِلْكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صِلَتْكُمْ فِي حُدُوعِ الْخَلِّ وَلَنَعْلَمَنَّ آيَاتُنَا شَدَّ عَدَابًا
وَأَنْبِئُ ۖ قَالُوا لَنْ نُوْثِرَكَ عَلَىٰ مِثْلِهِ ۚ إِنَّهُمْ إِنَّمَا تَقْبِضُونَ يَدَهُمْ فَيُقْضَىٰ لَهُمْ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا ۖ

موسى عليه السلام ، أَلْتَدْعِي عَصَايَ بِرَأْدِي . عصا، ساحرلرڭ ايليرنى وده گىشكرىنى
يوتدى . ساحرلرده همان سجدهيه قاپانارق : « بز ، هارون ايله موسانڭ ربّنه ايمان
استدك ! » ديدىلر .

فرعون : « بن سزم اذن ویرمهدن اوّل اوگا ایمانی ایتدکز ؟ ... اوسزم سجری اوکرمدن استادگذدر . اللرگزى ، آیاقلرگزى متخالفاً کسرم ؛ سزى خرما آغاجلریسه آصارم . بنله موسادن هانگیمزك غذای شدید و دواملی اولدیغی گورورسگنز ! » دیدی .

ساحر لر : « بز سنی ، گوردیگمز معجزاتك دلالتندن آكلادیغمز حقیقته و بزى خلق ایدن الله عظیم الشانه ترجیحاً اختیار ایتمه بز . ایسته دیگکی یاپ . سنك یاپاجنك شیلر حیات دنیایه منحصر در . » دیدیلر .

إِنَّا أَنشَأْنَاهُ إِنْفِرْنَا خَطَايَاكَ وَمَا كُنْزْنَاهُ عَلَيْكَ مِنَ الْغِنَى وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَكْبَرُ ﴿٧٣﴾

« بز ، خطالر مزك و سنت بز اكر اهله یاپدیردیگك سحر ك عفو ی ایچون ربز تعالی و تقدسه ایمان ایتدك . الله عظیم الشانك ثوابی سنك مكافاتكدن خیرلی و عذابی ده سنك كندن داها دواملیدر . » دیدیلر .

إِنَّهُ مِنْ بَابِ رَبِّهِمْ يُخْرِجُهَا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿٧٤﴾ وَمِنْ بَابِهِ مُوْمِنًا قَدْ عَلِمَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿٧٥﴾ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُنْفَخْنَ الْأَنْهَارُ فِيهَا مِنْ نَهْرٍ وَفِيهَا زُكُوفٌ وَفِيهَا زُكُوفٌ ﴿٧٦﴾

كافر اولارق اولن جهنمه گیره . اوراده نه اولور ، نه دیریلر ؛ مخلدآ معذب اولور . ایمان و أعمال صالحه ایله اولن ایچون ده درجات عالیه واردر . و ایچندن نهرلر آقان جنات عدن واردر ؛ اونلر اوراده مخلددرلر . بوده کفر و معاصیدن تطهر ایده نلرك مكافاتیدر .

وَلَقَدْ أَنشَأْنَا إِلَىٰ مِوْصَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعَبَادِي فَاصْرِِبْهُمْ مَطْرَبًا فِي الْخَرَابِ لَا تَخَفْ دُرُكًا وَلَا تَخَفْ ﴿٧٧﴾

موسی علیه السلامه : « قوللر مز بنی اسرائیل ایله برابر مصردن کیجه چیق گیت . اونلر ایچون دگزدن قورو یول آج . فرعونك سکا یتیشمه سندن و غرق اولقدن قورما . » دییه وحی ایتدك .

فَأَنبَأَهُمْ فِرْعَوْنُ بِحُجُودِهِمْ فَنَبِّئْهُمْ مِنْ إِلَهِ مَا عَنِتُّمْ ﴿٧٨﴾ وَأَصْلَ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾ يَا بَنِي إِسْرَٰئِيلَ قَدْ أَنجَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ وَالنَّالِي ﴿٨٠﴾

موسی علیه السلامك بنی اسرائیلی مستصحباً مصردن کیجه چیقدیغنی خبر آلان

فرعون ده عسکر یله برابر تعقیب ایتدی . دگزر فرعون ایله عسکری اوزرینه منطبق اولارق اونلری غرق ایتدی .

فرعون قومی کندینه عبادت ایچون دعوت ایتمه ایتدك اضلال ایتدی ؛ اونلره هدایت ده گل ، بلکه اونلری هلاک القایله دی .

أى بنی اسرائیل ! عدوگزر فرعونى اغراق ایله سزى اونلرك شرندن قورتاردق . و سزه طورك جانب ائمنی وعد ایتدك . سزه من وسلوی ایندیردك .

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ﴿٨١﴾

سزه و بردیگمز لذتلی رزقلردن ییگزر . اونك شکرینی اخلال و صورت صرفنده حدود الهیهنی تجاوز ایتدیگزر ؛ ایدهرسه گزر غضبه دوچار اولورسگزر . غضبه دوچار اولان کیسه ضلاله دوشدی .

وَلَقَدْ أَنشَأْنَا لِبَنِي إِسْرَٰئِيلَ أَمْثَلًا مِّمَّا هَدَىٰ ﴿٨٢﴾

شرکدن توبه و ایمان ایدن و أعمال صالحه ده بولونان و بولرده استمرار ایله بن کیسه ایچون ده بن غفارم .

وَمَا أَغْنَىٰ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٨٣﴾ قَالَهُمْ وَلَا عَلَىٰ آثَرِ وَعَجَلْتَ إِلَيْكَ رَبِّ لِلَّهِ ﴿٨٤﴾ قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾

« آى موسى ! معاده گلمك ایچون قومی تجاوزده استعجالكه سبب نه در ؟ » ديدك . موسى عليه السلامه : « ايشته اونلرده آرقام صيرا گليورلر . ياربي ! سنك رضاك ایچون عجله ایتدم ! » دیدی .

حق جل و علا موسى عليه السلامه : « سن آیرلدقدن صوگرا قومی امتحان ایتدك ، سامری اونلری اضلال ایتدی . » دیدی .

فَرَجَّ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ لِرَبِّكُمْ وَعْدًا
 هَسَتْ أَفْطَالٌ عَلَيْكُمْ الْفَهْدُ أَمَّا رَأَيْتُمْ أَنِّي جِئْتُكُمْ غَضَبِي فِيَّكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ مَوْعِدِي ﴿٩٦﴾

بونك اوزرينه موسى عليه السلام غضبناك و متأسف اولارق قومنه دوندى . « اى
 بنم قوم ! ربكز تعالى و تقدس سزه وعد حسنده بولونمادىمى ؟ سزه توراقى و بردم
 ديمه ديمى ؟ حق جل و علانك بووعدى انكارمى ايدييورسكز ؟ يوقسا چوق زمان كچدى ده
 اونوتدكزىمى ؟ يوقسا ربكز تعالى و تقدسك غضبنه دوچار اولق ايسته دكزده مى بكا قارشى
 وقوع بولان وعدكزده خالف ايتدكز ! » ديدى .

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلَكِنَا وَلَكِنَّا خَلَقْنَا أَفْرَارًا مِنْ بَنِي الْقَوْمِ فَذَنَّبْنَا مَا لَكَ الْفَى
 السَّامِرِيُّ ﴿٩٧﴾ فَأَخْرَجَ لَهُمْ جَلَدًا لَّهُمْ خُورًا فَقَالَ الْوَاحِدُ الْهَكَمُ وَالْهَؤُلَاءِ مَوْسَىٰ قَسِيٌّ ﴿٩٨﴾

بنى اسرائيل : « سكا قارشى وقوع بولان وعدمزده اختيار مزله خلف ايمهك ؛ لكن
 فرعونك قومندن استعاره ايدوب برابر كتيرديگمز حلياتى ، وبالندن قورتولق ايچون ، آتسه
 القا ايلهك . » ديديلر . سامرى ده نزدندكى حليات مستعاره ي القا ايتدى .
 و سامرى بو حلياتدن اونلره بر بوزاغى هيكل ياپدى . او هيكلك بوزاغى سسى گي
 سسى واردى . و كندينه تابع اولانلرك : « ايشته سزك و موسانك الهى بودر . موسى
 الهنك بوراده اولديغى اونوتدى ؛ تحرى ايچون طوره كيتدى ! » ديديلر .

أَفَلَا يَرَوْنَ لَا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ صَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٩٩﴾ وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمِ
 إِنَّمَا نَسْنَبُهُ رَبَّنَا بِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِنَّا غَدًا بِأَعْيُنِنَا قَدْ خَلَفْنَاكُمْ بِالْحَقِّ يَوْمَئِذٍ تَتَذَكَّرُونَ ﴿١٠٠﴾

اونلر ، كورمه يورلرى ، كه اوبوزاغى نه سوزلرينه جواب ويرر ، نه ده اونلر ايچون نفع
 و ضرره مقتدر در .

بالله ! موسى عليه السلام دن اول ، هارون عليه السلام ده اونلره نصيحت ايتدى :
 « اى بنم قوم ! سز بوزاغى طامقله فتنه ده دوشدكز ؛ ربكز رحاندر . بكا اتباع و امرمه
 اطاعت ايتدكز ! » ديدى .

اونلره جواب اولارق : « موسى عودت ايدنجيه قادار بوزاغى طامقله دوام
 ايدهرز ! » ديديلر .

قَالَ يَا هَرُونَ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿١٠١﴾ أَلَا تَتَّبِعُنِ أَهْوَئَهُمْ أَمْ رُبَّمَا لَتَوَخَّيْتَنِي
 لَوْلَا إِيمَانُ بِي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَلَمْ تَرْفُقْ قَوْلِي ﴿١٠٢﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ ﴿١٠٣﴾

موسى عليه السلام عودتن صوگرا ، هارون عليه السلامه خطاباً : « بوزاغى طامقله
 ضلالتله صايديقلرى كورديكك وقت ، اونلره مقاتله ايتمكدن سنى آليقويان نه اولدى ؟
 » بونلره مقاتله ده بنم اثرمه تابع اولمكدن سنى نه آليقويدى ؟ محافظه دين خصوصنده كى
 امرمه مخالفتى ايتدك ؟ » ديدى .

هارون عليه السلام : « اى آنامك اوغلى ! بنم صاقللى ، صاحى چكمه ! بنى اسرائيلك
 آرالرى آچدك و سوزمه رعايت ايمهك ديمه كدن قورقدم ! » ديدى .

موسى عليه السلام سامرى ده دونهرك : « نيچون بويله ياپدك ؟ » ديدى .

قَالَ ابْصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿١٠٤﴾

سامرى : « بن ، اونلرك كورمه ديكلى برشيشى كوردم . جبرائيل عليه السلام ،
 رسول رب العالمين اولارق سكا گلديكى وقت ، اونك آتنك باصديغى طوبراقدن برقبضه
 آلد ، اريش حلياتك اوزرينه براقدم . ايشته بويله نفسمك تسويلاتنه تابع اولدم » ديدى .

قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ لَأَمْسًا وَسَرَّ أَنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تَخْلَفَنَّهُ وَنَظَرًا إِلَىٰ إِلَهِكَ

الَّذِي ظَلَمْتَ عَلَيْهِ عَاجِلاً فَنَفْسُكَ تُؤْمِنُ بِهَا وَنَفْسُكَ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿١٠٥﴾

موسى عليه السلام سامرى ده : « آرامزدن چيق ! حال حياتكده هر تصادف ايتديكك

کیمسہ یہ « لامساس ! » یعنی باکھا طوقونما ، دیمک سکا جزا اولسون . آخرتدمہ سنک ایچون اللہ عظیم الشانک خلقہ ایتہ یہ جکی موعد جزا واردر . بوتون کون عبادت ایتدیگک الہک باق ! بز ، اونی ناصیل یاقجغز و صوگرا کولنی دگڑہ صاوورا جغز ! » دیدی .

إِنَّمَا لَهُمْ فِي اللَّهِ إِلَهٌ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلُّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٥﴾ كَذَلِكَ نَعُصُّ عَلَيْكَ مِنْ بَنَاءٍ مَا قَدْ سَبَقُ
أَوْ قَدِ اتَّخَذَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٦﴾ مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ﴿٧﴾ خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿٨﴾

« سزك الہكز ، او الله عظيم الشاندر، كه كنديندن باشقا معبود بالحق اله يوقدر .
علمی هر شیئی محیطدر . » دیدی .

یا محمد! بز قصه موسی کی اخبار ماسبقی ده سگا وحی و بیان ایدمرز. بز، سگا
طرفردن بو خبر لک کافه سنی شامل کتاب گونده مردک.

هرکیم که قرآن میبشدن اعراض ایدهر ، قیامت گونی وبال عظیم یوکلہ نیر، یعنی عقوبت شدیده یه دوچار اولور .

اوگييلر ، بوعقوبته مخلص درلر . قيامت گوني اونلرک يولکري کوتو اولدي .

يَوْمَ نَسُفُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿٥٠﴾ يَخْرُجُونَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ لَئِنْ لَمْ يَلْعَنُوا لَأَكُونُوا مِنْ الْعَشِيرَةِ ﴿٥١﴾

قیامت گونی، که سورک نفخ اولوندینی و کافرلی گوک گوزلی اولارق حشرایتدیگمز
کوندر.

مجرملر بینلرنده گیزی قونوشارق : « دنیاده ، اون کونندن زیاده قالمادکز ! » دیرلر .

١٠-١١ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَفْلَهُمْ طَرِيقَةٌ إِنْ لَيْسَتْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠﴾ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١١﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٢﴾ لَا تَبْقَى فِيهَا جَبَلًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٣﴾ تَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُمْ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا نَسْفًا ﴿١٤﴾

اونلرک داها زیاده رأی صاحبی اولانی : « برگوندن زیاده قلمادگز ! » دیدیگی وقت نه سوله دکلرینی بز بیلیرز .

یا محمد! سکا طاغوت نہ اولا جغنی صورار لر . دی، کہ : « ربم تعالی و تقدس اونلری قوم گی صاورور . »

« وَ يَرْلَرِي دوز وَ خالى بِرِ حالده ترك ايدمر . »

« اوپہ بر حالہ ، کہ اورادہ نہ آچا قلق ، نہ یو کسکک گورورسک . »

اوگون خلق کندیلرینی محشره دعوت ایدنه بلا اعوجاج تابع اولورلر. مهابت رحماندن
سسلر حقیماز اولور. اونلردن خفیف برآیاق سسندن باشقا برشی طویولماز.

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرِضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿٥﴾ يَسْكُمُ مَا يَنْزِيلُ بِهِمْ وَمَا خَلَقَهُمْ

وَلَا يَحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿٥٠﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْبَیِّنَاتِ فَقَدْ خَابَ مِنْ حَمَلِ ظُلُمًا ﴿٥١﴾ وَمَنْ يَمْلِكُ

مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا مَضْمًا ﴿٥﴾

اوگون رحمانك اذن ويرديگي و سوزينه راضى اولديغى كيمسه دن باشقا هيچ برشخصك
شفاعتي فائده و يرمرز .

اونلرک احوال سابقه ولاحقه لرینی الله عظیم الشان بیلیر . اونلر ، الله عظیم الشانک
بیلدیگنی بیلمز لر .

یوزلر ، حی و قیوم اولان حق جلّ و علایه حضوع ایدر . ظالم اولانلر خائب
وخاسر اولورلر .

مؤمن اولدینی حالدہ اُعمال صالحہدن برشی یاپاندہ ثوابنک منع ونقضندن قورقماز .

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحْذِرُونَ * لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٠﴾

الله الملك الحق ولا تعجل بالقرآن من قبل ان يفيض اليك وحيه وقل رب زدني علما ﴿٥﴾

قرآن مبینی ده ایشسته بویله عربی اولارق انزال ایتدک و مشرکله شرکدن آقا ایتدک
یاخود ام سالفه نك هلاك وعذابندن عبرت آلمق ایچون بعض وعیدلری قرآن مبینده
تکرار ایتدک .

حیاتلری مقدرا و لما سیدی، بونلرده کفر و عصیانلرینک متعاقباً جزا رینه کرتار اولورلردی.
یا محمد! کافرلرک سویله دکلی کلمات کفریه صبر ایت. ربک تعالی و تقدسه حد
ایده رک گونشک طلوعندن و غروبندن اول و گجه نک بعض و قتلرند و اطراف نهاده
نماز قیل، که راضی اولاجنک قدار ثوابه نائل اولاسک.

وَلَا تَخْذَرْ عَيْنَكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْثَنَّهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ
رَبِّكَ خَيْرٌ وَابْتِغِ بِالصَّلَاةِ وَالْصَّوْمِ عَلَيْهِمُ لَأَنْتَ لَكَ رِزْقًا نَحْنُ نَزَّلْنَا
وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ يَأْتِهِمُ بَيِّنَةٌ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى

یا محمد! کافرلرک بر قسمنه، اونلری امتحان ایچون، حیات دنیا نک زینتی اولارق
ویردیگمز شیلره باقا! ربک تعالی و تقدسک آخرتده سنک ایچون ادخار بویوردی رزق
اونلره ویریلن زینتدن چوق خیرلی و دامتدر.

یا محمد! اهل بیتکه نمازی امر ایت، و سنده نمازه دوام ایت. بز، سندن رزق
ایسته مهیز؟ سنی بز ارزاق ایدهرز. حسن عاقبت متقیلر ایچوند.

کافرلر: «ربندن بزه صدق ادعاسنه دلالت ایدهن بر آیت گتیره یا!» دیدیلر.
اونلره کتب سالفه ده کی بینه واضح کله دی می؟

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَمَّا كُنَّا لَوْلَا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا فَتُنَبِّحُ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ
أَنْ نَذِلَّ وَتَخْشَى قُلْ كُلُّ مُرْصِدٍ قَرِيبٌ فَاسْمِعُوا لِمَنْ أَمَّاتُ الضُّرُاطِ السُّوَّى وَمِنْ أَمْتَدَى

بز، اونلری محمد علیه السلامی ارسال ایتزدن اول، عذابه هلاک ایتسه یدک: «ای
ربمز! بزه رسول گونده رسه یدک دوچار ذل خسران اولمادن اول سنک آیتلرکه اتباع
ایده رک!» دیرلردی.

یا محمد! اونلره: «سز، بز هب عاقبت امره منتظرز. دنیا گزدن انتفاع ایدگمز.
طوغرو یوله گیده نلرک و ضلالتدن قورتولانلرک کیملر اولدوقلرینی گورورسگمز!» دی.

سورة انبیاء

مکده نازل اولمشدر. — یوزاون ایکی آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ زَبَلْنَا لِنَاسٍ حِسَابَهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَ

مشرکلرک حسابی یاقلاشدی؛ حال بوکه اونلر غفلتده پویاندلر.

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ

اونلره ربلی تعالی و تقدسدن هیچ بر آیت قرآنی نازل اولماز، که اونلر او آیتی،
لعب واستهزا ایله مشغول اولارق، استماع ایتمه سینلر.

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُدَبِّرُ الْأُمُورَ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ أَفَتَأْتُونَ السَّحَابَ
مُبْصِرُونَ

اونلر او آیتلری، قلبلری غافل اولدیغی حالده استماع ایتمه سینلر. کافرلر سرلرینی
گیزله دیلر و سرلرنده رسول محترم ایچون: «بوده سزک گبی بشردن باشقا برشی دگدر؛
ارائه و بیان ایله دیگی شیلر سحر در. بونی بیلدیگمز حالده گلوب اوکا انقیاد و اعتقاد
ایدهرمیسگمز؟» دیدیلر.

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

رسول محترم صلی الله علیه وسلم ده: «ربم تعالی و تقدس، گوکده و یرده سویله ن
سوزی بیلیر، او سمیع علیمدر؛ کندینه برشی خفی اولماز.» دیدی.

بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَى بَنُو إِسْرَءِيلَ نَبِيًّا بَلْ زَيْلَ الْأَوَّلِينَ ﴿٥﴾

« محمد، ساحر ده گل بلکه سويله ديگي سوزلر أضغات أحلامدر . يوق ! .. اويدورما شيلردر . يوق ! .. بلکه اوشاعردر . حق پيغامبر ايسه کنديندن اولكي پيغامبرلره ويريلن معجزه لر کي بر معجزه کوسترسين ! » ديديلر .

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُ مِنْ نَبِيٍّ فَلَا فَلَاحَ لَهُمْ وَلَا نُفُوءٌ ﴿٦﴾

بونلردن اول ، بلاد اها ليسنه ايسته ديكلري آيات و علامي گونده مردك ؛ ايمان ايتمه ديلر . هلاك ايتدك . داهامستكبر اولان بونلرمي ، ايسته ديكلري آياتي گونده ريسه ايمان ايدمه جكلر ! .

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَتَلَوْا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

يا محمد ! سندن اولده رجالدن باشقا ، كيمسه يي پيغامبر گونده رمه دك ؛ اونلرده وحى ايدمه ردك . بوكافرلر ، بوني بيلمه يورلر سا اهل كتابك عالمردن صورسونلر !

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَداً لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

اولجه گونده رديگمز پيغامبرلري ده اكل و شربدن مستغني ، جسد اولارق گونده رمه دك . اونلرده دنيا ده مخلد ده گلديلر .

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَكَلْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

اونلره وحى ايتدك . صوگرا ، وعدى انجاز و كنديلرني وديله ديگمزي تخليص و كفر و معاصيده حدي تجاوز ايدملري هلاك ايتدك .

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُنَا فَلَا تَفْقَهُوا ﴿١٠﴾

اي قريش ! سزه ، ايچنده شرف و صيتكز مذكور اولان كتاب گونده مردك . تعقل و تأمل ايتزميسكز ؟

وَكَمْ نَعْتَمِتُ أَفْئِدَةً كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

اهلي كافر اولان بر جوق بلده لري هلاك ايتدك . اونلردن صوگرا ، يرلرينه باشقا قوملر گيتردك .

فَلَمَّا أَجَسُوا نَسْنَا أَعْتَمُوا زُرْعَتَهُمْ وَأَنشَأْنَا لَهُمْ نِسْرًا كَثُورًا ﴿١٢﴾

هلاك ايتديگمز بلاد اها ليسي ، شدت عذابمزي ادراك ايتديكلري وقت ، همان بوندن قاجايا باشلاديلر .

لَا تَرْكُوهُوا وَأَنْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْأَلُونَ ﴿١٣﴾

اونلره : « قاجايكز ، وجوديله تكبر ايتديگمز نعمت و مسكنلركزه دونكز ! مشورت و تدبير مهم ايچون سزه مراجعت وقوعى مامولدر ! » ديندى .

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كَاظِمِينَ ﴿١٤﴾ فَتَذَكَّرْنَا أَنْ تَبْذُرُوا دَعْوَانَا فَنُحْيِيكُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ جَسَداً خَالِدِينَ ﴿١٥﴾

اونلر عذابمزي گوروب راه نجات بولامادقلري وقت ، تمئي هلاك و واويللايدمه ردك ؛ بز ظالم ايدك ! » ديديلر .

بز ، اونلري يچيلمش اوت و سونمش آتش حالنه گيتيرنجيه قادار اونلر واويللارنده دوام ايتديلر .

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا رَجُلًا وَعَيْنًا ﴿١٦﴾ لَوْ أَنْزَلْنَا أَنْ نَخْلُقَنَّهُمْ لَأَخَذْنَاهُمْ مِنْ لَدُنْكَ إِنَّا كَاظِمِينَ ﴿١٧﴾

فَاَعْلَمِينَ ﴿١٨﴾ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَكْوَةٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ يَوْمَ تَصِفُونَ ﴿١٩﴾

بز ، گوكلري و يرلري و ايكيسنك آراسنده كي موجوداتي عبث خلق ايتمه دك .

بز ، كنديمز ايچون لهو اتخا ايتك ايسته سهيدك ، كنديمزه لايق بر صورته اتخا ايدمه ردك ؛ لكن ايسته مه دك و ايتمه دك .

بلکه حق باطله غالب ایدرز . حق ده باطلی بالکلیه محو ایدر ؛ و باطل هان زائل اولور گیدر . آی کافرلر ! الله عظیم الشانی لایق اولمادینی اوصاف ایله توصیف ایتدیگنر ایچون عذاب شدید دوجار اولکنر .

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

گوکرده ویرلده و عند الهیده کی مخلوقات ، الله عظیم الشانک قوللیدر . نه عبادتدن استکبار ایدرلر ، نه ده یورولورلر .

يُسَبِّحُونَ لَيْلًا وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ مِنَ الْأَرْضِ مِثْرَ نَبْتٍ لَوْ كَانَ فِيهَا الْمَاءُ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتْ أَفْسَاجُهَا ثُمَّ رُبِّيَّا لَعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢١﴾ لَا يَسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُنْشَوْنَ ﴿٢٢﴾

کیجه و گوندوز تسبیح و تهلیل ایدرلر ، فتور گتیرمزلر . یوقسا اونلر ، یردن احیاء أمواته مقتدر الهلمی اتخا ایتدیلر ؟ یرلده و گوکرده الله عظیم الشاندن باشقا الهلر اولسایدی ، یرلر و گوکر فساد و ایریدی .

رب العرش اولان الله عظیم الشان ، کافرلرک توصیف ایتدکری شیلردن منهدر . الله عظیم الشان ، یایدیغی شیلرک هیچ برندن مسئول ده گلدر ؛ حال بوکه قوللر یایدیقلری شیلرک کافه سندن مسئولدرلر .

أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ مِنْ دُونِ هَذَا كُرْسِيًّا مِثْرَ مِثْرٍ مِمَّا يَفْعَلُونَ لَأَقْلَمُوا الْحَقَّ مِنْهُمْ مَعْزُومُونَ ﴿٢٣﴾

یوقسا اونلر ، الله عظیم الشاندن باشقا ، احیاء أمواته قادر الهلمی اتخا ایتدیلر ؟ یامحمد ! اونلر ده کی : « بوا دعا کزک حتی حقنده کی برهانکری گتیرکز . ایشته ، بکا و بندن اولکی پیغامبرلر نازل اولان کتابلر ! بونلرک کافه سی توحیدی امر ، اشرا کی

نهی ایدیور ، بلکه اونلرک برچوقلری حتی باطلدن تمیز ایتزلر و توحیددن اعراضده استمرار ایدرلر .

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٤﴾ وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَ اللَّهِ بَلْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ نَحْنُ نَقُولُ وَهُمْ يَبْتَغُونَ ﴿٢٥﴾

یامحمد ! سندن اول هیچ بریغامبر گونده رمه ده ، که اوکا : « بندن باشقا اله یوقدر » منحصرأ بکا عبادت ایدکز ! « دییه وحی ایتیهلم .

برقم مشرکر : « رحمان ولد اتخا ایتدی ! » دیدیلر . حاشا ! منهدر . بلکه اونلرک ولد دیدکری ملکر ، حق جل و علانک مقرب قوللیدر . اولملکر ، الله عظیم الشانک امری اولمادقا برشی یامازلر و هر حالده امر السهیلر عمل ایدرلر .

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ رَضِيَ وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

حق جل و علا اونلرک یایدیقلری و یایاجقلری بیلر . اونلر ، الله عظیم الشانک عظمت و مهابتدن قورقارک ، آنجا راضی اولدیغی کیمسه ایچون شفاعت ایدرلر .

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَهُوَ مِنْهُمْ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا مِنْ دُونِ الْأَرْضِ مِثْرًا مِثْرًا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

اولملکردن بری : « بن ، الله عظیم الشاندن باشقا اله ! » دیرسه ، اونی جهنم ایله جزالاندیریرز . ظالمی ده ایشته بویله جزالاندیریرز . کافرلر بیلمزلمی ، که گوکر و یرلر برینه بتیشیک ایدی . بونلری تفریق و تمیز ایتدک و هر حیوانی صوا ایله یاراتدق . کافرلر ، بو آیات ظاهره یه قارش حالا ایمان ایتیه یورلمی ؟

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ يَقْدِرَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا جِبَالًا لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

یئرلرک میل و حرکت ایتمه سی ایچون طاغر خلق ایتدک ؛ و یرده متسع یوللر آچدق .
مامولدره که قوللر من مقصدلرینه و منفعتلرینه ایریشسینلر .

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُوَ غَنًى لِّأَيَّتِهِنَّ مَغْرُوضُونَ ﴿٣٩﴾

سمایی ده دوشمکدن محفوظ سقف اتخاذا ایتدک . حال بوکه کافرلر وحدانیتته دلالت
ایدهن آیتلری تفکر دن اعراض ایدیورلر .

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

الله عظیم الشان گجه یی ، گوندوزی ، گونشی و آیی خلق ایتدی . بونلرک کافه سی
فلکده سپر ایده رلر .

وَمَا جَعَلْنَا الْبَشَرَ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَ أَرَأَيْتُمْ فَهُمْ عَالِمُونَ ﴿٤١﴾

یا محمد ! سندن اول هیچ بر بشری مخلد ایتمه دک . سن اولورسه ک اونلر باقی میدرلر ؟

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٤٢﴾

هر نفس اولوم آجیسنی طادار . بز سزی خیر و شر ایله امتحان ایدرز و بزرجوع
ایده رسکیز ؛ عمللر کزه گوره جزا کزی و یریز .

وَإِذْ أَرَأَيْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يُخَذَّ مِنْكَ الْآمُرُ وَلَا هُمْ يَخْشَوْنَ ﴿٤٣﴾

یا محمد ! کافرلر سنی کوردکاری زمان ، سنکله ا گنلمکدن باشقا برشی یامازلر . بربرلرینه ؛
« آلله کزی طعن و تحقیر ایدهن بومیدر ؟ » دیرلر . حال بوکه اونلر ، رحمانی انکار
ایده رلر . اونلر کافرلدر ؛ استهزایه داها لایقدرلر .

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأْبِكُمْ أَيَّامِي فَلَا تَسْبَحُونِ ﴿٣٧﴾ وَيَقُولُونَ نَحْنُ الْمَوَدَّانِ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

انسان ، غایت عجول یارادلمشدر . عذاب حقنده کی مواعیدی سزه گوسته یرره ؛
استعجال ایتمه یکنز .

اونلر ، رسول صلی الله علیه و سلمه : « سوزگده صادق ایسه ک ، قیامت نه زمان
قوپار ؟ » دیرلر .

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينٍ لَا يَكْفُرُونَ عَنْ جُوهِمِهِ النَّارُ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يَنْصَرُونَ ﴿٣٩﴾

ارتکاب کفر ایدهلر ، اوکلرندن ، آرقالرندن صاران آتشی دفعه مقتدر اولمادیقلری
و آتشی کندیلرندن منع ایده جک کیمسه بولامادیقلری وقتی بیاسه لر دی ، قیامتک قوپماسند
استعجال ایتزلردی !

بَلْ أَنذَرْنَاهُمْ يُعْنَىٰ قَبْلَهُمْ فَلَا يَسْتَبِيعُونَ زَدَّمَا وَلَا يُنْظَرُونَ ﴿٤٠﴾

بلکه قیامت بغته قوپار و اونلری بهت و حیرته القا ایدهر . اونلر ، اوزمان عذابک
ردینه مقتدر اولامازلر ؛ امهال ده اولونمازلر .

وَلَقَدْ آتَيْنَاهُم بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ قَبْلِكَ خَاقًا بِالَّذِينَ سَخَّرْنَا مِنْهُمْ مَآكِلًا يُغَوِّونَ ﴿٤١﴾

یا محمد ! یمن ایدهرم ، که سندن اولکی پیغامبرلرده استهزا اولوندیلر . استهزایینک
جزاسی ، تمسخر ایدهلری احاطه ایتدی .

قُلْ مَنْ يَمْلِكُكُمْ كَيْفَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلَّغْهُ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مَغْرُوضُونَ ﴿٤٢﴾

یا محمد ! استهزا ایدهلره : « رحمانک عذابندن گجه گوندوز سزی کیم محافظه ایدهر ؟ »
دی . بلکه اونلر ، رببری تعالی و تقدسک ذکرندن اعراض ایده رلر .

أَرْضَهُمُ اللَّهُ تَنْعَهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّْا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾

یوقسا ، بزدن باشقا ، عذابمزی اونلردن منع ایده جک آلهلری واردی ؟ اونلرک
الله اتخاذا ایتدکری شیلر نه کندی نفسلری ایچون نصرتیه مقتدردرلر ، نهده بزم طرفزدن
نصرت گورورلر .

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَيَاتًا طَالَتْ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْتَقِبُهَا مِنْ أَرْفَاقِهَا
أَنَّهُمْ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

بلکه بز ، اونلره و بابالرینه استدراجاً انعام ایتدک . حتی عمرلری اوزادی و بوگا
مغرور اولدیلر . اونلر ، گورمه یورلری ، که مؤمنلرک اطرافده کی فتح و ظفرلریله یرلری
گوچولدیورز . اونلری غالبدرلر ؟ خاییر ! بلکه نبی محترم ایله اصحابی غالبدرلر .

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا كَانُوا بِدُورٍ ﴿٤٥﴾

یا محمد ! اونلره دی ، که : « بن ، آنجا سوزی وحی ایله انذار ایدهرم . حال بوکه
صاغیر ، انذار اولوندیغی وقت سوزی ایشیتمز ! »

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ نَفَقَةً مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَلِيُّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾

بالله ! اونلره ربک تعالی و تقدسک عذابندن آز برشی اصابت ایتسه : « وایلا ؛
بز ظالم ایدک ! » دیرلر .

وَتَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا
وَكُفًى يَاسَاسِينَ ﴿٤٧﴾

قیامت گونده موازین عدالتی وضع ایدهرز . هیچ برنفسک حقوقندن برشی تقیص

اولونماز . عمل ، برخردل تخمی ثقلتنده اولسا بیله ، اونیده احضار و وزن ایدهرز .
هرشیک حسابنه کافی یز .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضَيَاءً وَذِكْرًا لِلتَّقِيينَ ﴿٤٨﴾

بز ، موسایه و هارونه حتی باطلدن فارق و ظلمات جهالتنده ضیا و متقیلر ایچون موعظه
اولارق توراتی گوندهردک .

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمُ الْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾

اومتقیلر ، که ربلی تعالی و تقدسدن غیباً خشیت و قیامت گوندن خوف ایدهرلر .

وَهَذَا ذِكْرُ مُبَارَكَةٍ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾

و قرآن مبین مبارکدر . بز ، اونی محمد علیه السلامه انزال ایتدک . سز ، اونی
انکارمی ایدیورسکمز ؟

« ۵۰ » وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُسُودًا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِعَالَمِينَ ﴿٥١﴾ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلَ الَّتِي

أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾ قَالَ لَقَدْ كُنتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٤﴾

اولجه ابراهیم علیه السلامده رشده و هدایت ویردک و ویردیگمز شیلرک اهل اولدیغی ده
بیلیردک .

یا محمد ! ابراهیم علیه السلامک کندی باباسنه و قومنه : « سزک عبادت ایتدیگمز
بوتماثیل نه در ؟ » دیدیگی وقتی ذکر ایت .

اونلر : « بز ، بابالرمزی بونلره عبادت ایدهر گوردک و تقلید ایتدک ! » دیدیلر .

ابراهیم علیه السلامده اونلره : « بالله ! سزده ، بابالرکزده ضلال مینده سکمز ! » دیدی .

٥٨-٥٥ قَالُوا اجْعَلْنَا مِثْلَ الْآخِلِينَ ﴿٥٨﴾ قَالَتْ بَلْ كَرِهْتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ الَّتِي فَطَرْتُمْ وَأَنَا عَلَى ذِكْرٍ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٩﴾ وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ تَعْدَانَ تُولُؤُمَدِيرِينَ ﴿٦٠﴾ فُجِعْلَهُمْ جُذَاءً أَكْبَرَ لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦١﴾

« بزه برحق وحققتله می گدازد ، یوقسا بزمله اوینا یورمیسک ؟ » دیدیلر .
ابراهم علیه السلام اونلره : « رَبِّکُمْ ، عبادت ایتدیگنر شیلرده گل ، گوکلری و برلری خلق ایدمن رب تعالی و تقدسدر . بن ، بونی بحق بیلیر و اثبات ایدهرم » دیدی .
و « تالله ! سز گیتدکن صوگرا ، پوتلری قیرارم ! » دیدی .
قومی گیتدکن صوگرا ، ابراهیم علیه السلام ، کندیته مراجعت ایتهلری ایچون ، بویوک پوتدن ماعدا پوتلرک کافه سنی پارچا پارچا ایتدی .

٦١-٥٩ قَالُوا مَن فَعَلَ هَذَا بِآلِهِنَا إِنَّا لَنَرَاهُ الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾ قَالُوا سَمِعْنَا فَتَنًا يَدْعُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾ قَوْمِي رَجُوعِ ائْتِدْكَ صَوْغَرَا : « آلِهَلَر مَزْی کیم قیردی ؟ اونی یا بان ظالمدر ! » دیدیلر .
اونلردن برقسیمی : « ابراهیم نامنده برگنجک اونلری طعن و تشنیع ایتدیگنی ایشیتدک . » دیدیلر .

٦٢-٦١ قَالُوا فَاتْرِكْهُ عَلَىٰ غَيْرِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾ قَالُوا إِنَّا أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾ دیگرلری : « اونی علی ملاء الناس گتیرگز ، که حقنده شهادت ایتسینلر ! » دیدیلر .
ابراهم علیه السلامی گتیردیلر و قومندن برقسیمی : « آی ابراهیم ! آلِهَلَر مَزْه بوایشی سمنی یاپدک ؟ » دیدیلر .

٦٤-٦٣ قَالَتْ لَقَدْ كُنْتُمْ كَافِرِينَ هَذَا أَنْتُمْ قَوْمِي وَكَأَنِّي بِظُلْمِكُمْ لَشَهِيدٌ ﴿٦٣﴾ وَجَعَلُوا إِلَىٰ أَنْفُسِهِمْ مَقَالًا أَنْ يَقُولُوا إِنَّ الظَّالِمِينَ ﴿٦٤﴾ ابراهیم علیه السلام : « بلکه بوایشی یا بان اونلرک بویوگدر ؛ اکر سوز سویلمه میه قادرسلر اونلردن صورگنر » دیدی .

اونلر ، دوشوندیلر . و برقسیمی دیگرلرینه : « ظالم ابراهیم ده گل ، سوز سویلمه میه و مضرت و منفعت قدر اولمایان شیلره عبادت ایدهلردر ! » دیدیلر .

٦٧-٦٥ قَالُوا مَن يَدْعُوهُ سِوَاهُ مَا هُوَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ قَالُوا أَتَقْبَلُوهُ أَعْيُنًا وَتَذَرُونَ اللَّهَ تَعَالَىٰ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسِهِ فَذَلِكُمْ أَكْبَرُ ﴿٦٥﴾ قَالُوا أَتَقْبَلُوهُ أَعْيُنًا وَتَذَرُونَ اللَّهَ تَعَالَىٰ الَّذِي أَنشَأَكُمْ مِنْ نَفْسِهِ فَذَلِكُمْ أَكْبَرُ ﴿٦٦﴾ اَفِ لَكُمْ وَلِيَاتٌ مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

صوگرا ، محادله یه باشلادیلر و یمین ایدهرک : « آی ابراهیم ! اونلرک سوز سویلمه میه مقتدر اولمادیقلرینی سن بیلیرسک ! ناصیل بزه اونلردن سؤال ایتهمزنی تکلیف ایدیورسک ؟ » دیدیلر .

ابراهم علیه السلام : « اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِ بِرَأْوَیْهِ اِقْبَاعِ نَفْعٍ وَضَرَرِهِ أَصْلَابِ مَقْتَدِرِ اَوْلَمَیَانِ شِیلَرَه می عبادت ایدیورسکنر ؟ »

« سزه ، و اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِ بِرَأْوَیْهِ اِقْبَاعِ نَفْعٍ وَضَرَرِهِ أَصْلَابِ مَقْتَدِرِ اَوْلَمَیَانِ شِیلَرَه می عبادت ایتدیگنر شیلره توو ! اولسون ! فعلکرنک قبیح اولدیغنی تعقل ایتهمزورمیسکنر ؟ » دیدی .

٦٩-٦٧ قَالُوا خَرَّبُوا وَانْصُرُوا اِلَيْكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٧﴾ فَلَمَّا يَأْتِ اِلَيْكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا خَرَّبُوا وَانْصُرُوا اِلَيْكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٩﴾

قومی ابراهیم علیه السلامی الزامدن عاجز قالینجا : « اکر آلِهَلَر گزیه تصرف ایتک ایسته یورسا گز ، ابراهیمی آتشده یاقگز ، آلِهَلَر گزک انتقامی آکگز ! » دیدیلر .

اونلر ، بویوک بر آتش یاقدیلر . ابراهیم علیه السلامی ، او آتیشه آتدیلر ؛ بزه او آتیشه : « آی آتش ! ابراهیم علیه السلام ایچون برد و سلام اول ! » دیدک .

٧١-٧٠ وَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ لَأُخْرَبِينَ ﴿٧٠﴾ وَلَوْ طَلَّ إِلَى الْأَرْضِ لَبَارَكْتَ فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

اونلر ، ابراهیم علیه السلامه کید ایتک ایسته دیلر ؛ بزه اونلری شدت خمرانه دوچار ایتدک .

و ابراهیم و لوط علیهما السلامی تخلیص ایدوب علین ایچون مبارک ایتدیگنر ارضه گوندهردک .

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٣﴾ وَجَعَلْنَا هَارُونَ

وَإِسْحَاقَ إِبْنَيْهُمَا فَجَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٤﴾ وَكَانُوا آيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

ابراهيم عليه السلامه عطيه اولارق اسحاق ويعقوب عليهما السلامي هبه ايتدك واونلرك
كافه سنى صلاحه موقق ايله دك .

و اوفلرى ، امر مزله ناسه هدايت ايدن مقتدى به قلدق و اونلره فيض و خيراتى
واقامه صلاتى و ايتاء زكاتى امر ايله دك . اونلر ، منحصرأ بزه عبادت ايدهرلردى .

وَلَوْطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْنِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْفِتْنَةَ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٧٦﴾
وَإِذْ خُلْنَا فِي نَجْوَانَا إِنْهَذَا مِنْ الصَّالِحِينَ ﴿٧٧﴾

لوط عليه السلامه نبوت و علم و اوفى خباتت ايله مشغول اولان بلده دن
قورتاردق ؛ چونكه اوبلده اهالىسى فاسق ، كوتو آداملر ايدلر .
اونى رحمتزه ادخال ايتدك ؛ چونكه او صالحلردن ايدى .

وَنُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٨﴾ وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا
بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوْءًا فَاعْتَرَفْنَاهُمْ وَاجْمَعِينَ ﴿٧٩﴾

يا محمد ! نوح عليه السلامك اولجه ندا و بددعا ايتديكى وقتى ذكر ايت . بد دعاسنى
قبول ايتدك ؛ اوفى و اهلى كرب عظيمدن قورتاردق .
و اوفى ، آيتلرمزى تكذيب ايدهرلره منصور ايتدك . اونلرده كوتو آداملردى ؛
جمله سنى غرق ايتدك .

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَخِذْنَ فِي الْحَرْبِ إِذْ نَفَسْتُمْ فِيهِ غَمًّا الْقَوْمُ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ ﴿٨٠﴾

بر قومك قوبونلرى ، ديكرينك زرعى گيجه رعى ايتديكى زمان ، داود و سليمان
عليهما السلامك اومزروعات حقتده حكم ايتدكلرى وقتى ذكر ايت . بز ، اونلرك
حكملرينه مطلع ايدك .

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ ﴿٨١﴾ وَكُلًّا آتَيْنَاهُمْ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَحْنُ نَعْلَمُ مَا نَفْسُهُمْ وَالْجِبَالُ يَخِرُّونَ طَرَفًا ﴿٨٢﴾

و اوصوصده ناصيل حكم اولونا جفنى سليمان عليه السلامه تفهيم ايتدك و هرايكيسنه
نبوت و علم و ايتدك . طاغلرى و قوشلرى داود عليه السلام ايله برابر تسبيح ايجون تسخير
ايتدك . بز ، اونلرك امثالنى ده يابدق .

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِيُحْضِيَكُمْ مِنْ بَيْنِكُمْ فَمَا نَسُوا لَكُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

و داود عليه السلامه ، سزى حرب و ضربده دشمنلركزدن محافظه ايجون ، زره
ياپق صنعتنى اوگره دك . اى مكه اهالىسى ! سز ، بونعمتلر مزه قارشى شكر ايدىيورميسكز ؛

وَلَيْسَ لَكُمُ الرِّيحُ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِ رَبِّكَ إِلَى الْاَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ ﴿٨٤﴾

و سليمان عليه السلامه شديد الهبوب اولان روز گارى مسخر ايتدك . اونك امريله
روز گار ، خير و بركتى چوق اولان ارضه هبوب ايدهردى . بزهر شيشى بيلير و روز گارى ده
حكمتنه موافق اولارق اُسدير دك .

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٨٥﴾

و شيطانلردن غواص اولانلرى ، دالغيجلقدن باشقادىگرايشلر ياپانلرى ده سليمان عليه السلامه
مسخر و امرينه مخالفتدن منع ايتدك .

وَاَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنْ مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنَا رَحِيمٌ رَاحِمِينَ ﴿٨٦﴾

يا محمد ! ايوب عليه السلامك ربى تعالى و تقدسه : « بكا شدائد اصابت ايتدى ؛ سن
ارحم الراحمينك ! » ديه ندا ايتديكى وقتى ذكر ايت .

فَاسْتَجْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذَكَرُوا الْعَبِيدِينَ ﴿٨٤﴾

دعاسنی قبول و مبتلا اولدوغی شداندی اوندن ازاله ایتدک . اوکا طرفزدن رحمت و عابدر ایچون موعظه اولارق اهلی و اهلنک برملنی ویردک .

وَأَسْمِعِلْ وَادْرِيسَ وَذَوَالْكَفْلِ كُلٍّ مِنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨٥﴾

اسماعیل و ادريس و ذوالکفل علیهم السلامی ده ذکر ایت . اولرده هپ طاعت الیهیده صبر ایده نلردر .

وَأَدْخَلْنَا هَارُونَ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

ز ، بونلری ده رحمتزه ادخال ایتدک ؛ چونکه اولرده صالحلردندرلر .

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

یا محمد ! ذوالنون علیه السلام ، قومندن غضبنک اولارق ، قضامزی انفاده قادر ، ده گلز ظنیله آریلوب کیتدیگی وقتی ذکر ایت . کیتدی . . . دگزه دوشدی ، حوت اونوی یوندی ؛ ظلماتده : « لاله الا انت سبحانک ائی کنت من الظالمین ! » دیهندا ایتدی .

ایضاح

(*) « ائی ریم ! سندن باشقا معبود بالقی آله یوقدر . سنی عجزدن تنزیه ایدرم . بن ظالمردن ایدم ، بنی قورنار ! »

فَاسْتَجْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُخَيِّبُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

دعاسنی قبول ایتدک ؛ اونوی غمدن قورتاردق . مؤمنلری ایشته بویله قورتاریز .

وَذَكَرْنَا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

زکریا علیه السلامک : « یاربی ! بنی بلاولد ترک ایتمه . بکا بروارث ویرمرسهک ، سن وارثلرک خیرلیسی سک ! » دییه ندا ایتدیگی وقتی دخی ذکر ایت .

فَاسْتَجْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَاهُ زَوْجُهُ إِنَّهُمْ كَانُوا إِسْرَارًا وَعُونَ فِي الْخَزَائِرِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴿٩٠﴾

دعاسنی قبول و یحیی علیه السلامی اوکا هبه ایتدک . قیصراولان زوجه سنی حمله صالح قیلدق . بونلر خیراته مسارعت ، ثوابمه رغبت و عذابمزدن خشیت ایدرهک بزه عبادت و تضرع ایده رلردی .

وَالَّتِي أَحْصَيْنْتَ فَجَعَلْنَا فِيهَا مِنْ دُوحَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنًا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾

یا محمد ! عفتی محافظه ایدهن مریم علیها السلامی ده ذکر ایت . اوکا روحمزدن نفخ و اونوی و اوغلی عیسی علیه السلامی عالمینه معجزه ایتدک .

إِنْ هَذِهِ أَنْتُمْ كُفَرْتُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلَّ إِلَهٍ كَانُوا يَجْعَلُونَ ﴿٩٣﴾

ای انسانلر ! بودین اسلام ، سزک دینکیز و بین الانبیاء مختلف فیه اولمایان و تحت اتباعده مشارکی بولونمایان دین واحددر . بن ده سزک ربکمزم . بندن باشقا الهکیز یوقدر . منحصر آ بنا عبادت ایدکیز .

حال بویله ایکن ، انسانلر بینلرنده اختلاف ایدوب دینده تفرقهیه دوشدیله . اولرک کافهسی بزه رجوع ایده رلر .

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرًا وَلَا شِرْكًَا لِيَسْعِيَمْ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا لَهُ كَاشِتُونَ ﴿٩٥﴾

مؤمن اولدوغی حالده اعمال صالحه دن برشی یاپانک سعینی اضاعه ایتمیز و بزه ، اونک سعینی کتاب اعمالنده یازارز .

٩٦-٩٥ ﴿ وَحَرَامٌ عَلَى قَوْمٍ مِمَّا أَفْلَكُوا أَنَّهُ لَا يُرْجَعُونَ ﴾ ﴿ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ يَاجُوجَ وَمَاجُوجَ وَهَمُّنَ لِمَلِكٍ يُبْسِلُونَ ﴾

هلا کنی تقدیر ایتدیگمز قریه اهلایسنک عدم رجوعلری اَلْبَته ممنعدر .

عدم رجوعلری یاجوج و ما جوجک سدی آچیلوب اونلرده هر مرتفع محلدن سرعتله
المکری وقتله قادار دوام ایدر .

٩٧ ﴿ وَاقْرَبِ الْوَعْدَ الْحَقَّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴾

وعد حق اولان قیامت تقرب ایتدیگی وقت ، ارتکاب کفر ایدهلرک همان گوزلری
آچیلیر ، و طوکار قالیر . کندیلری ده تمنی هلاک ایلل : « وایلا ! . . بز بوندن غافل ،
خایبر ظالم ایدک ! » دیرلر .

٩٨ ﴿ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ ﴾

ای کافرلر ! سز ، و الله عظیم الشاندن باشقا عبادت ایتدیگمز شیلرک کافه سی جهنمک
طوتوروغیدر . جمله گز اورایه داخل اولورسکمز !

٩٩-١٠٠ ﴿ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ إِلَهًا مَا وَرَدُوا هَؤُلَاءِ وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴾ ﴿ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴾

سزک طایدقلرگز ، الهلر اولسایدیلر ، جهنمه گیرمز لر دی . حال بوکه طایان و طایلان
هپ جهنمه گیرمز لر و اوراده مخلددرلر .

اوجهنم ، که اوراده آه و این واردر . اونلر اوراده عذابک شدت هولندن برشی ایشیتمز لر .

١٠١-١٠٣ ﴿ إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴾ ﴿ لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَةً وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴾ ﴿ لَا يُخْرَجُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَلَقَّيْنَاهُمُ لَمَّا كُنَّا هَذَا يُؤْمِرُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴾

توفیق طاعتله سعادتلری میسر ایتدیگمز کیسه لرله جهنمدن بعیددرلر .
اونلر ، جهنمک صوتی ایشیتمز لر . اونلر ، نفسلرینک آرزو ایتدیگی نعمتلرده
مخلددرلر .

اونلر ، سورک ایکنجی دفعه نفخندن متحصّل فزع ا کبردن محزون اولمازلر و ملکلر
اونلری تهنته ایلل استقبال ایدهلرک : « بوگون سزه وعد اولونان یوم مکافاتدر ! » دیرلر .

١٠٢ ﴿ يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعْدًا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴾

یا محمد ! سمای ، یازمق ایچون طومار بوکرگی ، بوکدیگمز وقتی ذکر ایت . اونل
اؤلجه ناصیل خلق ایتدکسه اولله اعاده ایدهلر . بو ، لازم الانفاذ وعدمزدر . بز بونی
لامحاله یاپارز .

١٠٥-١٠٦ ﴿ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ بَرْنَشْهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾ ﴿ إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاءًا لِقَوْمٍ عَابِدِينَ ﴾

توراتدن سوگرا ، زبورده صالح اولان قوللرمک ارضه وارث اولاجغنی یازدق .
بوسورده بیان ایتدیگمز اخبار و مواعظ عابدلر ایچون کافیدر .

١٠٧-١٠٨ ﴿ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴾ ﴿ قُلْ إِنَّمَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ أَنَا وَنَسَاءُ الْمَكْرُوهَاتِ وَاحِدَةً أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾

یا محمد ! بز ، سنی آنجاق رحمة للعالمین اولارق ارسال ایتدک .
« بکا ، الهمکرک الله واحد اولدیغندن باشقا برشی وحی اولونماز . اخلاص ایلل
عبادت ایدر میسکمز ؟ » دی .

١٠٩ ﴿ قُلْ تَوَلَّوْا قُلُوبُكُمْ أَذُنَكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَذُنِي قَرِيبًا مِّنْ بَعِيدٍ مَا تُوْعَدُونَ ﴾

اونلر ، توحیددن اعراض ایدهلرله : « بن ، مأمور اولدیغم شیلری جمله گزله تبلیغ
ایتدم . سزه وعد اولونان شیک یاقین ، یا اوزاق اولدیغنی بیلمه یورم ! » دی .

۱۱۰ اِنَّهٗ يَعْلَمُ الْخَفِيَّاتِ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿۱۱۰﴾

« الله عظیم الشان ، دین اسلام حقّنده آشکارا طعنلر گزی و کتم ایتدیگنلر شیلری بییر ! » دی .

۱۱۱ وَاِنْ اَدْرٰى اَعْلٰهٗ فِتْنَةً لِّكُمْ وَمَتَاعٌ الْاٰخِرِيْنَ ﴿۱۱۱﴾

« بیلمه یورم . موعود عذابلرلرک تأخیری سزک ایچون استدر اچ و أجل مقدّمه ده کین مدار انتفاع اولماسی مأمولدر . » دی .

۱۱۲ قَالِ رَبِّیْ اَخٰکُمُ الْاِلٰهَی وَرَبُّنَا الرَّحْمٰنُ الْمُسْتَعٰنُ عَلٰی مَا یَصِفُوْنَ ﴿۱۱۲﴾

بوجادلده دن صوکرا ، رسول محترم : « یاربّی ! بنمله بنی تکذیب ایدهلر بیننده تعجیل عذابی مقتضی عدل ایله حکم ایت ! ای متمردلر ! ربّی تعالی و تقدس رحمان و سزک وصف ایتدیگنلر شیلره قارشى مستعاندلر . » دیدی .

سورة حج

مدینه ده نازل اولمشدر — یتیم سکنز آیتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِیْ اَنْزَلَ السَّاعَةَ فَمَنْ عَظِمَ

ای ناس ! ربّکمز تعالی و تقدسک عقابندن قورقکمز . زلزله قیامت قورقونچ برحالددر .

يَوْمَ تَذٰهَبُ اَنْذٰهٗرٌ كُلُّ مُرْسِمَةٍ عَمَّا اَرَضَتْ وَتَضَعُ كُلُّ اَنْفٍ حِمْلَهَا وَتَرٰى النَّاسَ سُكَارٰی وَّمَا هُمْ بِسٰکِرٰی وَّلٰكِنْ عَذَابُ اللّٰهِ شَدِیْدٌ ﴿۱﴾

اونی ، گوردیگنلر وقت ، هول ودهشتدن ، هرسود آنا اّمز یردیگی چوجوقدن ذهول ایدهلر و هر گبه قادین چوجوغنی دوشورور . اوگون ، سرخوش اولمده قلمری حالده هر کسی سرخوش گورور سزک ؛ چونکه الله عظیم الشانک عذابى شدیددر . قورقودن عقللر اوچار .

وَمِنَ النَّاسِ مَنۢ يُجَادِلُ فِی اللّٰهِ یَغۡیِرُ عَلَیْهِ وِیۡتَیۡعُ كُلَّ شَیْطٰنٍ مَّبۡدُیٍّ ﴿۲﴾

بعض انسانلر ، بیلمه دکلمری حالده ، الله عظیم الشان حقّنده مجادلده و مجادلهلرلنده هر شیطان متمرده اتباع ایدهلرلر .

کُتِبَ عَلَیْهِ اَنَّهُ مِّنۡ قَوٰلٍ فَاَنۡهٗ یُضِلُّهُۥ وَیَهۡدِیۡهِ اِلَی الْعَذَابِ النَّعِیۡمِ ﴿۳﴾

اوله شیطان ، که هر کیم اوکا اتباع ایدهلرلر ، تابعی اضلال و عذاب مسعیره ایصال ایتمهکله مجبول و محکومدر .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَا كُم مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ نُنْفِئُكُم مِّنْ نَّظْفَةٍ مِّنْ نَّظْفَةٍ ثُمَّ مَلَأَكُمْ مِّنْهُ مِزْجًا مَّضْغَةً ثُمَّ صَدَقْنَاهُ بِطَنٍ غَلَقَةٍ وَمِنْهُ خُلِقَ النَّبِيُّ لَكَرُمٍ مِّنْكُمْ وَنُفِئُكُم مِّنْهُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نَخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَّنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أُولَٰئِكَ لِيَعْلَمَ مِنْ بَعْدٍ عَلِيمٌ شَيْئًا مِّنْ أَرْضِ هَامِدَةٍ إِذْ أَنزَلْنَاهَا عَلَىٰ الْمَاءِ فَمَنْزِلَةً وَرَبَّتْ وَانْتَبَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِمِيعٍ ۝

ای ناس ! بعثده شک ای دیور ساگز ، ابتدای خلقت کز به باقکز : بز ، قدرت و حکمت می سزه بیلدیرمک ایچون ، سزی تدریج ایله اولاً طور اقدن ، صوگرا نطفه دن ، صوگرا علقه دن ، صوگرا مضغه مخلقه و غیر مخلقه دن یاراتدق . دیله دیگمزی أجل مسماه قادار رحلرده براقیرز . صوگرا سزی یاواش یاواش بویومک و سن کاله ایرمک ایچون آنالر کزک قارندن چوجوق اولارق چیقاریرز . سزدن بعضکز سن کاله وارینجا ، یاخود داها اول اولور . بعضکزده بیلدکرینی اونوتق ، یعنی اوان طفولیتده کی حاله عودت ایتمک ایچون ، اُرذل عمره قادار یاشار . ارضی نباتاتدن خالی و قورو گورورسک . اوکا صو انزال ایتدیگمز وقت ده پردنوب شیشمر و هر صنفدن گوزل اوئلر انبات ایدر .

ایضاح

علقه ، بختیلا نمش قان ؛
مضغه ، ات یارچاسی ؛
مخلقه ، مصور ؛
غیر مخلقه ، غیر مصور دیمکدر .

ذَٰلِكَ بِأَنَّا اللَّهُ هُوَ الْحَيُّ وَقَدْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

بونلر ، الله عظیم الشانک بنفسه ثابت و بذاته موجود و دائم و احیاء امواته و هر شیئه قادار اولدیغنک دلیللریدر .

وَأَنَّا لَسَاعَةً آتِيَةٌ لَّأَرْيَبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَن فِي الْقُبُورِ ۝

قیامت یاقیندر ، قو باجغنده شبهه یوقدر . الله عظیم الشان قیبرلرده کی امواتی بعث ایدر .
وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّبِينٍ ۝
بعض الناسلر ، علمه ؛ سنده و وحیه مستند اولمایارق الله عظیم الشان حقنده مجادله ایدر لر .

ثَانِي عِطْفُهُ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۝ وَنَذِيرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝

اونلرک متکبران مجادله لری ، ناسی طریق حقندن اضلال ایچوندن . اونلر ایچون دنیاده خزی و خذلان ، قیامت گونده ده عذاب نیران واردر .

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ۝

اونلره : « بوخزی و عذاب سنک کسب یدکدر ! » دینیر . الله عظیم الشان قوللرینه ظلم ایتمز .

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعِيدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنَّا صَابَهُ خَيْرًا طَمَآنًا بِهِ وَإِنَّا صَابَتُهُ فَتَنَةً إِنشَاقًا عَلَىٰ وَجْهِهِ ۝

خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ۝

بعض الناسلر ، الله عظیم الشانه شک ایله عبادت ایدر . کندینه برخیر اصابت ایدر سه ، مطمئن اولوب حالندم ثابت ایدر ؛ محنت و مرض اصابت ایدر سه ، کفره دوزده دنیا و آخرت دوچار خسران اولور . بوخسران ، خسران واضحدر .

يَدْعُوا مِزْدُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ۝

چونکه ، بو کیمسه الله عظیم الشانی براقوب کندینه ضرر و نفعی اولمایان شیئه عبادت ایدر ؛ بوایسه حقندن اوزاق ضاللدر .

بَدَّوْا كُنُوزَهُمْ أَقْرَبَ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾

او کیمسه ضرری زعم ابتدگی نفعندن داها یاقین اولان شیئ عبادت ایدر . بالله !
طایلان ده کوتو ، طایان ده کوتودر .

إِنَّا لِلّٰهِ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾

الله عظیم الشان ، ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلری ایچندن نهرلر آقان جنتلره
ادخال ایدر . حق جل و علا ایسته دیگنی یاپار .

أَمْزَكَ أَنْظَرْنَا لَكَ نِعْمَةَ اللَّهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلِمَ تَدْرُسُ إِلَى السَّمَاءِ تُلْقِي الْقَطْعَ فَلَيْسَ بِكَ
هَكَذَا يَهَيِّئُ كَيْفَ مَا يَشَاءُ ﴿١٥﴾

الله عظیم الشانک رسول محترمه دنیا و آخرت نصرت اتمه یه جگی ظننده بولونان
کیمسه ازاله غیظی ایچون هر درلو آسیابه مراجعت ایتسین ؛ حتی اوینک سقغه براب
طاقسین کندیغی بوغسون . باقسین بو فعلی غیظی ازاله ایدر می ؟

وَكَذَٰلِكَ نَزَّلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَإِنَّا لِلّٰهِ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

قرآن مبینی ده آیات واضحه اوله رق ایسته بویه ازال ایتدک . الله عظیم الشان ایسته دیگنه
هدایت ایدر .

إِنَّا لَآلِذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ وَالنَّصَارَىٰ وَالْمُجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
إِنَّا لِلّٰهِ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

الله عظیم الشان ، قیامت گونی ، مؤمنلره یهودیلرک ، صابیلرک ، نصرانیلرک ،
مجوسیلرک و مشرک لرک بینن تفریق ایدر و هر برینه لایق اولدینی مجازاتی ویرر . حق جل
و علا هر شئیک عالم و مراقیدر .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَخْلُقُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّيْءَ وَالْجِبَالَ وَالشَّجَرُ وَالْعُثْبَىٰ
وَكَيْفَ يُرِيكَ النَّاسُ وَكَيْفَ يُرْحَقُ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُنِ اللَّهُ فَإِنَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

یا محمد ! بیلمز میسک ، که گوکلرده ویرلرده کیلر ، گونش ، آی ، ییلدیزلر ، طاغلر ،
اغالر ، حیوانلر و ناسک برچوخی الله عظیم الشانه منقاددرلر . ناسک دیگر قسم کثیری ده
عذابه مستحق اولدی . حق جل و علا نک شق یازدیغی کیمسه مسعود ایدر من . الله
عظیم الشان ایسته دیگنی یاپار .

هَٰذَا رِجْسًا زَاخِرًا لِّمَنْ هَدَاهُ فَأَلْزَمَهُ الْكِبْرُ وَالْقُرْآنُ فَطَعَتْ لَهُمْ ثِيَابًا مِنْ نُورٍ يَصْصِبُ مِنْ فَوْقِ رُؤُسِهِمُ الْمُنِيرُ ﴿١٩﴾

مؤمن و کافر ایکی فرقه محاصمه ، ربلی تعالی و تقدس حقنده مجادله ایتدیلر .
بولردن کافر اولانلره آتشدن لباسلر تقدیر اولوندی . باشلرینه صیجاق صو دوکولور .

يُضْمَرُهُ مَا فِي بَطْنِيهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢٠﴾ وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ ﴿٢١﴾ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ أُعِيدُوا فِيهَا
وَذُرُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾

اوله صو ، که شدت حرارتندن احشاء بطنیه و دریلری آریر .

اونلر ایچون ده میر طوپوزلرده واردر .

اونلر ، نه زمان عذاب آتشدن ، غم شدیدندن چیقماق ایستلرسه ، آتسه اعاده
اولونورلر . و اونلره : « عذاب ناری طادکنز ! » دینیر .

إِنَّا لِلّٰهِ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُجَالُونَ فِيهَا مِنْ آسَافٍ
مِنْ ذَهَبٍ وَلَوْاءٍ وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٣﴾

الله عظیم الشان ، ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلری ده ایچندن نهرلر آقان جنته
ادخال ایدر . اوراده آلتون بیله زیکلره و ایخیلره ترین ایدرلر . اونلرک اوراده کی
لباسی ده اییگدر .

وَهْدُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدًى إِلَى صِرَاطٍ مُبِينٍ ﴿٢٩﴾

اونلر ، گوزل سوز سويلمه يه وراه ممدوحه ارشاد وهدايت اولونورلر .

إِنَّا لَنَذَرُ مَا كُفِّرُوا وَبَضُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَجِيدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِثُ فِيهِ
وَالْبَادِ وَمَنْ يَزِدْ فِيهِ بِالْحَادِ يُظْلِمُ نَفْسَهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٠﴾

ارتكاب كفر ايدوب ناسى الله عظيم الشانه طاعتدن ومقيم اولانلره خارجدن گلمن
ايچون مساواة عبادتكاه اتخاذايتديگمز مسجد حرامه گيتمكدن منع واوراده بغير حق
ارتكاب معصيت ايدملرى عذاب اليم ايله تعذيب ايدمرز .

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَن لَّا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَظَهَرَ بَيْنِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ ﴿٣١﴾

يا محمد ! خاطرات اووقتي ، كه كعبه مكرمه نك يرينى ابراهيم عليه السلامه مرجع
ايتدك . و د بگا برشى اشراك ايتمه و بنم اومى طواف و قيام و ركوع و سجده ايدملر
ايچون تطهير ايله ! ، ديدك .

وَإِذْ نَادَى النَّاسَ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٣٢﴾

و ناسى حج ايچون دعوت ايت ، سگما اوزاق يوللردن يايان و مشقت سفردن ضعيف
دوشن ده وولره را كبا كليرلر ! ، ديدك .

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ فِي يَوْمٍ مُّعْذَرَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَيْمَاتٍ الْإِنْعَامِ فَكَوَلُوا بِهَا
وَأَطِيعُوا أَمْرَ النَّبِيِّ ﴿٣٣﴾

اونلر ، كنديلرى ايچون موجود اولان ديني و دنيوي منفعتلى كورمك و الله عظيم الشانك

احسان بويوردى قربانلق حيوانلرى ايام نحرده ، اسم اللهى ذكر ايدهرك ذبح ايتمك ايچون
كليرلر . كسيلن قربانلرك ائندن ييگنز و احتياج شديدايله محتاج اولان فقرانى اطعام ايدگنز .

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نَدْوَهُمْ وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٤﴾

صوگرا ، تميزلسينلر و نذرلىرى ايفا و بيت عتيق يعنى كعبه مكرمه يى طواف ايتسينلر .

ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَئِنْ لَمْ تَكُنْ لَكُمْ الْإِنْعَامُ إِلَّا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ فَاتَّخِذُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاتَّخِذُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٥﴾

امر بويلدر . هر كيم هتكى جاژ اولمايان حرمات الهيه يى تعظيم ايدهرسه ، بو تعظيمى
ربى تعالى و تقدس عندنده اونك ايچون خيردر . حرمت اكلى بيان اولونان حيوانلردن
ماعدا ذبح ايديلن انعامك اكلى سزك ايچون حلال اولدى . رجس اوثان و كذب
و بهتاندن اجتناب ايدگنز .

حُفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَخُطِفَهُ الطُّيُورُ وَأَتَتْهُ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ
سَجِينٍ ﴿٣٦﴾

بونلردن ، الله عظيم الشانه مخلص و غير مشرك اولديگنز حالده ، اجتناب ايدگنز .
الله عظيم الشانه شرك ايدمن ، گوكدن دوشن و قوشلر طرفندن قابيشيلان ، ياخود روزگارله
اوزاق يرله آتيلان كيمسه كيدير .

ذَلِكَ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٧﴾ لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ إِلَى الْحَالِ وَسُمِّيَتْ حُرْمَاحًا إِلَى الْبَيْتِ

الْعَتِيقِ ﴿٣٨﴾

امر بودر . شعائر الهيه يى تعظيم ، تقواى قلوبدندر .
مكده هديه ايديلن حيوانلردن ، وقت ذبحنه قادار ، سزك ايچون منفعتلر واردر ؛
صوگرا بيت عتيقه يعنى كعبه مكرمه ده ذبح اولونورلر .

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا تَعْلَمُونَ ۚ فَالْحُكْمُ لِلَّهِ وَالْجُودُ
قُلْ اسَلُّوا وَاَسْأَلُوا بِحَسَنٍ ۖ

سزه ، سزدن اولكى امتلرده ، حق جلّ و علانك ارزاق بويورديني قربانلق
حيوانلرى ، اسم اللهى ذكر ايله ذبح ايتك ايجون محللر تخصيص ايتدك . الهكز ، اله
واحددر؛ اوگا اخلاص ايله منقاد اولكز . يا محمد ! مطيع و مخلص اولانلرى تبشير ايت .

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمُ الْمُنَىٰ وَالصَّلَاةَ وَبِمَا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۖ

الله عظيم الشانك آدى ذكر اولوندينى زمان قبلرينه قورقو گلن ، كنديلرينه اصابت
ايدن مشقتلره صبر ايدن ، نازلريني قيلان و ويرديگمز رزقلدن انفاق ايله ين مطيع
و مخلصلرى تبشير ايت .

وَالَّذِينَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مَسَاجِدَ لَكُمْ فِيهَا حَيْرَاتٌ فَذُكِرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ فَإِذَا وَجِبَتْ
الْجُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَانِعَ وَالْمَغْتَرَّ كَذَلِكَ نَحْنُ نَحْنُهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۖ

ده وهلرك ذبحنى ده سزه شعائر الهيه اتخا ايتدك . اونلرده ، سزك ايجون دنيوى
منفعتلر واردر . اونلرى ، اوج آياق اوزرنده طوروركن اسم اللهى ذكر ايله ذبح ايدكز .
اولونجه اترلندن ييكز و فقرا و سئله يده اطعام ايدكز . شكر ايمه كز ايجون ، اوده وهلرى
سزه ايشته بويله مسخر ايتدك .

لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَبَالُ النَّفْيُ مِنْكُمْ كَذَلِكَ نَحْنُ نَحْنُهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
اللَّهُ عَلَىٰ مَا هَذِكُمْ وَبَشِيرِ الْمُحْسِنِينَ ۖ

اونلرك اترلرى و قانلرى الله عظيم الشانه واصل اولماز ؛ لكن تقوا سز ، قرين رضاي

الهي اولور . طريق تسخيرنى سزه ارشاد ايتديگندن طولاي الله عظيم الشانى تكبير
و تعظيم ايمه كز ايجون ، اوده وهلرى ايشته بويله سزه مسخر ايتدى . يا محمد ! محسن
و مخلصلرى تبشير ايت .

إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ۖ

الله عظيم الشان ، ايمان ايدنلرى مدافعه ايدنر . امانة اللهه خيانت و كفران نعمت
ايدنلرى ده سه ومنر .

أُذِنَ لِلَّذِينَ نَقَّاتُوا عَنْهَا ظُهُورَهُمْ وَاللَّهُ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ۖ

گوردكلى ظلمدن طولاي مشركلره مقاتله ايدنلره قتال ايجون اذن ويريلدى .
الله عظيم الشان اونلرك نصرتنه قادردر .

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ
صَوَامِعُ وَبِيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ
عَزِيزٌ ۖ

اونلر ، كه ديارلرى اولان مكهدن ، بزم ربمز الله عظيم الشاندر ، ديمهلرندن طولاي
بغير حق اخراج اولونديلر . الله عظيم الشان ناسى بربريله دفع ايمه مش اولسايدى ، ايجنده
اسم الله كترتله ذكر اولونان صومعهلر ، كليسالر ، سيناغونلر و مسجدلر خراب اولوردى .
بالله ! حق جلّ و علا ديننه نصرت ايدنلره نصرت ايدنر . الله عظيم الشان قوى عزيزدر .

الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فِي الْأَرْضِ قَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ
عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۖ

مكهدن بغير حق اخراج اولونانلر ، اوكمسهلردر ، كه اونلرى ير يوزنده دشمنلرينه

الْحَمَلُ مَاءً يَلْوُ الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

الله عظیم الشانک بویله یا عیسی ، شیطانک القا ایتمدیگی شی ایله قلبنده شک و نفاق اولان و قلبلری شرک ایله قاتلاشمش بولونان کیمسهلری امتحان ایتمک ایچوندی . قلبلرنده نفاق و شرک اولان ظالمیر ، عداوت و مخالفتده درلر .

وَلْيَعْلَمِ الَّذِينَ رَدُّوا الْقَوْلَ إِنَّا لَأَكْمُنُكَ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُ ﴿٥٤﴾

الله عظیم الشانک بویله یا عیسی ، اهل علمک قرآن مبینی من طرف الله نازل اولمش کتاب حق بیلیملری و اوکا ایمان ایتملری و قلباً خضوعده بولونمالری ایچوندی . الله عظیم الشان ، ایمان ایدهنلری طوغرو یوله هدایت ایدهر .

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِزْمَةٍ مِنْهُ هَتَفَتْ لَهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾

کافرلر ، بغته قیامت قوپونجا یا ، یاخود صوگ گونک عذاب کلتجهیه قادار قرآن کریمده شکه دوام ایدهرلر .

لَا تَلْمِزْ أَنْتَ قَوْمَكَ بِأَعْيُنِنَا ذُكِّرُوا وَلَسْ يَبْتَغِيكَ اللَّهُ يَوْمَ الْمَوْتِ شَيْئًا وَلَا تَسْتَكْبِرُ لِلْإِسْمِ الْكَاتِبِ ﴿٥٦﴾

اونلرک شک زائل اولدیفی گون ، ملک الله عظیم الشانکدر . وحق جل و علامؤمنلره کافرلر بیننده مکافات و محازات ایله حکم ایدهر . ایمان ایدوب اعمال صالحهده بولونانلر جنات نعيمده درلر .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥٧﴾

ایتمزمنی انکار و تکذیب ایدهنلر ایچونده عذاب مهین واردر .

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَلَّوْا أَوْ مَا تَوَّا لَيَرْزُقْنَهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٥٨﴾

فی سبیل الله هجرت ایدوب صوگرا قتل اولونانلری یاخود اولنلری ، بالله ! الله عظیم الشان رزق حسن ایله ارزاق ایدهر . الله عظیم الشان رازقلرک خیر لیسیدر .

لَيَدْخُلْنَهُمْ مُدْخَلًا رِضْوَانًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

حق جل و علا اولنلری راضی اولدوقلری مکانه یعنی جنته ادخال ایدهر . الله عظیم الشان علیم حکیمدر .

ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبْ بِمَا عَاقَبَهُ ثَمِثُ عَلَيْهِ لَيَصْرُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾

امر بویلهدر . هرکیم گوردیگی عذابک مثیلله معاقبه ایدهر ، صوگرا خصمی طرفندن دوچار تعدی اولورسا ، الله عظیم الشان اوکا نصرت ایلر . حق جل و علا عفو غفوردر .

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ تَوَجَّعَ اللَّيْلُ فِي النَّهَارِ وَتَوَجَّعَ النَّهَارُ فِي اللَّيْلِ وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٦١﴾

بونصرت ، الله عظیم الشانک گیجه بی گوندوزه و گوندوزی گیجهیه ادخال ایتمه سی یعنی بعض مخلوقاتی دیگرلرینه تغلب ایتمک شانندن اولماسی سببیلدر . حق جل و علا قوللرینک قولی ایشیدیر و افعالی گورور .

ذَٰلِكَ إِنْ أَنْتَ إِلَّا اللَّهُ هُوَ الْحَيُّ وَأَنْ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٦٢﴾

بوکمال ایله اتصاف ، الله عظیم الشانک بنفسه قائم و بذاته موجود اولماسنک و کندیندن باشقا عبادت اولونان شیلرک باطل و رب العالمینک عالی و کبر بولونماسنک مقتضاسیدر .

أَلَمْ نَزَّلْكَ أَنْتَ اللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَصُخِّرَ الْأَرْضَ خُضْرًا إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾

یا محمد ! بیلیمز میسک ، که الله عظیم الشان ، سمان یاغور یاغیدیر ، یرده یشیلتمه یه باشلار . حق جل و علا لطیف خبیردر .

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٧٠﴾

لو کده کیلر و یرده کیلر هپ اونکدر . الله عظیم الشان ، هرشیدن غنی و مستوجب حمددر .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفَلَكَ تَجَرَّى فِي الْحَرَابِزِ وَكَفَّ بَيْنَ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا طَيْرٌ
إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٧١﴾

یا محمد ! بیلمز میسک ، که الله عظیم الشان سزه یرده کیلری و دگرده امریه یوزهن گیلری مسخر و اذنی اولمادقا سمانک زمینه دوشمه سنی منع ایتدی . حق جل و علا ناس حقنده رؤف رحیمدر .

﴿٧٢﴾ وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٧٣﴾

اوسزی دیرلیدی ؛ صوگرا اولدورور ؛ صوگرا تکرار دیرلیدی . انسانلر ، کفران نعمتله متصفدرلر .

الْحِكْلُ أَمَّا جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يَنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ وَأَذِعْ إِلَىٰ ذَٰلِكَ لَعَلَّ هَٰؤُلَاءِ مُسْتَقِيمٌ ﴿٧٤﴾

هرامت ایچون برشریعت اتخاذا ایتدک . اونلر ، شریعت تمسک ایتدیلر . یا محمد ! ملل سائر امر دینده سنکله منازعه ایتمه سینلر . سن ، خلق ربک تعالی و تقدسک توحید و عبادته دعوت ایت . سنک طوتدیغک یول طوغرودر .

٦٥-٦٦ وَإِنْ جَا دَلُّوكَ فَقُلْ «اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ» ﴿٧٥﴾ أَلَمْ يَخْلُقْكُمْ يَوْمَ الْفِتْمَةِ فَمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ ﴿٧٦﴾

اونلر ، سنکله مجادله ایدرلرسه : « یابدقار کزی الله عظیم الشان بیلیر ! » دی .

حق جل و علا اختلاف ایتدیگنر شیلردن طولای قیامت گونی بینگنرده حکم ایدر . مؤمنلره ثواب و یریر ؛ کافرلره عقاب ایدر .

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَابٍ عَلَىٰ اللَّهِ بَيِّنٌ ﴿٧٧﴾

یا محمد ! بیلمز میسک ، که الله عظیم الشان ، گوکلرده و یرلرده کیلرک کافه سنی بیلیر . بونلرک کافه سنی لوح محفوظده یازیلیدر . بونلر ، الله عظیم الشان ایچون قولایدر .

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانٌ وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧٨﴾

کافرلر ، هیچ برحمت و علمه مستند اولمایارق الله عظیم الشانک غیرینه عبادت ایدرلر . کافرلر ایچون هیچ بر نصیر یوقدر .

وَإِذَا نَسُوا اللَّهَ فَنَسَوا مَا لَهُمْ بَنَاتٍ يَعْرِفُونَ ﴿٧٩﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا الْمُشْرِكِينَ دُونَ بَنَاتٍ تَتَلَوْنَ
عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ فَأَنبئكم بِشَرِّ مِنْ ذَٰلِكُمُ النَّارُ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبَشِّرِ الْمَصِيرَ ﴿٨٠﴾

یا محمد ! آیات واضحه قرآنیه اوقوندیقی وقت ، ارتکاب کفر ایدرلرک یوزلردن انکارلری آکلار سسک . اونلر ، آیتلرمزی کندیلرینه اوقویانلری آز قالدی قهر ایدیورلردی ؛ اونلره : « تلاوت قرآندن متحصل غیظگنردن داها فناسنی سزه خبر و یرهمی ؛ الله عظیم الشانک کافرلره وعدایتدیگی آتش جحیمدر ؛ ارقابت کوتودر ! » دی .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مَثَلٍ فَاسْتَعْوَاهُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَارْتَبِصْ بِهِمْ
الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُ مِنْهُ ضَعْفَ الطَّالِبِ وَالْمُطْلُوبُ ﴿٨١﴾

ای ناس ! سزه ضرب مثل اولوندی دیکله یکنر : الله عظیم الشانی بر اقوبده عبادت ایتدیگنر شیلر ، برسیگی خلق ایدرملر . هپ بر آرایه گلسه لر ، ینه خلق ایدرملر . سینک کندیلردن برشی سلب ایتسه ، اونیده قورتارامازلر . پوتلره طاپانلرده ضعیف ، پوتلرده ضعیف ! ..

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَعَزِيزٌ

٧٥

مشرکوں نے اللہ اعظم الشانی حقیقہ بیلہ دیلے . حق جل و علا قوی عزیز دے .

رَأَى اللَّهُ بَصْطَظِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

٧٥

اللہ عظیم الشان ، ملک کردن ، انسانلردن رسوللر اصطفی و اختیار بویورور . مسموعات و مبصر اتدن هیچ برشی کنندینہ خفی ده گلد .

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

٧٦

واقع اولانلری و اولاجقلری بیلیر . . امورک کافه سی حق جل و علا یه رجوع ایدیر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا اللَّهَ ۚ وَانْعَمُوا إِلَى النَّاسِ ۚ فَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ

٧٧

ای مؤمنلر ! ربکڑ تعالی و تقدسه رکوع ، سجود و عبادت ایدکڑ و خیر ایشله یکنز ، که فلاح بولاسکنز !

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ

٧٨

سَمِيحُ السَّابِقِينَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ

لوجه الله جهاد ایچون بذل مقدرت ایدکڑ . الله عظیم الشان ، دینی ایچون سزی اختیار

ایتدی ؛ و دینده سزه گوجلک ویرمه دی . دینکزی ، باباکڑ ابراهیم علیه السلامک دینی گبی توسیع ایتدی . قیامت گونده رسول محترمی ، سزک اوزرکزه شاعد اولق و سزده پیغامبرلرک مأمور اولدو قلی رسالتی تبلیغ استدی کلرینه دائر فاس اوزرینه شهادتده بولونق ایچون ، سزی کتب سالفده و قرآنده مسلم تسمیه ایتدی . نمازی قیلکڑ ، زکاتی ویرکڑ ؛ الله عظیم الشانه اعتماد ایدکڑ . او ، سزک مولا کزدر . نه کوزل مولا و نه

سورة مؤمنون

مسکده نازل اولشدیر — یوز اون سکیز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعَصِّمُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۝ الْأَعْلَىٰ أَرْوَاحُهُمْ ۚ وَمَا تَلَكَ إِلَّا أَنَّهُمْ قَاتِلُهُمْ غَيْرِ مُلَومِينَ ۝ فَمِثْلُ آبِئِ رَبَّكَ ۚ ذَٰلِكَ قَوْلُكَ مُمْلِكًا ۚ وَمَا تَدُونَ ۝

٧-١

مؤمنلر فوز و فلاح بولدیلر ؛

او مؤمنلر ، که نمازلرینی خشوع ایله قیلارلر ؛

او مؤمنلر ، که مالایعنیدن اعراض ایدیرلر ؛

او مؤمنلر ، که زکاتلرینی ویریرلر ؛

او مؤمنلر ، که نفسلرینی شهواتدن حفظ ایدیرلر ؛

زوجهلری ، یاخود مملوکلری حقتده حفظ ایتمزلرسه ، ملام و معاتب اولمازلر .

زوجهلریله مملوکلرینی تجاوز ایدیرلر پک متعیدیرلر ؛

وَالَّذِينَ هُمْ لِمَا أَنَا فِيهِمْ وَعَهْدُ رَبِّكَ أَوْفُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ۝ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۝

١٠-٨

او مؤمنلر ، که اماناته و عهدلرینه رعایت ایدیرلر ؛

او مؤمنلر ، که نمازلرینه مواظبت ایله رلر ...

بو صفتلرله متصف اولانلر وارثدرلر ؛

١٤-١٣ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْغُرُوثَ مِنْ مِمَّا خَالَتْهُمْ ۖ وَلَكِنْ حَقَّقْنَا الْإِسْلَامَ مِنْ شَلَالِهِ مِنْ طَبْعِهِ ۖ ثُمَّ

محمد بن طه في قرآن مبين

اونلر ، فردوس اعلايه وارث اولورلر و اوراده مخلددرلر .
 بز انساني طين خالصدن خلق ايتدك ؛
 صوگرا ، اونك نساني مستقر مينعده يعنى رحمة نطفه ياپدق .

ثُمَّ خَلَقَ الطِّينَ عِلْمَهُ فَلَقَيْنَا الثَّلَاثَةَ خُضْرَةً فَلَلَفْنَا الْمِصْبَغَةَ عِظَامًا فَكَسَّوْنَا الْعِظَامَ
بِلَحْمٍ ثَمَّ نَسَّابًا خَلَقَ اللَّهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ •

صوگرا، نطفه بی عطفه، صوگرا عطفه بی مضغه، صوگرا مضغه بی کیمیک، خلق آیتدک؛
صوگرا کیمی آتله قابلا دق؛ صوگرا باشقار مخلوق خلق آیتدک. فتبارک الله احسن الخالقین!

١٩-١٨ ﴿فَإِذَا كُنتُمْ فِيهِ مُبْعُوثُونَ﴾ ﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا أَوَّلَكُمْ أَسْبَغَ طَرِيقٍ﴾^٣
﴿وَمَا كُنَّا مِنَ السَّمَاءِ بِأَعْيُنِنَا﴾ ﴿فِي الْأَرْضِ وَأَنَّا عَلَى مَائِدَةٍ لِّنُؤَدِّيَنَّ لَهُمْ﴾^٤

بوندن صوگرا، ای انسانلر ! اولورسکیز !

صوگرا قیامت گونی بعث اولونور مسکنز .

فوق‌گزده یدی قلت گوک یاراتیق . بز ، بو مخلوقاتدن خافل اولماق .

میلان مقدار کافی صوتزال و اوصوبی یرده استقرار ایتدک . بز ، اونک ازاله سنده

مقتدرز .

فَمَا نَأْمُرُكُمْ بِهِ جَوَانِ مِنْ خَيْرٍ وَأَعْيَابٍ لَكُمْ فِيهَا مَا كَثَرْتُ مِنْهَا مَا أَكُلُونَ ﴿١٠﴾ وَنَحْمِلُ نَحْرُجَ
مِنْ طَوْرٍ وَمِنْ آخَرٍ يَنْتَبِهُ بِالَّذِينَ قُضِيَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْكُفْرِ فِي الْآخِرَةِ لِيَسْهَيْكُمْ نَسْفِكُمْ تَمَّا فِي بَطُونِهَا
وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا مَا أَكُلُونَ ﴿١١﴾ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْغَالِكِ لِمَا أَكُلُوا

777

صو ايله سىزە خرما ۋە اوزوم باغچەلىرى خلىق ايتىدۇ ؛ او باغچەلەردە سىزنىڭ ايجون چوق
مىوملار وارد ۋە او باغچەلەرنىڭ ثمرات ومىزروعتاندىن يرسىگىز .

وَ صَبَّ إِلَيْهِ طُورُ سَيْنَادَهِ حَقِيقَانِ وَ سُرُورُ لَهُ جَكَ وَ يَنْتَرُهُ قَاتِيقُ أَيْدِيهِ جَكَ يَابِغُ إِلَيْهِ نَشُوءُنَمَا
بُولَانِ زَيْتُونِ آغَا حَى خَلْقِ أَيْتَدِكِ .

قويون ، كچى ، صيغير وَ ده‌ومده دخی سزك ايجون عبرت واردر . قارينلرندن چيقان
سوددن سزه ايجيريز؛ اونلرده سزك ايجون منافع كثره واردر. اونلرك اُتلرندن ده يرسنگز.
وَ اونلره وَ سقمنه لره سيزسنگز .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٠﴾

بز، نوح علیه السلامی قومنه پیغامبر گوندهردك . اونلره : « ای قوم ! الله عظیم الشانه عبادت ایدگز ؛ چونکه اوندن باشقا الهگز یوقدر . کندیکزی عذاب الهیدن وقایه اتمز میسگز ؟ » دیدی .

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُبَيِّنُ لَكُمْ فَيَضِلُّ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنزَلْنَا
مَلَائِكَةً مَّا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٦﴾

قومنك ارتكاب كفر ايدمن اشرافي ، عوامه خطاباً : « بوده سزك گي بشردن باشقا
برشي ده گلدر . سزك اوزرگزه تفضل ايتمك ايسته يور . الله عظيم الشان ، پيغامبر گوندرمك
ايسته سهيدي ، ملائكتي گوندر يردى . بز ، آباء و اجداد مزدن بونك سوزى گي برسوز
ايسته مكد ! » ديديلر .

از هوای آنجا که فرستاده بودیم تا خبری از او آید و گفتند که او را در میان راه کشته اند.

«بو آدم ده لیدن باشقا بر شی ده کدر؛ بر مدت انتظار ایدگز، افقت و ماسی؛
مأمولدر! دیدیلر».

نوح علیہ السلام ، قومك ايمانندن قطع امید اینجه : « یاربى ! قوم بنى تكذيب ایندیلر ، اهلاكلرى ایچون بگا نصرت ویر ! » دیدی .

فَاَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ صُنْعَ الْفُلْكِ بِأَعْيُنِنَا ^{وَرَجِينَا} ۖ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ ۚ وَالْفُلْكَ لِأَمْنٍ سَبْعَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۚ وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَوُونَ ﴿٥٠﴾

زده نوح عليه السلامه : « حفظ و حمايتز آلتندم ، أمر و تعليمز وجه ايله سفينه يني يياپ . و ايمان ايتمه ينلرك اهلا كي حقدمه كي أمر مز گلديكي ويردن صو قاينا ديني وقت ، هر صنفدن أركك ديشي ايكي ذى روح و اهل بيتكدن هلا كه محكوم اولانلرك ماعدامسييله سفينه يه گير و اهل بيتكدن كافر اولانلرك تخليصنه دعا ايتمه ؛ چونكه اولنر ، لامحاله غرق اولاجقلردر ! » دسه وحى ايتدك .

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْعُورِ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾

« وَ سَنَ وَ سَنَكَلَهٗ بِرَابِرِ اَوْلَانِلرِ سَفِينَهٗ یَهٗ کِیْر دِیْگِزِ وَ قَت ، بَیْ ظَالِمِلِرْدِن قَوْر تَارَانِ
اَللهٗ عَظِیْمِ الشَّاهِ حَمْدِ اَوَّلَسُوْن ! » دِی .

٣١-٣٢ وَقُلْ رَبِّ اِنِّى مُنْذِرٌ لِّاِمَارِكُمْ ۖ اَنْتَ خَيْرُ الْمُنْذِرِينَ ۝ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّاَنْكَرَ الْكَافِرِيْنَ ۝ ثُمَّ اَنَّا نَادٰى مِنْ تَحْتِهَا فَاِجۡتَبٰى الْاٰخَرُ ۝

«وایارې! بې خیرې چوق اولان بریرم ایندیر! سن، بویله یاپانلرڭ خیرلیسیسڭ!» دى.
نوح علیه السلامك قصه سنده عبرتler واردر. قوم نوحى بلاى عظیمه دوچار ایتدك.
اونلردن صوگرا، دیگر ناسى خلق ایتدك.

فَازْسَلِّمْنَا فِيهِ رَسُولًا مِنْهُمْ زَانِعًا عَنِ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنَ اللَّهِ غَيْرُهُ ۖ إِنَّمَا تَسْقُونَ ﴿٥٠﴾

اونلرمده كنديلردن پيغامبر گوندهردك و الله عظيم الشانه عبادت ايدك ، اوندن باشقا
الهيكنز يوقدر ؛ حق جل و علانك عذابندن قورقازمسكنز ؟ ديدك .

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۖ الْآخِرَةُ وَأَوَّلُهَا مُذِيقُوا عَذَابَ الْحَمِيمِ ۚ ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلُودِ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُكَذِّبُونَ ۚ

و پیغامبر لری انکار و آخرتی تکذیب ایدن اشراف قوم ، که اونلری حیات دنیاده
نعمتلره متنع ایتش ایدک ، عوام ناسه خطاباً : « بوده سزک کبی انساندن باشقا برشی
ده گلدر ؛ یدکلر گزیدن یر و ایچدکلر گزیدن ایچر ! » دیدیلر .

وَلَا تَطْعَمُ نَسْرًا مِثْلَكُمْ أَنْتُمْ لَا تَأْكُلُونَ ۝ أَيْدِيكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ رُكَاةً وَعِظَامُكُمْ أَنْتُمْ مَخْرُجُونَ ۝ هِيَ هَاتِ فِيهَا لِمَا تُوعَدُونَ ۝ إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ۝

« یمین ایدہرز ، کہ سزک گی بر انسانہ اطاعت ایدہر سہ گز ، دوچار خسران اولور سگز ! »

سز ، اولدیگنیز و طوپراق و کمیک اولدیغنیز وقت ، تکرار دیریلوب چیقاجغنیزی
وعدمی اییدیور ؟ »

« هیات ! .. وعد اولونديغکز شی چوق اوزاق ! ... »

» حیات دنیادان باشقا حیات یوقدر . بعضمز أولور ، بعضمز طوغان ؛ اولدوکن صوگرا دیر یله ز ! ، دیدیلر .

۳۸-۳۹ اِنَّ هُوَ الْاَرَجُّ لِيُفَرِّقَ عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿۳۸﴾ قَالَتْ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنْتُ ﴿۳۹﴾

« بو، الله عظيم الشانه يالان افترا و اسناد ايدمن آدامدن باشقا برشي دو گلدر ؟ بز بوني
تصديق ايتمه ز ! » ديديلر .

پیغامبر لری ده : « یاربی ! قوم ، بنی تکذیب ایتدیلر ، اھلاکلری ایچون بکا نصرت ویر ! » دیدی .

٤١-٤٠. قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لِيُصِغْنَ نَادِيَيْنِ ۖ فَآخَذَهُنَّ الصَّبِيحَةُ بِالْحَنَقِ فَعَلَّاهُمُ عَذَابًا ۖ وَبَعَثَ فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

اللہ عظیم الشانده : « اونلر ، چوق کچمه دن نادم اولورلر ! » بویوردی .

وقوعی محقق اولان صیحه اونلری هلاک ایتدی . بز ، اونلری سییل یوزنده کی
چورچوب کی یاپدق . ظالم اولان قوم هلاک اولسون !

فَرَأَيْنَاهُمْ يَتَعَذَّبُونَ فِي الْأَخْيَرِ ﴿٤٢﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أَفْجَلِهِمَا وَمَا تَأْخِرُونَ ﴿٤٣﴾

اونلردن صوگرا ، دیگر نامی خلق ایتدک .

هیچ بر امت کندى ایچون مقدر اولان أجلنه یعنی منتهای حیاته نه تقدم ، نه تاخر ایدهر .

فَرَأَيْنَاهُمْ يَتَعَذَّبُونَ فِي الْأَخْيَرِ ﴿٤٢﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أَفْجَلِهِمَا وَمَا تَأْخِرُونَ ﴿٤٣﴾

صوگرا ، بربری آردیجا دیگر پیغامبرلری کوندمردک . هرامته پیغامبری گلدیجه تکذیب ایتدیلر . بزده تکذیب ایدهلری بربری آرقاسندن هلاک و حکایه حالنه قلب ایتدک . اونلرک حکایه سندن باشقا برشی قلمادی . قبول ایمان ایتهلر هلاک اولسونلر !.

فَرَأَيْنَاهُمْ يَتَعَذَّبُونَ فِي الْأَخْيَرِ ﴿٤٢﴾ مَا تَسْبِقُ مِنْ أَفْجَلِهِمَا وَمَا تَأْخِرُونَ ﴿٤٣﴾

صوگرا ، موسی و برادری هارونی آیات و حجت واضحه مزله ارسال ایتدک . اونلری ، فرعون ایله قومنه کوندمردک . فرعون و قومی ایمان ومتابعندن استکبار ایتدی . اونلر متکبر کیمسلردی .

« بزم گبی ایکی انسانه ایمانی ایدلم ؟ حال بوکه ، اونلرک قومی اولان بنی اسرائیل بزم خادملمزدر ! » دیدیلر .

و موسی ایله هارون علیهما السلامی تکذیب ایتدیلر ؛ هلاک اولدیلر .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٤﴾

فرعون ایله قومنک اهلا کندن صوگرا ، بنی اسرائیل واصل هدايت اولق ایچون ، توراتی موسی علیه السلامه کوندمردک .

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى ذِي الْقُرْنَيْنِ ﴿٤٥﴾

عیسی و والدهسی مریم علیهما السلامی قدرتمزه دلالت ایدهن آیت اتخاذه ایتدک . اونلری صولی ، میوهلی یوکسهجک بریده اسکان ایتدک .

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى ذِي الْقُرْنَيْنِ ﴿٤٥﴾

ای پیغامبرلر ! حلال اولان شیلردن ییکز ؛ أعمال صالحهده بولونگز ؛ بن سزک یاپدقلمز ییلیم و ثوابی ویریم .

ای ناس ! دین اسلام ، دین واحد اولارق ، سزک دینکمزدر . بنده سزک ربکم شق عصا و مخالفتده بدن قورقکز .

ناس ، امر دینده اختلاف ایدمک فرقه فرقه آرلدیلر ؛ هر فرقه کندى دینی بکندى .

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى ذِي الْقُرْنَيْنِ ﴿٤٥﴾

یا محمد ! اونلری اولونجهیه قدار جهالتلرند براق .

اونلر ، کندیلرینه ویردیگمز أموالی و اوغوللری خیرمی ظن ایدیورلر ؛

یوق ! .. اونلر حقیقتی ادراک ایتزلر ؛ بولر حقلمنده استمراجدر .

اونلر ، که ربلى تعالى و تقدسک عذابندن قورقلر ؛

اونلر ، که ربلى تعالى و تقدسک آیتلرینه ایمان ایدمزلر ؛

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى ذِي الْقُرْنَيْنِ ﴿٤٥﴾

اونلر ، که حق جل و علایه سزک قوشمزلر ؛

اونلر ، كه مرجعلى حق جل و علا اولدينى ايچون قبول ايديلمه سندن قورقارق
تصدق و أعمال صالحده بولونورلر ؟

٦٣-٦٤ اُولَٰئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَمْ يَأْمُرُوا ۖ وَلَا يَكْلِفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ الْحَقُّ
وَهُمْ لَا يُلْظَمُونَ ۚ بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمَرَةٍ مِنْ هَٰذَا وَكَانَ اَعْمَالُهُمْ دُونَ ذَٰلِكَ هُمْ لَمْ يَعْمَلُوا

طاعات الهيمه رغبت ، مسارعت و مسابقت ايدهرلر .

بز ، هيچ بر نفسى وسع و طاقتدن زياده بر شى ايله مكلف ايمه يز . عند مزده
هر نفسك عملنى اولدينى گي بيلديره ن كتاب واردر . اونلر ، نقص ثواب و يا تزديد عقاب
ايله ظلم كورمزلر .

بلكه كافرلر قىلرلى بونلردن غافلدر . او كافرلر ايچون بو اوصافدن باشقا اعتياد
ايتديكلرى أعمال خيتمده واردر .

٦٥-٦٦ حَتَّىٰ اِذَا اخَذْنَا مِنْفَرِقِهِم بِالْعَذَابِ اِذَا هُمْ يَخْرُجُونَ ۚ لَا يَخْرُجُوا اِلَيْهِمْ اِنَّا كُنَّا لَا نَنْصُرُهُمْ ۚ

اونلر ك اغنياسنى عذاب ايله هلاك ايتديگمز وقت همان استغاثه ايچون باغيررلر .
اونلره ، بوگون باغيروب طورمايگمز ، چونكه بزدي يارديم كورمزسگمز ! دينير .

٦٧-٧٠ قَدْ كَانَتْ اَيَاتِي نُنْذِرُكُمْ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ اَعْقَابِكُمْ تُكْمِلُونَ ۚ مُسْتَكْبِرِينَ سَائِرًا تَهْجُرُونَ ۚ اَقَلُّمٌ

يُخَذِّرُوا الْقَوْلَ اَنْجَاءً هُمْ مَا كَرِهَتْ اَبَاءُ هُمُ الْاَوَّلِينَ ۚ اَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رُسُلَهُمْ فَهُمْ لَمْ يُنْكَرُوْنَ ۚ

اَمْ يَقُولُونَ ۚ خَيْرٌ لِّجَاءِ هُمْ بِالْحَقِّ وَاسْمُهُمْ لِحَقِّ كَارِهُونَ ۚ

قرآنم سزه اوقونوردى . سز ايسه اونك استماعندن اعراض ايدوب قاجاردگمز !
بيت الحرام ايله تفاخر و كيجهلرلى طوبلانوب قرآن مين حقتده دورلو دورلو
هذيان ايدردگمز .

اونلر ، قرآنى تعقل و تدبر ايتمزلىمى ؟ يوقسا كنديلرينه ، آباء و اجدادلرينه كلمه ين
بركتابى گلدى ؟

يوقسا ، پيغامبرلرينك اوصاف حسنه سنى بيلمه يورلرده انكارمى ايدىورلر ؟
يوقسا ، پيغامبرلرينك مجنون اولديغنه قائلدرلرده اونك ايچونى نبوتى تصديق ايمه يورلر ؟
يوق ! . . . اويله ده گل ، رسول محترم اونلره حق و صدق اولان قرآن مين ايله گلدى ؛
حال بوكه اونلر ك برچونى حقتدن استكرام ايدهرلر .

٧١ وَلَوْ اَنَّ الْحَقَّ اَمْوَاءٌ هُمْ لَفَسَدَتِ السَّمٰوٰتُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ بَلْ اَيْنَسَا هُمْ بِذِكْرِهَا هَٰٓئِهِ
عَنْ ذِكْرِ هُمْ فَعِزُّوْهُ ۚ

اونلر ك استكرام ايتديكلرى حق ، اونلر ك هوا و هوسلرينه موافق اولسايدى ، كوكلر
و يرلر و ايچنده كيلر فساد و واريردى . يوق ! . . . بز ، مكه اهايسنك فخر و شرفى
حاوى اولان قرآن مينى ازال ايتدك ؛ اونلر كندى فخر و شرفلردن اعراض ايدهرلر .

٧٢-٧٣ اَمْ نَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَرَاجَ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ۚ وَاِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ اِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۚ

يوقسا ، سن اونلردن آداء رسالت ايچون اجرتى ايسته يورسك ؟ ربك تعالى و تقدسك
اجرتى سنك ايچون چوق خيرليدر ؛ او ، رازقلر ك خيرليسيدير .
سن ، اونلرى طوغرو يوله دعوت ايدهرسك .

٧٤-٧٦ وَاِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْآخِرَةِ عَنْ الصِّرَاطِ لَنَّا كُوفُونَ ۚ وَلَوْ رَخَصْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بَيْنَهُمْ مِنْ زُفْرِ
الْجَبِّ فَيُظْفِرْنَ اَنْفُسَهُمْ فَيَعْبَهُوْنَ ۚ وَلَقَدْ اخَذْنَا هُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَضُرُّهُمْ ۚ

آخرت گونه ايمان ايمه ينلرده يولدن صاپارلر .
اونلره مرحمت و دوچار اولدوقلرى قحطى ازاله ايتسهك ، يينه اونلر طغيان و ضلالتلرنده
پويان اولورلر .

بالله ! بز ، اونلرى عذابه هلاك ايتدك . بوندن مثلبه اولمايابلر ، يينه ربلى تعالى
و تقدسه خضوع ايمه ديذر . حق جل و علايه تضرع ، اونلر ك عادتلرى ده گلدر .

٨٠-٧٧
 حَتَّىٰ إِذَا فُتِنًا عَلَيْهِمْ بِآيَا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذْ أَكْمَمُوا فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾ وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ
 وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۚ فَلَئِمَّا مَنَسُكُرُونَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾
 وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ۚ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

حتیٰ اونلره قارشی عذاب شدید قاپیسنی آچدیغمز وقت ، همان اونلر متحیر اولدیلر؛ هر خیردن قطع امید ایستدیلر .

سزك ايجون قولاقلر ، گوزلر و قلبلر خلق ايدن الله عظيم الشاكر شكري ايفا
ايمه يورسكنر .

او الله عظیم الشان، که سزای یریوزنده یار آندی و قیامت گونی حضور آلهیستده حشر
اولو نور سگیز .

او ، اللہ عظیم الشان ، کہ دیر ملتیر ، اولدورور ، گیجه و لوندوزک تعاقبی اوکا حائدر .
تفکر و تأمل ایتیمسکیز ؟

٨١-٨٣ مِمَّا كَانُوا يَمِثُلُونَ ﴿٨١﴾ قَالُوا إِذْ آمَنَّا وَكَانَتْ آبَاءُ
وَعِظَامُهُمْ شَاهِدًا عَلَيْنَا لَمَّا مَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ

مکہ کافر لری ، تفکر و تأمل شوبله طورسون ، بلکه بابالینک دیدیکری گبی دیدیلر .
 « بز ، اولدوگمز و طوپراق و کیمک اولدیغمز وقت ، بعث اولونورمی بز ؟ » دیدیلر .
 « بو بعث ، بزده و بزدن اولکی بابالرمزده وعد اولوندی . بو ، اُساطیر اولیندن
 باشقا بر شی ده کلدر . » دیدیلر .

٩٠-٨٤ قُلْ مِنَ الْأَرْضِ وَمِنْ فِيهَا إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾ قُلْ مَنْ يَدْعُو مَلَكَتْ كُلْ شَيْءٍ وَهُوَ يُعْجِرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٩﴾ بَلْ إِنَّا هُمْ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

یاحمد! اونلره : « سز ، مالک حقیقی بیلیورسا گز ، یرویر یوزنده کیلر کیمک
ملکیدر ؟ سوبله یگنر ! » دی .

اونلر : «الله عظيم الشانك ملكيدر !» ديرلر . سنده : «او حلالده بونلري تکرار
الحجاده مقتدر اولديغي تذکر ايتزمسکوز ؟» دی .

یا محمد ! اونلره : «یدی قات گوکلرک و عرش عظیمک ربی کیمدر ؟» دی .

اونلر : « الله عظيم الشّاندر ! » دیرلر . من ده : « اونلک عقابندن نفسکیزی وقایه ایتمزمسکیزی ؟ » دی .

۱۰ اوانلره : « هر شينك ملك و تصرفي كيمك يد قدر تدمدر ؟ الله عظيم الشان حمايه ايدمر ؛ حال بو كه حمايه محتاج ده گلدر . بونلري بيلور ساگز ، جواب وريگز ! » دي .

اونلر: «هر شيتك مالكي اللهدر!» ديرلر. سندن ده: «او حلالده، نهن آلدان يورسكنر؟» دئي.
يوق! بز اونلره توحيد و وعد بعث گجي حقي گوندمردك. اونلر، ترك و انكارده
كازديرلر.

٩٢-٩١ مَا اخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا أَذْمَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ

الله عظيم الشأن ، ولد اتخاذ ايمدهى . كندندن باشقا بر الله يوقدر . اولسايدى ، هي الله
كندى خلق ايتديكى شيلرده تصرف و ديكريتك استيلاسى منع و بربرليه غلبه و تعالى
ايدمردى . حاشا ! الله عظيم الشأن ، اونلرك وصف ايتديكى شيلردن منزهدر .

اللّٰه عظيم الشان ، غائبى و حاضر لرى بيلير . مشرطرك اشراك ايتديكلرى شيلردن
تعالى ايتدى .

٩٦-٩٧ قل رب اِنما ارغبى ما يوعدون * رب لا تجعلنى فى القبر الظالمين * وانا على انذارك تامرهم
لقد اردت * اذفع بالحق كحسن النسبة نحن اعلم بما يصفونه *

يا محمد! «ياربى! كافرلر ايجون موعود اولان عذابى بىڭا گوستەرىرسەڭ، بىنى اونلرڭ ايجىندە بولۇندورما!»

« بنی عذاب زماننده او ظالم ملک ایچنده بولوندورما ! » دی .

یا محمد! بز اونلره وعد ایتدیگمز عذابی سکا کوستمه به قادرز .

سن، اونلرڭ ياپدقلىرى كوتواكلره ايلكله مقابله ايتا اونلرڭ سنى نه صفتلرله وصف
ابتديكلرنى بيليرز .

وَقُلْ رَبِّ اعُوذُ بِكَ مِنْ هَازِلِ الشَّيَاطِينِ * وَاعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ * حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ
قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخُ
الْيَوْمِ يُسْعَوْنَ *

یا محمد ! دی کہ : « یاربّی ! شیطانلرک وسوسه لرندن سکا صیغیرم ! »

« وَايُرْبِي ! اُونلر كُ بنم اُطرافده ، طولاشمالرندن سدا صيغيزيم ! »

سنی اوصاف غیر لایقہ ایله توصیف ایدہ نلردن برینه اولوم گلدیکی وقت : « یاربی !
نی دنیاہ ارجاع ایدگن » دیر .

«ایمان ایدوب اعمال صالحہ دہ بولونمق ایچون بی دنیاہ ارجاع ایدگنز !» در .

اولا نماز ! ... « بنی ارجاع اید گنیز » بر سوز در که اونی او ، هر حالده سویله یه جکدر .
حال بو که او گنرنده قیامته قادار رجوع علرینه حائل اولان برزخ وارددر .

١٠١-١٠٢ فَأَدْفِنِي فِي الصُّورِ وَلَا تَنْسَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

صور نقیخ اولون دینی وقت ، انسابلر آراسنده بوراده کی نسبت و قرابت قالماز . بری دیگرینی آریوب صورماز .

حسناتی آغیر کمندر فلاح بولورلر .

وَمَحَقَّتْ مَوَازِينَهُ فَأَوَّلِلْتَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدِينَ * أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ لَمَّا دُعُوا لِقَاءِ رَبِّهِمْ أَقْبَلُوا * ذُو الْقُرُونِ السَّيْفِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُكَذِّبُونَ * أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ دَخَلُوا سَكَنًا مَكِينًا * فَفُتِنُوا بِهِمْ ثُمَّ كُنُوا كَالْحُمُرِ الْبُلْبُلِ * فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ *

حسناتی خفیف کنلر ، ایشته نفسلری زین ایدوب جهنمه محله اولانلر ، اونلردره
اونلرک یوزلری آتش یاقار . شدت احتراقدن دوداقلری تقلص ایدهرک دیشلری
صریدیر قالر .

اونلره : « بنم آیتلرم سزه اوقونمازمیدی؟ سزه، اونی تکذیب ایدهر دکنز! » دیشور .

١٠٦-١٠٧ قالوا ربنا غلبت علينا شقوننا وكاف قوماً صالحين ﴿١٠٦﴾ ربنا اخرجنا منها فانقذنا فانا ظالمون ﴿١٠٧﴾

اونلر : «أى ربّمز ! شقاومز غلبه ايتدى . هدايتدن شاشميشدق !»

«ای ریمز! بزی آتشدن اخراج ایت. کفر و معاصی به عودت ایدہ رسہک، محقق ظالم اولورز!»، دیرلر.

١٠٨-١١٠ "قَالَ اخْشَوْا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُوا" ۞ اِنَّهٗ كَانَ قَرِيْبًا مِّنْ عِبَادِي يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اَمْنًا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ

خَيْرُ الرَّاجِينَ ﴿٥٠﴾ فَاتَّخَذُوا هُمُومًا حَتَّىٰ آتَيْنَاهُم مِّنْهُم مَّضْحَكًا ۖ ﴿٥١﴾

اللہ عظیم الشان دہ : « ذلیل اولارق سکوت ایدگز ؛ رفع عذاب ایمون بگا برشی
سویلا مہ یکنز ! » بویورور .

چونکہ مؤمن قوللرمدن برفرقہ : «أی رمز ! بزایمان ایتدک ، بزایارلیغا ، بزہ
مرحمت ایت . سن مرحمت ایدہ نلرک خیرلیسیسک !» دیزلردی .

سز ، اونلری مسخره ایتدگیز ، اونلرله استهزا سزه ذکر می اونوتدوردی ؛ اونلره گولردگیز .

١١٤-١١٥ اِنِّىْ جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا اِنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿١١٤﴾ قَالَ كَلِمَتَيْنِ فِي الْاَرْضِ عَدَدَ سَبْعِينَ ﴿١١٥﴾ قَالُوا

لَيْسَ أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ مِنَ الْعَادَةِ ۝ قَالَ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

سرك اذا كثره صبر ايمه ليريك مكافى ، بن بوگون اونلره ويردم . اونلر نائل فوز اولديلر .

الله عظيم الشان اهل ناره : « ير يوزنده نه قادار ، قاج سنه قالدگز ؟ » دير .
اونلرده : « برگون ، ياخود برقاج ساعت قالدق . صايانلره صور ، يارقي ! » ديرلر .
الله عظيم الشان : « اومت ، آز قالدگز ؟ آخرته نسبتله دنياده سز قالا جفكز مدتلك
آز اولديغنى بيله يدكز ، دنيايه مغرور اولوب طاصى اولمازدگز ! » بويوردى .

١١٥-١١٦ **لَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ نُفُوسًا وَجَسَدًا وَمَا يُكَلِّمُ الْإِنْسَانَ إِلَّا الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

الْمَلِكُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

بز ، سزى عبت اولارق خلق ايتدك و سز بزه رجوع ايتز سگز ظننده مى بولونديكز ؟
الله عظيم الشان عبشن و ذات احدىته لابق اولمايان اوصافدن تعالى ايتدى . حق
ملكدر . ماسوى تحت قهرندهدر ؛ اوندن باشقا معبود بالحق الله يوقدر . عرش
كريمك مالكيدر .

١١٧ **وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ**

الله عظيم الشاندين باشقا برالله ادعا ايدنك ، بودعواسنى اثبات ايجون ، برهانى يوقدر .
اونك حساب و جزاسى ربي تعالى و تقدس عندهدر . كافرلر فلاح بولمازلر .

١١٨ **وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ**

يا محمد ! « اى ربم ! مؤمنلره مغفرت و رحمت ايت . سن ارحم الراحمينك ! » دى .

مدينهده نازل اولمشدر — آلتشمى دورث آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورة ازلنا ما و فرضنا ما و ازلنا فيها آيات بينات لعلكم تذكرون

بو ، بزم ازال و محتوى اولديغى احكامى فرض و امر ايتديگمز سورمدر . تذکر
واتقا ايمه گز ايجون بوسورمده دلالتى واضح آياتى ازال ايتدك .

١ **الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ حَلَّةٍ وَلَا تَاْخُذْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ**

زنا ايدن اركك و قاديندن هر يرينه يوز ده گنك و ورگز . الله عظيم الشانه و آخرت
گونه ايمان ايديورسا گز ، حدود الهيهي اجراده مرحمت و رأفت ايمه يگز . اونلرك
تعذيبي مؤمنلردن برجامتلك حضورنده اجرا اولونسون !

٢ **الزَّانِي لَا يَنْكِحُ الْزَّانِيَةَ أَوْ الْمَشْرِكَةَ إِلَّا بِمَا لَيْسَ بِهَا زَانِيَةً وَلَا يُكَلِّمُ الْإِنْسَانَ إِلَّا الْحَقُّ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ**

زنا ايدن اركك ، زانية ياخود مشركدن باشقاسنى مكاح ايمه سين . زنا ايدن قادينده
زاني و مشركدن باشقاسنى مكاح ايمه سين بونكاحلر مؤمنلره حرام اولدى .

ايضاح

بوايت كريمه ، اشو سورة شريعتك ٣٢ نجى آيتى اولان : وانكحوا الايامى منكم والصالحين
من عبادكم وامائكم ان يكونوا فقراء يغنيهم الله من فضله والله واسع عليم . آيت كريمه سيله ميسوخدر .

وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ بِالْخُنْصَاءِ ثُمَّ لَمَّا تَوَارَ بَارَبَعَةَ شُهَدَاءَ فَأُجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا يَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةٌ أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

ذات الزوج اولان قادينله زنا اسناد ايدوبده صوگرا دورت شاهد گتيرمه رك اثبات ايدمه ينلره سكسار ده گنك وورگن. اونلرك شهادتلى ابدى قبول ايتمه يگن. اونلر فاسقدرلر.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

ميركه بوندن صوگرا، توبه و اصلاح حال ايتسينلر. الله عظيم الشان غفور رحيمدر.

وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ ذَوَّاءَ جُحْمٍ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾

زوجه لینه زنا اسناد ايدوب کندیلرندن باشقا شاهدلى اولمايانلردن برينك شهادتى، دورت شهادتدر. او دورت شهادت، دورت دفعه: «بالله بن سوزمده صادق!» ديمكدر.

وَالْحَامِصَةُ أَنْ لَعَنَّا اللَّهُ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٧﴾

بشنجيسندهده «اگر بن كاذب ايسم، اللهم لعنى بنم اوزرمه اولسون!» دير.

وَيَذَرُوعَهَا الْعَذَابُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٨﴾

زوجهده دورت شهادتده بولونمقله حد زنای اوزرندن دفع ايدمر. دورت شهادتدن هر برى: «بالله، زوجم يالانجيدر!» ديمكدر.

وَالْحَامِصَةُ أَنْ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾

بشنجيسنده: «اگر طوغرو سويليورسا، اللهم غضبى اوزرمه اولسون!» دير.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

الله عظيم الشانك سزه فضل ورحمتى و ذات اجل و اعلاسى تواب حكيم اولماسايدى، سزى رسوا و عقوبتگزي تعجيل ايدمردى.

إِذَا الْبَرْقُ جَاءَ بِالْأَفْئِدِ عَصَبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسِبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

افتراده بولونانلر، سزدن برجماعتدر. اى افترا دن متاذى اولانلر! سز، بو افتراي شر ظن ايتمه يگن، بلکه سزك حقه كرده، كسب ايدم جگگنر ثواب عظيمدن طولاي، خيردر. افترا ده بولونان جماعتدن هر برينك اكتساب ايتديگى وبال كندينه عايددر. اونلردن بو افترا ده تقدم ايدمن ايچون عذاب عظيم واردر.

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُبِينٌ ﴿١٢﴾

مؤمنلره مؤمنلر بو افتراي ايشيتدكلى وقت، حسن ظنده بولونسالر و: «بو واضح بر افترا در!» ديسه لريا.

لَوْلَا جَاءَ عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةُ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

افتراده بولونان جماعت، دورت شاهد گتيرسه لردى يا. شاهد گتيرمه دكلى وقت، اونلر عندالله كاذبلرلر.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

الله عظيم الشانك سزه دنيا و آخرت فضل ورحمتى و بوجهدن اولان امهالى اولماسايدى، بو افترا كزدن طولاي همان عذاب عظيمه دوشردگنر.

أَذْهَبُوا بِالْإِسْكَرِّ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيَّا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

بواقترای بعضکرم بعضکرم دن سؤال ایدهرک تلقی ایتدیگرم و بال عظیم اولدینی حلاله قولای ظن ایدهرک حقیقه واقف اولمادیگرم شیئی دیلرگزله اشاعه آیه دیگرم وقت عذاب عظیمه دوشردگرم .

وَلَا تَتَّبِعُوا مَنَافِقَ فَمَا يَكُونُ لَكُمْ أَن تُنصَحُوا بِمَا كُنْتُمْ تَعْتَمِدُونَ ﴿١٦﴾

سز، بواقترای ایشیتدیگرم وقت : « بو سوزی سویله مک بزه یاقیشماز ؛ سبحان الله ، بو نه بویوک بهتاندر ! » دیسه یدگرم آ .

يَعْلَمُ اللَّهُ أَن يَغْوِيَ الْفِتْيَانُ ابْنُكَ ابْنُ مَرْثِيٍّ ﴿١٧﴾

مؤمن ایسه گزم، الله عظیم الشان سزه برداها بویله افترا ده بولونما گزی نصیحت ایدهر .

وَيُؤَيِّدُ اللَّهُ تَكَرُّلًا يَا تَ وَ اللَّهِ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾

الله عظیم الشان ، شرایع و محاسن آداب ده دلالت ایدن آیتلرینی سزه بیان ایدهر . حق جل و علا كافة مخلوقاتک أحوالی بیلیر ؛ تداییر و أفعالنده حکیمدر .

وَأَنَّ الَّذِينَ يُخَوِّذُونَ النَّاسَ فِي الْفِتْنَةِ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتَ لَا تَعْلَمُ ﴿٢٠﴾

مؤمنلر آراسنده فواحشک شیوعنی ایسته یئرلر ایچون دنیا و آخرت عذاب أليم واردر . الله عظیم الشان هر شیئی بیلیر ؛ لکن سز بیلمزسگرم !

وَلَا تَقْرَأُوا الْقُرْآنَ وَلَا تَعْلَمُونَ رَحْمَتَهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَؤُفٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١﴾

الله عظیم الشانک سزه فضل و رحمتی اولماسا و ذات أجل و اعلاسی رؤف و رحیم بولونماسایدی ، عقوبتگرمی تعجیل ایدهردی .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

ای مؤمنلر ! شیطانک گیتدیگی یوله گیتمه یگرم . هر کیم شیطانک گیتدیگی یوله کیده رسه قبیح و منی اولان شیرلی ارتکاب ایتمش اولور ؛ چونکه شیطان فحشاء و منکری أمر ایدهر . الله عظیم الشانک سزه فضل و رحمتی اولماسایدی ، سزدن هیچ برکیمسه یی ابدیا معاصیدن تطهیر و گناهلرینی عفو ایتمزدی . لکن حق جل و علا دیله دیگرمی تطهیر و عفو ایدهر . الله عظیم الشان سمیع علیمدر .

وَلَا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعْيُ أَنْ يُوَفَّوْا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا إِنَّ غَفْرَ اللَّهِ كَرِيمٌ ﴿٢٣﴾

سزدن صاحب فضل و غنا اولان برکیمسه ، أقرابیه و مساکینه و فی سبیل الله مهاجرینه برشی و یرمه مک ایچون یمین ایتمه سین و قباحلرینی عفو و صفح ایستیلر . سز ، الله عظیم الشانک سزی یارلیعاماسنی ایسته مز میسگرم ؛ حق جل و علا غفور رحیمدر .

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾

مؤمن و غافل اولان محصناته زنا عزو ایدهلر بوعزولری سبیلله دنیا و آخرت ملعون اولدیلر و اونلر ایچون عذاب عظیم ده واردر .

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

یایدقلمری شیرلی دیلرزی ، ألسر و آیاقلمری شهادت ایتدیلمری گون اونلر ایچون عذاب عظیم واردر .

يَوْمَئِذٍ يُؤْفِكُهُ اللَّهُ فِيهِمُ الْحَقَّ وَنَعْلَمُ إِنَّ اللَّهَ مُخَوِّضُ الْخَائِبِينَ ﴿٢٥﴾

اوگون ، الله عظيم الشان اونلرك لازم اولان جزالرين ویریر . اولورده الله عظيم الشانك حق و عقاب و ثوابه قادر اولدغنی بیلرلر .

الْحَيَاتُ الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ أُولَئِكَ مَبْرُؤُونَ مِمَّا قَبُولُوا لَكُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٦﴾

کوتو قادینلر کوتو ارککلره ، کوتو ارککلر کوتو قادینلره ؛ ائی ارککلر ائی قادینلره . و ائی قادینلر ائی ارککلره مخصوصدرلر . او علو شان ایله موصوف اولانلر ، حقلرندمه وقوع بولان کذب و افترا دن بریدرلر . اولر ایچون مغفرت و جنت واردر .

بِأَنَّهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَآلِهِمْ خَيْرٌ مِّنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَٰكِن لَّا يَتَّقُونَ ﴿٢٧﴾

ای مؤمنلر ! کندی اولر کزدن باشقا اولره اذن آلمادن و اهلنه سلام و یرمه دن کیرمه یگیز ؛ قبل الدخول استیدان و سلام سزک ایچون خیرلیدر . تذکر و توقع ایتمه کیز ایچون بویله امر اولوند کیز .

فَإِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُوا أَمْرًا وَلَا تَدْخُلُوا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ نَبِلْ لَكُمْ أَرْجُوا فَأَرْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٨﴾

کیرمک ایسته دیگیز اوده کیمه بی بولاماز ساگز ، اذن و یرمه صالح برکیمسه طرفدن سزه اذن و یریلنجیه قدار کیرمه یگیز . سزه اذن و یرله یوبده « دونگیز ! » دینیرسه الحاح ایتمه یرک دونگیز . دونمه کیز ، سزک ایچون داها خیرلیدر . الله عظیم الشان یاپدقلر کزی بیلر .

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتَكُمْ مِنْكُمْ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾

سکنایه مخصوص اولمایوب حق انتفاع کیز اولان برلره اذنلر کیرمه کزده کناه یوقدر . الله عظیم الشان اظهار و کتم ایتدیگیز شیلری بیلر .

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ بَعْضُهُمْ مِنْ بَصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا أَرْوَاحَهُمْ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٣٠﴾

یا محمد ! مؤمنلره دی که : « محرم اولمایانلره باقاسینلر و نفسلرین زوجهلرله محلو کلرینک غیرندن محافظه ایتینلر . بوحال اولر ایچون اظهردر . الله عظیم الشان اونلرك یاپدقلرندن خیردر . »

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُهُنَّ مِنْ بَصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ أَرْوَاحَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَمْشِينَ مَخْجَرًا عَلَىٰ جُثُوبٍ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوِ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَاتِ أَخِيهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَاتِ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَالتَّابِعِينَ غَيْرِ أُولَئِكَ مِنَ الرِّجَالِ أُولَئِكَ لَمْ يَصْلُحُوا لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

یا محمد ! مؤمنلره دی که : « حلال اولمایان شیئه باقاسینلر و نفسلرین زانن محافظه ایتسینلر و زینتلرینک اظهاری ضروری اولانلرندن ماعداسنی گوسترمه سینلر و باش اورتولرینی یاقالرینه قدار ایتدیر سینلر ، یعنی گردانلرینی اورتسونلر و زینتلرینی قوجالرندن ، بابالرندن و قاین بابالرندن و اوغوللرندن و اوکی اوغوللرندن ، برادرلرندن ، برادرلرینک اوغوللرندن ، همشیره لرینک اوغوللرندن ، مؤمن قادینلرینک ، محلو کلرینک و بونلرك کندیلرنده ارککلک خاصه سی قالمش اولان تابعلرندن و عورات نسایی تمیزه مقتدر اولمایان چوجوقلردن باشقاسنه گوسترمه سینلر . و گیزلی زینتلرینک حبشیردیی ایشیدلک ایچون یورورکن آیاقلرینی یرده وورماسینلر ! » ای مؤمنلر ! سعادت دارینه ناقل اولق ایچون کافه کیز ، الله عظیم الشان توبه و رجوع ایدکیز !

وَإِنْ كُنْتُمْ إِلَّا أَيْمَانٌ مِّنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِيمَانِكُمْ
عَلَيْهِ ۝

اى مؤمنلر! سزدن قوجاسز قادينلرى و كوله و جاريه لر كزدن صالح اولانلرى
اولنديركز . بونلر فقرا ايسه لر ، الله عظيم الشان فضل و كرمندن اونلرى اغنا ايدهر .
حق جل و علا واسع النعم و علیمدر .

وَلَيْسَ تَغْفِيبُ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَكُلْتُمُوهُمُ مِنْ عِلَّتِكُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَأَوْفُوا بِمَا لِلَّهِ الَّذِي أَنْتُمْ وَلَا تَكُونُوا قِتَابًا عَلَيْكُمْ
عَلَى الْبَغَاءِ إِنْ رَزَقْتُمْ حَصًّا لِيَتَغَوَّعَ رِجْلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يَكْفُرْ فَمَنْ ذَا اللَّهُ مِنْ بَعْدِ الْكُفَرِ أَمْ هُمْ
غَفُورٌ رَحِيمٌ

أولهمه مقتدر اولمايانلر ، حق جلّ و علا كنديليرني فضل و كرميله اغنا ايدنجيه قادار ، عفتليرني محافظه ايتسينلر . ملوكلر كز دن مكاتبه (۱) ايسسته ينلري ، بدل كتابتي صورت مشروعه ده كسب وايغايه مقتدر اولدوقلريني ينلير سه كز ، مكاتبه ايدكز وَ اَلله عَظِيمُ الشَّانِك سزه احسان بو يورديني مالِك زكات وَ صدقه سندن اونلره وركز . جاريه لركز ، عفتليرني صيانت ايتك ايسترلر سه ، منافع دنيا ايچون اونلري زنايه اكراه ايتمه يگز . اكراه ايدمن مولونور سا ، اكراه اولونان جاريه لر حقنده اَلله عَظِيمُ الشَّانِ غفور رحيمدر .

ایضاح

(۱) مکتبہ ، برکیمسنہ ننگ کولہ ویا جاریہ سنہ : « بنگا دفعتہ یا خود مقسطا شو قادر بارا ویر برسنہ ک
آزاد اولی ! » دیمہ بی وکولہ ویا جاریہ نشدہ یونی قبول اتمہ سدر .

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٥٠﴾

بِاللّٰهِ ! بُو سوره ده سزمه ؛ بیانه محتاج اولدیغ کیز آیات و سزدن اولکی املتله عاقل
قصه لره بکزم برقصه و اهل تقوی ایچون موعظه انزال ایتدک .

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورٍ كَمِثْلِهِ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجْجَةٍ الزُّجْجَةُ كَأَنَّهَا
كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ
نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥٧﴾

اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِ ، كَوَكْلُكَ وَوَيْلُكَ نَوِيدِر . نَوْرِي ، پَارَاقِ بِيَلْدِزْگِي لِحْسانِ ايدَمَن
 بَلَوْر اِيچِنْدَه ، نَه پَكْ كُونْشَه مَعْرُوضْ نَهْدَه دَائِمِي كُولَكِدَه مَعْرُوسْ ، مَبَارَكْ زَيْتُونْ آغْاجْجُكْ ،
 صَفْوَتِي سَبِيلِيلَه آتَشْ طَوْقُونْ مَسَا بِيَلَه ، ضِيَادَارْ يَاقِي يَانَانْ چَرَاغْ بُولُونْدِي مَشْكَاهْ ،
 اَلْحَاصِلْ نَوْرْ مَتَضَاعِفْ كِيْمِدِر . اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِ دِيْلَهْدِيگِي بُونُورَه هِدَايَتْ وَ نَامِي هِدَايَتْ
 اِيچُونْ اَمْثَالْ ضَرْبِ ايدِر . حَقْ جَلَّ وَ عَلا هَر شَيْئِي بِيَلِي .

المضاح

نور مشكاة ايله تشييل بويورولان نور قرآن ميندر .

فِي ثِيَابٍ دَرَاهِمَ أَنْ تَرْفَعَ وَيُنْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ ﴿٥٧﴾

الله عظيم الشانك بنا و ايجنده اسم الهيسى ذكر اولونما سنى امر ايتديكى مسجدلرده
برطاقم رجال صباح آفشام نماز قيلارلر .

رَجَالٌ لَا تُلْهِهُمُ حِجَابَةٌ وَلَا يَبِغُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتَا زَكَاةَ الْيَتَامَى فَزِنُوا يَوْمًا تَمُتُ فِيهِ الْقُلُوبُ
وَالْأَبْصَارُ ۝

او رحال، کہ اونلری ذکر الہمدن و اوقاتہ اقامہ صلاتدن و ایستادن کاتدن نہ تجارت

نده بيع اشغال ایدم . اونلر ، بوذکر وطاعت ایله برابر قبلرک ، کوزلرک مضطرب
و متغیر اولاجنی گوندن قورقلر .

لَيَجْزِيَنَّ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَ يَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤١﴾

اونلر ، الله عظیم الشانک کنديلرينه ، عمللرينک احسن جزاسيله مكافات و فضل
و کرمندن بومكافاتی تزید ايتمه سی ایچون ذکر وطاعت ایدمزلر . الله عظیم الشان دیله دیگنه
حسابسز رزق ویرر .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ يَفِيقُهُ يَخْشِبُهَا الظَّالِمُ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْهَا ثَمَرًا وَقَدْ أَفْلَحَ
عِنْدَهُ تَفْوُّهُ حِسَابُهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤٢﴾

کافر اولانلرک ایلکری ایسه دوز اوواده کی سراب گیدر . اوسراب ، که صوصامش
کیمسه اونی صو ظن ایدم ، اورایه کلدیگی وقت برشی بولماز . اورایه یعنی آخرته
کندینه نفی اولور ، دییه دنیا ده ایلک یاپان کافر آخرته گلنجه نفع دگل ، حق جل
و علانک حکم و قضاسنی یعنی عملنک حساب و جزاسنی بولور . الله عظیم الشان سریع
الحسابدر .

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لَمِيعٍ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ كَظُلُمَاتٍ بَعْضُهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ
إِذَا أَخْرَجَ يَنْظُرُ وَلَا يَكْذِبُ رِيسًا وَمَنْ لَمْ يَجِدِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَما لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿٤٣﴾

یاخود کافرلرک عمللری ، اوزر ، أمواج مترا که قاپلایان ، داها اوستنده ده بولوت
اولان دهرین دکرده کی ظلمات گیدر . بوظلمات بربری اوزرینه اوقادار مترا کم و متکافدر ، که
ایچنده اولان کیمسه الی چقار سا گوره من . الله عظیم الشان ، برکیمسه یه هدايت ایتزه
اونک ایچون نور هدايت یوقدر .

٣٨

٣٩

٤٠

٤١

٤٢

٤٣

٤٤

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخَرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَافَاتٍ كُلِّ قَدِيمٍ صَلَاته وَتَسْبِيحه وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٤﴾

یا محمد ! بیلرسک ، که گوکرده ویرلده کیر و جوده قاندرنی آجوب صرالان قوشلر
الله عظیم الشانہ تسبیح ایدمزلر . اونلردن هربری کندی دعا سی و تسبیحی بیلر . حق
جل و علا اونلرک یابدقنری علیمدر .

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٥﴾

گوکرک ، یرلرک مالکی الله عظیم الشاندر و جهنک مرجعی اودر .

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَرْجِي الْحَبَاكِمُ أَنْ يَهْبِطَ بِهِمْ فَيَنْفِخُ فِيهِمْ فَيُدْخِلُهُمْ قُلُوبًا بَاقِيَ الْأَرْضِ وَمِنْ خِلَالِهِ يُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ لِيُكَادَّ سَاءَ بَرَقِهِ يَذْهَبُ
بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٦﴾

یا محمد ! گور من میسک ، که الله عظیم الشان ، بولوتی رفق ایله سوق ، صوگرا آجرامی
بینی تألیف ایله جمع ایدم . صوگرا ، بربری اوزرینه بیفار . گورورسک ، که اوبولوتلر
آراسندن یاغور چقار و الله عظیم الشان سله کی طاغیر کی بولوتلردن طولو ایندیرر .
و دیله دیگنی اونکله مصاب ایلهر ؛ دیله دیگندن ده اونی تبعید ایدم . بولوتلردن چقان
شیشگک ضیاسی کوزلری کور ایده یازار .

يَقْلِبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِقَوْمٍ لَابْصَارٍ ﴿٤٧﴾

الله عظیم الشان ، گوندوزی گیجه یه ، گیجه یی گوندوزه قلب ایدم . بوللرده
اولوالا بصر ایچون عبرت ولردر .

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ
يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾

الله عظيم الشأن ، يردہ کی ذی روحك كافہ سنی صودن خلق ابتدی . اونلرك بعضی قارنی اوزرینه ، بعضی ایکی آباق اوزرینه و دیگرلری دورت آباق اوزرینه یوروو . حق جل و علا دیله دیگنی خلق ایدر . الله عظیم الشأن هر شیء قادردر .

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبْتَنَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾

حقایق بیان ایدن آیاتی انزال ایتدك . الله عظیم الشأن ، دیله دیگنی طوغرو یوله یعنی دین اسلامه هدایت ایدر .

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِأَرْسُولِهِ وَأَعْطَيْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى قَرِيبٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

منافقلمر : «آلهه» و رسول الله ایمان و اطاعت ایتدك !، دیرلر . بویله دیدكدن صوگرا ، اونلردن بر فرقه رسول اللهك حكمنی قبولدن امتناع ایدر . بونلر مؤمن ده كدرلر .

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾

اونلر ، الله عظیم الشانك آمرینه گوره حكم آلهك ایچون ، رسول محترمنه دعوت اولوندوقلری وقت ، بونلردن بر فرقه همان اعراض ایدرلر .

وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ خَلْقٌ مُؤْمِنُونَ مَذْعَبِينَ ﴿٤٩﴾

حق كندیلرینك اولورسا دعوته . نقاد اولارق حضور رسول اللهك كبرلر .

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ إِنْ أَنْزَلْنَاهُمْ مِنْ سَمَاءٍ فَإِنْ أَنْزَلْنَاهُ لَنَنْزِلَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلُوبًا كَافَّةً ﴿٥٠﴾

اونلرك قلیبلرنده مرض كفرمی واردر ؟ چونكه رسول محترمك نبوتده شك

ایدیورلر . چونكه الله عظیم الشأن ایله رسول محترمك كندیلرینه ظلم ایتمه سندن قورقویورلر . خاییر ! .. حق اولدوقلری حالده دعوته . نقاد و حقیر اولدوقلری حالده دعوتدن اعراض ایتملرینك سببی شك و خوفلری ده گل ، آریاب حقوكم حقلمی انكار و اكل ایتمك ظلمیلر متصف اولمالریدر .

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٥١﴾

رسول محترمی آرالرنده حكم ایتمك ایچون ، الله عظیم الشأن ایله رسول اكرمنه دعوت اولونان مؤمنلرك سوزی : «سمعنا و اطعنا» دیمكدن عبارت ایدی . اونلر قائل فلاح اولورلر .

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُخَشِ اللَّهَ رَبَّهُ فَقَافِرُونَ ﴿٥٢﴾

هرکیم الله عظیم الشانله رسول محترمنه اطاعت ایدر ، و كجشم گناهلردن طولانی حق جل و علادن قورقار و بقیه عمری قوی ایله كچیررسه ، اونلر نم دائمه ایله فوز بولورلر .

وَأَسْمُوا لِلَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَعْنٌ أَمْرُهُمْ يُخْرِجُونَ لَنَا لَقَدْ تَقَبَّلْنَا طَاعَتَهُمْ مَعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ جَبَّارٌ عَزِيزٌ ﴿٥٣﴾

منافقلمر ، غزایه چیقالمی آمر ایدرسهك ، چیقاقلمیله مؤكد یمین ایدرلر . یا محمد ! اونلره : « یمین ایتمه یكز ، چونكه ادعا ایتدیكدر طاعت ، طاعت قلبیه ده گل ، طاعت لسانیه و نفاقیه در . الله عظیم الشأن ، أعمال ظاهره و باطنه كزیدن خیبردر ! » دی .

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ ظَلَمْتُمْ فَتَنْذَرُ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾

« الله عظیم الشانه و رسول محترمنه اطاعت ایدكز ! » دی . ای مأمور اطاعت اولانلر ! آمردن اعراض ایدرسهكز ، رسول محترمه تحمیل اولونان وظیفه تبلیغ و سزه

تحمیل اولونان وظیفه ده طاعت و امتثالدر . رسول کبریائک دعوتنه اطاعت ایدهرسه گز هدایت بولورسکز . رسول الله صلی الله علیه وسلم بلاغ مبیندن باشقا بر شیله مکلفده گلدر .
وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا
وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿۵۵﴾

الله عظیم الشان ، بخاسرائیلی اولجه ناصیل استخلاف ایتدیه ، سزدن ایمان ایدهنلری
و أعمال صالحه ده بولونانلری ده ، ذات اجل و اعلاسنه اشراک ایتیه رک عبادت ایتدی کیری
حاله ، بر یوزنده اولیه استخلاف و اونلر ایچون اختیار بو یوردینی دین اسلاهی ثابت
و مقرر و خوفلری امانه تبدیل ایتیه قسمله وعد ایتدی . بو وعد کریمدن صوگرا ،
ینه کفرده استمرار ایدهنلر فاسقدرلر .

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا الرُّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۵۶﴾

نائل رحمت اولما گز رجاسیله نماز قیلکز ؛ زکات ویرکز ؛ رسول الله اطاعت ایدکز .

لَا تُحِبُّوا الَّذِينَ كَفَرُوا وَمُحِبِّيهِمْ فِي الْأَرْضِ وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَلَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿۵۷﴾

یا محمد ! ظن ایتمه که کافرلر افطار ارضدن هر هانکی بریره قاجقله الله عظیم الشانک
غضب و عذابندن قور تولورلر ؛ اونلرک ماواسی آتشدنر . بالله ! آتش کوتو ماوادر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ
صَلَاةِ الْفَجْرِ حِينَ يُضَعُّونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ عَلَى بَعْضِكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۸﴾

ای مؤمنلر ! ملوکلر گز و سن بلوغه ایرمه یین چوققلر گز صبحا نمازندن اول ،
اوگله قیلوله سی زماننده ، یاتسودن صوگرا ، نزدکزه کیرمک ایچون گونده اوچ کره اذن
آسینلر . بو اوچ وقت اویقو زمانلری اولق حسیله تسترگزک محتل اولدینی و قتلدر .
بو اوچ وقتک غیرنده اونلرک بلا استیدان نزدکزه ایرمه سنده سزک ایچون ده اونلر ایچون ده
گناه یوقدر ؛ چونکه اونلر خدمتکز ایچون اطرافکزده طولاشمق و یکدیگر گز
معاونت ایتک احتیاجنده سکز . الله عظیم الشان ، احکامنه دلالت ایدن آیاتی ایشته بویله
بیان ایدهر . حق جل و علا علیم حکیمدر .

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَذِنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۵۹﴾

چوققلر گز سن بلوغه واردینی وقت ، اونلرده دیگر بالغلر گی نزدکزه کیرمک
ایچون اوقاتک کافه سنده سزدن استیدان ایتسینلر . الله عظیم الشان ، احکامنه دلالت ایدهن
آیاتی ایشته بویله بیان ایدهر . حق جل و علا علیم حکیمدر .

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَجِّجَاتٍ بِزِينَةٍ
وَأَنْ يَسْتَغْفِنَ خَيْرٌ لهنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۶۰﴾

حیض و نفاسدن منقطع ، امید تروخی زائل اولان قادینلرک اخفاسنه مأموز اولدوقلری
زینتلری گوسترمه دکاری حالده ارککلر یاننده اورتولری قالدیر مالرنده گناه یوقدر .
قالدیر مازلر سا کندیلری ایچون داها خیر لیدر . الله عظیم الشان سمیع علیمدر .

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا
مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ عَمَّانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَّانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ
لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةٌ
طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

کورک بصیر ایله ، طوبالک سالم ایله ، مریضک صحیح البنیه ایله یمک یمه سی گناه اولمادیغی
گهی سزکده اولر کزده و بابالر کزک ، آنالر کزک ، برادرلر کزک ، همشیره لر کزک ، عملر کزک ،
عمه لر کزک ، داییلر کزک ، تیزه لر کزک ، کوله لر کزک و دوستلر کزک اوندی یمه کز گناه
ده گلدی . مجتمعا و متفرقا یمه کزده دخی گناه یوقدر . بو اولردن برینه گیردیگهر وقت ،
أهلته من عند الله تحية مباركة طيبة اولارق سلام ویرکز . الله عظیم الشان تعقل ایتمه کز
ایچون احکامنه دلالت ایدن آیاتی ایشته بویله سزه بیان ایدر .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوا مِنَ الَّذِينَ
يَسْتَأْذِنُوكَ وَلِلَّذِينَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذْنِ لِمَنْ شِئْتُمْ مِنْهُمْ
وَأَمْسِكْ فَلْيَسِّرْ لَكُمْ أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٢﴾

مؤمنلر او کیسه لردر ، که الله عظیم الشانه و رسول محترمه عن صمیم القلب ایمان
ایدمرلر . رسول محترم ایله برابر جمعه ، بایرام و حرب گهی بر جمعیت حالنده بولوندوقلری
زمان استیذان ایتمه دجه یاندن ایرمازلر . یا محمد ! یانگدن گیتمک ایچون سندن استیذان
ایده نلر ، الله عظیم الشانه و رسول محترمه ایمان ایدنه لردر . بعض ایشلری ایچون سندن
اذن ایسته دکلری وقت ، سن دیله دیگه اذن ویر . و اونلر ایچون الله عظیم الشاندن مغفرت
ایسته . حق جل و علا غفور رحیمدر .

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ مِنْكُمْ وَلَا أَدْرِي
فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

ای مؤمنلر ! رسول الله صلی الله علیه و سلمک سزی چاغیرماسنی ، آرا کزده بربرکزی
چاغیرما کز گهی عدا ایتمه یگز ؛ چونکه دعوتنه اجابت واجبدر . رسول محترمک بولوندیغی
جمعیتدن بربرینک آرقاسنه صاقلانارق چیقوب کیده نلری الله عظیم الشان بیلیر . رسول
محترمک آمرینه مخالفت ایدنه لر ، کندیلرینه دنیاده محنت یاخود آخرتده عذاب الیم اصاب
ایتمه سندن صاقینسینلر .

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَ يُؤْمِرُ رَجُوعًا إِلَيْهِ فَيَنْبِئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

گوکلرده و یرلرده اولان اشیانک کافه سی الله عظیم الشانکدر . ای مکلفلر ! حق جل
و علا سزک احوال و اوضاعکزی و منافقلرک کندینه رجوع ایدم جکلری گونی البته
بیلیر و یابدقلری کندیلرینه بیلدیرر و جزالری ویرر . حق جل و علا هر شیئی علیمدر .

مكده نازل اولمشدر — يمش يدي آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ۝

عالمينه نذر اولمق ايچون قرآن مينى قولى و رسولى محمدعليه الصلوة والسلامه ازال ايدن الله عظيم الشان تعالى ايتدى .

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيفٌ فِي الْمُلْكِ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ۝او ، گوکلرک و يرلرک مالکی اولان ، ولد اتخاذا ايمین ، ملکده شریکی اولمايان ذات
أجل و أعلا در . هر شیئی او خلق و گرگی کی تقدیر ایتدی .وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لَّا قِيَمَةَ صَرَافَتِهِمْ وَلَا يَعْلَمُونَ
مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا تُنْشَرُونَ ۝مشرکله ، الله عظيم الشاندين باشقاسنى ، مخلوق اولوب هيچ برشى خلقنه و نفسلى
ايچون دفع مضرت و جلب منفعة مقتدر و اماته و احيايه و بعثه قادر اولمايانلرى اله
اتخاذا ايتديلر .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا فِتْنَةٌ يَخْلُقُ عَلَيْهَا قَوْمًا غَيْرُونَ فَتَدَجَّوْا ظُلُمًا ۝

ارتکاب کفر ايدمه نر : « بو قرآن ، محمدک اويدوردىنى يالاندن باشقا برشى دگلدر ؛
و اويدورماسنه باشقالرى ده يارديم ايتدى ! » ديديلر . بويله ديمکله چوق بويوک ظلم ايتديلر .

وَقَالُوا اسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝ كَتَبْنَاهَا فِيمَنْ تَلَى عَلَيْهِ بَيِّنَاتٍ وَأَمَّا بِلَا ۝

و « اساطير الاولين يعنى خرافات و ترهاتدر . محمد اونى يازديردى ؛ يلزان طرفندن
صباح آقشام برأى حفظ کندينه اوقونور ! » ديديلر .

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَتْلُمُ السَّمَاءَ فِي السُّمُوتِ ۝ وَالْأَرْضَ أَنَّهُ كَانَ عَمُودًا رَاجِمًا ۝

يا محمد ! دى که : « قرآن مينى ، گوکلرده و يرلرده کی سرارى بيلن الله عظيم الشان
اتزال ايتدى . اوزات أجل و أعلا مؤمنلر حقنده غفور رحيمدر .

وَقَالُوا مَالِ هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْسُكُ فِي الْأَسْنَانِ قُلْ لَا أَنْزَلَهُ إِلَهٌ إِلَيْهِ مَلَكٌ يَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ۝

کافرلر : « بو ، ناصیل پیغامبردر ؛ طعام یر ؛ چارشولرده گزر ؛ بارى کندينه برملک
نازل اولساده اداغانى تصديق ايتسه يدي ! » ديديلر .

أَوَلَمْ يَأْتِ الْيَهُودَ كُتُبًا مِّنْ قَبْلِهِ فَكَيْفَ عَصَوْا وَكَانَ الظُّلُمُونَ ۝ أَنْ تَسْبِعُونَ لَّيْلًا مُّسْحُورًا ۝

« ياخود اوگا سمان بر خزينه القا اولونسا ، ياخود بر باغچهسى اولوب محصولندن يسهده
چارشولرده گزومه يه محتاج اولماسايدى ! » ديديلر . او ظالملر مؤمنلره خطا باده : « اتباع
ايتديگنر آدام مسحوردر ! » ديديلر .

أَنْظُرْ كَيْفَ عَصَوْا وَكَانَ الظُّلُمُونَ ۝ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝

يا محمد ! باقى ، سنک ايچون ناصیل مثللر ضرب ايتديلر ، يعنى حقنده نهر سويله ديلر .
بوگى مثللرله طريق هدادن آزديلر ؛ آرتيق طوغرو يولى بولا مازلر .

بَارَكَ الَّذِي أَنْشَأَ جَعْلَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ خَيْرًا مِنْ نَحْيِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾

خیری چوق اولان الله عظیم الشان ، دینار سه سکا دنیاده اونلرک بلا تفکر دیدکلرندن
داها خیرلیننی ایچندن نهرلر آقان جنتلر و کوشکلر حسان ایدر .

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدُوا لِلْكَافِرِينَ ﴿١١﴾

اونلر ، قیامتده تکذیب ایتدیلر . بزده قیامت تکذیب ایدهلرله شدید الاشتعال
آتش حاضرلادق .

إِذَا رَأَوْهُمُ مِنْ مَكَانٍ يَبْعِدُونَ سَمِعُوا لَهُمْ نَجْفًا وَزَفِيرًا ﴿١٢﴾ وَإِذَا الْفُتُورُ مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا

مُقْتَرَبِينَ دَعَوْهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا ﴿١٣﴾ لَأَنذَعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَادْعُوا بُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾

او آتش اونلری اوزاقدن کوردیگی وقت ، اونلر آتشک صوت غیظنی و ایکلتیسنی
ایشیدیرلر .

اونلر ، آللری بویونلرینه باغلی اولدیغی حالده آتش ایچنده طار بر بره القاولوندوقلری
وقت ، اوراده هلاک تمیسنده بولونورلر .

اونلر : « بوگون هلاکگز برکره ده گل ، برچوق کره تنی ایدکز . نهقادار تنی
ایتسه کز حاصل اولماز ! » دینیر .

قُلْ ذَلِكَ خَيْرٌ مِنْ جَنَّةِ الْخُلْدِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءٌ وَمَعْصِيرًا ﴿١٥﴾ لَمْ يَجْعَلْهَا مَائِدًا وَنَحْلًا يَدْرَسُونَ

كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مُسُوًّا ﴿١٦﴾

یا محمد ! اونلرله دی که : « بو آتش می خیرلیدر ، یوقسا متقیلره مکافات و مقر اولارق
وعد اولونان جنت الخلدی خیرلیدر ؟ »

متقیلرایچون اوجنت الخلدده ایسته دیکلری واردر . اونلر اوراده مخلددرلر . ایسته دیکلری
شیلر ربک تعالی و تقدس طرفندن موعود و ایستتمیه لایقدر .

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ وَيَقْبَلُهُمْ مِنَ الدُّنْيَا قِيلُوهُ أَنْتُمْ لَمَنْ أَهْلَكْتُمْ بَشَرًا ﴿١٧﴾ أَمْ لَمْ تَمُوتُوا أَمْ لَمْ يَمُوتُوا أَمْ لَمْ يَمُوتُوا أَمْ لَمْ يَمُوتُوا

یا محمد ! بوتقریعدن صوگرا ذکر ایت اوگونلر ، که اونلری و الله عظیم الشان باشقه
عبادت ایتدیکلری شیلری جمع ایدموز . حق جل و علا عبادت ایتدیکلری آلهلرله
خطاباً : « قوللری سز می اضلال ایتدکز ، یاخود اونلری یولدن آزدیلر ؟ » دیر .

قَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ النَّارِ إِذْ فُتِنُوا مِنَ رَبِّكَ بِالْكِتَابِ وَالْقُرْآنِ وَلَكِنَّ أَصْحَابَ النَّارِ هُمْ أَكْثَرُ

الَّذِينَ كَفَرُوا قُلْ نَارُ الْفُتُونِ كَانَتْ بِكُمْ إِذْ تُبْعَثُونَ ﴿١٨﴾

او آلهلر تعجب ایدموز : « سببحان الله ! یاربی ! بزه سندن باشقاسنی ولی اتخا
ایتمک یا قیشماز . لکن سن اونلری و بالارغی انواع نعم التیه که مستغرق ایتدک . اونلرده
هوا و هوسلرینه تابع اولوب ذکرگدن غفلت ایتدیلر . اونلر ، ذاتاً هلاک اولاجق قوم
ایدیلر ! » دیدیلر .

فَقَدْ كَذَّبَكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَأَنْتُمْ لَمَنِ كَذَّبْتُمْ عَنْهَا كَذِبًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

الله عظیم الشان مشرکله : « ایشته معبود اتخا ایتدیگکز آلهلر سز می تکذیب
ایتدیلر . سزدن دفع عذابه و سزه نصرتهده مقتدر اولامایرلر ! » مکلفلرده : « آی
ناس ! سزدن هرکیم بونلر کی کفر ایدهلرله ، بزاونی عذاب شدید القایدهموز . دیر .

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الرُّسُلِ إِلَّا أَنْهَ لِيَاكُلُوا مِنْ طَعَامِ الْآسَافِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ

فِتْنَةً أَقْصِرُونْ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢٠﴾

یا محمد ! سندن اول کوندهردیگمز پیغامبرلرده یمک یرلر و چارشولرده کزهرلردی .
حکمتزه موافق اولان عادتز وجه ایله هرپیغامبری کندی امتیله امتحان ایتدک . صبر
ایدهر میسکمز ؟ ربک تعالی و تقدس صبر ایدهنی گورور .

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أُولَئِكَ نَزَّلْنَا مِنَ الْمَلَكِ الْآفُزَى رَبَّنَا الْقَدِيرُ أَنْفُسِهِمْ وَنَعْتُو

عَتَا كَبِيرًا ﴿٢٩﴾

بمست و حسابی انکله ایدمه نلر ، محمدک صدقنی خبر ورمک ایچون : « بزه ملکر نازل اولسایدی باخود ربمزی کورسهدک ! ، دیدیلر . بوتملرله کبر وجرأتمه و بویوک معصیتده بولوندیلر .

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ هَجْرًا مَحْجُورًا ﴿٣٠﴾

اونلر ملکرلی ، مجرملر ایچون أصلا بشارت اولمادینی کون ، کورورلر و کورونجه : « هجراً محجوراً ! » دیرلر یعنی الله عظیم الشان دن استعاده ایدمزلر .

وَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ أَخْرَجَهُمْ مِنَ ظُلُمَاتٍ إِلَى نُورٍ وَكَرَّمَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّهُمْ كَانُوا ذَلِيلِينَ ﴿٣١﴾

دنیلده یاپدقلری ایلکله ده بالکلیه بطلاتی اظهار ایدموز .

اوگون جنت اهلک مکر و آرامگاهلری پک خیرلی و پک گوزلدلر .

وَيَوْمَ تَشْقَى السَّمَاءُ بِالسَّحابِ وَتُرَى الْمَلَائِكَةُ رُجُلًا ﴿٣٢﴾ وَالْمَلَائِكَةُ رُجُلًا ﴿٣٣﴾

غمامک یعنی ایجه بیاض بولوتک چیقماسی سببیلر ، سما یارلدینی و ملکر ایندیردلیکی کون ، الله عظیم الشان ملکده انفراد ایدم .

صورة و معنا ، ظاهراً و باطناً ثابت اولان مالکیت کلیه عامه اوگون رحمانه مخصوصدر . اوگون ، کافرلر ایچون جتن برکوندلر .

وَيَوْمَ يَمُزُّ الظُّلُمُوتُ وَيَقُولُ الْعَرَبِيُّ أَعْتَدَ اللَّهُ لِيَئِسَ الْأَعْرَابُ وَالْأَعْرَابُ يَأْتِيهِمْ مِنْ أَفْجَاءٍ ﴿٣٤﴾

اوگون ، ظالملر : « کاشکی ! رسول محترم ایلر بر طریق نجات اتخا ایدهدک ! » دیهدرک آلربی ایصیرلر .

« ویل بکما ! کاشکی فلانی یعنی کندیخی اضلال ایدمزی دوست اتخا ایتیه یدم ! » دیرلر .

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِجَاءِي وَكَأَنَّا الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٣٥﴾

« والله ! اوبنی ، حصول تمکدن سوگرا ، ذکر الهمدن اضلال ایتدی ! » دیرلر . شیطان ، انسانلری اضلال و سوگرا ، ترک و تبری ایدمک رسوا یلر .

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ انْزِلْ قُرْآنًا فَتُحَرِّقُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَجْجُورًا ﴿٣٦﴾

رسول محترم : « یارب ! بنم قوم بوقر آن مینی ترک ایتدیلر ، ایمان ایتهدیلر ! » دیدی .

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ بَيْتٍ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ رِزْقًا يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْفَادُ وَنُصْرَتِي سَاطِعَةً ﴿٣٧﴾

یا محمد ! ناصیل کافرلردن بعضی سکا دشمن ایتدیهک ، دیگر پیغامبرلرده قومک مجرملردن بعضی اوله دشمن ایتدک . اونلر ناصیل صبر ایتدیه سن ده اوله صبر ایت . ربک تعالی و تقدسک هدایت ونصرتی سکا کافیدر .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ الَّذِينَ كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٣٨﴾

ارتکاب کفر ایدمه نلر : « قرآن ، محمد دفعه ازال ایدلسه ایدی ! » دیدیلر . بزیاده قلبکی تقویه یعنی حفظ نظمی و فهم معانی و ضبط احکامی تیسیر ایچون ایشته بویله و آیت آیت تقریق ایتدک .

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ قَبِيلًا ﴿٣٩﴾

یا محمد ! کافرلر سکا هیچ بر سوال عجیده بولونمادیلر ، که جوابی حق اولارق و یرمش و احسن صورتله تفسیر ایش اولمالیم .

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَى رُءُوسِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ سَمِعُوا الْأَوَّلَ وَأَوَّلًا سَبِيلًا ﴿٤٠﴾

قیامت گونی ، یوزلری اوزرینه سوریلرک ، جهنمه آتیلارک یرلری داهاکوت و یوللری داهاکوت آزعیندر .

یا غموردن اول بولوتلری نشر ایدیجی روز ککیرلر کوندردن ینه او واسع الکرمدر : سادن
ماء طهور ازال ایلهدک .
لوماء طهوری ، اوتلری قورومش اولان بلده بی احیا و مخلوق تمزدن بر جوق حیوانلری
و انسانلری اسقا ایچون ازال ایتدک .

۵۱-۵۰ وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْهِمْ لَآئِنَا لَعَلَّ الْكَافِرَۃَ ۝۱۰۰ اَفَاۤیُّ الْكَافِرَۃَ النَّاسُ ۝۱۰۱ وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفۡسٍۭ ذَرۡرَةً ۝۱۰۲

بالله ! تفکر ایتلری ایچون انشاء سبح و ازال ماء سوزنی ناس بیننده جوق
تکرار ایتدک ؛ لکن ناسک ا کثری کفران نعمتدن باشقا برشی یامادیلر .
ایسته سیدک هر بلده برنی کوندردک . لکن یا محمد ! شانکی تعظیم ایچون سنکه
کشف ایتدک .

۵۲-۵۱ فَلَا تُطِيعُ الْكَافِرَۃَ بِرُءُوسِهِمْ جَهَنَّمَ ۝۱۰۳ وَهُوَ الَّذِيۤ مَرَجَ الْخَمْرَ وَالدَّهۡنَ مِرۡجًا ۝۱۰۴ وَهُوَ الَّذِيۤ خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا ۝۱۰۵ جَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ۝۱۰۶ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝۱۰۷

کافرله اطاعت ایتمه و حقکی ابطاله جالیشان بو آداملره مح هذه شدیدده بولون .
بری طاقلی ، دیگری طوزلی صودن ایکی دگری بر برینه متلاصق و بینلرنده قدرت
آیه سندن حاجز و تنافر خلق ایدمن اوقادر مطلقدر .
صودن بشر یارادان و بینلرنده نسب و صهریت پیدا ایدمن ینه اوقادر مطلقدر . یا محمد !
ربک تعالی و تقدس قدرت کامله صاحبدر .

۵۵ وَیَعۡبُدُونَ ذَرۡرَةً مِّنۡ دُوۡنِ اللّٰهِ مَا لَا یَنۡفَعُهُنَّ وَلَا یَضُرُّهُنَّ ۝۱۰۸ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِۭ ظَهِیرًا ۝۱۰۹

کافرلر ، الله عظیم الشانک غیری اولوب کندیلرینه نفع و ضرری اولمایان بوتلره طاقدلر .
کافر ، ربنه قارشی شیطانه ظهیر اولدی .

۵۶-۵۷ وَمَاۤ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝۱۱۰ فَلَمَّا اَنۡسَلَكُمۡ عَلَیۡهِۭمۡ مِّنۡ اَمۡرِنَاۤ اَنۡ یَّخۡرُجَاۤ اِلَیۡنَا سَبِيلًا ۝۱۱۱

بز ، سنی آنجاق مؤمنلری جتنه تبشیر و کافرلری جهنمه تخويف ایچون کوندردک .

یا محمد ! بن ، تبلیغ رسالتدن طولانی سزدن اجرت ایسته مه یورم ؛ آنجاق حق
جل و علایه تقرب ایتک ایسته نیک فعلی ایسته یورم ! «دی .

۵۸-۵۹ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ ۝۱۱۲ وَسَخَّرَ لَكُمۡ مِّنۡ دُونِ عِبَادِهِۦ جَبَرًا ۝۱۱۳ الَّذِيۤ يَخۡلُقُ السَّمَوَاتِۃَ وَالْاَرْضَ ۝۱۱۴ وَمَا يَنۡهٰهُمۡ فِیۡ سَبۡتِهِۦٓ اِلَّا وَتَرۡثُۡهُمۡ اَشۡقٰۤىٰ اَلۡوَاۡثُ ۝۱۱۵ عَلَی الْعَرۡشِ الرَّحۡمٰۤنُ فَسَبِّحۡهُ جَبَرًا ۝۱۱۶

و حی لایموت اولان الله عظیم الشانه توکل و اونی نقائصدن تنزیه ایت . حق جل
و علا قوللرینک گناهلرینه مطلقدر .
گوکلری و یرلری و آرالرنده کی موجوداتی آلتی کونده خلق ، صوگرا ، عرشه
استوا ایدمن رحمانه توکل ایت . خلق و استوانک تفصیلی خیر اولاندن صور .

۶۰-۶۱ وَاِذَا قِيلَ لَهُمۡ اسۡجُدُوا لِلرَّحۡمٰۤنِ قَالُوۡا مَا لَنَا سۡجُدُ لِمَا لَمۡ يَخۡلُقُ ۝۱۱۷ وَاِذَا قِيلَ لَهُمۡ سَبِّحُوۡا لِلّٰهِ حَمۡدًا ۝۱۱۸ قَالُوۡا اِنۡ شِئۡنَا لَنَسۡبُحَۡهُ ۝۱۱۹

مکه کافرلرینه : « رحمانه سجده ایدک ! » دنیلدیکی وقت : « رحمان کیمدر ؟ بزه
امر ایتدیگک شیه می سجده ایدلم ؟ » دیدیلر ؟ « و رحمانه سجده امری ، اونلرک
ایماندن نفرتلری آرتیردی .

۶۲-۶۱ تَبٰرَکَ الَّذِيۤ جَعَلَ فِی السَّمَآءِ رُءُوسَۃَۤ اَشۡرَکَآءَ ۝۱۲۰ وَجَعَلَ فِیۡهَا سَیۡرَآءَۃَۤ اَفۡرَآءَ ۝۱۲۱ مُبۡرَآءَ ۝۱۲۲ وَهُوَ الَّذِيۤ جَعَلَ اَلۡنَّیۡلَ ۝۱۲۳ وَالنَّهَارَ خَلۡفَۃَۤ لِّلۡلَیۡلِ ۝۱۲۴ اِذَاۤ اَرَادَ شُكُوۡرًا ۝۱۲۵

سماده برجلر ، شمس و قمر منیر خلق ایدمن الله عظیم الشان تعالی ایتدی .
آلاء آیه بی دوشونلر ، یاخود نعم ربانیه نك شكری ادا ایتک ایسته ییلر ایچون
کیجه ایله کوندوزی متعاقب اولارق یارادان او الله عظیم الشاندر !

۷۱-۷۲ وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٧١﴾ وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٧٣﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَفْقَحُوا لِسَانَهُمْ وَكُنُوا فِي بَيْنٍ ذَلِكُمْ قَالُوا مِمَّا قَالُوا

رحمانك قوللری یر یوزنده تواضع ایله یورویتلر و سفیهلر ، اونلره فنا بر سوز سويله دیکلری وقت : « آرامزده برسبب یوقدر ! » ديه مسالت طلب ایده نلر ؛ و گجه لرینی ربلی تعالی و تقدسه ساجد وقائم اولارق کچیره نلر ؛ و « ای ربمز ! عذاب جهنمی بزدن منع ایت ؛ چونکه اونک عذابی دائمر ! » چونکه ، او جهنم کوتو مقر و کوتو مقامدر ! « دینلیر ؛ و اتفاق ایتدیکلری وقت اسراف و امسالک ایتیم یوب اعتدال اوزره حرکت ایله یینلردر .

۷۳-۷۴ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ الْإِبْرَاحِيَّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٧٣﴾ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٧٤﴾ إِلَّا تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٥﴾

و الله عظیم الشان ایله برابر باشقا الهه عبادت و حق جل و علانک قلنی تحریم ایتدیگی نفسی بغیر حق قتل و زنا ایتیمینلردر . بومنیاتی یابان آخرتده جزاسنی چکر . اوجزا ، قیامت گونی اونک حقنده تضعیف اولونور و اوده او عقوبتده ذلیل اولارق مخلصد قالیر .

لکن توبه و ایمان ایدوب اعمال صالحهده بولونانلرک سیئاتی الله عظیم الشان حسنهده تبدیل ایدور . حق جل و علا غفور رحیمدر .

۷۴-۷۵ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧٤﴾ وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٥﴾

هرکیم معاصیدن توبه ایدور و عمل صالحه تلافی مافاتده بولونورسا ، الله عظیم الشانک رضاسنه رجوع ایتش اولور .

و عباد رحمان ، یالان یره شهادت ایتیمینلر و ترکی واجب اولان شیلره مصادف ولدوقلری وقت ، اورادن اعراض ایدورک کچینلردر .

۷۶-۷۷ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٦﴾ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَرْزَاقِنَا وَزُيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْ لَنَا لِقَاءَ آلِنَا إِمَامًا ﴿٧٧﴾ أُولَٰئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا مَنَاجِيَهُمْ وَسَلَامًا ﴿٧٨﴾ خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٩﴾

و عباد رحمان ، ربلی تعالی و تقدسک آیاتیه تذکیر اولوندوقلری زمان صاغیر و کور اولمایوب حفظ ایدیچی قولاق و محافظه ایدیچی گوز ایله اقبال و توجه ایده نلر ؛ و « ای ربمز ! بزه زوجهلر مزدن و ذریتلر مزدن گوز مزک بیگی اولاد احسان ایت ! بزی اهل تقوایه مقتدی به ایله ! » ديه نلردر .

بوصفتلره متصف اولان عباد رحمان ، صبرلری سببیه جنتک اُک یوکسک کوشکلریه مکافات و اوراده تحیه و سلام ایله استقبال اولونورلر . اونلر ، اوراده مخلصدرلر . اونلرک مقر و مقامی گوزلدر .

قُلْ مَا يَعْبُورُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِإِمَامًا ﴿٧٨﴾

یا محمد ! دی که : « ربم تعالی و تقدسه عبادت ایتیمسه گز ، نه شرف و کرامتگز قالیر ؛ سز ، بنی تکذیب ایتدگز ، بوتکذیبک جزاسی البته گلیر ! »

مكده نازل اولمشدر - ابكى يوز يكرمى يدى آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنصِتُمْ ۝ نَكَايَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۝ لَعَلَّكَ تَارِخُ نَفْسِكَ لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنِينَ ۝ إِنْ تَنْتَهِزْ عَنِهَا
مِنَ السَّمَاءِ أَوْ تَنْظُرْ أَخَافُهَا ۝ وَمَا يَنْهَى عَنْهَا الضَّعِيفِينَ ۝ وَمَا يَنْهَى عَنْهَا الضَّعِيفِينَ ۝

طسم .

بوسوره ، اعجازى ظاهر اولان قرآن كريمك آيتلردير .

يا محمد ! قومك قبول اسلام اتممه سندن متأسفاً نفسكى اولدورمكدن سنى أسير گهرم .
متأسف اولما ! ايسترسهك اونلره سهدن آيت ازال ايدموز . اونلرده او آيت بويون
اگرلر .

اونلره ، رحماندن ، رحمت واسعه سنك مقتضاسى اولارق ، هيچ يكي برموعظه ، بر
تفيه وارد اولماز ، كه اونلر اوندن اعراض اتمه سينلر .

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيَهُمْ نَذِيرٌ ۝ أُولَئِكَ يَرْوُونَ إِلَى الْأَرْضِ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيَهُمْ نَذِيرٌ ۝

اونلر ، كنديلرينه وارد اولان موعظه الهيه تى بعد الاعراض تكذيب واونكله استهزا
ايتديلر . عذاب الله دوچار اولدوقلرى وقت ، اولجه استهزا ايتديكلرى شينك طوغرولغنى
لا محاله گوره جكلردر .

اونلر ، يرک عجايبه نظر اتمه بورلرمى ؟ يرده هر صنفدن نه قدار گوزل شيلر خلق ايتدك .

إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كُنَّا تُكْذِرِينَ ۝ وَإِنَّكَ لَمَوْلَى الرَّحْمَةِ ۝

بونلرده قدرت الهيه دلالت ايدمن آيت عظيمه واردر . حال بوكه اونلرك بوجوغى
ايمان ايتزلر .

ربك تعالى و تقدس ايسه كافرلردن انتقامه قادر و توبه و ايمان ايدملر حقندهر حيميدر .

وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ إِنَّا لَنُفَصِّلُكَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝ قَوْمٌ فَرَعُونَ الْأَيُّوتُونَ ۝ قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۝

يا محمد ! اعراض و تكذيب ايدملره خاطرلار اووقتى ، كه ربك تعالى و تقدس موسى
عليه السلامه : « كفر وعصيانله ظالم اولان قومه گل ! » ديه ندا ايتدى .

« قوم فرعونله گل ! » ديه ندا ايتدى . اونلر ، الله عظيم الشاندن قورقازلرمى ؟
موسى عليه السلام : « يارب ! اونلرك بى تكذيب اتمه سندن قورقارم ! » ديدى .

وَيَضِيقُ صُدْرِي ۝ وَلَا يَطْلُقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَىٰ مَرْوُونَ ۝ وَلَمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۝ قَالَ كَلَّا
فَإِذَا هِيَ بَايَاتُنَا بِأَنَّا مُكْرَمُونَ ۝ فَأَنبَأَ فِرْعَوْنَ فَقَوْلَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ أَنْ أَرْسِلَ مَقَاتِلِي
إِسْرَائِيلَ ۝

« ايچيم صيقير و ديلمدهكى طوتوقلق ترايد ايدمورده رسالتى ادا ايدمه مكدن قورقارم ؛
بكا معاونت ايتك ايچون جبريل عليه السلامى هارونه گوندمر . »

« و بر قبطى اولدوردىگم ايچون اونلرك عليهمده تعقيبلى واردر ؛ قورقارم اداى
رسالتدن اول او قبطى به بدل بى اولدورورلر ! » ديدى .

الله عظيم الشان : « يا موسى قورقا ! سن و معاونتنى استدعا ايتديگك هارون ، بزم
ايتملره اونلره گيدكز . بزم سزگله برابرز ؛ اونلره آرا گزده جريان ايدمن سسوزلرى
ايشيديرز ! » ديدى .

« فرعونله گلگيز ، بزم رب العالمينك رسولى بزم ؛ ديكيز . »

« بى اسرائيل بزميله برابر گوندمر ؛ ديكيز . » ديدى .

۱۸-۱۹ قَالَ لَرَبِّكَ إِنَّا وَإِلَيْكَ وَإِلَيْكَ وَلَكِنَّتَ فِينَا مِنْ عَمَلِكِ سَبِينَ ۝ وَفَعَلْتَ فَعَلْنَاكَ الْإِنشَاءَ وَآتَتْ
مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

فرعون به کلدیلر، امر الہی بی تبلیغ ایتدیلر. فرعون موسیٰ علیہ السلامه خطاباً :
« سن، جو جوق ایکن بز سنی قوجا غمزدہ و او مزده بویومہ دکمی؟ حیاتکدن خیلی
سنہلری ایچمزدہ گچیرمہ دکمی؟ »
« و قبطی بی اولدورمہ دکمی؟ حال بوکہ نعمتلمی انکار ایدیورسک! » دیدی.

۲۰-۲۱ قَالَ فَعَلْنَاهَا إِذْ أَنْتَ مِنَ الضَّالِّينَ ۝ فَفَرَرْتُ مِنْكَ لَمَّا خَفَكُمُ فَأَمْسَكْتُ رَبِّي حَكَمًا وَجَلَّيْ
مِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَى أَنْ عَبَّدَتْ بَنِي إِسْرَءِيلَ ۝ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝ قَالَ رَبُّ
الْسَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا أَزُكِّنُ مُؤْمِنِينَ ۝ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْمَعُونَ ۝

موسیٰ علیہ السلام : « اوت؛ قبطی بی اولدوردم، لکن خطاء اولدوردم؛ چونکہ
قتل قصدیلہ ده گل، تادیبی قصدیلہ ووردم. »
« سزدن قورقونجا قاجدم؛ ربم تعالیٰ و تقدسه التجا ایتدم. اوده بکا نبوت ویردی
و بی مرسلیندن ایتدی. »

« و بکا تحمیل منت ایتدیگک، نعمت تربیه ک ایسه، بی اسرائیلی کوله کی قوللانماک
سیبلہ، الگہ دوشمه مدن نشأت ایتدی! » دیدی.

فرعون موسیٰ علیہ السلامک جوابی ایشیدینجه : « رسولی اولدیغی ادعا ایتدیگک
رب العالمین نهدر؟ » دیدی.

موسیٰ علیہ السلام ده : « رب العالمین گوکلرک و یرلرک و آرالرنده کی موجوداتک رییدر.
ایمان ایدمه نلردن ایسه گز کیم اولدیغی بیلیرسکیز! » دیدی.

فرعون اطرافنده اولانلره : « مہسانک جوابی ایشیدیورمیسکیز؟ ایشیدکزدہ
تعجب ایدکیز! » دیدی.

۲۲-۲۳ قَالَ رَبِّكُمْ رَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۝ قَالَ انْزُورْ لَكَ الَّذِي أَرْسَلَ إِلَيْكَ الْمَجْنُونَ ۝ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ۝ قَالَ لِيَأْخُذَنَّ لَهَا غَيْرِي لَأَحْكَمَنَّكَ مِنَ الْمَجْنُونِينَ ۝

موسیٰ علیہ السلام : « رب العالمین، سزک و سزدن اولکی بابالرکزک رییدر! » دیدی.
فرعون اطرافنده کیلره استهزاء : « سزه گونده ریلن پیغامبرکز مجنوندر! » دیدی.
موسیٰ علیہ السلام : « رب العالمین، مشرق ایله مغربک و آرالرنده موجوداتک رییدر.
مزده عقل وارسا، سوزمک طوغرو اولدیغی بیلیرسکیز. » دیدی.

فرعون موسیٰ علیہ السلامه خطاباً : « بدن باشقاسنی اله اتخا ایدمه رسهک، سنی
زندانه آتارم! » دیدی.

۲۴-۲۵ قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝ قَالَ نَعَىٰ عَصَاءُ فَإِذَا مِنْ ثَمَرٍ مُبِينٍ ۝
وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيضٌ لِلنَّاطِرِينَ ۝ قَالَ لِلْأَحْمَرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا خَيْرٌ عَلَيْكَ ۝ يُبْدِيَانِ مِجْرَجَ كَرْنِزِ

أَرْضِكُمْ بِنَجْرِ فَإِذَا كَأَنَّ الْمُرُونَ ۝ قَالَوَا أَرْضُهُ وَأَخَاهُ وَأَبْنَاهُ الْمَذَارِ حَاشِرِينَ ۝ يَا نُورُكَ يَكِلُ حَتَّارَ عَلَيْهِ ۝
موسیٰ علیہ السلام : « دعوامی مصدق واضح برینه گتیررسه، ینه بی زاندانه
آتارمیسک؟ » دیدی.

فرعون : « سوزگده صادق ایسهک، دعواکی مصدق ینه کی گوستر! » دیدی.
موسیٰ علیہ السلام، عصاسنی بر اقدی. عصا همان بر اژدرها اولدی.
و ألی قولتوغنک آلتندن چیقاردی، ألی همان گوره نلرک گوزلرینی قاشدیراجق
صورتده پارلامایا باشلادی.

فرعون اطرافنده کی اشراف قومنه : « بو، محقق بر ساحر در! »
« بوسحریلہ سزی یرگزدن چیقارمق ایسته یور؛ نه رأی ایدمه رسکیز؟ » دیدی.
اشراف قومی : « موسی ایله قارداشی تأخیر ایت و زیراداره گده کی بلاده ساحرلری
طوبلایاجق آداملر گوندەر. »

« اونلر، نه قادر ساحر وارسا، کافه سنی گتیریرلر. » دیدیلر.

۴۸-۴۹ جَمْعُ السَّحَرِ لَمَيَاتٍ يَوْمَ مَعْلُومٍ ۝ وَقِيلَ لِلنَّاسِ مَنْ أَنْتُمْ ۝ فَنَحْنُ السَّحَرَاءُ ۝ كَانُوا أَتَيْنُوا
الْعَالِيَيْنَ ۝ فَكَلَّمَاهُ الشَّرُّ فَالْوَلِيُّ عَزَّوَالْأَزْوَاجُ ۝ كُنَّا نَحْنُ الْعَالِيَيْنَ ۝ فَكَلَّمَهُ ۝ وَكَانُوا
يَكْفُرُونَ ۝

ساحرلر ، يوم معلومك وقت معينده طوبلانديلر .
وَ خَلَقَهُ : « چابوق طوبلانكيز ! »

ساحرلر ، غالب گليسه ، اونلره اتباع ائمه من مامولدر ! « ديدى .
ساحرلر ، طوبلانديقلرى وقت ، فرعونه : « بز ، غالب گليسهك ، بزم ايچون
مكافات وارمى ؟ » ديديلر .
فرعون : « أوت ! سز غالب گليسهكيز ، مقربلر مدن ده اولورسكيز . » ديدى .

۴۹-۵۰ قَالَ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ۝ فَلَمَّا أَلْقَوْا وَلَّوْا مَلْحَمَةً مِنْ رَبِّهِمْ ۚ فَعَرَفُوا أَنَّهُ الْخُفَّاءُ ۝

موسى عليه السلام ساحرلره : « القا ايده جگكيزى ايدكيز . » ديدى .
اونلرده ايليرى ، ده گنكلرى القا ايله ديلر و : « فرعونك عزتى حق ايچون بز
غاليز ! » ديديلر .

۵۰-۵۱ قَالَ لِمُوسَىٰ إِعْصَاهُ إِذَا مَخِىْتُ مِمَّا يَفْكُرُونَ ۝ فَلَمَّا خَسَفَ مَا يَفْكُرُونَ ۝ قَالَ آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
رَبِّهِمْ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۝

موسى عليه السلام ، عصاسنى براقدى . عصا همان اژدرها اولوب ساحرلرك تحييل
ايتديكلرى ايليرى و ده گنكلرى يوتدى .
ساحرلر ، بونى گورور گورمز ، سجده يه قاپانديلر .
« رب العالمينه ايمان ايتدك ! »
« موسى و هارون عليهما السلامك ربليينه ايمان ايتدك . » ديديلر .

۴۹ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّهِمْ ۚ إِنَّهُمْ لَا كِبَارَ لَهُ ۚ وَكَانُوا لَا يَتَذَكَّرُونَ ۝ وَكَانُوا لَا يَتَذَكَّرُونَ ۝ وَكَانُوا لَا يَتَذَكَّرُونَ ۝
وَأَرْجَلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا يَصْلَبُكُمْ أَجْمَعِينَ ۝

فرعون ساحرلره : « بندن اذنلر موسايه ايمان ايتدكيز ؛ او سزه سحرى اوگره دن
استادكيزدر . بو ايشى بالاتفاق يابدكيز ؛ فعلكيزك جزاسنى گورورسكيز . اللركيزى ،
اياقلكيزى متخالفا كسرم و جمله كيزى آصارم ! » ديدى .

۵۰-۵۱ قَالُوا لَا أَصْبِرُ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ۝ إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا ۚ إِنَّ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

ساحرلر : « بزى آصارساك نه ضررى وار ؟ چونكه ربمزه رجوع ايتمش اولورز ! »
« بز رجا ايده رز ، كه فرعونك آتباعندن اك او كجه ايمانى قبول ايده نلر اولديغمز
ايچون ، ربمزه تعالى و تقدس گناهلر مزي باغيشلاسين ! » ديديلر .

۵۰-۵۱ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعَبَادِنَا ۚ إِنَّكَ مُشَقَّوْنَ ۝ فَارْتَدَّ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۝ إِنَّ هَؤُلَاءِ
لَشِرَازِمَةٌ فَلْيَلْعَبْ ۝ وَارْتَدَّ لَنَا الْعَاثِلُونَ ۝ وَأَنَا لَجَمْعُ حَادِرُونَ ۝ فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝
وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ۝ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَا هَابِي إِسْرَائِيلَ ۝

خيلي مدتدن صوگرا ، موسى عليه السلامه : « قوللرم بنى اسرائيل ايله گيجه چيقوب
گيدكيز ؛ چونكه فرعون و عسكرى سزى تعقيب ايده جكلر . » ديه وحى ايتدك .
فرعون ، بنى اسرائيلك گيتديگنى خبر آلينجا ، عسكرلرى طوبلامق ايچون زير
اداره سنده كى بلاده آداملر گونده ردى .

وَ طوبلانوب گلنجه ، بنى اسرائيل ايچون : « بونلر ، برشرذمه قيله در . »
« بونلر ، بزم غيظ و غضبمزي موجب اولاجق ايشلر ياپديلر . »
« بز ، اونلرك كافه سى ايچون متيقظ و غاليته مستعدز ! » ديدى .

بز ، بوسيله ، فرعونله عسكرلرينك باغچهلردن ، پيكارلردن مهجور ، و ثروتلردن
و گوزل يرلردن دور اولمالرينى موجب حالات خلق ايتدك .

بز، اونلری ایشته بویله عجیب صورتده اخراج ایتدک و ترک ایتدیکلری شیلری ده مال موروث گبی بنی اسرائیله ویردک .

۶۲-۶۰ فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿۶۰﴾ فَلَمَّا زَاغَ الْفَجَرَانِ كَالْبَحْبَارِ قَالَ صَاحِبُ مُوسَى إِنَّكَ لَذِكْوَى ﴿۶۱﴾ قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي

سَیَهْدُنِ ﴿۶۲﴾

فرعونله عسکری گونش طوغارکن موسی علیه السلامه بنی اسرائیله یتشدیلر .
ایکی طرف بربری گوره جک قاداریا فلاشینجا ، موسی علیه السلامک اصحابی : « محقق بزّه یتشدیلر ! » دیدی .

موسی علیه السلام : « یتیشه مزلر ؛ چونکه ربّی تعالی و تقدّس بنمله برابردر . بکا طریق نجاتی گوسته ریر . » دیدی .

۶۶-۶۳ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْخَرَجَ فَانْفَلِقْ فَكَانَ كُلُّ فِرْعَوْنَ كَالظُّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿۶۳﴾ وَارْلَفْنَا ثَمَرَهُ الْآخِرِينَ ﴿۶۴﴾ وَانْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۶۵﴾ ثُمَّ اغْرَمْنَا الْآخَرِينَ ﴿۶۶﴾

موسی علیه السلامه عصاسیله دکنزه وورماسنی وحی ایتدک . ووردی ؛ دکنز آچیلدی ؛ اون ایکی یول حاصل اولدی . هر بولوگک اوزرنده کی صو قوجا طاغ گبی ایدی .
اولاً بنی اسرائیلی ، صوگراده فرعونی اویوللره ادخال ایتدک .

موسی علیه السلامی و اوننگله برابر اولانلرک کافه سنی قورتاردق .
صوگرا ، فرعونله قومنی ده ، دکنزی اوزرلرینه قاباتق صورتیله ، غرق ایتدک .

۶۸-۶۷ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۶۷﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۶۸﴾

بو حادته ده چوق عبرتله وارددر . حال بوکه ناسک ا کثری متنبه اولوب ایمان ایتمه دیلر .
ربّک تعالی و تقدّس محقق مرشیده غالب رحیمدر .

۷۴-۷۹ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ نَارَ إِزْهَاقٍ ﴿۷۴﴾ إِذْ قَالَ لِأَسِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿۷۵﴾ قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا مَّا قَنَطَرْنَا لَهَا فَكُفُّوا عَنْهُ ﴿۷۶﴾ قَالُوا هَلْ يَسْمَعُونَ أَذِنًا نَّعْبُدُ ﴿۷۷﴾ أَوْ يَنفَعُونَكُمْ أَوْ ضُرُّونَ ﴿۷۸﴾ قَالُوا لَا وَحْدَانَا إِلَهُنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿۷۹﴾

یا محمد ! مشرکله ابراهیم علیه السلامک قصه سنی اوقو !

ابراهیم علیه السلامک باباسنه و قومنه خطاباً : « نهیه عبادت ایدیورسکنز ؟ » دیدیگنی ذکر ایت .

« بز ، بوتلره طابارز و اونلرک عبادتنده دوام ایده رز ! » دیدیلر .

ابراهیم علیه السلام ، اونلره : « الهلرکنز ، کندیلرینه ندا ایتدیگکنز وقت ، سسکنزی ایشیدیرلرمی ؟ »

« یاخود سزه اونلردن عبادتکنزله منفعت و عدم عبادتکنزله مضرت گلیرمی ؟ » دیدی .
اونلرده : « خاییر ! بلکه بابالرمزک او یله یاپدقلری گوردک ، بزده او یله یاپدیورز ! » دیدیلر .

۸۲-۷۵ قَالُوا فَتَرْكِبُنَا مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿۷۵﴾ أَنَسُوا وَإِنَّمَا كُنَّا لَآفَاقُونَ ﴿۷۶﴾ فَكَانَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۷۷﴾ الَّذِي خَلَقَ لَهُمُ مِهْدِينَ ﴿۷۸﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُهُمْ وَيَسْقِيهِمْ ﴿۷۹﴾ وَإِذَا مَرَضَتْ فِتْنَتُهُمْ يَسْقِيهِمْ ﴿۸۰﴾ وَالَّذِي يُسْقِيهِمْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ﴿۸۱﴾ وَالَّذِي أَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿۸۲﴾

ابراهیم علیه السلام : « عبادت ایتدیگکنز شیلری باقدکنز ، گوردکنزی ؟ »
« سز و سزدن اولسکی بابالرمزک عبادت ایتدیگی شیلری باقدکنز ، گوردکنزی ؟ »
« عبادت ایتدیگکنز شیلر ، سزک و بنم دشمنمزددر . لکن ربّ العالمین بنم ولی و نصیرمدر ؟ »

« او ربّ العالمین ، که بنی خلق ایتدی ؛ بکا مرشیده و مهادیا هدایت ایده ر ؛ »

« او ربّ العالمین ، که بنی اطعام واسقا ایده ر ؛ »

« وَخَسْتَهُ اُولُو رِسام بِكَا شِفَا وِيرِر ؛ »

« او رب العالمين ، كه بنی اماته ، صوگرا احيا ایدر ؛ »

« او رب العالمين ، كه يوم جزاده بنی یاریغا ماسنی رجا ایدرم . » دیدی .

۸۹-۸۳ رَبِّ قَبْلِكَ حُكْمًا وَالْخِفْيَ الصَّالِحِينَ وَأَحْلَلِ لِي سَارِصِدِي فِي الْآخِرَةِ ۝ وَأَخْلَلِي

مِنْ زُرَّةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۝ وَافْغِرْ لِي يَا رَبِّ مَا كَانَتْ مِنْ الضَّالِّينَ ۝ وَلَا تَخْزِنِي يَوْمَ يُنْفَخُ ۝ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ

وَلَا بَنُونَ ۝ إِلَّا أَمْرًا أَنَّهُ يَتَّقِي سَلِيمٌ ۝

« یاری ! بکا علم وعماده کمال احسان و بنی صالح لر زمره سنه الحاق ایت . »

« وَ بکا ، بندن صوگرا ، گلنر بیننده حسن صیت و ذکر جمیل نصیب ایت . »

« وَ بنی آخرتده جنت نعيم اهلندن ايله . »

« وَ بابامی هدایت و وفیق کله یاریغا ؛ چونکه او تیه غفلت و غرورده آزانلردن ایدی ؛ »

« ناسک بعث اولوندینی گون ؛ »

« مال و اوغوللرک منفعتی اولمادینی ، »

« لکن حضور رب العالمینه شرک و نفاقدن مبرا اولارق گله نك سلامت قلبی باعث

نجاتی اولدینی ، »

۹۰-۹۴ وَأَزَلَّيْنَا الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ ۝ وَرَزَقْنَاهُ الْخَمِيمَ لِلْغَاوِينَ ۝ وَقِيلَ لَهُمْ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مِمَّا

يَنْصُرُوكُمْ وَأَتَيْنَهُمُ الْغَاوُونَ ۝ فَكُنُوا مِمَّا هُمْ وَالْغَاوُونَ ۝ وَجُودُ الْبَلِيسِ اجْمَعُونَ ۝

« وَ جنتك متقيلره تقريب ايدليگي ، »

« وَ جهنمك آزينلره ابراز اولوندینی گون ، بنی خوار و ذلیل ایتمه ! » دیدی .

« وَ کافرلره : « الله عظیم الشانندن باشقا عبادت ایتدیگنر یعنی آخرتده سزه شفاعت

ایدیجگی زعمنده بولوندیگنر الهلرگنر نره دهر ؛ »

« اونلر ، عذابى سزندن یاخود کندی نفسلرندن دفع ایدمیلرلمی ؟ » دینیر .

الهلرله اونلره عبادت ایدنلر ، یوزلری اوزره جحیمه القا اولونورلر .

و ابلیسك جنودی یعنی اونك اغواسنه تابع اولانلردخی كافة جحیمه القا اولونورلر .

۱۰۲-۹۶ قَالُوا هُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ۝ تَاللَّهِ إِنَّا كُنَّا لَبِىْ صَلَاتٍ مُّبِينٍ ۝ إِذْ سَأَلْتُمُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝ وَمَا أَصَلْنَا

إِلَّا الْيَحْيُونَ ۝ قَالُوا مَنْ شَاعِبِى ۝ وَلَا صَدِيقَ جَمِيمٍ ۝ فَلَوْ أَنَّ النَّاسَ كَثَرَةٌ فَكَوْنُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

اونلر ، اوراده مخاصمه ایدمرك ديرلر :

« تالله ! بز ضلال مینده ایدك ! »

و الهلرینه خطاباً : « بز ، عبادتده سزی رب العالمینه مساوی طوتدیغمز وقت ،

ضلال مینده ایدك ! »

« بزى مجرملردن یعنی رؤسامزندن باشقا کیمسه اضلال ایتهدی ؛ »

« بزّه شفاعت ایدن یوقدر . »

« بزّه آجیاجق بردوست دخی یوقدر ؛ »

« دنیایه برداها دونسه یدك ! » ديرلر .

۱۰۴-۱۰۳ إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

بوقصده حصه عظیمه واردر ؛ حال بوکه برچوق انسانلر ایمان ایتزلر .

یا محمد ! ربك تعالى و تقدس تعجیل انتقامه قادر و امهال ايله رحیمدر .

۱۱۰-۱۰۰ كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۝ إِنَّا لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝ فَاتَّقُوا

اللَّهَ وَاطِيعُوا ۝ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۝ إِنَّا جَرِيءٌ عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا ۝

قوم نوح پیغامبرلری تکذیب ایتدی .

او وقت ، که کندیلرندن بری اولان نوح علیه السلام ، اونلره : « اللهدن قورقاز-

میسگنر ؛ نیچون باشقاسنه عبادت ایدیورسگنر ؛ »

« بن ، سزه امانتله موصوف و مشهور رسول . »

« اللهدن قورقگنر ، بکا اطاعت ایدگنر . »

« بن سزندن تبلیغ رسالت ایچون اجرت ایسته مه یورم . بنم مکافاتی رب العالمین ویریر . »

« اللهدن قورقگنر ، امرمه اطاعت ایدگنر . » دیدی .

۱۱۵-۱۱۶ قَالُوا أَنُؤْمِنُ بِكَ وَاتَّبَعَكَ إِلَّا رَدُّ لَوْ ؟ قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۱۵﴾ إِنَّ جَسَانَهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَوَ تَشْعُرُونَ ﴿۱۱۶﴾ وَمَا أَنَا بِطَارِدٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۷﴾ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿۱۱۸﴾

قومی : « سکا ایمان می آیدم ؟ حال بوکه سکا أسافل اتباع ایتدیلر . « دیدیلر .
نوح علیه السلام : « بگا اتباع ایدم نلرک قبلری ناصیل اولدیغنی بیلیم ، بن ، آنجا
ظاهره اعتبار ایدم .
« اونلرک حسابلری آنجا ربم تعالی و تقدسه عاتدر . بونی ادراك ایتسه یدگز ،
اونلرک حالی بیلردگز .
« بن ، مؤمنلری طرد ایتیم .
« بن ، نذیر میندن باشقا برشی ده گم . « دیدی .

۱۱۷-۱۱۸ قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَنْسَهِ يَأْنُوحَ لَكُنَّا مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿۱۱۷﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي كَذَبْتُ ﴿۱۱۸﴾ فَأَفْخِ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَخًا
وَيَجْعَلْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۱۹﴾ فَأَنجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِ الْمَشْحُونِ ﴿۱۲۰﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْكَافِرِينَ ﴿۱۲۱﴾

قوم نوح ، نوح علیه السلامه خطاباً : « آی نوح ! بوسوزلرکه نهایت ویرمرسه ک
سنی طاشلارز ! « دیدیلر .

نوح علیه السلام : « یاربی ! قوم بی تکذیب ایتدی .
« بنله قومک آراسنی آج ، یعنی طرفیندن هر بریمزک مستحق اولدینی حکمی ویر
و بنی و مؤمنلردن بنله برابر اولانلری اونلرک شامتندن قورتار ! « دیدی .
بز ، نوح علیه السلامی و اونکله برابر اولانلری دولو سفینه ایله قورتاردق .
سوگرا ، قالانلری ده غرق ایتدک .

۱۲۱-۱۲۲ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿۱۲۱﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۱۲۲﴾

بو حاللرده عظیم عبرت واردر . حال بوکه کافرلرک ا کثری ایمان ایتدیلر .
یا محمد ! ربک تعالی و تقدس عزیز رحیمدر .

۱۲۷-۱۲۸ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ إِذِ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۱۲۷﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۱۲۸﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَاطِيعُوا أَمْرَهُ ﴿۱۲۹﴾ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنِّي أَنَا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۰﴾

عاد قومی دخی پیغامبرلری تکذیب ایتدی .
کندیلرندن بری اولان هود علیه السلام اونلره : « اللهدن قورقاز میسکز ؟ نیچون
باشقاسنه عبادت ایدیورسکز ؟ « دیدیگی وقت ، اونی تکذیب ایتدیلر .
هود علیه السلام ، اونلره : « بن ، سزه امانته موصوف و مشهور رسولم .
« اللهدن قورقکز و بگا اطاعت ایدکز .
« بن ، تبلیغ رسالت ایچون سزدن اجرت ایسته میورم . بنم أجر و ثوابی رب العالمین
ویرر . « دیدی .

۱۲۹-۱۳۰ أَتُؤْمِنُونَ بِكُلِّ رِيحٍ آتَتْكُمْ مَسَاكِينٌ فَاسْتَغْفِرُ لَكُمْ تَخْلُدُونَ ﴿۱۲۹﴾ وَإِذَا نَفَخْتُ فِيهِمْ سَحَابَ الْمُنْتَنِ ﴿۱۳۰﴾ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا أَمْرَهُ ﴿۱۳۱﴾ وَأَتَقُوا الَّذِي آمَدَكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۳۲﴾ أَمَدَكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبِئْسَ الْوَحْيَاتِ
وَعِیُونَ ﴿۱۳۳﴾ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿۱۳۴﴾

« سز ، هر یوکسک یرده بر علامت بناسی ،
« و حوضلر آنخادی گبی فائده سز شیلرله امرار حیات ایدیورسکز ؟ دنیاده باقی
اولق امیدنده میسکز ؟
« برینه عنف ایله معامله ایدم سه کز ، مرحمت و شفقت ایتمه یرک ، پک ظالمانه ایدم سه کز .
« اللهدن قورقکز ؛ بو حاللری ترک و بگا اطاعت ایدکز .
« بیلدیگکز وجه ایله ، سزی انواع نعمته غرق ایدم الله عظیم الشان قورقکز .
« سزه نعمتلر ، اوغوللر احسان ایدم ،
« سزه باغچلر ، پیکارلر ویرم الله عظیم الشان قورقکز .
« کفران نعمته دوام ایدم سه کز ، یوم عظیمک عذابنه دوچار اولما کزدن
قورقارم ! « دیدی .

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَطَّ امْرُؤُكُم مِّنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾ إِنَّ هَٰذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

قومی : « بزه وعظ ونصیحت ایتسه که ده ایتسه که ده مساویدر. حالزردن واز گچمه یز ! »
 « بزه سوله دیگک شیلر ، سندن اولکیلرک اویدورمالرندن باشقا برشی ده گلدر . »
 « بز ، بوحال و افعالزردن طولای معذب اولما یز ! » دیدیلر .

فَكَذَّبُوهُ فَأَمْلَكْنَاهُمْ أَنزَلْنَا ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْغَيْرُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

بوصورتله هود علیه السلامی تکذیب ایتدیلر . بزه اونلری ، بوتکذیبیلری سببیه ،
 هلاک آیلهدک . بوحالدهده عظیم عبرت واردر ؛ ینه ناسک ا کثری ایمان ایتهدیلر .
 یا محمد ! ربک تعالی و تقدس عزیز رحیمدر .

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُسَلِّينَ ﴿١٤١﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ الْأَنْثَوْنَ ﴿١٤٢﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ ﴿١٤٤﴾ وَأَطِيعُوا أَمْرًا عَلَيْهِم مِّنْ أَمْرِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾ أَتُكْفِرُونَ فِي مَا هُمْنَا آمِينَ ﴿١٤٦﴾ فِي جَنَاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾ وَزُرُوعٍ وَخَلْطِهَا مَضْمِينٍ ﴿١٤٨﴾ وَتِخْوَنٍ مِنَ الْجِبَالِ ﴿١٤٩﴾ يُؤْتَاكَ رِهْيَنٌ ﴿١٥٠﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾ الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

ثمود قومی ده پیغامبرلری تکذیب ایتدی .
 کندیلرندن بری اولان صالح علیه السلام اونلره : « آللهدن قورقازمیسکیز ؟ »
 دیدیگی وقت ، تکذیب ایتدیلر .

صالح علیه السلام اونلره : « بن ، سزه امانتله متصف و مشهور رسول . »
 « آللهدن قورقکیز . بوحالری ترک ایله بکا اطاعت ایدکیز . »
 « بن ، تبلیغ رسالتدن طولای سزدن اجرت ایسته مه یورم ؛ بنم اجر و ثوابی
 رب العالمین ورر . »
 « سز ، بوراده بونعمتلر ایچنده . . . »

« باغچلر و پیکارلر آراسنده . . . »

« و مزروعات و طومورجوقلری لطیف ولین اولان خرما آغلجری ایچنده . . »
 « طاغلری نشاط و مهارتله اویوب اولر یاپارق آمین قالیرمیسکیز ؟ »

« آللهدن قورقکیز ، امرمه انقیاد ایدکیز . . . »

« متجاوزلرک امرلرینه تابع اولما یکیز . . . »

« یر یوزنی افساد ایدوب اصلاح ایتمین متجاوزلرک سوزلرینه اویما یکیز ! » دیدی .

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُبَحِّثِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

قومی ، صالح علیه السلامه : « سن ، مسحورلردنسک ! »
 « سن ، بزم گبی بشردن باشقا برشی ده گلسک . دعوا کده صادق ایسه ک ، بزه بر
 علامت گوستر ! » دیدیلر .

قَالَ هَٰذِهِ نَافَةٌ لِّمَا شَرِبْتُمْ وَلَكُمْ شَرْبٌ يُّومٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمْسُوْهُا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ يُّومٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

صالح علیه السلام : « ایشته ، الله عظیم الشانک قایادن چیقاردینی دیشی ده وه ! اونک
 صودن نصیبی واردر ؛ معلوم اولان گونک نصیبی ده سز کدر . »
 بودیشی ده وه یه برضرر ایقاع ایتهدیکیز ؛ ایدهرسه کیز عظیم و مخوف اولان گونک عذاب
 سزی هلاک ایدهر ! » دیدی .

فَعَسَوْهُمَا فَاَصْحَوْنَا دِمِينَ ﴿١٥٧﴾ فَآخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْغَيْرُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

قومی ده وه نک آياقلىرى كسدیلر . صوگرا پشيان اولدیلر .
 بوسبيله موعود اولان عذاب اونلری هلاک ایتدی . بوندهده عظیم عبرت واردر ؛
 حال بوکه ناسک ا کثری ایمان ایتهدیلر .
 یا محمد ! ربک تعالی و تقدس عزیز رحیمدر .

۱۶۶-۱ كَذَبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱﴾ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۲﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا أَسْلَمَ عَلَيْكُمْ مِنْ آخِرِ آيَاتِهِ عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴﴾ أَنَا نُونُ الذِّكْرِ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۵﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَنْسَوْنَ قَوْمَ عَادُونَ ﴿۶﴾

لوط قومی ده پیغامبرلرینی تکذیب ایتدی .

کندیلرندن بری اولان لوط علیه السلام : « اَللهُدن قورقایورمیسکنز ؟ » دیدیگی وقت ، تکذیب ایتدیلر .

لوط علیه السلام اونلره : « بن ، سزه امانتله متصف ومشهور رسولم . »

« اَللهُدن قورقکنز ؛ بکا اطاعت ایدکنز . »

« بن ، سزدن تبلیغ رسالت ایچون اجرت ایسته مه یورم ؛ بنم اجر وثوابی رب العالمین ویرر . »

« سز ، قادینلری بیراقوب اُرککلرهمی تقرب ایدیورسکنز ؟ »

« ربکنز تعالی و تقدسک سزک ایچون خلق ایتدیگی زوجهلری ترکی ایدیورسکنز ؟ » بلکه سز ، متعدی و متجاوز آداملرسکنز ! » دیدی .

۱۷۳-۱ قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ إِلَّا نَعْبُدَ لُوطَ لَنْ نَكُونَ مِنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱﴾ قَالُوا لَنْ نَعْبُدَ لُوطَ لَنْ نَكُونَ مِنَ الْخَالِقِينَ ﴿۲﴾ رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿۳﴾ فَجَنَّبَهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۴﴾ إِلَّا نَحْنُ فِي الْغَابِرِينَ ﴿۵﴾ نَسْنَأْ ذَرْبَنَا الْآخِرِينَ ﴿۶﴾ وَأَمَطْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿۷﴾

قومی ، لوط علیه السلامه خطاباً : « ای لوط ! بوسوزلرکه نهایت ویرمزسه ک بلده مزدن نفی اولونورسک ! » دیدیلر .

لوط علیه السلام : « بن ، سزک أفعالکنزه شدتله بغض ایده نلردنم . »

« یاربئی ! بنی و اهلمی بونلرک شثامت اعمالندن قورتار ! » دیدی .

بز ، لوط علیه السلامی اهلنک کافه سیله برابر قورتاردق .
لکن ، اهلندن ، قالانلرله برابر معذب اولماسی مقدر اولان ، زوجه سنی استثنا ایتدک .
صوگرا ، قالانلرک کافه سنی پک شدید صورتله هلاک ایلهدک .
اوزرلرینه طاش یاغدیدق . انذار اولونوبده قبول ایمان ایتمینلرک یاغمورلری کوتو اولدی .

۱۷۵-۱۷۴ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿۱﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْغَفِيرُ الرَّحِيمُ ﴿۲﴾

بوننده عظیم عبرت واردر ؛ حال بوکه ناسک اکثری ایمان ایتهدیلر .
یا محمد ! ربک تعالی و تقدس عزیز رحیمدر .

۱۷۶-۱۷۵ كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱﴾ إِذْ قَالَ لَهُمُ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿۲﴾ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿۳﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا أَسْلَمَ عَلَيْكُمْ مِنْ آخِرِ آيَاتِهِ عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۴﴾ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْخَالِفِينَ ﴿۵﴾ وَذَرُوا الْفَيْسُطَ الْمُسَوِّمِينَ ﴿۶﴾ وَلَا تَخْسُوا النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿۷﴾ وَأَمَّا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَلِجِلَّةِ الْأَوَّلِينَ ﴿۸﴾

أصحاب ایکده پیغامبرلرینی تکذیب ایتدی .

شعیب علیه السلام اونلره : « اَللهُدن قورقایورمیسکنز ؟ »

« بن ، سزه رسول آمینم . »

« اَلله عظیم الشانندن قورقکنز ؛ بکا اطاعت ایدکنز . »

« بن ، سزدن اجرت ایسته مه یورم ؛ بنم اجر وثوابی رب العالمین ویرر . »

« اولچوبی تمام اولچکنز ؛ نامی زیاه اوغراتما یکنز . »

« طارتیلاجق شیلری طوغرو ترازای ایلله طارتکنز . »

« ناسک حقوقنی نقص ویر یوزنده فساده سعی ایتهدیکنز . . »

« سزى و سزدن اولكى امتلى خلق ايدىن الله عظيم الشاندىن قورقكز . » ديدىگى
وقت ، شعيب عليه السلامى تكيديپ ايتديلر .

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ الْمُسَخَّرُ ﴿١٨٩﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٩٠﴾ فَاسْقِطْ عَلَيْنَا
كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٩١﴾ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ﴿١٩٢﴾ فَكَذَّبُوا فَخَذَّبْ لَهُمْ جَذَابَ يَوْمِ
الْظُّلُمِ إِنَّهُ كَانَ قَدَافٍ يَوْمِ عَظِيمٍ ﴿١٩٣﴾

۱۸۹-۱۹۰

قوى ، شعيب عليه السلامه خطاباً : « سن ، مسحورلردنسك . . . »
« سن ، بزم گى بشردن باشقا برشى ده گلسك . بز ، سنى يالان سويله يور ظن
ايدىيورز . . . »

« أكر دعوا كده صادق ايسهك بزه سهادن برپارچا دوشور ! » ديديلر .
شعيب عليه السلام : « ربم تعالى و تقدس سزك يادقركزى بيلير و جزا كزى
ويرير » ديدى .
تكيديده اصرار ايتديلر . گولگه كونك عذابى اونلرى هلاك ايتدى . او عذاب ،
عظيم و مخوف برگونك عذابى ايدى . [۱]

ايضاح

[۱] روايته نظراً ، الله عظيم الشانك اونلره تسلط ايتديگى شدت حرارتك يدى گون ويدى
گيجه دوامندن نفسلى طارالدى ؛ صو و گولگه دن فائده مند اولاماديلر . حتى دره لردن آقان صولر
قايئادى . قيره چيقمايا مضطر اولديلر . حاصل اولان برپارچا بولوتك گولگه سنده سرينك حس
ايدىدرك آلتنه طويلانديلر ؛ بولوتدن آتش ياغوب جمله سنى ياقدى .

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهوَ الْغَيْرُ الْبَهِيمِ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْأُولَئِينَ
سُورَةُ الرُّوحِ الْأَمِينِ ﴿١٩٦﴾ عَلَى قُلُوبِكَ لَيْكُونُ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٧﴾ يَلْسَانُ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٨﴾ وَإِنَّ لَكَ ذُرِّيًّا الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٩﴾

۱۹۶-۱۹۷

بوننده عظيم عبرت وارد ؛ حال بوكه ناسك ا كثرى ايمان ايتمه ديلر .

يا محمد ! ربك تعالى و تقدس عزيز رحيمدر .
بو ايتلر ، رب العالمين طرفندن تنزيل اولوندى .
اونلرى جبرائيل عليه السلام اينديردى .
كافرلى انذار ايتمهك ايچون روحنه انزال و قلبنه القا ايله دى .
معناسى واضح و مدلولى ظاهر اولان لسان عربى ايله انزال ايتدى .
بوقرآن مينيك نسخ و تبديلى محتمل اولمايان احكامى اولجه نازل اولان كتابلرده
مذكوردر .

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُ آيَةٌ أَنْ يَأْتِيَ الْبَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَوْزَلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجِينَ ﴿٢٠٢﴾ فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠٣﴾

۲۰۲-۱۹۷

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْخَافِيينَ ﴿٢٠٤﴾ لَّا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠٥﴾ فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٦﴾

مكه كافرلى بوندن غافللى اولديلر ؛ علماء بنى اسرائيلك بونى بيلمهسى ، رب العالمين
طرفندن نازل اولديغنه كنديلرى ايچون دليل كافى اولمايى ؟ [۱]
بز ، قرآن ميبنى عربجه بيلمهين كيمسه يه انزال ايتسه يدك . . .

ايضاح

[۱] نبى محترم صلى الله عليه وسلم ، رحمة للعالمين ايكن كتابى سائر لغتلرده نازل اولمايوبده
نيچون عربجه نازل اولدى ؟ دينه مز . چونكه بوكا متعدد صورتده جواب ويريلير : اولاً - رسالتپناه
أفندمرك قوم عربدن اولماسى و هرهانگى پيغامبره نازل اولان كتابك كندى لسانى اوزره تزولته
لروم بولونماسى ؛ ثانياً - سائر لسانلردن بريله نازل اولسا ، ينه بوسؤالك وارد اولاييلمهسى و السنة
موجوده نك كافه سنى جامع اولارق تزولتك ايسه عقلاً محال اولماسى ؛ ثالثاً - عادة اللهك ، تاريخ عالم
و كتب ساويه سائرده نك شاهد اولديقى وجه ايله ، برقوى تهذيب و اوفى ديگرلرينه علماء و عملا مثال
اتخاذ ايتك صورتيله جارى اولماسى ؛ رابعاً حق جل و علانك « لايسئل عما يفعل » بويورماسى يعنى
تصرفات الهيه يه مداخله نك جائز اولماسى ؛ خامساً - عربجه نك واسع و فصيح و بليغ برلسان بولونماسيدر .

اوده مکه کافرلرینه خارق العاده اولارق قرائت صحیحه ایله اوقوسایدی ، ینه ایمان ایتمزلردی . [۲]

بز ، کفری مجرملرک قلبنه ایشته بویله ادخال ایتدک .
بونلر ، عذاب الیمی گورونجهیه قادار ، قرآن مبینه ایمان ایتمزلر ؛ اوزمانده ایمانلری فائده ویرمز .

عذاب الیم ایسه اونلره ، زمان ورودندن بی خبر اولدوقلری حالده ، بقتة گلیر .

ایضاح

[۲] بوایت جلیله نیک تعبیری حقنده متنده یازیلان صورتدن باشقا بقول داهواردره که اوده : « بوقرآن مبینی عربجه بیلیمین دیگر برکیمسه یه کندی لسانی اوزره ازال ایتسیدک ، اوده مکه کافرلرینه اوقوسایدی ، اوزمانده مناسنی آکلماقلرینی بهانه ایدره که ایمان ایتمزلردی » مناسنده دره .

۲۰۹-۲۰۳ فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿۲۰۹﴾ اَفَعَدْنَاكَ يَسْفَحُونَ ﴿۲۱۰﴾ اَفَرَأَيْتَ اِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿۲۱۱﴾ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿۲۱۲﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۲۱۳﴾ وَمَا أَهْلَكَاهُمْ مِنْ قَبْلِهِ إِلَّا لَمَا مُنْذَرُونَهُ ﴿۲۱۴﴾ ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿۲۱۵﴾

عذاب کلنجه : « تلافی مافات ایچون امهال اولونمازیمی بز ؟ » دیرلر .
اونلر ، گلمه سنده استعجال ایتدکلری عذابمز کلنجه می استمهال ایدیورلر ؟
استمهاللرینی قبول و اونلری برچوق سنه لر نعم دنیویه ایله منفعتدار ایتسه ک . . .
اوندن صوگرا ، کندیلرینه وعد اولونان عذاب کلسه . . .

امهال وانتفاعلری ، عذابی اونلردن دفع ایدرمی ؟ سویله ، یاحمد !
بلاد هالکه دن هیچ بربلده اهلنی اهلاک ایتمه دک ، که کندیلرینی انذار ایدنه پیغامبرلری اولماسین .

و اونلری تذکیر ایتمه سین . بز ، ظالم ده گلز ، که ظالم اولمایانلری اهلاک ایدلم !

۲۱۲-۲۱۰ وَمَا نُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ يَسْقِيهِمْ وَمَا نَسْخُبُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿۲۱۰﴾ اِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمْعَرُونَ ﴿۲۱۱﴾

قرآن مبینی شیطانلر ازال ایتمه دی . [۱]
اونلر ، ازال قرآنک اهلنی اولماقلری کی بوکا اقتدارلری ده أصلا یوقدر .
اونلر ، ملکلرک سوزلرینی ایشیتمکدن محقق ممنوعدرلر ؛ چونکه آرارلنده صفوت واستعداد اعتباریله أصلا مشارکت یوقدر .

ایضاح

[۱] بوایت کریمه ، کافرلرک « قرآن مبین شیطانلرک کاهنلره القا آتی قیبلندندر ! » دیمه لرینه جوابدر .

۲۱۵-۲۱۳ فَلَا تَنْفَعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ تَتَكُونُ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ ﴿۲۱۳﴾ وَتَذَرُ شَيْبَتَكَ الْاَفْرِيقِينَ ﴿۲۱۴﴾ وَخَضِرَ جَنَاحَكَ لِزَيْنَبَ عَکَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۲۱۵﴾

یاحمد ! الله عظیم الشانله برابر باشقا الله عبادت ایتمه . ایدهرسه ک ، معذبلردن اولورسک !

اندارده عشیرتکدن باشلا و « الاقرب فالاقرب » اصولنه رعایت ایت .
سکا ایمان واتباع ایدهلره تواضع گوستر .

۲۲۰-۲۱۱ فَاِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ اِنِّي بِرَحْمَتِ اللَّهِ لَمَكُونٌ ﴿۲۱۱﴾ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْغَیْرِ الرَّحِیْمِ ﴿۲۱۲﴾ الَّذِیْ یَرِیْكَ حِیْنَ یَقُومُ ﴿۲۱۳﴾ وَتَقْلُبُکَ فِی السَّاجِدِیْنَ ﴿۲۱۴﴾ اِنَّهُ هُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ ﴿۲۱۵﴾

عشیرتک سکا تابع اولمایوب عصیان ایدهلرلرسه : « بن ، سزک یابدقلرکزدن بری یم ! » دی .

و عزیز رحیم اولان الله عظیم الشانه توکل ایت .
او الله عظیم الشان ، که سن کیجه نمازینه قالدیفک . . .
و کیجه نمازینی قیلانلری کزدیگک وقت سنی گورور .
او الله عظیم الشان سمیع علیمدر .

۲۲۱-۲۲۳ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَنَزَّلِ الشَّيَاطِينِ ﴿٢٢١﴾ تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾ يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُهُمْ كَاذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

شیطانلرک کیمه نازل اولدوقلرینی سزه بیلدیرهیم می ؟
اونلر ، هر یالانچی و گناهکار کیمسه یه نازل اولورلر .

اویالانچیلر ، شیطانلری استماع و اونلردن برطاقم اوهام تلقی و اوزرینه ده برچوق خرافات علاوه ایدهلر . حال بوکه اونلرک اکثری یالکز شیطانلردن تلقی ایتدیکلرینی سویله مه یوب شیطانلرده افترا ایدهن یالانچیلردر .

۲۲۶-۲۲۷ وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٦﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَمَجُجُونَ ﴿٢٢٧﴾ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٨﴾

شاعرلرده طریق حقدن شاشمش اولانلر اتباع ایدهلر . [۱]
یا محمد ! شاعرلرک غی وضلال وادیلرنده حیران حیران گزدیکلرینی گورمز میسک ؟
اونلر ، یامادقلری شیئی سویلرلر .

ایضاح

[۱] بوایت کریمه ، قرآن مبین ایچون شعر و رسول محترم ایچون شاعر دین کافرله جوابدر .

۲۲۷ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَلَا يُنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

لکن ، شعرا دن ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونان و الله عظیم الشانی چوق چوق ذکر ایله یکن و کندیلرینه اذیت ایدهن کافرلرک هجویله انتقام آلانلر بوقیلدن ده گلدر . اهل حقّه ظلم و اذا ایدهن و مع هذا عذاب الیمیدن قورتولوق ایسته ین ظالملر ، هانگی مرجعه رجوع ایده جکلرینی یعنی عاقبتلرینک نه اولدیغنی بیلرلر .

سورة نمل

مکده نازل اولمشدر — طقسان اوچ آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طس نَبَأَ الْبَاقِيَاتِ الْقُرْآنِ وَكِتَابِ مُبِينٍ ﴿٢٢٩﴾ هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٣٠﴾

طس . بوسوره ، قرآن و اعجازی ظاهر کتاب کریمک آیتدر .
مؤمنلر ایچون هدی و بشارتدر .

۲۳۱-۲۳۲ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٣١﴾ إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٢٣٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخِرُونَ ﴿٢٣٣﴾ وَأَنَّا لَنُلْقِي الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٢٣٤﴾

اومؤمنلر، که نمازلرینی قیلارلر؛ زکاتلرینی ویریرلر . بونلر آخرت گوننه شکستز اینانانلردر .
آخرت گوننه ایمان ایتمه ینلره عمللرینی تربین ایتدک یعنی خوش گوستردک . اونلر ،
یابدقلرنده تردد یعنی تکبر و مکابره ده حدی تجاوز ایدهلر .

اونلر ایچون دنیا ده سوء عذاب واردر . آخرتده ده پک زیاده خاسردرلر .
یا محمد ! قرآن مبین سکاک حکیم و علیم اولان الله عظیم الشان طرفدن گونده ریلیر .

۲۳۴ أَوَلَمْ يَأْتِ مُوسَىٰ بِالْحَقِّ إِذْ أَنْتَ نَارُكَاسِيَتِكُمْ مِنْهَا يُخْرِجُ أَفْوَانَكُمْ شِهَابٍ قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٣٤﴾

یا محمد ! ذکر ایت اووقتی، که موسی علیه السلام اهلنه : « بن اوزافده آتش گوردیم .
امید ایدهرم، که یا یولک احوالندن سزه برخبر یاخود ایصینا کز ایچون آلاولی بر آتش
گنیرهیم . » دیدی .

۹-۸ فَلَمَّا جَاءَ مَا نُوَدِّيٰ اَنْ يُّوْرِكَ مِنَ النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۸﴾ يَا مُوسَى اِنَّهُ الْغَنِيُّ الْحَكِيمُ ﴿۹﴾

آتشه یا فلاشدینی وقت : « آتشک اولدینی محل وحوالیسی مبارک اولدی . رب العالمین اولان الله عظیم الشان نقایصدن مزه‌در . » دییه ندا اولوندی .
« ای موسی ! ندا ایدمن بنم ؛ عزیز وحکیم اولان الله عظیم الشانم ! »

۱۰ وَالْوَعَصَاكَ فَلَمَّا رَاَهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى لَا تَخَفْ اِنَّكَ اِلٰهِي الْمُرْسَلُونَ ﴿۱۰﴾
« عصاکی یره براق ! » دییه ندا اولوندی . موسی عصاسنی یره براقدی . اونی سریع الحركه بیلان گبی حرکت ایدمر گورونجه قورقوسندن آرقاسنی جوریدی ؛ تعقیب ایتدی .
الله عظیم الشانده : « یا موسی ! قورقا ، بنم عندمده پیغامبرلر قورقازلر . . . »

۱۱ اَلَا مَن ظَلَمَ ثُمَّ نَدَلَّ حَسَنًا بَعْدَ سُوٍّ فَاَنِي غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿۱۱﴾

« لکن ، اولجه ظلم ایدوب صوگرا ، توبه ایله کوتولگی اییلگه تبدیل ایدمه نلرحقتمده بن غفور رحیم »

۱۲ وَادْخُلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ يَدًا مِّنْ غَيْرِ يَدِكَ فِي تِسْعِ اِيَّامٍ اِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فَاسِقِيْنَ ﴿۱۲﴾

« سکا ویریلن طقوز معجزه‌دن بری اولارق الکی یا قاکه صوق ، بلا آفت گوزلری قاملشدیراجق صورتده پارلاق جیقار . فرعون و قومه کیت ؛ چونکه اونلر فاسق آدملردر . » دیدی .

۱۳-۱۴ فَلَمَّا جَاءَ نُهُمْ بِاٰثَانَا مُبْصِرَةً قَالُوْا هٰذَا سَحَرٌ مِّمَّنْ ﴿۱۳﴾ وَتَجَدَّدَ اِيَّاهَا وَاسْتَقْبَلَهَا اَنْفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلُوًّا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿۱۴﴾

واضح معجزه‌لرمن فرعونله قومه کلدیگی یعنی موسی علیه السلام طرفندن اراه اولوندینی وقت : « بو آشکار بر سحر در ! » دیدیلر .

من عند الله کلدیگی و انکارلرینک ظلم اولدینی بیلدیکلری حالده او معجزه‌لری تکذیب و ایماندن استکبار ایتدیلر . باق ، یا محمد ! مفسدلرک قاقبی ناصیل اولدی ؛

۱۵-۱۶ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلٰی كَثِيْرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۵﴾ وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا اَيُّهَا النَّاسُ عَلِمْنَا مَنَاطِقَ الطَّيْرِ وَارْتَبْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ اِنْ اِهْذَاكُمُ الْفَضْلُ الْبِيْنُ ﴿۱۶﴾

بالله ! داود و سلیمان علیهما السلامه علم وردک . اونلر شکر ایمون : « بزى ، بر جوق مؤمن قوللرینه تفصیل ایدمن الله عظیم الشانه حمد اولسون ! » دیدیلر .
سلیمان علیه السلام ، داود علیه السلامدن نبوته وارث اولدی . و : « ای ناس ! بگا قوشلرک دیلی اوکره دیدی و هر نعمتدن ویرلدی . بو هیج بر کیمسه یه خفی اولمالین فضل ظاهر در . » دیدی .

وَحِثْرٌ لِّسُلَيْمٰنَ جُنُوْدُهُ مِنْ اِلَیْنِ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَمُهْرُورَعُوْنَ ﴿۱۷﴾

سلیمان علیه السلامک ، جن وانسدن و قوشلردن ، عسکرلری طویلاندی . اوله گلن ، صوگرا گلنه انتظار ایتدی .

۱۸ حَتّٰی اِذَا اتَّوَعَلٰی وَاِدَّ النَّيْلَ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا اَيُّهَا النَّيْلُ ادْخُلْ اَمَّا سَاعِيْكُمْ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُوْدُهُ وَهَمٌّ لَّيْسَ فَرِيْدٌ ﴿۱۸﴾

طویلاندقدن صوگرا ، یورودیلر ... وقتا که وادی نمله کلدیلر ، بر قارینجا دیگر قارینجلره : « ای قارینجلار ! مسکنلرکزه گیرکز . سلیمان و عسکرلری بی خبر اولارق مزى تلف ایتمسن ! » دیدی .

۱۹ فَبَسَّهٖ مَضَاجِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِيْ اَنْعَمْتَ عَلٰی وَاٰلِدِيْ وَ اَنْ اَعْلَمَ صَالِحًا مَّا رَزَقْنِيْهِ وَاَدْخِلْنِيْ رَحْمَتَكَ فِيْ عِبَادِكَ الصَّالِحِيْنَ ﴿۱۹﴾

سلیمان علیه السلام ، قارینجه‌نک بو تحذیرندن تعجب ایدمه‌ک گولدی و : « یاربی ! بگا

و پدرمه انعام ایتدیگنک نعمتله قارشى شکرده و سنک رضاگه موافق عمل صالحده دوام
ایتمه یی بگا میسر آله و بنی رحمتکله صالح قوللرک میانده جتته ادخال ایت ! ۰ دیدی .

٢١-٢٢ وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَيْدَ أَفَمَا كُنْتُ مِنَ الْغَائِبِينَ * لَاَعْلِيَّتَهُ عَذَابٌ شَدِيدٌ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُ آيَاتُنِي

قوشلاری یوقلادی : « نه ایچون هدهدی گورمه یورم ، صاقلی می ؛ یوقسا بوراده
وقی ؟ » دیدی .

موجود اولاد یغنی آگلایجا، یمین ایدمرك : « گلدیگی وقت ، اونی عذاب شدیدایله تعذیب ایدمركم ، یاخود کسرم ؛ مگر که عذرینی مثبت بردلیل واضح ایله گلکسین ! » دیدی .

فَكَتَّخِرْ عَمِيدٌ فَقَالَ لَاحْطُتُ بِمَا لَمْ تَحْطُ بِهِ وَخُجْتُكَ مِنْ سَيِّئَاتِي بِأَيِّقِينَ ۝ اِنِّي وَجَدْتُ امْرَاةً تَمْلِكُهُمْ وَاُولَدِيَّتِ
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَطَاعَتِي عَنِيبَةٍ ۝

چوق گچمه دن هدهد گلدی و سلیمان علیه السلامه : « بیلعه دیگٹ بریشی اوگر ندیم .
سکا سبادن محقق بر خبرله گلدیم ! »

« سبأ أهالیسنك ملكه سنی برقادی بولدم . او، ملككك محتاج اولدینی هرشیئییلیور
و اونك كندینه گوره عظیم برنختی واردر . » دیدی .

وَجَدْتُمُهَا وَاقِفَةً يُقْبَضُ عَنْهَا الشَّمْسُ مِنْ ذُرْوَاهُ إِنَّهُ لَرَبُّ الْعَالَمِينَ ۝ وَتُفَوِّضُهَا إِلَى الْيَمِّ نَدِيمًا ۝ مُدْبِجًا فِي السَّيْلِ بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ۝ وَنُقِرُّ فِي الْأَنْبُسِ أَصْوَانًا ۝ إِنَّهُ لَبَصِيرُ الْإِنْسَانِ ۝ وَتُفَوِّضُهَا إِلَى الْيَمِّ نَدِيمًا ۝ مُدْبِجًا فِي السَّيْلِ بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ۝ وَنُقِرُّ فِي الْأَنْبُسِ أَصْوَانًا ۝ إِنَّهُ لَبَصِيرُ الْإِنْسَانِ ۝

« ملکہ ایلہ قومنی، اللہ عظیم الشانی براقوب، گوشہ طاپار بولدم . شیطان، اونلرہ عملدرینی تزین و بوسبیلہ کندیلرینی طوغرو یولدن منع ایتمش . اونلردہ بوسبیلہ طریق حتی بولامیورلر ! » دیدی .

٣٦-٣٧ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ سَجْدَةً ۖ سَجْدَةً لِلَّهِ الْمَلِكِ الْحَمِيدِ ۝
الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْمَوْتَ وَالْأَرْضَ وَيُعَلِّمُ مَا تُخْفُونَ ۖ وَمَا تَعْلَمُونَ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ۝

« شیطان ، اونلری اللہ عظیم الشّانہ سجدہ ایتمکدن منع ایتمش ایدی . او اللہ عظیم الشّان ، که گوکلرک و یرلرک خفایاسنی اظهار ایدهر ؛ اخفا و اعلان ایتدیگکز شیردی بیلیر ؛ چونکه علمی هر شیئی محیطدر . »

کندیندن باشقا معبود بالحق اله اولمايان الله عظيم الشان، عرش عظيمك ربیدو. « دیدی.

٢٧-٢٨ قَالَ سَتُنْفَرُ أَصْدَقَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ إِذْ هَبْ بِنَاجِيٍّ مِنْ لَدُنْكَ وَهَذَا الْفُلُ الَّذِي يَمْلِكُ الْيَمِينَ ﴿٢٨﴾ ثُمَّ نَزَلَ عَنْ الْفُلِ فَانْطَرَقَ فَانْظُرْ إِلَى رَجُلَيْنِ يَسْعَوْنَ

سليمان عليه السلام هدهده : « باقلم ، سوز گنده صادقيسك ، كاذبميسك ؟ »
 « بومكتوبى آل گوتور ، اونلره القا صوگرا اونلردن تباعد ايت . گيزلن باق ، نه
 قونوشويوزلر ؟ » ديدى .

قَالَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّي لَفِي إِلَهِكُمْ كَذِيبٌ ۖ إِنَّهُ مِنْ مُبِلِّغِينَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ الْأَمَلُوا عَلَىٰ وَأَتَوْبَىٰ مُبِلِّغِينَ ۝

هدهد ، سليمان عليه السلام مكتوبى سبأ ملكه سنه يعنى بلقيسه القا اينجه ، بلقيس :
« اى اشراف قوم ! بگا بر کتاب كريم القا اولوندى ! » ديدى .

أشرف قومك سؤاله قارشی : « سلیماندر ؛ بسم الله الرحمن الرحيم ! »
« بکا قارشی تکبر اتمه یکنز ؛ بکا مؤمن اولارق گلکنز ؛ دیه یازیلیدر . » جوائی
ویردی .

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْا اأَفْوَى فِيْ أَمْرِى مَا كُنْتُ : قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تُشْهَدُوْا ﴿٣٢﴾

وَأَشْرَافُ قَوْمِهِ : « نه یا پاجمعی بکنا سویله یکنز ؛ سز حاضر و رَأَیْکُنْز منضم اولمادجنا برشی یا پمام ! » دیدی .

فَالْوَاخِشُ أَوْلُو الْوَفْوَةِ وَأَوْلُو آبَائِ سُدَيْدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَأَنْطَلِقْ هَذَا أَنَا مُرِنٌ ﴿٣٣﴾

اُمُراف قومی : « بز ، قوتلی ، شجیع آدم لرز . اُم ر سنکدر ؛ نه مناسب کورور سهک
اونی اُم رایت ، سکا مطیعز . » دیدیلر .

قَالَتْ اِنَّ الْمُلُوكَ اِذَا دَخَلُوْا اَقْرَبَ اَنْفُسُوْهُمْ وَاَجْعَلُوْا اَعْرَ اَهْلِيْهَا اَدْلَةً وَاَعْلَمُوْا ۝۳۴

بلقیس : « ملوک ، هانگی بلدیہ داخل اولورلر سا ، اوراسنی افساد و اهلنک عزیز اولانلرینی ذلیل ایدمدرلر . عادتلری ایشته بویله در ! »

وَ اِنِّیْ مُرْسِلَةٌ اِلَیْهِمْ بِهَدِیَّةٍ فَاِطْلَعُوْا عَلَیْہِمْ رَجْعُ الْمُرْسَلُوْنَ ۝۳۵

« بن ، اولنره هدیه کوندرمیم ؟ کوریم ، کوندردیمک آداملر مکتوب صاحبک احوالندن نه خبر کتیریرلر ! » دیدی .

فَلَمَّا جَاءَ سُلَیْمٰنُ قَالَ اَتُمْدَدُنْ بِمَا لِیْ فَمَا اَنْبِئُ اللّٰهَ خَیْرًا مِّمَّا اَنْتُمْ بِهَدِیَّتِکُمْ تَفْرَحُوْنَ ۝۳۶

کوندردیمکی آدام ، هدیهلره سلیمان علیه السلامه گلدیککی وقت ، سلیمان علیه السلام اولنره : « بکا ناخیز مال ایله معاوتنی ایدیورسکز ؟ الله عظیم الشانک بکا احسان بویوردینی مُلک و نبوت سزه و یردییی مالدن داها خیرلدر . بلکه کندی هدیه کزله کنسیدیکز فرحناک اولورسکز ! ... »

اَرْجِعْ اِلَیْهِمْ فَلَمَّا اَنْتَبِهَتْ مِنْ حُجْرٍ لَا یُقَالُ لَهَا شَیْءٌ وَلَمْ تَخْرُجْ مِنْهَا اَدْلَةً وَهَرَمَ اَعْرُوزُ ۝۳۷

« سن ، بلقیسه و قومنه رجوع ایت . والله ! بز ، اولنره مقاومتہ مقتدر اولماقلری عسکرله کلیرز . بز ، اولنری اسیر و ذلیل اولارق سبادن چیقاریرز . » دیدی .

۳۸-۳۹ قَالَتْ اِنَّهَا الْمَلُوْا اَیْکُمْ بِاَیْنِیْ بِعَرِشِہَا قَبْلَ اَنْ یَاْتُوْنِیْ مُسْلِمِیْنَ ۝۳۸ قَالَ عِفْرِیْتُ مِنَ الْخَمْرِ اَنَا اَنْتِکَ اِیَّہِ قَبْلَ اَنْ تَعُوْمَ ۝۳۹

مِنْ مَقَامِکَ وَاِنِّیْ عَلَیْہِ لَفَوْیْ اَمِیْنٌ ۝۳۹

صوگرا اطرافده کیلره : « اولنر ، مسلم اولارق کلمزدن اول بلقیسک تخفنی بکا کیم کتیریر ؟ » دیدی .

جناردن بر عفریت : « سن ، یرکدن قالقمازدن اول کتیریرم . بن بوکا مقتدر و اَمِیْن ! » دیدی .

قَالَ الَّذِیْ عِنْدَہُ عِلْمٌ مِّنَ الْکِتَابِ اَنَا اَنْتِکَ بِہِ قَبْلَ اَنْ یَّرِیْدَ اِلَیْکَ طَرَفُکَ فَلَمَّا رَاہُ مُسْتَفْرِغًا عَنْہُ قَالَ مٰذَا

مِنْ فَضْلِ رَبِّیْ لَیْسَ لَوْیْ اَشْکُرُ اَمْ اَشْکُرُ ۝۳۵ وَمَنْ شَکَّرَ فَاِنَّمَا یُشْکَرُ لِنَفْسِہِ ۝۳۶ وَمَنْ کَفَرَ فَاِنَّ رَبِّیْ غَنِیٌّ ۝۳۷

کتاب الہی بیلن دیگر بری ده : « بن ، سکا طرفہ العینده کتیریرم ! » دیدی و همان کتیردی . سلیمان علیه السلام تخفی نزدنده گورونجه : « بو ، ربمک بکا فضل و کرمیدر . شکر می ایدمدم ، یوقسا کفران نعمتہ می بولونورم ؟ بنی امتحان ایتک ایچون و یردی . هرکیم شکر ایدمدمه نفسی ایچون شکر ایدمدم . کفران نعمتہ بولونورسا ، ریم تعالی و تقدس لوفک شکرندن غنی و تکرار انعامیلہ کرمیدر . » دیدی .

قَالَ نِکْرًا لِّمَا عَرِشُہَا نَظَرًا لِّنَفْسِہِ اَمْ یَکُوْنُ مِنَ الَّذِیْنَ لَا یَعْتَدُوْنَ ۝۳۸

« تختنک هیأتی تغیر ایدکز . باقالم بیلیری ، یوقسا بیلزمی ؟ » دیدی .

فَلَمَّا جَاءَتْ قَبْلَ اَنْفِکَ دَاعِرَتُکَ قَالَتْ کَاَنَّهُ هُوَ وَاَوْتِنَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِہَا وَکَاَسْمِیْلَیْنَ ۝۳۹

بلقیس گلدیککی وقت : « سنک تختک بویله میدر ؟ » دیندی . بلقیس ده : تغیرہ اشارتله : صانکه اودر ! بز ، داها اول قدرت السیمی و نبوتکی بیلدیک ؛ اوزماندنبری مسلمز ! » دیدی .

وَصَدَّهَا مَا کَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنَّہَا کَانَتْ مِنْ قَوْمٍ کَاْفِرِیْنَ ۝۴۰

کافر اولان قومدن اولماسی سببیلہ ، الله عظیم الشانک غیرینه عبادت ایتمه سی بلقیسی حقہ طاعتدن منع ایتدیدی .

فَبِئْسَ مَا اَدْخَلَ الضَّرْحَ فَلَمَّا رَاَہُ حَسْبَتْہُ الْجَنَّةُ وَکَشَفَتْ عَنْ سَاقِہَا قَالَتْ لَیْسَ صَرَحٌ مُّسَرَّدٌ مِنْ قَوَارِرٍ قَالَتْ

رَبِّیْ اِنِّیْ ظَلَمْتُ نَفْسِیْ وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَیْمٰنَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ ۝۴۱

بلقیسه : « کوشکه کبر ! » دیندی . بلقیس کوشکک زمیننی گورونجه ، صوگراطن

ایتدی و اتکری ایصلا نمامق ایچون باجاقلرینی صیغادی . سلیمان علیه السلام ده : « او ،
صو ده گلدر . بارلاق جاملرله یاپیلمش کوشکدر ! » دیدی . بلقیس ده : « یاربی ! بن ،
گونشه طایمقله نفسه ظلم ایتدم . شیمدی ایسه سلیمان علیه السلامه برابر رب العالمین اولان
الله عظیم الشانه ایمان و اتقید ایلهدم . » دیدی .

۴۶-۴۷ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُ صَالِحًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾
لِيَتَخِفَّوْنَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٧﴾

بالله ! ثمود قومنه ده کندیلرندن بری اولان صالح علیه السلامی گونده ردک . الله
عظیم الشانه عبادت ایدکز دیدک . اونلر ، همان بربريله محاصمه ایدن ایبی فرقه اولدیلر .
صالح علیه السلام اونلره : « ای بنم قوم ! نیچون توبه ایتهدن اول عقوبتک گلمه سنده
استعجال ایدیورسکیز ؟ عقوبت کلمزدن اول ، الله عظیم الشانه استغفار ایتسه کیز آ .
مأمولدر ، که قبوليله نائل رحمت اولورسکیز ! » دیدی .

۴۷ قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَعْلِكَ قَالُوا طَارَ كَرْمُكَ غَدًا لِلَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّفْسِدُونَ ﴿٤٧﴾

قومی ، صالح علیه السلامه : « سندن و سنک دینکده سنکله برابر اولانلردن تشاؤم
ایتدک ! » دیدیلر . صالح علیه السلام ، اونلره : « سبب تشاؤمکیز حق جل و علانک
عندنده در . بلکه سز ، تعاقب سراء و ضراء ایله امتحان اولونان کیمسه لر سکیز ! » دیدی .

۴۸-۴۹ وَكَانَ فِي الْمَدْيَنَ ثَمُودَ رَهِيقًا يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يَصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾ قَالُوا اتَّقُوا اللَّهَ يَا لَكُمْ لِبَئْسَ النَّاسِ وَافَلَا
تَتْلَوْنَ لَوَلِيَّهِ مَا يَهْدِيكُمْ فِي سَبِيلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾

بلده ده طقوز کشی واردی . اونلر ، یریوزنده ایقاع فساد ایدهر ، موجب اصلاح
هیچ برشی یاپمازلردی .

اونلر ، مشاوره و الله عظیم الشانه قسم ایدهرک : « برگیجه صالح ایله اهلنی اولدورورز .
ولیسنده بز ، اونلرک اولدورولدیگی یره گیتمه دک و بسوز مزده صادقز ، دیرز ! » دیدیلر .

۵۰-۵۱ وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْرِمِينَ ﴿٥١﴾

اونلر ، بویله مکر ایتدیلر . بزده اونلری ، بی خبر اولدوقلری حالده ، هلاک ایتدک .
یا محمد ! باق ، مکرلرینک عاقبتی ناصیل اولدی ؟ اونلری و قوملرینی کافه هلاک
ایلهدک .

۵۲-۵۳ فَلَمَّا بَيَّنَّاهُمْ مَا خَافُوا لَوْ أَنَّهُمْ آلِ أَيْمُنٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾ وَأَنجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾

ایشته اولری ، کفرلری سببيله ، بوش طور و یور . بیلنلر ایچون بوتدیر عجبیده عبرت
عظیمه واردز .
صالح علیه السلامه ایمان ایدهلری قورتاردق . اونلر ، کفر و معاصیدن مستمرا اتق
ایده لرلردی .

۵۴-۵۵ وَلَوْ طَافَ أَلْفٌ مِنْ آلِ قَوْمٍ لَمَ تَلَمَّازُوا لِكُلِّ شَيْءٍ ﴿٥٤﴾ أَلَيْسَ لَكُم مِّنْ شَيْءٍ عِلْمٌ ﴿٥٥﴾

لوط علیه السلامی ده کندی قومنه : « قبیحی بیلدیگیز حالده اک قبیح بر فعلی ارتکابی
ایدیورسکیز ؟ »

« سز ، قادینلری بیراقوب ، تسکین شهوت ایچون ارککلره می گلیورسکیز ؟ بلکه
سز عاقبتدن جاهل لر سکیز ! » دیدیگی وقت ، قومنه ارسال ایتدک .

۵۶ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْفُسُ نَاسٍ بَاطِلُونَ ﴿٥٦﴾

قومنک جوابی : « لوطی بلده کزدن چیقارکیز . چونکه اونلر ، أفعالمزدن تطهر
و تنزه ایدهن کیمسه لر در ! » دیمکدن باشقا برشی اولمادی .

۵۸-۵ قَاتِلْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرْنَا مَحَاسِنَ الْفَعَالِينَ ﴿۵۸﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا نَّسَاءً مَطَرًا مُنْدَرِينَ ﴿۵۹﴾

لوط عليه السلامه اهلی قورتاردق ؛ لکن زوجه سنک هالکرمیاند بولو نماسنی تقدیر ایتدک .

لوط قومی اوزرینه طاش یاغدیدق . انذار اولونوبده حتی قبول ایتمه یئرک اوزرینه کوتوشی یاغدی .

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى اللَّهُ خَيْرُ مِمَّا يَشْرِكُونَ ﴿۶۰﴾

یا محمد ! « کافه حمد الله عظیم الشانه ، سلامده الله عظیم الشانک اصطفای بویوردینی قولری اوزرینه اولسون ! » دی . شتون عظیمه سی مذکور اولان حق جل و علا می خیرلیدر ، یوقسا مشرکک اشراک ایتدیکی پوتلومی خیرلیدر ؟

۶۰-۶۱ أَمْزَجَلْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنبِتُوا شَجَرَهَا ؕ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِلُحْمِكُمْ مِنْ دَمٍ قَوْمٌ يَعْلَمُونَ ﴿۶۰﴾

یوقسا ، گوکری ، یرلری خلق ایدوب سزه سهدن صواتزال ایدهنی خیرلیدر ؟ او صو سبیلله گوزل باغچهلر یتشدیردک ، که اوباغچهلرک آغاجنی بیله انباته مقتدر دکلکسکس . الله عظیم الشاندن باشقا بر الله وارمیدر ؟ بلکه اونلر ، حق و توحیددن عدول ایدهن قومدر .

۶۱-۶۲ أَمْزَجَلْنَا الْأَرْضَ فَزَرَّاهَا وَجَعَلْنَا خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْنَا بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ مَاجِرًا ؕ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۶۱﴾

یوقسا یری مقر اتخاد ، آرقاننده نهرلر و یر ایچون طاغیر و طاتلی صو ایله طوزلو صو آراسنده حاجز خلق ایدهنی خیرلیدر ؟ الله عظیم الشاندن باشقا بر الله وارمیدر ؟ بلکه ، اونلرک اکثری هیچ برشی بیلمزلر .

۶۲-۶۳ أَمْزَجَلْنَا الْأَرْضَ فَزَرَّاهَا وَجَعَلْنَا خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْنَا بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ مَاجِرًا ؕ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۶۲﴾

یوقسا ، کرتار اضطرار اولان کیمسه نیک دعاسنه اجابت وانسانلردن احوال سیته می کشف و رفع و سزی یر یوزنده استخلاف و تصرفه اقدار ایدهنی خیرلیدر ؟ الله عظیم الشاندن باشقا بر الله وارمیدر ؟ نعم الهیه می پک آرتدکر ایدهرسکس !

۶۳-۶۴ أَمْزَجَلْنَا الْأَرْضَ فَزَرَّاهَا وَجَعَلْنَا خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْنَا بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ مَاجِرًا ؕ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۶۳﴾

یوقسا ، بر و بحرک ظلمتلرند سزه هدایت ایدهن و یاغوردن اول یاغوری مبشر روز کارلر گونده رنمی خیرلیدر ؟ الله عظیم الشاندن باشقا بر الله وارمیدر ؟ حق جل و علا مشرکک اشراک ایتدکری شیردن ، صفات کمال و نعوت جمال وجلالی مقتضی اولان الوهیقله تعالی ایتدی .

۶۴-۶۵ أَمْزَجَلْنَا الْأَرْضَ فَزَرَّاهَا وَجَعَلْنَا خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْنَا بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ مَاجِرًا ؕ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۶۴﴾

یوقسا مخلوقاتی یارادان ، اولدو کدن صوگرا دیریلدن و سزی گو کدن و یردن ارزاق ایدهنی خیرلیدر ؟ الله عظیم الشاندن باشقا بر الله وارمی ، که اوگا شریک اتخاد اولونسون ؟ یا محمد ! مشرکله : « الله عظیم الشاندن باشقا الله اولدینی ادعاسنده صادق ایسه کز عقلی و نقلی حجتکزی کوسترکس ! » دی .

۶۵-۶۶ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالْأَرْضُ لِلَّهِ وَالسَّمَوَاتُ لِلَّهِ وَمَا يُشْفِقُونَ ﴿۶۵﴾

ینه دی که : « گوکلهک و یرلرک غیبی الله عظیم الشاندن باشقا کیمسه بیلمز . » اونلر ، نه زمان بعث اولونا جقلرینی دخی بیلمزلر .

۶۶-۶۷ قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَالْأَرْضُ لِلَّهِ وَالسَّمَوَاتُ لِلَّهِ وَمَا يُشْفِقُونَ ﴿۶۶﴾

بلکه اونلر ، آخرت اولوب اولمادیغنی آکلامق ایسته دیلر . بلکه ؛ اونلر آخرت حقنده شکده درلر . بلکه ، اونلر دلائل آخرتی گورمه یه جک قادار کوردلر .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا أَيْنَا نَحْمُرُ جُحُونَ ﴿٦٧﴾

ارتکاب کفر ایده نلر : « بز و بابالرمز طوپراق اولدیغمز وقت ، تکرار قیبلردن چیقارمی یز ؟ » دیدیلر .

لَقَدْ وَعَدْنَا مَا كُنْتُمْ مُبْتَلًى ۚ وَآبَاءُكُمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّمَا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

« قیبلردن چیقما من ایچون بز و بزدن اولکی بابالرمزده وعد اولوندی . بو وعد ، آساطر اولیندن باشقا برشی ده گلدر ! » دیدیلر .

فَلَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

یا محمد ! مشرکلره : « ریوزنده گزگز ، کافرلرک عاقبتی ناصیل اولدیغنی گورکز ! » دی .

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفٌ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾

و اونلرک تکذیبده اصرار ایتمه سندن محزون اولما و اونلرک سک قارش یایمق ایسته دیکلری مکر و حیلهدن صیقیلما !

اونلر : « سوز گزده صادق ایسه گز ، بزه وعد اییدیگکز عذاب عاجل نه زماندر ؟ » دیرلر .

یا محمد ! دی که : « حلونده استعجال اییدیگکز عذابک بر قسمی آرقا گزده در ! »

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ

صُلُوفُهُمْ وَمَا يُمْسِكُونَ ﴿٧٤﴾

یا محمد ! ربک تعالی و تقدس ناس حقنده صاحب فضلدر ؛ لکن ناسک ا کثری بولعمتک حققی بیلوب شکر ایتمزلر .

ربک تعالی و تقدس ، اونلرک سک قارش ی قیبلرنده اخفا و اعلان ایتمکلری عداوت و قباحتی بیلر و جزالری ویرر .

۷۷-۷۵ مَا مِنْ نَفْسٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۚ إِنَّمَا الْقُرْآنُ مُقَصَّرٌ عَلَىٰ سَائِرِ الْأَكْثَرِ

الَّذِي هُمْ بِهِ يُخْلِفُونَ ۚ وَإِنَّهُ لَمُدَّيْ وَرَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٦﴾

گوکلرده و یرلرده هیچ بر خفی شی یوقدر ، که لوح محفوظده مسطور اولماسین .

بو قرآن مبین ، اختلاف ایتمکلری ا کثر مسائل بنی اسرائیله بیان ایدهر .

بو قرآن مبین ، مؤمنلر ایچون هدی ورحمدر .

۷۸-۷۶ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ۚ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَىٰ الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٧﴾

یا محمد ! ربک تعالی و تقدس ، قیامت گونی بنی اسرائیل بیتمده حکمته موافق وحق

اولارق حکم ایدهر . او الله عظیم الشان ، عزیز علیم یعنی حکم و قضای غیر مردود و هر شیئه مطلعدر .

یا محمد ! عزیز علیم اولان الله عظیم الشانه توکل ایت ؛ چونکه سنک دینک ظاهر و صریح دین حقدر .

۸۰-۷۸ إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الضُّمَّةَ الدُّعَاءَ إِذَا كَانُوا مُدْبِرِينَ ﴿٧٩﴾ وَمَا أَنْتَ بِمَادِي الْعُسَىٰ

عَرَضًا لَّيْسَ لَكَ تَسْمِيعُ إِلَّا مَنْ يَوْضُ بِأَيَاتِنَا فَهُمْ مُسْمِعُونَ ﴿٨٠﴾ وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً

مِنْ الْأَرْضِ فَكَلَّمَهُم بِهَا إِنَّهَا إِنَّا لَأَيُّكُمْ لَا يُوَفِّيُونَ ﴿٨١﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ

بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٢﴾

چونکه سن موتایه و قبول حقدن اعراض ایدهن صاغرلره دعوتکی ایشیتدیره مزسک .

و يولى شاشيرمش اولان كورلى ضالترندن قورتارامازسك . سن ، سوز كى
آنجاك مسلم و آياتمه مؤمن اولانلره اساع ايدرسك .
قيامتك قوماسى تقرب ايدنجه يردن اولنره ، ناسك قيام ساعى ناطق اولان آيات
الهييه ايمان ايمدكلى سويلين ، بردابه چيقاريز . [١]
يا محمد ! هر امتدن آيتلرمزى تكذيب ايدنلرى بربرلينه يتشمك ايچون ، اوگده كيلر
آرقاده كيلرى بلكه مك صورتيله ، فوج فوج جمع ايتديكمز گونى اولنره ذكر ايت .

ايضاح

[١] بو آيت كريمدهكى دابه ظهورى اشراط ساعتدن اولان دابة الارضدر .

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُ قَالَ لَا كَذِبَتْ آيَاتِي وَكَرِهُوا بِهَا عِلْمًا أَنَا ذَاكُنْهُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠﴾ وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ
بِمَا ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ لَا يَخْفَوْنَ ﴿١١﴾

اونلر ، موقف سؤال وجوابه گلدكلى وقت ، حق جل و علا اولنره : « حقيقى
بيلوب احاطه به چالشمبارق بوگونى كورمه كرى ناطق اولان آياتى تكذيبى ايتدكز ؛
نه ايله مشغول ايدكز ؟ » بويورور .

و آيات الهييه تكذيبلى سبيله اونلره عذاب حق اولور . و اونلر ، بو خطابه قارشى
برنى سويله مزلر .

الرَّيْرُ وَأَنَا حَسَلْنَا النَّيْلَ لَيْسَ كُؤَابِهِ وَالنَّهَارُ مُبْهِرٌ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

اونلر بيلمزلىرى ، كه بز كيجه ي استراحت ، گوندوزى ده چاليشوب جلب منفعت ايملىرى
ايچون خلق ايتدك . مؤمن اولانلر ايچون بونلرده تحت بته دلاتلر واردر .

وَيَوْمَ نَبْخِ فِي الصُّورِ نَفْسًا مِّنَ السَّمَوَاتِ وَمِنَ الْأَرْضِ لَأَمْنُ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أُنثَىٰ ذَاخِرِينَ ﴿١٣﴾

يا محمد ! ذكر ايت اووقى ، كه صور نفخ اولونور ، الله عظيم الشانك ديله ديگندن

ماعدا گوكلرده و يرلرده موجود اولان ذى روحلر قورقورلندن اولورلر و هر برى ذليل
وحقير اولارق موقفه گليز .

وَرَى الْجِبَالِ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنِعَ اللَّهُ لِدُنْيَا النَّاسِ كُلِّ شَيْءٍ أَنَّهُ يُخَيَّرُ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿١٤﴾

اووقت ، طاغلى گورور و يرلنده طورويور ظن ايدرسك ؛ حال بوكه بولوتلرگى
سرعتله گچرلر . بو ، هر شئى لايى وجه ايله خلق ايدن الله عظيم الشانك صنعيدر .
چونكه حق جل و علا ، كلفلرك احوال ظاهره و باطنه لرندن خيردر .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُوَ مِنْ رَّحْمَةِ رَبِّكَ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥﴾ وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكَيْتَ وَجْهُهُ فِي النَّارِ
مَلَأَ جُحُومًا لَا تَمْلَأُ كَيْتَ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

هر كيم ايلك ايله گليرايه ، داهاييسيله مكافات اولونور . اوگيلر ، اوگون هول
عظيمدن آميندرلر .

هر كيم کوتولكله گليرسه ، يوزلى اوزره آتسه آتيلرلر و اونلره : « عمللركرك
مقتضاسندن باشقا بر مجازات گوروورميسكز ؟ » دينر .

إِنَّمَا أَمْرُهُ أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ الَّذِي تَخْشَوْنَ كُلَّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٧﴾

يا محمد ! كافرلره : « بن ، هتك حرمتى ممنوع اولان شوبلدهنك يعنى مكه مكرمه نك
ربى تعالى و قدسه عبادت ايتك ايچون امر اولوندم . هر شئى ، او رب العالمينك خلق
و ملكيدر . بن ، دين اسلامده ثبات ايتكله امر اولوندم ! »

وَأَن تَأْمُرُوا الْقُرْآنَ فَأَن يَأْمُرَ بِنَفْسِهِ وَمَنْ قُلَّ قَوْلًا إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٨﴾

« و قرآن مينك تلاوته مواظبت ايتكله امر اولوندم . ايمان و عمل ايله هدايت
بولانك منافع هدايتى نفسنه راجعدر . كفره و عملدن اعراض ايله ضالته دوشن كيسه يدهده :
« بن ، آنجاك انذلر ايدنلردنم ؛ وبال ضاللك بكا ده گل ، سكا عاؤدر ! » دى .

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيَرِكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٠﴾

يا محمد ! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ! حَقَّ جَلَّ وَ عَلَا آيَاتِ قَاهِرِهِ سَنِي سِرِّهِ كَوَسْتَرِهِ . سَزْدِهِ اَوْنَلَرُكْ
آيَاتِ الْهَيْمَةِ اَوْلَدِيغِي بِيْلِيْسَكْز ! « دِي . رَبِّكَ تَعَالٰى وَ تَقْدَسْ ، يَا مُحَمَّد ! سَنَنْكَ اَعْمَالِ
حَسَنَه كُنْ وَ اَيُّ كَاْفِرْلَر ! سَزْكَدِه اَعْمَالِ سَيِّئَه كُزْدَنْ غَاْفِلْ دِهْ كَلْدِر . هَرْ بَرْكُزِي عَمَلْكَزِه
كُورِه مَكَاْفَاتِ ، يَا مَحْجَازَاتِ اَيْدِمِر .

سورة قصص

مکده نازل اولشدر — سکسان سکز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٣-١ مَسَّة ۞ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۞ نَزَّلْنَاهُ عَلَيْكَ مِنْ بَيْنَا وَمَوْسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۞

طبر.

بوسورە ، كىتاب مېنىڭ آيتلىرى .

يا محمد ! مؤمن اولانلر ايچون موسى و فرعونك قصه سنى سكا حق و طوغرا اولارق
 او قورز .

إِنْ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا آلَهُمَا شِيعًا يُسْتَضَعِفُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يُذِخُّ آبَاءَهُمْ وَيَسْتَجِزِيَاءَهُمْ
أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْفٰسِقِينَ ﴿٥﴾

فرعون مصرده تکبر و طغیان ایتدی . مصر اهلایسندن بر طائفه یی ، که بنی اسرائیلدر ، استضعاف و استحقار ، اوغوللری ذبح و قیزلری ابقا ایدهرک دیگرلری خدمتی ایچون فرقه لره تقسیم ایلهدی . او ، فسادده راسخ و پایدار اولانلردن ایدی .

وَبُرْدَانٍ عَلَى الذِّبْرِ اسْتَضْعَفُوا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَجَعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٠﴾

حال بوکه بز، فرعونك مصرده استحقار ایتدیگی کیمسه‌لری فضل و کرمزله فرعونك
ظلمندن قورتارمق و اونلری پیشوا و فرعونله قومنك ملکنه وارث ایتك ایسته‌دك .

وَيُمْكِنُ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ رُحَىٰ ۖ فَرِحُونَ وَهَآ مَا زِدْتُمْ مَآ زِدْتُمْ مَآ كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٥٠﴾

اونلری ، ير يوزنده تصرفه تمکين ايتمک و فرعون و وزيری هامان ايله عسکرلرينه
نجی اسرائيلدن قورقدیقلری شیئی گوسترمک ایسته دک .

وَاَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ رَضِعِيْهِ فَاذْكُرِّيْهِ مَا كُنَّا فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِيْ وَلَا تَحْزَنِيْ إِيَّارَاكَ وَهُوَ الْيَلْدُ
وَجَاعِلُوْهُ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٧﴾

موسانك والده سنه : « موساي اُمزيرؤ اولدوروله جگندن قورقارساك درياهه القايت ؛
اونك غرقندن قورقا و فراقندن محزون اولما ؛ چونكه اونى عن قريب سكا رد و اونى
پيغامبر اتخا ايدم جگم ! » ديه الهام ايتدك .

فَالْقَلْبَ الْفِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَرْنَانًا فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا جَاوِلِينَ ﴿٨﴾

موسانك والده سى قورقوب موساي درياهه القا ايله دى . آل فرعون ، صوگرا
كنديلرينه دشمن و باعث حزن اولق ايچون موساي دگزدن چيقارديلر . فرعون و وزيرى
هامانله عسکرلرى هرايشلرنده مخطى ايديلر .

وَقَالَتْ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ عَزِيزًا لِّكَ لَا تَقْتُلُوْهُ عَسَىٰ اَنْ يَّفْعَلَآ اَوْ يَّخَذَ رَءَاوِفَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٩﴾

جمله سى عاقبت اُمردن بى خبر اولدوقلرى حالده ، كنديلرينه دشمن اولق ايچون موساي
عليه السلامى آلديلر . فرعونك زوجه سى ، فرعونه خطاباً : « بو بزم گوزمك نوريدر .
بونى اولدورمه ؛ مأمولدر ، كه بزه منفعى اولسون يا خود اونى اوغول اتخا ايدم ! » ديدى .

وَاَصْحٰ فِرْعَوْنَ اُمُّ مُوسَىٰ فَاَرَا اَنَّ كَادَتْ لَتُبْدِيْ بِهِ لَوْلَا اَنْ رَّبَّنَا عَلٰى قَلْبِهَا لَيَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٠﴾

موساي عليه السلامك والده سى ، موسانك يد فرعونه دوشديگنى خبر آلينجا ، عقلی
باشندن گيتدى . وعد الهى يى تصديق ايدملردن اولماسى ايچون قلبنى صبر و ثبات ايله تقويه
ايتمه سيدك ، فرعونك ائنده كي چوجوغك كندى اوغلى موساي اولديغى آز قالدى اظهار
ايدم جك ايدى .

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيْهِ فَبَصُرَتْ مِنْ عَن جُنُبٍ وَهِيَ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿١١﴾

موسانك همشيره سنه والده سى : « كيت ، قارداشكك احوالى تفحص ايله ! » ديدى .
موسانك همشيره سى ، نه ياپديغنى كيمسه بيلمه ديگى حالده ، اوزاقدن اوزاغه موسانك حالنى
كوزه تدى .

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ اَدْلُكُمْ عَلَىٰ اَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُوْهُ لَكُمْ وَهَٰذَا لَهُ نَاجِيُوْنَ ﴿١٢﴾

حال بوكه بوتفحصدن اول ، بز موسايه سود آنالرك سوديغى حرام ايتديك . موساي
ايچون سود آنا آراييدوردى . موساي عليه السلامك همشيره سى : « سزه بوجوجوغه
اينى باقاجق و اُمزيره جك و تربيه سنى تكفل ايدم جك برعائله صالح ويره يمى ؟ » ديدى ؛
قبول ايتديلر .

فَوَدَّ دَنَا إِلَىٰ اُمِّهِ كَفَتْ رَعِيْنَهَا وَلَا تَحْزَنُ وَلَا تَلْزَمُ اَنْ وَعَدَ اللّٰهُ حَقًّا وَلَكِنْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣﴾

قيرالعين اولماسى و موسانك فراقيله محزون اولماسى و وعد الهينك حق اولديغى
بيلمه سى ايچون موساي عليه السلامى والده سنه اعاده ايتدك ؛ لكن ناسك ا كثرى وعد
الهيئك حق اولديغى بيلمزلر .

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدُّهُ وَاسْتَوَىٰ اَنۢبَتَا مِنْ حَمَلٍ وَّعِلْمًا وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٤﴾

موساي عليه السلام ، كسب قوت ايدوب سن كماله واصل اولديغى وقت ، اوگا نبوت
و علم و يردك . محسنلره ايسته بويله مكافات ايدمزر .

وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتُلَانِ هَٰذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَٰذَا مِنْ عَدُوِّهِ
فَاسْتَفَاهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ قَالَ هَٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ اِنَّهُ
عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٥﴾

موسیٰ علیہ السلام ، اہالینک کھجکندن غافل اولدوقلری برزمانده ، فرعونک قصرندن مصره گلدی . اوراده یکدیگریله مقاتله ایدن ایکی کیمسه بولدی . بری بنی اسرائیلدن دیگرى دشمنلرندن ایدی . بنی اسرائیلدن اولان کیمسه دشمننه قارشى موسیٰ علیہ السلامدن استعانه ایتدی . موسیٰ علیہ السلام ، قبطییه بریومروق ووردی، قبطی اولدی . موسیٰ علیہ السلام : « بو بنم یادیغم ایش شیطان ایشیدر ؛ شیطانک ایسه عداوت واضلالی ظاهر در ! » دیدی .

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٠﴾

« یاربى ! بن نفسمه ظلم ایتدم ، بنی عفو ایت ! » دیدی . رب العالمین اوئی عفو ایتدی ؛ چونکه غفور رحیمدر .

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَلِيمًا لِلْغَيْرِ مِينَ ﴿٥٠﴾

و موسى عليه السلام ، الله عظيم الشانك انعامه قسم ايدورك : « بوندن صوگرا ،
هېچ بر جرمدہ کیمسہ یہ ظہر اولمام ! » دیدی .

فَاصْبِرْ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اَسْتَنْصَرُ بِاَلْاَمْنِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَى اِنَّكَ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٥﴾

بلده قورقایا و کندینی طوتق ایچون عسکر گلیمه سنی ترصد ایتیه باشلادی. برده
گوردی، که دون استعانه ایدن کیسه ینه کندینی چاغروب استعانه ایدیور. موسی علیه
السلام او کیسه یه : « سن ، آزغین و آزغینلی ظاهر بر آدامسک ! » ددی .

فَلَمَّا أَنزَلْنَا أَن يَطِيشَ إِلَهِهُ هُوَ عَدُوٌّ لِّمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ۖ قَالَ يَا مُوسَىٰ أَتُرِيدُ أَن يَمُوتَ كُنِيَ ۖ كَمَا قَتَلْتُ نَفْسِي ۖ يَا لَأَمِيرِ ۖ أَتُرِيدُ إِلَّا أَن تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَن تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿٥٥﴾

و ھرايکيسنک دشمنی اولان شخصی یا قلامق ایسته بنجه اسرائیلی، موسی علیه السلامک
 «سن آزعین آدامسک!» دیمه سندن قورقوب کندینی یا قلامق ایسته دیگنه زاه اولارق:

« دون ناصيل برى اولدوردىسەك بوكوندە نى اولدورمىكى ايستەيورسك ؟ سى ، يۈزۈندە جبار يعنى ضرب وقتلدىن ايستەدىگىنى ياقمىدە مختار اولمىقدىن باشقا برى ايستەمەيورسك ؟ بىن الناس مصلحتىدىن اولمىق املندە دەكلىك ! » دىدى .

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِلَىٰ ذَٰلِكَ مِنَ الْمَسْجِدِ ۖ

بوسوزی اسرائیلینک خصمی اولان قبطی فرعونه ایصال ایتدی . وَ اقصای بلده دن قوشارق بری گلدی : « ائی موسی ! اشراف بلده ، سنک قتلکئی مشاوره ایدیورلر . قاج ، گیت . بن ، سکا نصیحت ایده نلردنم ! » دیدی .

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٦﴾

موسیٰ علیہ السلام ، کذہنی تعقیب ایدہ نلرک یتیشمه سندن قورقارق بلده دن چیقدی :
 « یاری ! بنی ظالم اولان قومدن قورتار ! » دیدی .

وَلَمَّا تَوَجَّهَ بِلِقَاءِ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٠﴾

فرعونك زيراداره سنده اولمايوب شعيب عليه السلامك قريه سي اولان مدين جهته
توجه اينديگي وقت : « امیدوارم، که ربّ تعالی و تقدّس بکاطوغریولی کوسته ریر! » دیدی.

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءٌ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْكُنُونَ ۖ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ لَمْرَأَيْنِ تَتَنَادَوَانِ ۖ قَالَتَا مَا خَطْبُكِ ۚ قَالَ لَنَا نَسْفُ حَتَّىٰ يَضْطَرَّ الرَّعَاءُ ۚ وَأَبَوْا سَخِرَ كَبِيرٌ ۝

مدينىڭ قويوسىنە كىلىنچە ، اورادە حيوانلىرىنى صوۋاران بىر جماعت كىشىرە بولدى .
اونلردن باشقا ايىقى قادينىڭدە قويونلىرىنى صودن منع ايتىمكىدە اولديغىنى كوردى و او ايىقى
قادىنە خطاباً : « نىچون قويونلار كىزى صودن منع ايدىيورسۇن ؟ » ديدى . « چوبانلار ،
مواشىسىنى اسقا ايدوب چىكىلمەدىكە ، بىز قويونلار مىزى صوۋارماز ، چونكى اركىكلەرلە
نوبتە گىرىمك و اختلاط ايتىمكىن قورقارز ؛ بابامزىدە چوق اختاردىر . » ديدىلەر .

فَسَقِمْ كَمَا تَرْتَوَى إِلَى الْغُلَّاقِ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَأَنْزِلُكَ إِلَى زَنْ خَيْرٍ فَخَبِّرْ ۝

موسی علیه السلام ، اوقادینلرک قویونلرینی صوواردی . صوگرا گولگه یه چکیلدی .
« یاربئ ! بن ، آرزو یا چوق اولسون ، بکا احسان ایتدیگک خیره محتاجم ! » دیدی .

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْثِلُ عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ
عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝

قادینلر قویونلرینی کوتوردیلر ؛ متعاقباً بری اوتانارق گلدی . وموسی علیه السلامه :
« قویونلرمزی صوواردیغکک اجرتی ویرمک ایچون بابام سنی ایسته یور ! » دیدی .
موسی علیه السلام ، قادینک باباسی اولان شعبیه علیه السلامک زردینه واروب قصه سنی
حکایه ایتدیگی وقت ، شعبیه علیه السلام اوکا : « قورقا ! ظالم اولان قومدن قورتولدک ! »
دیدی .

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا كَأَنَّا بُتَانَا فَأَجْرُهُ خَيْرٌ مِّنَ اسْتِجَارَةٍ إِلَى الْمَوْتِ أَلَمِنَ ۝

اوقادینلردن بری شعبیه علیه السلامه خطاباً : « باباجم ! قویونلرمزی گودمک ایچون
بو آدامی استیجاریت . شیمدی یه قادار طوتدوقلرگدن داها خیرلی ، قوی و آمیندر ! » دیدی .

قَالَ إِنِّي بُرِيْدٌ أَنِ انْجَلَيْتُ إِلَى ابْنِي هَاتَيْنِ عَلَى تَاجِرٍ فَمَافِي هَٰذَا ۝

أَنَّا شَقِيقَتُكَ سَيِّدَتِي إِنَّ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۝

شعبیه علیه السلام ، موسی علیه السلامه خطاباً : « نفسکی بکا سکزنسره ایجار ایتمک
اوزره شوایی قیزمدن برینی سکنا نکاح ایتمک ایسته یورم . مدتی اون سنه یه ابلاغ ایدهرسه ک،
اونی ده سن بیلیرسک . اون سنه ایله الزام ایدهرک سکنا کوجلک ویرمک ایسته م . سن
نی ، انشاء الله ، وفاه عهدده صالحلردن بولورسک ! » دیدی .

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ۝

موسی علیه السلام : « بو عهدکی بن ده قبول ایتدم . تعین ایتدیگک ایکی مدندن
هانگیسنی ا کال ایدهرسه م ، عهدی ایفا ایتمش اولورم . نه سن بندن سکزن سنه نک تزییدی
ایسته ، نه ده بن سندن تقیصنی ایسته ییم . بوسوز مزه الله عظیم الشان شاهددر ! » دیدی .

فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُمُ
بِفَنَاءٍ يَحْبِبُ وَاجِدَ رُوحَ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَكُونَ ۝

موسی علیه السلام ، مدت معهوده خدمتی ایفا ایتدیگی و زوجه سیله برابر مصره
دوندیگی وقت ، أهله : « سز ، بوراده طورگز ، آتش گوردیم ، مأمولدرکه سزه یولدن
برخبر ویا ایصینا گز ایچون بر آلاولی آتش گتیره ییم . » دیدی .

فَلَمَّا آتَاهُمَا نُورٌ مِنْ شَامِئِ الْوَادِ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَكُونُوا مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

آتشه تقرب ایدنجه ، بقعه مبارکه ده کی وادینک موسی علیه السلامه نسبتله صاغ
طرفده اولان آغاجدن : « ای موسی ! بن ، رب العالمین اولان الله عظیم الشانم ! »
دیه ندا اولوندی .

هَٰذَا نِعْمَتُكَ قُلْنَا رَا مَا تَفْتَرُ كُنَّا نَحْنُ جَانٌ وَلِي مُدَبِّرًا لَّا يَعْقِبُ يَا مُوسَىٰ قُلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ ۝

« عصاکی یره براق ! » دیندی . موسی علیه السلام براقدی . موسی علیه السلام ،
عصانک بیلان کی سرعتله حرکت ایتدیگی گورو نجه دونوب قاجدی و اونی تعقیب ایتهدی .
« ای موسی ! ایله ری گل ، قورقا ! سن ، محفوظلردنسک ! » دیندی .

اسْأَلْكَ يَدَكُ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ يَدًا مِثْلَ يَدِي وَأَمْسِكْ إِلَيْكَ جَنَاحُكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَٰلِكَ بُرْهَانُكَ مِنْ رَبِّكَ

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ أَنَّهُمْ كَانُوا فَاسِقِينَ ۝

الکی یا قاکه صوق . بلاعیب پارلاق چیقار . هر نه دن قورقارسا ک ، ایکی الکی

قولوا قلوبنا آتته سوق ، سندن قورقو زائل اولور . ايشته بوعصا ايله يد بيضا ، سكا ربك تعالى و تقدس دن فرعونله قومي ايجون ايكي حجت قاطعه در . اونلر ، غفلت وغرورده انهماك ايله حدود الهيه دن چيقدير ! « ديه ندا اولوندى .

٢٣-٢٤ **قَالَ رَبِّ إِنِّي مَنُتُ نَفْسًا فَخَافُ أَنْ يُقْتُلُونِي وَأَخِي مُرُوهُ فَأَفْضَحُ بِحَبْلِي سَانَا فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ** ﴿٢٤﴾

موسى عليه السلام : « ياربى ! بن ، اونلردن برينى اولدوردم . قورقارم ، اونك برينه بنى اولدورورلر ! »

« برادرم هارون لسانا بندن أفصحدر ، اونى ده نبى مصدق اولارق بنله برابر و بگا يارديمجي گوندهر . قورقارم بنى تكذيب ايدمرلر ! » ديدى .

٢٥ **قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَجُعَلْ لَكَ سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكَ إِنَّا إِنَّا أَنَا وَمِنْ أَمْرِكُنَا** ﴿٢٥﴾

حق جل و علا : « سنى برادركله تقويه و سزى غالب ايدمرز . سزه برضر ايراث ايدمرزلر . آياتمزله فرعونله قومه كيدگز . سز و سزه تابع اولانلر غالبسكز ! » بويوردى .

٣ **فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّزْمَرٌ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ** ﴿٢٦﴾

موسى عليه السلام ، ظاهر و واضح اولان آياتمزله فرعونله قومه كديگي وقت ، اونلر : « بو كوستردىگكز شيلر سزك اويدوردىگكز سحر دن باشقا برشى ده گلدر . بو ادا ايتديگكز شينك بالارمزلر زمانده وقوعى ده ايشتمه دك ! » ديديلر .

٢٧ **وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُثِمْتُ بِالْمُحْدَى مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ يَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْجَحُ الظَّالِمُونَ** ﴿٢٧﴾

موسى عليه السلام : « ريم تعالى و تقدس ، كندى طرفندن هدى ايله گلنى و دنياده حسن عاقبت كيملك اولديغنى بيلير . ظالملر فلاح بولمازلر ! » ديدى .

٢٨ **وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانَ نَارًا فَاجْعَلْ لِي صَرْعًا لَعَلِّي أَطْلُعُ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِبِينَ** ﴿٢٨﴾

فرعون : « اى قوم ! سزك بندن باشقا الهكز اولديغنى بيلمه يورم . اى هامان ! بگا طوغلا پيشير ؛ طوغلادن بر كوشك ياپ . اوزرينه چيقيم ؛ مامولدركه موسانك الهيه مطلع اولورم . بن ، موسايى يالانچيلردن ظن ايدىورم ! » ديدى .

٢٩ **وَأَسْتَكْبَرُوا وَجُودُهُ فِي الْأَرْضِ يَغِيرُ الْمَلِكُ وَظَنُوا أَنَّهُمُ الْبَائِسُ الْيَرْجُونَ** ﴿٢٩﴾

فرعون و عسكرلى آرض مصرده بغيرحق استكبار ايتديلر و بعثله بزه رجوع ايتمه يه جكلرى ظننده بولونديلر .

٤٠ **فَأَخَذْنَا وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ** ﴿٤٠﴾

فرعونى و عسكرلر بنى طوتوب درياه آتدق . باق ، يا محمد ! ظالمرك عاقبتى ناصيل اولدى ؛

٤١ **وَجَعَلْنَا هَارُونَ نَذِيرًا وَدَعَوْنَاهُ إِلَى النَّارِ وَبَوَّأْنَا لَهُ فِيهَا مَقْعَدًا كَبِيرًا** ﴿٤١﴾

اونلرى كفرو معاصى ايله نارجحيمه دعوت ايدمرلر رؤساسى يعنى اهل ضلالك پيشواسى قيلدق . قيامت گونى ده گرفتار اولاجقلى عذابك دفعى ايجون يارديم گورمزلر .

٤٢ **وَأَبْتَعْنَاهُمْ فِيهِ الدُّنْيَا الْفَاسِقَةُ وَبَوَّأْنَا لَهُمُ فِيهَا مَقْعَدًا كَبِيرًا** ﴿٤٢﴾

اونلرى بودنياده رحمتدن طرد ايتديگمزلر گي قيامت گوندهر دخی مطرودلردنلر .

٤٣ **وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْنَا مَا أَهْلَكَ الْقُرُونُ الْأُولَى بِصَاحِبِ السَّنَائِرِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ** ﴿٤٣﴾

امم سالفه بنى اهلاك ايتدكدن صوگرا ، موسى عليه السلامه ناسك قلملر بنى تنوير ايدمر و اونلره تذكر ايتملرى ايجون هدى و رحمت اولان توراتى گوندهردك .

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

یا محمد ! موسی علیہ السلامه امر رسالتی وحی ایتدیگمز وقت ، سن جانب غربیده حاضر وشاهد ده گلدک .

وَلَكِنَّا أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنَّا ثَائِرِينَ فِي أُمَمٍ مِّنْهُنَّ لَوْلَا عَلَيْنَا بَآئِنَاتُنَا لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٤٥﴾

لکن ، موسی علیہ السلامدن سوگرا ، برطاقم امتلر گوندهردک . اونلرک عمری اوزادی ، حادثات ماضیهی اونوتدیلر . وحی منقطع ، علم مندرس اولدی . بزده سکا اونلرک اخبارینی وحی ایله بیلدیردک . سن ، مدین اهلایسی آراسنده مقیم ده گلدک . قصه لرینی اونلردن اوکر نمدک ؛ لکن بز سکا اونلرک قصه لرینی انزال و اخبار ایتدک .

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحِمْنَا مَنَازِلَكَ لِتُذْكَرَ قَوْمًا مَّا أَنتَ بِمُذَكِّرٌ ﴿٤٦﴾

بز ، موسی علیہ السلامه ندا ایتدیگمز وقت ، جانب طورده دخی ده گلدک . لکن سندن اول کندیلرینه پیغامبر کلمه یں قومی ، تنصح ایتملری ایچون انذار ایتک اوزره ، ربک تعالی و تقدسدن رحمت اولارق ، سنی بو قصه لری ناطق اولان قرآن مبینله ارسال ایله دک .

وَلَوْلَا أَن تُصِيبَهُمْ مُّصِيبَةٌ مَّا قَالُوا إِنَّمَا أَنبِئُكُمْ بِقَوْلِ آبَائِكُمْ فَلَوْلَا رُسُلُنَا لَإِنتِ سَوَآءٌ لِّأَنبِيَآئِكُمْ وَكَوْنٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

یا محمد ! کسب یدلری سببیه یعنی کفر وعصیانلرینک جزاسی اولارق اونلره عقوبت اصابت ایدنجه : « ای ربمز ! بزده پیغامبر گوندهر سدیدک ، گوستره جکی آیات ظاهریه اتباع ایدهردک و مؤمنلردن اولوردق ! » دیمه سهردی ، سنی پیغامبر اولارق گوندهر مزدک .

قَالُوا جَاءَ مُرْءَاهُ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوْتِيَ شَيْءٌ مَّا أُوْتِيَ مُوسَى وَلَوْ يَكُنْ بِإِذَا أُوْتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ ظَآهِرًا ﴿٤٨﴾ وَقَالُوا إِنَّا بِنِعْلِكُمْ أَفْرُونٌ ﴿٤٩﴾

مکه اهلایسنه ، رسول محترمه نازل اولان قرآن مبین گلدیگی وقت : « اوکاده موسایه گن معجزات کلسه یدی یا ! » دیدیلر . اولجه موسی علیہ السلامه گن معجزاتی انکار ایتهدیلر می ؟ « گرک تورات ، گرک قرآن بر برینی تقویه ایدهن سحرلردر . بز ، بونلرک هرایکیسنی انکار ایدیورز ! » دیمه دیلر می ؟

قُلْ فَأَنبِئْ بِكِتَابِ مَن عِنْدَ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٠﴾

یا محمد ! اونلره : « اگر توراتله قرآنک سحر اولدینی ادعا سنده صادق ایسه گز ، سز من طرف الله اونلردن زیاده هدایت بخش اولان بر کتاب گتیر گز ، که بن اوکا اتباع ایدیم ! » دی .

فَإِنْ لَّمْ يَنْتَهِبُوا لَكَ فَاغْلُظْ أَيْمَانَهُمْ فَاذْكُرْهُم بِبَعْثِ رَسُولِنَا إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

کتیره مز لرسه بیل ، که اونلر آنجاچ هوا وهوسلرینه اتباع ایدیورلر . الله عظیم الشانک هدایتنه مظهر اولمایارق کندی هوا وهوسنه تابع اولاندن دها آزعین کیمدر ؟ حق جل و علا ظالم اولان قومه هدایت ایتمز .

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُم بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

تذکر و ایمان ایتملری ایچون ، بز قرآن مبینی اونلره حکمت ومصلحته موافق اولارق ، یکدیگرینی تعقیباً انزال ایتدک .

قرآن مبیندن اول کندیلرینه کتاب گوندهردیگمز آداملر قرآن مبینه ایمان ایدهرلر .

وَإِذْ أَنْبَأْنَاهُمْ قَالُوا آمَنَّا بِآيَةِ الْكُوفِ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾

و قرآن مبین اونلره تلاوت اولوندی قوت : « بز ، بوگا ایمان ایتدک . بو ، ربمز
تعالی و تقدس طرفدن حق اولارق نازل اولدی . بز ، قرآن مبین نازل اولمازدن اولدمه
مسلم ایدک . » دیرلر .

أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَبَدَّوْنَ بِالْحَسَنَةِ الَّتِي كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٥٤﴾

بونلرک ، هر کتاب موجبنجه ، عملده صبر و ثباتلری سببيله ، أجرلری ایکی قات
ویریلیر و بونلر حسناتله سیاتی محوایدلرلر . کندیلرینه ویردیگمز رزقلردن خیرات و مبراتله
اتفاق ایلرلر .

وَإِذْ سَمِعُوا اللَّعْنَةَ مِنْ رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ اسْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ ﴿٥٥﴾

مالایعی ایشیتدکلری قوت ، اوندن اعراض ایدرلر و : « بز عملمز بزه ، سزک
عملکمز سزه عائددر . هایدک الله سلامت ویرسین ! بز جاهللرله صحبت ایتدک ایسته مه یز ! »
دیرلر .

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

یا محمد ! سن ، سودیگکی دین اسلامه ادخال ایدم سزک ، لکن الله عظیم الشان
دیلهدیگنه هدایت ایدم ؟ و مستعد هدایت اولانلری بیلیر .

وَقَالَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْهْدَىٰ بَكَ خَطَفٌ مِنْ رِضَا أَوْ لَمْ يَكُنْ لَهُ حَرَمٌ إِنَّا نَجْعَلُ إِلَيْهِ شَرَاتِ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا
وَلَٰكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

برقم خلق : « بیلیرز ، که دینک حقدور ؛ لکن بز بر جماعت قلیله یز ، سکا اتباع
و عربیه مخالفت ایدم سزه یلرمزدن چیقاریلیر ! » دیرلر . اونلره ، آمین اولان

محصولی و طرفزدن رزق اولارق ویریلوب هر یزدن طوبیلا نان حرم بیته مکان اتخاذا و اونلری
حفظ ایتدکمی ؟ عربلر ، اطرافده بربرلری کسدکلری حالده ، کندیلری اوراده آمیندرلر .
احترام بیته حرمت توحیدده انضمام ایدم سزه ناصیل قورقارلر ؟ لکن ناسک ا کثری بونی
تفکر ایتزلر و بیلمزلر .

وَكُرِّهْنَا مِنْ قَبْلِهِ بِطَيْبَةِ عَيْشَتُمْ إِنَّكَ سَكَرْتُمْ لَمْ تَشْكُرْ مِنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكَرَّهْنَا لِقَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٥٨﴾

امن و راحت و حضورده بونلرگی اولدوقلری حالده ، کفران نعمت ایدم بر جوق
اهل بلده بی هلاک ایتدک . ایشته اولری بوم بوش طور و یور . کندیلرندن صوگرا کلوب
کچن یولجیلرک موقت آراملرندن باشقا اسکان اولونمادی . اویرلره بز وارث اولدق ؛
چونکه اونلردن کیمسه قالمادی .

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَلْعَنُ عَلَيْهَا لَأَنَّهُمْ كَانُوا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ لَا
وَأَمَلْنَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

ای محمد ! ربک تعالی و تقدس ، تابع اولدوقلری قصبه یه قطع معذرت ایچون حتی
ناطق آیاتمز قرائت ایدم پیغامبر گونده رمدکجه ، قریه لری اهلاک ایتمز . پیغامبر گونده ردکن
صوگراده آنجاق پیغامبر مزنی تکذیب و آیاتمز انکار صورتیله اهلی ظالم اولان قریه لری
هلاک ایدم .

وَمَا أَوْفَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَنَجَّا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَبَيَّنَّا لَهَا مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَنَّا أَفْلَا تَسْمَعُونَ ﴿٦٠﴾

سزه ویریلن شی ، حیات دنیانک متاع وزینشدن عبارتدر . عند الله موجود اولان
ثواب و مکافات ایسه داها خیرلی و داها ابدیدر . تعقل ایدوبده أدنایی اعلایه تبدیل
ایتزمیسکمز ؟

أَفَمِنْ وَعْدَانَا وَوَعَدًا حَسَنًا فَمَوْلَا قِيَمِهِ كَمْ مَتَعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

آلته ملاقی اولاجنی وعد حسنله وعد ایتدیگمز کیمسه ، حیات دنیانک متاعیله
فانده مند اولوب قیامت کونی ده عذاب ایچون احضار ایدم جگمز کیمسهر کی میدر ؟

وَيَوْمَ نَبَاذِهِمْ فَيَقُولُ أَيُّ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٣﴾

او مشرکری احضار ایدہ جگمز قیامت گونی ، اللہ عظیم الشان اونلرہ ندا ایدہر و :
« بنم شریکلم زعمنده بولوندیگمز شیلر نرہ دہدر ؟ » دیر .

قَالَ الَّذِينَ سَخَّرَ عَلَيْهِمُ الْقَوْلَ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا هُمْ كَاغُوبَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا آلِيَنَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٤﴾

حقارنده - (لا ملأن) جهنم من الجنة والناس اجمعين - قول التيسيله ديكر آيات وعيدك مقتضاسی ثابت اولان شریکری ده : « ای ربمزا ! بونلر ، اغوا ایتدیگمز کیمسه لر در . بز ، ناصیل کندی اختیار مزله آزدیسا ق ، اونلر ده بلا اکرام القا ایتدیگمز وسوسه یه تبعاً کندی اختیار لریله آزدیلر . اونلر کفر وعصیانندن سکا تری ایتدک . اونلر بزه ده گل ، کندی میل و آرزو لرینه عبادت ایدہ لر دی ! » دیدیلر .

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمُ فَلَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَئِنْ هُمْ كَانُوا يَاسْتَعِدُّونَ ﴿٦٥﴾

اونلرہ : « شریک لر گزی چاغیر گز ! » دیندی . چاغیر دیلر ؛ شریک لری جواب ویرمه دی و عذابک کندیلر نی صار دیغنی گوردیلر . اونلر ، حق امتثال ایتسه لر دی بو عذاب ی گورمز لر دی .

وَيَوْمَ نَبَاذِهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٦﴾ فَعَيَّبَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا يَوْمَ يُذَفَّفُهُ لَابِئْسَ لُؤْلُؤًا ﴿٦٧﴾

اوگون ، حق جل و علا اونلرہ ندا ایدہر : « پیغامبر لرمه نه جواب ویردگزا ! » دیر . اونلر ، ویرہ جک بر جواب بولا مادقلری گبی فرط دهشت سببیلہ بر لرلندن سؤال دخی ایدہ مز لر .

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَغَفَرْنَا إِنَّهُ يَكُونُ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٨﴾ وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ

هُمُ الْخَائِرَةُ سَخَّرَ اللَّهُ رَعَالًا لِّمَنْ يَشَاءُ لِيُخْرِجَهُمْ

أما شرکدن توبه و دین اسلامی قبول ایدہن و عمل صالحده بولونان قور تولور .

يا محمد ! ربك تعالى و تقدس ، دیله دیگنی خلق و اختیار ایدہر . مشرک لر ایچون اختیار یوقدر یعنی حق جل و علا مرسل الہلرک اختیار ایتدکلر نی ده گل ، کندی اختیار بویوردیغنی پیغامبر گوندهریر . اللہ عظیم الشان مشرک لرک اشراک ایتدکلری شیلردن منزہ و متعالیدر .

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا يَكُونُ مِنْكُمْ صَدُورُهُمْ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْخِزْيَةُ الْأُولَى وَالْآخِرَةُ وَلَهُ الْحُكْمُ وَالْيَوْمُ تَرْجَعُونَ ﴿٧١﴾

ربك تعالى و تقدس ، اونلرک قلیلرندہ اخفا و لسانلریله اعلان ایتدکلری شیلری بیلیر . کندیندن باشقا معبود بالحق اله اولمایان اللہ عظیم الشان اودر . دنیا و آخرت حد و ثنا اوکا مخصوصدر . هرشی حقده حکم نافذ اوکا عائددر . بعث ایله اوکا رجوع ایدہر سگزر .

قُلْ أَرَأَيْتُمْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْيَسْلَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ يَأْتِيَكُمُ بَعْضُهُمْ أَفْلا تَسْمَعُونَ ﴿٧٢﴾

يا محمد ! مکه اهل یسنه دی که : « حق جل و علا گیکجه ی قیامته قادر دائم ایله سهیدی ، اللہ عظیم الشانک غیری هانگی براله سزه ضیا خلق ایدہر دی ؟ سویله یگزر ! حق سوزی ایشیتمه یورمه یسگزر ؟ »

قُلْ أَرَأَيْتُمْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ يَأْتِيَكُمُ بَعْضُهُمْ أَفْلا تَسْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

ینه دی که : « حق جل و علا گوندوزی قیامته قادر دائم ایتسهیدی ، اللہ عظیم الشانک غیری هانگی براله سزه استراحتگزر ایچون گیکجه خلق ایدہر دی ؟ سویله یگزر ! بومنفعت ظاهره یی گورمه یورمه یسگزر ؟ »

وَمِنْ حَمِيهِ جَعَلَ لَكُمُ الْيَوْمَ وَالْغَدَ لَيْسَ كُنُوفِيهِ وَلِيَتَفَنُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٤﴾

حق جل و علا ، شکر ایتمه گزر ایچون ، فضل و رحمتندن استراحت و جلب منفعت ایچون سزه گیکجه یی و گوندوزی خلق ایتدی .

٧٥-٧٤ وَيَوْمَ نَبِّئُ بَنِي إِسْرَءِيلَ أَنَّا بَرَأْنَاكَ إِنَّا فَتَنَّاكَ وَلَكُمُ الْفِتْنَةُ ۖ فَاذْكُرُوا اللَّهَ الَّذِي كُنْتُم تُشْرِكُونَ ﴿٧٥﴾ وَتَرْجِعْنَا مِنْكُمْ كَلِمَةً شَهِيدًا ۖ تَقُولُوا

مَا تَوَدَّ بَرَاءَتُكُمْ ۖ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٦﴾

یا محمد ! ذکرایت اووقتی، که : الله عظیم الشان مشرکله ندا ایدر و : « بنم شریکلم زعمنده بولوندیغکز شیلر زردهدر ؟ » دیر .

اووقت ، هراعتک پیغامبری شاهد اولارق احضارایتدک . اوامتره : « دعوا کزی اثبات ایچون برهان و حجتکزی گوسترکز ! » دیدک . اونلر اوزمان ، حق الوهیت الله عظیم الشانه مخصوص اولدیغنی بیلدیلر . شریک اتخاذایتدکاری شیلرده کندیلرندن غائب اولدی !

٧٦ إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُوزِ مَا أَنْفَحَهُ لَنُورًا بِالْغُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٧﴾

قارون ، موسی علیه السلام قومندن ایدی . اونلره تعظیم و امری آلتنه گیرمه لرینی طلب ایتدی . حال بوکه ، بز اوکا آناختارلری حمل ائتقاله مقتدر و صاحب قوت برجماعته آغیر گلن خزینهلر ویردک . او آناختارلر نقلنه مأمور اولان اوجماعته آغیر گلدیکی وقت ، قومی قارونه : « کثرت مالدن سوینمه ، الله عظیم الشان زخارف دنیا ایله فرحناک اولانلری سهومز ! »

٧٧ وَأَنْبِئْ قَوْمَكَ أَنَّ اللَّهَ لَا يَمْلِكُ لَكُمْ شَيْئًا وَلَا يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا لَهُمْ جُنُودٌ فَلَا تُبَدِّلْ لَهُ قَدَرًا فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُبْدِلِينَ ﴿٧٨﴾

« و الله عظیم الشانک سکا ویردیگی ثروتله آخرتکی قازان ؛ دنیاده آخرتی قازانما یی اونوتما ! حق جل و علا سکا ناصیل احسان ایتدیسه ، سن ده محتاجینه اولیله احسان ایت ! یر یوزنده فساد قصد آیلهمه ! حق جل و علا مفسدلری سهومز ! » دیدی .

٧٨ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۖ وَأَوَّلَ آيَةٍ مِنْ قَبْلِهِ ۖ قَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ الْقُرْآنِ ۖ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَكَثُرَتْ جَمْعًا وَلَا يَسْتَلْ عَزْذُ ثَوْبِهِ مِنَ الْحَرِّ ۖ مَوَدَّةً

قارون ، بوسوزلره جواباً : « بومال بکا بنده کی علمک ایجابی اولارق ویریلدی ! » دیدی . او بیلزمی ، که الله عظیم الشان اوندن اول کندیندن داها قوی و غنی اولان امتلری هلاک ایتدی . مجرملر ، گناهلری سؤال اولونما یوب ، یقته تعذیب اولونورلر .

٧٩ فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حِظٍّ عَظِيمٍ ﴿٨٠﴾

قارون زینت و دبده سیله قومنه گوروندی . مقتضای خلقت اولارق حیات دنیا یه رغبتی اولان مؤمنلر اونو گورونجه : « کاشکی بزده بویله مال و ثروتیز اولایدی ؛ قارون نعمت عظیمه صاحبدر ! » دیدیلر .

٨٠ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ أَمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨١﴾

أحوال دنیا و آخرته مطلع اولانلرایسه اونلره خطاباً : « ویل سزه ! ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلرک ثوابی بوندن داها خیر لیدر ؛ لکن او ثوابه آنجا ق طاعات السیه ده صبر ایده نلر نائل اولور ! » دیدیلر .

٨١ فَخَسَفْنَا بِهِ وَبَدَلْنَاهُ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا لَهُمْ جُنُودٌ فَلَا تُبَدِّلْ لَهُ قَدَرًا فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُبْدِلِينَ ﴿٨٢﴾

بز ، قارونی اوی ایله برابر یره گچیردک . الله عظیم الشانن باشقا ، عون سندن اوکا نصرت ایدن اولمادیگی کندی ده دفع هلا که مقتدر اولامادی .

٨٢ وَأَنْبِئْ قَوْمَكَ أَنَّ اللَّهَ لَا يَمْلِكُ لَكُمْ شَيْئًا وَلَا يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا لَهُمْ جُنُودٌ فَلَا تُبَدِّلْ لَهُ قَدَرًا فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُبْدِلِينَ ﴿٨٣﴾

ویرمدت اول اونک مال و ثروتی کی مال و ثروت تمیسنده بولونانلرده تعجب ایده رک :

« وای ! الله عظیم الشان قوللرندن ایسته دیگنه رزقی بسط و توسیع و دیله دیگنه ده تضییق و تقلیل ایدمه رمش ! یوقساء مال و ثروت لازمه فضل و کرامت ده گل مش ! حق جل و علانک عنایتی اولمایوبده بزم ایسته دیگمزی ویرسهیدی ، بزی ده یره گچیریدی ! » و حیرتله :
« وای ! کفران نعمت ایدمه نلر ، فلاح بولمازمش ... ! » دیدیلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَرْبُدْ دَعْوَاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا فسادًا وَلَا عاقِبَةً لِلْيَتِيمِينَ ﴿٨٣﴾

بز ، بودار آخرتی یر یوزنده تکبر و اجرای فساد و ظلم ایتمه ینلره و یریز . عاقبت محموده متقیلر یعنی رضای الهی به مخالف حرکتدن اجتناب ایدمه نلر ایچوندلر .

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

عمللری آیی اولانلر ، عمللرندن داها خیرلی مکافات کورورلر . عمللری کوتوا اولانلرده آنجا عمللرینک مثیلله مجازات اولونورلر .

بِذَلِكَ الَّذِي وَضَعْنَاكَ فِي الْفُزْنِ لَدُنَّا إِلَى مَعَادٍ قُلْ إِنِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَى وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٨٥﴾

یا محمد ! قرآن مبینک تلاوت و تبلیغی و موجبجه عملی سکا فرض ایدمه ذات أجل و أعلا ، ناصیل سکا قرآنی انزال ایتدیه ، سنی معاده یعنی وعد بویوردینی مقام محموده دخی اویله ارجاع ایدمه . مشرکله : « بن و سزدن هانگیمزک یولی طوغرو و هانگیمزکی باطل اولدیغنی ربم تعالی و تقدس داها زیاده بیلیر ! » دی .

وَمَا كُنْتُمْ تَرْجُونَ أَنْ يُلْقِيَ إِلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونْ ظَهِيرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

حال بوکه ، سن قرآن مبینک سکا انزال اولونماسنی امید ایتمزدک ؛ لکن ربک تعالی و تقدس سکا رحمت ایچون انزال ایتدی . کافرله ظهیر اولما !

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بِمَعَادٍ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى دِينِكَ وَلَا تَكُونْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾

آیات الهیه نك سکا نزولندن صوگرا ، اونك قرائتندن و اونكله عملدن کافرلر سنی منع ایتمه سینلر . ناسی ربک تعالی و تقدسک عبادتنه دعوت ایت ؛ مشرکلردن اولما !

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ مَالِكٌ لَاحِظٌ لَوُجْهِهِ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

الله عظیم الشانندن باشقا اله آتماذا ایتمه . الله عظیم الشانندن باشقا معبود بالحق اله یوقدره . اونك ذات أجل و أعلا سندن باشقا هرشی هالکدر . هرشی نك حکم و تصرفی اوکا مائدره . و جمله گز اوکا رجوع ایدمه رسکز .

سوره عنكبوت

مكده نازل اولشدر — آلتش طقوز آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ أَحْسَبُ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكَ أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿١﴾

الم .

ناس ، بالكز « ايمان ايتدك ! » ديمه ليله بلا امتحان ترك اولونورلرمي ظن ايتديلر ؟

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٢﴾

اونلردن اولكيلري ده امتحان ايتدك . والله ! حق جل و علانك علم ازيلى ، سوزلرنده صادق و يا كاذب اولانلره امتحان ايله تعلق ايدهر .

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْفُتُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣﴾

يوقسا ، شرك معاصيده بولونانلر ، بزي مجازاتلرندن عاجزمي ظن ايتديلر ؟ كوتو حكمد بولونديلر .

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

الله عظيم الشانه ملاقي اولق اميدنده بولونانلره وقت ملاقات البته گير . حق جل و علا سميع علیمدر .

٨-٦

وَمَنْ جَاهَدْ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرًا خَيْرًا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

طاعات الهيهده نفسيله مجاهدهده بولونانلر ، نفسلري ايجون مجاهده ايدهرلر . الله عظيم الشان عالمندن غنيدر ، طاعتلرينه احتياجي يوقدر . ايمان ايدوب اعمال صالحدهده بولونانلرك سيأتي ايمان وطاعات ايله ازاله و اونلري احسن عمللرينك جزاسيله مكافات ايدهر .

٩-٨

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَسَنًا وَإِنْ كَانَا مِنْكَ لِشُرَكَاءَ لَبِيسٍ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَىٰ رَبِّكَ نَابُذُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾

انسانه والدين حقنده حسن معامله ايتمه سني وصيت ايتدك . يا محمد ! اوبينك ، بيلمه ديگك برشيئي بكاشر ايتمهك ايجون ، سنكله مجادله ايدهرلر سه ، اونلره اطاعت ايتمه . جمله كرك مرجعي بنم . هربركزه عملنه گوره مكافات و يا مجازات ايدهرم . ايمان ايدوب اعمال صالحدهده بولونانلري صالحلر مياننه ادخال ايدهرز .

١١-١

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَذَابًا لِلَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمُ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾ وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾

بعض ناس : « الله ايمان ايتدك ! » دير . طريق حقده اذا كورونجه ، ناسك اذاسني عذاب الهي گي عد ايدهرك ، ارتداد ايدهر . يا محمد ! ربك تعالي و قدسدن نصرت وغنيمت گيرسه ؛ « بزده سنكله برابرديك ؛ بزي ده غنيمته تشريك ايدكز ! » ديرلر . الله عظيم الشان ، هرگسك قلبنده كي اخلاص و نفاق داها اي بيلمزمي ؟ حق جل و علا ، اخلاصله ايمان ايدهرلري و منافقلري بيلير و هر ايي فرقه نك جزاسني ويرير .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ آمَنُوا اَتَعْبُدُونَنَا وَنَحْنُ خَطَايَاكُمْ وَمَا نَحْمِلُ مِنْ حِمْلٍ مِّنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

ارتکاب کفر ایدہ نلر ، ایمان ایدہ نلرہ : « بزم دینہرہ اتباع ایدکیز . بواتباعکیز خطا ایسہ ، خطا لرکیزی بز تحمل ایدہرز ! » دیدیلر . حال بوکہ دینلرینہ اتباع ایدہ نلرک خطا لرندن هیچ برشی تحمل ایتمزلر ؛ اونلر یالانجیدرلر .

وَيَحْمِلُونَ ثِقَلَهُمْ وَأَنفَالَهُمْ أَثْقَالًا وَلَئِنْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَأُكَاثِبُونَ ﴿١٤﴾

اونلر ، کندی گناہلرینی یوکلندکیری گبی ، کندی گناہلریلہ برابر وبال اضلاللرینی دخی یوکلہ نیرلر . یوقسا اضلال ایتدکیری کیمسہ لرک گناہلرندن برشی اُکسیلمز . بونکله برابر والله ! اونلر قیامت گونی دنیاہ اویدوردقلری اُکاذیب و اُباطیلدن مسؤلدرلر .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٥﴾ فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

نوح علیہ السّلامی قومہ پیغامبر کونده ردک . قومی طقوز یوز اَللی سنہ دعوتلہ مشغول اولدی ؛ اجابت ایتمہ دیلر کفرلرندہ مستمر و ظالم اولدوقلری حالہ طوفان اونلری هلاک ایتدی .

نوح علیہ السّلاملہ سفینہ دہک . اصحابی تخلص و بوحادثہی عالمینہ عبرت ایتدک .

وَابْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَانْتَهُوا عِبَادَةَ الْإِثْمَانِ كَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَثَانًا وَتَخْلَعُونَ عَنْكُمْ أَنَّ الَّذِينَ يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَاعْبُدُوا اللَّهَ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوا وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٨﴾

ابراہیم علیہ السّلامی قومہ : « منحصرآ الله عظیم الشانہ عبادت و شرکدن اتقا ایدکیز . خیر و شرعی بیلیرسہ کیز ، بو حال سزک ایچون داها خیر لیدر ! » دیدیگی وقت پیغامبر کونده ردک .

ابراہیم علیہ السلام ، قومہ : « سز ، الله عظیم الشانی براقوب پوتلرہ طاپیورسکیز . بونلری الله تسمیہ و شفیع اتخاذا ایتک ایلہ یالان سویلہ یورسکیز . الله عظیم الشاندن باشقا عبادت ایتدیگیز شیلر سزی ارزاقہ مقتدر دہ گلدر . سز ، رزقکیزی حق جل و علادن طلب ایدکیز . منحصرآ اوکا عبادت ، اوکا شکر ایلہ یکیز . اوکا رجوع ایدہ رسکیز ! » دیدی .

وَأَن تَكُونُوا أَقْدَسَ ذِمَّةٍ مِّنْ ذِمَّةِكَ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٩﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُنَّ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٠﴾

« بنی تکذیب ایدہ رسہ کیز ، بکا ضررکیز اولماز . چونکہ سزدن اولکی امتلرہ پیغامبرلرینی تکذیب ایتدی ؛ تکذیبیلری اونلرہ بر ضرر ویرمہدی . رسول ، شک و شبہ قالمایاجق قادر تبلیغدن باشقا برشیلہ مکلف دہ گلدر ! »

« الله عظیم الشانک خلائقی بدایہ ناصیل خلق ایتدیگنی باقوب گورمہ یورلرمی ؟ صوگرا اولیلہ اعادہ ایدہر ؛ بواعادہ حق جل و علا ایچون قولایدر ! » دیدی .

فَلْيَسِّرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢١﴾ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢٢﴾ وَمَا أَنتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ يَئِسُوا مِن رَّحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾

ای ابراہیم ! قومکے : « یر یوزینی گز کیز ، باقکیز ، الله عظیم الشان خلائقی بدایہ ناصیل یاراتدی ؟ بعد البعث نشأت اخرا یی دہ اولیلہ انشا و خلق ایدہر . »

« حق جل و علا ہر شیلہ قادردر . »

« حق جل و علا دیلہ دیگنی تعذیب و دیلہ دیگنہ رحم ایدہر ؛ اوکا دوزرسکیز . »

« یردہدہ اولسا کیز ، گوکدہدہ اولسا کیز ، الله عظیم الشانک عقاب و جزاسندن قورتولامازسکیز . الله عظیم الشاندن باشقا ولی و نصیرکیز یوقدر . » دی .

ذات وصفات و أفعاله دلالت ایدہن آیاتی و بعضی انکار ایدہنلر، قیامت گونی رحمتدن
مایوس اولورلر . اونلر ایچون عذاب الیمده واردر .

۲۵-۲۴ ﴿مَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ﴾ وَقَالَ لِمَآ أَخَذْتُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْبَاءًا مُّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ فَيُعْصِيبُ بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَتَّعْنَا أَكْثَرَهُمْ فِيهَا مَبْرَرِينَ ﴿

ابراهيم عليه السلامك سوزينه قارشى قومنك ويرديكى جواب : « اونی اولدورگوز
ياخود ياقگوز ! » ديمكدن باشقا برشى اولمادى . ابراهيم عليه السلامى آتسه آتديلر .
حق جل و علا اونی آتشدن قورتاردى . بوحادثهده مؤمنلرايچون عبرتله واردر .

ابراهيم عليه السلام قومنه : « حيات دنياده ، عبادتنده اجتماع و بربرگزه محبت
ایتمهگوز ايچون ، الله عظيم الشانى بر اقوب بوتلرى اله اتخاذا ايتدگوز ؛ قیامت گونیده
بوحبت بغضه منقلب اولور ، سز و بوتلرگوز بربرگزی انكاروتلعين ایدهرسگوز . حملهگوزك
ماواسى آتشد . سزدن هيچ بربرگزی آتشدن قورتاراجق کيمسه يوقدر ! » دیدى .

۲۷-۲۶ فَأَمَرَ لُوطُ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَكِيمُ ﴿ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَلَتُجَاهِدَ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿

ابراهيم عليه السلامك سوزلرينى لوط عليه السلام تصديق ايتدى . ابراهيم عليه السلام:
« بن ، قومدن ربم تعالى و تقدسك أمر ايتديكى طرفه هجرت ايدمگم . ربم تعالى و تقدس
هرأمرنده غالب و هر فعلى حكمت و مصلحته موافقدر ! » دیدى .
ابراهيم عليه السلامه اسحاق و يعقوبى احسان و نبوت و كتابى ذريتنه تخصيص ايلهدهك .
بزه هجرتنه مقابل دنياده أجرينى ويردك . آخرتده دنخى صالحلردندر .

۳۰-۲۸ وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَأَنْتُمْ الْفَاسِقُونَ ﴿ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿ أَيْنَ كُنْتُمْ
لَلنَّارِ الرِّجَالُ وَتَقَطُّونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيَكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
إِنَّا بَعْدَآبِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿ قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿

لوط عليه السلامى قومنه : « دنياده هيچ بر كيمسه نك ياپماديني أك چيركين ايشى
ياپيورسگوز ! » دیديكي وقت پيغامبر گوندهردك .

« رجاله تقرب ايديور و يول كسييور و مجلسلرگزه هردرلوعارسزلنى ياپيورسگوز ! »
دیدى . قومنك جوابى : « اگر سوزگده صادق ايسهك عذاب اللهى كتير ! » ديمكدن
باشقا برشى اولمادى .

لوط عليه السلام : ياربى ! عذاب موعودى ائزال و بنى مفسدلره منصور ايت ! » دیدى .

۳۱-۳۰ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ هَؤُلَاءِ كُنَّا نُؤَاظِمُكُمْ ﴿ قَالَ
إِنِّي بَيْنَهُمْ لَوطًا فَإِنِّي أَتِيهِمْ بِالْبُشْرَى وَأَهْلَهُ الْإِنَّمَانُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿

رسوللرمز ، بشارتله ابراهيم عليه السلامه گلدكلى وقت : « بز ، شوقريه نك أهلى
هلاك ايدمگوز ؛ چونكه اونلر ظالمدر ! » دیديلر .

ابراهيم عليه السلام : « لوط عليه السلام اورادهدر ؛ ناصيل هلاك ايدهرسگوز ؟ » دیدى .
رسوللرمز : « بز اوراده كيملر اولديغنى بيليرز . لوط عليه السلامه أهلى قورتاريرز ؛
آنجاچ اونك زوجهسى اوراده قالانلر مياننده هلاك اولور ! » دیديلر .

۳۳-۳۰ وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَبَّحًا بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجِيُكَ وَأَهْلَكَ
إِنَّا أَمْرًا كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿ إِنَّا مَنَّلُونَا عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿
وَلَقَدْ زَكَّاهُمْ إِذْ أَنَا بَيْنَهُمْ لُوطًا بَنِيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿

رسوللرمز ، ابراهيم عليه السلامدن آيرلدقدن صوگرا ، لوط عليه السلامه گلدكلى

وقت لوط عليه السلام مکدر اولدی ، نه یاجغنی شاشیردی . رسوللرمز حالنی گورونجه :
 « بزم ایچون قورقا و هیج برشیدن محزون اولما . بز ، سنی و زوجه کدن باشقا اهلکی
 قورتاریرز ؛ لکن زوجه ک بوراده قالانلرله برابر هلاک اولور ! »
 « بز بوقریه اهلینسه ، فسقلری سببیه ، گوکدن عذاب ایندیره جگیز ! » دیدیلر .
 اوقریه دن ، تعقل ایده نلر ایچون ، آثار ظاهره ترک ایتدک .

وَالْمَدِينِ أَخَاهُ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَرْضِ مَنَاسِدَ ۖ
 فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٣٧﴾

مدین اهلینسه ده کندیلریندن شعیب علیه السلامی پیغامبر گونده ردک . شعیب علیه السلام ،
 اونلره : « ای بنم قوم ! منحصر آ الله عظیم الشانه عبادت و آخرت گونه انتظار
 و غائله سندن آمین اولاجق افعاله اقدام ایدکنز ؛ یر یوزنده فسادیه سعی ایتمه یکنز ! » دیدی .
 شعیب علیه السلامی قومی تکذیب ایتدیلر . اونلری تیرمه آلدی . اونلر صباحلین
 اولرنده دیزلری اوزره چوکش و اولمش اولدوقلری حالده بولوندیلر .

وَعَادَ اٰدَمَ وَنُوحًا وَقَدْ بَيَّنَّا لَكُم مِّنْ مَّسَاجِدِهِمْ وَرَزَقْنَاهُمُ الشَّيْطَانَ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّ عَنْهُمُ السَّبِيلَ
 وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

عاد و ثمود قوملرینی دخی هلاک ایتدک . اونلرک هلاکی مسکنلرینک آثار باقیه سیله
 سزه ظاهر اولدی . حقیقی گورمه یه مقتدر اولدوقلری حالده ، شیطان اونلره یاپدقلرینی
 کوزل گوستردی و اونلری طوغرو بولدن منع ایتدی .

وَقَارُونُ وَفِرْعَوْنُ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٣٩﴾

قارون ، فرعون و هامانی ده هلاک ایتدک . موسی علیه السلام ، اونلره بیّنات واضحه
 ایله گلدی . اونلر ، یر یوزنده استکبار ایتدیلر و عذابزدن قورتولامادیلر .

فَنُكِّلَ أَخَذَ نَادِيَهُ فَمِنْهُمْ مَّنْ رَّسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ خَفِنَا بِهِ
 الْأَرْضِ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانُ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

اونلرک هر برنی ، گناهلری سببیه ، جزالاندیردق . برطاقنک اوزرینه طاش یاغدیددق .
 برطاقنی صیحه هلاک ایتدی . برقسمنی یره کچیردک . برقسمنی ده صوده بوغدق . الله
 عظیم الشان ، بوجزالره اونلره ظلم ایتمه دی ؛ لکن اونلر ، بوجزالری مستلزم اولان شیلرده
 استمرار ایله ، کندی نفسلرینه ظلم ایتدیلر .

مَثَلُ الَّذِينَ أَخَذُوا مِرْدُوْنًا لِلَّهِ أَهْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ
 لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ
 لِنَضِرُ بِهَا النَّاسَ وَمَا يَعْهَدُ إِلَّا الْعَالَمُونَ ﴿٤٣﴾ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَيِّزِ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

الله عظیم الشانن ماسقاسنی اولیا اتخاذ ایده نلر ، او یعنی اغ یابان اورو ججه بکنزه دلر .
 حال بوکه اولرک اُک چوروگی اورو ججک اویدر . اونلر ، برشی بیلسه لر دی ، دینلرینک
 اورو ججک آغندن ضعیف اولدیغنی بیلیرلر دی .

یا محمد ! کافرلره دی که : « کندیلرینک حق جل و علادن باشقا نه یه عبادت ایتدکلرینی
 الله عظیم الشان بیلیر ! » حق جل و علا عزیز حکیمدر .

بز ناسه ، آ کلا یامادقلری شیلری آ کلاتمق ایچون ، بو مثللری ضرب ایده رز .
 حال بوکه بونلرک حسن و حقیقت و فوائدنی عالم اولانلردن باشقاسی آ کلاماز .
 الله عظیم الشان گوکلری ، یرلری حکمت و مصلحته موافق اولارق یاراتدی . بونده
 مؤمنلر ایچون شئون الهمیه دلاله ایدن آیت واردر .

أَنل مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقْرِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْفِي عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ
 وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

یا محمد ! سکا وحی اولونان قرآنی اوقو . نماز قیلحق و قیلدیرمقده دوام ایت . چونکه

نماز ، قیلا نلری بویوک و گوجوک گناهلردن نهی ایدر . الله عظیم الشانک ذکرى ، طاعتلرک افضلیدر . حق جل و علا نماز و عبادتلرک زى بیلیر و احسن صورتله مکافاتى ویریر .

۴۶ وَلَا تَحَادِلُوا فِي الْكُتُبِ وَلَا إِلَٰهَ إِلَّا هِيَ أَحْسَنُ إِلَٰهَ الَّذِي تَدْعُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَلَهُنَّ الْوَلَدُ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

أهل کتابدن تعدیده افراط و کفرده عناد ایدهلرک ماعداسیله ، احسن صورتدن باشقا صورتله مجادله ایتمه یگز و : « بزه و سزه نازل اولان کتابله ایمان ایتدک ؛ بزم و سزک الهمکز بردر ، شریکی یوقدر . بز خاصه اوکا مطیع و منقادز ! » دیگیز .

۴۷ وَكَذَٰلِكَ أُنْزِلَ إِلَيْكَ الْكِتَابُ فَلْيُزَيِّنْ لَهُمُ الْكِتَابَ بُرْهَانًا وَمِنْ مَوْعِظَةٍ وَمَا يَخْجَرُ بَيَانَتَا إِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

یا محمد ! کتب سالفه یی ناصیل انزال ابدیسهک ، قرآن مبینی ده سکا اوپله گوندردک . أهل کتابدن قرآن مینه ایمان ایدهلر اولدینی گبی ، أهل مکة نک بر قسمی ده ایمان ایدهلر . طرف الهمیدن نزولنه و محتوی اولدینی معانی جلیله یه دلالتی ظاهر اولان کتابیزى ، کفرده مصر و اونله متوغل اولانلردن باشقاسی انکار ایتیز .

۴۸ وَمَا كُنْتُمْ تَنُوتُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّ بِحَبْلٍ وَلَا تَنَابُ الْبَطْلُونَ ﴿٤٨﴾

یا محمد ! سن قرآن مبینک نزولندن اول هیچ بر کتاب او قویوب یازمادک ؛ او قویوب یازمایا مقتدر اولسایدک ، منکرلر : « بونی کتب سالفه دن طوپلامشدر ! » دییه شک ایدهلرلردی .

۴۹ بَلْ هُمْ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُفْدِ الَّذِي أَوْتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَخْدُوا بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

بلکه قرآن مبین ، کیمسه نک تحریفنه مقتدر اولامایاجنی صورتده ، أهل علمک

صدورنده محفوظ اولان آیات بیناتدر . آیاتیزى ، مکابره و فسادده حدودی تجاوز ایدهن ظالملردن باشقا ، کیمسه انکار ایتیز .

۵۰ وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

کافرلر : « محمد ربندن ناقة صالح و عصای موسی گبی بر معجزه نازل اولسایدی یا ! » دیدیلر . یا محمد ! اونلره : « معجزهلر آنجاقد عند الهمیده در ؛ ناصیل ایسترسه اوپله انزال ایدر ؛ بن یالکیز نذیر مبین ! » دی .

۵۱ أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ أَنَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ فِي ذَٰلِكَ لَعْنَةُ وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

اونلره او قونان حق ناطق و کتب سالفه یی مصدق کتاب ، که سکا انزال ایتدک ، کندیلرینه کفایت ایتیزى ؛ بو کتابده ایمان ایدهلر ایچون رحمت و موعظه واردر .

۵۲ قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَٰهِدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَيَكْفُرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

یا محمد ! اونلره دی که : « گوکلرده و یرلرده کی خفاییه واقف اولان الله عظیم الشانک بندن و سزدن صادر اولان شیلره شهادتی کافیدر . » باطله یعنی الله عظیم الشاندن باشقاسنه اینانوب حق جل و علای انکار ایدهلر خاسر و تجارتلرنده مغبوندرلر .

۵۳ وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

یا محمد ! کافرلر ، کندیلرینه موعود اولان عذابک ورودنده استهزا طریقیله استعجال ایدهلرلر . هرشی ایچون بر زمان مقدور و معین اولماسایدی ، اونلرک عذابی ده استعجاللری وجه ایله گلیردی . بالله ! اونلر ایچون معین اولان عذاب ، بيلمه دیکلری بر زمانده بغته گلیر .

۵۴-۵۵ يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَكُحِطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾ يَوْمَ يُنْفِثُهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ رِزْقًا مِنْ غَدَائِهِمْ وَيَقُولُ دُعَائِهِمْ قُلُوبُهُمْ قَدْ خَلَتْ عَنْكُمْ آيَاتُنَا لَكُنْكُمْ يَوْمَ الْبُرْجَانِ ﴿٥٥﴾

کافرلر ، عذابک ورودنده استعجال ایدرلر . حال بوکه استعجال ایتدیکلری عذاب جهنم کندیلرینی محیطدر .
او عذاب جهنم هر طرفدن کندیلرینی صار دینی گون الله عظیم الشان اونلره : « عملکنزک جزاسنی چکنز ! » دیر .

۵۶-۵۷ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةً فَإِيَّاكُمْ فاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

ای ایمان ایدن قوللرم ! بنم أرضم واسعدر . هرهانگی بربرده اظهار دین و عبادت سزه میسر اولمازسا ، اورادن هجرت و منحصر آ بکا عبادت ایدکنز . (۱)
هر نفس اولور ؛ سوگرا بکا رجوع ایدر سکنز .

ایضاح

(۱) جناب رسول محترم (من قر بدینه من أرض ولو كان شبراً استوجب الجنة وكان رفيق ابراهيم ومحمد . « بوبره مشدر ، که « هرکیم دین ایچون برردن دیگر برره ، ولو برقارش مسافه اولسون ، فرار ایدر سه جنته مستحق و ابراهيم ومحمد علیهما السلامه رفيق اولور . « ماندهدر .

۵۸-۶۰ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُؤْتِيَنَّهُمْ مِنْ الْجَنَّةِ غُرَفًا يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ وَكَانَ مِنْ ذِكْرِنَا لَا نَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

ایمان ایدوب أعمال صالحهده بولونانلری ، جنتده ایچندن صولر آقان کوشکلرده مخلد آ اسکان ایدر رزق . أعمال صالحه اهلنک اجرلری گوزلدر .

مشرکلرک اذالرینه و شدائد غربته صبر ایدن و ربلی تعالی و تقدسه متوکل اولان اعمال صالحه اهلنک اجرلری گوزلدر .

ضعفلری سبیلله رزقلرینی گوتوره مهین برچوق ذوی الحیاتی ارزاق ایدن الله عظیم الشان ، سزک رزقکنزی ویریر . حق جل و علا سمیع علیمدر .

ایضاح

دین ایچون هجرتله أمر اولوندوقلری وقت ؛ « مدار معیشتن اولایان یرله ناصیل گیدهلم ؟ » دینلره قارش نازل اولمشدر .

۶۱-۶۲ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَخَرَجَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ مَا نَبْيٌ مُنْكَوَنَ ﴿٦١﴾ فَتَعْلَمُ يَسْطُ الرِّزْقَ لِنَبِيٍّ نَبِيٍّ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ أَنْ يَكُلَ مِنْ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿٦٢﴾

یا محمد ! اهل مکیه : « کوکلری و یرلری کیم خلق و گونشی و آی کیم مسخر ایتدی ؟ » دییه سؤل ایتسهک : « الله عظیم الشان ! » دیرلر ؛ چونکه انکاره مجال یوقدر . او حالده ، الوهیتده تفر دینی اقرار دین ناصیل اعراض ایدیورلر ؟

الله عظیم الشان ، قوللردن دیله دیگنه رزق بسط و توسیع و دیله دیگنه تقدیر و تضییق ایدر . حق جل و علا هر شیئی بیلر .

۶۳ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ زَلَّ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَالْيَابِ الْأَرْضُ مِنْ بَعْدِ مَوْنِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

اونلره : « سادن کیم یاغمور یاغیدردی و یرلری قوروتدوقدن سوگرا کیم احیا ایتدی ؟ » دییه سؤل ایتسهک : « الله عظیم الشان ! » دیرلر ، سوگرا مخلوقاتندن بعضی ذات أجل و اعلا سنه اشراک ایدرلر . دعواکه دلالت ایدن حجتک ثبوتندن طولای : « الحمد لله رب العالمین ! » دی . بلکه اونلرک برچوغی تعقل ایتیه یوب برطرفدن اقرار ایدرلر ، دیگر طرفدن شرک قوشارلر .

وَمَا هَذِهِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

بودنیانک حیاتی لهو و لعبدن باشقا برشی ده گلدر . حیات حقیقیه ، حیات آخرتدر .
بویله بیلسه لردی ، دنیایی آخرته ترجیح ایتمزلردی .

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِ دَعَوْا اللَّهَ خَلَصْنَاهُ لَكُمُ الْبَرِّ فَلَمَّا بَجَّيْنَاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ لِيَكْفُرُوا بِمَا

أَنبَأْنَاهُمْ بِهِ وَيَتَذَكَّرُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

اوشرکله ، گمییه بیندیکلری وقت ، الله عظیم الشانه اخلاص دین ایله دعا و نصراع
و حق جل و علا اولنری قورتاروب قارایه چیقاردینی وقت همان شرکلینه عودت ایدهلر .
نعمت تخلیصی انکار و دنیا ایله انتفاع ایتمک ایچون شرکلینه عودت ایدهلر ؛
بو حالرینک عاقبتی گوره جکلدر .

أَرْكَرُوا أَنَا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَخْطَفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ فَأَيُّ الْفِيلِ يَوْمَئِذٍ لَنَنْصُرَهُ اللَّهُ لِيَكْفُرُوا

﴿٦٧﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

اظر افرلنده ناس قتل و سبی ایدلدیگی حالده ، بلده لری اولان مکه یی نهب و تعدیدن
مصون و اهلی قتل و سبی دن مأمون ایتدیگمزی مکه اهلایسی کورمه یورلری ؟ بونعمتلردن
صوگرا ، باطله یعنی حق جل و علانک باشقاسنه ایمان و الله عظیم الشانک نعمتلری
انکارمی ایدیورلر ؟

الله عظیم الشانه افترا ایدهن یعنی شرک قوشاندن یا خود پیغامبر کلدیگی وقت اونی انکار
ایله یندن داها ظالم کیم واردر ؟ جهنمه کافرلر ایچون منزل یوقیدر ؟

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنَّا فَتَنَّا سَبَلْنَا لَهُمُ الْغَمَّ وَكَانَ اللَّهُ لَعَنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

یولمزده مجاهده ایدهلره ، بزه واصل اولان یوللری گوسته ریز . الله عظیم الشان
محسنلره برابردر .

مکده نازل اولمشدر — آلتش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لِّلْغَمِّ مَتَابِعًا ﴿١﴾ فَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٢﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٣﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٤﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٥﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٦﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٧﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٨﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿٩﴾ وَكَرِهَ النَّاسُ عَنِهُ فَجَعَلَ رَبُّهُ تَوَكُّلاً ﴿١٠﴾

الم .

روم مغلوب اولدی .

یاقین بریرده روم مغلوب اولدی ؛ اولنر بومغلوبیتدن صوگرا فرسه غالب اولاجقلدر .
برقاچ سنه ظرفنده غالب اولاجقلدر ؛ اولجه مغلوبیت ، صوگرا غالبیت الله عظیم
الشانک امریله در . روم غالب اولدینی گون مؤمنلر سهوینیرلر .
دیهلدیگنه نصرت ایدهن الله عظیم الشانک یاردیمنه سهوینیرلر . حق جل و علا
عزیز رحیمدر .

وَعَدَ اللَّهُ لِّلْخَلْفِ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا

وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴿١٢﴾

الله عظیم الشان ، رومک فرسه غلبه سنی وعد ایتدی . حق جل و علا هیچ بر
وعدنده خلف ایتمز . لکن ناسک ا کثری بیلمزلر .
اولنلر حیات دنیادن ظاهر و مشهود اولانلری بیلمزلر و آخرتدن غافلدرلر .

أَوْ لَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٥٠﴾

اونلر ، حیات دنیاڭ ظاهرينه قصر نظر ايدوب دوشونمه يورلر و الله عظيم الشانك
 كوكلرى و يرلى و آرارلنده كى موجوداتى حق و أجل مسمى ايله يعنى حكمت باغهي
 موافق و وقت معنده انتهاى لابد اولارق ياراتديغى بيلمه يورلرى ؛ بلكه ناسكأ كثرى
 قصر نظر ايتمه يوب دوشونويور و بيليورلده لقاء الهى يى يعنى يوم حساب و جزايى انكار
 ايدويورلر .

١٠- أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْأَرْضَ
وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُظِلَّهِمْ وَلَكِنْ كَانُوا
أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥﴾ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسَاءُوا السَّوْءَ أَنَّ كُتِبُوا بِالْآيَاتِ وَلَكِنْ كَانُوا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦﴾

اونلر ، يريوزنده گيزوب كنديلرندن اول كنن ملتلك عاقبتى ناصيل اولديغنه نظر عبرتله باقايورلرمي ؟ اوملتلك ، قوتجه كنديلرينه داهنا فائق ايديلر . يري زراعت ايجون سورديلر و اكين و آجاج و بنا و سائر شيلرله اونلردن داهنا زياده اعمار ايتديلر . اونلر معجزاتله پيغامبرلى گلدى . الله عظيم الشان اونلر ظلم ايتمدي ؛ لكن اونر هلاكلريني موجب اعمالى ارتكابلر نفسلرينه ظلم ايتديلر و هلاك اولديلر .

صوگرا ، کوتولك ياپانلرك عاقبتى ده اُكُ کوتو عقوبت اولدى : چونكه اونلر آيات
الهيّه يى تڪذيب ايتديلر وَ اونكله استهزا ايدهرلردى .

١١-١٤ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ رُجْعُونَ ﴿١١﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْحَمِيمُونَ ﴿١٢﴾ وَلَا يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شَرِكائِهِمْ
الْمُتَعَوِّذُونَ ﴿١٣﴾ كَانُوا بِشِرْكائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٤﴾ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِقُونَ ﴿١٥﴾

اللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِ خَلَقَ اِيْجَادًا ، صَوَّغَ اِمَاتَةً وَصَوَّغَ اَحْيَا اَيْدِيَهُ . صَوَّغَ اِمَكَاتٍ
وَمَجَازَاتٍ كَوْرَمِكَ اِيْچُونِ ذَاتِ اُجَلٍّ وَاَعْلَاسَنَهُ رَجُوعَ اَيْدِيهِ رَسَكُنْ .

قیامت قوپدینی وقت ، مشرکر متحیر و مأیوس اولارق سکوت ایدهرلر .
 شریکلرندن کندیلرینه شفاعت ایدهجک یعنی اونلری عذاب الہیدن قورتاراجق
 کیسه بولونماز . اوزمان ، اونلر شریکلرینی انکار ایدهرلر .
 قیامت قوپدینی گون مؤمنلرله کافرلر بربرلرندن آیریلرلر .

١٥-١٦ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْحَةٍ يُنَجِّوْنَ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ
الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُخَضَّرُونَ ﴿١٦﴾

ایمان ایدوب أعمال صالحہدہ بولونانلر جنت باغچہسندہ مسرور اولورلر .
ارتکاب کفر و آیتمزی و بعضی تکذیب ایدہ نلرسہ عذاب دائم ایچندہ بولونورلر .

١٧-١٨ قَسْبَحَانَ لِلَّهِ جِئْنَاكَ نُسُودًا وَجِئْنَا بِصُحُوفٍ ۝ وَلَهُ الْحُكْمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيْنَا وَجِئْنَا بِظُهُورٍ ۝

وَنِي بَوِيلَه بِيلَنجَه ، آقشام وَ صَاحِرِی اَللّٰهُ عَظِیْمُ الشَّانِی تَسْبِیْح وَ تَنْزِیهِ اَیْدِکُمْ .
گولُکُردَه وَ یِرلُردَه کِی اَهل تَمِیز اوگُمَا حَمْد اَیْتَسِیْن وَ اَیْکَسِنْدِی وَ اوگَلَه وَ قَتْلُرنَدَه دُخِ
اَللّٰهُ عَظِیْمُ الشَّانِی تَسْبِیْح وَ تَنْزِیهِ اَیْدِکُمْ .

ایضاح

برقوله گوره بوآیت کریمه نماز حقنده در . (حین مُسَوْن) آفشام و یاتسی نماز لینه (و حین مُسَبِّحُون) صباح نمازینه (و عِشَاء) ایکندی نمازینه (حین تَظْهَرُون) اوگله نمازینه دلالت ایدره .

١٩ مَخْرُجُ الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُخْبِئُ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٥﴾

الله عظیم الشان ، اولودن دیری یی، دیریدن اولوی اخراج و اولدو کدن یعنی قورودو قدن .
 صوگرا ارضی احیا ایدەر . ایشته قهر لر گزند ده بویله اخراج اولونور سکنز .

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ مِنْ ثَرَابٍ مُدًّا بَشَرًا نَشِئُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا
إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ * وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاخْتْلَافَ اللَّسَانِ وَالْوَاكِعُ أَنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ * وَمِنْ آيَاتِهِ مَتَاعُكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَأَنبَغَاؤُكُمْ فَذُرِّيَّتُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ *

سزی طور اقدن خلق ایتمه سی ، صوگرا همان بشر اولوب یر یوزنده انتشار ایتمه کز ،
 الله عظیم الشانک قدرت الهیه سنک دلیلرنددر .

میل و الفت ایتمه گزایچون ، کنديکزدن سزه زوجه لر خلق ایتمه سی ده الله عظیم الشانک قدرت الهمیه سنک دلیلر ننددر. حق جلّ و علا قادی نرله اُرکیکلر آراسنده ازدواج سببیه مودّت و مرحمت یاراتدی . بونلرده تفکّر ایدهنلر ایچون آیتلر و دلیللر واردر .

وکارى و يرلى خلق ايمهسى، ديللرگزك و رنگلرگزك اختلافده الله عظيم الشانك
آيتلرنددر . بونده دخى عالمين ايچون آيتلر واردر .

گیجده و گوندوزده او یوما گز و فضل و احسانندن طلب معاش ایتمه گز دخی الله عظیم الشانك آیتلرنددر . بونده دخی سوز دیکله یئیرلر ایچون دلیللر واردر .

وَمِنْ آيَاتِهِ يُبَكِّرُ الْمَرْغِقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَدْمُونِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥٠﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَكْثَمَتُمْ عَلَيْكُمْ جُحُشًا ﴿٥١﴾

ییلدیریم دوشمه سندن قورما گز و یاغمرور یاغماسنی امید ایتمه گز ایچون سزه شیمیشک
کوسترمه سی ، سمدن صو ازال و اونکله قورومش یری احیا ایتمه سی ده الله عظیم الشانک
آستلر نندیر . بونده ده عقللری استعمال ایده نلر ایچون دلاتلر واردر .

اراده سبله گو کلرک و یرلرک اُجل مقدر لرینه دگن قیام واستمراری و انقضای اُجل لرندن

صوگرا سزی: برگره دعوت: ایتدیگی وقت یردن همان خروجکزده الله عظیم الشانک آیتلرنددر.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلٌّ لَآ قَائِتُونَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ
وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

گوگرد و یرلرده اولانلرک کافهسی حق جلّ و علانک مملوکیدر . جملهسی اوزات .
أجلّ وأعلايه منقاد درلر .

خلق انشا، صوگرا اماته، صوگرا اعاده ایدن اوزات اُجَلْ وَاَعْلادِر. خلقك ايجادی
وَ بَعْدَ الْاِمَاتَةِ اعاده سی نزد اَلْهَیْسِنْدَةِ مَسَاوِی وَ سَرِکْ قِیَاسِ وَ مَحَاکِمَه کُزَه کُورَه ده اعاده سی
انْشَاسِنْدَن اَهْوَنْدِر. گوکلرده ویرلرده قُدْرَتِ عَالمَه وَ حَکْمَتِ تَامَه وَ صَفَاتِ کَاملَه اونْک.
اِیْچُونْدِر. او قَادِرِ مَطْلُوقِ وَ حَکْمِدِر.

۲۸ لَكُمْ مِثْلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَّكُمْ مِّنْ مَّالِكُمْ يَأْتِيكُم بِهِ شُرَكَاءُ ۚ فَمَا ذَرَفْتُمْ أَنَّهُ فِيهِ سَوَاءٌ
تَخَافُ مِنْهُ بِحَيِّثُكُمْ أَنْفُسُكُمْ كَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُفْقَهُونَ ﴿٥﴾

سزه كندى أحوال نفسیه كزدن مثال ضرب و بیان ایتدی . مملوكر كز، بشريتدم .
أمثال كز اولدوقلى و أحرارك يكديگرندن قورقاسى گي اونلرك تصرفده استبداد لرندن .
قورقديغكز حالده ويرديگمز رزقده مملوكر كزك سزه مشاركتلرینه راضى اولورميسكز ؟
اولماز سا كز كندى مخلوقنى و مخلوقك مصنوعى حق جلّ و علايه ناصيل اشراك ايديورسكز ؟
تعقل و تدبر ايدنلر اچون ايشته بويله مثللر تفصيل و بيان ايدهرز .

٢٩ بَلِ اتَّبِعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا آمَوَاءَ هُمْ يُغَيِّرُ عِلْمَ فَمِنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٥٧﴾

بلکہ اشراک ایلہ ظلم ایدہ نلر ، بو آیات مفصلہ دن برشی تعقل ایتمه یوب بیلمه یرک هولر
و هو سلیرته اتباع ایتدیلر . اختیار و اکتسابنه بناءً اللہ عظیم الشانک اضلال ایتدی
کیمسه یه کیم هدايت ایدمر ؟ اونلری ضلالدن قورتاراجق کیمسه یوقدر .

فَأَقْرَهُ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ
وَلَكِنْ كَثُرَ النَّاسُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٠﴾

يا محمد ! أديان سائرہ یہ التفات ایتہم یرک دین اسلامہ توجہ و اوندہ ثبات و اوکار عایت و اہتمام آیہ ؛ اللہ عظیم الشانک ناسی خلق ابتدیگی فطرت و جبلت اُصلیہی التزام ایت . حق جلّ و علانک خلقی تغیرہ کیسہ مقتدر دم گلدہ . فطرت اُصلیہ اولان بودین ، اگریلکدن عاری اولان طوغرو بردیندر ؛ لکن ناسک ا کثری طوغرو لغنی بیلملزلر .

٢٥-٢٢ مُنْبِئِينَ إِلَيْهِ وَقَوْمَهُ وَآجِزُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُرْكَبِينَ ٧ * مِنَ الَّذِينَ رَفَعُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيمًا
كُلْ حَرْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرَحُونَ *

ای محمد! سن و سکا ایمان ایدہ نلر اللہ عظیم الشانہ رجوع ایدہ رک اودیندہ مستقیم اولکنز! حق جل و علائک آمرینہ مخالفتدن قورقکنز. نماز قیلکنز، مشرکوردن اولمایکنز. مأمور اولدوقلری دین اصلی بی ترک و اختلافات واهیہ ایله حزبلره افتراق ایدمن و هریری کندزی زعم باطلله مسرور اولان مشرکوردن اولمایکنز.

وَأَذِمْ لَنَا مِثْلَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ ۚ وَارْتَدَّ عَنْهُمْ مَتَاعُهُمْ ذَوَابُّهَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ۝ ٣٤ ۚ

ناسه بر شدت و بلیه اصابت ایده رسه ، هرشیدن صرف نظر ایده رک ربلی تعالی
و تقدسه رجوع و اخلاص ایله دعا ایده لر . صوگرا نائل رحمت و مصاب اولدوقلری
بلیه دن خلاص اولورلر سا ، اونلردن بفرقه همان حق جلّ و علایه شرك قوشارلر .
وارسینلر برمدت داها آیتلرمزی انکار ایتسینلر . حیات دنیویه ایله تلذذ ایدکز ،
عاقبت تلذذ گیزی گورورسکز !

٣٦-٣٥
أَمَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْهِ سُلْطَانًا فَهُوَ يَكْفِيكُمْ إِنَّمَا كُنْتُمْ بَشَرٌ مِثْلُكُمْ • وَإِذَا آتَاكُمُ النَّاسُ رِجْهًا فَرُحُوا بِهَا وَإِنْ يَضْحَبْكُمْ
سَيْفَهُ يَمَاقِدْهُمْ يَبْغِضُونَهُمْ إِذَا هُمْ يَخْتُلِفُونَ

بِز اوئله اشرا كلرينك جوازي ناطق حجت وكتابي گوندمردك ؟ يوق !...
 ناسه نعمت ويري سهك اونگله مسرور اولورلر و كسبلري اقتضاسي اولارق بر نعمتله
 مصاب اولورلر سا حق جل و علانك رحمتدن اميدلريني كسرلر .

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ بَسِطَ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

اللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِكِ رِزْقِي دِلِه دِيكْنِه بَسْطُ وَتَوْسِيعُ وَتَقْلِيلُ وَتَضْيِيقُ اَيْتِي كُنِي كُورْمِه يور۔
لر می ؟ بوندہ مؤمن اولانلر ایچون قدرت و حکمت الہیہ دلائلر واردلر ۔

فَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنِ السَّبِيلِ ذَلِكَ خَيْرٌ لِّذِي يُرِيدُ وَنَ وَجْهَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

یا محمد! اقرباکے و مسکینوں و ابناء سبیلہ حقہ ویر۔ ہو، رضای الہی بی طلب
ایدہ نلر ایچون خیر لیدر۔ بوخیری ایشلہ نلر نائل فوز و فلاح اولور لر۔

۳۹ وَمَا آتَيْنَهُمْ مِنْ دِيَارٍ لَّيْثُ وَفِي مَوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْجِعُونَ عِنْدَ أَهْلِهَا وَمَا
هُمُ الْمُضْمِنُونَ *

أموال ناسده تكثر ایچون ربا اولارق ویردیگنزشی ، عند الله تزايد ایتمز؛ حال بوکه رضای الہی بی قصد ایله زکات اولارق برشی ویرمنلرک ثوابی قات قاتدر .

اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُعِيْذُكُمْ ثُمَّ يُخَيِّدُكُمْ كُلُّ مِرْثَةٍ كَانَتْ مِنْ قَبْلِهِ لَكُمْ شَيْءٌ سُبْحَانَ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ •

اللہ عظیم الشان شوزات اُجَلْ وَاَعْلادِ، کہ سزی یارادی؛ صوگرا رزقگزی ویردی؛

صوگرا سزی اماته ، صوگرا احیا ایدر . شریکله گزدن بونلرک برنی یایمق اقتدارنی حائر کیمسه وارمی ؟ حق جل و علا اشرک ایتدیکلری شیلردن تنزه و تعالی ایتدی .

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

بولوندوقلری حال عصیاندن رجوع ایتملری ایچون ، أعمال سیتملرندن بعضنک جزاسنی طامق ضمننده ناسک کسب ید و شوم عصیانلری ایله قاراده و دگزرده فساد ظاهر اولدی .

قُلْ بَرُّوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانُوا أَكْثَرُ مِنْ شُرَكَائِكُمْ ﴿٤٢﴾

یا محمد ! کافرله : « یر یوزنده گزگز ، سزدن اولکیلرک عاقبتی ناصیل اولدیغنی گورگز ! » دی . اونلرک اکثری مشرک ایدیلر ؛ شرکلی سبیلله هلاک اولدیلر .

تَأْتِمُ وَجْهَكُمْ لِلدِّينِ الْقَنِينِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدِّعُونَ ﴿٤٣﴾

یا محمد ! کیمسه نك مانع اولامایاجنی گونك من طرف الله حولندن اول ، پك طوغرو اولان دین اسلامده ثابت قدم اول ! اوگون ناس ایکی به آریلیر ، برفرقه جتنه ، برفرقه جهنمه گیرر .

۴۴-۴۵ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَهُوَ يُعَاذُ بِالْحَافِ لَا يُفْلِحُ كُفْرُهُمْ إِذْ يُنْفَخُ الصُّورُ يَوْمَئِذٍ لَمْ يَلْبَسُوا لَهُمِ الْبُيُوتُ أَكْفَانًا ﴿٤٤﴾ وَلِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٥﴾ وَلِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٦﴾

اختیار کفر ایدر نك و بالی کنندینه عاقددر . عمل صالحده بولونانلرده جتنده نفسلری ایچون منزل یاپارلر .

الله عظیم الشان ، فضل و کرمدن ایمان ایدوب أعمال صالحده بولونانلرک مکافاتنی ویرمک ایچون ، اوگون ناس ایکی به آریلیر . حق جل و علا کافرلری سهومز .

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُنْزِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِيُنْجِيَ الْفُلْكَ يَأْمُرَهُ وَلِتَسْتَوُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

نعم التمهیه شکر ایتمه گز ایچون سزی یاغمورله تبشیر و رحمتیله بهرهمند ایتمهسی و آمریله گمیلر سیر و حرکت ایلهمسی و تجارت بحریه ایله فضل و کرمنی طلب ایتمه گز ایچون روزگارلری گوندرمهسی ده الله عظیم الشانک آیتلرندندر .

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ قَبْلُكَ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ نَحْنُ وَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَأَنفَتَنَاهُمْ مِنَ الدِّينِ أَجْرًا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

یا محمد ! سندن اولکی پیغامبرلری قوملرینه گونده ردک . پیغامبرلر صدق رسالتلرینه دلالت ایدن حجج واضحه ایله گلدیلر ؛ قوملری ایسه تکذیب ایتدیلر . بزده اوتکذیب ایدر نلردن انتقام آلدق . مؤمنلرک نصرتی اوزرمزه لازم ایدی .

اللَّهُ الَّذِي يُنْزِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِسُ حَابًا فَتَبْسُطُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُ السَّحَابَ مَوَدًّا ﴿٤٨﴾ وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغُلُقُوتَ فَتُجْعَلُ لَكُمْ سُبُلًا وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغُلُقُوتَ فَتُجْعَلُ لَكُمْ سُبُلًا وَهُوَ الَّذِي يُنْزِلُ الْغُلُقُوتَ فَتُجْعَلُ لَكُمْ سُبُلًا

الله عظیم الشان ، روزگارلری گونده رن ، اونلرله بولوتی سوو و ایسته دیگی کی بعضاً سباه بسط و بعضاً قطعله رفیق ایدن ذات أجل و اعلا در . بولوتک آراسندن یاغمور یاغدیغنی گودورسک ؛ او یاغموری قوللرندن دیله دیگنک بلادینه و اراضیسه گونده ردیگی وقت ، اونلر همان بوللق و اوجوزقله مستبشر اولورلر .

۴۹-۵۰ وَكَانَ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ قَبْلِ الْبَيْتِ لَيْسَ ﴿٤٩﴾ فَانْظُرْ إِلَى ثَارٍ رَحِمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُخْرِجُ الْأَرْضَ بِعَدْمِ نُفْسِهَا

إِنْ ذَلِكِ الْحَقُّ الْمَوْثِقُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

حال بوکه ، اونلر یاغمور یاغمدان اول ، اوزون مدت یاغمور یاغمدایغندن طولای ، مایوس ایدیلر .

يا محمد ! الله عظيم الشانك آثار رحمت وَأَنواع نعمته باق ! يرلری ، قورودوقدن
صوگرا ، ناصیل احیا ایدیور . أرضی احیا ایدن حق جلّ و علا موتائی ده احیایه قادردر .
اوذات أَجَلّ وَاَعلا هرشدّه مقتدردر .

٥١-٥٢ وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا بِهَا فِرْعَاوْنَ مُضْطَرًّا لَطَلُوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾ فَإِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تُسْمِعُ الضُّعَفَاءَ إِذْ أَوْكُوا أَصْوَادِيں ﴿٥٢﴾ وَمَا أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٥٣﴾

بالله ! أكينلره مضر اولان روزگاری گوندهرسهك ، اونلرده مزروعاتی صارارمش
کورسهلر ، بوندن صوگرا ، کفرده وَ نعمت الیهیی انکارده دوام ایدرلر .
یا محمد ! اولولره وَ آرقالریخی چویروب استامعدن اعراض ایدن صاغیرلره دعوتکی
ایشیتدیره مزسك .
سن ، کورلریده ضلالتلرندن قورتارامازسك . سن ، آنجاق قرآنمه ایمان ایدوب
أوامر مزه انقیاد ایدنلره اسماع ایدهرسك .

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْقَدِيرُ ﴿٥٤﴾

اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِ ، شَوَذَاتُ أَجَلٍ وَأَعْلَادِرْ ، كَهْ سَزَى ضَعِيفٍ يَعْنِي نَظْفَهْدَن خَلْقٍ وَصَوْكَرَا
بَوْضَعْنِي قُوَّةً ، دَاهَا صَوْكَرَا بَوْقُوْتِي ضَعْفٍ وَپِیْرِیْ یِهْ قَلْبِ اِیْتَدِیْ . دِیْلَهْ دِیْگِنِیْ خَلْقِ اِیْدَهْرْ ؛
عَلِیْمِ قَدِیْرْدِرْ .

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْبَضُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَكُمْ غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٧٠﴾ وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْنَا فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾
فَيَوْمَئِذٍ لَا يُنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا عِزُّهُمْ وَلَا هُمْ يَنْتَفِعُونَ ﴿٧٢﴾

قیامت قوپدینی گون کافرلر قبرلرنده برمدت قلیله دن زیاده قالمادیقلرینه یمین ایدمرلر.
دنیا ده طوغرونی سویله مکدن ایشته بویله انحراف وانصراف ایدمرلردی .

علم و ایمان ایله متصف اولانلردہ : « بالله ! علم الہیدہ معین و مقدر اولان یوم بعثہ
قادر قبرلرگزدہ قالدگز . ایشته وعد اولوندیغکز یوم بعث بودر ؛ لکن سز بونک حق
و واقع اولدیغنی بیلمز دگز ! » دیدیلر .
اوگون ، ظالملرک معذرتلری کندیلرینه فائدہ ویرمز . دنیادہ اولدیغنی کبی توبہ و طاعتہ
دعوت اولونمازلر .

٦٠-٥٨
وَأَقْدَمْتَنِي لِلنَّارِ فِي هَذَا الْغُرَانِ مِنْ كُلِّ مِثْلٍ وَلَكِنْ خَشِيتُمْ بَابَهُ لِيَتَوَلَّى الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا ظِلْمُونَ ﴿٥٨﴾ كَذَلِكَ يَطْلَعُ أَهْلُ
عَالَمُورٍ ! الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ فَأَمْسِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

بالله ! بوقر آن مینده ناس ایچون هر حال وشاندن بیان و اونلره هر صفی وصف و اتیان
 ایتدک . یا محمد ! بالله ! اونلره ایسته دیکلری معجزه لر دن بری کتیره کښینه کافر اولانلر
 فرط عنادرلندن طولای : « سن و مؤمنلر أصحاب اباطلیدن باشقا برشی ده کلسکزر ! » دیرلر .
 الله عظیم الشان ، حقایق اوکره نمک ایسته مه یئرک قلیبرینی ایسته بویله مهرلر .
 یا محمد ! کافرلرک اُقوال باطله و اُفعال سیئه سنه صبرایت . الله عظیم الشانک وعد نصرتی
 حق و انجامزی محققدر . قرآن کریمه یقیناً ایمان ایتمه یئرلرک تکذیب و اذالری سنی اضطرابه
 دوشورمه سن .

مکده نازل اولمشد — اوتوز دوت آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۵-۱ اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَبَاتُ الْكَافِرِ الْحَكِيمِ ۝ هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْحَسَنِينَ ۝ الَّذِي يُعِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝ اُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّنْ رَبِّهِمْ ۚ اُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

آلَم .

بو آیتلر ، قرآن حکیمک آیتلریدر .

محسنلره یعنی ایلک یا انلره هدی و رحمتیدر .

او محسنلرکه نماز قیلار ، زکات ویریر و آخرت گونه حقیله ایمان ایدرلر .

اونلر ، هدایت الهیه اوزره حرکت ایدرلر و فوز و فلاحه مظهر اولاندردر .

۷-۶ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُشْرِي لَمَّا بَدَأَ بِهِ لَعْنًا لِّمَن يُّبَدِّلُ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بَعِيرًا مِّنْهُ وَيَتَّخِذُهَا هُزُوًا ۚ اُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّبِينٌ ۝ وَاِذَا نَسَلَ عَلَيْهِ اَيُّهَا نَوَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا كَاَنَّهُ يَسْمَعُ كَاَنَّهُ اُذُنُهُ وَقَرَأَتْهُ بَعْدَ اَلْيَمِّ ۝

ناسک برقسى ، خلقى طريق حق و دين اسلامدن اضلال ايجون ، بيلمه يهرک

مالايعنى سوزلرى اشترا والتزام و دين اسلامى ا گلمنجه اتخاذايتدى . اونلرايجون عذاب مهين وارددر .

اومشترى يه آياتمز اوقوندينى وقت ، ايشيتمه يورمش ، قولاقلرنده آغيرلىق وارمش

گي مبالات گوسترمه يوب استکبارله اعراض ايتدى . يا محمد ! اوني عذاب اليمله تبشيرايت !

۹-۸ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصَّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنَّٰتُ النَّعِيْمِ ۝ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

ایمان ایدوب أعمال صالحهده بولونانلر ايجون جنات نعيم وارددر .

اونلر ، اورايه مخلد اولارق گيردرلر . بو ، اونلره الله عظيم الشانک وعد حقیدر .

حق جل و علا هرشیده غالب و هر تصرفی حکمته موافقدر .

۱۰ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بَعِيْرًا عَمْدَ رَوْثِهَا ۚ وَكَفَىٰ فِي الْاَرْضِ رَاسِيًا اَنْ يَّمْدِكُمْ وَبَثَّ فِيْهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ ۚ وَارْتَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً ۚ فَاَنْبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ كَبِيْرٍ ۝

الله عظيم الشان گوکلری دیره کسر خلق ایتدی ؛ دیره کلری اولسا گوروردک . ویری ، سزگله میل ایتمه مسی ايجون ، طاغلرله تثیت و اوراده انواع حیواناتی نشرایتدی . وسمادن صو ایندیردک و یرده هر صنفدن کثیر المنفعه اوتلر بیتدردک .

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِيْنَ مِنْ دُونِهِ يَلِ الظَّالِمُوْنَ فِي ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝

ایشقه بو ، الله عظیم الشانک خلق و تکوینیدر . حق جل و علادن باشقالری نه خلق ایتدیلر ؟ بکا گوسترکز ؛ بلکه ظالملر آشکار ضالتهده درلر .

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لَفْظًا لِّحِكْمَةٍ اِذَا شَكَرْتُمْ لِّرَّبِّكُمْ فَاَتَمَّ شُكْرُكُمْ لِنَفْسِكُمْ وَمِنْكُمْ كَفَرٌ ۚ فَاِنَّ اللَّهَ عَنِ حِمْدٍ ۝

بالله ! لقمانه حکمت و یردک ؛ « الله عظیم الشانه شکر ایت ! » دیدک . شکر ایدهن نفسی ايجون ایدهر . ارتکاب کفر ایدهن کیمسه دنده الله عظیم الشان غنی و شکر و ثنایه احق و ایلقدر .

وَ اِذَا قَالَ الْفٰسِقُ لِاٰنِیْهِ وَهُوَ يَعْطٰهُ بِاٰنِیْ لَشَرِّكَ ۚ يٰ اَللّٰهُ اِنَّا لَمُشْرِكٌ لِّظُلْمٍ عَظِيْمٍ ۝

يا محمد ! لقمانک اوغلنه وعظ ایدهرک : « اوغولجغزم ! الله عظیم الشانه شرک ایتمه ؛ چونکه شرک ، بالله ظلم عظیمدر ! » دیدیگی وقتی ذکر ایت .

اونلری حیات دنیاده بر مقدار متلذذ ، صوگرا عذاب شدیدہ دوچار ایدہرز .
یا محمد ! بالله اونلره : « گوکلری و یرلری کیم خلق ایتدی ؟ » دییه سؤال ایتسهک :
« الله ! » یرلر . بواعترا فلرندن طولانی : « الحمد لله ! » دی . بلکه اونلرک بر چوغی
بواعترا فلرینک مقتضاسنی بیلمز لر .

گوکلرده و یرلرده کی موجوداتک کافه سی الله عظیم الشانکدر ؛ اوندن باشقا کیمسه
عبادته مستحق ده گلدر . حق جل و علا هرشیدن غنی و حمده أحق و الیقدر .

۲۸-۲۷ وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَفْلَاحٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أُمُحِرٍ مَا بَعْدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ أَنْ يَأْتِيَهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَتَنَبَّأُ بِأَلَاكُمْ فَنُفِيسٌ وَإِنْ يَنْشَأُ اللَّهُ شَيْئًا سَمِعَ بَصِيرٌ

یرده کی آغا جلر ، قلم و بحر محیط ایله اوندن باشقا یدی دکنر داها مرکب اولس ،
کلمات الهیه یازمقله بیتمز . حق جل و علا عزیز حکیمدر .
سزک خلق و بعشکنر ، آنجا ق بر نفسک خلق وبعی کیدر . الله عظیم الشان سمیع
بصیردر .

۳۰-۲۹ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُبْدِلُ الْبَلَّ فِي النَّهَارِ وَيُجْلِي النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتَخَسَّرُ السَّمَاءُ الْقَمَرَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى أَمَلٍ مَسْنَى
وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُدْعُونَ مِنْ دُونِ الْبَاطِلِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

یا محمد ! گور مز میسک ، که حق جل و علا گجه بی گوندوزه و گوندوزی کجه به ادخال
ایدہر ، یعنی اوزادیر قیصالیر . شمس و قمری مسخر ایتدی ؛ بونلرک هر بری أجل مسمایه
یعنی مقدور اولان زمانه قادر سیر ایدہر . الله عظیم الشان یایدیقلر کزی بیلر .
بو علم و قدرت ، الله عظیم الشانک حق و بذاته ثابت و کندیندن باشقا عبادت ایتدیقلری
شیلرک باطل و الله عظیم الشانک قاهر و عظیم اولماسی سببیلہدر .

۳۲-۳۱ أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ نَبْتًا لِيُكْرِمَ فِيهِ رَبُّكَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ
وَأَنَّهُ غَاشِيَةٌ
أَمُوجٌ كَأَلْتُلُلٍ دَعَا اللَّهُ غُلَّصِينَ لَهُ الَّذِينَ قُلْنَا نَحْمِلْهُمْ إِلَى الْبَرْقِ فَنَقَضَهُمْ وَمَا يَحْمِلُهُمْ إِلَّا خُسْرٌ

وحدتنک ، علم و قدرتک بعض دلیللری سزه گوسترمک ایچون گمیلرک دکنرده اثر
نعمت الهیه اولارق سیر ایتدیقلری گور مز میسک ؛ بونلرده مشاقه صبر و نعم الهیه به شکر
ایدہنلر ایچون عبرت لر واردر .

کمیلرده ، کافر لری طاغر و بولوتلر کبی دالغالر صار دینی وقت ، الله عظیم الشانه
اخلاص دین ایله تضرع و دعا ایدہر لر ؛ حق جل و علا اونلری ساحل اسلامته چیقاردینی
زمان بر قسمی طریق توحیدده ثابت قالیر و نان کور و غدار اولانلردن باشقا کیمسه آیتلر مزی
انکار ایتمز .

۳۳ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَالْعِزَّةَ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ
فَلَا تُبْقِي شَيْئًا وَلَا تَسْمَعُ لَهَا سَمْعًا وَلَا تَهْتَفُ بِهَا تَهْتِفًا

ای ناس ! ربکنر تعالی و تقدسدن قورقکنر ! بابانک کندی چوجو قلوبنه ، چوجو قلوبک
کندی بابالربنه هیچ بر فائده سی اولمادینی گوندن چکینکنر . الله عظیم الشانک بعث حقنده کی
وعدی حق و محققدر . حیات دنیا سزی آلاماسین . شیطانده حق جل و علانک
حلم و امهالیه سزی اغفال ایتمه یین .

۲۴ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مِمَّا تُكْسِبُ وَأَمَّا تَدْرِي نَفْسٌ
بِمَا تَرَى مِنْ عَمَلِ الْبَاطِلِ فَإِنَّهُ يَكْفُرُ بِهِ كَمَا يَكْفُرُ بِالْغَيْثِ

قیامت نه زمان قوباجغنی ، یاغمورک نه وقت یاغاجغنی ، رحملرده چوجو قلوبک اُرکک
یاخود قیز اولدیغنی و بر کیمسه نک یارین خیر و شر دن نه کسب ایدہجکی و بر کیمسه نک زرده
أولهجکی آنجا ق الله عظیم الشان بیلر . حق جل و علا علیم خیبردر .

یعنی گوردك . تكذيب ايتديگمز پیغامبرلرك تصدیقی ایشیتدك . بزى دنیایه گوندهركه
أعمال صالحهده بولونالم ! بزشمیدی هر شیئه یقیناً ایناندق ! ، دیدیکلری وقى گورسیدك ،
کریه وشنیع برحالی گوروردك .

ایسته سیدك ، هر نفسك هداسنی گوندهریرایدك ؛ اوده ایمان وطاعتله اهتدا ایدهردی .
لكن جهنمی جن وانسك كافه سیله طولدورمق ایچون بنم حق اولان قولم سبق ایتدی .
اونلره : « بوگونه ملاقی اولاجفکزی اونودیفکزدن طولای جزا گزی چککزی !
بز سزی عذاب جهنمده اونودولمشجاسنه ترك ایتدك ؛ عمللرکرك مقتضاسی اولان عذاب
دائمی بی چککزی ! » دینیر .

أَنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا حُضِرُوا وَخَضَعُوا وَسَجَدُوا لِأَمْرِ رَبِّهِمْ وَسَمِعُوا إِذْ يَنْصَرِفُونَ
قَالَ لَهُمْ اللَّهُ الْمَتَاعُ الَّذِي كُنتُمْ تُكَذِّبُونَ فَأَمَّا الَّذِينَ هُمْ أَغْنَىٰ عَنْهُمْ فَرَغُوا فَمَا يَسْمَعُونَ
مِنْ قَوْلِهِمْ إِنَّا جَاءُوكُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

آیاتمه ، آنجاق حق جل و علایه خضوع وطاعتدن استکبار ایتمهرك ، اونكله
تذکیر و وعظ اولوندوقلری وقت ، سجده و ربلى تعالى و تقدسه حمد وشکر ایدهرک
ت-بیح و تنزیه ایدهلر ایمان ایدهلر .

اونلر ، غضب الیهیدن خوف و رحمت الیهیه طمع ایله ربلى تعالى و تقدسه دعاده
مستمرا ولدوقلری حالده ، یا قائلرینه یا تائبوب کیجه نمازینه دوام و کندیلرینه احسان ایتدیگمز
مالدن وجوه بر وخیره اتفاق ایدهلر .

هیچ برکیمسه ، أعمالنك مکافاتى اولارق ، قریرالین اولاجق شیلردن کندى ایچون
صاقلانان شیئی بیلمز .

أَفَنُكَانُوا مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ ۚ أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ
مُتَشَابِهَةٌ لَّا تُبْغَىٰ فِيهَا نَارٌ وَلَا يَصْغُرُونَ ۚ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ
ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ تُكَذِّبُونَ ۚ وَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَذَابَ الَّذِي نَذَرُوا لَهُمْ عَذَابَ الْكِبَرِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ۚ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كُتِبَتْ عَلَيْهِ آيَاتُ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْجَحِيمِ مُنْتَقِمُونَ ۚ

مؤمنلر ، فاسقلر کی میدر ؟ مساوی ده گلدرلر .
ایمان ایدوب أعمال صالحهده بولونانلر ایچون ، ایشله دیکلری عمللر سببیه ، ثواب اولارق
جئات الماوی واردر .

تکذیب وانکارله فاسق اولانلرك ماواسی ایسه آتشد . اورادن هر نه وقت چیقق
ایسته سله راعاده اولونورلر . واونلره : « تکذیب ایتدیگکزی جهنمك عذابى چککزی ! » دینیر .
بالله ! قالانلرك توبه و کفردن رجوع ایتهلری ایچون ، عذاب آخرتدن اول ، عذاب
دنیاى ده اونلره طائیدیرز .

ربى تعالى و تقدسك آیتلریله تذکیر اولونوبده اوندن اعراض ایدهندن داهای ظالم
کیم واردر ؟ بز مجرملردن انتقام آلیرز .

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ مِنْ مَنكُفٍ مِّنْ لِّسَانِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَءِيلَ

یا محمد ! سکا ناصیل قرآنی گوندهردیسهك موسایهده توراتی اوپله گوندهردك . او
ناصیل توراته ملاقی اولدیسه ، سن ده قرآن مبینه اوپله ملاقی اولاجفكك شك ایتمه . بز
توراتی بنی اسرائیلله هدی ایتدك .

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَتَّبِعُونَ بِأَمْرِ نَا، صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ

و بنی اسرائیلدن برقمسنى ، طاعت الیهیهده صبرلرندن طولای ، امر مزله دیگرلری
هدایتیه سوق ایدهن مقتدار یابدق ؛ چونکه اونلر آیتلرمزى حقیقه بیلرلردى . ایشته
قرآن مبینی ده بویله آمتك ایچون هدی و اونلرك بعضى هدایتیه مأمور امام یعنى مقتدى
ایدهرز .

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمُ تَوْرَةَ الْغَيْمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٥٠﴾ أَوْ يُرْسِدُ لَهُمْ مَكَرَهُمْ فَآفِكُوا مِنْ قَبْلِ مَصِيرِ الْقُرُونِ
يَمْشُونَ فِي مَسْأَلِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ فَاعِلٍ ﴿٥١﴾

یا محمد! ربّک تعالیٰ وَ تقدّس، أمر دینده اختلاف ایتدیگری شیردن طولای، قیامت گونی مؤمنلره مشرکله بیننده حکم ایدر.

اونلردن اول ام سالفه دن بر چوغنی هلاك ايمه مز، خراب اولان مسكنلر نده گزديكلى
حاله ، كنديليرنى ارشاد ايمه ديمى ؟ بواهلا كده بر چوق دلاتلر واردر . بو آيتلرى
ايشتمه بورلرمى ؟

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا سَوَّيْنَا لِلْأَرْضِ الْخَرَجَ بِهِ زُرْعَا تَأْكُلُ مِنْهُ أَنْبِيَائُهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٥﴾

صوبی قورو یرہ سوق ایتدیگمزی و اورادن داوارلینک و کندیلرینک یدیکلری
ا کینی چیقار دیغمزی گورمه دیرمی ؟ باقوب قدرت الہیہ فی استدلال اتمہ بورلرمی ؟

٢٨-٣٠ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٢٩﴾ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانظُرْ إِلَهُ الْمُتَشَفِّعِينَ ﴿٣٠﴾

« اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِكِ سِزَه نَصْرَتِ اَيْدَه جَگَنِي سَوِيْلَه يُوْرَسَكْنَزْ؛ سَوَزْ كَزْدَه صَادَقِ اَيْسَه كَزْ،
يُوْ نَصْرَتِ نَهْ زَمَانْدَرْ؟ » دِيرَلَر .

یا محمد ! « نصرت گونی ارتکاب کفر ایده نلرک ایمانی فائده ویرمز . اونلر امهال اولونمازلر ! » دی .

اونلرڭ تكدىنىدن محزون اولما ؛ اونلردن اعراضايت . سن، اونلره نصرت و غلبه يه انتظار آيله ؛ اونلرده هلاكلرينه منتظر اولسونلر ..!

ایضاح

بِوَايَتِ ، عَلٰی رِوَايَةِ ، اَيَّتِ نَسِيفِ اَيْلِهٖ مَنَسُوخْدَرِ .

سوره اخزاب

مدینه دہ نازل اولمشدر — یمش اوچ آیتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَطْلِعْ عَلَى الْكَافِرِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
حَكِيمًا * وَأَتَّبِعْ مَا يوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا * وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكُنْ يَاقِئًا * وَصَبْرًا *

اُی نبی محترم ! تقواده ثبات ایت . کافر لہ منافق لہ اطاعت ایتہ . اُللہ عظیم الشان
 علیم حکیمدر .

ربك تعالى وَتَقْدَسْدَن سَكَا نازل اولان وحیه آتباع ایت . اَللّٰهُ عَظِيْمُ الشَّانِ یَا دِیْقَلِر .
گُزْدَن خِیْرِدِر .

اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِهُ تَوَكَّلْ اَيْت . تفويض امور ايجون حق جَلَّ وَ عَلَا كَافِيْدِر .

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِلرَّجُلِ مِنْ مَالٍ فِي حَقِّهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمْ لَكُمْ مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلَ أَوْفِيَاءَ كُمْ
أَنْبَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يُولِي الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٥﴾

الله ذوالجلال ، هیچ برجلک جو فنده ایکی قلب یار اتمادی . مظاهره (۱) ایتدیگن زوجه لرگزدن هیچ برنی والده گز و ادعیا گزی (۲) ده اوغولز گز ایتمدی . بونلر سزک آغز گزده حقیقتدن عاری و لفظی مراد سوزلردر . الله عظیم الشان ایسه واقعه مطابق اولان حتی سویلر و طوغرو یوله هدایت ایدر .

ایضاح

(۱) مظاهره و اظهار ، برکیمه نك كندی زوجہ سنی یا خود زوجہ سنيك ذات افاده ايدهن بر عضوين يا خود جزء شايين ، رضاء اولسا بيله ، محارمندن باقاسی جائز اولمايان برعضوه بکزه نمکدر . کفارت ويرمه دجکه اوزوجيه تقرب حرام اولور .

(۲) ادعاء ، اوغوللقدرد .

ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تَقْلُوا آبَاءَهُمْ فَاخْرُؤْهُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
خُفَاةٌ فِيهَا أَخْطَاؤُهُمْ وَلَكِنْ مَتَّقُوا اللَّهَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٥﴾

بنی یعنی اوغول اتخاذ ایتدیکنز کیمسهلری بابالرینه نسبت ایدکنز ؛ چونکه بوحال
عند الهمیده أعدل و حقیقه اوفقدر . بابالرینی بیلزسه کنز ، اونلر سزک دین قرداشلر کنز
و موالیکنزد . (۱) بویولده اولجه وقوع بولان خطالر کنزدن طولای کناه یوقدر ؛ لکن
نهیذن صوگرا قصدا یایدیکنز شیلرده وبال واردر . الله عظیم الشان غفور رحیمدر .

ایضاح

(۱) مولی ، عموجه اوغلنه و عصبیه و قول آزاد ایدنه و آزاد اولونان قوله دیندیگی گئی
مولی الموالاته دینیر . مولی الموالاة ایسه مجهول النسب برینک معروف النسب دیگرینه : « برجنایت
ارتکاب ایدرسم ، دیتی عاقله ویرسین ؛ مالمده مومندن صوگرا سنک اولسون ! » دیمهسی قبول
ایدن اومعروف النسب شخصدر .

الَّذِينَ آمَنُوا مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَى أُولِيَ الْأَمْوَالِ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٦﴾

نبی محترم ، مؤمنلره نفسلرندن اولی و زوجهلریده مؤمنلرک والدهلریدر . مؤمن
و مهاجرلردن اولوالا ارحام یعنی یینلرنده قرابت اولانلرده کتاب الهمیده توارثدن طولای
یکدیگیرینه مرجحدلر ؛ لکن اقربا کنزدن اولمایان دینداشلر کنزه وصیت ایتمه کنز جازدر .
بو حکمده کتاب الهمده مسطوردر .

ایضاح

بویات ، صدر اسلامده هجرت و دینده موالاة سیبیه جاری اولان اصول وراثتی ناسخدر .

وَلَا تَقْنَطُوا مِنَ النَّبِيِّ مِمَّا قَامَ بِهِ وَمِنْكُمْ وَمِنْ نُوْحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآخِذُوا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٥٧﴾

یا محمد ! تبلیغ رسالت و دین حقّه دعوت ایچون پیغامبرلردن ، سندن ، نوح ، ابراهیم ،
موسی و عیسی بن مریمدن میثاق آلدیغمز وقتی ذکر ایت ؛ اونلردن میثاق عظیم آلدق .

لَيْسَ لَكَ الْمَصَارِفُ عَلَى عَصَائِدِهِمْ وَأَعْدَائِكَ مِنْ عَدَاكَ بَابُ الْإِيمَانِ ﴿٥٨﴾

الله عظیم الشان ، بومیثاقی قیامت گوننده صادقلرک صدقندن یعنی انبیانک وفای
عهدلرندن سؤال ایتک ایچون آلدی . کافرلرده عذاب الیم حاضرلادی .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا أَمْرًا
وَكَانَ اللَّهُ يُمِيتُ مِمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٥٩﴾

ای مؤمنلر ! جنود یعنی قریش ، غطفان ، یهود قریظه و نصیردن متشکل احزاب
اوزر کنزه گلدیکلری وقت ، الله عظیم الشانک سزه ویردیگی نعمتی ذکر ایدکنز . اونلره
روزگار و سزک کورمه دیککنز عسکر یعنی ملکلر ارسال و تسلیط ایتدک . الله عظیم الشان
یایدیقلر کنزی کورور .

إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ
بِاللَّهِ الظُّنُونَا ﴿٦٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿٦١﴾

اونلر ، وادینک اوست و آلت طرفندن طوپلانیدیقلری و قورقودن گوزلر دونوب
یورکلر بوغازه طیقاندیغی و الله عظیم الشان حقنده ظنون مختلفهده بولوندیغکنز وقت ،
سزه گلن نعمت الهمیهیی ذکر ایدکنز !

اوزمان مؤمنلر امتحان اولوندی ؛ مخلصلره منافقلر ظاهر اولدی و جملهسی شدت
فرعدن تیره دیلر .

وَاِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ مَّا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ اِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

منافقرو اعتقادی ضعیف اولانلر: اَللهُکَ وَ رسولنک بزه وعدی آلماتمقدن عبارتدر! دیدیکلری؟

وَاِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا اَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ اِنَّهُنَّ اَعْوَدُ وَ مَا فِي جُحُورِهِمْ اِلَّا بُرْدُ مَا عَصَاكَ ﴿١٣﴾

وَ منافقلردن بر طائفه نك: « اى اهل مدینه ! بوراسی سزك ایچون طورولاجق یر ده گلدر . دونكز ! » دیدیکى واونلردن بفرقه نكده ، اولری محفوظ و مستحکم اولدینی حالده ، فراردن باشقا برشی قصد ایتمه یرك : « اولرمن محفوظ و مستحکم ده گلدر ! » دییه نبی محترمندن رجوع ایچون استیدان ایتدیکلری وقت ، سزه گلن نعمت السیه بی ذکرایدکز !

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ قِبَلِهَا رُسُلُ الْاِثْنَةِ لَأَنذَرْتَهُمْ وَمَا نَبَذُوهُمْ اِلَّا اَبْسِرًا ﴿١٤﴾

مدینه یه اطرافندن گیریلسه و بونلره ارتداد و مؤمنلره مقاتله ایتمه لری تکلیف اولونسا ، تکلیفک تلقیسی ایچون کیچه جک زمان قیلدن زیاده تأخر ایتمه یوب هان یاپارلردی یعنی حقه دعوت اولونورلر سا ، أدنی شیه تعلل و باطله دعوت اولونورلر سا ایفاسنه مسارعت ایدهرلر .

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهِدُوا لَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ بَلْ لَوْ اَدْبَارُ مَا كَانَتْ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٥﴾

بالله ! بونلر دشمنندن قاجایاچقلری اولجه الله عظیم الشانه عهد ایتمشلردی . الله عظیم الشانه قارشى ایدیلن عهدك وفاسی مطلوب و عدم ایفاسی موجب مجازاتدر .

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ اِنْ زَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ وَالْقَتْلِ وَاِذَا لَا تُمْتَعُونَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾

یا محمد ! اونلره دی که : « موتدن و قتلدن فرار ایدهرسه کز ، فرار کز سزه أصلا فائده ویرمنز ؛ ویرسه بیله آجال مقدره کزك حلولنه قادار کیچه جک بر زمان قلیله منحصراً قلیله ! »

قُلْ مَرَدُّ الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رُسُلَهُ اِذَا ارَادَ بِكُمْ سُوءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً لَا يَجِدُونَ لِمَا فَعَلَ اللَّهُ وَلِاَنَّكُمْ وَلَا تَنْفَعُكُمْ ﴿١٧﴾

یا محمد ! اونلره : « الله عظیم الشان حق کزده شر یاخود خیر اراده بویورسء سزدن اونى منع ایده جک کیمدر ؟ » دی . اونلر ، الله عظیم الشانندن باشقا کندیلری ایچون ولی نصیر بولمازلر .

لَا يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُتَوَفِّيْنَ وَنُصْرَهُ وَالْقَائِلِينَ اِلاَّ خَوَانِهِمْ مِمَّنْ اَلْنَاهُ وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾

الله عظیم الشان ، آرا کزده جهاددن آلیقویانلری و مدینه اهل یسنه : « بزه کلکتر ! » دینلری و قتاله پک آز اشتراك ایدهنلری یعنی مضطر اولمادجا اشتراك ایتمه ینلری بیلیر .

اَشْحَثَّ عَلَيْكُمْ فَادْجَاءَ الْخَوْفُ رَايَتَهُمْ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ نَدُّوا عَنْهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَادْجَاءَ الْخَوْفُ سَكَنُوا بِالسَّنَةِ جَدِيدًا اَشْحَثَّ عَلَى الْخَيْرِ اُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاَحْطَ اللَّهُ اَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

اونلر ، مؤمنلره معاوننده بخیل اولارق حربیه اشتراك ایدهرلر . دشمنندن قورقدوقلری وقت ، گوزلری سكرات موتدن دونن کیمسه لر کبی ، سکا باقدیققرنی کورورسك . قورقو زائل اولدینی وقت ، مؤمنلره قارشى بخیل اولارق طلب غنیمتده تجاوز ایدهرلر . اونلر اخلاص ایله ایمان ایتمه دیلر . الله عظیم الشانده اونلرك عمللری بطلاننى اظهار ایتدی . بواظهار بطلان حق جل وعلایه کوره قولایدیر .

يَحْسِبُونَ الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَاِنْ يَأْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوا اَلْوَانَهُمْ يَادُّونَ فِي الْاَعْرَابِ يَسْتَلُونُ عَنْ نَبَاكُمْ وَلَوْ كَانُوا بِكُمْ مَا مَانُوا اِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

اونلر ، قورقولرندن احزابك مدینه اطرافندن کیمه دیکلری ظن و مدینه داخلنه فرار ایتدیلر . و احزابك تکرار کلمه سندن قورقارق مدینه بی بر اقوب بدویلره برابر

اولمارینی و مدینه دن گلنلردن کافرله آرا کزده جریان ایدن احوالی صورمالرینی تمنی ایدمدرلر. احزابک عودتی تقدیرنده ، اونلر ایچکزده بولونوب مدینه یه فرارایتمزسه آنجاق ریاه برآز حرب ایدمدرلر.

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَذِكْرٍ ۝

الله عظیم الشانک و آخرت گوننک ثوابی رجا و حق جل و علایی چوق ذکر ایدمدرلر ایچون حربده ثبات و شدائده تحملده رسول محترمه اقتدا ایتمک لازمدر .

وَمَا وَالِّ الْمُؤْمِنِينَ الْأَخْزَابُ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ۝

مؤمنلر ، احزابی گوردوکلری وقت : « حق جل و علانک و رسول محترمک بزه وعدی بودر . و الله عظیم الشان ایله رسول ا کرمنک صدق ظاهر اولدی ! » دیدیلر . و احزابی گورمه لری اونلرک ایمان و تسلیم لرینی تزیددن باشقا برتائیر حاصل ایتمدهدی .

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ جَآءَ الْمَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ ضَلَّىٰ غَبًىٰ وَمِنْهُمْ مَّنْ تَبَيَّنَ وَمَا يَدُلُّوهُ إِلَّا

مؤمنلردن برطاقم رجال ، الله عظیم الشانه قارشى عهدلرینی انجاز و رسول ا کرم ایله برابر محاربده ثبات ایتدیلر . برقسى شهید اولق ایچون وقوع بولان نذرلرینی ایفا ایلهدی یعنی شهید اولدی . دیگر برقسى ده نذرلرینی ایفا ایچون انتظار ایتدی و هیچ بزى عهدینی تبدیل و تغییر ایتمدهدی .

يُخْرِجُهُ اللَّهُ الْمَصَادِقِينَ يُصِدُّهُمْ وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوتِيَتْهُمْ عَلَيْهِمْ أَنَّهُ كَانَ عَفْوًا رَّحِيمًا ۝

بو حاللر ، حق جل و علا صادقلرک مکافات صدقنی و یرمک و منافقلری ایسترسه تعذیب ایسترسه توبه لرینی قبول ایتمک ایچوندر . الله عظیم الشان توبه ایدمدرلر حقنده غفور رحیمدر .

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَيْثِهِمْ كَرَسًا لَّوَا خَيْرًا وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ تَوَّابًا عَزِيزًا ۝

حق جل و علا کافرلری ایعی حزابی محروم ظفر و غیظ آلود اولارق دوندوردی . الله عظیم الشان روزگار و ملکر ارسالیله مؤمنلری مقاتله دن وقایه ایتدی . حق جل و علا ایسته دیگنی یاپمایا مقتدر و هر شیئه غالبدر .

وَأَنزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَاحِبَيْهِمْ وَقَدْ فِيهِمْ الرَّغْبُ بَقَا لَتُكَلِّفُوا نَاسِرُونَ فَبَقَا ۝

اهل کتابدن احزابه مظاهرت ایدمدرلری حصنلردن ایندیردی و قلبلرینه قورقوویردی . اونلرک برقسى قتل ایدمدر و برقسى اسیر آلبرسکز .

وَأَوْرَثَكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَأَرْضًا لَّكُمُ الْيَوْمَ وَأَرْضًا لَّكُمُ الْيَوْمَ وَأَرْضًا لَّكُمُ الْيَوْمَ وَأَرْضًا لَّكُمُ الْيَوْمَ ۝

سزى اونلرک یرلرینه ، یوردلرینه ، ماللرینه و آياق باصمادیفکز دیگر یرلره وارث ایتدی . الله عظیم الشان هر شیئه قادردر .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكُمُ الْكُفْرُ الْكُفْرُ الَّذِي فِيهِنَّ ذُرِّيَّتُكُمُ الْكُفْرُ الَّذِي فِيهِنَّ ذُرِّيَّتُكُمُ الْكُفْرُ ۝ جِيلًا ۝

ای نبی محترم ! زوجه لرکه : « دنیا نك حیات وزینتنی ایسترسه کز ، کلمکز حقلر کزى وروب سزى حسن صورته تطبیق ایدمدر ! » دی .

وَأَن كُنْتُمْ تَرْضَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَمَدٌ لِّحَسَنَاتِكُمْ إِن كُنْتُمْ عَاظِمِينَ ۝

« الله عظیم الشانله رسول محترمى و آخرت گونى ایسترسه کز ، حق جل و علا محسن اولانلره أجر عظیم حاضر لادی . » دی .

بِإِنْسَاءِ النَّبِيِّ نَزَلَتْ مِنْكُمْ بَيِّنَاتٌ مِّنْ عِندِ اللَّهِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

ای نبی محترمک زوجه لری ! سزدن هرکیم چرکینلگی ظاهر اولان بویوک برکنه ایشلرله جزاسی ایکی قات اولور . بو ، الله عظیم الشانه گوره قولایدر .

وَمَنْ يَنْتُمْزِكُمْ فِيهِ وَرَسُولُهُ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ۝

سزدن ، الله عظیم الشانه رسول محترمنه اطاعتده دوام ایدوب عمل صالحده بولونانلرک ثوابی ده ایکی قات ویریرز و اونک ایچون فضله اولارق خیرکثیر حاضرلادق .

بِإِنْسَاءِ النَّبِيِّ لِنِسَاءِ كَا حِدَمٍ مِنَ النِّسَاءِ إِذَا نَفَسْتُمْ فَلَا تُخَضِعْنَ قُلُوبَكُمْ لِلْقَوْلِ فِي ظَمَعٍ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ فَلَنْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ۝

ای نبی محترمک زوجه لری ! سز باشقا قدینلرگی ده گلسکز . الله عظیم الشاندن قورقار ساگز ، ارككلره قارشى سوزكزده خضوع و تزاكت گوسترمه يگنز . گوستريرسه كز ، قلبنده فجور اولان كيمسه سزه ميل و طمع ايدهر . سز قونوشديغكز وقت ، شك و اطماعدن حارى اولارق قونوشكز !

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَاطِعْنَ أَمْرَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ يُدْعِي إِلَيْكُمْ إِلَٰهَ الْغَيْبِ إِلَٰهَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرُكُمْ تَطْهِيرًا ۝

و اولر كزده اوطور كز . يوروركن ايام جاهليتده كي گي قيريدارق يورومه يگنز . نمازي قيلكز ، زكاتي و يركز ، الله و رسوله اطاعت ايدكز ؛ چونكه حق جل و علا ، اى اهل بيت نبی ! سزدن ذنوبی ازاله و سزی معاصیدن تطهير ايتك ايستر .

وَأَذْكُرَنَّ مَا يَلِي فِي بُيُوتِكُنَّ مِن آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ۝

و اولر كزده اوقونان آيات و حكمت الهیهی ناسه وعظ و ذكرايدكز . الله عظیم الشان لطيف خبيردر .

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْمُحْسِنِينَ وَالْمُحْسِنَاتِ وَالْمُتَّقِينَ وَالْمُتَّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُنَّ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُنَّ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝

قبول اسلام و ايمان و طاعتده دوام ايددن و قول و عمله صادق و معاصيدن تبعاده صابر و الله عظیم الشانه قارشى متواضع اولان و زكاتلريني و يردن و اوروجلريني طوقان و عورت محللريني حرامدن محافظه و حق جل و علاي چوق ذكرايلهين اركك و قادينلر ایچون حق جل و علا مغفرت و اجر عظیم حاضرلادی .

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَىٰ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُنَّ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ۝

الله عظیم الشان و رسول محترمی برایش حقنده حکم ایتدیگی وقت ، هیچ بر مؤمن و مؤمنه ایچون آرتیق اوایشده مخیرک اولاماز . بلکه حکم رسول علیه السلامه اتباع لازمدر . الله عظیم الشانه و رسول اکرمه هرهانگی برایشده عصیان و یا کندى رأیيله عمل ایددن ضلال مینه دوچار اولدی .

وَأَذْهَبَ اللَّهُ الْآنَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْتُمْ عَلَيْكُمْ آمِنٌ عَلَيْكَ رَوْحَكَ وَأَبْنَاءُ اللَّهِ وَنَحْنُ فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَنَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ نَخْشَاهُ قَلَمَّا قَضَىٰ بِذُنُوبِهِمْ وَطَرَّا زُجُجًا كَمَا لَكِ لَا يَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُهُمْ مَفْعُولًا ۝

یا محمد ! سن ، الله عظیم الشانك العام بیوردینی و سنك انعام ایتدیگك برکیمسیه :
 « زوجه کی طوت ، الله عظیم الشانك اتقا ایت ! » دیدیگك و حق جل و علانك اظهار
 ایتدیگی برشینی ناسك تعیندن قورقوب نفسكده کیزله دیگك زمانی خاطرلا . حال بوکه
 الله عظیم الشان ، قورقولمایا داهایلا قدر . زید ، استغنا ایتدکن صوگرا ، ادعیالرینك
 یعنی اوغولقلرینك زوجه مطلقه مدخول بهالرینی تزوجه مؤمنلره حرج اولماق ایچون ،
 زیدك زوجه مطلقه مدخول بهاسی اولان زینی سکا تزویج ایتدك . الله عظیم الشانك
 امری مطلقا یرینی بولور .

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرْجٍ فَمَا أَفْرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُودًا ﴿۴۸﴾

حق جل و علانك فرض و تقدیر ایتدیگی شیدن طولای نبی محترم ایچون حرج اولماز .
 الله عظیم الشانك دینده انبیای سالفه ایچون عادت الهیسی ده بویله در . الله ذوالجلالک
 حکمی یرینی بولور .

الَّذِينَ يُلْقُونَ رِسَالَاتٍ إِلَى اللَّهِ وَيَخْشَوْنَ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَانَ بِاللَّهِ حَسْبًا ﴿۴۹﴾

او انبیای که الله عظیم الشانك رسالتی تبلیغ ایدهلر و اوندن قورقلر و اوندن باشقا
 کیمسه دن قورقلزلردی . حق جل و علا قولنك حسابی گورمه کافی و قورقولمایلا قدر .

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ جَلَدِكُمْ وَلَكِنْ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمُ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿۵۰﴾

محمد ، سزدن هیچ برجلک باباسی ده گلدی ؛ لکن رسول الله و خاتم النبیین ایدی .
 حق جل و علا هر شئی بیلدی .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَبِيرًا ﴿۵۱﴾ وَسُجُّدًا وَسُجُّدًا وَاقْبِلُوا ﴿۵۲﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّيْكُمْ عَلَيْهِ وَيَخْرِجَكُمْ
 مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿۵۳﴾ يَحْيِيَهُمْ يَوْمَ يَقُومُونَ سَلَامًا وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿۵۴﴾

ای مؤمنلر ! الله عظیم الشانی چوق ذکر ایدکز .

و صباح و آقشام تسبیح و تنزیه ایدکز .

او ، شوذات أجل و أعلا در ، که سزی ظلماتدن نوره اخراج ایچون غریق رحمت
 و ملکری ده سزك ایچون استغفار ایدهلر و مؤمنلر حقنده رحیمدر .

مؤمنلر ، زمان موتده حق جل و علایه ملاقی اولدوقلری وقت ، طرف الشهیدن
 (سلام !) دییه تحیه اولونورلر و اونلر ایچون الله عظیم الشان جنت حاضرلادی .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿۵۵﴾ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُبِيرًا ﴿۵۶﴾

وَبَشِيرًا لِلْمُؤْمِنِينَ إِنَّمَا مَرَّلَهُ فُضْلًا كَبِيرًا ﴿۵۷﴾ وَلَا يَطِيعُ الْكَافِرِينَ ﴿۵۸﴾ وَالْمُشَاقِقِينَ وَدَعِ أَزْيَمُهُ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
 وَكُنْ بِاللَّهِ وَجِيلًا ﴿۵۹﴾

ای نبی محترم ! بز ، سنی بعث اولوندیگك کیمسلر حقنده شاهد ، مبشر و نذیر
 اولارق گونده ردك .

وَ اذن الهی ایله حق جل و علایه دعوت ایدیجی و غایت پارلاق بر چراغ اولارق
 گونده ردك .

أحوال ناسی گورهن مؤمنلره ، ام سائرهنك مؤمنلرینه تفضیل اولوندوقلری نبی تبشیرایت .
 کافرلره ، منافقلره اطاعت ایتمه . اونلرک اذاسنه اهمیت ویرمه . حق جل و علایه
 توکل ایت . الله عظیم الشان تفویض اموره کافیدر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا كُنْتُمْ تُحِبُّونَ الْوُضُوْءَ فَحَبِّبُوا لَهُ لَكُمْ وَعَلَيْكُمْ مِنْ عَنِ النَّفْسِ الَّتِي نَفَسَتْ عَنْهَا فَنَفْسُهَا
 وَسِرْخُوهَا سِرَاجًا مُبِيرًا ﴿۶۰﴾

ای مؤمنلر ! مؤمنلری نکاح و قبل الدخول تطلیق ایدهلر سسه کز ، اونلر اوزرنده
 حق عدتکز یوقدر . مهر مسالری اولمادیفی حالده اونلره متعه ویرکز و اونلری انتظار
 عدت و منع حق ایله اضرار ایتمه یه رک منزللر کزرن گوزهلر اخراج ایدکز .

ایضاح

متعه ، کوملک ، چارشاف و باش اورتوسیدر .

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَوَّلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَتْ جُرُومًا وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِنَّا آفَاءَ اللَّهِ عَلَيْكَ وَبَنَاتُ عَمِّكَ وَبَنَاتُ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتُ خَالَكَ وَبَنَاتُ خَالَاتِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَنْسِكَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْكُمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ يَمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

ای نبی محترم! مهر لری ویردیك زوجہ لری و غنائمن ملك یمك اولانلری، سنكله برابر هجرت ایدن عمك و عملرك و دایك و خاله لرك قیزلری سكا حلال ایتدك : و بر مؤمنه قادین نفسی نبی محترمه بلامهر هبه ایدر و نبی محترمده نکاح ایتك ایسترسه ، مؤمنلره شامل اولمایوب سكا مخصوص اولارق ، اونیده سكا بلا مهر حلال آیله دك . سكا نکاحده طارلق اولماق ایچون ، مؤمنلر اوزرینه زوجہ لرندن و ملك یمنلرندن طولای نه فرض ایتدیگمزی بیلدك . الله عظیم الشان غفور رحیمدر .

ایضاح

بوآیت کریمده مؤمنلره شامل اولمایوب نبی محترمه مخصوص اولان حکم ، نفسی هبه ایدن قادینی ، نکاح ایتك ایستدیگی حالده ، مهرسن نکاح ایده بیلکدر .

رُجْعِيْ مِنْ نِّسَاءٍ مِّنْهُنَّ وَتُؤْمَرُ بِكِ مِّنْ نِّسَاءٍ مِّنْ نَّبِيِّكَ فَلَاحْجَاحٌ عَلَيْكَ ذَلِكَ اذْنِيْ اَنْ تَقْرَرِ اَعْنَهُمْ وَلَا تَحْزَنْ وَبِرَضَيْنِ بِنَا اَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيْمًا حَلِيْمًا ﴿٥١﴾

اونك ایچون طار اولان یرلرده سكا وسعت ویردی . سن ، زوجہ لرگدن ایستدیگك نوبتی تأخیر و ایستدیگکی تقدیم ایدر سكا و طلاق رجعی آیله تطلیق ایتدیگکی تکرار آلمقده سنك ایچون ممنوعیت یوقدر . بو مختیراك زوجہ لرگ قریر العین اولمالرینه و محزون اولمالرینه و حق لرنده نه یاپارساك جمله سنه رضا گوسترمه لرینه داها موافقدر . الله عظیم الشان ، قیلر كزده كنی بیلیر؛ ضهار و خواطر كركك آئی اولماسنه اجتهاد ایدكز . حق جل و علا علیم حلیمدر .

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبْدَلَ بِهِنَ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٥٢﴾

بوعددن زیاده تزوج سنك ایچون جائز اولمادیگی باشقا قادینلرك حسنی بگندیكك حالده بونلری اونلره تبدیل ایتك یعنی بونلری بوشایوب اونلری آلق دخی جائز ده گلدرد . ملك یمك بو حکمدن مستثادر . الله عظیم الشان ، هرشیك رقییدر . امری تجاوز ایتدیكز .

ایضاح

بوآیت کریمه نازل اولدیقی وقت ، نبی محترمك طقوز زوجہ سی واردی . بو حکمده ذات رسالت پناهیلرینه مخصوصدر ؛ یوقسا امتی دورتدن زیاده سنی تزوج ایده من .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى الطَّعَامِ غَيْرَ نَاطِرِينَ لَهُ وَلَئِنْ كُنْتُمْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْصَرُوا وَلَا مَسْأَلَةَ نَبِيِّنَ لِجَدِثٍ إِنَّ ذَلِكَ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْخَرُ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْخَرُ مِنَ الْخَاسِرِينَ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَانْصَرُوا مِنْ بَنَاتِهِنَّ فَإِنَّهُنَّ يَكْفِيْنَ لَكُمْ طَهُرًا لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِرُوا أَزْوَاجَهُنَّ مِنْ بَعْدِهِ إِنْ كُنْتُمْ كَانَتْ زِينَةً لِّلَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

ای مؤمنلر! نبی محترمك اولرینه گیرمه یكز؛ مگرکه وقتنه منتظر اولمادیكز حالده برطعام ایچون دعوت اولوناسكز . دعوت اولوندیكز وقت گیركز؛ لكن یمکی یریه من طاغیلکز؛ اوراده بربركزه صحبت دالارق اوطوروب قالمایكز . بو حاللر : محترمی متاذی ایدر و سزی چیقارمقدن اوتانیر . حال بوکه الله عظیم الشان حقندن حیا ایتز . أزواج مطهره دن برشی ایسترسه كز ، حجاب آرقاسندن ایستدیكز . بو حال ، سرك ایچونده ، اونلر ایچونده ، اظهر و خواطر شیطانیه دن أبعددر . رسول الله اذا ایتك و كندیندن

صوگرا ازواجی نکاحلامق سزك ایچون ابدیا جائز و لایق ده گلدرد . بو حاللر ، عند الله وبال عظیمدر .

۵۶. اِنْتَبِذُوا شَيْئًا اَوْ خُفُّوْهُ فَاِنَّ اللهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿٥٦﴾

رسول محترم ایچون باعث مشقت اولان شیلری اظهار یا خود اخفا ایتسه گزده هر شیئی الله عظیم الشان بیلیر و جزاسنی ویریر .

۵۷. لَا جُنَاحَ عَلَیْهِمْ فِی اَبْنَائِهِمْ وَلَا اَبْنَائِهِمْ وَلَا اِخْوَانِهِمْ وَلَا اَنْثَاءٍ اِخْوَانِهِمْ وَلَا اَسْرَافًا فِیْ مَا مَلَكَتْ اَیْمَانُهُمْ وَانْفِقُوا فَاِنَّ اللهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٧﴾

ازواج مطهره و نساء مؤمنین ایچون بابالرینه و اوغوللرینه و برادرلرینه و برادرلرینه اوغوللرینه و همشیره لرینک اوغوللرینه و مؤمن قادینلره و مملوک و مملوک لرینه گورونمک ممنوع ده گلدرد .! ای مؤمن قادینلر ! مأمور اولدیغکز شیرده الله عظیم الشان دن اتقا ایدکز ؛ حق جل و علا هر شیئک شاهدیدر .

۵۸. اِنَّ اللهَ وَمَلَائِكَتَهُ یُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِیِّ اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِمًا ﴿٥٨﴾

نبی محترمه الله عظیم الشان رحمت و ثنا و ملککرها ایدرد . ای مؤمنلر ! سزده صلات و سلام گتیرکز !

۵۹. اِنَّ الَّذِیْنَ یُؤْذُوْنَ اللهَ وَرَسُوْلَهُ لَعَنَهُمُ اللهُ فِی الدُّنْیَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّبِیْنًا ﴿٥٩﴾

الله عظیم الشانه و رسول محترمه اذا ایدهلره حق جل و علا دنیا و آخرت لعنت و! اولر ایچون عذاب مهین احضار ایتدی .

۶۰. وَلَا الَّذِیْنَ یُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِیْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْیَرٍ مَّا كُنْتُمْ اَعْدَاءُ لَهَا اَوْ اَنْتُمْ اَوْ اٰبَآؤُكُمْ اَوْ اَزْوَاجُكُمْ اِنَّ اللهَ عَلِیْمٌ ذَیْهِکْرٌ ﴿٦٠﴾

مؤمن و مؤمنه لره بلا استحقاق اذا ایدهلرده بهتان و وبال ظاهر یوکندیلر .

۶۱. يَا أَيُّهَا النَّبِیُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِکَ وَبَنَاتِکَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِیْنَ یُذِنُ عَلَیْھُمْ مِنْ جَلَابِیْھُمْ ذَٰلِکَ اَدْنٰی اَنْ یَّخْرُجُوْا فَاِنْ یُؤْذُوْا فَاِنَّ اللهَ غَفُوْرٌ رَّحِیْمٌ ﴿٦١﴾

ای نبی محترم ! زوجهلرک و قیزلرک و مؤمنلرک قادینلرینه : « اورتولریله یوزلریخی و بدنلریخی ستر ایتهلریخی امر ایت ! » بوتستر ، اولرک مناسبستزلردن تمیز اولونمالری و تعرضله اذیت گورمه ملری ایچون داها موافقدرد . حق جل و علا غفور رحیمدر .

۶۲. لَیْسَ لَکُمْ نَبِیَّۃٌ مِّنْ دُوْنِ النَّبِیِّ وَ الَّذِیْنَ فِیْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَ الْمُرْجِفُوْنَ فِی الْمَدِیْنَةِ لَنُغْرِیْبَنَّکَ بِھُمْ ثُمَّ لَا یَجَآوِرُوْکَ فِیْھَا اِلَّا قَلِیْلًا ﴿٦٢﴾ مَلْعُوْنِیْنَ اِنْ مَّا شَفَعُوْا اِذْ ذَا وُقِفُوْا ثَغْرِیْلًا ﴿٦٣﴾

بالله ! منافقلا و ایمانلری ضعیف اولانلر و مدینه ده اخبار کاذبه نشر ایدهلر ، بو حاللرینه نهایت ویرمز لر سه اولرک قتل و اجاللرینه سنی مأمور ایدهلر . صوگراده اولر آز برمدن باشقا سکا مجاورت ایتزلر .

ملعون اولورلر و نردهه بولونورلر سا أخذ و قتل اولونورلر .

۶۳. سُنَّۃُ اللهِ فِی الَّذِیْنَ خَلَا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ یَّجْدَیْسُنَّهٗ اللهَ یَبْدِلًا ﴿٦٣﴾ یَسْئَلُ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ اِنَّمَا عَلَیْمُهَا عِنْدَ اللهِ وَمَا یَذِیْرُکَ لَعَلَّ السَّاعَةَ کُوْنُ قَرِیْبًا ﴿٦٤﴾

امم ماضیه حقنده ده حکم الهی بویله در . حکم الهی اصلا تبدیل اولونماز . مکة اهللسی قیامتک نه وقت قوپاجغنی صورارلر . دی که : « اونی الله عظیم الشان دن باشقا کیمسه بیلمز . » یا محمد ! نه بیلر سگ ، بلکه قیامتک قوپماسی یاقیندر .

۶۵. اِنَّ اللهَ لَعَنَ الْکَافِرِیْنَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِیْرًا ﴿٦٥﴾ خَالِدِیْنَ فِیْهَا اَبَدًا لَا یَجِدُوْنَ وِلَیًّا وَلَا نَصِیْرًا ﴿٦٦﴾

الله عظیم الشان کافرلره لعنت و اولر ایچون نار شدید احضار ایتدی .

اونلر، اوراده ابدیاً مخلددرلر. کندیلرینی محافظه ایدمک برولی و تخلیص ایدمک بر نصیر بولامازلر.

۷۸-۷۶ یَوْمَ تَقُفُّ أُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٧٦﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَصْلَحْنَا السَّبِيلَ ﴿٧٧﴾ رَبَّنَا إِنهُمْ ضَعِيفُونَ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَمُ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٧٨﴾

اونلر، یوزلری آتشده برطرفدن دیگر طرفه چوریلدیگی کون، کندیلرینی تخلیص ایدمک کیمسه بولامازلر. اوزمان: «کاشکی الله عظیم الشانه و رسول محترمنه اطاعت ایدمک!» دیرلر.

«وای ریمز! بز، أفندیلر مزه و بویوکلر مزه اطاعت ایتدک. اونلرده بزى طوغرو یولدن آزدیردیلر!»

«ای ریمز! اونلرک عذابى ایکی قات ویر. اونلره أشد لعنت ایله لعنت ایت!» دیرلر.

۷۹-۷۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَىٰ فَبَرَّاهُ اللَّهُ يَمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجْهًا ﴿٧٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٨٠﴾ يُضْلِلْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٨١﴾

ای مؤمنلر! موسی علیه السلامه اذا ایدمکلر گئی اولمایکمز. حق جل و علا اذا ایدمکلرک دیدیکلرندن موسی علیه السلامک برائتی اظهار ایتدی؛ چونکه موسی عندالله مقبول ایدی.

ای مؤمنلر! الله عظیم الشاندن اتقا و سوزکزدده حق قصد ایدکمز. سزى أعمال صالحیه موق و گناهلرکزی مغفرت ایدمک. الله عظیم الشانه و رسولنه اطاعت ایدمکلر فوز عظیمه نائل اولورلر.

۷۷-۷۶ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٦﴾ لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَالتَّوْبَةَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٧﴾

بز، امانتی یعنی انسانلرک ظاهرآ و باطنآ مکلف اولدینی وظائف شرعیه و انسانیه بی کوکلره ویرلره و طاغلره عرض و تکلیف ایتدک. تحملندن ابا ایتدیلر، قورقدیلر. انسان تحمل ایتدی؛ چونکه نفسی حقه ظالم و عاقبت تحملندن جاهل ایدی. (۱) انسانک تحملی، الله عظیم الشان عاقبت امرده منافق و منافقهلری و مشرک و مشرکهلری تعذیب و مؤمن و مؤمنه لک توبه سنی قبول ایتمسی ایچوندی. حق جل و علا غفور رحیمدر.

ایضاح

(۱) بوایت کریمه دهکی امانت، علی قول فرائض، لی قول طبعی و اختیاری طاعتدر. علی قول حق جل و علا لک کائناتی خلق ایتدیگی وقت، اونلره بیان بووردینی فریضه در. علی قول عقلمدر، علی قول تکلیفدر. طبری به گوره، معانی مختلفه سنک کافه سنه شمول عمومیه شمولی قبول ارجحدر، بوشمول بالطبع اقوال صوفیه بی ده احتوا ایدمک.

سوره سبا

مكده نازل اولمشدر — ائلى درت آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْخَزَائِرُ وَمَا جِئْتُمْ بِشَيْءٍ

كافه حمد، گوكلرده و يرلرده كي موجودات، ذات اعلاسنك مخلوق و مملوكي اولان الله عظيم الشانه مخصوص اولديغي گي، آخرته ده او كا خصوصدر. الله عظيم الشان حكيم و خيردر.

۲ نَعْلَمُ مَا يَلْجِ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ

حق جل و علا يره گيره و يردن چيقان و كوكن اين و گوكه چيقان هر شئي بيلر؛ رحيم غفوردر .

۳ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَ كُنْ عَالِمِ الْغَيْبِ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ

فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۝ وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِرِينَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ خَيْرِ أَلِيمٌ ۝

ارتكاب كفر ايده نلر : « بشر ايچون قيامت قوماز ! » ديدلر . يا محمد ! دى كه : « اوهت قوياز ! عالم الغيب اولان ريم ، جل شانہ حق ايچون قيامت آلتہ قوياز . گكلرده ،

يرلرده ذره قادار برشي يوقدر كه الله عظيم الشانه خفي اولسون . ذره دن كوچوك يابويوك برشي يوقدر، كه لوح محفوظده مسطور اولماسين .

حق جل و علا ايمان ايدوب اعمال صالحده بولونانلرك مكافاتلريني ويرمك ايچون قيامت قوياز . اونلر ايچون مغفرت و جنتده تعبسز و وقتسز صوري و معنوي رزق واردر . بزي حازر براقالريني فرض ايدهرك ، آيتلر مني ابطاله سعي ايده نلر ايچون ده كوتو و مؤلم عذاب واردر .

۱ وَيَرْحَمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلُمٍ ۚ فِئْتَانٌ يَمْشِيانَ مِنَ الَّذِينَ هُمْ أَلْسِنَتُهُمْ فِي ظُلُمٍ ۚ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَاتُ أَنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْغَنِيُّ ۖ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ۝

أصحابكذن ، أهل كتابدن عالم اولانلرده ، ربك تعالى و تقدس دن سكا گونده ريلن قرآنك ، حق و عزيز حميد اولان ذات أجل و اعلايه موصل طريقه هادي اولديغي بيلرلر .

۸-۷ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَىٰ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ كَذَّبَتْكُمْ كُلُّ مَعْزُورٍ أَنْكَرُوا لَوْ خُلِقَ جَدِيدٌ ۝ أَمْ أَمْرِي

عَلَىٰ اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جُنَّةٌ يُبَالِغُ فِي الْأَيْمَانِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ۝

قريش كافرلى بربرينه رسول محترمي قصد ايله : « سزه چورويوب طاغيديقدن و طوپراق اولدوقدن صوگرا تكرر خلق اولونا جفكزي سويله ين آدمي گوستره لمي؟ » ديديلر . « بوسوزنده الله يالانمي اسناد ايتدي يا خود مجنونميدر؟ » ديديلر . حال و شان اونلرك ظن ايتديكي گي ده گلدر . بلكه آخرته ايمان ايتمينلر عذابده و بويوك ضلalde درلر .

۹ أَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَنْزَلْنَاهُنَّ فِي الْوُجُوهِ عَلَىٰ نَفْسٍ كَسُفٍّ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ يَرَوْا أَنَّ لَهُمْ تِلْكَ لَآئِيهِ كُلِّ غَمٍّ مُنِيبٌ ۝

كورمي اولديلر؛ يردن، كوكن هر طرفلريني احاطه ايدهن آيات السهييه باقايورلرمي؛ ديلرسه ك قارون گي اونلري يره باتيرير يا خود باشلرينه سمان پارچالر يا غدير يرز . بوگورولن ا شيلرده حق جل و علايه رجوع ايدهن هر قول ايچون قدرت السهييه دلالت واردر .

۱۱-۱۰ وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِمَّا فَضَّلْنَا يَا جِبَالُ اَوْبِيْ مَعَهُ وَالطَّيْرُ وَكُنَّا لَهُ مُجِيبِيْنَ ﴿۱۰﴾ اِذَا عَمَلْتَ سَابِغَاتٍ وَقَدَّرَ فِي السَّرْدِ وَعَمَلُوا صَاحِبًا اِنْ يَّامُئْتُمْ بِهَيِّزٍ ﴿۱۱﴾

بالله ! داوده انبيای سائردهن فضله شير ویردك . و : « اى طاغیر ، اى قوشلر ، داود ايله برابر تسبیح ایدگز ! » و قوشلری اوکا تسخیر ایتدك و دمیری اونك ایچون یوموشاتدق .
و اوکا : « زرهلر یاپ و حلقه لرینی مناسب صورتده تنظیم ایت ؛ و اى آل داود ! خیر یاپگز ؛ بن یاپدیقلر گزی گورور و مکافاتى ویریم ! » دییه امر ایتدك .

۱۳-۱۲ وَلَمَّا كُنَّا اِلَى مَدْيَنَ وَهَاجِرٌ وَوَدَّ حَمَلًا سَهْرًا وَاسْلَمْنَا لَهُ الْغَنِيْمَةَ مِنَ الْجِبْرِ مِمَّنْ يُغْلِبُونَ اِيْدُنَ رَبِّهِ وَمِنْ يَرِغْ مِنْهُمْ عَزَازٌ اَنْدَرُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿۱۲﴾ يَعْمَلُونَ لَهُ مَائِيْنًا مِنْ تَحَابِبٍ وَتَمَائِلٍ وَجَفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقَدَّرَ رَاسِيَاتٍ اَعْمَلُوا اَلْ دَاوُدَ شَكَرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ ﴿۱۳﴾

سلیمانده روز گاری تسخیر ایتدك؛ اوروز گار صباحدن اوکله یه قادار بر آیلق، اوکله دن اقشامه قادار بر آیلق یول قطع ایدهردی . و باقی معدنی اذابه و اساله ایتدك و ربی تعالی و تقدسك امر یله خدمتده بولونان جنلری دخی اوکا تسخیر ایلدك . و اونلردن سلیمانه اطاعت ایتهلری ایچون وقوع بولان امر مزه مخالفت ایدهلری ده عذاب آخرتله تعذیب ایدهرز .
جنلر ، سلیمانه ایسته دیگی اُبنیه مرتفعه یی و تمایل و حوض گبی صحنلر و یرلی قازانلر یاپارلردی . اى آل داود ! الله عظیم الشانك نعمت لرینه شکر ایدگز ! دیدك . قوللرمدن، نعمت لرمك شکرینی اُدایه موفق اولانلر آزدر .

۱۴ فَلَمَّا أَصْبَحْنَا عَلَيْنَا الْمَوْتُ مَا دَلَّمْهُ عَلَى مَوْتِهِ اِلَّا دَابَّةً لَا اَرْضَ تَاْكُلُ مِنْهَا فَلَا تَرْتَبِتُ اِلْحِزْنَ اَنْ يَّوْكَأُوا يَعْمَلُونَ اَلَيْتَ مَا لَشَوْا فِي الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ﴿۱۴﴾

سلیمانی اماته ایتدیگمز وقت ، اونك موتی جنلره ، آنجاق دایاندینی ده گنگی بین

آغاچ قوردی بیلدیردی . اولدو کدن صوگرا برمدت عصاسنه دایانار ق اولمه مش گبی طور دینی حالده ، آغاچ قوردینك دایاندینی ده گنگی یمسی و سلیمانك دوشمه سی اوزرینه اولدیگنی جنلر بیلدیلر . جنلر غا . بیلسلر دی ، اولدیگی وقت موتی ده بیلدیلر و اوندن صوگرا دوشونجه یه قادار کچن زمان ایچنده آغیر ایشلرله اوغراشمالر دی .

۱۵ لَقَدْ كَانَتْ لِسَابِ فِيْ سَنَكِهِمْ اَنْبِيَاً عَنْ يَمِيْنٍ وَشِمَالٍ كَلَامٍ رَزَقَ رَبِّكَ وَاشْكُرُوا لَهُ تِلْكَ طَبِئَةُ رَبِّ غَفُورٌ ﴿۱۵﴾

سبأ قبیله سنك بلده لرنده وجود صانع دلات ایدهن علامت ، صاغ و صول طرفدن بلده لرینی احاطه ایدهن ایکی باغچه واردی . اونلره : « ربكز تعالی و تقدسك رزقندن ییگز و اوکا شکر ایدگز ! » دیدك . بلده ، آب و هواسی و مؤذیاتدن خالی اولماسی سببیه گوزله و سزدن نعمته مقابل شکر طلب ایدهن ربكز تعالی و تقدس ده غفوردر .

۱۶ فَاعْرِضُوا اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سَبِيلَ الْعَرَبِ وَبَدَلْنَا هِمْلَ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ اُكُلٍ خَطِئٍ وَاَنْثِلُ وَشَيْخٍ مِنْ بَنِي قَلْبِيلٍ ﴿۱۶﴾

اونلر بونم گونا گونه قارشى الله عظیم الشانه شکردن اعراض ایتدیلر . اونلره شدتلی سیل گونده ردك . اونلرك باغچه لرینی میوه لری طاسلر آغاجلر و ایلغین و بر مقدار عربستان کرازی آغاجلرینی حاوی باغچه لرله تبدیل ایتدك .

ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ جَزَايَ اِلَّا الْكَفُوْرُ ﴿۱۷﴾

اونلری کفران نعمت لری سببیه بویه جزالاندیردق . بز بوجزا ايله آنجاق کفران نعمته غلو ایدهلری جزالاندیررز .

۱۸ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيْهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيْهَا السَّيْرَ سَبِيْرًا لِّاِيَالِيْ وَيَا مَعْ اٰمِيْنِ ﴿۱۸﴾

بونعمت لرله برابر سبأ قبیله سنك بلده لر یله برکت و وسعت و یردیگمز شام قریه لری

آراسنده متواصل و بربرندن گورولور مساوی بعدده کویلر یابدق و آرارنده سیروسفری
تیسیر ایتدک . و بوقریه لر آراسنده آمین اولارق گیجه گوندوز گیدوب کلکز! دیدک .

فَتَكَاوَرَيْنَا بَعْدَ بَيْنِ سَفَرِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَخَلَاكُمْ كَمَا كَذَبْتُمْ وَمَنْ تَعْلَمُ كُلَّ مِزْقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ

اونلر : « یاربی ! قرای متوسطه یی تخریب ایله سفرلر مژک آراسنی اوزات! » دیدیلر؛
و نفسلرینه ظلم ایتدیلر . اونلری دیلدرده داستان و کندیلرینی تارومار و پریشان ایتدک .
بونلردهده معاصیدن صبر و نعم السیهیه شکر ایده نلر ایچون آیتلر واردر .

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لَنَعْلَمَنَّ مَنْ يُورِثُ
بِالْآخِرَةِ يَمُنُّ مَوْنُ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَافِظٌ

ابلیس اونلر حقهده کی ظننی تحقیق ایتدی . اونلر ابلیسه اتباع ایتدیلر؛ لکن مؤمن
اولان فرقه اتباع ایتدهدی .

ابلیسک اونلر اوزرینه تسلطی ، آنجاق آخرته ایمان ایده نلرله آخرتهده شک ایده نلری
بیلمه منر ایچون اولدی . ربک تعالی و تقدس هر شئیک نگهبانیدر .

فَلَا تَدْعُوا الَّذِينَ رَزَقْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْكُمْ شَيْئًا وَذَرُوا فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شِرْكَ
وَمَا لَهُمْ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ وَلَا تَتَّبِعِ الشَّقَاعَةَ عَنْدهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ
قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

یاحمد ! مشرکله دی که : « الله عظیم الشانن باشقا الله زعمنده بولوندیگنر شیلری
جاغیرکز . اونلر گوکلرده، یرلرده خبروشردن ذره قادر برشیته مقتدرده گلدرلر . و اونلرک
گوکلرده و یرلرده أصلا اشتراک لری اولمادیغنی گبی گوکلرک و یرلرک خلق و تصرفنده حق جل
و علایه معاونتلریده یوقدر ! »

عند الهیة ، الله عظیم الشانک اذن و یردیگندن باشقاسنک شفاعتی فائده و یرمز .
اذن الهی ایله شفاعت ایده ن و ایدیلنلرک قبلرندن قورقو زائل اولونجا مشفوع لهلر ،
شفیعلره : « ربکز ، شفاعت حقهده نه بویوردی ؟ » دیدیلر . شفیعلرده : « مستحق
شفاعت اولانلره شفاعت ایتک ایچون اذن و یردی ! حق جل و علا جوق متعالی ، پک
بویو کدر ! » دیدیلر .

فَأَمَّا رَبُّكَ فَكَرَّمْتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ وَابِنَا أَوَّابًا كَلَّمَ عَلَى مَدَىٰ أَوْفَىٰ مَلَائِكَةٍ

یاحمد ! مشرکله : « گوکلردن و یرلردن رزقکنزی و یرهن کیمدر؟ » دی . جوابده
تأخر ایده رلرسه ، سن : « الله عظیم الشاندر، بز موحدلر و سز مشرکله فرقه سندن بری
یا هدایتده یاخود ضلال مینندهدر . » دی .

فَلَا تَسْأَلُونَهُمْ عَنْ أَعْمَارِهِمْ لَانَّهُمْ عَمَّا تَعْمَلُونَ فَلْيَجْمَعُ بَيْنَنَا فَنَفْخُ بَنَاتِنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ
« نه سز بزم گناهلرمزدن مسئؤل اولورسکز ، نه بز سزک عمللرکزدن مسئؤل
اولورز ! » دی .

« ربمژ تعالی و تقدس قیامت گونی بزی ، سزی طویلار؛ صوگرا حتی حکم و موحدلری
مشرکلردن تفریق و مؤمنلری جنته و کافرلری جهنمه ادخال ایدهر . حق جل و علا
حاکم مطلق و هرایکی طرفک لایق اولدینی حکمک عالمیدر . » دی .

قُلْ أَرَأَيْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ كَذَّبُوا بِآيَاتِهِ الْكُبْرَىٰ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا
وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ قُلْ لَكُمْ عِيسَىٰ
بَنُوتُ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْقِطُونَ

مثلی اولمایان الله عظیم الشانه الحاق و اشراک ایتدیگنر شیلری بکا گوسترکز و هانگی
صفت و صلاحیتلرینه بناء اونلره عبادت ایتدیگنری بیلدیرکز . بو اعتقادکزدن واز

کچيگنر ؛ بلکه يگانه مستحق عبادت ، هر آمرنده غالب و هر تدبيرنده حکيم اولان الله عظيم الشاندر ! » دى .

يا محمد ! بز سنى عموم ناسه بشير و نذير اولارق کوندهردك ؛ لکن ناسك ا کثرى بونی بيلمزلر .

و « سوزگزده صادق ايسه گز ، وعد ايتديگنر بوعذاب نه زمان گلير ؟ » ديرلر .
دى که : « سزك ايجون موعود و مهم گون واردر . اوندن نه برلظه تاخرايدهرسگنر ، نه برلظه تقدم ! ... »

۳۱ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِمَنْ نُؤْمِنُ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَكَوَتِرُوا إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْفُونَ بَعْدَ رَهْمِهِمْ بِرَبِّهِمْ
بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ

مکه کافرلری : « بز نه بو قرآنه ، نه ده بوندن اول گلن کتابله ایمان ایدهرز ! »
دیدیلر . یا محمد ! بعضی انکار ایدهلرک حضور رب العالمینده طوردوقلری و بربرلرینه عطف مسئولیتله ضعیفلرک رئیسلرینه : « سز بزى اضلال ومنع ایتسه ایدگنر ، بز مؤمنلردن اولوردق ! » دیدیکلری کورسه ایدک !

۳۲ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا انْخَنَعُوا لَنَا كَمَا خَنَعُوا لَكُمْ يَوْمَ بَيْتِ لَحْيٍ

اوزمان رئیسلری ، ضعیفلره : « حق وارد اولدوقدن صوگرا ، بزى سزى طریق هدادن دوندوردك ؟ خاییر ! .. بلکه سز طریق حقدن اعراض و حقیقی انکار ایتدگنر ! »
جوابی و بربرلر .

۳۳ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا مَا نُنْصِرُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ إِنَّا إِذَا مَا
وَأَسْرَوْا الثَّامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ لَكُمْ وَاعْلَوْا الْبَيْتَ كَمَا مَلَكُوا لَكُمْ أَنْ تُقَاتِلُوا

ضعیفلرده رئیسلرینه : « بلکه سز الله عظیم الشانی انکار و اوکا شریک اتخا ایتهمزی امر ایتدیگنر وقت ، کیجه گوندوز وقوع بولان مکرکز ، بزى طریق حقدن منع

ایتدی ! » ديرلر . و عذابمزی گوردوکلری وقت ، هرايکی طرف ترك ایمان ایتهلرندن حاصل اولان ندامتی اخفا ایلهدیلر . بز ارتکاب کفر ایدهلرک بویونلرینه آتشدن لاله لر طاقدق . اونلر ، آنجاق فعللرینک جزاسیله مجازات اولونورلر .

۳۴ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتَرَفِعُوهُمَا إِنَّا نَمُوتُ مُتْرَفِعِينَ كَمَا فُرُونُ ﴿۱﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ
وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿۲﴾ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۳﴾

هانگی برقریه نه نذیر کوندهردیسهك ، اوقریه نك متمم اولان رئیسلری کوندهردیگنر پیغام برلره : « بز ، سزك ارسال اولوندیگنر شیئی انکار ایدیورز ! » دیدیلر .
« بز ، رسالت و کرامته سزدن داهای اهلز ؛ چونکه بز مال و اولادمن داهای چوقدر . بز تعذیب اولونماز ! » دیدیلر .

یا محمد ! دى که : « ربم تعالی و تقدس دیلهدیگنه رزق بسط و توسیع و دیلهدیگنه تضییق و تقلیل ایدهر ؛ لکن ناسك ا کثرى بونی بيلمزلر .

۳۵ وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّذِي نَقُصُّكُمْ عَنْهَا نَفْزٌ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ الضُّعْفِ
يَمَاجِلُوا وَهُمْ فِي الْفُرَاتِ سَامُونَ ﴿۱﴾ وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آيَاتِنَا مُعَاجِرِينَ أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿۲﴾

موال و اولادگنر ، سزى بزه تقرب ایدهن شی ده گلدر ؛ لکن ایمان ایدهلرک و أعمال صالحده بولونانلرک أموال و اولادی اونلری بزه تقرب ایدهر . اونلرک عمللری سببیه مکافاتلری مضاعفدر . و اونلر جنت کوشکلرنده مکاره دنیویه دن آمیندرلر .
بزى عاجز بر اقاقلری ظن ایدهرک آیتلرمنک ابطاله سعی ایدهلر عذابده مخلصدرلر .

۳۶ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۱﴾

یا محمد ! دى که : « ربم تعالی و تقدس ، قوللرندن دیلهدیگنه رزق بسط و توسیع و دیلهدیگنه تضییق و تقلیل ایدهر . نفاق ایتدیگنر شیلرک عوضی و بربر . حق جل و علا رازقلرک خیر لیسیدر .

٤٠-٤٢ وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ جَمِيعًا فَيَقُولُ لِلَّذِي كَانَ مَوْلَا إِيَّاهُ كُنْ نَايِبَهُمْ فَتَعْبُدُونَ ۖ قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيِّنَا مِمَّا دُونِهِمْ أَتَقُولُ كُنْ نَايِبَهُمْ فَتَعْبُدُونَ ۖ قَالُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَعْبُدُكَ بَعْدَ اللَّهِ وَنَحْنُ عِبَادُكَ خَائِفُونَ ۖ

مشركرى وَ حق جلّ وَ علادن باشقا عبادت ايتديكلىرى شىلىرى جىمىا حشرايتديگىمىز،
 صوگرا ملكله : « بونلرى سىزه عبادت ايدىرلدى ؟ » ديدىمىز زمانى ذكر ايله .
 ملكلر : « حاشا ! اى ربمىز ! سن هرشيدن مته وَ سن بزم ولىز سىك . اونلره بزم
 بىتمىزده موالات يوقدر . بلكه اونلر شيطانلره عبادت وَاغوالرىنه ايمان ايدىرلدى . » ديدىلر .
 حق جلّ وَ علا اونلره : « بوگون عابدىلر ، معبودلر بربگىزه فائده وَ ضرر وىرمه يه
 مقتدرده گلسىكىز . » ديدى . و كافىرلرده : « تكذيب ايتديگىكىز آتاشك عذابى چىكىكىز » دىرز .

وَأَذَانِي عَلَيْهِمْ إِنَّمَا شَأْنِي قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَبْسُطَ كُرْسِيَهُ بَيْنَ يَدَيْكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا آفَافَةٌ
مُفْتَرٍ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْيَهُودُ نَجَسٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مِنْ هَذَا الْأَخْبَرِ مَذِينٌ ۝

حقیقت توحیدی ناطق اولان آیتلر من رسول محترم طرفدن اونلره او قوندیغی وقت، نبی محترمی قصد ایدم رک : « بو ، سزی بابالر گزک عبادت ایتدیگی شیدن منع ایتمک ایسته یین بر آدامدن باشقا برشی دم گلدر ! » دیدیکلری گبی قرآن مبینی ده قصد ایدم رک : « بوده ، الله عظیم الشانه عطف اولونان افترادن باشقا برشی دم گلدر ! » دیدیلر . وَ حق وارد اولدیغی وقت انکار ایدم لر : « بو ، آنجا ق آشکار سحر در ! » دیدیلر .

٤٤-٤٥ وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ * وَلَكِنَّ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا لَبِغُوا مِنْهَا آتَيْنَاهُمْ فَكَانُوا رُسُلًا فَكَفَّ كَانِ بَكِيرٌ *

بِز، اونلره جواز اشراكڭ دليلى حاوى كتابلر ويرمه دك، كه اوقوسونلر و سندن

أَوَّلْ اُونلری اشر اکه دعوت وَ قبول ایتهدیکلری حالده عذاب ایله انذار ایدهن پیغامبر
گوندمر مه ذک، که انذارندن قورقسونلرده اشر اکتی سینلر؛ بو باطل یوله نره دن ذاهب اولویورلر؟
کندیلرندن اَوَّلْ گلنلرده تکذیب ایتدی . بونلر، اَوَّلْ کیلره ویردیگمز قوت ، طول
عمر وَ کثرت مالک اوند برینه اصل اولما دیقلری حالده اَوَّلْ کیلری، پیغامبر لر مزی تکذیب
ایتمه لری اوزرینه هلاک ایتدک ، حاقبت انکارلری ناصل اولدی ؟

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَشْغُوذِينَ ذَوَاتِ أَيْمٍ وَتَمُوتُوا كَمَا مَاتَ آبَاؤُكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ذِكْرٌ لَّهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥٥﴾

يا محمد ! اونلره : « بن ، سزه بر نصيحت ويرهيم . ازدحام وجدال ايمه يهرك خالصاً
لوجه الله مجلسدن ايكيشر ايكيشر ، برر برر قالقوب بنم حالي وَ نبوتى تفكر ايدگيز ؛
حقيقتى بولور ، بيلير سگيز ! » دى . صاحبگزده جتدن اثر يوقدر . او سزى آنحاق
گله جك عذاب شديددن انذار ايدهن نى در .

٥٠-٥١ قل ما سألکم من اخرجکم من ارجی الاعلیٰ لله وهو علیٰ کل شیء شہید * قل ان ربی یتقد ف بالحق علام الغیوب * قل جاء الحق وما یدئی الباطل وما یمید * قل ان ضللت فاما اضل علی نفسی وان اهدیت فبما یوحى الی ربی انہ سميع قریب ﴿٥١﴾

ینه دی که : « بن رسالت ایچون سزدن اجرت ایسته مه دم ؛ اوسزک اولسون . بنم اجرم
آنجاق الله عظیم الشانه عا ددر . حق جلّ و علا هر شیئه مطلّعدر . »

ینه دی که : « ربم تعالی و تقدس ، حتی أنبیایه وحی والقا ایدهر ؛ علام الغیو بدر ! »
ینه دی که : « حق یعنی دین اسلام گلدی ؛ باطل ، اثری گورولمیه چک و تکرار
عودت ایتمه نه چک صورتده زائل اولدی . »

ینہ دی کہ : « حقّدن شاشارسام و بالی نفسمه عاندر . حقّ بولورسام ، ربّم تعالی
و تقدسک وحی ایله بولورم . حقّ جلّ و علا سمیع قریبدر . »

وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ وَأَنَّى لَهُ التَّطَاوُسُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْقَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

یا محمد ! قورتولق ممکن اولمایان قیامت قورقوسی گدیگی و قبردن چیقاریلدیقلری زمان، اونلرک حالی گورسیدیگ .

اوزمان اونلر : « محمد ایمان ایتدک ! » دیرلر . اونلر ایچون مکان بعید یعنی دار تکلیف اولان دنیا به رجوعله ایمانی اکتساب ناصیل ممکن اولور ؟ حال بوکه اولجه دنیا به و اوان تکلیفده محمد علیه الصلوات والسلامک رسالتی انکار ایتدیلر و رسول محترم حقنده غیر لایق و علوشاندن بعید اولان برطاقیم اسنادات مظنونده یولوندیله .

وَجِئِلْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيدٍ ﴿٥٤﴾

ام سالفه دن مشابهلری حقنده یاپیلدیگی، بونلرله امنه لری آراسنده حائل چکیلدی؛ ام سالفه کافر لری کندیلر یی ریب و تهته ایقاع ایدن شک ایچنده ایدیلر .

سورة فاطر

مکده نازل اولشدن - قرق بش ایتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلِكِ رُسُلًا أُولَى الْأَجْزَاءِ شَيْءٌ وَتِلْكَ وَبَارِعٌ يُبْدِي فِي الْحَلْقِ مَا يَشَاءُ ﴿١﴾ إِنْ أَلَّهِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

کافه حمد ، گوکری و یرلری یوقدن وار ایدن ، ایکیشر ، اوچر ، دردر قانادلی ملکری کندیلر پیغامبر لری بیننده واسطه قیلان الله عظیم الشانه مخصوصدر . حق جل و علا مخلوقاتدن ایسته دیگنی تزید ایدر ؛ چونکه هر شیئه قادردر .

مَا يَفْخِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا تُمْسِكْ لَهُا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا تُرْسِلْهُ مِنْ عِزِّهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

الله عظیم الشانک ناسه بذل ایتدیگی رحمتی کیمسه امساک ایدمه دیگی کبی امساک ایتدیگی شیئی ده امساک ایتدیگدن صوگرا کیمسه ارسال ایدمه . حق جل و علا عزیز حکیمدر .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَافٍ ﴿٤﴾ تَوْفِيقُكُمْ

ای ناس ! الله عظیم الشانک احسان بو یوردیغی نعمتک حق ییلگنر . حق جل و علا دن ماعدا گوکردن و یرلردن سزی ارزاق ایدن بر خالق وار میدر ؛ اوندن باشقا معبود بالحق الله یوقدر . ناصیل توحیددن اعراض ایدیورسگنر ؟

وَإِنْ يَكْفُرْ بِكَ فَدَعَاكَ رُسُلُكَ مِنْ قَبْلِكَ وَلَوْلَا اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿٥﴾

یا محمد ! مشرک‌رسانی تکذیب ایدیورلسا، سندن اولکی پیغامبرلرده تکذیب اولوندیلر.
امورک کافه‌سی حق جل و علایه رجوع ایدر .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ارْجِعُوا إِلَى اللَّهِ حَقًّا لَا تَعْبُدُوا لَكُمْ الْحُيُوتَ الدُّنْيَا وَلَا تَعْبُدُوا لِلَّهِ الْقُرُورَ ﴿٦﴾ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ
عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حَزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٧﴾ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٨﴾

ای ناس ! الله عظیم الشانک حشر و جزا حقنده کی وعدی خلفی متصور اولمایان
برحقدر و ثابتدر . حیات دنیا سزی آلاماسین ؛ شیطان سزی مغفرت آیمیه ایله اغفال
ایتمه‌سین !

شیطان سزک عدوگزددر ، اونی دشمن بیلکمز ؛ اونک عونہ‌سی سزی اهل جهنمدن
اولمایا دعوت ایدر .

کافر اولانلر ایچون عذاب شدید و ایمان ایدوب اعمال صالحه‌ده بولونانلر ایچون‌ده
مغفرت و اجر عظیم وارددر .

أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذَمُّ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ
حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٩﴾

شیطان طرفدن تزیین اولونان کفری گوزمل گوروب اوکا انهمساک ایدن ، کفری
چرکین گوروب اوندن اجتناب و ایمانی اختیار ایدن گی میدر ؟ حق جل و علا دیله دیگنی
اضلال و دیله دیگنه هدایت ایدر . یا محمد ! اونلرک عصیان و تکذیبده اصرار لرندن مکدر
اولا ؛ چونکه الله عظیم الشان اونلرک یاپدیقلرینی بیلیر و جزالرینی ویریر .

روزگارلری گونده‌رن ذات اجل و اعلا الله عظیم الشاندر ؛ روزگارلر بولوتلری
سوق ایدر . بولوتلری اولمش یعنی قورومش یرہ سوق و ایصال و اوندن نازل اولان
یاغموړله یری قورودوقدن صوگرا احیا ایدرز . امواتک دیریلہ‌سی ده ایشته بویله‌در .

مَنْ كَانِ يَوْمَ الْعُرَّةِ فَلِلَّهِ الْمِرَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ
السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ يُسَوِّرُ ﴿١٠﴾

هرکیم عزت یعنی شرف و قوت ایسترسه ، الله عظیم الشاندن ایستہ‌سین ؛ چونکه
عزت و شرفک جمله‌سی الله مخصوصدر . عزت طلبی ایچون سرد اولونان کلمه طیبہ یعنی
کلمه توحید و عمل صالح حق جل و علایه صعود یعنی بولتری الله عظیم الشان قبول ایدر .
و عمل صالحی کلمه طیبہ رفع ایلر . رسول محترم حقنده کوتو شیلر دوشونلر ایچون‌ده
عذاب شدید وارددر . اونلرک مکری فاسد و تباه اولور .

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ لَدُنْهِ وَلَا تَنْصَعُ إِلَّا بَعْلًا وَمَا يَكْمُرُ مِنْ مَكْرٍ
وَلَا يَنْقُصُ مِنْ عُمُرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

الله عظیم الشان ، سزی طوپراقدن صوگرا نطفه‌دن خلق ایتدی . صوگرا سزی
ارکک و دیشی ایتدی . حق جل و علانک علمی اولمادیقجا هیچ بردیشی حامل اولماز
و وضع حمل ایتمز . هر ذی حیات آنحاق لوح محفوظده مسطور اولان حیات مقدری
یاشار . اوزون عمرلینک عمر مقدری تنقیص اولونمایاجنی گی قیصه عمرلینک حیات مقدری‌ده
تزیید اولونماز . بوحال الله عظیم الشانه قولایددر .

وَمَا يَسْتَوِي الْخَائِزُ هَذَا عَذَابٌ فَرَاتٌ سَاءَ شَرَابُهُ وَهَذَا مَلْعُ الْجَاهِلِ مِنْ كُلِّ نَجَسٍ لَمْ يَطْرُقْ بَارًا وَتَسْخِرُ جُنُودَ جَلِيلَةٍ
تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاجِرَ لَيَنْتَعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

بری طائی و قاندریجی و ایچی گوزل، دیدری طوزلو صو اولان ایکی دگز مساوی ده گلدر. حال بوکه هر بردن تازه ات یر و طاقند یغکز مزیناتی چیقار یسکز یعنی شجاعت و سخاوت گبی بعض صفتلرده بر برینه بکزه دیکلری حاله، خاصه عظمای اولان فطرت اصلیده مساوی اولمایان مؤمن و کافرلر، بعض خصوصده بر برینه بکزه دیکلری حاله مقصود بالذات اولان صوده، مساوی اولمایان بوده کز لر گیدر لر. فضل الهی بی طلب و نعمت برینه شکر ایتمه کز ایچون سفینه لرک اود کز لرک هر برنده صوبی یارارق یورو دیگنی گورو رسکز.

يَوْمَ الْيَلِ فِي النَّهَارِ وَيَوْمَ الْيَلِ فِي اللَّيْلِ وَتَحْمِلُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ كُلُّ شَيْءٍ لَاجِلِ مَسْئَلٍ ذِكْرُ اللَّهِ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ
وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ يَمِئْتُونَ ﴿١٤﴾

حق جل و علا گيجه بی گوندوزه و گوندوزی گيجه به ادخال ایدر یعنی بونلری اوزالدر و قیصالدر. گونشی، آبی تسخیر ایتدی؛ هر بری أجل مسایه قدار سیر ایدر. بونلری یابان الله عظیم الشان ربکز تعالی و تقدسدر. ملک اونکدر. اوندن باشقا عبادت ایتدیگکز شیلر خرما چکر دگنک اوزرنده کی زار قدار بر شیئه مالک ده گلدر لر.

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَتَوَلَّوْا عَنْهُمْ فَأَنْتُمْ أَعْمَى ﴿١٥﴾
چاغیر بر ساکز سوزکزی ایشیتمز لر. فرض محال اولارق ایشیدر لر سه جواب ویرمز لر. قیامت گونی ده سزک کندیلر بی اشراک و اونلره عبادت ایتدیگکز انکار ایدر لر. سکا هیچ برکیمسه دنیا و آخرتک احوالی خیر اولان الله عظیم الشان گبی خبر ویرمز.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ارْجِعُوا إِلَى اللَّهِ ذِكْرُ اللَّهِ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ﴿١٦﴾
وَمَا ذَلِكُ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٧﴾

۱۷-۱۶

أَيُّ نَاسٍ! سِز هر حالده الله عظیم الشان مفقتر و محتاج سکز. حق جل و علا هر شیدن مستغنی و منعمدر.

دیلسه سزی هلاک ایدر و یرکزه باشقالر بی گتیریر.
بو، الله عظیم الشان ایچون متعذر و متعسر ده گلدر.

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْمِهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُحْشَرُونَ
رَبُّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمِنْ زَكَاةٍ فَآتَاكَمْ زَكَاةً لَّيْنٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ الْبَصِيرُ ﴿١٨﴾

هیچ برکیمسه باشقاسنک گناهی یوکلنمز و بر گناهکار گناهندن باشقاسنه بر شی یوکلتمک ایستسه، یوکلته مز؛ ولوکه یوکلتمک ایستدیگی آدام اقرباسی اولسون. یا محمد! سن، آنجاق عذابندن، غیاباً ربلی تعالی و تقدسدن قورقانیلری و نماز قیلانیلری و چرک معاصیدن پاک اولانیلری انذار ایدر سین. چرک معاصیدن تطهر ایدر لر، کندی نفسلری ایچون تطهر ایدر لر. عاقبت امور منحصر آ الله عظیم الشان راجعدر.

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿١٩﴾ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٠﴾ وَلَا الظُّلُمُوتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢١﴾ وَمَا يَسْتَوِي
الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٢﴾ إِنْ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٣﴾
بِالْحَقِّ نَبَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾

أعمی ایله بصیر یعنی کافرله مؤمن؛
ظلمات ایله نور یعنی باطل ایله حق؛
گولکه ایله صیجاق روزگار یعنی ثوابله عقاب مساوی ده گلدر.
دیریلرله اولولرده یعنی مؤمنلرله کافرلر مساوی ده گلدر. الله عظیم الشان دیله دیگنه هدایتی اسماع و توفیقی احسان ایدر. یا محمد! سن قبرده کیلره یعنی کفرده اصرار ایدر لرله ایشیتدیرمه مزسک.

سن، نذیردن باشقا برشی ده گلسک.
یا محمد! بز حقی اولارق سنی بشیر و نذیر گونده ردک. ائم سالفه دن هیچ برامت یوق که اوکا نذیر گلمه مش اولسون.

۲۶-۲۵ وَإِنْ يَكْذِبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٥﴾
ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٦﴾

مشرکوں نے تم کو کذب سے متنبہ کیا ہے، ان لوگوں نے پہلے ہی تم کو کذب سے متنبہ کیا ہے، ان کے پاس کتابیں آئی ہیں جو تم کو سچا اور جھوٹا بتا دیتی ہیں۔
وہ جو تم کو کذب سے متنبہ کیا ہے، ان کے پاس کتابیں آئی ہیں جو تم کو سچا اور جھوٹا بتا دیتی ہیں۔
وہ جو تم کو کذب سے متنبہ کیا ہے، ان کے پاس کتابیں آئی ہیں جو تم کو سچا اور جھوٹا بتا دیتی ہیں۔

۲۷ أَلَمْ نَرِ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ ثَمَرَاتٍ مُتَنَافِسَةً لُؤْلُؤًا وَنَحْلًا فَظَهَرَ الْوَسْطَى الْوَعْدِ ﴿٢٧﴾
فَخَلَقْنَا لِكُلِّ لُؤْلُؤٍ وَنَحْلٍ سَوِيًّا ﴿٢٨﴾

بیلز میسک، کہ اللہ عظیم الشان سہا دن صو ایندیردی ؛ اونکله مختلف الالوان میوہلر
یتیشدیردک و طاعلرده بیاض و مختلف الالوان قیرمزى و سیاه یولر آچدق .

۲۸ وَمِنَ الشَّجَرِ الذَّوَابِ وَالْأَنْفُسِ فَخَلَقْنَا لِكُلِّ شَيْءٍ مِّنْهُ سَوِيًّا ﴿٢٨﴾
بِرِّزْ عَفْوَ

ایشته بویله مختلف رنگلرده انسانلر ، حیوانلر ، قویون ، کچی ، دوهه و صیغیرلرده
یاراندق . اللہ عظیم الشاندن آنجاق عالم اولان قوللری قورقار . حق جل و علا عزیز
غفوردر .

۲۹-۳۰ إِنْ يَتْلُوَنَّ مِنْكُمْ آيَاتُ الْقُرْآنِ فَأَوْفُوا بِوَعْدِهِمْ فِي حَتْمِ يَوْمَ ذَلِكَ إِتَّفَاقًا ﴿٢٩﴾
لِيُؤْفِقَهُمْ جُورَهُمْ وَيُزِيلَهُمْ مِنْ نَفْسِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

حق جل و علانک کتابی اوقومقدہ دوام ایدہنلر ، نماز قیلانلر و احسان ایندیگم
شیلردن سراً و علناً اتفاق ایدہنلر کسادى اولمایان تجارتی رجا و امید ایدہنلر .

اونلرک اجرلرینی تماماً ویرمک و فضل و عنایتندن تزیید ایتمک ایچون اوتجارتده کساد
یوقدر . حق جل و علا گناہلری مغفرت ، طاعتلره مکافات ایدہر .

۳۱ وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾

یا محمد ! سکا وحی ایندیگم قرآن مبین کتب سالفہی مصدق اولارق حقدر . اللہ
عظیم الشان قوللرینک بواطن و ظواہرندن خیر بصیردر .

۳۲ ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ
إِذْ يَزِيلُ اللَّهُ ذَلِيلَ أَهْلِ الْفَضْلِ الْكَبِيرِ ﴿٣٢﴾

صوگرا ، اوقرآن مبینی قوللرمدن اصطفی و اختیار ایندیگم امتک میراث ایندک .
او امتدن بر قسمی موجبجہ عملده تقصیرله نفسنه ظلم ایندی . بر قسمی أغلب اوقاتده
موجبجہ عمل ایلہدی . دیگر بر قسمی ده اللہ عظیم الشانک اذنیله خیرات و حسناتده مسابقت
ایندی ؛ بومسابت اللہ عظیم الشانک فضل کبیریدر .

۳۳-۳۵ جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجَلِّونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾ وَقَالُوا الْحَمْدُ
لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنْنَا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾ الَّذِي آتَانَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَإِيْمَتُنَا فِيهَا
نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾

بوفضل کبیر ، جنات عدندر ؛ خیرات و حسناتده مسابقت ایدہنلر اورایه گیرہرلر .
و اوراده آلتون و اینجیلرله مرصع بیلہزیکلر طاقینیرلر . اونلرک اوراده لباسی ایپکدر .
اونلر جنتہ گیرنجہ : « بزدن حزنی ازاله ایدہن اللہ عظیم الشانہ حمد اولسون ! ربمز
تعالی و تقدس گناہکارلره مغفرت و مطیعلره احسان ایدہر ! »

« او ، اللہ عظیم الشان ، کہ بزى فضل و انعامیلہ دار بقا اولان جنات عدنه ادخال ایندی .
اوراده بزم ایچون یورغونلق و بزگینلک یوقدر . » دیرلر .

۳۶-۳۷ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفَ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَاذِبٍ ﴿٣٦﴾
وَمَنْ يَضْطَرُّ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا لِمَا نَعْمَلُ مِنْ غَيْرِ الذِّكْرِ الَّذِي كَانَ نَفْسُكَ أَوْ لَمْ تَجِزْ كَمَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنَ الذِّكْرِ
وَجَاءَ كَرُّ الْبَازِ فَنَذَرُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٣٧﴾

ارتکاب کفر ایدہ نلر ایچونده نارجهنم واردر . اوراده موت ایله محکوم اولمازلر، که اولوبده استراحت ایستینلر . عذابلری ده تخفف ایتمز . کافرلری ایشته بویله جزالاندیریرز . اونلر ، اوراده فریاد واستغاثه ایدہرلر : « ای ربم ! بزی چیقارده اولکی عمللرمزک غیری أعمال صالحده بولونالم ! » دیرلر . طرف الہیدنده : « سزی ، دوشونن کیمسه نک دوشونه جدی قدار ، یاشامادیقی ؟ سزه پیغامبر گلہدیمی ؟ عذابی چککیز ! ظالمردن عذابی دفع ایدہجک کیمسه یوقدر ! » جوابی ویریلیر .

۳۸-۳۹ إِنْ لِلَّهِ عَالِمُ الْغَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْغُلَافَ فِي الْأَرْضِ
فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا مُتَّعًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾

الله عظیم الشان کوکلرک ویرلرک غیبی بیلیر . اوکا هیچ برشی خفی ده گلدر ، چونکه او قیلرده کی مضمراته مطلعدر .

او ، سزی یر یوزنده استخلاف ایدہن و سزه مقالید تصرفی ووروب منافع ارضی اباحه ایدہن ذات أجل واعداد . بونعمتلری انکار ایدہنلرک وبال کفرلری نفسلرینه طأدر . کافرلرک کفری ربلی تعالی و تقدس عندنده غضبدن باشقا برشی تزید و کافرلرک کفری حرمان وزیاندن باشقا برشی تولید ایتمز .

۴۰ قُلْ إِنْ أَرَادْتُمْ تُشْرِكُوا كَمَا الَّذِي نَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَا ذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ
أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا يَتَّبِعُونَ عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِنْهُ بَلْ أَزِيدُ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِعْزَازًا ﴿٤٠﴾

یا محمد ! مشرکله دی که : « الله عظیم الشانن باشقا عبادت ایتدیگنر شیلری

کوردگرمی ؟ اونلر یر یوزنده نه خلق ایتدیلر ؟ بکا گوسترکیز ! یوقسا اونلرک سہاوتی خلقدہ الله عظیم الشانہ اشتراکریمی واردر ؟ یوقسا اونلری شریک آنخا ایتدیگمزی ناطق کتاب گونده ردکده مشرکله دخی اوکتابہ استناداً اشرا کدهمی بولونویورلر ؟ بلکه ظالم ، بربرلرینه آنجاق آلدادیچی باطل شیلری وعد ایدہرلر ! »

۴۱ إِنْ لِلَّهِ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَا أَزْأَمْنَا مِمَّا فَمِنْ أَحَدٍ مِنْ عِبَادِهِ إِنَّهُ كَانَ
حَكِيمًا عَفُورًا ﴿٤١﴾

الله عظیم الشان گوکلری ، یرلری زوالدن محافظه ایدہر . بالله ! گوکلر ، یرلر زوال بولورسا ، اونلری الله عظیم الشانن صوگرا کیمسه طوتاماز . حق جل و علا حلیم غفوردر .

۴۲-۴۳ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَنُجِئَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ
الْأَوَّلِينَ ﴿٤٢﴾ إِنْ تَكْفُرُوا أَفْئِدَتُكُمْ عَنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ فَفَلْيُؤْخَذُوا بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ
الْأَوَّلِينَ ﴿٤٣﴾ فَلَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ أَوْ لَنُؤْخِذَنَّكُمْ بِبَيِّنَاتٍ

قریش ، کندیلرینه پیغامبر گلیرسه ، هرامتدن داها زیاده اطاعت وانقیاد ایدہجکلرینه مؤکدا یمین ایتدیلر . اونلره پیغامبر یعنی محمد علیه الصلاة والسلام کلدیگی وقت ، اونلرک آنجاق حقندن تباعدلری تزاید ایتدی .

یر یوزنده استکبارلری و فعل قبیحده بولونمالری تزاید ایتدی . فعل قبیح ، فاعلندن باشقاسی احاطه ایتمز . اونلر ، ام سالفه دن پیغامبرلری تکذیب ایدہنلری تعذیبده جاری اولان عادت الہدن باشقا برشیته انتظار ایتمزلر . سنت الہیه ، جزا اعتباریله تبدل ایتیمه جگی کی استحقاق جزا اعتباریله ده تحویل ایتمز .

۴۴ اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكُنُوا اسْتَدْرَجْتَهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ لِلّٰهِ
لِيُخْرِجَنَّ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ اَنْهٗ كَانَ عَلَيْكُمْ قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

اونلر ، ير يوزنده گزوب کندیلرندن اولکیلرک عاقبتی ناصیل اولدیغنی گورمه یورلرمی؟
حال بوکه اولکیلر داها قوی ایدیلر . گوکارده و یولرده حق جل وعلایی عاجز براقاجق
هیچ برشی یوقدر . الله عظیم الشان علیم قدیردر .

۴۵ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَلٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ اِلَى الْاَجَلِ مُسَمًّى
فَاِذَا جَاءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهِۦ بَصِيرًا ﴿٤٥﴾

الله عظیم الشان ، ناسی گناهلریله مؤاخذه ایتمک ایسته سیدی ، شؤم معاصیلری
سببیه یر یوزنده هیچ برزی روح براقازدی . لکن اونلری أجل مسایه یعنی یوم قیامته
قادار تأخیر ایدر . أجللری گلدیگی وقتدهده حق جل و علا قوللری حقنده بصیردر ؟
جزالریخی ویریر .

سورة یس

مکده نازل اولشدیر — سکسان اوچ آیتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۶-۱ یَس ۞ وَالْقُرْآنِ الْحَکِیْمِ ۞ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِیْنَ ۞ عَلٰی صِرَاطٍ مُسْتَقِیْمٍ ۞ تَنْزِیْلَ الْغَیْزِ الرَّحِیْمِ ۞
لِنُنْذِرَ قَوْمًا مَّا اَنْذَرْنَا اَبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُوْنَ ۞

یس .

یا محمد ! قرآن حکیمه قسم ایدرم ؟

سن ، محقق پیغامبرلردنسک .

أقوم شریعتله گوندهریلن پیغامبرلردنسک .

قرآن حکیم ، عزیز ورحیم اولان الله عظیم الشانندن منزلدر .

حق جل و علا ، اونی سکا بابالری انذار اولونمایوب غافل قالان قومی انذار ایچون ،

تنزیل بویوردی .

۱-۷ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰی اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۞ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ غَلَآلًا فَهُمْ اِلٰی الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْحَحُوْنَ ۞
وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ سَدًا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًا فَاَعْشَيْنَا مِنْهُمْ فَبُصُرُوْنَ ۞ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ اَنْذَرْتَهُمْ
اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۞

بالله ! عصیانده حدی تجاوزلری سببیه اوقومک اکثری اوزرینه ، الله عظیم الشانک
وعیدی یعنی عذابی حق اولدی . اونلر ، کفری اختیار ایتمهلرندن طولایی ایمان ایتمزلر .
اونلرک بویونلرینه ، چکه لرینه قادار واران وباشلریخی آگمه یه وایکی طرفه دوندورمه یه

مانع اولان لاله لر طاقدق . اونلر ، ناشلرني يوقارى قالدیرمشلر وگوزلرني قابامشلردر ؛
حق گوره مزلر .
بونکله برابر اونلرک اوکلرنده ، آرقالرنده سد يادق و او سدله گوزلرني قابادق .
اونلر ، دلائل قدرت و طريق هدايتي گورمزلر .
يا محمد ! اونلري انذار ايمه کله ، ايمه مه که مساويدر ؛ اونلر ، ايمان ايتزلر .

إِنَّمَا تُذَكِّرُونَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يَسْتَعْجِلُونَ بِهَا

سن ، آنجا قرا نه اتباع و رحمانک غائب اولان عذابندن خوف ايده ني انذار ايده رسک .
عذابدن قورقان اوکيمسني مغفرت و جنت ايله تبشير ايت .

إِنَّا نَحْنُ الْمُغْنِيُونَ وَنُكَفِّرُ مَا قَدَّمُوا وَإِنَّا لَهُمْ وَكَلِيلٌ

بز ، اولولري ديرليتيز و اونلرک حال حياتلرنده ايشله دیکلري ايشلرله ماملرندن
صوگرايه قالان اثرلرني ده لوح محفوظده يازارز . هر شئي لوح محفوظده تحریر و ضبط ايتدک .

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقُرْبِيِّ إِذْ جَاءَهُمُ الْمُرْسَلُونَ إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ الْمُرْسَلِينَ فَكَذَّبُوا عَنْهُمْ فَتَنَّا لَهُمُ
فَقَالُوا إِنَّا إِلَهُكُمْ مُسْلِمُونَ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا كَذِبُونَ

يا محمد ! اونلره اصحاب قريه يي يعني انطاكيه اهلينسي مثال ضرب يعني اونلرک غرابنده
مثل اولان حاللرني ، عيسى عليه السلامک رسوللرينک اونلره گلديکي وقتي ذکر ايت .
قريه اهلينسه اولايکي رسول گونده ردک ؛ اونلري تکذيب ايتديلر . اوچنچي
رسول ايله تقويه ايتدک ؛ بونلر ، قريه اهلينسه : « بز ، سزي دينه دعوت ايچون
گونده ريلدک ! » ديديلر .

اهالي ده : « سز ، بزم کي انساندن باشقا برشي ده گلکسز ؛ بزم فضل و رجحانکسز
بو قدر . رحمان ، برشي ازال ايمه دی . سز ، يالانچيدن باشقا برشي ده گلکسز ! » ديديلر .

قَالُوا إِنَّا نَبِئُكُمْ إِنَّا إِلَهُكُمْ مُسْلِمُونَ وَمَا عَلَيْنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ قَالُوا إِنَّا نَطَّيَّرُكُمْ
لَكُمْ لَنْ نَنْتَهُوا لَكُمْ وَنَحْنُ نَحْنُ مُنَادٍ إِلَيْكُمْ قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ لَنْ نَكْرَهَ إِلَيْكُمْ قَوْمٌ
مُسْرِفُونَ

رسوللرده : « محقق بزم ، سزه مرسل اولديقمزي يعني سزي دينه دعوت ايچون
گونده رلديگمزي ريمز تعالی و تقدس بيلير ! »

بز ، بلاغ ميپندن يعني رسالتزي ظاهر آتيليدن باشقا برشيله مکلف ده گلز . « ديديلر .
اهالي : « بز ، سزکله تشاؤم ايتدک . بالله ! بوسوزلرکزدن واز گچمز سه کز ، سزي
طاشلار و عذاب اليم ايله تعذيب ايده رز ! » ديديلر .

رسوللر : « سزک سبب تشاؤمکسز سزکله برابرر ؛ سوء عقیده و اعمالکزددر .
« سز ، سعادتكزي موجب اولان شيلرله وعظ ونصيحت اولونسا کز ، تشاؤم
ايده رميسکز ؛ وعظ ونصيحت سبب تشاؤم اولماز ؛ لکن سز ، عصيانده حدی تجاوز
ايمه يي عادت ايده ن قومسکز ! » ديديلر .

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ اتَّبِعُوا مِنْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُمْ وَهُمْ مُهْتَدُونَ
وَمَا إِلَا أَعْبُدُوا الَّذِي فَطَرَنِي وَالْيَوْمَ رُجْعُونَ إِيَّاهُ فَتَحْمِلُونَ وَاتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
شُرَكَاءَ لَا يُنْقِذُونَ إِنْ إِذَا الْبُزُلُ الْمُجِينُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا كَذِبُونَ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالُوا يَا لَيْتَ
قَوْمِي يَحْكُمُونَ بِمَا عَفَرْنَا لِي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكَرَّمِينَ

او اثناده اقصى بلده دن قوشارق برآدام (۱) گلدی . انطاكيه اهلينسه : « ای قوم !
سزي دينه دعوت ايچون گونده ريلنلره اتباع ايدکز ! »

ايضاح

(۱) بوآدام ، حبيب التجار ابدی .

« سزدن نصیحت و تبلیغ رسالت ایچون اجرت ایسته مه یں ورشد و هدایت ایله متصف اولانلره اتباع ایدگز ! »

« بن ، خی خلق ایدنه نیچون عبادت ایتمه ییم ؟ جمله گز ، او خلق عظیم الشانه رجوع ایدمه رسکز ! »

« الله عظیم الشاندن باشقاسنی الهلرمی اتخا ایدینه ییم ؟ رحمان حقمد بر سوء حال مراد بویورسا ، « اونلرک شفاعتی بگا فائده و برمز و اونلر خی قورتاراما زلر ! »

« بن ، حق جل و علادن باشقا معبود اتخا ایدمه رسم ، آشکارضاله دوشمش اولورم ! »
« بن ، سزی خلق ایدنه ربکز تعالی و تقدسه ایمان ایتدم ؟ ایشیدگز و شاهد اولگز ! » دیدی .

بونک اوزرینه اهلالی اونی اولدوردی و اوگا : « جته گیر ! » دنیلیدی . اوده :
« کاشکی قوم بیلسه لردی ! »

« ربم تعالی و تقدسک خی یارلیغادینی و بگا اکرام ایتدیگنی بیلسه لردی ! » دیدی .

۳۰-۳۸ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ۝ اِنْ كُنْتُمْ اِلَّا صَيِّغَةٌ وَاَهْلَ فَاذَاهُمْ خَاوِدُونَ ۝ يٰحَسْرَةً عَلَی الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَّسُولٍ اِلَّا كَانُوْا بِهِ يَسْتَهْزِؤْنَ ۝

حبیب النجارک قتلندن سوگرا ، بزقومی هلاک ایتک ایچون گوکدن ملکر گونده رمه دک ؛
گونده رمک حکمت مزده موافق ده گلدی .

اونلری هلاک ایدنه شی ، جبرائیلک بر صیحه سندن عبارت ایدی ، که اونکله همان آتش سوزگی سوندیلر .

حسرت و ندامت او قوللره ، که کندیلرینه گلن پیغامبرلره استهزا ایدهرلر .

۳۲-۳۱ اَمْ رَوَّاهُمْ اَهْلُكُمْ فَلَمْ يَنْهَوْهُمْ عَنْهُمْ اَنْ يَّهْتَفُوا بِالْاَشْجَارِ اَصْحَابًا لَّيْسَ لَهُمْ خُشُوْعٌ ۝ وَاِنْ كُلُّ لُحْمٍ اَجْمَعٍ لَّدَيْنَا ۝

اونلر ، کندیلرندن اول بر چوق امتلری هلاک ایتدیگمزی و او امتلرک گیدوب کلمه دیکلرینی بیلمه دیلمی ؟

بونلرک جمله سی قیامت گونی عندالهی مزده جمع و حشر و حساب ایچون احضار اولونورلر .

۳۵-۳۳ وَاَيُّ لُحْمٍ اِلَّا اَرْضٌ لَّيْسَتْ اَحْيَا هَا وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًا فَنَهَّ يٰكُوْنُ ۝ وَجَعَلْنَا فِيْهَا جَنَاتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَاَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيْهَا مِنَ الْعُيُوْنِ ۝ لِيَاْكُلُوْا مِنْ ثَمَرِهِۦ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدِيْهِمْ اِلَّا يَسْكُرُوْنَ ۝

قورو یرونلره عظیم بر آیت و بعثه دلالت ایدنه بر علامتدر . یا غمورلره قورو یری احیا و اورادن بعضی یدیکری حبوبات اخراج ایتدک .

اویرده خرما و اوزومک انواعندن باغچلر یاراتدق و اوراده بعض پیکارلر آیتدق .
بوفلمز ، اوباغچلرک میوه لرینی و میوه لرندن استخراج ایتدیکری شیلری یمه لری ایچوندی . بونم الهیه ایله تنم اولورلرده شکر ایتمزلمی ؟

۴۰-۳۶ سُبْحَانَ الَّذِیْ خَلَقَ لَآرْوَاحَکُمْ اَنْ تَبْتَیْ اَرْضٌ مِّنْ اَرْضٍ وَمِمَّا لَا یَعْلُوْنَ ۝ وَاَيُّ لُحْمٍ اِلَّا لَیْلٌ نَّسُجُ مِنْهُ النَّهَارُ فَادَّاهُمْ مَطْلُوْنَ ۝

وَالشَّمْسُ تَجْرِیْ لِنُسُجٍ ۝ لَهَا ذٰلِکَ تَقْدِیْرٌ الْعِزِّ الْعَلِیِّ ۝ وَالْقَمَرُ قَدَرًا مِّنْ زُلَّ حَتّٰی مَا کَانَ لِرُجُوْنِ الْقَدِیْرِ ۝ لَا الشَّمْسُ یَنْبَغِیْ لَهَا اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّیْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَکُلٌّ فِیْ فَلَاکٍ یَّسْجُوْنَ ۝

ارضک انبات ایتدیکی شیلردن و نفسلردن و دهاها بیلمه دیکری شیلردن انواع و اصفاف خلق ایدنه ذات اجل ، شانه لایق اولمایان شیلردن تنزه و تباعد ایتدی .

کیجه ده اونلر ایچون بعثه دلالت ایدنه بر آیتدر ؛ گوندوزی ازاله ایدنجه اونلر همان ظلمت لیله داخل اولورلر .

شمسک کندی مستقرنده جریانی دخی اونلر ایچون آیتدر . گونشک بوجریانی ، امورنده غالب و علمی هرشیئی محیط اولان حق جل و علانک تقدیر و تعییندر .

قرمه منزلت تقدیر و تعیین ایتدک . حتی اومنازله نوری تناقص ایدمه ایدمه دوزر ، قورومش و یای گبی اگیلمش خرما صالقیمی چوپ گبی اولور .

نه گونش آیه یتشه بیلر و نه کیجه گوندوزی گچر ؛ بونلرک هربری فلکده سیرایده رلر .

۴-۱ وَاَيُّ لُحْمٍ اِلَّا نَاحِلَةٌ اَدْرَبَتْهُمْ فِی الْفَلَکِ الْمَشْرِقِ ۝ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِ مَا رَزَقُوْهُمْ وَاَرْسَلْنَا نُفُوسَهُمْ

فَلَا صَرِیْحٌ لَهُمْ وَلَا هُمْ یُقْلَدُوْنَ ۝ اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا ۝ الْحَجِیْنِ ۝

برای تجارت گونده ردیکلری ذریتلرینی طولو سفینه به تحمیل ایتمه مزده اونلر ایچون برآیتدر .

اونلر ايچون سفينه يه مائل بينيله جك شيلرده خلق ايتدك .
ايسته سويدك ، اونلري غرق ايدردك . اونلري كيمسه قورتاراماز ، كنديلري ده
قورتولامازلردى .

اونلری آنجا بزم رحمت و انقضاء اجلرینه قدار مستفید ایتمه من قوراردی .

وَإِذْ أَيْقَلْهُمْ تَقْوَاهُ يَنْدَبُكُمْ وَمَا خَلَقَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٨﴾ وَمَا بَأْسُهُمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ

لَا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِذِ ابْتَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ أَتَمَّوْا عِمَارَ رَبِّكُمْ أَتَمَّوْا قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
أَنْطِقُوا مِن لِّسَانِ اللَّهِ أَنْطِقُوا أَنْ تَبَيَّنَ الْأُفُفُ مِمَّا لَكُمْ بِهِ قُلْ قَوْمِي أَنَا نَدْعُوا إِلَىٰ حَقٍّ أَنْتُمْ حُكُّوهُ

اونلره : « نائل رحمت اولما کئز وَ قور تولما کئز رجاسیله سزی احاطه ایدن آفات وشداندن صاقنکئز ! » دنیلیدی وقت اعراض ایدر لر .

اونلره ، ربلى تعالى وَتَقْدَسْكَ آيَتِلَرْدَن هِيچ بر آيت گلمز، كه اعراض ايتمه سينلره .
اونلره : « اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِكْ سِزَه وِردِيگي رِزقِلَرْدَن اِنْفَاق ايدِگُز ! » دِيندِيگي وَقت،
ارتكاب كُفر ايدِملر ، قبول ايمان ايدِملره : « اللَّهُ عَظِيمُ الشَّانِكْ ايسْتِه سِه يَدِي اطعام
ايدِجگي كيمسِه يَ اطعامي ايدِمل ؟ سِز بَوأمُر گُزلَه أَشْكار ضَلالَه سَكُز ! » دِزلر .
رسول مَحْتَرَم ايلَه مُؤْمَنلره : « سِوز گُزْدَه صَادِق ايسِه گُز ، بُو وَعْد بَعَث نَه زَمَان
وَاقِع اولور ؟ » دِزلر .

٤٩-٥٠ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا الصَّخْرَةَ وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٥٠﴾ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥١﴾

اونلر ، صيحه واحدهدن يعنى صورك نفعندن باشقا برشيئه انتظار ايتزلر . صيحه
واحدہ وقوع بولونجا ، اونلری یکدیگریله خاصمه ایتکدeler ایکن هلاک ایدر .
هیچ برشیئی توصیه و اولرینه رجوعه مقتدر اولما یارق جلہ سی اولدینی یرده اولورقالیر .

٥١-٥٤ وَنَفَخَ فِي الصُّورِ فَادَّاهُم مِّنَ الْأَجْدَاسِ إِلَى دِيَارِهِمْ يَنسِلُونَ ﴿٥١﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا ۚ هَٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَّقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾ إِن كُنتَ إِلَّا صَيَّحَةٌ وَاحِدَةٌ ۚ فَادَّاهُم مِّمَّ جَمِيعٍ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُلَظْمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ الْأَمْوَالَ كَيْفَ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

تسکرار صور نفخ اولون دینی وقت همان قبرلرندن قالقوب حضور الهی به سرعتله گیده رلر.
قبرلرندن قالدقلری وقت : « ویل بزه ! بزی قبرلر مزدن کیم بعث ایتدی؟ » دیرلر.
ملکلرده : « بو ، رحمانک وعد و پیغمبرلرئده صدق ایله بیان ایتدیکلری شیدر . »
جوانی و برر لر .

بوفخ صور دخی صیحه واحده دن باشقا برشی ده گلدر . ایکنجی صیحه اوزرینه همان جمله سی حضور مزده حاضر بولونورلر .

اونلره : « بوگون هيچ كيمسه يه ظلم اولونماز و سز عمللر كزك جزاسندن باشقا برجزا ايله جزالانماز سگيز ! » دينير .

٥٨-٥٥

إِذَا صَابَ الْجَنَّةَ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ ۖ فَآكُمُونَ ۝ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكُونَ ۝ لَهُمْ فِيهَا
فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ۝ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَجِيمٍ ۝

بوگون ، اهل جنت بہجت و تلذذ ایچندہ مشغول و مستغرقدرلر .
 اونلر و زوجہلری گولگہلردہ تختلر اوزرینہ یاصلا نیرلر .
 اونلر ایچون اورادہ انواع فواکہ و لذائذ و ہر ایستہ دیکلری شیلر واردر .
 رب رحیم ، اونلرہ لطفاً سلام ویریر .

٦١-٥٩ وَاِمْتَارُوا الْيَوْمَ اِيَّاهُمُ الْمَجْرُمُونَ ﴿٥٩﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ نَارِي اَدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾
وَإِنَّا نَعْبُدُوْهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيْمٌ ﴿٦١﴾

بوگون مجرملره : « اُی مجرملر ! مؤمنلردن آیریلگیز ! » دینیر .

أى بنى آدم ! بن سزه شیطانه عبادت ایتمه یکنز یعنی اونك وسوسه سنه قایلما یکنز دییه
أمر ایتمه دمی ؟ اوسزك آشکار دشمنکنز در دیمه دمی ؟
بکا عبادت ایدکنز ، طوغرو یول بودر .

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٦﴾
إِصْأَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٨﴾

بالله ! اوسزدن بر جوق خلقی اضلال ایتدی . اونك آز دیردینی خلقك آثار عسیاتی
گوریورسکنزده عقوبتترینك سببی آزیغیلقلری اولدیغنی تعقل ایتمه یورمیسکنز ، دیمه دمی ؟
ایشته بو سزه وعد اولونان جهنمدر .
بوگون انکارکنز سببیه اورایه گیرکنز !
بوگون اونلرك آغیزلری مهرلرز . یادیقلری أفعالی بزه ألری سویلر و آیقلری
شهادت ایدر .

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُصِرُّونَ ﴿٦٩﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَمَمَسْنَاهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ
فَمَا اسْتَبَقُوا صُرُتَنَا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٧٠﴾ وَمَنْ نُفَخِّنْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْغِيظِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٧١﴾

دیله سدیدك ، گوزلری بلیرسز یعنی سیلمه کور ایدردك . اوحالده اونلر ، عادتلی
وجه ایله یوللرینه کیتمك ایستلرسه ، ناصیل گورورلر ؟
دیله سدیدك ، اونلری یرلرنده مسخ یعنی صورتلری تغییر و قوتلری ابطال ایدردك .
کیتمه یه ، کلمه یه مقتدر اولمازلردی .

برینه اوزون عمر و یررایسهك ، اونی عکسنه چویریرز ؛ گیتدجه ضعیفی تزايد ، قوتی
تناقص ، بدنی تنقص ، شکل و صورتی تبدل ایدر ؛ جوجوق گبی اولور . بوکا مقتدر
اولانك طمس و مسخه قادر اولدیغنی تعقل ایتزلمی ؟

۷-۹ وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾ لِيُنذِرَ مَنِ كَانِ خَائِفًا وَيَتَّقِيَ اللَّهَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٩﴾

بز ، نبی محترمه شعر اوگره تمهك و اوکا شعر یاقیشماز . اوکا نازل اولان شی موعظه دن
و قرآن میندن باشقا برشی ده گلدر .

نزولی ده دیرلری یعنی مؤمنلری انذار ایتمه سی و کافرله قول عذابك حق اولما سی
ایچوندلر !

۷۱-۷۲ أَوَلَمْ نَرِ أَنَّ الْإِنْسَانَ إِنَّمَا هُوَ نُطْفَةٌ فَإِنَّا فَكَّرْنَا فَأَتَيْنَا لَهَا لُبًّا أَلَمَّا لَمْ يَلِكُونَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا
يَأْتُونَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

دوشونمه یورلری ، که بز شریك و معین اولمقسزین ، یادیغمز شیلر میاننده اونلر ایچون
أنعام یعنی دهوه ، صیغیر ، قویون و کچی خلق ایتدك ؛ اونلر بوأنعامه مالکدرلر .
بوأنعامی اونلره منقاد ایتدك ؛ برقسمنه بینلر و برقسمنی یرلر .

اونلرده باشقا منفعتلری ده واردر ؛ سوتلری ده ایچرلر ، بونعتلرله متعم اولورلرده
شکر ایتزلمی ؟

۷۶-۷۷ وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّهُمْ قُلُوبٌ يَنْصُرُونَ ﴿٧٦﴾ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُحَضَّرُونَ ﴿٧٧﴾
فَلَا يَخْشَوْنَ قَوْلَهُ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يَسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٨﴾

یاردیلری گورمك امیدله الله عظیم الشاندن باشقاسنی آلهلر تخذ ایتدیلر .
او آلهلر ، نصرتلرینه مقتدر ده گلدرلر ؛ حال بوکه اونلر الله اتخا ایتدیكلری پوتلری
محافظه ایدرلر .

یا محمد ! کافرلرك سکا شاعر و مجنون دیمه لری سنی محزون ایتمه سین . اونلرك اخفا
و اعلان ایتدیكلری شیلری بز بیلر و جزالری و یریرز .

۷۷-۷۸ أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾ وَصَرَّبْنَا نَاعْتَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ نَحْيِي الْعِظَامَ
وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

انسان بيلمزمی که بز اوئی خسیس اولان نطفه دن خلق ایتدک . او ، بزه همان آشکار
و شدید الحوصمه دشمن اولدی .

کندیخی خلق ایتدیگمزی اونودوب بزه مثل ضرب ایتدی یعنی شانزه لایق اولمایان
غریب سوزلر سویله دی . و « چورومش کیگی کیم دیریتیر ؟ » دیدی .

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿١٠٠﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الشَّجَرَةَ الْأَخْضَرَ نَارًا
فَإِذَا الْشَّجَرَةُ تَقُولُ ۖ أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِكَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿١٠١﴾ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١٠٢﴾

۸۲-۷۹

یا محمد ! دی که : « اوئی اول دفعه انشا و ایجاد ایدن احیا ایدر . مخلوقاتک کافه سی
و هر برینک کیفیت خلقی مفصلاً بیلیر . »

« سزک ایچون یاش آغاچدن آتش خلق ایدن احیا ایدر . سز خلق ایتدیگی آتشی
یا قارسکزده یاش آغاچدن آتش خلقنه مقتدر اولانک چورومش کیگری احیایه مقتدر
اولدیغنی تسلیم ایتیز میسکز ؟ »

گوکری و یرلری خلق ایدن مثلی خلقه مقتدر ده گلمیدر ؟ اوهت ! مقتدردر
و او خلاق علیمدر .

اونک امری ، برشی اراده بووردیغنی وقت ، اول ! دیمکدن یعنی قدرتی اوکا تعلیق
ایتمکدن عبارتدر ؟ اوده اولور .

فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدَأُ الْمَلَكُوتَ كُلَّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٠٣﴾

۸۳

هر شئیک ملکوتی (۱) ید قدرتنده اولان الله عظیم الشان شاننه لایق اولمایان شیلردن تنزه
وتباعد ایتدی . جمله گز اوکا رجوع ایدر سکز !

ایضاح

(۱) ملکوت ، ملک عظیم ، عز ، عظمت ، سلطنت و عالم غیب معنارینه گلیر .

سورة صافات

مکده نازل اولشدیر - یوز سکسان ایکی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ﴿١﴾ فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا ﴿٢﴾ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٣﴾ إِنَّ إِلَهُكُمُ لَوَاحِدٌ ﴿٤﴾ رَبُّ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ﴿٥﴾

۵-۱

مقام عبودیتده علی مراتبهم صف صف طوران ،
و أجرام علویه و سفلیه ده مأمور اولدوقلری وجه ایله تدبیر ایدن ،
و الله عظیم الشانک تسبیح و تقدیسنه ملازم و مداوم اولان ملکوره قسم ایدرم ، که
سزک الهکز بردر .
گوکرك ، یرلرک و هرایکیسنک آراسنده کی موجوداتک و مشرقلرک ربیدر .

إِنَّا زَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ ﴿٦﴾ وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ﴿٧﴾ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ
الْأَعْلَىٰ وَيُقَذَّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ﴿٨﴾ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ
شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

۱۰-۶

بز ، سمای دنیای زینت بدیعه ایله ، ییلدیزلرله تزین ایتدک .
و اوئی طاعت حقندن خروج ایدن شیطانندن حفظ ایله دک .
شیطانلر ملاأ اعلانک یعنی ملکرك سوزنی ایشیتیمک ایسته یه مزملر . ایشیتیمک مقصدیله
سمایه چیقماق صدندنه بولونورلر سا ، طرد ایچون هر طرفدن رجم اولونورلر .
اونلر ایچون دنیاده کی عذابدن باشقا آخرتنده دخی عذاب شدید واردر .

اونلردن ملڪركڻ ڪلامنى اختلاس ايدەنى دە شهاب ثاقب (۱) تعقيب ايدەر و او تاييشير.

ايضاح

(۱) شهاب ، يىلدېز دوشىر گى گورونى ،
ثاقب ، پارلاقلىقندىن جوى دە ليور گى گورونى ضيا .

فَأَسْتَفْتِيهِمْ إِنْ شَدَّ خُلُقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١٩﴾ بَلْ نَحْنُ وَنَحْنُ وَنَحْنُ
وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَحْزِنُونَ ﴿٢١﴾ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾ إِذَا مِتْنَا
وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَفَنَأْمِلُكَ أَنْ تَبْعَثُونَنَا ﴿٢٣﴾ أَوَآبَاءُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٢٤﴾ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿٢٥﴾
فَأَنصُرْهُمْ هَذِهِ جَعْرَةٌ فَإِذَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٦﴾

يا محمد ! مکه مشرڪرينە صور . اونلرڻ خلق و تڪوينى گوجدر ، يوقسا سايدىغمز
شيلرڻ خلق و تڪوينى گوجدر ؟ بز ، اونلرى پايشقان چاموردن خلق ايتدك .
بلڪە سن ، قدرت الهميه و اونلرڻ بعثى انكارايمەسنە تعجب ايدەرسك . حال بوکە ،
اونلر سنك تعجبكە تەسخر ايدەرلر .

وعظ اولوندوقلرى وقت ، تنصح ايمەمك اونلرڻ عاديدىر .

برمعجزە گورسەرلر ، اونلرڻكە اگە نيرلر .

« بو آشكار سحردين باشقا برشى دە گلدر ! »

« بز ، اولدوكدن و طوپراق و كميك اولدوكدن صوگرا تكرر ديريليرمى بز ؟ »

« أجداد من ديريليرمى ؟ » ديرلر .

يا محمد ! « أوت ! ذليل اولارق ديريليرسكز ! » دى .

بعثى گوج برشى ظن ايمەيكز ، صيحة واحدهدن بعثى نفخة ثانيەدن عبارتدر . اونلرڻ

حين وقوعندە اونلر همان قبرلردن قالقارلر و حقارندە نه اولاجفنه انتظار ايدەرلر .

وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿١٧﴾ أَحْسَرُوا الَّذِي ظَلَمُوا
وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿١٨﴾ مِزْدُونا لله فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٠﴾
مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٢١﴾ بَلْ هُمْ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٢﴾

« ويل بزه ! بو يوم مجازاتدر . » ديرلر .

اونلرە : « بو ، دنيادە ايكن تەكذيب ايتديگكز ، حقى باطلدن تفریق ايدەن گوندر ! » دينير .
حق جل و علا ملڪرە : « كافرلرى ، شيبهلى و الله عظيم الشاندىن باشقا عبادت
ايتديكلرى شيلرە برابر حشر ايدكز ! »

« و اونلرە جەنم يولنى تعريف و كنديليرنى اوطرفە توجيه ايدكز ! »

« اونلرى موقعدە حبس ايدكز ؛ چونكە مسؤلدلر ! » بويورور .

اونلرە : « نچون دنيادە زعم ايتديگكز وجه ايله بررگزه يارديم ايمە يورسكز ؟ » دينير .

اونلر ، بوگون بربرينه يارديمە يلتمە يوب بلڪە جملەسى منقاد اولورلر .

وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٣﴾ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٤﴾ قَالُوا بَلْ تَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٢٥﴾ وَمَا كَانْ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَائِفِينَ ﴿٢٦﴾ فَوَقَّعْنَا قَوْلَ رَبِّنَا إِنَّا لَأَلْفُ قَوْمٍ
أَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ﴿٢٧﴾ فَأَنهَ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّا كَذَبُكَ تَعْمَلُ بِالْجَمِينِ ﴿٢٩﴾

رئيسلريلە تابعلرى بربرلينە باقارق صوروشورلر .

« سز ، صاغ طرفدن يعنى دلائل مقنعه ايله گلير (۱) بزى اقناع ايدەردكز . بزده »

سزە تابع و هلاك اولدق . » ديرلر .

رئيسلرى دە : « بز ، سزى ايماندىن منع ايمەدك ؛ بلڪە سز ، اختياركزله ايماندىن »

اعراض ايتدكز ! »

ايضاح

(۱) بو آيتدەكى طرف يمين قوت اعتباريله دلائل مقنعه ايجون استعاره اولومشدر .

« بزم ، سزك اوزرگزه اختياركزى سلب ايدمك قهر و تسلطمز يوقدى . بلكه سز ، عاصى وباغى بر قوم ايدكز ! »
 « ربمز تعالى وَ تَقْدَسْكَ آيَتِ سزك وَ بزم اوزرمزه حق اولدى . شيمدى اونى چكيورز . »
 « بز آزعين اولديغمز ايچون سزى ده آزعين ايتك ايستهك ؛ لكن جبر ايتمهك . سز ، آزعينلى اختياركزله قبول ايتكز ، مساوى اولدق . » ديرلر .
 اوگون ، كرك قابعلر ، كرك متبوعلر عذابده مشتركدرلر .
 بز ، مشركلره ايسته بويله ياپارز !

۴۰-۳۵ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾ وَيَقُولُونَ إِنَّمَا نُنَادِيكُم بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٣٦﴾ يُؤْصِدُ قُلُوبَهُمْ يُؤْخِرُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٣٨﴾ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٣٩﴾ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٤٠﴾

اونلره : « لا اله الا الله ! » دينديكى وقت ، كلمه توحيددن استكبار ايدملرلدى .
 « بز ، شاعر مجنون ايچون اهلرمزى تركمى ايدم ؟ » ديرلر .
 محمد عليه السلام شاعر مجنون ده گلدر ؛ بلكه حقه دعوت و هدايت ايچون گلدى و انبياي سالفه يى تصديق ايلهدى .
 سز ، عذاب اليمى چكرسكز ؛
 سز ، آنجاك ياپديغكزك جزاسنى گورورسكز ؛
 لكن الله عظيم الشانك مخلص قوللرى عذاب گورمزلر .

۴۹-۴۱ أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾ فَوَاكِهِ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾ عَلَى سُرُرٍ مَّتَابِلِينَ ﴿٤٤﴾ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿٤٥﴾ بَيْنَهُمْ لَئِي الشَّارِبِينَ ﴿٤٦﴾ لَابِيهَا غُولٌ وَ لَاهُ عَنْهَا يُزْفُونَ ﴿٤٧﴾ وَ عِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفَيْنِ ﴿٤٨﴾ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿٤٩﴾

اونلر ايچون جنتده رزق معلوم ، فواكه واردر .

اونلر ثواب الهى ايله اكرام اولونورلر .
 جنت نعيمده اكرام اولونورلر .
 اونلر ، تختلر اوزرنده قارشو قارشويه اوطورورلر .
 اونلرك اطرافنده پيكارلردن نبعان ايدن شرابه طولو كاسلر طولاشديريلير .
 اوشراب ، غايت صاف و ايچنلر ايچون لذيددر .
 اوشرابده مخمورلق گي برغانله يوقدر ؛ ايچنلر سرخوش اولمازلر .
 و اونلرك ياننده ، زوجلردن باشقا كيمسيه باقايين كوزل گوزليلر واردر .
 اونلر ، دهوه قوشى يومورتاسنه بگزمدرلر . (۱)

ايضاح

(۱) بورادهكى تشبيه عادت عربيه گوره در .

۶۰-۵۰ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾ يَقُولُ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٥٢﴾ إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَهُ أَهْلُ النَّارِ مَطْلُوعُونَ ﴿٥٤﴾ فَأَطْلَعُوا فِي سَوَاءٍ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنْتَ لَتَرُدِّينَ ﴿٥٦﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥٧﴾ أَفَسَاءَ نَحْنُ بِمَقْبَلَتِنَا ﴿٥٨﴾ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْيُنِ ﴿٥٩﴾

اهل جنت دونوب بربريله قونوشورلر .
 ايچلردن برى : « بنم ، بردوستم واردي . »
 « اوبگا : سن بعضى تصديق ايدملردنميسك ؟ »
 « اولدوكدن و طوبراق و كميك اولدوقدن صوگرا ديريلير ، جزا گورورمى يز ؟ ديردى . » دير .

بونى سويله دكدن صوگرا : « اهل جهنمه مطلع ميسكز ؟ سزه اونى گوستره يم ! » دير .
 و باقوب دوستى جهنمك اورتاسنده گورور .
 « تالله ! سن ، بنى آز قالدى آزديراجكدك ! »
 « ربم تعالى وَ تَقْدَسْكَ نَعْمَتِي اوملاسايدى ، بن دهه شيمدى سنگله برابر اولاجقدم ! » دير .

بوندن صوگرا برلکده اوطورانلره دونوب : « بز ، بونعمته دائمی یز ؟ آرتیق اولزمی یز ؟ »

« دنیاده کی اولومدن باشقا اولوم گورمز ، کافرلر کی معذبده اولمازمی یز ؟ » دیر .
الله عظیم الشانده بویورور ، که « فوز عظیم بودر ! »

لَيْسَ هَذَا فَلْيَخْلَ الْعَالَمُونَ ﴿٦٩﴾ اَذَلَّتْ خَيْرًا نَّزَلًا مِّنْ سَحَابٍ مِّنْ رَّحْمَةٍ ﴿٧٠﴾ اِنَّا جَعَلْنَا هَآءِذَ لِّلْظَالِمِينَ ﴿٧١﴾ اِنَّا
نُخْرِجُ فِيْ اَصْلِ الْجَحِيْمِ ﴿٧٢﴾ طَلْعَهَا كَاثِرُ رُؤُسِ الشَّيَاطِيْنِ ﴿٧٣﴾ فَاَنَّهُمْ لَا يَكُونُوْنَ فِيْهَا مِمَّنْ
الْبُطُوْنُ ﴿٧٤﴾ ثُمَّ اَنزَلْنَاهُ عَلَيْهِمْ لَشَوْكًا مِّنْ حِمِيْمٍ ﴿٧٥﴾ ثُمَّ اَنزَلْنَاهُ لَآلٍ اَلْجَحِيْمِ ﴿٧٦﴾ اِنَّهُمْ لَفِيْ شَوَاكِمٍ
صَّالِيْنَ ﴿٧٧﴾

عامللر حظوظ دنیویه ایچون ده گل ، بونک کی شیئه نائل اولمق ایچون عمل ایتسینلر !
بوضیافتی خیرلیدر ؟ یوقسا میوه سی جهنم اهل ایچون حاضرلانا زقوم آغاجیمی ؟
بز ، زقوم آغاجیه ظالمیری دنیاده امتحان و آخرتده تعذیب ایتدک .

بو آغاج قعر جهنمده بیتر ؟
طوموجو قلی ، چرکین و قورقونج اولمق اعتباریه ، شیطان باشنه بگزهر ؛
اهل جهنم اوندن یرلر ، قارینلری طولدورورلر ؛
اوزرینه ده وجودلرندن آقان قان و ایریک ایله قاریشیق قاینار صو ایچرلر ؟
صوگراده جهنمک درکاته اینرلر ؛
چونکه اونلر ، بابالری آزعین بولدیلر ؛

اِنَّهُمْ عَلٰۤی اَنۡاَرٍ یُّرۡعَوْنَ ﴿٧٨﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَلَمُهٗا کَثَرًا اَوَّلٰیۡنَ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدْ اَرْسَلْنٰ فِیْهِمۡ مُّذِیۡرَیۡنَ ﴿٨٠﴾ فَاَنظُرْ
کَیۡفَ کَانَ عَاقِبَةُ الْمُذِیۡرَیۡنَ ﴿٨١﴾ اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلِصِیۡنَ ﴿٨٢﴾

و تأمل و تدبر ایتهدن اونلرک اثرینه تبعیتده سرعت گوستردیلر .
یا محمد ! بالله ! قومکدن اولکیلرکده اکثری آزدیلمر .

۶۹-۷۱

۷۴-۷۰

بالله ! اونلره پیغامبرلر گونده مردک .
انذاره التفات ایتهدیکلری ایچون ، باق ! اونلرک عاقبتی ناصیل اولدی ؟
لکن الله عظیم الشانک مخلص قوللری پیغامبرلرک انذارندن متنبه اولدیلمر و دینده
اخلاص گوستردیلر و هلاک و عذابدن قورتولدیلر .

وَلَقَدْ اٰتٰۤیْنَا نُوْحَ فَلَمَّۤیۡنَۡمُ الْمُجِبُوْنَ ﴿٨٣﴾ وَنَحْنَاۤءُ وَاَهْلُۡمُ مِنَ الْکُذِبِ الْعَظِیۡمِ ﴿٨٤﴾ وَجَعَلْنَا ذُرِّیَّتَهٗ
هُمُ الْبَاقِیۡنَ ﴿٨٥﴾ وَرَزَقْنٰهُمۡ فِی الْاٰخِرِیۡنَ ﴿٨٦﴾ سَلَامٌ عَلٰۤی نُوْحٍ فِی الْعَالَمِیۡنَ ﴿٨٧﴾ اِنَّا کَذٰلِکَ نَجْزِی الْمُحْسِنِیۡنَ ﴿٨٨﴾
اِنَّهٗمۡ یُعْبَدُوْنَ اِلٰهًا مُّوَحِّدًا ﴿٨٩﴾ ثُمَّ اَعْرَضْنَا الْاٰخِرِیۡنَ ﴿٩٠﴾

بالله ! نوح بزه ندا ایتدی . والله ! احسن صورتله اجابت و کندینه ایمان ایتمین
قومی هلاک ایتدک .

نوح ایله اهلنی کرب عظیمدن یعنی غرق اولمقدن قورتاردق ؛
دنیاده اونلک ذریئندن باشقا کیمسه برامقادق ؛
و قیامته قادار اونلک حسن شناسنی ابقا ایتدک .
هرعالمده اوکا صلات و سلام گتیریرلر .
ایشته بز ، محسنلره بویله مکافات ایدرز ؛
چونکه نوح بزم مؤمن قوللرمزدن در .
اونلکه اهلنی قورتاردیقدن صوگرا ، قومندن گیری قالان کافرلری غرق ایتدک .

وَکَانَ مِنْ شِیۡعَتِهٖۡ اِبْرٰهٖمَ ﴿٩١﴾ اِذْجَاۤءَ رَبُّۡهٖ بِقَلْبٍ سَلِیۡمٍ ﴿٩٢﴾ اِذْ قَالَ لِاٰیِهٖ وَرَقَمِهٖ مَاذَا تُعْبُدُوْنَ ﴿٩٣﴾
اَیۡنَکُمۡ اِلٰهَۃٌ دُوۡنَ اللّٰهِ یُرِیۡدُوْنَ ﴿٩٤﴾ فَاَطٰۤیۡتُمۡ رَبَّیۡنَ الْعٰلَمِیۡنَ ﴿٩٥﴾ فَفَظَرۡنَاۤهُ فِی الْجُوۡمِ ﴿٩٦﴾ فَقَالَ
اِنِّیۡ سَمِیۡمٌ ﴿٩٧﴾ فَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِیۡنَ ﴿٩٨﴾ فَرَاغَ اِلَیۡ الْمُنٰیۡمَةِ فَقَالَ اَلَا اَنَا کُوۡنُ ﴿٩٩﴾ مَا لَکُمۡ لَا تَنۡطَقُوۡنَ ﴿١٠٠﴾

ایمان و اصول شریعتده اوکا تابع اولانلردن بری ده ابراهیمدر .
یا محمد ! ابراهیمک ربی تعالی و تقدسه قلب سلیم یعنی علائق شرکدن مبرا اولاراق
خلوص ایله گلدیکی وقتی ذکر ایت .

۸۲-۷۵

۹۲-۸۳

باباسنه و قومنه : « نه به عبادت ایدیورسکنز ؟ »

« افترا ايله الله عظیم الشانندن باشقا الهلرمی ایسته یورسکنز ؟ »

« رب العالمین حقنده کی ظنکنز نه در ، که عبادت محضه سنی ترکله باشقاسنی اشراک ایتدکنز ؟ » دیدیگی وقتی ذکر ایت .

ابراهیم ییلدیزلره باقدی :

« بن کیفسزم ! » دیدی .

قومی کیفسز لگنک سرایتندن قورقارق قاجدیلر .

ابراهیم ده گیزلیجه اونلرک الهلرینه گیتدی : « یمک یه مز میسکنز ؟ »

« نیچون جواب ویرمه یورسکنز ؟ » دیدی .

فَرَاغَ عَلَيْهِمْ صَرْبًا بِالْيَمِينِ ۖ فَأَقْبَلُوا النَّبِيَ زُفْرًا ۖ قَالُوا اتَّبِعُونَا مَا نَحْنُ بِمُتَحَدِّينَ ۖ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِمَّا تَكْمُلُونَ ۖ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَأَلْقُوهُ فِي الْخِجْمِ ۖ فَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ۖ

و اونلری قیرمایا باشلادی .

قومی بوندن خبردار اولوب ابراهیمه هجوم ایتدیلر : « بز عبادت ایدیورز ؛ سن ایسه اونلری قیریورسک ! » دیدیلر .

ابراهیم ده : « اللرگزله یوندیفکنز پوتلرمی عبادت ایدیورسکنز ؟ »

« حال بوکه سزی و اونلری الله عظیم الشان خلق ایتدی ! » دیدی .

قومی : « اونک ایچون ربنا یاپکنز و اوراده عظیم بر آتش یاقکنز و کندینی آتسه آتکنز ! » دیدیلر .

و بوصورتله ابراهیمی اهلاک و احراق ایتک ایسته دیلر . بز ، کیدلرینی ابطال و اونلری مغلوب و مقهور ایتدک .

وَقَالَ رَبِّدَا هِبْ إِلَى رَبِّي مَسْجِدِينَ ۖ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ۖ فَبَشِّرْهُ بِبُعْلَامٍ جَلِيلٍ ۖ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَئِي أَرَأَيْتَ فِي الْمَاءِ آتِي أَدْبَحُكَ فَأَنْظِرْهُ ذَاكِرِي ۖ قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمُرُ سَيِّدِي ۖ أَنْشَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۖ

۱۰۲-۹۹

ابراهیم ، سالماً آتشدن چیقدی . « بن ، دارکفردن ربم تعالی و تقدسه هجرت ایدیورم ؛ الله عظیم الشان بکا گیده جگم یری گوسته ریر ! »

أَرْض مقدسه وارینجا : « ای ربم ! بکا بر صالح چوجوق احسان ایت ! » دیدی . بزده اونی حلیم بر ارکک چوجوقله تبشیر ایتدک .

اوچوجوق ، ابراهیمه معاونت ایده جک بریاشه گلدیگی وقت ، ابراهیم علیه السلام اوکا : « ای اوغولجغزم ! بن رؤیامده گوردم ، که سنی بوغاز لایورم ؛ نه دیرسک ؟ » دیدی . اوغلده : « باباجم ! سکا نه امر اولونویورسا ، اونی یاپ ، ان شا الله بنی صابر گورورسک ! » دیدی .

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ۖ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ۖ قَدْ صَدَقَ الرَّيَاءُ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّ هَذَا لَهُمُ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ۖ

۱۰۶-۱۰۷

ابراهیم ايله اوغلی امر الهی به منقاد اولدوقلری وقت ، اوغانی یان اوزره ییقدی . « یا ابراهیم ! دییه ندا ایتدک .

« رؤیایی تصدیق ایتدک . بز ، محسنلری ایشته بویله مکافات ایدهرز ! »

« بوامتحان ظاهر در . » دیدک .

وَقَدَيْنَاهُ بِذِيح عَظِيمٍ ۖ وَرَكَاعًا عَلَيْهِ فِي الْأَخِيرِ ۖ سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ ۖ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۖ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۖ

۱۱۱-۱۱۰

عظیم الجثه بر قربانی اوکا فدا ایتدک .

قیامته قادر اونک حسن شناسنی ابها ایتدک .

هر عالمده اوکا صلات و سلام گتیریرلر .

بز ، محسنلره ایشته بویله مکافات ایدهرز ؛

چونکه اوزم مؤمن قوللر مزدن در .

وَبَشِّرْنَا بِأَسْحَابٍ طَيِّبَاتٍ ﴿۱۱۳﴾ وَبَارِكْنَا عَلَيْهِ ﴿۱۱۴﴾ وَكَانَ فِي ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿۱۱۵﴾

۱۱۳-۱۱۲

ابراهيم عليه السلامی انبیای صالحیندن اسحاق ایله تبشیر ایتدک .

ابراهيم واسحاق علیهما السلامک چوقولرینه برکت ویردک . بونلرک ذریترلندن محسن ده واردر ، و کفرده معاصی ایله آشکار نفسنه ظلم ایدنه ده واردر .

وَلَقَدْ بَشَّرْنَا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۱۶﴾ وَبَيْنَاهُمَا الْقُرْبَانَ الْعَظِيمَ ﴿۱۱۷﴾ وَنَصَرْنَاهُمَا فَمَا كَانَا هُمَا الْغَالِبِينَ ﴿۱۱۸﴾ وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَفِيمَ ﴿۱۱۹﴾ وَزَكَرْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَىٰ ﴿۱۲۰﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۱﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۲۲﴾ إِنَّهُمْ مِمَّا فِي عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۲۳﴾

۱۱۶-۱۱۵

بالله ! موسی و هارون علیهما السلامده انعام ایتدک .

اونلری و قوملری کرب عظیمدن ، فرعونک تسلطندن قورتاردق .

اونلره نصرت ایتدک ؛ دشمنلرینه غالب اولدیلر .

اونلره کتاب بلیغ یعنی توراتی گوندهردک .

اونلری طوغری یوله هدايت ایتدک .

قیامته قادار اونلرک حسن ثناسی ابقا ایتدک .

هرعالمده موسی و هارون علیهما السلامه صلات و سلام کتیررلر .

بز ، محسنلره ایشته بویله مکافات ایدهرز .

چونکه اونلر ، بزم مؤمن قوللرمزدندر .

وَإِنَّا لَنَاسٍ لِّمُرْسَلِينَ ﴿۱۲۴﴾ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ الْأَتَقُونَ ﴿۱۲۵﴾ أَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿۱۲۶﴾ اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿۱۲۷﴾ فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿۱۲۸﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۱۲۹﴾ وَتَوَكَّنَا عَلَيْهِ فِي الْأَخْرَىٰ ﴿۱۳۰﴾ سَلَامٌ عَلَىٰ آلِ يَاسِينَ ﴿۱۳۱﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿۱۳۲﴾ إِنَّهُمْ مِمَّا فِي عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿۱۳۳﴾

۱۲۳-۱۲۲

الیاس ده بالله ! پیغامبرلردندر .

یا محمد ! الیاسک قومنه : « عذاب اللهمن قورقکنز ! » دیدیگی وقتی ذکر ایت .

« أحسن الخالقین اولان حق جل وعلای ترک ایدوب بعل نامنده کی پوته می طایپیورسکنز ؟ »

« سزک و سزدن اولکی بابارکنزک ربی اولان الله عظیم الشانک عبادتی ترکمی ایدیورسکنز ؟ » دیدی .

قومی اونی تکذیب ایتدیلر ؛ تکذیبیلری سببیه نارجمیمه گیره لر ؛

لکن الله عظیم الشانک مخلص قوللری نارجمیمدن قورتولدی .

قیامته قادار الیاس علیه السلامک حسن ثناسی ابقا ایتدک .

هرعالمده اوکا صلات و سلام کتیررلر .

بز ، محسنلره ایشته بویله مکافات ایدهرز ؛

چونکه او بزم مؤمن قوللرمزدندر .

وَإِنَّا لَنُوطِئُكَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۱۳۴﴾ إِذْ بَيْنَاهُمْ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿۱۳۵﴾ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿۱۳۶﴾ ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرَىٰ ﴿۱۳۷﴾ وَإِنَّا لَنُؤْتِيكُمْ لَكُمُورًا عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿۱۳۸﴾ وَبِالْأَلْبَانِ أَفْلَاقٍ قَلُونَ ﴿۱۳۹﴾

۱۳۳-۱۳۲

لوط ده بالله ! رسوللردندر .

یا محمد ! لوط علیه السلامی و اهلنی جمیعاً قورتاردیغمز وقتی ذکر ایت .

هلاک اولانلر میاننده قالان محجوزی یعنی زوجہ سنی خلاصدن استثنای ایتدک .

صوگرا ، قالانلرک کافه سنی هلاک ایتدک .

أى مکه أهالیسى ! سز ، کیجه و گوندوز اونلرک منازلندن کچرسکیز ؛
منزللرینی گورو رسکیزده عبرت آلامز میسکیز ؟

وَإِنْ يُوسُفُ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٨﴾ إِذْ بَقِيَ إِلَى الْفُلِكَ الْمَشْهُورُ ﴿١٢٩﴾ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٣٠﴾ فَالْتَمَعَ
الْحَوْتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٣١﴾ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٣٢﴾ لَكُنْتَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٣٣﴾ فَبَدَأَ
بِالْقُرْآنِ وَهُوَ سَكِيمٌ ﴿١٣٤﴾ وَأَنْشَأَ عَلَيْهِ شَجَرَةً ﴿١٣٥﴾ مِنْ قِطْرٍ ﴿١٣٦﴾ وَأَرْسَلْنَا إِلَى مَاءِ الْيَمِّ أَنْ يَرْيَدُوهُ
فَأَمْسُوا فَفَتَنَّا آلَ الْيَمِّ ﴿١٣٧﴾

۱۲۸-۱۳۹

یونس ده بالله ! رسوللردندر .

یا محمد ! یونس علیه السلام قومندن غضبناک اولارق طولو سفینهیه قاجدینی وقتی
ذکر ایت .
سفینه نك غرق اولاجغه ذاهب اولانلرک چکدیکلری قرعه کندینه اصابت ایتمکه
أهل سفینه اونى دگزه آتدیلر .

اونى معهود بالق یوتدی ؛ او وقت نفسنه لوم ایتدی .

الله عظیم الشانی کترتله ذکر ایده نلردن اولماسایدی ،

قیامته قادار بالغک قارنده قالبردی .

بالق اونى اوتدن ، آغاچدن خالی بریره خسته اولارق براقدی .

اونک اوزرینه یقطيندن بر آغاج بیتردک .

اونى گورو نوشده یوز بیك یاخود دهاها زیاده ظن اولونان خلقه پیغامبر گونده ردیدک .

قومی اوکا ایمان ایتدیلر . بزده اونلری ، أجل مسهلرینه قادار ، متمتع ایتدک .

فَأَسْتَفْتِيهِمْ لَرِيبًا أَنْ بَنَاتٌ وَهُنَّ الْبَنُونَ ﴿١٤٨﴾ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٤٩﴾ أَلَا إِنَّهُمْ لَمِنَ الْأَعْمَى
لَا يَحْكُمُونَ ﴿١٥٠﴾ وَلَكِنَّ اللَّهَ لَمَّا هُمْ لَكَادِبُونَ ﴿١٥١﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٢﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٣﴾
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٤﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ ﴿١٥٥﴾ فَاتَّوْبَا كَيْفَ أَنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٦﴾

۱۴۸-۱۴۹

یا محمد ! قریشدن صور . قیزلر ربك تعالى و تقدسك و اوغوللر اونلرکمیدر ؟
یوقسا ، ملکلری اناث اولارق خلق ایتدکده اونلرده حین خلقده حاضر می ایدیلر ؟
اونلر ، یالان سویله لرلر .

« الله طوغوردی ! » دیرلر ؛ اونلر ، یالانچیدرلر .

حق جل و علا قیزلری اوغوللره ترجیح می ایتدی ؟

عقلک تجویز ایتدیگی شیئی ناصیل حکم ایدیورسکیز ؟

یوقسا ، ملکلر الله عظیم الشانک قیزلری اولدیغنه دائر حجت واضحه گزمی واردر ؟

دعوا گزده صادق ایسه گز ، حجة کزی گوسرکیز !

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نِجًا ﴿١٦٦﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الْجِنَّةَ إِنْهِيَ الْجَنَّةُ الَّتِي يُدْعَوْنَ ﴿١٦٧﴾ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٦٨﴾
الْأَعْبَادَ لِلَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٩﴾

۱۶۶-۱۶۸

فَأَنَّا كُنْهُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦٦﴾ مَا أَكُنْتُمْ عَلَيْهِ بَنَائِينَ ﴿١٦٧﴾ إِلَّا مَرْهُوًا بِالْحُجُومِ ﴿١٦٨﴾ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ
مَقَامٌ مَعْلُومٌ ﴿١٦٩﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿١٧٠﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٧١﴾

اونلر ، الله عظیم الشانله ملکلر بیننده نسبت وضع ایتدیلر . بالله ! ملکلر ، اونلرک
ججیمه القا و تعذیب اولونا جقلرینی بیلیرلر .

الله عظیم الشان ، اونلرک توصیف ایتدیکلری شیلردن تنزه و تعالى ایتدی ؛

لکن الله عظیم الشانک مخلص قوللری ، حق جل و علا یی بویله توصیفدن بریدرلر .

أى أهل مکه ! سز و سزك عبادت ایتدیگیز شیطانلر ،

جهله گز ، الله عظیم الشانک قوللرینی افساد ایده مزسکیز ؛

آنحاق أهل نار اولانلری افساد ایده رسکیز !

ملکلر : « بزدن هر برمرک معرفت و عبادتده آنحاق بر مقام معینی واردر ؛ »

« و أداء طاعت ایچون بز اوراده صف صف طوروریز ؛ »

الله عظیم الشانی تسبیح و شانه لایق اولمایان شیلردن تنزیه ایده رز ؛ دیدیلر .

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُنَّ ﴿۱﴾ لَوْ أَنَّنَا ذُكِّرْنَا مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿۲﴾ لَكَا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿۳﴾ فَكَفَرُوا بِهِ
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿۴﴾

مکه کافرلری دیرلردی :

« نزد مزده ائم ماضیه کتابلرندن بر کتاب اولسایدی ؟ »

« بزده حق جل و علانک مخلص قوللری اولوردق . »

کتب سالفه بی مصدق کتاب ارسال اولوندی ، انکار ایتدیلر ؛ انکارلرینک عاقبتی
گوره جکلردر .

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَاتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿۱﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿۲﴾ وَإِنَّا جُنْدُنَا لَهُمُ
الْعَالِمُونَ ﴿۳﴾ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّى حِينٍ ﴿۴﴾ وَأَنْضِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۵﴾ أَفَعَذَابُنَا لَيْسَ يَشْعِلُونَ ﴿۶﴾
فَإِنَّا أَنْزَلْنَاهُمْ فَنَسَاءَ صَبَاحٍ الْمُنْذِرِينَ ﴿۷﴾ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّى حِينٍ ﴿۸﴾ وَأَنْضِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿۹﴾

بالله ! پیغامبر قوللرمزه نصرتمز حقنده وعدمز سبق ایتدی .

اونلر منصوردرلر .

و جندمز اولان مؤمنلر غالبدرلر .

یا محمد ! برمدتجک اونلردن اعراض و صبر ایت .

اونلر ، قریباً گرفتار اولاجقلری بلایه منتظر اولسونلر . نائل اولاجغک تأیید
ونصرتی گورورلر .

اونلر ، بزم ازال ایده جگمز عذابده استعجالمی ایدیورلر ؟

عذاب موعود بقتة ساحلرینه نازل اولونجا اونلرک صباحی ، قورقانلرک کوتوصباحی اولور .

یا محمد ! برمدتجک اونلردن اعراض و صبر ایت .

اونلر ، گرفتار اولاجقلری بلایه منتظر اولسونلر ؛ سکا موعود اولان تأیید ونصرتی
گورورلر .

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿۱﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿۲﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿۳﴾

صاحب عزت اولان ربک تعالی و تقدس ، اونلرک توصیف ایتدیکلری شیلردن تنزه
و تعالی ایتدی .

سلام پیغمبرلره اولسون ؟

الحمد لله رب العالمین .

مکده نازل اولمشدر - سکسان سکز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱ صَ وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزِّهِمْ شِقَاقٌ ﴿٢﴾ كَيْفَ أَفْلَحَ الْكَافِرُ فِي قِيلِهِمْ مِّنْ قَوْلٍ ﴿٣﴾ فَأَدَّاءُ وَاُولَآئِ جَبْنَ مَنَاصٍ ﴿٤﴾

ص ، انواع مواعظ و دلائلی حاوی اولان قرآن مینه قسم ایدهرم ، که حال و شان کافرلرک دیدیگی گبی ده گلدر .

بلکه کافرلرک کفرده اصرارلری ، استکبار و عارلرندن و بی محترمه عداوت و مخالفتلرندن ناشیدر .

اونلردن اول ، ام ماضیه دن برچوغنی هلاک ایتدک . اونلره عذاب نازل اولدیغنی وقت ، قور و لقی ایچون ندا و استغاثه ایتدیلر ؛ حال بوکه اوزمان قور و تولا جق زمان ده گلدی .

۴-۱ وَ عَجِبُوا أَن جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٥﴾ أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا ﴿٦﴾ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴿٧﴾

اونلر ، کندیلرندن پیغامبر کله سنه تعجب ایتدیلر . کافر اولانلرده : « بو ساحر و یالانچیدر ! »

« آلله لری الله واحدمی یاپدی ؟ بو پک عجیب شیدر ! » دیدیلر .

۷-۱ وَ انْطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ﴿٨﴾ مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ ﴿٩﴾ إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُنَا ﴿١٠﴾

اوقومک اشرافی ده : « یورو یگز ، آلله کزک عبادتند . ثبات ایدکز ؛ محمدی بو دعواسندن دوندورمک ممکن ده گلدر . » دییه طاغیلدیلر .

« صوگ دینده یعنی دین نصاراده دخی بویله سوز ایشیتمه دک ؛ بوسوز یالاندن باشقا برشی ده گلدر ! » دیدیلر .

۱۱-۸ أَنزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرَ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ كُنْتَ مِنْ ذِكْرِهِ لَمْ تَأْذَنْ وَ قَدْ آتَاكَ ﴿١١﴾ آمَنَ عِنْدَهُمْ خَزَائِرُ رَحْمَةٍ ﴿١٢﴾ رَبِّكَ الْغَنِيُّ الرَّحِيمُ ﴿١٣﴾ أَمْ لَمْ تُكُنْ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَكُنْ مَعَهُ فِي السَّبَابِ ﴿١٤﴾ جُنْدٌ مَّا هُنَا لَكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَخْرَابِ ﴿١٥﴾

« بز ، ناسک رؤسای و اشرافی اولدیغمز حالده ، ایچمزدده محمدی قرآن نازل اولدی ؟ » دیدیلر . بلکه اونلر ، قرآن مینیک طرف آلله دین نازل اولدیغنده شک ایتدیلر . بلکه اونلر ، هنوز عذاب طاماد یقلری ایچون شک ایتدیلر ؛ طادارلر سا ، کتاب الله اولدیغنی تصدیق ایدهرلر .

یوقسا ، اونلرک نزدنده عزیز و وهاب اولان ربک تعالی و تقدسک خزان رحمتی واردرده ایسته دک لری گبی تصرفی ایدیورلر ؟ یوق ! . نبوت ، عطیه آلله در ؛ قوللرندن دیله دیگنه احسان ایدهر ؛ اونک ایچون مانعه متصور ده گلدر . چونکه امورک کافه سنده غالبدر .

یوقسا ، گوکلرده ، یرلرده و هرایکی سنک آراسنده کی موجوداته مالک میدرلر ؟ مالک ايسلر مردیوه نلره عرشه چیقسنلر و اورادن تدبیر امور ایتسنلر .

اونلر ، پیغمبرلر علیهنده اجتماع ایدهن احزابدن اولوب عن قریب اوراده مغلوب و منهزم اولاجق شردمه در . یا محمد ! اونلردن قایغو چکمه !

۱۵-۱۲ كَذَّبَ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ۖ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْأَخْرَابِ ۖ إِنَّ كُلَّ الْأَكْثَرِ لِلرَّسُولِ فَرَقَ ۚ وَقَالَ ۖ وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهُمْ مِنْ فَوَاقٍ ۖ

اونلردن اول قوم نوح و عاد و ذوى الاوتاد اولان فرعون دخى پيغامبرلرى تكيذيتديلر .

قوم ثمود و قوم لوط و اصحاب ايكه يعنى قوم شعيب دخى پيغامبرلرى تكيذيتديلر . بونلر ، پيغامبرلرى عليهه اجتماع ايدن احزابدر .

بونلردن هيچ برى يوقدر، كه پيغامبرلرى تكيذيت ايتمه سين . تكيذيت ايتديلر و عقابمه مستحق و دوچار اولديلر .

مكه كافرلى ده صيحه واحده يعنى نفخه ثابيه اولان بعثدن باشقا برشيته انتظار ايتمز لر . صيحه واحده ايجوندن فواق (۱) قادار تاخر يوقدر .

ايضاح

(۱) فواق ، سوت صاغان كيمسه نك آلنى آجوب يومماسى ، ياخود ايكي صاغم آراسنده گچن زماندر .

۱۹-۱۶ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا قَظَنًا قَبْلَ نَوْرِ الْحِسَابِ ۖ اضْمِرْ عَلَيْنَا مَائِدَتُكَ ۖ وَادْكُرْ عَنَّا دَاوُدَ الْإِسْرَافِيَّةَ ۖ وَأَوَّابَ ۖ إِنَّا نَحْنُ الْإِسْرَافِيَّةُ ۖ فَاسْتَجِبْ ۖ بِالْعِشِيِّ وَالْإِسْرَافِيَّةِ ۖ وَالْأَصْبَحِ ۖ نَحْنُ الْإِسْرَافِيَّةُ ۖ

كافرلر : « ياربى ! يوم حساب گلمزدن اول حقيفه اعماللى بزه تعجيل ايت گورمه ! » ديه استهزا ايدهر لر .

يا محمد ! اونلرك بوگى سوزلرينه صبر ايت و هر حال كده رضاء اللهى گوزتمكه قدرت و قوت كامله صاحبي اولان قولمز داودى ذكر ايت .

چونكه بز ياتسو و قوشلق و قتلر نده اونكله برابر تسييح ايتك ايجون طاغلى

و قوشلرى ده مجتمع اولارق تسييح ايجون مسخر ايتدك . طاغلردن و قوشلردن هر برى داودك تسييحى ايجون مره بعد اخرى تسييحه رجوع ايدهر .

۲۳-۲۰ وَشَدَّ دَاوُدُ مَلِكَهُ وَابْنَاهُ الْحَكِيمَةَ وَفَضَلَ الْخَطَّابِ ۖ وَهَلَّ أَيْتُكَ نَبُوَ الْحَضِيمَةِ ۖ وَتَسَوَّرُوا الْخَرَابِ ۖ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَحْزَنْ خَصْمَانِ بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ۖ إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكَ أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ وَبِأَمْرٍ ۖ وَاحِدٍ فَقَالَ كُفْلَيْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ۖ

داودك ملكنى هييت ونصرت و كثر جنود ايله تقويه ايتدك . اوگا نبوتى و حقى باطلدن تميز خاصه سنى ويردك .

يا محمد ! خصملر، داودك مسجدينك ديوارندن آشوب ياننه اينديكلرى وقت، اونلرك خبر محكمه لرى سكا گلديى ؟

خصملرك ، داود عليه السلامك حضورينه گيردكلرى زمانى ذكر ايت . داود اونلردن قورقدى . « قورقا ، بز مخاصم ايكي طرفز . بربرمزه ظلم ايتدك ؛ بينمزده حق ايله حكم ايت ؛ جور ايتمه . ظالمى زجر و بزه طوغرو يولى هدايت ايله ! » ديديلر . خصملردن برى : « بوقارداشمدر . اونك طوقسان طقوز ديشى قويونى و بنمده بر ديشى قويونم وار . اونى ده بگا وير ! ديدى و بنى الزام ايتدى . » ديدى .

۲۴ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نِعْمَتِكَ الْيَغَاظِ ۖ وَارْتِكَابِ الْمُنَافِقَةِ ۖ لَيْسَ بِبَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الْبِدْرُ امْتَوَا ۖ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَبِلْ ۖ مَا هُمْ بِظُلْمٍ ۖ دَاوُدَ إِنَّمَا فَنَاءُ ۖ فَاسْتَغْفِرْ لَهُ وَخَرَّ رَاكِعًا ۖ وَأَنَابَ ۖ

داود عليه السلام ده : « بالله ! سنك قويونكى ، كندى قويونلرينه علاوه ايتك ايسته مه سيله سكا ظلم ايتدى . بونادر ده گلدر . شريك خيلطرك ا كثرى بربرينه تعدى ايدهر لر ؛ آتجاق ايمان ايدهر لر و اعمال صالحه ده بولونلر تعدى ايتمز لر . بونلرايسه آزدر . »

دیدی . داود ، بنی امتحان ایچون یاپدیغمزی آ گلا دی و ربی تعالی و تقدسه استغفار ، سجده و توبه ایتدی .

۲۶-۲۵ فَفَعَلْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ ﴿٢٥﴾ يَادَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ مِنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

بزده اونی مغفرت ایتدک ؛ چونکه اونک ایچون عندمزده قربت و کرامت و حسن مرجع واردر .

ای داود ! بز ، سنی یر یوزنده استخلاف ایتدک . بین الناس ، حق یعنی حکم الهی ایله حکم ایت . نفسک هواسنه اویم ؛ او یار ساک سنی الله یولندن آزدریر . الله یولندن آزانلر ایچون ، یوم حسابی اونو تملاری سببیه ، عذاب شدید واردر .

۲۷ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ النَّارِ ﴿٢٧﴾

بز ، گوکلری و یرلری و ایکسی آراسنده کی موجوداتی باطل یعنی حکمتدن خالی اولارق یار اتمادق . کافرلرک ظنی بودر . اونلری آتش جحیم وویله ایصال ایدره .

۲۸ أَمْ يَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾

بوندن صرف نظر ، ایمان ایدوب أعمال صالحهده بولونانلری ، یر یوزنده ایقاع فساد ایدره نلر کی یاپارمی بز ؟ یوقسا ، متقیلری فاجرلر کی یاپارمی بز ؟

۲۹ كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ مَارِكًا لِّبَدْرٍ وَآيَاتِهِ وَلِيُنذِرَ أُولَ الْأَنْبِيَاءِ ﴿٢٩﴾

یا محمد ! سنک و امتکک ، آیتلری تفکر و ارباب عقولک توقع ایتملری ایچون سکا انزال ایله دیگمز کتاب قرآندر ؛ مبارکدر .

۳۰-۳۳ وَوَعَيْنَا لَدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعِبْدَانِ إِنَّهُمَا وَأَبٌ ﴿٣٠﴾ إِذْ عَرَضَ عَلَيْكَ بِالْعِشِيِّ الصَّافِيَاتِ الْجِبَادِ ﴿٣١﴾ إِنِّي أَنَجَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِي خِي تَوَارَتْ بِالْجَبَابِ ﴿٣٢﴾ رُدُّهُمَا عَلَى قُطْفَيْنِ مِنَّا الْتَوَقُّ وَالْإِعْنَابِ ﴿٣٣﴾

داود علیه السلام ، سلیمان علیه السلامی باغیشلادق . سلیمان ایی قولدر ؛ چونکه الله عظیم الشانه دائما توبه و رجوع ایدره .

اوگلهدن صوگرا ، اوکا جنس و یوگروک آتله عرض اولوندینی وقتی یا محمد ! ذکر ایت . اونلری تماشا ایدهرکن گونش غروب ایتدی ؛ ایکندی نمازی فوت اولدی .

سلیمان : « بن آتله محبتی ربیم تعالی و تقدسک ذکرینه ترجیح ایتدم ، بوترجیحیم ، گونش باتینجایا قادار دوام ایتدی . »

« اونلری بگا اعاده ایدگز . » دیدی . اعاده ایتدیلر ، کندیده ، الله عظیم الشانه تقرب ایچون ، اونلرک باجقلری ، بویونلری کسمه به باشلادی .

۳۴-۳۵ وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ إِذْ أَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ عِبْدِي إِلَّا أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

سلیمانی ده امتحان ایتدک و کرسیسنه برجسد القا ایله دک . صوگرا ، سلیمان علیه السلام توبه و رجوع ایتدی .

و « یارب ! بگا مغفرت ایت و بگا بوندن صوگرا کیمسه به ویرمه به جگک ملکی باغیشلا ، سن وهابسک ! » دیدی .

۳۶-۴۰ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُفًا عَاجًا صَاحِبًا ﴿٣٦﴾ وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَغَوَّاصٍ ﴿٣٧﴾ وَأَخْرَجْنَا مَقَرَيْنِ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾ هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ ﴿٤٠﴾

اوکا ، امرینه انقیاده ایسته دیکی یره قولایلق و راحت ایله جریان ایدهن روزگاری مسخر ایتدک .

اوکا ، اُنبیه عجبیه یابان و دَکَزه دالوب ایخیلر چیقاران شیطانلری ،
و اَللری بویونلرینه باغلی اولان دیگر شیطانلری مسخر ایتدک .
« ایشته بو بزم احسانمزد . ایستدیگکه ویر ، ایسته دیگکه ویرمه . سنک ایچون حساب
یوقدر ! » دیدک .
اونک ایچون عندمزده درجه عالی و حسن مرجع واردر .

۴۱-۴۴ وَاذْکُرْ عَبْدَنَا یُؤُبَّ اِذَا دُیَّیْنَا بَنی مَسِیحَ الشَّیْطَانِ یُضِیْبُ وَعَذَابٍ ۝ اَرْکُضْ بِرِجْلِکَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ
وَشَرَابٍ ۝ وَوَهَبْنَا لَهُ اَهْلَکَ وَفِیْهِمْ مَعَهُ رَحْمَةٌ مِنَّا وَذِکْرِنِ لَادِلِی الْاَلْبَابِ ۝ وَخُذْ بِیْدِکَ
ضَعْفًا فَاصْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَأْ اِنَّا وَجَدْنَا صَابِرًا نَفْعَ الْعَبْدَانِ اَوَّابٍ ۝

یا محمد ! قولز آیوب علیه السلامک : « بکا شیطانک مشقت و عذابى اصابت ایتدی ! »
دیه ندا و استغاثه ایتدیگی وقتی ذکر ایت .
اوکا : « آياغکله یره وور ! » دیدک ؛ ووردی ، برپیکار قاینادی . « ایشته سکا
یقانمق و ایچمک ایچون صوئوق صو ! » دیدک . ییقاندی و ایچدی ؛ شقایاب اولدی .
بزدن اوکا رحمت و اُحساب عقول ایچون عبرت اولارق کندینه اهلنی و اهلله برابر
برمثلنی باغیشلادق .

« بردسته چوپ آل ، اونکله زوجه که وور ؛ یمینکده خاوت اولمازسک ! » دیدک .
بز ، اونی صابر بولدق . آیوب اُنی قولدر . دائما الله عظیم الشانه رجوع ایدهر .

۴۵-۴۷ وَاذْکُرْ عِبَادَنَا اِزْهَیْمَ وَاسْحٰقَ وَیَعْقُوبَ اُولِی الْاِیْدِی وَالْاَبْصَارِ ۝ اِنَّا اَخْلَصْنَاهُمْ
خَالِصَةً ذِکْرِنِ لَدُنَّا ۝ وَرَکَنَهُمْ عِنْدَنَا لِمَنْ الْمُصْطَفٰی الْاَخْبَارِ ۝

یا محمد ! طاعتده قوت ، دینده بصیرت صاحبی اولان قولدرمز ابراهیم ، اسحاق و یعقوب
علیهم السلامی ده ذکر ایت !
دائما دار آخرتی ذکر ایتمک خصلت خالصه سیله بز اولنری کندیمزه باغلادق .
اونلر ، عندمزده مختار و اُخیار درلر .

۴۸-۵۰ وَاذْکُرْ اِسْمٰعِیْلَ وَالتَّیْسَ وَذَا الْکِفْلِ وَکُلٌّ مِّنَ الْاَخْبَارِ ۝ هَذَا ذِکْرُ اَنَّا لِنُتَقِیْنَ
لِحَسَنِ بَابٍ ۝ جَنَاتٍ عَذِیْبٌ مَّقَعَةٌ لَهُمُ الْاَبْوَابُ ۝ مُتَّکِبِیْنَ فِیْهَا یَدْعُوْنَ فِیْهَا کَهْفٌ کَثِیْرٌ
وَشَرَابٌ ۝ وَعِنْدَ هَکْذَا صِرَاطُ الطَّرِیْقِ اَرْابٍ ۝ هَذَا مَا تُوْعَدُوْنَ لَیَوْمِ الْحِسَابِ ۝ اِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ۝

اسماعیل ، التیس و ذوالکفلی ده ذکر ایت ! بونلردن هربری ده اُخیاردندر .
محاسنلری ناطق اولان بو بینات ، اونلر ایچون شرفدر . متقیلر ایچون آخرتده حسن
مرجعده واردر .

اوحسن مرجع ، اونلر ایچون قاپیلری آچیق اولان جنات عدندر .
اونلر ، اوراده تختلره یاصدامش اولدوقلری حالده اوطورورلر و اُنواع فواکه و شراب
ایله متمم اولورلر .

اونلرک یاننده ، زوجلرندن باشقاسنه باقاییان ، هپ بریاشده قیزلر واردر .
اونلره : « حساب گونی ایچون موعود اولدیغیز شی بونلردر ! »
« بو ، بزم رزقدر ؛ بونک ایچون بیتمک ، توکنمک یوقدر ! » دینیر

۵۱-۵۵ هَذَا وَابْنُ الْطَّالِقِ اِغْرَیْمَ بَابٍ ۝ جَهَنَّمَ یَصْلَوْنَهَا فِیْ نَارِ الْمِهَادِ ۝ هَذَا فَلَیْدُوْهُ حَمِیْمٌ وَعَسَاوُ ۝
وَاخْرُجْ مِنْ شَعْبَةٍ اَرْوَابٍ ۝

بونلر ایچون بویله ! عاصیلر ایچون ده سوء مرجع واردر .
اوسوء مرجع ، جهنمدر ، اوکا داخل اولورلر ؛ جهنم کوتو مقدر .
بو عذابى طاتسینلر ؛ قاینار صوی و اهل جهنمک وجودلرندن آقان صولی قانی
ایچسینلر !

و بوقیلدن دیگر اُنواع عذابى چکسینلر !

هَذَا قَوْجٌ مُنْفَعٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَا بِهِمْ أَنَّهُمْ صَالُوا النَّارَ ۖ قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْجَا بِكُمْ أَنْتُمْ
قَدْ مَتَّعْتُمُوهُنَا فَيُفْسِدُوا ۖ قَالُوا إِنَّمَا مَزَقْنَاهُ لَنَا هَذَا فَرَدَدْنَا ۖ عَذَابُكُمْ فِي النَّارِ ۖ وَقَالُوا
مَا لَنَا لَا نَرَى رَحَالًا كَمَا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَمْتَارِ ۖ أَخَذْنَا مِنْ خِيَرَاتِ أَمْزَاجِهِمْ الْأَنْصَارَ ۖ

عاصیرک رئیسیرنه : « شو آرقا گزیدن مزاحمه ایله گلنلر ، سزه تابع اولانلردر ! »
دیندی . رئیسارده : « اونلر ایچون مرحبا ! یوقدر . اونلر ، کندی عمللری ایله بزم
کبی جهنمه گیردیله . » دیدیلر .

تالبلرده : « بلکه سزک ایچون مرحبا ! یوقدر . بزه بو عذاب سز تقدیم ایتدکز یعنی
جهنمه گیرمه مزه سز سبب اولدکز . جهنم کوتو مقدر . » دیدیلر .

ینه دیدیلر که : « آی ربمز ! بزه عذاب تقدیم ایدنهک جهنمه جزاسنی ایکی قات ایت ! »
و جمله سی بردن : « بز ، برطاقم رجالی اشرار عد ایدنهک ! »
« اونلرله استهزایله ردک ؛ اونلری گورمه یورز . یوقسا ، اونلردن گوز مز قایدیمی ؟ » دیدیلر .

۶۴-۶۶ إِنَّ ذَلِكَ لَخَقٌّ تَخَاصُّهُ أَهْلُ النَّارِ ۖ فَلَا تَمْنَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۖ رَبُّ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْغَزِيُّ الْفَقَّارُ ۖ

یا محمد ! بو بیان ایتدیگمز شیارک کافه سی و جهنم اهلنک یکدیگریله محاصه سی حق
و صد قدر .

یا محمد ! مشرکله دی ، که : « بن ، آنجا مندرم . سزی عذاب الهی ایله انذار
ایدهرم . واحد و قهار اولان الله عظیم الشاندرن باشقا اله یوقدر . »
« او ، گوهرک و یرلرک و ایکسی آراسنده کی موجوداتک ربیدر . هراورنده غالبدر ؛
دیله دیگنی یارلیغار . »

۶۷-۷۰ قُلْ هُوَ تَبَوُّعُ الْعَظِيمِ ۖ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۖ مَا كَانَ لِمَنْ يَلْمِ مِنْهُمْ أَلَّا يَكْفُرَ بِهِمْ ۖ
إِنْ يُوْحَىٰ إِلَىٰ آلِهَةٍ أَنَّمَا أَنذَرُ بِهِنَ ۖ

ینه دی ، که : « بوسوزلر ، من طرف الله وارد اولان خبر عظیمدر . »
« سز ، اوندن غفلت واعراض ایدیورسکزر . »
« آدم علیه السلام حقنده ملکلرک خاصمه لرینی بیلمزدم . »
« بونلر ، بکا آنجا نذیر مبین اولدیغم ایچون وحی اولونور . »

۷۱-۷۴ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلِكِ ۖ إِنَّ خَلْقَ لَوْ بَشَرًا مِنْ طِينٍ ۖ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَحَضْتُ فِيهِ مِنْ رَوْحِي فَقَعَا لَهُ
سَاجِدِينَ ۖ فَخَدَّ الْمَلِكُ كُكُلَهُمْ جَمْعُونَ ۖ إِلَّا ابْلِسُ اسْتَكْبَرُ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۖ

ربک تعالی و تقدس ملکلره : « بن ، چاموردن بر بشر خلق ایده جگم ! » دیدیگی
وقت ملکلر خاصمه ایتدیله .

بشری خلق و اوکا روحدن نفخ ایتدیگم وقت ، اوکا سجده ایتدیله .
ملکلرک کافه سی بأجمعهم سجده ایتدی .
آنجا ابلیس استکبار ایتدی و امره مخالفتی سببیه کافرلردن اولدی .

۷۵-۸۲ قَالَ يَا ابْلِسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتَ بِيدِي اسْتَكْبَرْتَ أَزُكِّنُ مِنَ الْعَالَمِينَ ۖ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ
خَلَقَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ۖ قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا وَأَكْبَرُ ۖ وَانْظُرْ إِلَىٰ يَوْمِ
الَّذِينَ ۖ قَالَ رَبِّ قَانِظِرْ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۖ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ۖ إِلَىٰ يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ۖ
قَالَ ۖ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْخَالِصِينَ ۖ

الله عظیم الشان ابلیسه : « یدمله خلق ایتدیگم شینه سجده ایتمکدن سنی نه منع
ایتدی . استکبار می ایتدک ؟ یوقسا ، عاصیردنی اولدک ؟ » بویوردی .
ابلیس : « بن ، اوندن خیرلیم . بنی آتشدن یاراتدک ، اونی چاموردن ! » دیدی .
الله عظیم الشان : « اورادن چیق ! سن ، رحمتدن مطرودسک ! »
« جزا گونه قادار لعنتم سنک اوررکه اولسون ! » بویوردی .
شیطان : « یارب ! بنی مطرود ایتدکسه قیامته قادار یاشات ! » دیدی .

حق جل و علاده : « سن ، یاشایانلردن اول ! »
 « سن ، وقت معلومه قادار یاشایانلردن اول ! » بویوردی .
 شیطان : « عزتکده قسم ایدهرم ، که آدم و اولادینی بأجمعهم اغوا ایدهرم ! »
 « مگرکه اونلردن مخلص قوللرک اولسون ! » دیدی .

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ لَا مُلْكَ لَّكُمْ مِنْكُمْ وَمَنْ يَتَّبِعْ مِنْهُمْ مُتَّبِعٌ

۸۵-۸۴

الله عظیم الشانده : « بن ، حق احقاق ایدهر و دیرم که :
 « ای ابلیس ! تابع و متبوعک کافه سیله جهنمی طولدوروم ! » بویوردی .

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُكَلِّفِينَ ﴿۸۵﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿۸۶﴾
 وَلَقَدْ كَلَّمْنَا بَنِي آدَمَ بَعْدَ خَلْقِهِ

۸۱-۸۶

یا محمد ! مشرکله دی که : « بن ، سزدن تبلیغ وحی ایچون اجرت ایسته مه یورم .
 بن ، کندیلگمدن برشی تکلیف ایتمه یورم ! »
 « بوقرآن مبین ، عالمین ایچون ذکردن باشقا برشی ده گلدر . »
 « اونده کی وعد و وعیدی برزمان یعنی اولدو کدن صوگرا بیلیرسکیز . »

سوره زمر

مکده نازل اولمشدر — یتیمش بش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿۱﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿۲﴾

۲-۱

بوقرآن ، ملکنده عزیز ، صنعنده حکیم اولان الله عظیم الشانندن منزل کتابدر .
 یا محمد ! بو کتابی سکا حقک اظهار و اثباتی ایچون انزال ایتدک . دینده اخلاصله الله
 عظیم الشانه عبادت ایت .

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ﴿۳﴾ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ ﴿۴﴾ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمُ
 فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿۵﴾ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَرَّارٌ ﴿۶﴾

شائبه شرکدن عاری اولان دین ، الله عظیم الشان ایچوندیر . « بز ، بونلره آنجاچ
 بزى الله عظیم الشانه تقرب ایتمه لری ایچون عبادت ایدهرز . » دییه رک حق جل و علادن
 باشقاسنی اولیا اتخاذا ایدهنلره ، خصملری بیننده اختلاف ایتدی کیری شیلردن طولای ،
 الله عظیم الشان حکم و حقلیه جنتله مکافات و حقسزه آتله مجازات ایدهر . الله عظیم
 الشان ، چوق یالان سوله یینلره و کفرده مفرط اولانلره هدايت ایتمز .

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَخْلُقَ وَلَكِنْ لَمْ يَخْلُقْ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿۷﴾

۴

الله عظیم الشان ، کندینه ولد اتخاذا ایتدک ایسته سهیدی ، خلق ایتدیگی شیلردن
 دیله دیگنی اختیار ایدهردی . حاشا ! او ، بویه شیلردن تنزه ایتدی . او ، واحد و قهار
 اولان الله عظیم الشاندر .

۵ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ الْحَيُّ يَكُونُ اللَّيْلُ عَلَى النَّهَارِ وَيَكُونُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ وَخَتَمَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرَ
كُلُّ نَجْمٍ فِي رَاسِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ أَوَّلُ الْغَفَّارِ ﴿۵﴾

گوکثری و یرلری حق اولارق یاراتدی . کیجه یی کوندوزه و کوندوزی کیجه یه صارار
یعنی ادخال ایدمر و کونشی و آبی تسخیر ایتدی . بونلرک هر بری أجل مساسنه قدار
حرکت ایدمر . او الله عظیم الشان عزیز غفاردر .

۶ خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا رُوحَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْحَامِ ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ
فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
فَآفَى صُرُوفُ ﴿۶﴾

سزی نفس واحده دن یعنی آدم علیه السلام دن خلق ایتدی . صوگرا اوندن زوجی
یاراتدی . و سزک ایچون دهوه ، صیغیر ، قویون و کچیدن اُرک و دیشی اولارق سکز
صنف احداث ایتدی . سزی ، آنالرکزک قارینلرنده ظلمات ثلاثه ایچنده یعنی بطن ،
رحم و مشیمه ده طوراً بعد طور خلق ایدمر . بوقدرت فاطره ایله متصف اولان الله
عظیم الشان سزک ربکزددر . ملک منحصر آونکدر . اوندن باشقا معبود بالحق اله یوقدره
اونک عبادتندن ناصیل اعراض ایدیورسکز ؟

۷ إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِدُوا رُزْدَ
أَمْرِي ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۷﴾

کافر اولورسا کز ، الله عظیم الشان سزدن غنیدر . حق جل و علا قوللرینک کفرینه
راضی اولماز . شکر ایدمرسه کز ، سزدن خوشنود اولور . کیمسه ، کیمسه نک گناهنی
یوکنمز . صوگرا ، جمله کز ربکزه رجوع ایدمرسکز . اوده خیر و شردن یاپدیقلرکزی
سزه بیلدیرر و مکافات و مجازاتی ویرر . او الله عظیم الشان خفایای قلوبی بیلر .

۸ وَإِذْ أَمَرْنَا النَّاسَ بِصُدُقَاتِهِمْ يَتَذَكَّرُونَ إِذْ أَخْرَجَهُمْ مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ
لَهُ آتَاكَا لِلْخَيْلِ عَنْ سَبِيلِهِ فَلْيَتَمَنَّكَ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿۸﴾

انسانه برسو حال اصابت ایتدیکی زمان ، ربی تعالی و تقدسه رجوع ایله تضرع ایدمر .
صوگرا اوندن برنعت گوردیگی وقت ، اولجه دفع وازاله سی ایچون تضرع ایتدیگی شیشی
اونودور . و ناسی دین حقدن منع ایچون الله عظیم الشانه شریکله اتخا ایدمر . یا محمد !
او کافرلرک هر برینه : « کفرکله بو دنیاده آز بر مدت ذوق یاب اول ! سن ، جهنم
أهلندنسک ! » دی .

۹ آمَنْ هُمْ قَانِتِ أَنْاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةً رَبِّهِمْ قُلْ أَعْمَلُ بِسُوَى الَّذِينَ يَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿۹﴾

« سنی خیر لیسک ، یاخود آخرتدن قورقارق و ربی تعالی و تقدسک رحمتی رجه
ایدمرک کیجه نک ساعتلرینی ساجداً و قائماً عبادتله گچیره نمی خیر لیدر ؟ بیلنلرله بیلیمینلر
مساویمیدر ؟ بوأمثال و بیاناتی آنجاق اصحاب عقول تذکر ایدمر . » دی .

۱۰ قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى
الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۱۰﴾

یا محمد ! « ای مؤمن قوللر ! ربکز تعالی و تقدسدن قورقکز . بودنیاده ایلک یابانلر
ایچون ثواب عظیم واردر . وطننده ایفای طاعته مقتدر اولامایانلر ایچون اللهک ارضی
کیشدر . طاعته مقتدر اولاجقلمی یرلره هجرت ایتسینلر . مشاق طاعته صبر ایدنلرک
أجرلری حسابسز ویریلر . » دی .

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۝ قُلْ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ قُلْ لِلَّهِ عِزٌّ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۚ فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ
قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

« الله عظیم الشانه دینده اخلاصه عبادت ایتک ایچون امر اولوند . »

« وَحق جَلَّ وعلایه اُکْ اُول ایمان ایتکله امر اولوند . » دی .

« ربم تعالی وَ تقدسه عصیان ایده رسم ، یوم عظیمک عذابندن قورقارم . » دی .

« الله عظیم الشانه دینده اخلاصه عبادت ایده رم . »

« سزده الله عظیم الشاندن باشقا ایسته دیگنزه عبادت ایدگز ! » دی . « خاسر لر

ضلال و اضلال ایله نفسلری و اهللری یوم قیامتده زیان ایده نلردر . خسران واضح

بودر . » دی .

لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَ مِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۚ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ ۚ فَاَتَقُونَ ۝

اونلر ایچون اوستلرنده ، آتلرنده آتشدن کولگه لکلر واردر . الله عظیم الشان بو
عذابه قوللری قورقودور . ای قوللرم ! بندن قورقکز ؛ غضبی موجب اولان شیلره
تعرض ایتیکز !

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادَ ۝

الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۚ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ ۚ وَالْآخَرُونَ هُمُ الْضَالُّونَ ۝

شیطان طامقدن اجتناب ایدوب ظاهراً و باطناً الله عظیم الشانه رجوع ایده نلر ایچون
بشارت واردر . یا محمد ! قوللری تبشیر ایت .

او قوللری ، که هر سوزی دیکلرلر و اُکْ کوزله نه یعنی حق اولاننه اتباع ایده نلر . اونلره
الله عظیم الشانک هدایت ایتدیگی کیمسه لردر . اونلر ، عقول سلیمه اربابیدرلر .

۱۹-۲۰ أَفَرِحَ بِحَقِّكَ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ ۚ فَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ۝ لَكِنَّ الَّذِينَ أَنْفَقُوا رِبَّهُمْ لَهُمْ غُرْفٌ مِنْ فَوْقِهَا
غُرْفٌ مُبْدِيَةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِعَادَ ۝

یا محمد ! سن ، عذابه مستحق اولان کیمسه لری تخلیصه سعی ایده رمیسک ؟ سن ،
جهنمده اولانلری قورتارابیلر میسک ؟

لکن هر حال وشانده ربلی تعالی وَ تقدسدن قورقانلر ایچون ، جتتده آتلرندن
نهرلر آقان ، بربری اوزرینه یاپلمش کوشکلر واردر . الله عظیم الشان ، بویله وعدایتدی .
حق جَلَّ و علا وعدنده خلف ایتمز .

۲۱ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَ سُبُلَ نَبَاتٍ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ
فَتُصْفِرُ بِهِ مُصْفًى ثَمًّا ۚ فَخَلَّامَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ يُؤْتِي الْأَلْبَابَ ۝

یا محمد ! بیلزمیسک ، که الله عظیم الشان گوکدن صو ایندیردی ؛ اون یرده کی مجرالره
ادخال ایتدی . صوگرا ، اونکله مختلف الالوان اُکین بیتیر . صوگرا ، اُکینلر قورور
وَ اونلری صارامش گورورسک . صوگرا اونلری اوهدیر . بونلرده ارباب عقول ایچون
عبت و حیات دنیانک سریع الزوال اولدیغنه دلال واردر .

۲۲ أَفَرَشَّحَ اللَّهُ صُدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلنَّاسِ مِنَ قُلُوبِهِمْ مِنْ ذِٰلِكَ أَلْهَكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ۝

قلبی من طرف الله دین اسلام ایچون متسع و معرفت حق ایله منور اولان کیمسه ،
قسوت قلب ایله متصف کیمسه کی میدر ؟ الله عظیم الشانک قرآنی قبول ایتمین قلوب
قاسیه اربابی ایچون عذاب واردر . بونلر ، ضلال و انحده درلر .

اللَّهُ تَزَلَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كَمَا مَثَلَهَا مَثَلِي فَتَشْرُفُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ فَرُبَّمَا جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ
إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدًى لِيَهْدِي بِهِ رَبِّي أَلْفَوْا مِنَ الْبَاطِلِ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ مَادَ ۝

الله عظیم الشان ، اَكْ كوزمه سوزی ، هر جزئی صحت و متانت و حق و صدقه
دلالتده دیگر لرینه مشابه و محتویاتی مکرر اولان کتابی یعنی قرآن مبینی ایندیردی .
ربلری تعالی و تقدسدن قورقانلر ، آیات و عیدینی دیکله مکله توکلری اورپریر ؛ صوگرا ،
جلدلی و قلبلری الله عظیم الشانک ذکر ایچون نرم اولور . بوخشیت و رجاء ، حق جل
و علانک هدایتیدر ، دیله دیگنه ویریر . و الله عظیم الشانک اضلال ایتدیگنه کیسه
هدایت ایده مز .

أَفَمِنْ تَحْتِ يَدَيْهِ سِوَاءُ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ۝

قیامت گونی ، سوء عذابدن کنندی یوزیله قورویان کیسه هر درلو مکارهدن
آمین اولان کیسه کی میدر ؟ ظالملره : « عملکزک جزاسنی چککز ! » دینیر .

كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ۝ فَأَذَاقَهُ اللَّهُ لِيْلَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلِلْعَذَابِ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۝

اهل مکدن اول گلن ام سالفده پیغامبرلرینی تکذیب ایتدیلر . اونلره خاطر
وخیاللرندن گجهمین بر زمانده عذاب گلدی .
حق جل و علا ، اونلره حیات دنیاده ، خزی و خذلانی طایدیردی . عذاب آخرت
داها غیمدر . اونلر ، بونی بیلسلردی ، تکذیب ایتزلردی .

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۝ قُلْنَا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۝

بز ، ناسه تذکر و توعظ ایتهلری ایچون ، بو قرآن کریمده هر شیدن مثال کتیردک .
ناسک اتقا ایتهلری ایچون ، اعوجاجدن عاری قرآن عربی مدح ایده رم .

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا أَفِيدَ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلِمَ الرَّجُلُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَثَلًا لِمَنْ هَدَى اللَّهُ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

کوتو خویلی ، متخالف و متعدد آداملرک ملکی اولان برکوله ، ایله یالکز بر آدامک
ملکی اولان کوله یی ، الله عظیم الشان مثل اولارق بیان بووردی . بو ایکی کوله نك
حاللری رمیدر ؟ بری صاحب لرینک آمال متخالفه سنه تبعاً یا پاجنی ایشلرده دائماً متعیر
و صاحب لری اوندن غیر راضی ، دیگرى خدمتنه مداوم و أفندیسی اوندن خوشنوددر .
حمد ، شریکدن منز و منع بالذات و مالک حقیقی اولان الله عظیم الشان مخصوصدر .
مشرک لرك أکثرى بو حقیقت ظاهره و بسیطه یی بیلزلر .

إِنَّكَ يَمِيتُ وَارْتَمَتْ مِيتَتُهُ ۝ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ۝

یا محمد ! سن ده اوله جکسک ، اونلرده اوله جکلر .

صوگرا ، قیامت گونی حضور رب العالمینده محاصمه اولورسکز !

فَمَنْ ظَلَمَ مِنْكُمْ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالْحَقِّ إِذَا جَاءَهُ الْيُسْرَى فِي جَهَنَّمَ مَثَلًا لِّلْكَافِرِينَ ۝

الله عظیم الشان ولد و شریک اسنادیله یالان سویله یی و دین اسلام گلدیگی وقت ،
اونی تکذیب ایدن کیسه دن داها ظالم کیمدر ؟ کافرلر ایچون جهنمده یی یوقیدر ؟

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝ لَمَّا ابْتِثَاؤُنْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْحَسَنِينَ ۝

قرآن مبین ایله گلن ذات محترمله اونی تصدیق ایدهلر ، شرکدن متقی اولانلردر .
اونلر ایچون ربلری تعالی و تقدس عتدنده ایسته دیکلری وارددر . محسنلرک جزاسی بوددر .

لِيَكْفُرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

بوعطای الهی ، محسنک اَکْ کوتو عملی ستر و اونلری اَکْ اَی عملرینک جزاسیله
محافات ایتک ایچوندی .

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ يُبَيِّنُ فُتُوكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

الله عظیم الشان ، قوله کافی ده گل میدر ؟ یا محمد ! قریش ، سنی الله عظیم الشان
باشقا عبادت ایتدیکلری بوتلرله قورقودورلر . حق جل و علانک ایتدیکنه هدایت
ایده جک کیمسه یوقدر .

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِمُبِينٍ دِي انْتِقَامِ ﴿٣٧﴾

الله عظیم الشانک هدایت ایتدیکنی ده کیمسه اضلال ایده من . حق جل و علامر
امورنده غالب و أعداسندن انتقام آلمایا قادر ده گل میدر ؟

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَمَسْتُمْ مِنْ غَلَقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّيهِ أَوْ أَرَادَنِيَ بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

یا محمد ! اونلره : « گوکلری و یرلری کیم یاراتدی ؟ » دیه صورساک « الله ! » دیرلر .
« الله عظیم الشان ، حقمده برفالق اراده بویورسا ، حق جل و علادن باشقا عبادت
ایتدیکنر بوتلر ، بونک دفع و ازاله سنه مقتدر میدر ؟ یاخود الله عظیم الشان ، بکارحت
ایتمک ایسته سه ، اونلر ، بورحتی منع ایده بیلیرلری ؟ سویله یکنر ! » دی . الله عظیم الشان ،
دفع شر و اصابت خیرده بکا کفایت ایدهر ؟ متوکلر اوکا توکل ایدهر لر . » دی .

قُلْ يَا قَوْمِ إِنَّمَا إِيَّايُكَفُّ عَنْكُمْ وَإِنِّي عَامِلٌ فَتُؤَفَّقُونَ ﴿٣٩﴾ مِنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُثِيمٌ ﴿٤٠﴾

« ای قوم ! سز حالکنز ده دوام ایدکنر ، بن ده حالمده دوام ایدیم ؛ عاقبتی گورورسکنر ! »
« گیمه عذاب خزی و خذلان گله جگنی و کیمک عذاب دائمه دوچار اولاجغنی
گورورسکنر ! » دی .

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَى فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

یا محمد ! بز ، کتابی ناس ایچون سکا حق اولارق ازال ایتدک . هرکیم موجبنجه عمل
ایده رسه ، نفی نفسنه عاقد ، هرکیم اوندن اعراض ایده رسه ، ضرری کنندینه راجعدر .
سن ، اونلرک وکیل مجبری ده گللسک !

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ بِحَسَبِ مَعْرَفَتِهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ السِّرَّ الْأَخْفَى ﴿٤٢﴾
إِلَّا الْإِلهَ مُسْتَمْسِكًا ذَلِكَ لَا يَلْبِثُ إِلَّا نَفْسًا فَتَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

الله عظیم الشان ، اولنلرک و اویقویه وارنلرک نفسلری قبض ایدهر . آنفس امواتک
ابدانه تعلقی ظاهر آ و باطناً ، آنفس نیامککی ده یالکنر ظاهر آ منقطع اولور . ابدانه ظاهر آ
و باطناً تعلقی منقطع اولنلری امساک و یالکنر ظاهر آ منقطع اولنلری ده اجل مسایه قادر
اماده ایدهر . بونلرده تفکر ایدهن قوم ایچون قدرت کامله الهیه دلائلر واردر .

أَرَأَيْتُمْ إِنْ دُعُوا لِلَّهِ شُفَعَاءَ قُلْ أَلَوْ كُنَّا كُنَّا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا
لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ الْيَوْمَ تُرْجَعُونَ ﴿٤٥﴾

یوقسا ، قریش الله عظیم الشانن باشقاسنی کندیلری ایچون شفیع می اتخاذایتدیلر ؟
یا محمد ! « برشیته مقتدر اولماسالر و تعقل ایتمه سه لرده ینه اونلری شفیع اتخاذایدهر میسکنر ؟ » دی .

« شفاعتك كافى الله عظيم الشانه مخصوصدر. گوكلرك، يرلك مالك مستقلى ده اودر. سوگرا، جمله كز قیامت گونی اوگا رجوع ایدهرسكز. » دى.

۴۵ وَاذْكُرْ لِلّٰهِ وَلَمَّا كُنْتُمْ قُلُوبُ الْبَٰزِلِ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَاذْكُرْ الْبَٰزِلِ مِنْ دُونِ اِيْهَا
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿۴۵﴾

بالكز الله عظيم الشان ذكر اولوندىنى وقت، آخرته ايمان ايتمينلرك قلىرى منقبض اولدى. الله عظيم الشاندين باشقاسى يعنى السهرى ذكر اولوندىنى وقت، اونلره مان مسرور ومنبسط اولورلر.

۴۶ قُلِ الْاِلهُ فَاطِرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ مَا كُنَّا فِيْهِ
اِيْتَسِلِفُونَ ﴿۴۶﴾

« اى گوكلرك و يرلك خالق و غايب و حاضر ك عالمى اولان اللهم! اختلاف ايتديكلرى شيلردن طولاي آنجاك سن حكم ایدهرسك! » دى.

۴۷ وَلَوْ اَنَّ الْبَٰزِلِ ظَلَمُوا فِى الْاَرْضِ جَمِيعًا وَنِشَلْهُ مَعَهُ لَافْتَدَاهُ مِنْ سُوْرِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ
مَا لَمْ يَكُونُوْا يَحْتَسِبُونَ ﴿۴۷﴾

یرده کیلرك جمله سى و اونكله برابر برملى ظالمرك اولسا، قیامت گونده گوره جكلرى سوء عذابدن قورتولق ايجون فدا ایدهرلر. اونلرا ايجون قیامت گونده من طرف الله خاطر و خيالرينه كلمه ين و حسابلرنده داخل اولمايان و ناگون عقوبات نمايان اولور.

۴۸ وَبَدَا لَهُمْ نَسِيَاتُ مَا كَسَبُوا وَاَحَاقَ بِهِمْ مَا كُنْتُمْ فِيْهِ يَسْتَمْزِنُونَ ﴿۴۸﴾

أعمال سيتهلرى اونلر ايجون ظاهر اولور؛ دنياده استهزا ايتديكلرى شيك جزاسى اونلرى احاطه ایدهر.

۴۹ فَاذْكُرْ لِلّٰهِ الْاِنْسَانَ مِمَّا خَوَّلَهُ نَفَقَةً مِّمَّا قَالَتْ اَوْ تَكْفُلُ عَلَيْهِ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۹﴾

انسانه برسوء حال اصابت ايتديكى زمان، بزه تضرع ایدهر. بزدن بر نعمته نائل اولدینی وقت: « بن، بونی آنجاك علممله اکتساب ایتدم! » دیر. بلکه بو حال شكر ياخود کفر ایدهرجگى تحقق ایتك ايجون اونك حقدهر برامتحاندر؛ لكن انسانلرك ا كثرى بونی بيلمزلر.

۵۰-۵۱ قَدْ قَالُوا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَدْ اَغْنٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿۵۰﴾ فَاَصَابَهُمْ نَسِيَاتُ مَا كَسَبُوْا
وَالَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْ هٰؤُلَاءِ سَيُجْزٰهُمْ نَسِيَاتُ مَا كَسَبُوْا وَاَمَّا هُمُ فَيُحْزَنُونَ ﴿۵۱﴾

بونلردن اولكيلرده بويله ديمشله يعنى نعم الهیهى علم و کسبلرينه اسناد ايتمشلردى. اونلرك متاع دنيادن قازانديكلرى شيلر کندیلرینی قورتارامادی. أعمال سيتهلرينك جزاسنه دوشدیلر. بونلردن ظلم ایدهرلرده أعمال سيتهلرينك جزاسى اصابت ایدهرجکدر. اونلر ايجون بوندن قورتولوش يوقدر.

۵۲ اَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَآءُ وَيَقْدِرُ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿۵۲﴾

الله عظيم الشانك ديله ديگنه رزق بسط و توسيع و ديله ديگنه تضيق و تقليل ايتديگنى بيلمه ديلرده مى نعمت الهیهى علم و کسبلرينه اسناد ايتديلر؛ بو حاللرده مؤمنلر ايجون آيات و دلالات واردر.

۵۳ قُلْ اِعْبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِنَّهُ هُوَ
الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿۵۳﴾

يا محمد! « اى اللهك نفسلرى حقدهر اسراف ایدهن قوللری! رحمت الهیهدن نومید اولمايکز؛ الله عظيم الشان، گناهلرك كافه سنى يارليغار؛ او، غفور رحيمدر » دى.

۵۸-۵۴ وَأَيُّوْا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَاسْأَلُوهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْضَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٥﴾ أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّقْتُ بَيْنَ جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٥٦﴾ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ أَوْ تَقُولَ لَئِنْ رَأَيْتُ الْعَذَابَ لَإِنْكَرْتُ فَأَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥٨﴾

«عذاب کلمزدن اول، ربکز تعالی و تقدسه رجوع و اوکا انقیاد ایدکز. عذاب گلدکن صوگرا، قورتولامازسکز!»

«سزه، بی خبر اولدیغکز حالده بقتة عذاب کلمزدن اول، ربکز تعالی و تقدس دن سزه نازل اولانلرک احسننه یعنی قرآن مینه اتباع ایدکز.»

«بعض کیمسه لر، الله عظیم الشانک دین و کتابیله استهزا ایدهرک طاعتنده قصور ایتدیگندن طولایی ندامت و حسرت چکمزدن،»

«یاخود، الله عظیم الشان، بگا هدایت ایتسهیدی بنده متقیلردن اولوردن! دیمزدن،»

«یاخود عذابی کوردیکی وقت، دنیا به برداها رجوع ایتسهیدم مؤمنلردن اولوردن!» تنیسنده بولونمازدن اول، سزه نازل اولان قرآن مینه اتباع ایدکز! دی.

۶۱-۵۹ بَلْ قَدْ جَاءَ نَكَالَآبِیْ فَكَذَّبَتْ بِهَا وَاسْتَكْبَرَتْ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٥٩﴾ وَيَوْمَ الْقِيَمَةِ رَأَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وَجُوهَهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ وَيُنَادِي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَآزِنِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ الْمَوْتُ وَلَا الْمُنَىٰ أَوْ يَخْرُجُونَ ﴿٦١﴾

بویله دیهه من طرف الله: «أوهت! سکا آیتلرم گلدی؛ سن، اونلری تکذیب و ایماندن استکبار ایتدک، کافر اولدک! دینیر.

یا محمد! قیامت گونی الله عظیم الشانه اسنادده و افتزاده بولونانلرک یوزلری قارارمش کورورسک. ایماندن تکبر ایدهلر ایچون جهنمده یر یوقی؟ وار! ...
الله عظیم الشان، کندیندن اتقا ایدهلری، جتنده ایسته دیکلری ویره رک، جهنمدن قورتایر. او حالده که اونلر، جتنده سومه دیکلری بر شی کورمزله، محزونده اولمازلر.

۶۲-۶۱ اللَّهُمَّ كُلُّ شَيْءٍ رُّعُوْعٌ كُلِّ شَيْءٍ وَبِكُلِّ ﴿٦١﴾ كَلِمَةٍ مُّعَالِيْدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٢﴾ فَلَا تَغْنِيهِمْ أَهْلُهُمْ نَارُ مَرْوِيٍّ عَبْدُهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٣﴾

الله عظیم الشان هر شیئک خالق و هر شیئک وکیلی یعنی متصرفیدر.
گوکلرک و یرلرک مفاتیح خزائی او الله عظیم الشانکدر؛ اوندن باشقا کیمسه تصرف ایده مز. حق جل و علانک آیتلری انکار ایده ندرده خائب و خاسرلردر.
یا محمد! بو دلیللردن صوگرا، ای جاهلر! ینه بنم، الله عظیم الشاندن باشقاسنه عبادت ایتکلگی می تکلیف ایدیورسکز؟ دی.

۶۵-۶۴ وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ بَنِيكَ لَنْ أَشْرَكَ بِمُحَمَّدٍ عَمَلًا وَكَانَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٤﴾ بَلَا اللَّهُ فَاَعْبُدْ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٦٥﴾ وَمَا فَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قُدْرَتِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا بَقِصَّةٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ يَمِينُهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٦﴾

یا محمد! سکا و سندن اولکی پیغامبرلره: «بالله! شریک ایدهرسهک عملک باطل اولور. سنده خاسرلردن اولورسک!» دییه وحی اولوندی.
«مشرکلرک تکلیف ایتدیکلری شیئ عبادت ایتمه. بلکه، یالکز حق جل و علیه عبادت ایت و انعام احسانه شکر ایدهلردن اول.»
مشرکر، الله عظیم الشانک عظمتی و حق تعظیمنی، لایق اولدینی صورتده، تقدیر

ایتمه دیلر . قیامت گونی، جمیع اَرْضُ اللّٰهِ عَظِیْمُ الشَّانُکْ قبضه سنده، گوکلرده یمینیلہ بوکولودر .
مشرکلرکْ توصیف ایتدیکلری شیلردن تَزَّهْ وَ تَعَالٰی ایتدی .

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ بِهِ أُخْرَىٰ ۚ فَأَذْهَبَ
فِي يَوْمٍ يُظْفَرُونَ ﴿٥٠﴾ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورٍ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُمُ
بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥١﴾ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٥٢﴾

برنجی دفعه صور نفخ اولونور. الله عظیم الشانك دیله دیگی کیمسه لردن باشقا ، یرلرده وگوکلرده اولانلرک کافه سی اولور . صوگرا ، صور برداها نفخ اولونور . هان جله سی قالقوب منتظر اولورلر .

یر، رَبِّی تَعَالٰی وَ تَقَدَّسَتْ عَدَالَتِیْهِ تَنْوَرُ اَیْدِهِر؛ خَلَقْتَ کِتَابَ اَعْمَالِی مِیْدَانِ حِسَابِهِ
وَضَعُ اُولُونُور. پِیْغَامْبِرْلَر وَ شَاهِدْلَر کَتِیْرِ یَلِیْرِ. عِبَادِاللهِ بِنِنْدِهِ حَقِّ اَیْلِهِ حُکْمِ اُولُونُور. بُونُلَر
نَقْصِ ثَوَابِ وَ زَیَادَةِ عِقَابِ اَیْلِهِ ظَلَمِ گُور مَزَلَر.

هر كسك ائى كوتو عملنك جزاسى تامماً ويريلير . الله عظيم الشان اونلرك ياپديقلىرى
داها ائى بيلير .

وَسَيُقَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمْرًا ۖ إِذَا جَاءُوا مَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ
مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى لِلشَّكَّارِ ﴿٥١﴾

کافر اولانلر فوج فوج جهنمه سوق اولونور . اونلر جهنمه گلدیکلری وقت ،
قاپیلری آچیلیر . جهنم زبانلری اونلره : « سزه ربکیز تعالی و تقدسک آیتلری اوقویان
و بوکونه یتیشه جگکزی انذار ایدن پیغامبرلر کلمه دیمی ؟ » دیرلر . اونلرده : « اوه ؛
گلدی ؛ لکن حق جلّ و علانک وعید عذابی کافرلر اوزرینه حق اولدی ! »
جوابی ویریرلر .

اونلره : « جهنمك قاپيلرندن ، اوراده مخلص اولديفكيز حالده ، گيركيز ؛ متكبرلوك
يري اولان جهنم كوتودور . » دينير .

وَسَيِّدَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيَّاهُ رُفِعَ رُوحُهُ إِذْ جَاءُوهَا وَفُتِحَ آبُوهَا وَقَالَ لَهُمْ خُذْنَهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ فَوَضَعُوهَا
فَادْخُلُوهَا جَا لِدَيْنِ ﴿٧٤﴾ وَقَالَ الْوَهْدِيُّ لِلَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَهُ وَكَوْضُنَا الْأَرْضِ اتَّبِعُوا مِنْ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ
فَقَفِمْ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٧٥﴾

ربلری تعالیٰ و تقدس دن اتقا ایدہ نلر دہ فوج فوج جتہ سوق اولونورلر . اورایہ گلدیکلری وقت ، جتتک قاپیلری آچیلیر . خازنلری دہ : « سلام علیکم ! معاصیدن پاک اولدکنز ؛ مخلص اولارق کپوکنز ! » دیرلر .

اونلرده : « وعدنده صادق اولوب بوراسنی بزه احسان ایدن الله عظیم الشانه حمد اولسون ، هر بریمز جتدن هر ایسته دیگمز یرده اطوروروز ! » دیرلر . أعمال حسنه ده بولونانلرک اُجری اولان جنت کوزه لدر .

وَرَوَى الْمَلِكُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ مِنْ خَوْلَى الْفَرَسِ يُسَيِّحُونَ بِمَجْدِ رَبِّهِمْ وَقَضَى بَيْنَهُمُ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥﴾

اوکون ، ملڪر عرشك اطرافى قوشاتمش اولدوقلى حالدہ ، ربلى تعالى
وَ تَقْدَسْكَ حَمْدَ وَ تَسْبِيحِيْلَه مَشْغُول اولارق گورونورلر . خلق بيننده حق وعدل ايله
حکم اولونور . « الحمد لله رب العالمين ! » دينير .

مکه نازل اولمشدر - سکنان بیش آیدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱ حم . تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ . غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ
ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمُبْدِ ۝

حم .

بوقرآن ، عزیز علیم اولان الله عظیم الشان منزل کتابدر .
گناهلری مغفرت ، توبه قبول ایدن و شدید العقاب و صاحب فضل و ثواب اولان ،
کنندیدن باشقا معبود بالحق اله اولایان الله عظیم الشان منزلدر . ناس منحصر اوکا
رجوع ایدر .

مَا يَجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَفْزُقُ . قُلُوبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ۝

آیات الهیهده کافرلردن باشقاسی طعن و مجادله ایتمز . یا محمد ! مشرکلرک دنیاده اهمالی ،
اقبالی سنی آلاماسین !

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَمِمَّنْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ ثَمُودَ وَكَانَ عِصْيَانُهُمْ
لِرُسُلِهِمْ جَهَنَّمَ ۝

اونلردن اول قوم نوح و متعاقباً احزاب رسوللری تکذیب و بونلردن هر امت
پیغامبرلری تعذیبه اقدام ایتدیلر و حق باطلله ازاله ایچون مجادله ایله دیلر . بنده اونلری
هلاک ایتدم . او عقاب ناصیل اولدی ؟

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ بِكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ۝

یا محمد ! ربک تعالی و تقدسک و عید عذابی ، سنی انکار و علیکده اتفاق ایدنلری
اوزرینهده ایشته بیلر حق اولدی . اونلر ، اصحاب ناردر .

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا
وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ۝

عرشی حامل اولانلر و اطرافنده بولونانلر ، ربلی تعالی و تقدسی حمد ، تسبیح
و اوکا ایمان و مؤمنلر ایچون استغفار ایدرلر . و : « ای ربم ! رحمت و علمک هر شیئی
استیعاب ایتد . توبه ایدوب یولکه اتباع ایدنلره مغفرت و اونلری عذاب جحیمدن
وقایه ایت ! » دیرلر .

رَبَّنَا وَادْخُلْنَاهُ جَنَّاتٍ عَذْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝ وَقِهِمُ السَّيْئَاتِ وَمَنْ يَتَوَلَّ السَّيْئَاتِ يَتَوَلَّ عَذَابَ اللَّهِ الْعَظِيمَ ۝

« ای ربم ! اونلری و بابالردن ، زوجهلردن ، ذریتلردن صالح اولانلری کندیلرینه
وعد ایتدیگک جنات عدن ایت سن ، عزیز حکیمسک .
« اونلری عقوباتدن وقایه ایله . عقوباتدن وقایه ایتدیگک کیمسه اوگون رحمتک قاووشور ؛
ایشته فوز عظیم بودر ! » دیرلر .

إِنَّا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنَّا دُفِنُوا وَكُنَّا نَعْتَقِبُكَ اللَّهُ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ۝

کافرلره یوم قیامتده : « ایمانه دعوت اولونوب انکار ایتدیگکز وقت ، حقگزرده
حاصل اولان بغض شدید الهی ، سزک نفسگزرده اولان بغض شدیدگزدن اعظم و أشددر !
دییه ندا اولونور .

۱۱ قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا اِثْنَيْنِ وَاَحْيَيْتَا اِثْنَيْنِ فَاعْنُرْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلٰى خُرُوجٍ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿۱۱﴾

اونلرده : « اى ربمزا ! بى ايكى كره اولدوردك ، ايكى كره ديريلتدك ؛ بزه گناهلر مزي اعتراف ايتدك . آتشدن قورتولمق ايجون يول يوقيدر ؟ » ديديلر .

۱۲ ذٰلِكَ كُرٰنًا لِّاِذْ دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿۱۲﴾ تَوَمَّلُوْا فَاَلَمْ يَكُنْ لِلّٰهِ الْعِلْمُ الْكَبِيْرُ ﴿۱۳﴾

و اونلره جواب اولارق : « بوحالكيز ، دنياده منحصر آ الله عظيم الشانه دعوت اولونورسا كيز انكار و اوگنا اشراك اولونورسا ، اشراكه ايمان ايتمه كيزك جزاسيدر . مقتضاي حكمت اولان حكم ، ماسوادن متعالى و پك بويوك اولان الله عظيم الشانه مخصوصدر . » دينر .

۱۳ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ اٰيٰتِهٖ وَيُنَزِّلُ لَكُم مِّنَ السَّمَآءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا اَمْرًا نَّبِيًّا ﴿۱۳﴾

سزه عظمت والوهيته دلالت ايدن آيتلى اراه و سزك ايجون كوكدن رزق انزال ايدن ذات اجل و اعلا او الله عظيم الشاندر . بو آيتلره آنجاك انكاردن رجوع و اوفى تفكره اقدام ايدنلر ، تذكر و توقع ايدنلر .

۱۴-۱۷ فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُوْنَ ﴿۱۴﴾ رَفِيعَ الدَّرَجٰتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ فِيْ مَا يَشَآءُ مِنْ عِبَادٍ لِّيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿۱۵﴾ يَوْمَ هُمْ مَبْرُؤُوْنَ لَا يَخْفَىٰ عَلٰى اللّٰهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّلَّذِيْنَ اٰلِ يَوْمَئِذٍ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿۱۶﴾ الْيَوْمَ نُجْزِيْ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ الْحِسَابِ ﴿۱۷﴾

حال بويله اولونجا ، اى مؤمنلر ! كافرلر ناخوش گورسلر ، چكهمهسلر بيله دينده الله عظيم الشانه اخلاصله عبادت ايدكيز .
او الله عظيم الشان ، كه درجات كالى پك يوكسك ، صاحب عرشدر . قيامت كونك عذابى انذار ايجون قوللرندن ايسته ديگنه امر و وحينى القا ايدنر .

اوگون ، قوبرلرندن چقديقلرى گوندر . اونلردن و حاللرندن هيچ برشى الله عظيم الشانه خفي اولماز . بوگون : « ملك كيمكدر ؟ » ديه ندا اولونور . « واحد وقهار اولان الله عظيم الشانكدر ! » جوابى ويريلر .
بوگون ، هر كس عملك جزاسيله مجازات اولونور . بوگون ، تزييد عقاب و تنقيص ثواب ايله ظلم يوقدر . حق جل و علا سريع الحسابدر .

۱۸ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاُزْفٰى اِذْ الْقُلُوْبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظِيمًا ﴿۱۸﴾ لِلظَّالِمِيْنَ مِنْ جَهَنَّمَ لَا سَفِيْعٌ يُطَافُ ﴿۱۹﴾

يا محمد ! اونلره قيامت كوتى ، مغموملر نفسلرينى ضبط ايتكده اولدوقلرى حالده ،
يوره كرينك بوغازلرينه طيقاندينى كوني انذار ايت . ظالملا ايجون دوست و شفيع يوقدر .

۱۹-۲۰ يَفْعَلُ خَازِنَةُ الْاَعْيُنِ وَمَا تُحِىُّ الصُّدُورُ ﴿۱۹﴾ وَاللّٰهُ يَقْضِي الْخُبْرَ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُوْنَ شَيْئًا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيْرُ ﴿۲۰﴾

الله عظيم الشان ، نامحرمة گيزلى باقانلرى و خفايى قلوبى بيلر .
الله عظيم الشان ، حق وعدل ايله حكم ايدنر . حال بوكه مشركرك ، الله عظيم الشاندر .
باشقا ، عبادت ايتديكلرى بوتلر هيچ برشيته حكم ايتنلر . حق جل و علا سميع بصيردر .

۲۱ اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ كَانُوْا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوْا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَنْتُمْ اِنۡ اِذَا رَاۤى الْاَرْضَ فَآخَذْتُمْ اِلَٰهَ اَرْضِ يَدُنِ اللّٰهِ يَذُنُوْهُمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ وَّاقٍ ﴿۲۱﴾

مشركلر ، يروزنده گزوب كنديلرندن اولكيلرك عاقبتلى ناصيل اولديغى كورمه يورلرمي ؟
اونلر ، كنديلرندن داها قوى و آثار و مباني جهتندن داها مقتدر ايديلر . الله عظيم الشان ،
اونلرى كناهلرى سبيله هلاك ايتدى . اونلرى حق جل و علانك عذابندن وقايه ايدنر .
كيمسه بولونمادى .

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَابَتُهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدٌ الْعِقَابِ ﴿٢٣﴾

بوجزا ، اونلرک بېنات ایله کنديلرينه گلن پیغامبرلری انکار ایمه لرینک مقتضاسیدر .
بوانکارلری سببیه ، الله عظیم الشان اونلری هلاک ایتدی . حق جل و علا قوی و شدید العقابدر .

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٥﴾

موسی علیه السلامی ده معجزات و حجت ظاهره ایله گوندهردک .
فرعونه و هامان و قارونه گوندهردک . اونلرده ، موسی علیه السلام ایچون ، ساحر ، کذاب دیدیلر .

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كُنْتُمْ بِكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٢٦﴾

اونره طرفزدن معجزات قاهره ایله گلدیگی وقت : « اونکله برابر ایمان ایده نلرک اوغوللرینی قتل ، قیزلرینی ابقا ایدکیز ! » دیدیلر . کافرلرک کیدی ضلال و ضیاعدن باشقا برشیئی جالب اولمادی .

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ نَبِيَّيْ كَيْفَ أَخَافُ أَذِيدَلْ دِينَكُمْ أَوْ أَن يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٧﴾ وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بَيُّوتِ الْحِسَابِ ﴿٢٨﴾

فرعون قومنه : « براقکزی ، موسای اولدوریم ! اوده ، بی منع ایتمک ایچون ربّنه دعا ایتمسین . اونو اولدورمزسه ، دینکزی تغییر ویا مملکتکزدده فساد چیقارماسدن قورقارم ! » دیدی .

موسی علیه السلام ده : « یوم آخرته ایمان ایتمه یین متکبرلردن ، بنم و سزک ربم اولان حق تعالی و تقدسه صغیندم ! » دیدی .

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكْذِبُ فَسَوْفَ لَكُمْ عُقُوبَةٌ وَإِنْ يَكْذِبُ فَسَوْفَ لَكُمْ عُقُوبَةٌ وَإِنْ يَكْذِبُ فَسَوْفَ لَكُمْ عُقُوبَةٌ وَإِنْ يَكْذِبُ فَسَوْفَ لَكُمْ عُقُوبَةٌ

آل فرعوندن مؤمن اولوب ایمانی کتم ایدهن برکیمسه ده : « بنم ربم ، یالکیز الله عظیم الشاندر ! دین و صدق مدطاسنه ربکزدن معجزه لر کتیره ن برذاتک قتلی می قصد اییدیورسکیز ؟ سوزنده یالانچی ایسه ، وبال کذب کندینه عا ندر . طوغرو ایسه ، وعد ایتدیگی شیلرک جمله سیله اولماسه کز بیله برقسیمیه مصاب اولورسکیز . الله عظیم الشان متجاوز و کذب اولانلره هدايت ایتمز ! » دیدی .

يَا قَوْمِ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ مِنْ نَصْرِ بَنِي إِسْرَءِيلَ إِن جَاءَنَا قَالُوا فِرْعَوْنُ مَا أَرِيكُمْ إِلَّا مَا آتَانِي وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾

« ای بنم قوم ! بوکون ملک سزکدر ؛ أرض مصرده غالبسکیز . الله عظیم الشانک عذابی کلیرسه بزه کیم یاردم ایده بیلیر ؟ » دیدی . فرعون : « بن ، آنجاق موافق کوردیکم رأیی سزه بیلدیریورم . و سزه آنجاق طوغرو یولی گوسته رییورم ! » دیدی .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِمُوسَى إِنَّكَ أَنْتَ الْمُرْسَلُ ﴿٣٠﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاهْتَدَوْا وَمَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣١﴾ وَقَالَ فِرْعَوْنُ لَمُوسَى إِنَّكَ أَنْتَ الْمُرْسَلُ ﴿٣٢﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاهْتَدَوْا وَمَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣٣﴾

مؤمن اولان کیمسه ده : « ای بنم قوم ! بن ، سزه ائم سالفه نک گونلری کچی برکونک اصابتندن قورقارم ! »

« قوم نوح و عاد و ثمود ایله اولردن صوگرا کی اقوامک مصاب اولدوقلری جزا گئی بر جزایه دوچار اولما کزدن قورقارم . الله عظیم الشان ، بی گناه اولان قوللرینه عذاب ایتمز . گناهکارلری ده انتقامسز بیراقاز ! »
« ای بنم قوم ! بربر کزدن استغاثه ایتدیگکز قیامت کوننک عذابندن سزی تحذیر ایدهرم ! »

« موقف حسابدن نار جحیمه سوق اولوندیگکز اوگون ، سزی الله عظیم الشانک عذابندن حفظ ایدهرم کیمسه یوقدر . حق جل و علانک اضلال ایتدیگنه کیمسه هدایت ایتمز . » دیدی .

وَلَقَدْ جَاءَكَ نُوحٌ مِنْ قَبْلِ الْيَتِیَاتِ فَتَارَلْتُمْ فِي شَكِّ مِمَّا جَاءَكَ كَرِهَ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ نَبْعَثَ اللَّهَ مِنْ بَنِيكَ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِِفٌ مُرَابٍ ﴿٣٤﴾

سزه موسادن اول معجزاته یوسف علیه السلام گلدی . اونک سزه گتیردیگی دینده متمادیا شک ایتدکز . یوسف علیه السلام اولدیکی زمان : « الله ، بوندن صوگرا اصلا پیغامبر گوندهرمز ! » دیدکز . حق جل و علا ، حدود الهیه بی تجاوز و دینده شک ایدهلری ایشته بویله اضلال ایدهر .

كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَآيَاتِ رُسُلِهِمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾

کندیلرینه گلمش بر حجت اولمادیفی حالده ، آیات الهیه ده مجادله ایدهلرک جدالی ، الله عظیم الشانله مؤمنلر عندنده باعث بغض شدیددر . حق جل و علا ، متکبر و جبار اولانلرک قبلرخی ایشته بویله مهرلر .

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَآمَانُ ابْنِ صَاحِبِ الرَّسَابِ ﴿٣٦﴾ اَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَاطْلِعْ اِلَيَّ مُوسَى اِنِّیْ لَا اُظَنُّكَ كَاذِبًا وَكَذَلِكَ يُزَيِّنُ فِرْعَوْنُ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَّدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كُنْیْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِی تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

فرعون : « ای هامان ! بگما یوکسک بر بنا یاپ . مامولدر ، که معارجه واصل اولایم ! »
« معارج سواته یعنی گوکلرک چیقلاچق یرلرینه واصل و موسانک الهنه مطلع اولایم . بن موسایی یالانجی ظن اییدیورم ! » دیدی . فرعونه سوء عملی ایشته بویله گوزهل گوروندی و طوغرو یولدن صاپدیریلدی . فرعونک بو عملی خساردن باشقا بر شینی انتاج ایتمه دی .

وَقَالَ الَّذِیْ مِنْ بَنِي قَوْمٍ اِنَّهُمْ لَمِنْ سَبِيلِ الرَّسَادِ ﴿٣٨﴾ يَا قَوْمِ اِنَّمَا هِیَ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَاِنَّا لَآخِرَةُ هِیْ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾ مَنْ عَمِلَ سِیْئَةً فَلَا یُجْزِیْهَا مِنْ شَیْءٍ وَاَنْتُمْ هُمْ مَوْمِنٌ ﴿٤٠﴾ اَوَلَمْ یَدْخُلُوا الْجَنَّةَ یُرْزَقُونَ فِیْهَا بِغَیْرِ حِسَابٍ ﴿٤١﴾

مؤمن اولان کیمسه ده : « ای بنم قوم ! بگما اتباع ایدکز ، سزه طوغرو یولی گوسترهیم . »
« ای قوم ! حیات دنیا آنجاق متاع ناجیز ، آخرت ایسه دارالقراردر . »
« کوتولک یاپان ، آنجاق مثلیله مجازات اولونور . اُرکک اولسون ، قادین اولسون ، مؤمن اولدیفی حالده ائیلک یاپانلرده جنته گیرهلر و اوراده حسابسز رزقلره نائل اولورلر . » دیدی .

وَيَا قَوْمِ مَا لِیْ اَدْعُوْكُمْ اِلَى الْجَنَّةِ وَتَدْعُوْنَیْ اِلَى النَّارِ ﴿٤٢﴾ تَدْعُوْنَیْ لِاَسْفَلَ لَیْسَ بِہِمَا لَیْسَ بِہِیْ عَلَمٌ وَاَنَا اَدْعُوْكُمْ اِلَى الْغَیْرِ الْغَفَّارِ ﴿٤٣﴾ لَا جَرَمَ اَنَّمَا تَدْعُوْنَیْ اِلَیْہِ لَیْسَ لَہُ دَعْوَةٌ فِی الدُّنْیَا وَلَا فِی الْآخِرَةِ وَاَنْ مَرَدْنَا اِلَیْ اللَّهِ وَاَنْ الْمُسْرِفِیْنَ مِنْہُمْ لَصَحَابُ النَّارِ ﴿٤٤﴾

« ای قوم ! بونه حالدرکه بن سزی نجاته دعوت اییدیورم ؛ سز ، بی آتسه دعوت اییدیورسکز ؟ »

« بنی، الله عظیم الشانی انکاره و بیلمه دیکم بر شیئی اوکا اشرا که دعوت ایدیورسکنز؛
حال بوکه بن، سزی عزیز و غفار اولان حق جل و علایه دعوت ایدیورم ! »

« دنیا و آخرتده، کیمسه یه عبادت لرینی تکلیف ایتمه ین بوتلره، تعبد ایچون بنی دعوت
ایتمه کز حق اولایق ده گلدر. مرجعمر الله عظیم الشاندر. کافر لر ایسه أصحاب جحیمدر لر. » دیدی.

۴۴-۴۶ فَتَذَكَّرُونَ مَا قَوْلُ لَكُمْ مِنْ أَمْرِ إِلَى اللَّهِ بَصِيرَةٌ بِالْعِبَادِ ۖ فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ
مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِالْفِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ۖ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ
السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ۖ

« عذابی گوردیگنر وقت، بنم دیدیکرمی خاطر لایا جقسکنز. بن، ایشیمی الله عظیم
الشانه تفویض ایتم. حق جل و علا قوللری حقته بصیردر؛ کندیته التجا ایدنی
بکدر ! » دیدی.

الله عظیم الشان، فرعون و آل فرعونک کوتو مکرلرندن او مؤمنی وقایه ایتمدی و آل
فرعونیده عذاب شدید احاطه ایلهدی.

قوشلق وقتی و اوگله دن صوگرا، نار جحیمه معروض اولوردر. قیامت قوپدینی کوندم.
ملکله: « آل فرعونی اشد عذابه ادخال ایدگنر ! » دینیر.

۴۷ وَادْخُلُوا جَهَنَّمَ فِي النَّارِ قَبُولًا ضَعُفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَمُتَّبِعًا فَعَلًا مُمْغَوً
عَنَّا ۖ فَمِنْهُمْ نَارٌ

یا محمد ! اونلرک آتش جحیمده محاصمه ایتمدی کرمی وقتی ذکرایت. ضعیف لری قوی لرینه:
« بز، سزه تابع ایدک. بو عذابک بر قسمی بز دن دفع ایتمز میسکنز ؟ » دیرلر.

۴۸ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ جَعَلَ بَيْنَ الْبِلَادِ

قوی لری ده: « هیمز عذاب ایچنده یز؛ سزدن ناصیل دفع ایدهرز؟ الله عظیم الشان

قوللری بیننده حکم ایتمدی. اهل جتنی جتنه و اهل ناری ناره ادخال ایلهدی ! « جوابی
ویررلر.

۴۹-۵۰ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لَئِنْ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ۖ قَالُوا لَهُمْ نَارُكَ
أَبْشَرُ مِنْ دَرَجَاتٍ أَلْوَاكِلُ فَادْعُوا مَا دَعَاؤُا ۚ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

آتشده اولانلر، خزنه جهنمه: « ربکنز تعالی و تقدسه دعا ایدگرده شو عذابک
برمقدارینی بز دن برگون قادار تخفیف ایتمسین ! » دیرلر.

خزنه جهنمده اونلره: « سزه معجزه لرله پیغامبرلر گلمه دیی؟ » دیرلر. اونلر:
« اوهت ! گلدی. » دیننجه: « اوحالده، سز دعا ایدگنر؛ بز جرأت ایدمه یز ! » جوابی
ویررلر. کافرلرک دعاسی ایسه ضیاعدن باشقا برشی انتاج ایتمز.

۵۱-۵۲ إِنَّا أَنْصَرُّهُمْ سُلْطَانًا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ۖ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَرَتُهُمْ
وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ

بز، پیغامبرلر مزله مؤمنلره حیات دنیا ده و شاهدلرک اقامه اولوندینی قیامت گوننده
نصرت ایدهرز.

ظالملرک معذرتی فائده بخش اولمادینی و اونلرک رحمتدن تبعید و جهنمده تعذیب
اولوندقلری گون، نصرت ایدهرز.

۵۳-۵۴ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدًى وَأَوْثَقْنَاهُ بِخَبَرِ الْوَاقِعِ ۖ وَهَدَيْنَاهُ ذِكْرَ لَدُنِّي ۖ وَلَا تِلْكَ إِلَّا لِبَلِيٍّ

بالله ! موسایه باعث هدایت اولان شیلری گونده ردک و توراتی ده بنی اسراییله
برافدق.

توراتی، عقول سلیمه اربابی ایچون، موجب هدایت و توعظ اولارق بیرافدق.

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٥﴾

یا محمد! مشرطرت جفا سینه صبر ایت . الله عظیم الشانک وعد نصرتی حقدور ،
یرخی بولور . گناهلر کدن استغفار و آقشام صباح ربک تعالی و تقدسه حمد و تسبیح ایت .

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَقُولُونَ أَنَّهُمْ صِدْقٌ مِنْهُمُ الْوَاقِعُ ﴿٥٦﴾

فَأَسْبَغَ اللَّهُ بِأَنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٧﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَبُرَ مِنْ تَفَلُّقِ النَّاسِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾

کندیلرینه گلمش بر حجت اولمادینی حالده ، آیات الہیہده مجادلہ ایدہ نلرک قیلرندہ
کبردن باشقا برشی یوقدر . اولر ، مقصدلرینه اصل اولمازلر .

یا محمد! الله عظیم الشانہ التجا ایت ؛ او سمیع بصیردر .
گوکلرک ، یرلرک ایجاد و تکوینی ، ناسک ایجاد و تکمیلندن داها بویوئدر . اونلرک
خلقنه مقتدر اولان ، انسانلرک بعثنده اولویتله مقتدردر . لکن ناسک اکثری تفکرده
قصورلرندن طولایی بونی بیلمز لر .

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الَّذِينَ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا سَاءَ مَا تَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

إِنَّا لَنَسَاعَةٌ لَا تَوَالِي لَآرِبًا فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَوْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

أعمى ایله بصیر و مؤمن صالحلرله گناهکارلر مساوی ده کلمدر . بونی آز دوشونورسکزر .
قیامت یاقیندر ؛ قوباجقنده شک یوقدر . لکن ناسک اکثری تصدیق ایتمز لر .

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦١﴾

ربکزر تعالی و تقدس : «بکا عبادت ایدکزر ، سزه ثواب و یریم . عبادتمده استکبار
ایده نلرده حقیر و ذلیل اولارق جهنمه کیره جکلردر !» دیدی .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٢﴾ ذَلِكَ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا تَتَوَكَّلُونَ ﴿٦٣﴾ كَذَلِكَ يُؤْتِكُمُ
الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٤﴾

الله عظیم الشان ، استراحتکزر ایچون گیجهنی و أسباب معیشتکزی طلب ایچون کوندوزی
خلق ایدن ذات أجل و أعلادر . الله عظیم الشانک ناس حقنده فضل و احسانی مبذولدر .
لکن ناسک اکثری شکر ایتمز لر .

بوأفعال ایله آتصاف ایدن الله عظیم الشان ، هرشیک خالق اولان ربکزردر . اوندن
باشقا معبود بالحق الله یوقدر . ناصیل عبادتندن اعراضده بولونویورسکزر ؛
آیات الہیہنی انکار ایدہ نلرده ایشته بویله اعراضده بولونورلردی .

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَبَارِكُوا لَهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾ هُوَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

الله عظیم الشان ، سزه أرضی مقر و سہای سقف اتخاذا ایدن و سزی احسن صورتده
تصویر و سزه أرزاق لذیذہ احسان ایلہین ذات أجل و أعلادر . بو أوصاف ایله متصف
اولان الله عظیم الشان ، سزک ربکزردر . فبارک الله رب العالمین ! یعنی رب العالمین اولان
حق جل و علا بذاته تعالی ایتدی .

او ، حیدر ؛ اوندن باشقا معبود بالحق الله یوقدر . الحمد لله رب العالمین ! دیهرک
دینکزرده اوکا اخلاصله عبادت ایدکزر .

[illegible]

دنیا و آخرتده حق جل و علانك امر عذابى گلدیگی وقت ، حق ایله حکم یعنی حقیلر
تخلیص و معاندلر تعذیب اولونور . باطله تمسك ایدهلر ، اوراده دوچار خسران اولورلر .

۷۹-۸۰ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِيَذْكُرُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلَبِلَغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي ضُدِّكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفَالِكِ تَحْلَوْنَ ﴿٨٠﴾

الله عظیم الشان ، بینمه کز و اوندن اکل ایتمه کز ایچون ، سزه انعامی یعنی ده وه ،
صغیر ، قویون و کچی بی خلق ایدهن ذات أجل و اعلادر .

او انعامده بر جوق استفاده کز داها واردر . الله عظیم الشان ، اونلری تصور ایتدیگکز
حاجت کزله واصل اولق ایچون یاراتدی . قاراده اونلره ، دگزه گمیلره بینرسکز .

۸۱-۸۲ وَيُذَكِّرُكُمْ آيَاتِهِ فَآيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾ أَفَلَمْ نَبْسِرُوا فِي الْأَرْضِ فَنَنْظُرْ أَكَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَانُوا أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدُّ قُوَّةً وَأَنَارًا ﴿٨٢﴾ فِي الْأَرْضِ فَمَا آغَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

الله عظیم الشان ، اونلری کمال قدرت و فرط مرحمتنه دلالت ایدهن آیتلری سزه
گوسترمک ایچون خلق ایتدی . آیات الهیه دن هانگیسنی انکار ایدیورسکز ؟
مشرکلر یر یوزنده کزوب کندیلرندن اول گلن و کندیلرندن عدد اعتباریله اکثر
و قوت و آثار اعتباریله اشد اولانلرک عاقبتلرینک ناصیل اولدیغنی کورمه دیلمی ؟
مکتسباتلری اونلری عذاب الهیدن قورتارامادی .

۸۳-۸۴ فَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِإِعْمَادِهِمْ مِنَ الْعِلْمِ وَأَخَذُوا بِهِمْ مَكَالًا ﴿٨٣﴾ فَلَمَّا
ذُكِّرُوا بِآيَاتِنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَهْنًا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

اونلره معجزاتله پیغامبرلر گلدیکی وقت ، کندی عقیده لریله فرحناک اولوب پیغامبرلری
استحقار ایتدیلر . اونلرک استحقار و استهزا ایتدیکلری شیئک جزاسی کندیلری
احاطه ایتدی .

اونلر ، شدت عذابمزی کوردیکلری وقت : « وحدت الهیه ایمان و اشراک ایله دیگمز
شیلری انکار ایتدک ! » دیرلر .

۸۵ فَلَمَّا يَنْفَعُهُمْ بِمَا نُهُوا أَنْ يُؤْمِنُوا بِآيَاتِنَا سَنَّتْ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَقَ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ فَنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

شدت عذابمزی کوردیکلری وقت ، وقوع بولان بو ایمانلری صحیح اولماز و کندیلرینه
فائده و یرمز . الله عظیم الشان کلوب کچن قوللری حقنده کی سنتی یعنی مادت الهیه می
بویله در . شدت عذابمزی کوردیکلری وقت ، کافرلر دوچار خسران اولورلر .

سوره فصلت

مکده نازل اولشدر — اَللّٰی دَرْت اَیْتِدِر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱- حم . تَنْزِیْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ . کِتَابٌ فُضِّلَتْ اِیَّاهُ فُرَاَنَا عَرَبِیًّا لِّقَوْمٍ یَعْلَمُوْنَ . بَشِیْرٌ وَنَذِیْرٌ
فَاَعْرِضْ عَنْ مَّا یُحْزَنُ لَهُمْ لَّا یَسْمَعُوْنَ .

قرآن ، رحمان رحیمدن منزلدر .

قرآن ، معانی مبجله سنی بیلنلر ایچون، عربی عبارته قرآن اولارق، آیتلری نظم ومعنا
حسیله تفصیل و تمیز اولونان کتابدر ؛

مؤمنلر حقنده بشیر و کافرلر حقنده نذیر اولان قرآنک تدبیر و تفکرندن ناسک
اکثری اعراض ایتدیلر . سماع اعتبار و تأمل ایله دیکله منزلر .

وَقَالُوا فَلَوْ لَبِئْسَ مَا لَدَعُونَا اِلٰهًا وَاِذَا نَاكَ وَفَرُّوْا مِنَّا وَبَيْنَكَ حِجَابٌ فَاَعْمَلْ اِنْتَا عَامِلُوْنَ .

اعراض ایدنلر ، رسول صلی الله علیه و سلمه : « بزى دعوت ایتدیگک شینه قارشى
قلبلر من قابالیدر ؛ قولاقلمزده آغیرلق واردر . بزمله سنک آرامزده تواصله مانع پرده
واردر ؛ سن ، دینکله عمل ایت ، بزده دینزله عمل ایدرز ؛ » دیدیلر .

۱-۶ قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ یُوحٰی اِلَیَّ اِنَّمَا اُمَرَ اَلَهُ وَاحِدٌ فَاَسْتَجِیْبُ وَهُوَ وَفِی السَّمٰوٰتِ
اَلَّذِیْنَ لَا یُؤْتُوْنَ اِلٰهَکُمْ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ کَا فِرُوْنَ . اِنَّ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَمْ اَجْزِئْهُمْ مِّنْهُ .

یا محمد ! اونلره دی که ؛ « بن جنسیت و نوعیت اعتباریله سزه مغایر ده گلم ، که

آرامزده تواصله مانع پرده اولسون ، بنده سزک گبی بشرم و مأمور اولدیغکنز شیلرله
مأمورم . فقط بکنا اَلَهْکُنْکُ اَلَهْ واحد اولدینی وحی اولوندی . او الله واحده ترجید
واخلاص ایله توجه و سوء عقیده دن استغفار ایدکنز . ویل مشرکله !
« او مشرکله ، که زکات و یرمزلر و آخرتی انکار ایدرلر .
« ایمان ایدوب أعمال صالحه ده بولونانلر ایچون ده منتسز أجر واردر .

۱۱-۹ قُلْ اِنَّکُمْ لَنکُمْرُوْنَ بِالَّذِیْ خَلَقَ الْاَرْضَ فِیْ یَوْمَیْنٍ وَیَجْعَلُوْنَ لَهٗ اَنۡدَادًا ذٰلِکَ رَبُّ الْعَالَمِیۡنَ . وَیَجْعَلُ
فِیْهَا رَوَاقِیۡمَ مِّنۡ فَوْقِهَا وَبَارِکَ فِیْهَا وَقَدَرَفِیْهَا اَنۡوَانِهَا فِیْ اَرْبَعَةِ اَیَّامٍ سَوَآءٌ لِّلسَّآتِلِیۡنَ . ثُمَّ اَسْتَوٰی
اِلَی السَّمَآءِ وَهُوَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْاَرْضِ اِئِتِیَا طَوْعًا اَوْ کَرْهًا قَالَا اِنَّا اِیۡنَا طَآئِفَتِیۡنَ .

ینه دی که : « سز ، ارضی ایکی گونده یارادان ذات أجل و اعلایی انکار و اوکا
شریکلری اتخاذ ایدیورسکنز ؛ ارضی ایکی گونده خلق ایدن ذات أجل و اعلای
رب العالمیندر و جمیع موجوداتک خالقیدر .

« او ، الله عظیم الشان ، ارض اوزرنده محکم طاغیر خلق و یره برکت القا و محتاج
اولان اهل ارضک اقواتی متساوی ، درت گونده و احتیاجلری نسبتنده تقدیر
و تعیین ایتدی .

« صوگرا ، تکوین سمایی قصد ایتدی ؛ حال بوکه سما دخان یعنی ظلمت ایدی . حق
جل و علا گوکه و یره : « ایستر ایسته من اولکنز ! » دیدی . اونلرده ایسته یرک و امر که
انقیاد ایدرک اولدوق ؛ » دیدیلر .

۱۲ فَقَضٰیۡنَا سَمِیۡعَ سَمَوٰتٍ فِیْ یَوْمَیۡنٍ وَآخِرَیۡنَا فِیۡ کُلِّ سَمَآءٍ اَمْرًا وَزَیۡنًا السَّمَآءُ الدُّنْیَا بِمَصَابِیۡحَ وَحِفْظًا
ذٰلِکَ تَنْذِیۡرٌ لِّلَّذِیۡنَ اَلٰهَیۡمِ .

یدی کوکی ایکی گونده خلق و هر گوکه لایق اولان شیلری تکوین ایتدی . سما
دنیا بی ییلدیزلرله ترین و اونی شیطانلردن حفظ ایتدک . بو ، عزیز و علیمک تقدیر
و حکمیدر .

۱۴-۱۳ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ۖ إِذْ جَاءَهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَنِي إِدْرِيسَ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
أَلَّا تُعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَأَنبَأْنَا نِسْتَمِيعَهُمْ كَافِرُونَ ۖ

یا محمد! بو بیاندن صوگرا، ینه مکه کافرلی ایماندن اعراض ایدر لر سه؛ «بن، سزی عاد و ثموده اصابت ایدن صاعقه کی صاعقه یعنی عذاب شدید ایله انذار ایدرم!» دی.

اونلره پیغامبرلر اوکلرندن آرقلرندن گلوب: «الله عظیم الشانن باشقاسنه عبادت ایتمه یکنز!» دیدیکلری و اونلرکده: «ربمز پیغامبر گونده رمک ایسته سیدی، ملکری گونده ریدی؛ بز، سزک ادعا ایله دیگنر شیئی انکار ایدیورز!» جوابی ویردیکلری وقت، اصابت ایدن عذابه سزی انذار ایدرم!» دی.

۱۶-۱۵ فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِإِسْرَافٍ وَقَالُوا مَنَّا قُوَّةٌ أَوْ لَرَبُّنَا إِلَهُ اللَّهِ الَّذِي خَلَقَهُمْ هَوَاشِدٌ مِنْهُمْ قُوَّةٌ وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ۖ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ بَيَاضَ صُرًاءٍ فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنَبْلُوَهُمْ هَذَانِ
الْحَرِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ الْخَيْرُ وَهُمْ لَا يُفْقَرُونَ ۖ

أما عاد قومی، استحقاقلری اولمادینی حالده، یر یوزنده استکبار ایتدیلر و مغرور اولارق: «بزدن قوتلی کیم وار؟» دیدیلر. کندیلرخی یارادان الله عظیم الشانک کندیلرندن داها قوتلی اولدینی دوشونوب بیلمه دیلمی؟ اونلر، پیغامبرلره نازل اولان آیتلرمزنی انکار ایدر لر دی.

اونلره، حیات دنیاده عذاب خزی و خزلائی طاندر مق ایچون، نحس گونلرده صوئوق روزگار گونده ردک. آخرتک عذاب ایسه داها بدتر در و اونلر، عذاب کندیلرندن دفع ایتمک ایچون یاردیمده گورمزلر.

۱۸-۱۷ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَصَىٰ عَلَى الْمَدْيِ فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۖ
وَبَحْنًا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۖ

ثموده گلنجه: بز، اونلره حق گوستردیک. اونلر، ضلالی هدایه ترجیح ایتدیلر. اونلری کسبلری سببیه ذل و حقارت ایله موصوف عذابک صاعقه سی هلاک ایتدی. و ایمان و اتقا ایدنلری ده بوصاعقه دن قور تاردق.

۲۱-۱۹ وَيَوْمَ يُخْرِجُنَا عَنْ دَارِ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَنُفِئُهُمْ يَوْمَئِذٍ ۖ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ
وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۖ وَقَالُوا لَوْلَا جُودُ رَبِّهِمْ لَشَهِدْنَا قَالُوا نَنْطِقُنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ
وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۖ

یا محمد! الله عظیم الشانک دشمنلری طر بلانوب جمله سی بردن موقف حسابیه سوق اولوندوقلری گونی ذکر ایت.

اونلر، موقفه گلدیکلری وقت، یاپدیلرینه قولاقلری، گوزلری و دهریلری شهادت ایدر.

اونلر، دهریلرینه: «نیچون علیهمزده شهادت ایتدکنز؟» دیرلر. دهریلری ده: «هرشیئه نطق ویره ن الله عظیم الشان، بزیه ده انطاق ایتدی!» جوابی ویریرلر. سزی اول خلق ایدن اودر؛ اوگا رجوع ایدر رسکنز. سزی اول خلقه و بعد الموت احیایه قادر اولان اعضا کزی انطاقده قادر در.

۲۳-۲۲ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَعِيرُونَ إِن شَهِدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ
كَبِيرَكُمْ فَأَتَمَمْتُمْ لَكُمْ ۖ وَذِكْرُ ظَنِّكُمْ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرْذَلَكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۖ

اونلره، اوکون: «سز، ارتکاب فواحش زماننده قولاقلر کزدن، گوزلر کزدن، دهریلر کزدن تستر و حق جل و علانک کیزی قباحلر کزی بیله جکنی و دهریلر کزی»

انطاق ایدم جگنی ظن ایتمزدگنر ؛ و او قباحتردن بر چوغنی الله عظیم الشان بیلمز ،
ظننده بولونوردگنر .

« ربکمز تعالی و تقدس حقنده کی بوطنکمز ، باعث هلا ککمز اولدی و بوندن طولای
خاسر اولدگنر ! » دینیر .

فَاِنْ يَصِرُوا فَاَلَا نَرْمُوهُمْ لَمَّا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٥﴾ وَبَيْنَا لَهُمْ قُرْآنٌ فَرِيقًا مَّا بَيْنَ
اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي اَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالانْسِ اِنَّهُمْ كَانُوا خَايِرِينَ ﴿٢٦﴾

جهنم عذابنه صبر ایتسهر ، ینه اونلر ایچون جهنمدن قورتولوش یوقدر . شکوالرینک
ازاله سنی یعنی رضای السهی یی طلب ایدهرلر ؛ سؤللری اسعاف اولوماز .

اونلره دنیاده شیطانلردن دوست یادیق ، اوزرلرینه مستولی اولدیلر ؛ شهوات نفسانیه یی
وانکار بعث و حسابی تریین ایتدیلر . جن و انس دن اولجه گلوب کچن امتلر میاننده کلمه
عذابه مستحق اولدیلر ؛ چونکه اونلرک جمله سی خاسر ایدیلر .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوَا بِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَكُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَنْذَرْنَاهُ الَّذِينَ كَفَرُوا اَعْدَاءَ ابْنِ سَبِيلٍ
وَلَنْخَبْرُنَهُمْ سِوَا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ ذَلِكَ جَزَاءُ اَعْدَاءِ اللّٰهِ النَّارُ لَمْ يَفِيْهَا دَارٌ اِلَّا جَزَاءُ بِمَا كَانُوا
يَاۡتِيْنََا يُجْحَدُوْنَ ﴿٢٩﴾

کافر اولانلر بربرینه : « بوقرآن اوقونورکن سکوت ایتمه یگنر ، برطاقم خرافات ایله
تشویش ایدگنر ؛ مامولدر ، که اوقویانه غالب اولورسکنر ! » دیدیلر .

کافرله عذاب شدید طایدریر و اونلری عمللرینک اُک کوتوسنک جزاسیله
جزالاندیریریز .

بو جزا ، الله عظیم الشانک دشمنلرینک جزاسیدر ؛ اوده آتشدر . اونلر ایچون ،
آیتلرمزی انکار ایتملری سببیه جزا اولارق ، آتشده اقامت دائمه واردر .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا اَرِنَا الَّذِي اَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ وَالانْسِ لَعَلَّكُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٠﴾

کافرلر : « ای ربمز ! جن و انسدن بزی اضلال ایدهلری بزه گوستر ، که اونلری بزدن .
داها سفیل و ذلیل اولملری ایچون ، آیقلرمزک آلتنه آلام ! » دیدیلر .

اِنَّ الَّذِيْنَ كَاۡلُوْا رَبَّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ اَلَّا يَكْفُرُوْا وَلَا تَخْرُجُوْا وَاَبَشِرُوْا بِالْحَقِّ
الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوعَدُوْنَ ﴿٣١﴾

« ربمز ، اللهدر ! » دینلره و صوگرا ثبات واستقامتدن آریلما یانلره ملکر نازل اولور
و : « قورقایکنر و محزون اولمایکنر ، سزه وعد اولونان جتنله بشارت یاب اولکمز ! » دیرلر .

نَحْنُ اَوْلٰٓئَاۤكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَشْتَهٰٓيْ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا نَدْعُوْنَ ﴿٣٢﴾
وَلَا يَزَالُ مِنْ غَفُوْرٍ رَّحِيْمٌ ﴿٣٣﴾ وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ اِنِّیْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿٣٤﴾

« بز ، حیات دنیا و آخرتده سزی حفظ ایدهریز . آخرتدهده سزک ایچون اشتها
وتمنی ایتدیگنر هرشی واردر »

« غفور رحیمدن ضیافت اولارق اشتها وتمنی ایتدیگنر شیلر واردر ! » دیرلر .
الله عظیم الشانک توحید و طاعتنه دعوت ایدهن و عمل صالحده بولونان و : « بن ،
مسلملردنم ! » دین کیمسه نك سوزندن داها گوزمل سوزلی کیم واردر ؟

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ اِذْ فَعَلَ بِاِلٰهِ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهُ وَفِي
حَمِيْمٍ ﴿٣٥﴾ وَمَا يَلْقٰٓيْهَا اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَمَا يَلْقٰٓيْهَا اِلَّا ذُوْ حِطِّ عَظِيْمٍ ﴿٣٦﴾ وَاَمَّا يَنْزِعُكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ
نَزْعًا فَاَسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٧﴾

أییلکه کوتولک مساوی ده گلدر . یا محمد ! سن کوتولکه آییلکه مقابله ایت . بویله
یاپارسا ، سنکه آراسنده عداوت اولان کیمسه سکا همان صیقی دوست گبی اولور .

توراتدهده اختلاف اولوندى . قرآن مبینى تكذيب ايدە نلرک روز حشره قادار تأخير عذابى حَقْنده حکم الہى سبق ایتهمش اولسايدى ، ائم ماضيه حَقْنده اولدينى گبی ، بولرده شک ایچنده اولدوقلری حالده بلایرنی بولورلردی .

أییلک یاپانک أجرى نفسنه راجع ، کوتولک یاپانک وبالی ده کندینه عاُندر . یامحمد ! ربک تعالی وَ تقدس ، قوللری حَقْنده ظالم ده گلدر .

۴۷-۴۸ إِلَیْهِ رُجْعُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ تَارِكٍ مِنْهَا وَلَا تَدْخُلُ مِنْهَا وَلَا تُصْعَقُ إِلَّا بِهِ وَبِوَعْدِهِمْ إِنْ شَرَكُوا قَالُوا أَأَذْنًاكُمَا مِنْ شَيْءٍ ۖ وَضَلَّ عَنْهُمَا مَا كُنَّا بِنِعْمَةِ رَبِّهِمْ مِنْ قَبْلُ وَظَنُوا أَنَّهُمَا كَاذِبَانِ ۖ

قیامتک نه زمان قوباجغنی او بیلیر . علمى اولمادجقا ، هیچ برمیوه غلافندن چیقماز . هیچ بردیشی گبه قالماز و طوغورماز . الله عظیم الشانک مشرکله : « بکا اسنادایتدیگنر شریکله نزهدهدرلر ؟ » دییه ندا ایتدیگی گون ، اومشرکله : « بز ، شیمدی سنک شریکک بولوندیغنه شهادت ایدمک بزدن کیمسه اولمادیغنی اعتراف ایتدک ! » دیدیلر .

اوگون ، اولجه عبادت ایتدیکلری شیراوندلردن غائب اولور . کندیلری ایچون قاچاجق بریر اولمادیغنی آکلارلر .

۴۹-۵۰ لَا يَسْتَعِزُّ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَسْتَعِزْ بِقُوَّةٍ ۖ وَلَكِنْ آذَنَّاكُمْ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ قَبْلِ دُخْرَاءِ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا إِلَىٰ وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَ اللَّهِ لَشَيْءٌ فَلَنُتَبِّحَنَّهُ لَمَّا كُنَّا بِأَعْمَالٍ ۖ وَلَنُنَبِّئَهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ۖ

انسان ترايد نعمتى طلبدن يورولماز و اوگا شر اصابت ايدهرسه ، مايوس ونوميد اولور . اوگا صيقينيدن صوگرا ، وسعت نعمت ويريرسهك : « بونم حق واستحقاقد ر ! قیامت قوباجغنی ظن ایتهم . بالفرض قوبارسا ، استحقاقم حسيله ، عند الله نائل مكافات اولورم ! » دیر . کافرله یاپدیقلرینک حقیقتی بیلدیریر و اونلری عذاب شدیدله تعذیب ایدهرز .

۵۱ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأْيَ بِنَفْسِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَدُعَا عَرِيضٍ ۖ

انسانه انعام ایدهرسهك ، شکردن اعراض وانحراف ایدهر . اوگا شر اصابت ایدهرسه ، برچوق دعاده بولونور .

۵۲ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثَمَرٌ كَمَثَلِ ثَمَرِ بَيْتِ لَيْسَىٰ أَفَتُكْفَرُونَ بِهِ ۖ

یامحمد ! « قرآن مبین من عندالله نازل اولدی . سزده اونى انکار ایتدیسه گنر حقندن بعید و حقیقته مخالف اولان کیمسه دن داها آزعین کیمدر ؟ سوله یگنر ! » دی .

۵۳-۵۴ سَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْغَدَاةِ وَالْآخِرَةِ وَمِنْ بَيْنِ ذَلِكَ ۚ وَبِالْحَمْدِ يَكْفُرُ عَنْكَ اللَّهُ كُلَّ سَيِّئَةٍ ۚ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۖ

قرآن کریمک حق اولدینی کندیلرینه تبیین ایتک ایچون ، آیتلرمزى أنفس و آفاده گوسته ریرز . ربک تعالی وَ تقدسک هر شیئه شاهد اولماسی کافی ده گل میدر ؟ اونلر ، بعث و جزاده شک ایدیورلر . الله عظیم الشان ایسه علم و قدرتیله هر شیئی محیطدر .

سوره شوری

مکده نازل اولمدر - اَلّی اوج آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۴-۱ حم . عسق . كَذٰلِكَ يُوحٰى اِلَيْكَ وَالِى الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ۝ لَهُ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِیُّ الْعَلِیْمُ ۝

حم . عسق .

یا محمد ! عزیز حکیم اولان الله عظیم الشان ، سدا و سندن اولکی پیغامبرلره ایشته بویله وحی ایدر .

گوکرده و یرلرده کیلرک کافه سی اونکدر ؛ حق جل و علا علویته متصف و عظمتله قائمدر .

۶-۵ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَفْطُرْنَ مِنْ فَوْقِهَا وَالْمَلٰٓئِكَةُ سٰجِدُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَبَسْتَغْفِرُوْنَ لَكُمْ فِی الْاَرْضِ اَلَا اِنَّ اللهَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ۝ وَالَّذِیْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِہٖ اَوْلِیَآءَ ۙ اللهُ حَفِیْظٌ عَلَیْهِمْ وَمَا اَنْتَ عَلَیْهِمْ بِوَكِیْلٌ ۝

گوکر ، عظمت الهیه نك تاثیرله اوست طرفلرندن یاریلاجق حاله در . ملکرده ربلى تعالى و تقدسه حمد و تسبیح و یر یوزنده کی مؤمنلر ایچون استغفار ایدرلر . الله عظیم الشان غفور رحیمدر .

الله عظیم الشانندن باشقا سنی اولیاء اتخا ایدرلرک رقیبی حق جل و علا در . یا محمد ! سن ، اونلرک وکیل اموری ده کلسک !

وَكَذٰلِكَ اَوْحٰى اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِیًّا مُّشَدِّدًا اَمَّا الْقُرْاٰنُ فَهُوَ حَقٌّ ۙ وَنُذِرٌ یُّوْمَ الْجَمْعِ لَا رَیْبَ فِیْهِ فَرِیْقٌ مِّنْ فِی الْجَنَّةِ وَفَرِیْقٌ فِی النَّعِیْرِ ۝

مکه اهل سیله مکه حوالیسند کیره ، عذاب عظیمی و مخلوقاتک بر قسمی جتنه و بر قسمی جهنمه سوق اولوناجنی و البته اجتماع ایدر جگی گونک عذابی انذار ایتمک ایچون ، عربی اولان قرآن مبینی سکا ایشته بویله وحی ایتدک .

۸ وَلَوْ شَاءَ اللهُ لَجَعَلْنٰکُمْ اُمَّةً وَّاحِدَةً ۙ وَلَٰکِنْ یُدْخِلُ مَنْ یَّشَآءُ فِی رَحْمَتِہٖ وَالظَّالِمُوْنَ مَا لَهُمْ مِنْ وَّلِیٍّ وَلَا نَصِیْرِ ۝

الله عظیم الشان ، مشیت قدرتیله دیله سه یدی ، ناسک کافه سنی امت واحده ایدر دی ؛ لکن مشیت حکمتی و کندیلرینک اختیاری ایله دیله دیگی رحمته ادخال ایدر . ظالملر ایچون ده ولی و نصیر یوقدر .

۹ اِمَّا تَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِہٖ اَوْلِیَآءَ ۙ قَالَ هُوَ الَّذِیْ وَهَّبَ لَیَّ الْوَحْیَ وَهُوَ عَلٰی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیْرٌ ۝

یوقسا ، اونلر الله عظیم الشانندن باشقا سنی اولیاء اتخا ایتدیلمی ؟ ایتدیلمر حیف ! . . . ولی آتجاج الله عظیم الشاندر ؛ او ، اولولری دیریلدی . او ، هرشیته قادردر .

۱۰ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِیْهِ مِنْ شَیْءٍ فَحُکْمُهُ اِلٰی اللهِ ذٰلِکُمْ اَللهُ رَبِّیْ عَلَیْہِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَیْہِ اُنِیْبُ ۝

یا محمد ! مؤمنلره دی که : « کافرلره امور دین و دنیا ده اختلاف ایتدیگنر شیلرک حکمی الله عظیم الشانه مائدر . بو قدرتی حائر اولان ذات اجل و علا ، بنم ربمدر ؛ اوکا توکل و اوکا رجوع ایدرم . »

۱۱ فَأُطْرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَكُمْ يُنْكِحُهُ سُبْحًا
وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿

« او . گوکلری ، یرلری یارادان ، سزک ایچون کندی نوعکزدن زوجلهر و آنعامدن
أَرْكَكْ وَ دیشیلر خلق ایله سزی تکثیر ایدن الله عظیم الشاندر . هیچ برشی اونک ذاته
بکزه من ؛ او سمیع بصیردر . »

۱۲ لَهُمْ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿

« گوکلرک و یرلرک خزائی اونکدر . دیله دیگنه رزق بسط و توسیع ، دیله دیگنه تضییق
و تقلیل ایدر . او ، هر شیئی بیلر . »

۱۳ شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ يَقُولُوا إِلَهٌ لَدُنْهُمْ
وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنَّهُمْ لَمَّا نَدْعُوهُمْ إِلَهُ اللَّهِ يَحْجِبِي إِلَهُهُمْ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ إِلَهُهُمُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ ﴿

یا محمد ! نوح علیه السلامه و سکا و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم السلامه : « اقامه
و محافظه ایدکز ، اونده تفرقیه دوشمه یکنز ! » دیه وصیت ایتدیگمز دینی سزک ایچون
تشریع ایتدک . کافرله کندیلرخی دعوت ایتدیگک توحید آغیر گلدی . حق جل و علا
دیه دیگنی اختیار و اصطفی و طاعتنه رجوع ایده نلرده هدایت ایدر .

۱۴ وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَهْلِ مِثْقَالِ نَفْسٍ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿

أهل کتاب ، کندیلرینه پیغامبر گلدیکدن صوگرا ، حب ریاست و بربرلرینه عداوتلرندن
طولانی تفرقیه دوشدیلر . أجل مسایه قادار تأخیر عقوبتلری حقنده ربک تعالی و تقدسک
وعدی سبق ایتمهش اولسایدی ، اونلری حین افتراقلرنده استیصال ایدمردی . امم سالفه دن
صوگرا ، قرآنه وارث اولانلرده قرآن مبین حقنده شک بی قرار ایچنده درلر .

۱۵ فَلِذَلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمُومًا وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أُنْزِلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ
بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حِجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا
وَالِيهِ الْمَصِيرُ ﴿

یا محمد ! بوتفرقه و شکرلندن طولانی اونلری دین اسلامه دعوت و دین و دعوتده
امر اولوندیگک وجه ایله دوام ایت و اونلرک هواسنه اویم ! « الله عظیم الشانک انزال
بویوردیگی کتابلرک کافه سنه ایمان ایتدم و یندکزده اجرای عدالتله امر اولوندیم . حق جل
و علا ، بزم و سزک ربمزددر . بزم عمللر من بزه ، سزک عمللر من سزه عاتدر . حق ظاهر
اولدی ، بزمه سزک آرا مزده خصومت قالمادی . الله عظیم الشان ، جمله منی قیامت گوننده
جمع ایدر . مرجع کل اودر . اوراده هر کسک حالی ظاهر اولور ! » دی .

۱۶ وَالَّذِينَ يُخَاجِرُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُمْ جُمُوعُهُمْ ذَا حِصَّةٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ
عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿

فاسک دعوتی قبول و دین اسلامه دخولندن صوگرا ، دین الهیده محاصمه ایده نلرک
مجتبلی عند الله باطلدر . غضب الهی اونلرک اوزرینه اولسون ! اونلرایچون عذاب شدید
دخی واردر .

۱۷ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْبَيِّنَاتِ وَمَا يَذُبُّكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿

الله عظیم الشان ، کتابلری و شریعتی حق اولارق انزال بویوردی . یا محمد ! نه
بیلر سزک ؟ مأمولدرکه قیامت یاقیندر . قیامت بقتة قومازدن اول کتابلر موجبنه
عمل آیت !

۱۸ یَسْتَعِیْلُهَا الَّذِیْنَ لَا یُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِیْنَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَیَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ اِنَّ الَّذِیْنَ یُحَادِّثُونَ
فِی السَّاعَةِ فِی ضَلَالٍ بَعِیدٍ ﴿۱۸﴾

بعثه ایمان ایتمه یئیر قیامتک قوبماسنده استهزاء استعجال ایدر لر . مؤمنلرده اوندن
قورقار لر و حق اولدیغنی و اَلْبَیْهَةِ واقع اولاجغنی بیلر لر . قیامتک قوبماسنده مجادله
ایده نلرده حقن اوزاق ضالاده در لر .

۱۹ اَللّٰهُ لَطِیْفٌ اِیْبَادِهِ یَرْزُقُ مِنْ شَیْءٍ وَهُوَ الْقَوِیُّ الْغَیْبُ ﴿۱۹﴾

الله عظیم الشان ، قولری حقنده لطف کاردر . دیله دیگنی ارزاق ایدر ؛ او ، قوی
و مقتدر و هر امرنده غالبدر .

۲۰ مَنْ کَانَ یُرِیدُ حَرْبَ الْآخِرَةِ نَزَدَکَ فِی حَرْبٍ وَمَنْ کَانَ یُرِیدُ حَرْبَ الدُّنْیَا نُؤْتِیهَا وَمَا لَهُ فِی الْآخِرَةِ
مِنْ شَیْءٍ ﴿۲۰﴾

هر کیم آخرت ثوابی ایسترسه ، اونک ثوابی تزئید ایدر لر . هر کیم منفعت دنیا
آرزو سننده بولونورسا ، اوکاده اوندن ویریز ؛ لکن ثواب آخرتن نصیبی اولاماز !

۲۱ اَمْ لَهُمْ شُرَکَآءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّینِ مَا لَمْ یَأْذِنْ بِهِ اللّٰهُ وَلَوْلَا کَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُتْنُ بِهِمْ وَاِنَّ الظَّالِمِیْنَ لَفِیْ عَذَابٍ
اَلِیْمٍ ﴿۲۱﴾

یوقسا ، اونلرک طرف الّهیدن مأذون اولمایان بر شئی کندیلرینه دین گوسته رهن
شریکلریمی واردر ؟ حق جل و علانک حکم سابق و عذاب ظالمینک آخرته تأخیری
حقنده کی تقدیری اولماسایدی ، اونلر پیننده حکم و اونلرک استیصاللری تعجیل اولونوردی .

۲۲ رَآیَ الظَّالِمِیْنَ شَاقِقِیْنَ یَمَکْسِبُوْهُ وَاَهُوْا وَکَفَّ بِهِمُّمُ وَالَّذِیْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِی رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ
لَهُمْ مَا یَشَآؤُنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْکَبِیْرُ ﴿۲۲﴾

قیامت گوننده ظالملری یایدیقلرندن قورقار کورورسک ؛ حال بوکه قورقدوقلری
باشلرینه گله جکدر . ایمان ایدوب أعمال صالحده بولونانلر ، جنتک چنلی یرلرنده در لر
و رب لری تعالی و تقدس عننده ایسته دیکلری واردر . مؤمنلره ویریلن بوشیلر ، نعمت
عظمادر .

۲۳ ذَٰلِكَ الَّذِیْ یُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبَادَهُ الَّذِیْنَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا اَنْتُمْ کُفَرْتُمْ عَلَیْهِ لَعْنُ الْاِلٰهِ الْمَوْدُوْةِ
فِی الْقُرْبٰی وَمَنْ یَقْرَفْ حَسَنَةً نَّزَدَکَ فِیْهَا خَسَنًا اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ شَکُوْرٌ ﴿۲۳﴾

بونلر ، الله عظیم الشانک ایمان ایدوب أعمال صالحده بولونان قوللرینی تبشیر ایتدیگی
شیلدر . یا محمد ! « وظیفه تبلیغی ایفا ایتدیگمدن طولای سزدن اجرت ایسته مه یورم ؛
آنحاق قرابت سببیه بنی سومه گزی ایسته یورم ! » دی . هر کیم بر ائییک یا پارسا ، اونک
ثوابی تزئید ایدر لر . الله عظیم الشان غفور شکوردر .

۲۴ اَمْ یَقُولُوْنَ اَفَرِیْ عَلٰی اللّٰهِ کَذِبًا فَاِنْ شِآءَ اللّٰهُ یُخَوِّمُ عَلٰی قَلْبِکَ وَیَخْتَارُ اللّٰهُ الْبَاطِلَ وَیُخَوِّیْکَ بِکَلِمَاتِهِ اِنَّهٗ عَلَیْکُمْ
بِذَٰکِرَتِ الصُّلُوْدِ ﴿۲۴﴾

یوقسا ، مشرک لر : « محمد الله یالان افترا واسناد ایدیور ! » دییورلرمی ؟ ائی محمد !
فترا ایتسه ک الله ، افترانک سندن عدم صدورینی دیلردی و او یله دیله سه قلبکی مهرلردی .
حق جل و علا کلماتیه یعنی حکم و قضاسیه باطلی محو و ازاله و حتی احقاق ایدر و خفایای
قلوبی بیلر .

۲۵-۲۶ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾ وَيَسْخَبُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ فَضْلَهُ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

او ، قوللرینک توبه سنی قبول و گناهلرینی عفو ایدمن و یاپدیقلرینی بیلن ذات اُجل و اُعلادر .

ایمان ایدوب أعمال صالحہدہ بولونانلر، اللہک دعوتنہ اجابت ایدہرلر۔ حق جلّ و علاہ فضل و کرمی اونلر حقّندہ تزئید ایدہر۔ کافرلر ایچوندہ عذاب شدید واردہر۔

وَلَوْ نَشَاءُ اللَّهُ الزَّلْزَلَةَ لُبَعَادَ لِبَعَادٍ وَلَكِنْ نَزَّلْ بِقَدَرٍ مَا نَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾

اللّٰه ، رزقنی قوللرینه بسط وتوسیع ایتسهیدی ، یر یوزنده تکبر و افسادایدهرلردی .
لکن دیلهدیگی قادار تنزیل واعطا ایدهر . او ، قوللری حقّده خیر وبصیردر .

وَهُوَ الَّذِي يَنْزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قُطِفُوا وَيُبَشِّرُهُمْ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾

یا غمورسز لَقْدن یأس و نو میدی حصولدن صوگرا ، یا غموری ازال و رحمتی نشرایدهن
ذات اَحَلّ و اَعلا ، او اَلله در . او ، قوللرینک ولیسی و مستحقّ حمد در .

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

گوکلیری و یرلری خلق و اورالرده ذیروحلر ابداع ونشر ایتمسی الله عظیم الشانک
آیتلرندندر . او الله ، ایسته دیگی وقت او مخلوقاتک کافه سنی جمعه مقتدردر .

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾

دوچار اولدیغئیز مصیبت کسب یدکزدرد. حق جلّ و علا، برچوق گناهلری عفوایدرد.

وَمَا آتَاكَ بِخَيْرٍ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْهُ يُدَالِلُكُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يَضِيرُكُمْ ۝

اونٹ حکم و قضا سندن یر یوزنده قور تولا ماز سلاز. اللہن باشقا ولی نصیر کز یوقدر.

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٥﴾ إِنَّ يَتْلُو سِكْرَ الرَّيحِ قِطْلُنْ دَاكِدْ عَلَى طَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٦﴾ أَوْ يُؤْنِثُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيُفَعِّرُنَّ كَثِيرٌ ﴿٣٧﴾ وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُخَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ
مِنْ حَاجٍ ﴿٣٨﴾

دُژده طاغیر کی یوزدن گمیلر دخی اللہک آیتلرندندر .

حق جلّ و علا دیلہ رسہ ، روزگاری تسکین ایدہر ؛ کیلرہ دگڑ یوزندہ ثابت
قایلرل . بونلرہدہ چوق صبر و شکر ایدہنلر ایچون آیتلر و علامتلر واردل .

ياخود ديلهرسه ، شذتلى روزگار كونده رير ، گمیده كيلارك بر قسمنى گناهلرى سببيله
هلاك ايدهر ؛ ديكر بر قسمنى ده عفو ايله غرقدن قورتارير .

آيترمزده مجادله ايدمنلر ، اهلاكلرينه ارادم تعلق ايدمرسه ، كنديلري ايچون
قورتولوش اولماديغني بيلسينلر !

فَمَا أَوْفَيْتُهُ مِنْ شَيْءٍ فَتَنَّا الْحَيْوةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَنْتُمْ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٠﴾

دنياده سزه ويريلن شيلر ، حيات دنيانك متاعندن عبارتدر . ايمان ايدوب ربرينه
توكل ايدونلر ايجونده عندالله داها خيرلي و باقي ثوابلر واردر .

وَالَّذِينَ يَخْتَفُونَ كِبَارَ الْأَثَرِ وَالْفَوَاحِشَ إِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٢٧﴾ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا

الصَّلَاةَ وَأَنزَلَهُمْ شُرَىٰ بَيْنَهُمْ وَبِمَا رَزَقْنَاهُمْ يُفْقَهُونَ ﴿٥٠﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْصُرُونَ ﴿٥١﴾ وَجَزَاءُ

نَسِيَةً سَيِّئَةً مِثْلَهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

بویوک گناهلردن ، فواحشدن اجتناب و غضب زمانلرنده عفو ایدهلر ؛

ربلرینک دعوتنه اجابت ایدوب نماز قیلانلر و ایشلرنده مشاوره و کندیلرینه ویردیگمز
رزقلدن فی سبیل الله اتفاق ایده نلر ؛

و ظلم گوردوکلری وقت ، ظالمدن انتقام آلانلر ایچون دهاا خیرلی و باقی ثواب واردر .
گوتولک جزاسی ، مثلی اولان کوتولکدر . عفوایدوب دشمنیهل باریشان کیمسه نک
أجرى الله عأددر . الله ، تعدیده ابتدا و انتقامده مماثلتی تجاوز ایده نلری سومز .

۴۴-۴۱ وَلَئِنْ أَنْتَصَرَ بَعْدَ ظِلْمٍ فَأُولَٰئِكَ مَاعَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ۖ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ لِنَاسٍ وَيَبْغُونَ
فِي الْأَرْضِ بَغْيًا حَتَّىٰ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۖ وَلَكِنْ صَبِرْ وَغَفِرْ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۖ وَمَنْ يُضِلِلِ
اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ ۚ وَرَأَى الْمُظْلِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ۖ

ظلم گوردکن صوگرا ، مثلی تجاوز ایتمه یوب انتقام آلانلر حقنده عتاب و عقاب یوقدر .
عتاب و عقاب آنجا ق ناسی ابتداء اضرار و جراده تعدی ایده نلر و یر یوزنده حقسنز
ایش یا نلر ایچوندر . اولنر ایچون عذاب الیم واردر .

ظلم گوردیگی حالده صبر ایدوب عفوایدن کیمسه نک صبر و عفو ی بویک ایشلردندر ،
الله ، برینی اضلال ایده رسه آرتیق اونک ایچون ولی و نصیر یوقدر . ائی محمد ! ظالملر
عذاب گوردوکلری وقت : « دنیا به رجوع ایچون یول وارمیدر ؟ » دیدیکلرینی گورورسک .

۴۰ وَرَبَّهُمْ يُصْهِونَ عَلَيْهَا حَاشِعِينَ مِنَ الذَّلِيلِ يَنْظُرُونَ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَقَالُوا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ۚ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُبِينٍ ۖ

و اولنرک ذلیل و حقیر اولارق و یان گوزله باقارق آتسه آتیدیکلرینی گورورسک .
مؤمنلرده : « أصل خاسرلر ، یوم قیامتده نفسی و اهلی عذاب بخنده عرض ایله دوچار
خسران اولانلردر . ظالملر ، عذاب دأتمده درلر . » دیرلر .

۴۶ وَمَا كَانَ لَكُمْ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ يَنْصُرُوهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ۖ

اللهدن باشقا اولنره نصرت ایدن کیمسه ده یوقدر . حق جل و علا هر کیمی اضلال
ایده رسه ، اونک ایچون هدایت یوقدر .

۴۷ إِنْسِجِبُوا لِلَّهِ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ ۚ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ۖ مَا لَكُمْ مِنْ حَاجَةٍ تَوْفِيْدٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ۖ

حق جل و علا حکم ایتدکن صوگرا ، گبری آلیناسی ممکن اولمایان گون گلمزدن
اول ، ربکنزه توحید و عبادتله اجابت ایدکنز . اوگون ، سزک ایچون بر ملجأ یوقدر ؛
یا بدیکلر گری انکار ایده مزسکنز .

۴۸ فَإِنْ عَصَوْا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا أَنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً
فَرَحَ بِهَا وَانْصَبَّ عَلَيْهِمْ سَيْئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ۖ

بویاناندن صوگرا ، مشرکلرینه قبول حقندن اعراض ایده رلرسه ، ائی محمد ! بز ،
سنی اولنره محاسب گونده رمه دک . سن ، تبلیغدن باشقا برشیته مأمور ده گلسک ؛ اونده
یا بدک . انسانه بر رحمت و نعمت و یر رسه ک اونکله فرحناک اولور و اوگا کسب یدیلر بر کوتولک
اصابت ایده رسه ، اونعتی کلیا اونودور .

۴۹ لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُخْلِقُ مَا يَشَاءُ بِهَبِّ لَيْلٍ يُشَاءُ إِنَّا كُنَّا وَبِهَبِّ لَيْلٍ نَشَاءُ الذِّكُورَ

گوکلرک و یرلرک ملکی الله مخصوصدر ؛ دیله دیگنی خلق و دیله دیگنه قیز و دیله دیگنه ده
أرکک چوجوق احسان ایده ر .

۵۰ يَا أَيُّهَا زُجْجُهُ ذِكْرًا ۖ وَإِنَّا كُنَّا وَبِهَبِّ لَيْلٍ نَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۖ

یاخود دیله دیگنه هم أرکک ، هم قیز چوجوق و یرر ؛ دیله دیگنی ده عقیم براقیر . الله
علیم قدیردر .

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكِلَهُ اللَّهُ إِلَهًا وَشَيْئًا أَوْ يَزَيِّرَ رَأْيَ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بآيَاتِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَىٰ عِبَادِكُمْ

اللَّهُمَّ انسانله تكلم ايمهسى ، آنجاك الهام ايله ، يا وراى حجابدن سويله مگله ، يا خود ديله ديگنى وحى ايتك ايجون كونده رديكى ملك واسطه سيله اولور . حق جلّ و علا مخلوقاتنك صفاتندن على و هر فعلى موافق حكمتدر .

وَكَذَلِكَ وَجَّحْنَا لَكَ رُؤُوسًا مِنْ آيَاتِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَفِي ضَلَالٍ مُسْتَقِيمٍ

اى محمد ! سندن اولكى پيغامبرلره وحى ايتديگمز كى سكاذه قرآنى وحى ايتدك . سن ، قرآنك ورودندن اول كتاب ، ايمان نه ديمك اولديغنى بيلمزدك ؛ لكن بز اوى قوللرمزدن ايسته ديگمز هدايت ايتك ايجون نور اولارق ازال ايتدك . سنده اونورله ديله ديگمزى طوغرو يوله هدايت ايده رسك .

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَصِرَ الْأَمْرُ

گوکرده ویرلرده کی موجوداتک مالکی اولان اللهک یولنه هدايت ايده رسك . هرايشك مرجعی حق جلّ و علا در .

سورة زخرف

مکده نازل اولمشدر — . کسان طقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْ * وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ * اِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ * وَاِنَّهُ فِي الْكِتَابِ لَدُنِنَا لَعَلَّيْكُمْ

لَعَلَّيْكُمْ

حَمْ .

كتاب مبینه قسم ايدهرم ، که :

بز ، او کتاب مبینی آکلماگز ايجون عربجه ازال ايتدك .

او قرآن عندمزده اولان ام الكتابده یعنی لوح محفوظده مسطوردر . شانی عالی و حکم گونا گونی حاویدر .

اَفَضْرِبْ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ * وَكَأَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي الْآوَالِينَ * وَمَا يَأْتِيهِمْ

مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كُفْرًا يَنْتَهِرُونَ *

اى مکه اهالیسی ! سزك حدی تجاوز ایته گز ، کفر وضلالته ترکیزی و عذاب مخلدده ابقا گزی اقتضا ايده رسده ، اسرافده انهمك ایته گز ايجون ، سزدن اعراض ايله سزه قرآن مبینی کونده رمزمی یز؟ خایر ! . . . بلکه رحمت واسعه من ایجابجه رسول أمين ارسالی و کتاب مبین ازالى ايله سزی طریق حقّه هدايت ايده رز .

نیته کیم سزدن اولکیلره برچوق پیغامبرلر گونده ردك .

اونلره هیچ بر پیغامبر گلمه دی که اونکله استهزا ایته سینلر !

۱۰-۸ فَأَمَّا كَآشِدَاتُهَا فَبَطْشًا وَمَضًى مِثْلَ الْاَوَّلَيْنِ ۝ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ۝ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ الْاَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيْهَا سُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۝

بزده ، بونلردن داها قوی اولان اونلری هلاک ایتدک . اولکیلرک قصه لری قرآند کجدی .

یا محمد ! بالله ، اولره : « گوکلری ، یلری کیم خلق ایتدی ؟ » دییه صورارسه ک : « عزیز علیم خلق ایتدی ! » دیرلر .

او عزیز علیم اولان الله ، یری سزه مقر اتخاذ ایدن و اوراده سلوک ایتک و مقصدلرکزه واصل اولق ایچون یوللر آجان ذات اجل و اعلادر .

۱۴-۱۲ وَالَّذِيْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَانْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مِّثْلَ ذٰلِكَ ۝ فَخَرَجُوْا ۝ وَالَّذِيْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا

وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الظَّلٰلِ الْاَنْعَامَ مَا تَرْكَبُوْنَ ۝ لَتَسْتَوِيَ اَعْلٰی ظُهُوْرِهِمْ فَاِذَا اسْتَوٰی سَوَّیْنَا عَلَيْهِمُ الْمُقَابِلَ الَّذِيْ هُمْ لَهَا مِثْلًا ۝ وَالَّذِيْ اَنْزَلْنَا مِنْ سَحَابٍ مَّقْطَرٍ فَاسْقٰی بِهٖ الْاَرْضَ فَاصْبٰی ۝ وَالَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْمَوْتَ اِنْ شِئْنَا لَنُبْرِئَنَّهُ مِنْهَا لَوْ عَصٰی الْاِنْسَی ۝

و سمان مقتضی اولدینی قادار صو ازال ایدن اودات اجل و اعلادر ؛ بز او صو ایله قورو یلری احیا ایدرز . سزده قبرلرکزدن ایشته بویله انتشار ایدرزسکز .
و اَصْنَافِ مَخْلُوْقَاتِی تَکْوِیْنِ وَ سَزِهْ گمیلردن و اَنْعَامِدِن بَیْنَدِیْگَز شیلری احسان ایدن اودات اجل و اعلادر .

بونلری بینمه کز و بیندیگَز وقت ، رَبِّکَزْکَ نَعْمَتِنِی ذکر ایتمه کز و : « سبحان الذی سَخَرْنَا هٰذَا وَ مَا کُنَّا لَهُ مُقَرَّبِیْنَ [۱] » دیمه کز ایچون احسان ایتدی .
و : « بز ربمزه رجوع ایدرز ! » دیمه کز ایچون احسان ایتدی .

ایضاح

[۱] « لطف الہی اولماسایدی ، تحت انقیاده آلمایا مقتدر اولمادیغمز حالده ، بونلری بزه تسخیر ایدن الله عظیم الشانہ تسبیح ایدرز ! »

۱۶-۱۵ وَجَعَلُوْا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا اِنَّا لَإِنْسَآنٌ نَّكَوْرٌ مُّبِیْنٌ ۝ اِمَّا تَخَذِ الْمَالُ بَنَاتٍ وَّاصْفِیْكُمْ اِلَیَّیْنَ ۝

مشرکله ، یلرک و گوکلرک خالق الله اولدینی اعتراف ایتدکن صوگرا ، ینه حق جل و علایه قوللردن جزء یعنی چوجوق اسناد و : « ملکرک اللهک قیزلیر ! » دیدیلر . انسان ظاهر الکفر اندر .

یوقسا ، الله مخلوقاتندن قیزلری ذاتی ایچون اتخاذ ، اوغوللری ده سزک ایچون اختیارمی ایتدی ؟

۱۹-۱۷ وَاِیُّسْرَآءَ اَعْدٰیهِمْ یَضْرِبُ الرَّحْمٰنُ مِثْلًا لِّظُلُوْمِہُمْ ۝ مُّسَوِّدًا وَّهُوَ کَظِیْمٌ ۝ اَوْ مِنْ یَنْشُوْا فِی الْحَیْثِ وَهُوَ فِی الْخِصَامِ غَیْرُ مُبِیْنٍ ۝ وَجَعَلُوْا لِلّٰہِ الَّذِیْ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًا اَشْہَدُوْا خَلْقَہُمْ سَکَنًا شَہَادَتُہُمْ وَیَسْأَلُوْنَ ۝

حال بوکه اونلردن بری ، رحمانہ نسبت ایتدیکلری قیزچوجوقله تبشیر اولونسا ، یعنی اونلردن برینه : « برقیزک اولدی ! » دینسه قلبی غم و غصه ایله طولو اولارق یوزی متغیر اولور .

اونلر ، زیب وزینتله پرورده اولق استعدادنده اولوب ، ضعف خلقتی حسیلله محاصمه یه مقتدر اولمایان قیزلری الله نسبت ایتدیلمی ؟

و رحمانک قوللری اولان ملکرکده اناث اولدوقلرینی ادعا ایتدیلمی ؟ اونلر ، ملکرک خلق اولوندینی وقت ، حاضر می ایدیلر ؟ اونلرک بوشهادتلی ، یعنی ملکرک قیز اولدینی بیان ایلمه لری ، یازیلیر و قیامت گوننده اونلردن صورولور .

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَّا لَہُمْ اِنْذِلَکَ مِنْ عِلْمٍ اِنْہُمْ لَا یَحْضُرُوْنَ ۝

اونلر : « رحمان ایسته سیدی ، بزملکرک عبادت ایتزدک ! » دیرلر . اونلرک بوسوزلری برعلمه مستند ده گلدر . اونلر ، یالانچیدن باشقا برشی ده گلدرلر .

۳۵-۳۴ وَلَيُؤْتِيَنَّهُنَّ بَوَاقًا وَسُرُرًا عَلَيْهِنَّ يَكُونُ ۞ وَزُخْرَفًا وَإِنَّ كُلَّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ ۞
عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ۞

و اونلرك اولرينه گوموشدن قاپلر و كنديلرينه گوموشدن تختلر ياپاردق . اونلرده
او تختلر اوزرينه ياصلانيرلردى .
ياخود بونلرى آلتوندن ياپاردق . بونلرايسه متاع دنيا دن عبارتدر . آخرت دخى ربك
تعالى و تقدس عندنده متقىلر ايجوندردى .

۳۹-۳۸ وَمَنْ يَعْشُرْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ۞ وَإِنَّهُمْ لَبَصَدُتْهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَخْتَبِرُونَ
أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ۞ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْمَشْرِيقَيْنِ فَيَنْسِرَ الْفَرَسَ ۞
وَلَنْ يَنْفَعَكَ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتَهُ إِنَّكُم فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ۞

رحمانك ذكرندن تعامى ايدنه شيطانى ترفيق ايدهرز ؛ اوده اونك قرينى اولوب متاديا
القاى وسوسه ايلر .

شيطانلر ، اونلرى طريق هدادن منع ، اونلرده كنديلرينى هدايتده ظن ايدهرلر .
طريق هدادن صابانلردن هربرى ، بزه گليرسه ، قرينى اولان شيطانه خطابا : «كاشكى
بزمه سنك آرا كده مشرقله مغرب آراسى قادار مسافه اولايدى ، سن كوتو آرقاداشسك !» دير .
اللهده اونلره : « بوگون ، دنيا ده نفسكرزه ظلم ايتديگنرك ظاهرا اولدينى گون ندامت
وتمنيگنر سزه فائده ويرمز ؛ چونكه سز ، قرينكزله عذابده مشتركسكز ! » دير .

۴۲-۴۰ أَأَنْتَ تَسْمَعُ الصَّهْوَةَ وَالْعَفْوَةَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۞ فَلَمَّا نَذَرَ لِمَنْ رَبَّكَ فَأَنَّا مِنْهُمْ مُتَبِعُونَ ۞
أَوْ رَبِّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَأَنَّا عَلَيْهِمْ مُقْتَدِرُونَ ۞

اى محمد ! سن صاغيره اسماع و كوره و آزغينلى آشكار اولان كيمسيه هدايت
ايدهرميسك ؟

اونلرك دوچار اولاجقلى عذابى گورمهدن و تشقى صدر ايتهدن اول وفات ايدهرسهك
بز ، اونلردن حقيقه انتقام آليز .
ياخود مستحق اولدوقلى عذابى اولمهدن اول سكا گوستريز . بز ، اونلرى تعذيبه
مقتدرز .

۴۵-۴۴ فَاسْتَمِعْ يَا الَّذِي آوَىٰ إِلَيْكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ
تُسْأَلُونَ ۞ وَسُئِلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مَنْ رُسُلُنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ ۞

موعودى تعجيل ايتسهكده تأخير ايتسهكده سكا وحى اولونان شيلره تمسك ايت .
سن ، طوغرو يولدهسك .

سكا وحى اولونان قرآن ، سنك و قومك ايجون شرف عظيمدر . قيامت گونى اونك
حقوقندن مسؤل اولورسك .

سندن اول گونده رديگمز پيغامبرلرك امتلرندن سؤال ايت . بز ، اونلره رحماندن باشقا
الهلره عبادت ايتهلرينى امر ايتدكمى ؟

۴۸-۴۷ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ
بِئْسَمَا يَفْعَلُونَ ۞ وَمَا يَرْجِعُونَ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۞

موساى آيات ومعجزاتمزله فرعون و قومنه ارسال ايتدك . موسى ، اونلره : « بن ،
رب العالمينك رسولىم ! » ديدى .

ايتلرمزى ارايه ايدنجه اونلرده همان استهزاء گولهيه باشلاديلر .
اونلره گوسترديگمز ايتلرك هربرى ديكرلردن داها بويوك ايدى . اونلرى بولوندوقلى
حالدن رجوع ايتهلرى ايجون ، قحط ، طوفان و چكر كه گي مصائبه تعذيب ايتدك .

۵۰-۴۹ وَقَالُوا يَا آيَةُ السَّاحِرِ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ۞ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ
إِذَا هُمْ يَكْفُرُونَ ۞

اونلر ، موسايه خطاباً : « اى ساحر ! دعا گئی قبول ایدمه جگی یولنده کی وعدینه بناء ، ربکه بزم ایچون دعا ایت . بومصائی اوزرمزدن قالدیرسا سکا ایمان ایدهرز ! » دیدیلر . موسانک دعاسیله اونلردن عذابی رفع ایتدیگمز وقت ، همان نقض عهد و کفرلرنده اصرار ایتدیلر .

فَوَکَادِیْ فِرْعَوْنُ فِی قَوْمِهِ قَالْ یَا قَوْمِ کَلِیْسَ لِمُلْکِ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرُی مِنْ تَحْتِیْ أَفَلَا تَنْصُرُونِ ۚ
أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِنْ هَٰذَا الَّذِیْ هُوَ مِثْلُیْ وَلَا یُحْکِمُ بَیْنِیْ وَبَیْنَهُمْ ۚ فَکَلَّا لَیْلَیْ عَلَیْهِ أَنْسُورَةٌ مِنْ ذَٰلِکَ فَجَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِکَةُ مُقَرَّرَیْنَ ۚ

فرعون قومه خطاباً مفتخرانه : « اى قوم ! ملک مصر بنم ده گلمی ؟ بونهلرده کوشکرمک آلتندن جریان ایتمه یورمی ؟ سز ، بنم عظمتی گورمه یورمیسکمز ؟ »
« گوریورسا کمز ، بنی خیرلیم یاخود بوضعیف وحقیر اولان کیسه می خیرلیدر ؟ او ، مقصدی آ کلامایا مقتدر ده گلدر ! »
« دعواسنده صادق ایسه ، قولرینه آلتون بیله زیکلر طاقلسایدی و صدقنه شهادت ایچون اونکله برابر بربری متعاقب ملکله گلسه یدی یا ! » دیدی .

ایضاح

مفسرلرک روایتلرینه گوره ، فرعون زماننده موقع ریاسته گتیریلن برآدامک قولرینه آلتون بیله زیک و بوینه آلتون طوق طاقق عادت ایتمش . آیت کریمه کی اشارتده بوعادته راجعدر .

فَاَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَاَطَاعُوهُ اِنَّهُمْ کَانُوا قَوْمًا فَاسِقِیْنَ ۚ فَلَمَّا اَسْفَوْا اَشْفَنَّا مِنْهُمْ فَاَعْرَقْنَاهُمْ جَمِیْعِیْنَ ۚ
فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَکًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِیْنَ ۚ

فرعون ، قومی بوضورتله تشویق ایتدی . اونلرده موسایی تکذیبده کندیسنه تابع اولدیلر . چونکه اونلر ، فاسق برقوم ایدیلر .

عناد وعصیانده افراط ایله بزى اغصاب ایتدیگلمی وقت ، اونلردن انتقام آلدق و جمله سنی صوده بوغدق .

اونلری ، کندیلرندن صوگرا گلنلره عبرت ومثال اتخاذا ایتدک .

وَلَمَّا ضَرَبْنَا نَارَ مِثْلًا اِذَا قَوْمُکَ مِنْهُ یَصْهَدُونَ ۚ وَقَالُوا اَلْهٰنَا خَیْرٌ اَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوْهُ لَکَ الْاَجْدَلَا
یَلْمُزُوْهُ فَوَقَرَحْصَمُونَ ۚ اِنَّهُمْ اَوَّلَ اَعْبَادَ اَتَمْنَا عَلَیْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنیْ اِسْرَآئِیْلَ ۚ

ای محمد ! عیسی بن مریم حقنده مثل ضرب اولوندینی وقت ، قومک بومثلدن سوینه رک همان باغیریشدیلر . (۱)

و : « بزم الهملمزمی خیرلیدر ، یوقسا عیسانی ؟ » دیدیلر . یا محمد ! اونلر ، بومثلی اظهار حق ایچون ده گلی ، باطل ایله الزام ایچون ضرب ویسان ایتدیلر . بلکه اونلر ، شدید الخصومه قومدرلر .

عیسی کندینه نبوت انعام و باباسز خلق ایدهرک بنی اسرائیل ایچون مثل یعنی امر عجیب اتخاذا ایتدیگمز برقولدن باشقا برشی ده گلدر .

ایضاح

(۱) آیت کریمه ده اشارت ایدیلن معنا ، روایت نظرأ ، سورة انبیانک ۹۸ نجی آیتی اولان - انکم وما تمیدون من دون الله حصب جهنم واتم لها واردون - آیتی نازل اولدینی زمان ، مشرکله رسول محترمه خطاباً : « بز ، الهملمزمک ، نصارانک عبادت ایتدیگلمی عیسا ایله برابر اولمالرینه راضی یز ! » دیملری و بوسوزله رسول محترمی الزام ایتدیگلمی ظنیله سوغه لریدر .

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُمْ مِثْلَکَ ۚ فِی الْاَرْضِ یُخْلَقُونَ ۚ وَاِنَّهٗ لَعِلْمٌ لِّلْاِنْسَانِیْنَ فَلَا تَعْمُرُنَّ بِهَا وَاَنْتُمْ عِیُونَ ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِیْمٌ ۚ وَلَا یَصْهَدَنَّکَ الشَّیْطَانُ اِنَّهٗ لَکُمْ عَدُوٌّ مُبِیْنٌ ۚ

دیله سه یدک ، سزدن ملکلمی تولید ایدهرک اونلرده یر یوزنده اولادکمز گگی سزه خلف اولورلردی .

عیسی ، اشراط ساعتند . قیامتک قویاجفتند شک ایتمه یکنز و بکا اتباع ایدگز . بو سزی دعوت ایتدیلم شی حق موصل اولان طوغرو یولدر . شیطان سزی بکا اتباعدن منع ایتمه سین ؛ اوسزک عدو مینکزددر .

۶۴-۶۳ وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحَقِّ وَلَئِنْ لَكُمْ نِعَازٌ الَّذِي تَخْلِفُونَ فِيهِ فَأَتَوْا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۖ إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾

عیسی معجزاتله کلدیکی وقت : « بن ، سزه حکمتی تعلیم و اختلاف ایتدیگنر شیلرک بعضی یعنی امور دینه متعلق اختلافاتگری سزه بیان ایچون گلدیم . آلهدن قورقنر ، بکا اطاعت ایدگز ! » « او الله بنم و سزک ربمزددر . اوکا عبادت ایدگز ؛ طوغرو یول بودر ! » دیدی .

۶۶-۶۵ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ إِلَهِ ۖ هَلْ يُنْظَرُونَ إِلَّا السَّاعَةُ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَغْضَتُهُ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٦٥﴾

فرقهلر ، بیلرندله اختلاف ایتدیلر . بومتخالفلردن ظلم ایدهلره قیامت گوننک عذاب الیمی حلول ایتدی .

ناس ، کندیلری غافل ایکن ، قیامتک بغته قوماسندن باشقا برشیته انتظارایتمه یولدر .

۷۰-۶۹ أَلَا يَعْلَمُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّبِعِينَ ﴿٦٩﴾ يَاعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٧٠﴾ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْآيَاتِ وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٧١﴾ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٢﴾

اوگون ، متقیلردن و یکدیگری الله ایچون سوه نلردن باشقا ، دوستلر بربریته دشمن اولورلر .

اومتقیلره : « ای قوللرم ! بوگون سزک ایچون خوف و حزن یوقدر . »

« ای اخلاص ایله آیتلرمزه ایمان ایدهن قوللرم ! »

« سز و زوجهلرگز مسرور اولارق جتته گیرگز ! » بو یورولور .

۷۳-۷۱ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصَفَائٍ مِنْ ذَهَبٍ وَالْكَوَابِ وَفِيهَا مَا شَتَّهِ الْأَنْفُسُ وَلَذَّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٣﴾ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٥﴾

اونلر ، جتته گیردکن صوگرا ، آلتون کوپلر و طاباقلره طواف اولونورلر . اوراده نفسلرک ایسته دیگی و گوزلرک تلذذ ایتدیگی شیلرک کافه سی واردر و سز اوراده مخلدسکزد . بو ، أعمال حسنه گز سببیه نائل اولدیگنر جتتدر .

اوراده سزک ایچون بر جوق میولر واردر . اونلردن یرسکزد ، دینیر .

۷۷-۷۶ إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ مُبْتَلًى ﴿٧٦﴾ لَا يَفْتَرِعْنَاهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسَوْنَ ﴿٧٧﴾ وَمَا ظَنَنْتُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمْ الظَّالِمِينَ ﴿٧٨﴾ وَنَادَىٰ آيَاتُ اللَّيْلِ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَا تُكَفِّرُونَ ﴿٧٩﴾

کافرلرایسه عذاب جهنمده مخلددرلر .

عذاب اونلردن تحققت ایتمز . اونلر نجاتدن مأیوسدرلر .

بز ، اونلره ظلم ایتمه دک ؛ لکن اونلر کندی نفسلریته ظلم ایتدیلر .

اونلر ، جهنمک مؤککنه : « ای مالک ! ربکه دعا ایت ، بزى اولدورسون ؟ » دییه ندا ایدهلر . مالکده : « نه اولمکه ، نه باشقا بر شیله سزک ایچون قورتولوش یوقدر . بوراده مؤبدسکزد ! » دیر .

۷۹-۷۸ لَقَدْ جِئْتُمْ كَرَّ الْبَاطِلِ وَلَكِنْ أَكْثَرُكُمْ لَخِيٌّ كَارِمُونَ ﴿٧٨﴾ أَمَّا رَمَوْا آتَمًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾

اللهده : « بز ، سزه حق گوندهردک ؛ لکن بر چوغنر بوندن استکراه و نفرت ایتدگز ! » بو یورور .

یوقسا ، اونلر نفرتله اکتفا ایتمه یوب امرتکذیبده ابرام و الحاح می ایتدیلر ؛ ایتدیلرسه ، بزده اونلره مجازاتده ابرام ایدهلر .

۸۰ اَمْ يَحْسُبُونَ اَنْ اَلْنَمُوتَ اَمْ يَحْسُبُونَ اَنْ يَرْجِعُوهُمْ بَلْ اَوْرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْفُرُونَ ﴿۸۰﴾

وقسا ، اونلر سرلرینی و ایزلی مشاوره لرینی ایشیتیمیز ظننهمی بولونورلر ؟ . . . !
أومت ! ایشیدیرز و اونلره ملازم اولان ملکلر مزده بونلری یازارلر .

۸۱-۸۳ قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌ فَاَنَا اَوَّلُ الْعٰبِدِيْنَ ﴿۸۱﴾ مُبْحٰنَ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۸۲﴾ فَذَرَهُمْ يَحْضُوا وَيَلْعَبُوا حَتّٰى يَلٰقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِیْ يُوعَدُوْنَ ﴿۸۳﴾

أى محمد ! « رحمانك چوجوغی اولسایدی ، اوکا هرکسدن اول بن عبادت ایدهردم ! » دی .

گوکلرک ، يرلرک و عرشك ربی اولان حق جل و علا مشرکلرک توصیف ایتدیكلری شیلردن تعالی وتباعد ایتدی .

أى محمد ! کندیلرینه وعد اولونان يوم قیامتہ ملاقی اولونجایا قادار اونلری بیراق .
وارسینلر باطل ایشلره طالسینلر و دنیاوه اویناسینلر !

۸۴-۸۵ وَهُوَ الَّذِیْ فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِلٰهُهُمُّوَالْحَیْکُمْ الْعَلِیْمُ ﴿۸۴﴾ وَتَبٰرَکَ الَّذِیْ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَیْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَالَّذِیْ رَاجِعُوْنَ ﴿۸۵﴾

الله ، گوکلرده و يرلرده الله واحد و معبود بالحق اولان ذات أجل و أعلا در ؛ او ، حکیم علیمدر .

گوکلرک و يرلرک و آرارلندهکی موجوداتک ملکی کندینه طائد اولان ذات أجل و أعلا ماسوادن متعالیدر . قیامتک نه زمان قوباجغنی یالکز او بیلیر . جمله کز اوکا رجوع ایدهرسگز .

۸۶ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِیْنَ يَدْعُوْنَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿۸۶﴾

الله عظیم الشان دن باشقا عبادت ایتدیكلری شیلر ، شفاعته مقتدر ده گلدرلر . آنجاق اونلرک بعضی ، بیلهرک مؤمنلرک حقارنده شفاعت ایدهرلر .

۸۷-۹۷ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اَللّٰهُ فَاَنْتَ بِؤْفَاكَوْنَ ﴿۸۷﴾ وَقِيلَ لَهُ يٰرَبِّ اِنْ هٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿۸۸﴾ فَاصْبِرْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ﴿۸۹﴾

أى محمد ! تالله ، اونلره : « سزی کیم یاراتدی ؟ » دییه سورساک ، « الله یاراتدی ! » دیرلر . بواعتراف ایله برابر اونک عبادتندن ناصیل اعراض ایدیورلر ؟
رسول محترمک : « بونلر ، ایمان ایتمهین قومدر ! »

دیهمسنه قارشى ، الله عظیم الشان : « اونلردن اعراض ایت . وهایدی ! سزه سلامت اولسون یعنی سزی ترك ایدیورم ! » دی ، دیدی . اونلر عمللرینک جزاسنی گورورلر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۷-۱ حم وَالصَّكَاةِ الْمُبِينِ ۝ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكٍ ۝ اِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ ۝ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيمٍ ۝ اَمْ اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَا اِنَّا كُنَّا مُنْزِلِينَ ۝ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ۝

حم .

قرآن مینه قسم ایدرم .
بز ، قرآن مینی (۱) ليله مبارکده ازال ایتدک ؛ اونکله خلقی انذار ایدهرز .
اوکیجه ، حکمته موافق هر امر تحریر وتفصیل اولونور .
بوامرلر ، حکمتیزک مقتضای اولارق ، عند السیمزدن صادر اولور . خلقه پیغامبرلر
کونده رمک عادت الهیه مزدر .
پیغامبرلری ناسه ، ربکدن رحمت اولارق ، گونده ریز . الله عظیم الشان سمیع علیمدر .
علم یقین اهلندن ایسه کز ، بیلیرسکز ، که اورب گوکلرک و یرلرک و آرالنده کی
موجوداتک ربیدر .

ایضاح

(۱) مفسرلرک بیانه گوره ، قرآن مینک نزولی قدر ویا برات گجه لرینک برنده باشلامش ویا لوح محفوظدن دفعه سماء دنیا به ازال اولوندوقدن سوگرا رسول محترمه تدریجاً وحی اولونمشد .

۹-۸ لَا اِلَهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ لَا يَـُِٔىْهِ سِنٌ ۝ وَرَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۝ يَرْبُّهُ سِتْرٌ ۝

ینه بیلیرسکز ، که اونندن باشقا معبود بالحق اله یوقدر ؛ او دیرلیر و اولدورور . سزک
وآباء و اجدادکیزک ربیدر .
لکن اونلر ، علم یقین اهلندن اولمایوب بلکه شکده پویان و سرگردان اولیورلر .

۱۶-۱۵ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ۝ يُغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ

اِنَّا مُؤْمِنُونَ ۝ اَلَمْ نَكُنْ مِنْكُمُ الدَّارِكُ ۝ وَفَدَّجَا هُمْ رَسُولُ مُبِينٍ ۝ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌ ۝ اِنَّا كَاَشَفْنَا عَنْكَ الْعَذَابَ قَلِيلًا اِنْ كُنَّا عَاثِرُونَ ۝ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ اِنَّا مُنْقِمُونَ ۝

ای محمد ! اونلر ایچون سنانک آشکار دومان حالنده گورولهجگی گونه انتظار ایت .
ناسی احاطه ایدن او دومان گوره نلر : « بو عذاب آیدر ! »
« ای ربمز ! بزدن بو عذابی قالدیر ، بزد سکا ایمان ایدم ! » دیرلر .
اونلردن عذاب مرتفع اولونجا ، زهدن دوشونوب وعدلری ایفا ایدمزلر ! حال بوکه
اونلره آیات واضح و معجزات باهره ایله پیغامبر گلدی ده ینه دوشونوب متوعظ و متنبه
اولمادیلر !
پیغامبرلردن داها مهم شیلر گوردوکن سوگرا اعراض ایتدیلر واعراض ایله اکتفا
ایتمه یوب : « بو ، سویله دیگی سوزی باشقاسندن اوگره نمش مجنوندر ! » دیدیلر .
بز ، عذاب برآز رفع ایدهرز ؛ لکن ینه کفر وعناده رجوع ایدهرسکز .
یا محمد ! اونلری شدت و صولته یاقالادیغمز گونی ذکر ایت . اوگون اونلردن
انتقام آلیرز .

۲۱-۱۷ وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ۝ اَنْ اَدَّوْا اِلَى الْعِبَادَةِ اللّٰهَ اِنِّیْ لَكُمْ رَسُولٌ اَمِينٌ ۝ وَاَنْ اَتَّخِذَ اِلَـٰهًا غَيْرَ اللّٰهِ اِنِّیْ اَنْتُمْ عَلَی الْاَلْوَانِ ۝ وَاِنِّیْ عِزَّتُ رَبِّیْ وَرَبِّكُمْ اَنْتُمْ مُّشْرِكُونَ ۝

بز ، اونلردن اول قوم فرعون ده امتحان ایتدک . اونلره رسول کریم یعنی موسی گلدی .
« عباد اللهی یعنی بنی اسرائیلی بکما تسلیم ایدکیز و بنمله برابر گونده رکیز ؛ بن سزه
رسول آمین . »
« الله قارشی تکبر و تعالی ایتدکیز . بن سزه انکاری ممکن اولمایان معجزات واضح
ایله گلدیم . »

« بن ، بگا اذیت ایتمه کزدن ، بنم و سزك ربمزل اولان حق جل و علایه صیغندم .
 « بگا ایمان ایتمه سز کز ، بندن آیریلدکیز ، یعنی بگا تعرض ایتمه یکنز ! » دیدی .

۲۸-۲۷ قَدْ عَارَیْهِ أَنْ هُوَ لَا قَوْمَ يَخْرُجُونَ ﴿۲۷﴾ فَاسْرِ بِعَادِي لَيْلًا إِنَّكَ مُنْجَبُونَ ﴿۲۸﴾ وَاتْرِكْ الْخَرَجَ هُوَ أَنَّهُمْ جُنْدٌ مَعْرُوفُونَ ﴿۲۹﴾ كَذَرَكُوا مِنْ جَنَاتٍ وَعُيُونٍ ﴿۳۰﴾ وَذُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿۳۱﴾ وَنَعْمَ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ ﴿۳۲﴾ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿۳۳﴾

قومی ، موسایی تکذیب ایتدیلر . اوده ربته دعا ایتدی و : « بونلر ، مجرم کیسه لر در . » دیدی .

حق جل و علا ، موسایه : « بنی اسرائیلی آلوب مصردن گیجه لین چیق . فرعونله عسکری چیقدیغکیزی آکلارلر سا ، سزی تعقیب ایده لر . »

« سن ، دگزنی آچیلمش اولارق بیراق ؛ اونلر غرق اولاجقلر در . » دیدی .
 فرعون و قومی ، برجوق باغچه لر ، پیکارلری ،
 ا کینلری ، محافل مزینتی ،

متنم اولدوقلری نعمتلری ، ترک ایدوب غرق اولدیلر .
 اونلرک مال ومنالری ایشته بویله سلب و دیرر اقوامه میراث ایتدک .

۳۱-۲۹ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿۲۹﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِوَاقِئِهِمْ مِنَ السَّمَاءِ نَارًا كَذَلِكَ وَتَوَلَّى وَجْهَكَ لِلدَّخَانِ مُخْتَلِفًا ﴿۳۰﴾ وَتَوَلَّى وَجْهَكَ لِلدَّخَانِ مُخْتَلِفًا ﴿۳۱﴾ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا بِغُورٍ

اونلرک غرق و هلا کنه گوک و یر آغلامادی . وقت هلا کلری گلدیگی وقت ،
 اونلر امهالده اولونمادیلر .

بنی اسرائیلی عذاب مهیندن یعنی فرعونک حقلرنده روا گوردیگی ، کندیلرینی استیصال و اوغوللرینی قتل و قیزلرینی ابقا عذابندن قورتاردق .

فرعونک شرندن قورتاردق . فرعون ، متکبر و حددن زیاده شر و فساد ایله متصف ایدی .

۳۷-۳۶ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِوَاقِئِهِمْ مِنَ السَّمَاءِ نَارًا كَذَلِكَ وَتَوَلَّى وَجْهَكَ لِلدَّخَانِ مُخْتَلِفًا ﴿۳۶﴾ وَتَوَلَّى وَجْهَكَ لِلدَّخَانِ مُخْتَلِفًا ﴿۳۷﴾ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا بِغُورٍ

بز ، بنی اسرائیلی بیلهرک عالمینه تفضیل ایتدک .

و اونلره دگزک آچیلماسی ، بولوتک گولگه سی و من وسلوی گبی هر بری بر نعمت جلیله اولان آیاتی ویردک .

بوقریش کافرلری دیرلر :

« اولومزدن باشقا برعاقبت یوقدر ؛ بز اولدو کدن صوگرا دیریلوب بعث اولونمایز !
 « وعدگزده صادق ایسه کز ، بابالرمزی دیریلدکیز ! » دیرلر .

بونلرکمی قوت و سطوتی زیاده در ؛ یوقسا قوم تبعک و قوم تبعدن اولکیلرکمی ؟
 ام سالفه ، بونلردن داها قوی اولدوقلری حالده ، کافر اولدوقلری ایچون اونلری هلاک ایتدک .

۳۹-۳۸ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بَعْدَ ثَلَاثِ أَلْفِ سَنَةٍ

بز ، کوکلری ، یرلری و آرارلنده کی موجوداتی او یونجاق اولارق خلق ایتمه دک .
 کوکلری ، یرلری آنجاق حق اولارق یاراتدق . لکن اونلرک ا کثری بونی بیلمز لرده بعضی و جزایی انکار ایده لرلر .

۴۲-۴۰ إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ مِيقَاتَهُمْ أَخْمِيعٌ ﴿۴۰﴾ يَوْمَ لَا يَفْنَىٰ مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿۴۱﴾ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿۴۲﴾

حق باطلدن تفریق ایتدیگمز گون ، اونلرک جمله سنک موعیددر .

هیچ بر کیسه نک اقربا و دوستنه بر فائده سی اولمایان و یار دیم گورمک احتمالی بولونمایان موعیددر .

مگر که اللهک مرحمت ایتدیگی کیسه لر اولسونلر . حق جل و علا عزیز رحیمدر .

۵۳-۵۰ إِنَّ شَجَرَةَ الزُّكُوتِ ۖ طَعَامٌ لِلْإِنْسِ ۖ كَانَتْ تَقِي فِي الطُّورِ ۖ كَهَيْئَةِ الْخَمِيرِ ۖ خُذُوا فَغِيْلُوا
إِلَى سَوَاءِ الْحَمِيمِ ۖ ثُمَّ صَبُّوا نُفُوسَهُمْ عَلَى رَأْسِهِ ۖ فَهَبُوا لَهُمْ شَرَابًا مِّنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ۖ ذَٰلِكَ أَنْتَ الْغَزِيْرُ الْكَرِيمُ ۖ إِنَّ هَٰذَا
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۖ

شجره زقوم ،

کافرلرک طعامیدر .

معدن گبی قارینلرده قاینار ؛

صیجاق صویک قایناماسی گبی قاینار .

زبانلره : « بونلری یاقلاردن طوتکنز ؛ جهنمک اورتاسنه سوروکلککنز ! »

« سوکرا ، باشلرینه قاینار صودوکلکنز ! »

« اونلردن هر برینه : « کندی زعمکجه عزیز و کریم ایدک ، عذابی چک ! »

« بو ، سزک دنیاده اینانمایوب شک ایتدیگکنز عذابدر ! » دیگنر ، دینیر .

۵۱-۵۷ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ۖ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۖ يَلْبَسُونَ مِن سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلِينَ ۖ كَذَٰلِكَ
وَرَوَّحْنَاهُم بِجُودِیْنِ ۖ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ ۖ لَا يَنذُرُونَهَا لَمْ يَخُفْ لَآئِلُهَا ۖ وَلَا يَلْمِزُونَهَا لَوْلَا وَفِیْهِمْ عَذَابَاتُ
الْحَمِيمِ ۖ فَضَلَّامِنَ رَبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۖ

متقیلر ایسه مقام امن و اماندهدرلر .

جنتلرده ، پیکار باشلرندهدرلر .

ایجه ، قالین ایپک قاشلر کیلر و قارشى قارشى به اوطورورلر .

متقیلری ، ایشته بویله ، متنعم و اونلری حورعین ایله تزویج ایدهرز .

هردرلو ضرردن آمین اولارق هرگونا میوهلری ایستلر و یرلر .

اوراده ، ایلک ۖ ولومدن باشقا ، اولوم طامازلر . حق جلّ و علا اونلری عذاب
جحیمدن وقایه ایدهر .
بونلرک کافهسی ، ربک تعالی و تقدسک فضل واحسانیدر ؛ فوز عظیمده بودر .

۵۸-۵۹ فَأَمَّا يَسْرَنَاهُ فَيَلْسَنُكَ لَعْنَةً يَنْذِرُونَ ۖ فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ۖ

یز قرآن مبینی ، قومک آکلایوب تذکر ایتمهسی ایچون ، سنک لسانکده ازال
ایتدک .

سن ، اونلرک عاقبت احوالنه منتظر اول ؛ اونلرده سنک طاقبت احوالکده منتظر
اولسونلر !

مکده نازل اولشدر - اوتوزیدی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱-۸ حم ۞ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۞ إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ۞ وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۞ وَخِلَافَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَضَرِّيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

حم .

بوکتاب ، عزیز و حکیم اولان اللهدن نازل اولشدر .

مؤمنلر ایچون گوکلرده ، یرلرده حَقِّ قدرت و وحدانیتنه دلالت ایدن آیتلر واردر . سزک و یر یوزنده انتشار ایدن دیگر ذی روحلرک خلقنده دخی ماهیت اشیایی بحق بیلنلر ایچون آیتلر واردر .

گیجه ایله گوندوزک تعاقبنده ، الله عظیم الشانک سعادن یاغمور ازال و اونکله یری قورودوقدن صوگرا احیا ایتمه سنده ، روزگارلرک برطرفدن دیگر طرفه هوبنده ده اصحاب عقول ایچون آیتلر واردر .

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِيلُهَا عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ بِحَقِّ مَا فِيهَا مِنْ حَقِّهِ بَعْدَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ آيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ۞

بونلر ، اللهک حق اولارق سکا او قود یغمز آیتلریدر . حق جلّ و علانک آیتلرندن صوگرا ، هانگی سوزه اینانیرلر ؟

۷-۸ وَتِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۞ يَسْمَعُ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِيلُهَا عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ بِحَقِّ مَا فِيهَا مِنْ حَقِّهِ بَعْدَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ آيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ۞

هر یالانجییه و هر چوق گناه ایشلهینه ویل اولسون ! او کذاب و گناهکار که کندینه او قونان آیات الهیهی دیگرلر ، ینه ایشیتمه مش گبی کفرنده اصرار و ایماندن استکبار ایدر . اونی عذاب الیم ایله تبشیر ایت .

۹-۱۰ وَإِذْ عَلِمْنَا مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذُوا هُتُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۞ مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۞

او گیلره آیتلر مزدن بری واصل اولور ساء آیتلر مزک جمله سیله استهزا ایدر لر ؛ اونلر ایچون عذاب مهین واردر .

او گلر نده ده جهنم واردر ؛ نه اولاد و أمواللری ، نه ده طابید یقلری پوتلر اونلردن عذاب اللهک بر مقدارینی دفع ایدر . اونلر ایچون جهنمده عذاب عظیم واردر .

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مُزِيدٌ ۞

بو قرآن هدادر ؛ برلرینک آیتلرینی انکار ایدنلر ایچون ده الیم و شدید عذاب واردر .

۱۱-۱۲ اللَّهُ الَّذِي يَخْلُقُكُمْ الْبَحْرَ يَجْعَلُ الْفُلُكُ فِيهِ بَأَمْرِهِ وَلِيُنْفِخَ مِنْ فُضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۞ وَسَخَّرَ لَكُمْ مِافِي السَّمَوَاتِ وَمِافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِمَّا أَنْزَلَ ذَلِكَ لَأَيَّاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۞

أمریله گمیلر جریان ایتک و اونلره راکب اولارق تجارتله فضل و کرم الهیدن حصه مند اولق و بونعمتله قارشى شکرده بولونق ایچون سزه دکلرلى مسخر ایدن اللهدر . او الله ، گوکلرده و یرلرده کی اشیانک کافه سنی طرف الهیسنندن سزه مسخر ایتدی . بونلر ده ده ارباب فکرت ایچون آیتلر واردر .

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُ اللَّهُ ذُنُوبَهُمْ وَلَا يَرْجُوْنَ اِيَّامَ اللَّهِ يُخَيِّرُ قَوْمًا مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

ای محمد! مؤمنان را بگو: خداوند گناهان آنها را می‌بخشد و برای روز قیامت آنها را برگزیند. هر کس که بداند که روز قیامت کی می‌آید، خداوند می‌خواهد که او را ببخشد. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خداوند می‌خواهد که شما را ببخشد و روز قیامت را برگزیند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خداوند می‌خواهد که شما را ببخشد و روز قیامت را برگزیند.

ایضاح

بوت کریمه ، مفسرینک بیاننه گوره آیت جهاد ایله منسوخدر .

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

اینها که بپایان کار خود را می‌رسانند، خداوند می‌خواهد که آنها را ببخشد و روز قیامت را برگزیند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خداوند می‌خواهد که شما را ببخشد و روز قیامت را برگزیند. ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خداوند می‌خواهد که شما را ببخشد و روز قیامت را برگزیند.

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾
وَأَتَيْنَاهُم بَنِيَّائِهِمْ مِنْ الْأَمْثِلِ اخْتَلَفُوا الْأَمْرَ بَيْنَهُمْ فَأَخْلَفُوا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ اللَّهِ يَتَّبِعُهُمْ الشَّيْطَانُ يَفْضَحُونَ ﴿١٧﴾

بالله! بنی اسرائیل تورات و حکمت و نبوت گوندهردک و اونلری لئانذله ارزاق و عالمینه تفضیل ایتدک .

وأمردینده أدله واضحه ویردک . اونلر، حقیقی بیلدکن صوگرا ، بیلرند عداوت و حسد ساقه سیله اختلاف ایتدیلر. ربک تعالی و تقدس ، قیامت گونده اونلرک اختلاف ایتدیکلری شیلردن طولای آرارلنده حکم ایدر .

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا يُفْسِدُونَكَ الْأَرْضَ وَلَوْ لَمْ يَأْمُرْكَ اللَّهُ فَعَلْنَا بِكَ مَا نَبَىٰ أُولَئِكَ لَئِيْلَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾ هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

ای محمد! صوگرا ، سنی آمردینده صاحب شریعت ایتدک . اوشریعت احکامنه اتباع ایت . جاهلرک هوا و هوسنه اویما .

اونلر ، الله عظیم الشانک عذابی سندن دفعه أصلامقتدر ده گلدرلر . کافرلر، بربرلرینک ولیریدر ؛ اللهده متقیلرک ولیریدر .

بوقرآن مبین یقین طلبنده بولونان ناسه، فوزونجات یوللری گوستردن بینات و اونلری ورطه ضالتمدن قورتاران هدی ورحمدر .

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

یوقسا ارتکاب سیئات ایدنلر ، کندیلری ایمان ایدوب أعمال صالحده بولونانلر کی یا جغمزی و هریکی فرقه نك حیات و مماتی مساوی طوتا جغمزی می حساب ایدیورلر ؟ بو حکملری کوتودر .

وَمَا جَعَلْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَالْجِبَالَ وَالْجُرَىٰ كُلًّا نَفْسًا بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٢﴾ أَفَأَنْتُمْ أَنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٢٣﴾ هَٰذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

الله ، گوکلری ، یرلری حق اولارق و هر نفسی بلانقص و زیاده عملنک جزاسنی گورمک ایچون یاراتدی .

باقدک ، گوردکی ؟ هوا و هوسنی الله اتخا ایدن کیمسه یه ، اللهک ، حالنی بیلدرک ، اضلال ایتدیگی و مواظدن متأثراولما یاجق صورته قولانغی ، قلبی مهرله دیگی و گورمه سنه و عبرت آلماسنه مانع اولاجق حالده گوزنی پرده له دیگی آدامه حق جل و علانک اضلالندن صوگرا ، کیم هدايت ایدر ؟ بو حاللری ملاحظه و تذکر ایتزمیسکیز ؟

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾

تأثر و رؤیتدن محروم اولان اهل ضلال : « حیات دنیادن باشقا حیات یوقدر . بوراده اولور ، بوراده طوغارز . بزی زماندن باشقا برشی هلاک ایتمز ! » دیدیلر . اونلرک بوسوزلری برعلمه مستند ده گلدر . اونلر ، ظنون باطله ارباندن باشقا ، برشی ده گلدرلر .

وَإِذَا نُنْفِثُ عَلَيْهِمُ الْيَأْسَ يَقْنَنُوا يُبْتَغُوا رِجْلَهُمْ رِجْلًا رِجْلًا ۚ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ اللَّهُ

يُخَيِّبُكُمْ ثُمَّ يُجْمَعُ الْيَوْمَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَآ رِيبَ فِيهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

اونلره قرآن میندن بیی ناطق اولان آیات واضحه من اوقوندیغی وقت ، بوکافارشی ایراد ایدمیلدیکلری حجت : « دعوا گزده صادق ایسه گز ، بابالرمزی دیریلدگز ! » دیمکدن عبارت اولدی .

یا محمد ! دی، که : « الله عظیم الشان ، سزی احیاء و اجلرگز گلنجه امانه صوگراده جزا گزی و یرمک ایچون قیامت گونده بلاشک جمع ایدر ؛ لکن ناسک اکثری بونده شک اولمادیغنی بیلمزلر .

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِثُ السَّحَابَ ۚ وَرَأَى كُلُّ أُمَّةٍ جَائِعَةً ۚ كُلُّ

أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُحْجَرُونَ ۚ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾ هَذَا كِتَابُنَا يُتْلُو عَلَيْكُمْ إِنَّا كُنَّا نَسْنَحُهُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

گوکلرک و یرلرک و قیامت گوننک ملکی الله مخصوصدر . اوگون کافرلر ، دوچار خسران اولورلر .

گورورسک، که قیامت قوپدیغی وقت ، هرامت دیزلری اوزرینه چوکش و آیاقلرینک پارماقلری اوستنه اوتورمشدر . هرامت کندی کتاب اعمالی ایچون دعوت اولونور . اونلره : « بوگون ، عملرگزک جزاسنی گورورسکز ! »

« ایشته کتابمز ، یابدیقلرگز بهحق شهادت ایدیور ؛ چونکه بز دنیا ده یابدیقلر گزی یازاردق ! » دینیر .

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٢٩﴾

ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلری ، ربلی رحمتنه ادخال ایدر . اصل قور تولوش بودر .

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ أَتَى عَلَىٰ الْكَافِرِينَ نَافَسَاتُهُمْ ذُرِّيَّةٌ وَكُنْتُمْ قَوْمًا تُجْرِمُونَ ﴿٣٠﴾

ارتکاب کفر ایدرلره ده : « سزه پیغامبرلرم گلمه دیی ، آیتلرم اوقونمازمیدی ؛ گلدی ، اوقوندی ، ایماندن استکبار ایتدگز ؛ سز ، مجرم کیمسلر ایدگز ! » دینیر .

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنِّي لَظَنُّنُ أَنْ لَا أَطْنَأُ وَمَا نَحْنُ

بِمُسْتَفِئِينَ ﴿٣١﴾

« سزه وعد الهی حقدر ؛ قیامتک قوپاجقنده شک یوقدر ! » دیندیگی وقت : « بز ، قیامتک نه اولدیغنی بیلمه یورز . بوسزک ظنکزدن عبارت اولدیغنی فکرنده بز و بز ، بوکا اینانانلردن ده گلز ! دیدگز . » دینیر .

وَبَدَّلَهُمْ نَسِيَاتٍ ۚ مَا عَمِلُوا أَحَقَّ بِهِنَّ مَأْوًى مِنْ قَبْلِهِمْ يُبَشِّرُونَ ﴿٣٢﴾

اوزمان عمللرینک سیئاتی اونلره ظاهر اولدی و استهزالرینک جزاسی کنیدیلرینی احاطه ایتدی .

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَسِيَ كُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا وَمَا كُنْتُمْ بِتَارِكِينَ النَّارِ وَمَا لَكُمْ مِنْ أَصْحَابِ

و اونلره : « سز ، بوگونه ملاقی اولاجقنکزه ناصیل مبالا تزلق گوستردگزسه ، بزده بوگون سزی اونودولش کبی عذابده ترک ایدر . ماوا گز آتشدر ؛ سزی اوندن قورتاراجق برکیمسه یوقدر ! » دینیر .

ذَلِكُمْ بِأَنكُمْ أَخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَغَرَبْتُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرِجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُنصَبُونَ ﴿٣٥﴾

بوعذاب ، سزك آيات الہیہ ایلہ استہزا ایتہ گز و حیات دنیا ایلہ مغرور اولوب باشقا حیات اولمادیفی ظنندہ بولونما گز سبیلہ در . بوگون اونلر جہنمدن چیقارلمازو کندیلرندن حق جل و علای راضی ایتہ لری ده ایستمنز .

قُلْ لِلَّهِ الْحُكْمُ ۖ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾

کافہ حمد ، گوکړک و یرلرک و جمیع عوالمک ربی اولان الله عظیم الشانہ مخصوصدر .

وَلَهُ الْكِبَرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٧﴾

گوکلرده و یرلرده عظمت و کبریادہ اوکا مخصوصدر . او عزیز حکیمدر .

سورة احقاف

مکده نازل اولشددر — اوتوز بش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَمْدٌ ۖ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

حم .

قرآن ، عزیز حکیم اولان اللہدن منزل کتابدر .

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٢﴾

گوکلری ، یرلری و آرالرنده کی موجوداتی آنحقاق مقتضای حکمت و حق اولارق و أجل تقدیر ایدہ رک یاراتدق . کافرلر انذار اولوندوقلری شیئی یعنی قیامت گوتی تفکر ایتملر .

قُلْ أَزِيدُ مَا نَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ ۚ يَتَّبِعُونَ كِتَابَ مِنْ قَبْلِ هَذَا ۖ أَؤْتَارَهُ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣﴾

یا محمد ! مشرکله دی که : « اللہدن باشقا عبادت ایتدیگنر شیلر ، یردن نه خلق ایتدیلر ؟ بگا گوسترگنر ! یوقسا گوکلری خلق ایتکده حق جل و علا ایلہ اورتاقلق لری می واردر ؟ سویله یگنر ! دعوا گزده صادق ایسه گز ، صدق گزی اثبات ایچون قرآن مینندن اول نازل اولمش برکتاب یاخود علوم اولیندن بر اثر گوسترگنر .

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَلَأَتْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ صُفُوفًا ۖ

اللّٰهدين باشقا ، يوم قيامته قادار ، دتالرينه اجابت ايتمين و عبادت لرندن غافل اولانلره طابانلردن داهل آرزغين كيمدر ؟

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءُ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ۖ

عبادت ايتديكلري شيلر ، قيامت قوپوب ناس حشر اولونديني وقت ، كنديلرينه دشمن اولورلر و عبادت لرني انكار ايدهرلر .

وَإِذَا نُفِثَ عَلَيْهِمْ إِثْنَانِ بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا هَذَا نَحْمُوتُكُمْ ۖ

اونلره آيات واضحه من اوقونديني وقت ، حق يعنى او آياتي انكار ايدهرلر ، ابتدای نزولنده « بواشكار سحر در ! » ديديلر .

أَمْ يَقُولُونَ افْرِئْهُمْ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفْعِلُونَ فَبِئْسَ الْيَوْمَ بَيِّنَاتٍ ۖ

يوقسا « محمد ، بوني كنديلگندن اويدوروب اللّٰه اسناد ايتديمي ؟ » ديورلر . يا محمد ! دى كه : « بن ، افترا ايتديسم ، اللّٰهك حقمده تعجيل ايدم جگي عقابدن بن قورتارمايا مقتدر ده گلسكز . حق جل و علا ، قرآن مين حقمده سويله ديكلر كزي بيلير . بمله سرك آرمزده اونك شهادتي كافيدر . او ، غفور رحيمدر . »

قُلْ مَا كُنْتُ بِدُعَايِكُمْ مَلَكًا وَمَا أُذِىرُ مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا بِيَوْمِ الْآخِرَةِ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۖ

ينه دى كه ، « بن ، اللّٰهك ايلك پيغمبري ده گلم و بنم و سرك حقمزه نه اولاجغني بيلم . بن ، آنجاك بكا وحى اولونان شيئه اتباع ايديورم . بن ، نذير مينندن باشقا برشي ده گلم . »

قُلْ إِيَّاكُمْ كَانَتْ دِينُ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مِثْلِهِ فَأَمَّا زَكْرِيَّا فَاتُتَّخِذَ الْقَوْمُ الظَّالِمِينَ ۖ

ينه دى كه : « قرآن مين ، سز انكار ايتديگنر حالده ، في الحقيقه من عند الله اولور . و بنى اسرائيلدن لك عالم بر كيمسه ، اونده كي معنارك مثلي توراتده موجود اولديغه شهادت و قرآن مينه ايمان ايتكله برابر سز ينه ايماندن استكبار ايدمرسه كز ، سزدن ظالم كيم اولور ؟ سويله يكلر ! » الله عظيم الشان ظالمره هدايت ايتز .

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانُوا خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا آفَكٌ قَدِيمٌ ۖ

مشركلر : « محمدك ديننه و كتابنه ايمان خيرلي برشي اولسايدى ، بومؤمنلر او كيا ايناقمده بزه تقدم ايتزلردى ! چونكه ، أسافل ناس معالى امورده واصل اولامازلر ! » ديديلر . و قرآن مين ايله نائل هدايت اولما ديكلري زمان : « بو ، أسكى زمانك يالانيدر ! » ديرلر .

وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ بِمِثْلِ هَذَا كِتَابًا مُّصَدِّقًا لِّمَا عَزَّيْنَا لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَيُخْشِيَ الْغَيْبِينَ ۖ

حال بوكه قرآندن أول ، كتاب موسى ناسه مقتدى به و رحمت اولارق نازل اولدى . بو قرآن ده ظالملى انذار و محسنلري تبشيراچون عربجه اولارق توراتي تصديق ايدن كتابدر .

إِنَّا لَنَذِرُكَ لَوْ أَنَّا لَمْ نَسْفَحْهُمُ أَفَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۖ

« ربمز ، اللّٰهدر ! » ديوب طاعتده دوام ايدهرلر اچون خوف و حزن يوقدر .

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۖ

اونلر ، مخلد آحاب جتندرلر . اونلر ، گوزمل عملرينك مقتضاسيله مكافات اولونورلر .

وَوَضَعْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿١٥﴾
 حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي اتَّبَعْتُ لَكَ الْإِسْلَامَ مِنْ قَبْلُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦﴾

بز ، انسانه والدينى حقنده حسن معامله ي امر ايتدك . والدهسى اوني مشقتله حامل اولدى ومشتقله طوغوردى . مدت حمل ورضاعى وتوز آيدر . انسان عقل وقوتى استكمال و قرق ياشنى اكل ايدىجه : « ياربى ! بگا و والدينه احسان ايتديگك نعمتله شكر ايتمى و سنك رضا كى موجب خيرلى ايشلرده بولونماي بگا الهام و ذريتمى اصلاح ايت ! بن ، رضا كه مخالف اولان شيلردن سكا توبه و رجوع ايتدم . بن ، مسلملردن يعنى صفوت قلب ايله سكا تخصيص نفس ايده نلردنم ! » ديدى .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَقَبْلُ عَنْهُمْ خَيْرًا فِيمَا سَأَلُوا مِنْ رَبِّهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٧﴾

بويله ديه نلر ، اهل جنت مياننده عمللرينك كوزله لرئى قبول و چركنلرئى عفو ايتديگمز كيمسه لدر . بومكافات ، اونلره پيغامبرلر واسطه سيله وقوع بولان طوغرى وعدمرك انجايدير .

وَالَّذِي قَالَ لِلْوَدَّيْنِ إِفْ لَكَمَا فَعِدَايَ أَنْ أَخْرَجَ قَوْمَهُ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِي وَمَا يَسْتَفِثَانِ اللَّهَ وَيْلَكَ آمِرًا وَعَدَّا اللَّهُ وَلَوْ أَنَّهُ لَرَبُّكَ لَآتَاكِهُمُ الْآسَاطِيرَ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾

اظهار نفرته والدينه : « اوف ! بندن اول اولوب كيدهن ملتلك هيچ برى رجوع ايتمديكى حالده ، بنم بعث اولونوب قبردن چيقاجغى بگا وعدمى ايدىورسكز ؟ » دين كيمسه ، كه والدينى اونك ايجون اللهدن استغاثه ايدمزلر . و اوگا : « يازيق سكا ! ايمان

ايت ! حق جل وعلا نك وعدى قدر ! » اوده اونلره : « بو ، سرك سويله ديگكز ، كچمشرك يالانلردن باشقا برشى ده گلدر ! » دير .

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ رَحِمْنَا الْكَلْبُ فِي الْقَوْلِ لَمْ يَأْمُرْكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١٩﴾

اوگيلر ، ايم سالفه دن انس و جن مياننده مستحق عذاب اولورلر ؛ اونلرك املهسى خاسر درلر .

وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا رِبْوَ فِيهِمْ عَمَلُهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ ﴿٢٠﴾

هرسك آخترده عمللرينه گوره درجه لرى واردر . الله ، عمللرينك مجازات ومكافاتى تماما ايفا ايدمزلر . نه ثوابلردن برشى تنقيص ، نه عذابلرى زييد اولونور .

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَمْ يَكُنْ فِي جَنَّاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَالْتَمِزْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّيْلُ وَنَارُ الْيَوْمِ يَكُونُ إِحْدًا مِّمَّا تَصِفُونَ ﴿٢١﴾

كافرلر ، جهنمه عرض اولوندوقلرى گون ، اونلره : « سز ، نعم دنياه حصر نفس و اونكله انتفاع ايتديگز . يريوزنده بغيرحق استكباركز و فسقكز سبيله ، بكونده عذاب ذل و خزلان ايله مجازات اولونورسكز ! » دينر .

وَاذْكُرْ أَخَا عَادَ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النُّجُومُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٢﴾

يا محمد ! مكه كافرلرينه ، عاد قومندن اولان هودك ، كندندن اول و صوگرا پيغامبرلر كچيديكى حالده ، مينده كى قوملق يرده قومنى : « اللهدن باشقاسنه عبادت ايتميكز ؛ بن ، يوم هائلك عذابنه دوچار اولما كزردن قورقارم . » ديه انذار ايتديكى وقتى ذكر ايت .

قَالُوا اجْعَلْنَا مِثْلَ الْآخِلِينَ قَالُوا بَلَىٰ مَا أَمَرْتُمْ بِهِ أَزْكُرْتُمُ الْمَظْهَرِينَ ﴿٢٣﴾

قومی : « بزى آلہلرمزہ عبادتدن دوندورمہیمى گلدك ؟ دعوا كده صادق ايسهك ، بزہ وعد ايتديك عذابى كوستر ! » ديديلر .

قَالُوا إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَإِنَّا أَرَأَيْنَاكَ تَكْفُرًا بِاللَّهِ ﴿٢٤﴾

هود ده : « سزه وعد ايتديكم عذابك نه زمان گلهجنى آنجاك الله بيلير . بن ، مامور اولديغ شئي سزه تبليغ ايدهرم . لكن گوروپورم ، كه سز ، پيغامبرلك وظيفهسى تبليغ وانذاردن عبارت اولديغنى بيلمه يورسكز . » ديدى .

قَالُوا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَرَضِيهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مِّنْ طَرَفٍ لَّنَا يَمْشِ فِيهَا فَهَذَآ إِلَهُكُمُ ﴿٢٥﴾

قومی ، واديلرينه طوغروكلن بولونى گوردوكلى وقت : « بولوتدن بزہ ياغور ياغاجق ! » ديديلر . هود ده : « بلكه او ، سزك استعجال ايتديككز شيدر ؛ عذاب آلہى حامل روزگاردر . »

يَا مَعْزُكُمُ إِنَّا إِلَهُكُمُ إِنَّمَا أَنَا إِلَهُكُمْ كَذَلِكَ يَجْحَدُ الْقَوْمُ الْمُخْرَجِينَ ﴿٢٦﴾

« ربى تعالى و تقدسك أمريله هر شئي تدمير ايدهر ! » ديدى . روزگار اونلرى تدمير ايتدى و صباحلاين اولرندن باشقا برشى گورولز اولدى . بز ، مجرملرى ايشته بويله جزالانديررز .

وَلَقَدْ مَكَرْتُمُ آلَ فِرْعَوْنَ أَن كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَإِذَا هُمْ بِآيَاتِنَا فَذَكَّرْتُمُ عَنْهُمْ سُدَّةً ﴿٢٧﴾

بز ، سزه ويرمهديكز شيلرى اونلره اعطا ايتدك . و اونلره قولاق ، كوز و قلب

وردك . لكن حسن استعمال ايتمهديكلى ايجون قولاقلى ، كوزلى و قلبلى اونلرى برشيدن قورتارامادى ؛ چونكه اونلر آيات آلہيهي انكارايدىورلردى . استهزاواستعجال ايتديكلى جزا ، كنديلرينى احاطه ايتدى .

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا خَلَقْنَا لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

أى مكّه أهاليسى ! اطرافكزدهكى قريهر أهاليسنه كفردن رجوع ايتمهلى ايجون ايتلرمزى تكبرار و رجوع ايتمهديكلى ايجون اونلرى هلاك ايتدك .

قَالُوا لَا تَنْصُرُهُمُ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكَ أَفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٩﴾

اللّٰهين باشقا ، اوگا تقرب ايجون آلّه اتخا ايتديكلى شيلر اونلرى هلاك كدن قورتارسايدى يا ؟ قورتارمق شويله طورسون ، بلكه كوزلى اوگندن غائب اولديلر . أصنامك پيش نظرلرندن غيبوبى يالان و افترالرينك اثر و ايجابيدر .

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَتَّبِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصُرُوا قُلُوبًا فَصَلُّوا إِلَى قَوْمِهِمْ مُّذِيبِينَ ﴿٣٠﴾

يا محمد ! خاطرلا اوزمانى ، كه قرآنى ديكله مملرى ايجون جندن برطائهي سكا كونده ردك . اونلر حاضر اولدوقلى وقت ، بربرلرينه : « سكوت ايدكز ، ديكله يكز ! » ديديلر . رسول محترم قرآنك قرائتنى اتمام ايدنجه ، قوملرينه خبر ويرمك ايجون دونديلر .

قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كَذِبًا أَزْهَلَّ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرَفٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣١﴾

« أى قومز ! بز موسادن صوكر اكتب سالفهينى مصدق و خلقى حقه و طوغروويله هادى اولارق نازل اولان كتابى ديكله دك ! »

يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دُعَاءَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يَخْشَىٰ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيَخْشَىٰ كُنُوزَ عَذَابِ إِلَهٍ ﴿٣٢﴾

« أى قومز ! آلله دعوت ايدنه اجابت و اوگا ايمان ايدكز . ايدهرسهكز ، حق جل و علا كناهلرككز برقسمنى مغفرت و سزى عذاب آلهمدن محافظه ايدهر . » ديديلر .

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُخْرِجٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِ أُولَئِكَ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾

« اللَّهُ دعوت ایدنه اجابت ایتمه ی ایچون یر یوزنده قورتولوش یوقدر . اونی ، حق جلّ و علادن باشقا عذابدن قورتاراجق کیمسهده بولونماز . اونلر ، اجابتدن اعراضلری سببیه ، ضلال مینه دوشرلر . »

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَكَرَّمَ يُخَلِّقُ مَنْ يَشَاءُ عَلَى سَبِيلٍ شَيْءٍ قَلِيلٍ ﴿٣٣﴾

بعنی انکار ایدنه نلر ، گوکلری ، یرلری یارادان و بوللری یاراتمقدن یورولمایان آللهک اولوللری دیر یلتمه یه قادر اولدیغنی بیلمه یورلری ؟ اوهت ! او ، هر شیئه قادردر .

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ وَالْوَالِدُ قَالَ فَذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

کافرلر جهنمه عرض اولوندوقلری گون ، اونلره : « بو عذاب ، حق ده کلیدر ؟ » دینیر . اونلرده : « اوهت ! ربمیز حق ایچون حقدر ! » دیرلر . حق جلّ و علاده اونلره : « کفرکیز سببیه مستحق اولدیغکیز عذابی چککیز ! » دیر .

فَأَصْبَحَ رَاغِبًا إِلَى الْعَرْشِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُ كَانَ هُمْ يَوْمَ يَوْمِهِمْ أَنْ يَبْعَثُوا رَسُولًا ﴿٣٥﴾

یا محمد ! کافرلرک عاقبت امری بویله اولورسا ، اونلردن سکا اصابت ایدنه اذیته پیغامبرلردن اولوالعزم اولانلرک صبرلری گئی صبر ایت ! مکه کافرلرینه نزول عذاب ایچون استعجال ایتمه . اونلر ، کندیلرینه وعد اولونان عذابی گوردوکلری وقت ، دنیاده گوندوزدن آنجاق برمقدار قالدیلرینی ظن ایدهلر . بوموعظه ، رسولک تبلیغیدر . بووعظی طوتمایانلردن باشقا کیمسه هلاک اولماز .

سورة نوح

مدینهده نازل اولمشدر — اوتوز سکنز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾

کفری اختیار و دین اسلامه دخولدن امتناع ایدنه نلرک رسول الله قارشو یاپدیقلری کید وخیانتلرینی حق جلّ و علا ابطال ایتدی .

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَيْنَا مِنْ رَبِّهِمْ هُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُقَامُونَ ﴿٢﴾

ایمان ایدوب أعمال صالحهده بولونان و رببری تعالی و تقدس طرفندن محمد علیه السلامه نازل اولان قرآن مبینی تصدیق ایدنه نلرک گناهلرینی الله ستر و جالرینی اصلاح ایتدی .

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَالَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾

بوابطل و تکفیر سیئات کافرلرک باطله و مؤمنلرک رببری طرفندن نازل اولان حقه اتباعلری سببیهدر . الله ، ناس ایچون ایشته بویله مثلر ضرب و حاللرینی بیان ایدهر .

فَإِذَا لَبِثُمْ فِي الْأَرْضِ عَشْرًا كَانُوا لَكُمْ يَوْمَئِذٍ ثَلَاثًا ۖ سَمِيعًا نَذِيرًا ﴿٤﴾

فَإِذَا لَبِثُمْ فِي الْأَرْضِ عَشْرًا كَانُوا لَكُمْ يَوْمَئِذٍ ثَلَاثًا ۖ سَمِيعًا نَذِيرًا ﴿٤﴾

کافرله ملاقی اولدیغکز وقت ، حرب ختام بولونجایا قادار ، بویونلری وورگز .
ا کثرینی قتل ایدم رسه گز قالانلری اسیر آلکز . اوندن صوگرا ، اسیرلی یا بلا بدل
یاخود فدیله مقابله سنده اطلاق ایدگز . اولر حقنده بویله یاپگز . الله ، دیله سیدی ، اولری
استیصال ایله انتقام آلردی ؛ لکن بعضکزی بعضکزله امتحان ایتمک ایچون دیله مه دی .
فی سبیل الله شهید اولانلرک عمللری ده حق جل و علا اضاعه ایتمز .

ایضاح

کافرلی قتل ایتمک یاخود اسیر آلمق و اسیر آلدقن صوگرا بلابل یاخود فدیله مقابله سنده
صالیورمک بخیرلگی مذهب شافعی به گوره دائمدر . لکن مذهب حنفی به گوره بوصورتله بخیرلک
بدر غزاسنه مخصوص ایدی ؛ اوندن صوگرا نسخ اولوندی . شیمدیکی حکم ، قتل واسترقاق آراسنده
بخیرلکدن عبارتدر .

سَهْدِيهِمْ وَفِضْلُ الْاَمْرِ ۝ وَيَدْخُلُهُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُ ۝

اونلری ، صلاح دنیا و ثواب آخرته هدايت و حاللری اصلاح و جتنه ادخال ایدمه .
اونلری ، دنیاده اوصافی ذکر ایله تعریف ایتدیگی جتنه ادخال ایلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَصْرُوهُمُ اللَّهُ يَصْرُكُمْ وَبَيِّنَاتٍ لِّدَامِكُمْ ۝

ای مؤمنلر ! اللهک دیننه و رسولنه نصرت ایدم رسه گز ، اوده سزی دشمنلرگزه
منصور ایدم و سزه صبر و ثبات ویریر .

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَا لَهُمْ وَأَسْلُفُ أَعْمَالِهِمْ ۝ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أُنْزِلَ اللَّهُ فَاحْطَبُوا أَعْمَالَهُمْ ۝

حق جل و علا کافرله دهه : « یوز اوستی دوشکز ، هلاک اولکز ! » دیرو عمللری
ابطال ایدم .

چونکه اولر ، اللهک اترال بویوردی شیشی قبولدن امتناع ایتدیلر . حق جل
و علاده عمللری ابطال ایتدی .

۱۰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَرُوا آلَهُمْ وَلِيَكْفُرُوا بِمَا لَمْ يُكْفُرُوا ۝

مشرکالر ، یر یوزنده گزوب اللهک کندیلرندن اول تدمیر واستیصال ایتدیگی اقوامک
حاقبتلری ناصیل اولدیغی گورمه یورلری ؛ اوعاقبتک امثالی ده بوکافرلر ایچوندیر .

۱۱ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُم مَّوَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَإِنَّ الْكَافِرِينَ لَمَوْلَى لَهُمْ ۝

چونکه حق جل و علا ، مؤمنلرک ناصر و معیندیر . کافرلرک ایسه ناصر و معینی یوقدر .

۱۲ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَجْمَعُونَ

وَمَا كُنُوا كَأَنَّا كُلَّ الْأَنْفَامِ وَالنَّارُ مَشْغُورَةٌ ۝

الله عظیم الشان ، ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونلری ایچنده نهرلر آقان جتنلره
ادخال ایدم . کافرلر ده متاع دنیا ایله انتفاع ایدم لر ؛ حیوان گبی یرلر . اولرک مأوا سی
آتشدر .

۱۳ وَكَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ شِدْقُهُ مِنْ قَبْلِكَ إِنِّي أَخْرَجْتُكَ مِنْهَا فَلَا تَصْرُكُنَّ ۝

سنی قریه کدن چیقار انلردن یعنی مکه اهل یسندن داها قوتلی برچوق قریه لر اهل یسنی
أنواع عذاب ایله هلاک ایتدک اولردن عذابی دفع ایدم جک کیمسه یوقدر .

۱۴ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيْنَيْنِ كَمَن زَيْنَ لَهُ سُوًى عَمَلُهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرًا ۝

حال بویله ده کلیمیدر ؛ دعوا سی ربندن حجت مستند اولان کیمسه ، سوء عملی کندیلرینه
کوزهل گورونن و هوا وهوسلرینه اتباع ایدم کیمسلر کی میدر ؟

مَثَلُ الْجَنَّةِ الْكُبْرَىٰ وَالْجُودِ الْمُقَوَّنِ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرَ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ
لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كُنْ هَؤُلَاءِ فِي النَّارِ
وَسَقُوا مَاءً جَمًّا فَضَحًا مَعًا هُمْ ۝

مقیلرک وعد اولوندو قلی جتده طعمی و رائحه سی تغیر ایتمه بن صودن و طعمی بوزولما یان سوتدن و ایچمی لذیذ اولان شرابدن ، سوزولش بالدن نهر لر و هر صنف میوه لر و رب لر ندن مغفرت واردر . بونلره نائل اولانلر ، آتشده محذد اولوب قاینار صولر اسقا اولونار ق باغیر صاقلری پارچالانان کیمسه لر کی مدد لر ؟

۱۶ وَ مِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِندِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ إِنَّهُ أَوَّلَ لَيْلٍ لَمْ يَطْعَمْهُ اللَّهُ عَلَى أَقْلُوهُمْ هَـمْ وَأَتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿٥٥﴾

یا محمد ! اونلردن بر قسمی یعنی منافق لر سنی دیگرلرلر و سنک یانکدن چیقدیقلری وقت ،
 اصحابکدن اهل علم اولانه استهزاء : « محمد ، دهمینجک نه دیدی ؟ » دیرلر . اونلر ، اللہک
 قبلرینی مهرله دیگی کیمسلردر . هوارینه تابع اولدیلرده بو شر ایشی یاپدیلر .

وَالَّذِينَ آمَنُوا زَادَهُمْ هُدًى وَآيَهُمْ تَقْوَاهُمْ ۖ

حق جل و علا ، طریق حقہ سالک اولانلرکده هدایتلرینی آر تیریر و تقوالرینه یار دیم ایدر .

فهل ينظر في ذلك الساعة اننا نسئد بنفسه فقد جاء امر الله ان في السجدة انما جاءته ذكرته

مکہ کافر لری قیامتک بقتہ کلمہ سندن باشقا بر شیئہ انتظار ایتمہ یورلر . قیامتک علامت لری
گلدی . قیامت قوپارسا ، اونلر ناصیل تذکر و اتعاظ ایده لر ؟

١٩ فَاَعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرُكَ ذُنُوبَكَ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾

یا محمد ! اَللّٰہْدِنْ بِاَشَقَّآ اَلّٰہِ اَوْلَمَادِیغْنِیْ بَیْلِ وَ سَنَکْ وَ مَوْمَنْلَرِہِ مَوْمَنْتَکْ کِنَاہَلَرْ کُزَایْمُحُوْنْ
اَسْتَغْفَرُ اَیْتِ . اَلّٰہِ ، دِنِیَادَہِ کِیْ تَقَلِّبَاتْکُزَیْ وَ اَخَرْتَدَہِ کِیْ مَآؤَاکُزَیْ بَیْلِیْرِ .

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۚ فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُنْكَمٌ لَا وَدَّ كَافِرُهَا إِذَا رَأَىٰ الْفِتْنَةَ ۚ وَآيَاتُ الَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُظَاهِرُونَ إِلَيْكَ ظَهْرَ الْمَنَافِقِ عَلَيْهِ مِنَ الْغَيْبِ فَأُولَٰئِكَ لَا لَهْفَ لَهُمْ ۖ

ایمان آیدہ نذر : « جہاد ایچون برسورہ نازل اولسایدی یا ! » دیرلر . قتالی آمرایدن سورہ محکمہ نازل اولدینی وقت ، قبلرندہ مرض یعنی دینلرندہ ضعف اولانلرک ، حال احتضاردہ اولانلرکی ، سکا باقدیقلمینی گورورسک . اونلر ، قورقدوقلمینہ اوغراسینلر !

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمْتَ الْأَمْرَ فَلَوْصِدْقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُ ۖ

طاعت و قول معروف یعنی خوش سوز ، اونلر ایچون داها خیرلی ایدی . أصحاب امور عزیم وجدّ ایتدیکلری وقت ، اونلر مخالفت ایتدیلر . جهاده اقدام ایله اَللّٰه قارشى سوزلرنده صادق اولسارلردی کندیلری ایچون داها خیرلی اولوردی .

اقم لعسيتم ان توليتهم انفسدوا في الارض ونقطعوا ارحامكم ﴿١٥﴾

امور ناسده تولی، ایدمرسه گز، سزدن یر یوزنده القای فساد و قطع ارحام ایتمه گز
مأمولیدر؟ اومت! چونکه دینده ضعف و دنیا به حرص گز بونی استلزام ایدمر.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُ اللَّهُ فَاصْنَهُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ ﴿٥٠﴾

اولر ، اَللّٰهُمَّ رحمتدن طرد ايتديگی کیمسه لدر . قولاقلرینی صاغیر ، کوزلرینی کور ایتدی .

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ مَعْلَى قُلُوبٍ قَفَالَهُمْ ﴿٢٤﴾

اونلر ، قرآنی تدبر و تفکر ایتمزلرمی ؟ یوقسا ، قلبلری کلیدلی میدر ؟

إِنَّا لَذَرَيْنَا تَذَكُّوا عَلَىٰ أَذْنَانِ مِنْ بَعْدِ مَا نَبِّئُكَ اللَّهُمَّ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُ وَأَمْلَىٰ لَهُ ﴿٢٥﴾

دلائل باهره و معجزات ظاهره ایله کندیلرینه رشد وهدی ظاهر اولدوقدن صوگرا ، کفره گیری دونلره شیطان تسویلاتده بولوندی و اونلری امیده دوشوردی .

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَطَطَ عَلَيْكُمْ فِي بَعْضِ الْأَشْيَاءِ اللَّهُ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

چونکه اومنافقلر ، اللهک انزال ایتدیگی قرآندن استکراه ایدهن یهودیلره سرآ : « بعض ایشلرده سزه اطاعت یعنی نبی محترمه قارشی سزه معاونت ایدهرز . » دیدیلر . الله ، اونلرک اصرارینی بیلیر .

مَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَذْنَاهُمْ ﴿٢٧﴾

ملکله ، اونلرک یوزلرینه و آرقالرینه وورارق جانلرینی آلدیقلری وقت حاللری ناصیلدر ؟

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا سَخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاحْطَبُوا أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

بو حال ، اللهی اغضاب ایدهن شیئه اتباع و رضاسنی موجب شیدن استکراه ایتملری سببیه در . بونک ایچون حق جل و علا اونلرک عمللرینی ابطال ایتدی .

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

قلبلرنده مرض نفاق اولانلر ، رسول محترمه مؤمنلر حقنده گیزله دیکلری حقدوکینی الله عظیم الشان اظهار ایتمزی ؟ ظن ایتدیلر .

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكُمْ فَلَعَرَفْتُمُوهُمْ بِسْمِ اللَّهِ وَلَنُفِخَنَّ فِي الْفُجْرِ وَاللَّهِ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

یا محمد ! دیله سهیدک ، اونلری سکا گوستیردک ؛ سن ده اونلری سیالرندن بیلیردک . بالله ! اسلوب افاده لرندن اونلری بیلیرسک . الله ، عمللرکزی بیلیر و یتلرکزه گوره ویریر .

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ الْخَبَارَ كُنْ ﴿٣١﴾

بز ، سزدن مجاهد اولانلری ، صبر ایدهنلری و طاعت وعصیانده بولونانلری بیلیمک ایچون سزی امتحان ایدهرز .

إِنَّا لَذَرَيْنَا تَذَكُّوا وَاعْنِ سَبِيلَ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ وَاللَّهُ شَهِيدٌ وَسَخِطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

رشد وهدی تبیین ایتدکدن صوگرا ، کافر اولوب طوغرو یولدن آزانلر ورسوله مخالفت ایدهنلر الله اصلا ضرر ویرمزلر . حق جل و علا اونلرک کیدلرینی ابطال ایدهر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تَطِيعُوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

ای مؤمنلر ! الله ورسوله اطاعت ایدکز ؛ عمللرکزی منہیات ایله ابطال ایتمه یکز .

إِنَّا لَذَرَيْنَا تَذَكُّوا وَاعْنِ سَبِيلَ اللَّهِ ثُمَّ مَا تَوَاوَعُوا مِنْ كُفْرٍ فَلَنْ يُغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

ارتکاب کفر ایدوب طریق حقندن آزانلری ، صوگرا کافر اولارق اولنلری الله عظیم الشان اصلا یارلیغماز .

فَلَا تَهِنُوا وَادْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَا تَسِرُّوا أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾

ای مؤمنلر ! کافرله قارشو اظهار ضعف و اونلری صلحه دعوت ایتمه یکز ؛ سز ظالمسکز . الله ، سزکله برابر در . حق جل و علا عمللرکزه ثوابندن هیچ برشی تقیص ایتمز .

۳۶ اِنَّا الْحَيُّوْهُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَكُنُوْا اِنْ تُوْمِنُوْا وَتَسْتَعْمِلُوْا بِنُكْرٍ اَجُوْرَكُمْ وَلَا يَسْئَلُكُمْ اَمْوَالُكُمْ

حیات دنیا آنجاق اویون و فائده سز اشتغالدر . ایمان و آقا ایدمرسه کز ، الله ایمان و آقا کزک ثوابی ویریر . حق جل و علا مالک کزک کافه سنی سزدن ایسته مز ؛ آنجاق سزی زکات مفروضه ایله مکلف ایدمر .

۳۷ اِنَّا يَسْئَلُكُمْ بِمَحْنِكُمْ مَعْلُوْا وَنُخْرِجْ اَصْفَانَكُمْ

الله ، سزدن مالک کزک کافه سنی ایسترسه ، سزه کوچ کلیر ، بخل ایدمر ویرمز و دین اسلام حقنده کین طوتار سکز .

۳۸ مَا اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ تَدْعُوْنَ لِيُقْتُلُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَمَنْ يَمُوتْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَمَنْ يَمُوتْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ

وَمَنْ يَمُوتْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَمَنْ يَمُوتْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَانْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَاِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُوْنُوْا اَمْثَالَكُمْ

ای ایسته دیکی وقت ویرمه بوب دوچار فصاحت اولان و مالکزی فی سبیل الله اتفاق ایتمک ایچون دعوت اولونور ساکز بعضکز بخل ایدن انسانلر ؛ بخل ایدنک ضرر بخلی نفسنه عائددر . الله ، غنیدر ؛ سز فقراسکز . بویانات اوزرینه قبول ایماندن ینه اعراض ایدمرسه کز ، سزی باشقا برقومله استبدال ایدمر . اوکلن قوم اطاعتدن اعراضده سزک کی اولماز !

سورة فتح

مدینه ده نازل اولمشدر — یگر می طقوز آیتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۳۹ اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِيْنًا ۝ لِيُغْزِيَكَ اللّٰهُ لَدِمْرُكَ نِيْكَ وَمَا نَآخِرُ وُسْطٰى نَفْسِكَ عَلَيْكَ وَيَهْدِيْكَ صِرَاطًا

مُسْتَقِيْمًا ۝ وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَظِيْمًا ۝

یا محمد ! بز ، سنی فتح مبینه مظهر ایتدک .

الله ، اولکی و صوگرا کی گناهلر کی باغیشلامق و سکا نعمتی اکل و سنی طوغرو یوله هدایت ایتمک ایچون فتح مبینه مظهر ایتدک .

و سنی باعث عزت اولان نصرته منصور ایتمک ایچون فتح مبینه مظهر ایتدک .

هُوَ الَّذِيْ اَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ فِيْ قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ لِيُزَادُوْا اِيْمَانًا مَّعَ اِيْمَانِهِمْ وَلِلّٰهِ جُنُوْدُ السَّمٰوٰتِ

وَالْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۝

او الله ، مؤمنلرک ایمانی تزید ایتمک ایچون قلبلرینه ثبات و اطمینان ویرمن ذات اجل و اعلادر . کؤکلرک ویرلرک جنودی اللهکدر . حق جل و علا علیم حکیمدر .

لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰارُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ

وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ نُوْرًا عَظِيْمًا ۝

الله ، مؤمنین و مؤمناتی ایچنده نهرلر آقان جنتلره ، اوراده مخلص اولارق ، ادخال و اونلرک سیئاتی سترایتمک ایچون تقدیر و تدبیرنده حکیمدر . بوحال ، عندالله فوز عظیمدر .

وَيَكْذِبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ ذَائِرَةُ
السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٥﴾

اللهك رسولنه و مؤمنلره نصرت ائمه جكي ظن سوئنده بولونان منافقين و منافقاتی
و مشرکین و مشرکاتی تعذیب ایتک ایچون حق جل و علا تقدیر و تدبیرنده حکیمدر .
مصیبت شدید و غضب الهی و لعنت حق ، اونلرک اوزرینه اولسون ! حق جل و علا
اونلر ایچون جهنم حاضرلادی ؛ جهنم کوتو مرجعدر .

وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَكِيمًا ﴿٦﴾

گوکلرک و یرلرک جنودی اللهکدر . حق جل و علا عزیز حکیمدر .

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٧﴾ لِيُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُزَكُّوهُ وَتُؤْتُواهُ وَيُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً
وَأَمِيلًا ﴿٨﴾

ای محمد ! بزه سنی شاهد، مبشر و نذیر گوندهردک .
الله و رسولنه ایمان و دینی تقویه و تعظیم و صباح آقشام حق جل و علای تزیه
و تقدیس ائمه کز ایچون سنی گوندهردک .

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّمَا يُنْكِرُ اللَّهُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أُوْفِيَ
بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَمُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩﴾

سکا بیعت ایدنلر، آنجاق الله بیعت ایدرلر . ید الله ، اونلرک اللرینک فوقندهدر .
هرکیم نقض عهد ایدرسه ضرری نفسنه طأندر . عهدنی ایضا ایدنلره حق جل و علا
آجر عظیم و یرر .

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلْنَا أَمْوَالَنَا وَهَلْ لَنَا فَنَاسْتَفِيزُكَ إِنَّا يَقُولُونَ بِالنِّسْبَةِ
مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنْ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نِعْمًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٠﴾

جهاددن تخلف ایدن عربان ، سکا : « أموال وأهلهم بزی اشغال ایتدی . چونکه :
اونلره باقاجق کیمسه من یوقدی ؛ بزم ایچون استغفارایت ! » دیرلر . اونلر قیلرنده اولمایان
شیئی دیلرله سویلرلر . ای محمد ! دی که : « الله ، سزک حق کزده برضرر یاقأده اراده
ایدرسه ، اونک مشیت و حکمندن سزی تخلیصه کیم مقتدردر ؛ حال و شان دیدیگکز
کبی ده کلدز ؛ بلکه حق جل و علا یایدیقلر کزدن خیردر . »

بَلْ طَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَغْلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَى أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزَيْنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَطَنَنْتُمْ ظَنُّ السَّوْءِ
وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١١﴾

« بلکه سز ، رسولک و مؤمنلرک اهللرینه أصلا رجوع ائمه جکلری ظننده بولوندکز .
و فکر ، سزه گوزهل گوروندی و قیلرکزده یر طوتدی و سوء ظنده بولوندکز و هالکینندن
اولدکز ! »

وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٢﴾

الله و رسولنه ایمان ائمه من کافرلر ایچون بز جهنم حاضرلادق .

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَبِعَذَابِ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٣﴾

گوکلرک و یرلرک ملکی اللهکدر . دیله دیگنه مغفرت و دیله دیگنی تعذیب ایدر . حق
جل و علا غفور رحیمدر .

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَارِمٍ لِنَاخِذُهَا ذُرُوءًا نَتَّبِعُكُمْ يَرْيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكَ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلِ فَسَيَقُولُونَ بَلْ نَحْسُدُؤُنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿۱۵﴾

سز ، غنیمتلی آملق ایچون گیتدیگنر وقت ، اولجه جهاددن تخلف ایده نلر :
« براقنر ، زده سزه تابع اولالم ! » دیرلر . وحق جلّ وعلانک وعدینی تبدیل یعنی
اهل حدیبیه به تخصیص ایتدیگی غنیمته اشتراك ایتک ایستلر . ای محمد ! اونلره دی که :
« سز ، اصلا بزه تابع اولمازسکنر . الله ، سزک ایچون اولجه ، یعنی حدیبیه غراسندن
رجوع ائناسنده ، ایشته بویله بویوردی . » اونلر : « بونهی ، حکم الهی ده گلدر ؛ بلکه
سز ، بزم غنائمه اشترا کمزه حسد ایدیورسکنر ! » دیرلر . بلکه اونلر ، امور دینی آز
آکلا بورلر .

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَى الْقَوْمِ الْأَوَّلِ بَلْ يَسْتَدِينُ تَفَالُهُمْ وَتَسْلُفُونَ فَإِنْ طَلَبُوا ثَرْفَكُمْ اللَّهُ الْخَارِجُ أَهْلًا
لَوْ أَنْتُمْ لَوَلَا مَا كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِ بَعْدَ بَعْثِ رَسُولِ اللَّهِ ﴿۱۶﴾

یا محمد ! اعرابدن تخلف ایده نلره : « عن قریب شوکت و سطوت صاحبی برقومه
مقاتله به دعوت اولونورسکنر و اونلره مقاتله ایده رسکنر ؛ یاخود قبول اسلام ایده رلر .
دعوت طاعت ایده رسه کز ، الله سزه مکافات حسنه ویریر . اولجه یایدیگنر کی اعراض
ایده رسه کز ، عذاب الیمله تعذیب ایده ر ! » دی .

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتُ
جَنَّةٍ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يَْعَذِبْهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۷﴾

کور ، طوپال و مریض اولانلرک جهاددن تخلفی گناه ده گلدر . الله ورسوله طاعت
ایده نلری ، حق جلّ و علا ایچندن نهرلر آقان جنتلره ادخال ایده ر . اطاعتدن اعراض
ایده نلری ده عذاب الیمله تعذیب ایلر .

۱۸

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿۱۸﴾

مؤمنلر ، آغاج آلتنده سکا بیعت ایتدیکلری وحق جلّ و علا قلوبلرنده کی صدق
واخلاصی بیلدیگی زمان اولردن راضی اولدی . و اونلره مهابت واطمئنان ویردی وفتح
قریبله مکافات ایتدی .

وَمَغَانِرَ كَثِيرَةٍ يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَكِيمًا ﴿۱۹﴾

و برچوق غنیمتلی ویردی ؛ او غنیمتلی آلیرلر . الله عزیز حکیمدر .

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَغَانِرَ كَثِيرَةٍ يَأْخُذُونَهَا فَهَلْ لَكُمْ مِنْهُ نِعْمَةٌ أَنتُمْ لَا تُؤْمِنُونَ
وَيَهْدِيكُمْ إِلَى مَسْتَبِيمٍ ﴿۲۰﴾

ای مؤمنلر ، الله سزه بر چوق غنیمتلی وعد ایتدی ؛ زمانی گلدکجه اونلره نائل
اولورسکنر . و خیر غنیمتی سزک ایچون تعجیل و ناسی سزدن منع ایتدی . بوتعجیل
ومنی ، مؤمنلر نزدنده رسولک صدقنه اماره اولق و سزی اعتماد و توکله هدایت ایتک
ایچون یاپدی .

وَأَخْرَى لَكُمْ تَقْدِيرًا وَعَلَيْهَا قَدْ احْتَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿۲۱﴾

حق جلّ و علا ، سزه کندیسنبجه معلوم اولان و سزک کسبنه مقتدر اولمادیگنر دیگر
غنیمتلی ده تعجیل ایتدی . الله هرشیئه قادردر .

وَلَوْ أَنَّ لَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ لَا يَحْدُونَ وَآلِيَاءَ لَا تُبْصِرُونَ ﴿۲۲﴾

کافرلر سزکله مقاتله ایتسه لردی ، قاجارلردی ؛ صوگرا کندیلربنه ولی و نصیر بولا مازلردی .

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

سَنَ اللَّهُ الَّتِي فَدَعَلْتُمْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ يَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

حق جل و علا پیغامبرلرینک تأمین غلبه سنی عادت ای دیندی . و ایم سالفهده بو عادت جاری اولدی . عاده الله اصلاً تبدل ایتمز .

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَارْتَمَتْ بِكُمْ مِنْ بَيْتِكُمْ مَعَكُمْ فَمِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلِمْتُمْ كَمَا نَالَهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾

الله عظیم الشان ، سزی کافرله مظفر ایتدکن صوگرا ، داخل مکده کافرلرک اللریخی سزدن و سزک اللرکزی اولردن چکن ذات أجل واعدلدر . حق جل و علا باید یقارکزی کورور .

مُمَّا لَئِنْ كَفَرْتُمْ وَأَوْصَدْتُمْ عَنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْمَدِينَةِ مَعَكُمْ أَنْ يَبْلُغَ حِلَّةُ وَلَوْلَا جِبَالُ الْمُؤْمِنِينَ وَنِسَاءُ الْمُؤْمِنَاتِ لَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ نَطْوَهُمْ قَصَبٌ مِنْهُمْ مَعْرُوفٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٥﴾

اونلر ، کفری ارتکاب و سزی مسجد حرامدن و قربانلرکزی کسبله جگکی یره وصولدن منع ایدنه نلدر . کافرله مختلط اولدوقلری ایچون بیلمه دیگکزمؤمن اراکک و مؤمنه قادینلرک قتلیله ، بیلمه یرهک ، وجوب دیت و کفارت کبی مشقته دوچار اولماکز احتمالی اولماسایدی ، الله مکده ایچنده اللرکزی دشمندن چکمزدی . لکن دیله دیگکی رحمتنه ادخال ایتمک ایچون اللرکزی چکدی . مکده کافرله مختلط اولان مؤمنلر ، برندن ایرلسالردی ، اولردن کافرلی عذاب الیمله تعذیب ایدهردک .

إِذْ حَصَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحِيتَةُ الْخَاسِيَةُ فَأَنزَلَ اللَّهُ سَكِينَةً عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٦﴾

کافرلر ، قلوبلرند جهالتدن نشأت ایدنه حیاتی یعنی کبرو غیرتی برلشدیردیکلری وقت ،

اونلری تعذیب ایدهردک . حق جل و علا رسولیله مؤمنلره صبر و تحمّل احسان و اونلر ایچون احق و اهل اولدوقلری کلمه تقوای امر ایتدی . حق جل و علا هر شیئی بیلر .

ایضاح

کلمه تقوی ، کلمه شهادت یاخود بسم الله الرحمن الرحيم یاخود محمد رسول الله یاخود عهد و فادره .

لَقَدْ صَدَّقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الْرُّبُّ بِالْحَقِّ لَنَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الَّذِي أُنْشَاءَ اللَّهُ لِمَنِ ابْنُ حَبِيبٍ دُرُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَسَلَّ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتَا قَرَسًا ﴿٢٧﴾

الله ، رسولنک رؤیاسنی بحق تصدیق ایتدی . بالله ، ای مؤمنلر ! حق جل و علا دیله رسه ، مسجد حرامه آمین و باشلرکزی یولش و صاحبلرکزی کسمش اولارق گیره و آرتیق اوراده قورقوسز قالیرسکز . حق جل و علا ، بونی سزک بیلمه دیگکز حکمتلره مبنی تأخیر و بوندن اول سزه فتح قریبی یعنی خیبرک فتحنی میسر ایلهدی .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُنِيَ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٨﴾

کافه ادیانله غالب اولق ایچون ، رسولنی هدی و دین حق ایله گونده رهن ذات أجل واعلا ، او الله عظیم الشاندر . وعدینک حق و انجایزینک محقق اولدیغنه حق جل و علا نک شهادتی کافیدر .

مُحَمَّدَ رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ زُهَّادٌ يَتَذَكَّرُونَ فَعَصَلًا مِنْ اللَّهِ وَرِضْوَانًا يَسْمَعُونَ فِي حُجُومِهِمْ مِنْ آيَاتِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُ فِي النَّبَاِ وَمَثَلُهُ فِي الْإِنْجِيلِ كَرِجٍ أَخْرَجَ شَطَاةً فَازَرَهُ فَاسْتَظْلَمَ فَاسْتَوَى عَلَى سَوْفَةٍ يُغْبِظُ الزَّرَّاعَ لِيُغْضِبَهُمُ الْكُفَّارُ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

محمد ، اللهم رسولیدر . اونکله برابر اولان مؤمنلرده کافرله قارشنی شدید و بربر .

قارشى رحيمدرلر . اونلرى را كع وساجد گورورسك . اونلر ، اللهك ثواب ورضاسنى طلب ايدملر . يوزلر نه كثر سجدهدن ائرلر واردر . اونلرك تورات وانجيلده وصفلى بويلهدر : اونلر ، كافرلرك غيضى باعث اولمق ايجون ، چيقتجىلرك بگنه جكلرى بر حالده قارداشلا نوب قوت بولان و قالينلا شوب يوكسلن ا كينه بگزه رلر . الله عظيم الشان ، ايمان ايدوب اعمال صالحه ده بولونانلره مغفرت و اجر عظيم وعد ايتدى .

سورة هجرات

مدينه ده نازل اولمشدر — اون سكر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْعُدُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى اللَّهِ وَلَقَوْلَهُ إِنَّا لَنَسْمَعُ عَلَيْهِ

اى مؤمنلر ! الله عظيم الشان ايله رسولنك امرى اولمادجا برايشه حكم ايمه يگنر . هر حال وشانده اللهدن قورقنر . حق جل و علا سميع علمدر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَحْضَرُوا إِلَيْهِ بِالْقَوْلِ كَحَضَرِغْصِكُمْ لِيُغْضِبَ اللَّهُ أَتَمَّا لَكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

اى مؤمنلر ! سسگنرى نبى محترمك سسندن يوكسك چيقارمايگنر و اوگا قارشى افاده ايتديگنر زمان ، بيلمه يرك عمللركنر تباہ اولماق ايجون ، كندى آرا گزده قونوشديگنر كى يوكسك سسله خطاب ايمه يگنر .

إِنَّ الَّذِينَ يَعْصُونَ أَمْرًا مِنْهُمْ عِنْدَ رَسُولٍ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

رسول محترم نزدنده ياواش سويله ينلر ، اللهك تقوى ايجون قلوبلرى امتحان و تمرين ايتديكى كيمسه لردر . اونلر ايجون مغفرت و اجر عظيم واردر .

إِنَّ الَّذِينَ يَدْعُونَكَ مِنَ الْأَمْثِلِ كَقَوْمِهِمْ لَا يَفْقَهُونَ

اى محمد ! سنى حجرملرك خارجندن چاغيرانلرك ا كثرى آداب حرمقى بيلمزلر .

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

سن چيقينجايا قادار صبر ايتسه لردي ، اونلر ايجون داها خيرلى اولوردى . الله ، غفور رحيمدر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا جَاءَكُمْ كَذٰبًا قَبِيضًا فَنَسِينَا أَنْ نَصُوبَكُمْ قَوْمًا يَجْعَلُ الْهَقْلُ عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ بَادِيًا

اى مؤمنلر ! سزه برفاسق برخبر كتي رسه تفحص و تحقيق ايدگنر ، كه حاللرى بيلمه ديگنر بر قوم حقنده برشى ياپوب صوگراده ياپديگنر بيشيان اولمايا سگنر .

وَاغْلُظْ أَنْ يَكْفُرَ رَسُولُ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَسْتَ لَكُمُ الْإِيمَانُ وَرَزَقًا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرِهَ إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ

بيلگنر ، كه ايجكزده رسول الله واردر . برچوق ايشلرده رايگزه تابع اولسايدى ، دوچار خطا و فساد اولوردنر . لكن الله عظيم الشان ، سزه ايمانى سوديردى و اوني قلوبلركنر تيرين ايتدى . كفر و فسق و عصيانى ده سزه فنا كوستردى . اونلر ، نائل رشد وهدى اولانلردر .

فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿۸﴾

حق جل وعلانك اونلره ایمانی سودیرمه سی اونلری فضل ونعمته نائل ایتک ایچوندر .
الله عظیم الشان حکیمدر .

وَإِنْ مِّنْ مَّا يُفْتَنَنَّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَتَلُوا فَأْضَلُّوا يَغِيثُ اللَّهُ مَوْلَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَإِنْ مِّنْ مَّا يُفْتَنَنَّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ قَتَلُوا فَأْضَلُّوا يَغِيثُ اللَّهُ مَوْلَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ

مؤمنلردن ایکی طاقفه بربريله مقاتله ایدرلرسه ، نصیحتله آرالری بولکنز . بولردن
بری اوتکه کنه تعدی ایدرسه ، حکم الهی به رجوع ایتمه سی ایچون تعدی ایدن طرفله
مقاتله ایدکنز . رجوع ایدرسه ، آرالری عدالتله اصلاح ایله یکنز . هرشیده عدالتی التزام
ایدکنز ؛ چونکه الله عادلری سور .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۹﴾

مؤمنلر ، قارداشدرلر . قارداشلرکنز بیننی اصلاح ایدکنز و نائل رحمت اولق ایچون
اللهدن قورقکنز !

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَوَايَ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ أَفْتَنُوا بَيْنَكُمْ فَكَيْفَ يُبَدِّلُ
مِنْهُمْ وَلَا يَزِيدُ فِي الْكُفْرَانِ إِلَّا لَقَابُ بِئْسَ الْإِثْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۰﴾

ای مؤمنلر ! سزدن بر قوم دیگر بر قومله تمسخر ایتمه سین ؛ بلکه تمسخر ایدیلن
قوم عندالله تمسخر ایدندن خیرلدر . سزک قادینلرکزدده بربرلله تمسخر ایتمه سینلر ؛
بلکه تمسخر ایدیلنلر داها خیرلدر . سز ، نفس واحدهدن عبارت اولان بر برگزی
عیلامایکنز و بربرکزه کوتو لقب طاقایکنز . ایماندن صوگرا فسق ایله یاد اولونمق کوتودر .
بویله یاپوبده توبه و استغفار ایتمینلر ظالمدرلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ كَمَا تَقُونَ إِلَهُكُمْ إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ فِي رَحْمَتِهِ
مَنْ يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ﴿۱۱﴾

ای مؤمنلر ! ظندن چوق اجتناب ایدکنز ؛ چونکه بعض ظن گناهدر . بربرکنز
کیزلی حالرکنز ؛ تجسس ایتمه یکنز . بعضکنز ، بعضکنز غیبت ایتمه سین ؛ سزدن بربرکنز اولو
قارداشکنز اخی یکن ایسترمی ؛ بالطبع بوندن استکراه ایدر سکنز ! اللهدن قورقکنز .
حق جل و علا توابع رحیمدر .

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَحَقْنَاهُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
أَنْتَبَهُكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿۱۲﴾

ای ناس ! بز ، سزی آرککه دیشیدن خلق ایتدک . و سزی بربرکنز طانیماکنز
ایچون ، شعوب و قبائله آیردق . عند الهیده اکن مقبول اولانکنز ، اکن متقی اولانکنزدر .
حق جل و علا علیم خبیردر .

قَالِ الْغَارِبُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تَكُنْ تَدْرِي وَلَا تَدْرِي الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَكُنْ لَكُمْ فِتْنَةٌ أَلَّا تَكُونَ إِيمَانًا لَّكُمْ سَيِّئًا أَنْ تَقُولُوا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۳﴾

عربان : « ایمان ایتدک ! » دیدیلر . ای محمد ! اونلره دی که : « سز ، ایمان ایتمه دکنز ؛
لکن ایمان قبلرکنزه داخل اولمادینی حالده ، مسلم اولدق یعنی انقیاد ایتدک ! » دیککنز . الله
ورسولنه اخلاص ایله اطاعت ایدر سسه کنز حق جل و علا عملرکنزک ثوابندن بر
تقیص ایتز . الله غفور رحیمدر .

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ لَمْ يَرْبُوا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ
هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿۱۴﴾

مؤمنلر ، الله ایله رسولنه ایمان ایدوب شک و شبهدن آزاده اولارق ثبات ایدنلر
و ماللریله ، نفسلریله فی سبیل الله مجاهده ایله یینلدر . دعوا ایمانده صادق اولانلر بولردر .

۱۶ قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

ای محمد! دئی که: «ایمان ایتدک!» دیمکه دینگری الله بیلدیرمکی ایسته یورسکیز؟
حال بوکه حق جل و علا کوکلرده ویرلرده کیلری و هر شئی بیلر؛ هیچ بر شی اوکا
خفی ده گلدی.

۱۷ يٰمُنُوْنَ عَلَيْكُمْ اَنْ اَسْأَلُوْا قُلًا لَا تَعْلَمُوْنَ اَعَلٰی سَلَامِكُمْ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ هٰذِهِكُمْ اِلٰهًا اِن كُنْتُمْ
مُحَادِّثِيْنَ ﴿١٧﴾

یا محمد! اونلر، اسلامی قبول ایتمکه سکا تحمیل منت ایدرلر. دئی که: «بکا
اسلامکیزله تحمیل منت ایتدیکیز؛ بلکه دعوی ایمانده صادق ایه کیز، سزی ایمانه هدا یئتدن
طولای الله عظیم الشان سزه تحمیل منت ایدر.»

۱۸ اِنَّا اللّٰهُ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ بِصَبْرٍ يَّامَعْلُوْنَ ﴿١٨﴾

حق جل و علا، گوکلرک ویرلرک غیبی بیلر و سراً و علناً یایدیگیز هر شئی دورور.

— — — — —

سورة ق

مکده نازل اولشدی — قیرق بش آیتدر.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۳-۱ ق وَالْقُرْآنُ الْحَمِیْدُ ﴿٣-۱﴾ لِكَيْبَرُوْا اَنْ اَنۡهَآ هُمْ مُنۡذِرٌ مِنْهُنَّ فَقَالَ الْكَافِرُوْنَ هٰذَا شَیْءٌ عَجِیْبٌ ﴿٣-۲﴾ اِذَا
فُتِنَا وَكُنَّا رَاۤءَ اَذٰلِكَ رَجَعٌ بَعِیْدٌ ﴿٣-۳﴾

ق. مجد و شرف صاحبی اولان قرآنه قسم ایدرم، که:

اونلر، ناسی انذار ایچون یا محمد! سکا انزال ایتدیگیز قرآنه ایمان ایتدیب کندیلرندن
برمنذر یعنی پیغامبر گلمه سنه تعجب ایتدیلرده کافرلر: «بوغر بیدر!»
«بزه، اولوب طوپراق اولدیغیز وقت، تکرار دیریلیر می یز؟ بو امکاندن اوزا قدر!» دیدیلر.

۴-۵ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِیْظٌ ﴿٤-۵﴾ بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَ هُمْ فَهُمْ عَنْ أَمْرِ رَبِّیْهِمْ ﴿٤-۶﴾

اونلرک أجسادندن چورو یوب طوپراغه قاریشانی بیلیر. عندمزده اشیانک تفصیلی
حفظ ایدن کتاب واردی.

بلکه اونلر، معجزاتله ثابت اولان نبوت، کندیلرینه گدیگی زمان انکار ایتدیلر
و رسول حقنده برحال اضطراب ایچنده قالدیلر یعنی گاه شاعر و کاهن، گاه ساحر
و مجنون دیدیلر.

۸-۶ اَفَلَمْ يَنْظُرُوْا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُۥۤ كَيْفَ بَنَيْنَاۤ اُفُقَهَا وَرَبَّنَا هَا وَا مَا لَهَا مِنْ فُرُوْجٍ ﴿٨-۶﴾ وَالْاَرْضَ مَدَدْنَاهَا

وَالْفَبْنَا فِيْهَا رَوَاسِیًۭا وَنَسْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ ذَرْوِیٍّ ﴿٨-۷﴾ بَصِیْرَةٌ وَّذِكْرٌ لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنبِیٍّ ﴿٨-۸﴾

اونلر، بعضی انکار ایتدیکلری وقت، اوزرلرنده کی سایه باقوب ناصیل یاریق سزا اولارق
بلا عمد بنا و ییلدیزلرله تزین ایتدیگیزی گورمه دیلری؟
ویری ناصیل بسط و اوزرینه ثابت طاغر وضع و اوراده هر صنفدن حسن و بهجتله
متصف نباتات ایتدیگیزی گورمه دیلری؟

بونلر، ربیه رجوع ایدوب بدایع صنعی تفکرایدن هر قول ایچون عبرت و موعظه در.

۱۱-۱ وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبَارَكًا فَاَنْۢنَاۤیْهِ جَنَآتٍ وَحَبَّ الْحَبِیْدِ ﴿١۱-۱﴾ وَالنَّخْلَ اَسْفَاۤتٍ لِّمَا طَلَعَ

نَضِیْدٌ ﴿١۱-۲﴾ رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَاَحْيَاۤیْهِ بَلَدًا مِّثۡلًا كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ﴿١۱-۳﴾

سهمان کثیر المنافع صو انزال و اونکله میوهلی آغاجلر و ا کینلر،
و متراکم طوموجو قلی اولان یوکسک خرما آغاجلری انبات ایتدک.
بونلری ارزاق عباد اولق ایچون یتیردک و انزال ایتدیگیز صوایله اولش یعنی قورومش
یره حیات ویردک. اولدو کدن صو کرا قبردن چیقماقده ایشته بویه در.

۱۵-۱۲

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿۱۲﴾ وَعَادُ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿۱۳﴾ وَأَصْحَابُ الْاِيْكَةِ

وَقَوْمُ ثَمُودَ كُلِّ كَذَّبَ الرَّسُلَ فَوَعِيدُ ﴿۱۴﴾ أَفَعَيَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿۱۵﴾

اونلردن اول قوم نوح ، اصحاب رس و قوم ثمود ،

عاد و فرعون و اخوان لوط ،

اصحاب ايكه و قوم تبع پيغامبرلريني تكذيب ايتديلر و وعيده مستحق اولديلر .

بز ، اول خلقدن عاجز اولدوقى كه اعاده دن عاجز اولام ؛ ! بلکه اونلر ، خلق اوله

قدرتمزى انكار ايمه ديكلرى حلاله اعاده حقنده شبهه يه دوشويورلر .

۱۹-۱۶

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَّمْنَا فِيهِ نَفْسَهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ جَبَلٍ أَلْوَدِيِّ ﴿۱۶﴾ إِذْ يَسْأَلُ الْمَلْأَيْنِ

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٍ ﴿۱۷﴾ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْنَا رَقِيبٌ عَبِيدٌ ﴿۱۸﴾ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ

ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ مَحْجُودٌ ﴿۱۹﴾

بز انسانى خلق ايتدك و نفسنك اوگا القا ايله ديكي وسوسه يي بيليرز . بز ، اوگا شاخ دامارندن داهايقينز .

يا محمد ! كراما كاتين اولان ملكار ، انسانك صاغ و صول طرفلرند اوطوروب آغزندن چيقان لفظلرى تلق و تثبوت ايتديكلرى وقت ، بز اوگا شاخ دامارندن داهايقينز . انسانك آغزندن هيچ بر سوز چيقماز ، كه اونك ياننده منتظر و يازمايا حاضر ملك بولونماسين .

سكرات موت ، كتابلرك و پيغامبرلرك بيلديركلرى حقيقتى احضار ايتدى . اى انسان ! بو موت ، سنك نفرت ايتديگك شيدر .

۲۱-۲۰

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿۲۰﴾ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَ مَا كَسَبَتْ مِنْ غَيْرِهِ

صور نفخ اولوندى . بو نفخ زمانى ده كافرلر ايجون يوم وعيددر . يعنى عذابك تحقق ايتديكي كوندر .

هر نفس ، برابرند بر سائق و بر شاهد اولارق محشره كلى .

۲۳-۲۲

لَقَدْ كُنْتُمْ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿۲۲﴾ وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدِيَّ عَبِيدٌ ﴿۲۳﴾

هر نفسه : « دنيا ده بوندن غفلته ايدك ؛ پرده كي اوزر كدن قالديردق ؛ بوگون كوزك كسيندر هر شيشي كورورسك ؛ « دينير .

اونك قريني اولان ملك ، كتاب عملنه اشارتله : « ياننده يازيلي و حاضر در ؛ « ديدى .

۲۷-۲۴

أَلَيْكَ فِي جَهَنَّمَ كُلُّ كَفَّارٍ عَبِيدٌ ﴿۲۴﴾ مَتَاعٌ لِلْفِرْعَوْنِ يُرِيدُ ﴿۲۵﴾ الَّذِي جَعَلَ اللَّهُ لَهَا آخَرًا أَلَيْسَ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿۲۶﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَمْتُهُ لَكِنْ كُنْتُ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿۲۷﴾

طرف الهميدن او سائق ايله شاهده : « حقه قارشى عناد و كفرده مبالغه ايدن ؛ « و الله ايله ديننده شك و دائره حق تجاوز و حقوق مفروضه ماليه يي ادادن امتناع ايله ين هر ظالمى جهنمه آتكنز !

« عبادتده الله اله آخر اشراك ايدنى عذاب شديده القا ايدكز ؛ « دينير .

جهنمه آتيلان كافر ، معرض اعتذارده : « ياربى ! بنى شيطان اضلال ايتدى ؛ « ديجه ، قريني اولان شيطان ؛ « اى ربمز ؛ بن ، اوني اضلال ايمه دم ؛ لكن كندى ، ايمانندن اوزاق ضلاله ايدى ؛ بن ده اوگا يارديم ايتدم ؛ « دير

۲۹-۲۸

قَالَ لَا تَخْصِمُوهُ لَدَيْنَا قَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿۲۸﴾ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ لَدَيْنَا وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿۲۹﴾

الله اونلره : « حضورمده خصاصمه ايمه يكنز . بن سزه كتابلرمله پيغامبرلرمله عذابى بيلديردم ؛ «

« بنم عندمده قول تبدل ايمز و بن ، قوللرم حقنده ظالم ده گم ؛ « بويوردى .

يَوْمَ نَقُولُ لِلْهَمَّةِ هَلْ مَنَازِلَ تَرَى وَنَقُولُ هَلْ مَنَازِلَ تَرَى * وَنَزَّلْنَا الْحَبَّةَ لِلنَّبِيِّ غَيْرَ تَعْبِيدٍ * هَذَا مَا نُوْعِدُوكَ
لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيطٍ * مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ * أَذْهَبْنَا عَنْكَ الْهَاجَ وَتَذَكَّرَ أَشَدَّ * ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ *
لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ * وَكَوْنُكُمْ كَمَا كُنْتُمْ فَتَقْبَضُوكُمْ فِي الْيَوْمِ الْاَوَّلِ *
مَنْ يَخْشَى * إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْيَ السَّمْعِ وَهُوَ شَهِيدٌ *

یا محمد! جهنمه: «طولدکمی؟» دیدیگمز، اونکده: «داها واری؟» دیدیگی گونی
انذار ایت.

اوگون، جنت متقیله اوزاق اولمایان مکانه قدار،
«وعد اولوندیگمز شی بودر!» دیهرک یاقلاشدیریلیر. الله رجوع و حدود
شرعیه سنی حفظ ایدن هرکس ایچون یاقلاشدیریلیر.
رحمان غائبانه قورقان و درگاه الهی به خلوص قلب ایله گلنلره:
«جنته سلامتله کیرگز! بو نهایتی اولمایان گوندیر!» دینیر.
اوراده اونلرک ایسته دیکلری وارد و خاطرلرینه گلمه یی نعمتلری ده طرفردن تزید
ایدمرز.

ای محمد! سننک قومئدن اول، اونلردن داها قوی اولقله مملکتلرده گزوب
تصرف ایدن بر چوق اقوامی هلاک ایتدک. اونلر ایچون قورتولوش واری؟
بو ذکر اولونان شیلر، صاحب قلب و ادراک اولانلر و حق دیکله یوب آکلایانلر
ایچون موعظه در.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَاكُنُكُمْ إِلَّا يَوْمًا

بز، گوکلری و برلری و ایکسنک آراسنده کیلری آلی گونده یاراتدق. یورغونلق
طویمادق.

۳۹-۴۰ فَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ * وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ *

ای محمد! مشرک لک سوزینه صبر، ربک تعالی و تقدسه گونشک طلوع و غروبندن
اول حمد و تسبیح ایت.

و کیجه نک بر قسمنده و صلوات مفروضه عقبنده تسبیح ایله.

۴۱-۴۲ وَاسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِي الْمُنَادُ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ * يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ * إِنَّا نَخْرُجُ النَّجَى وَنَعْتِ

وَالنَّاسَ الْمَصِيرَ * يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاجًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ *

أحوال قیامتدن سکا خبر ویره جگم شیلری دیکله. منادینک مکان قریبدن ندا ایتدیگی
گون، حق اولان صیحه نک یعنی نفخه ثانیه نک ایشیدیلدیگی گون قبردن خروج گونیدر.
بز، اولدورور، دیریلدیرز؛ مرجع ده بز.

اوگون یر یاریلیر و ناس سرعتله قبرلردن چیقارلر. بو حشر، بزم ایچون قولایدر.

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَبَعِيدٌ *

بز، قریش کافرلرینک یعنی انکار و آیتلری تکذیب گبی دیدیکلری داها آیی بیلیرز.
سن، اونلرک آمر مجبری ده گلکسک. سن، عذاب الهمیدن قورقانلری قرآنله تذکر
و ایفاظ ایت.

سوره ذاریات

مکده نازل اولشد — آتشی آیدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱-۱ وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا ۝ فَالْحَامِلَاتِ وُجُوهًا ۝ فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ۝ فَالْمَقْنَمَاتِ اُتْرًا ۝ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ۝ وَإِنَّ الْبَينَ لَوَاقِعٌ ۝

طوپراقلی صاوران روز کارلر ،
یاغمورلری حامل اولان بولوتلر ،
دگزلرده قولایلقله یوزدن گمیلر ،
تقسیمه مأمور اولان ملکلر ، حتی ایچون ،
سزه وعد اولونان شیلر محققدر .
حساب وجزا لاحاله واقعدر .

۱۱-۷ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ۝ إِنَّكُمْ لَئِنْ قُلْتُمْ لَخَبِيرٌ ۝ يُوَفِّكُ عَنْهُ مَنَاقِبُ ۝ فَبَلِّغْهُمْ رُسُومَهُ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ۝

یوللری اولان سما حتی ایچون ،
سزک رسول و قرآن حقنده کی سوزلرگز متخالف ومتناقضدر .
أصل ممنوع ، ایماندن ممنوع اولاندیر .
أقوال مختلفه ده بولونان یالانخیلره الله لعنت ایتسین !
اولیالانخیلر ، که کندیلرخی احاطه ایدن جهل وضلال ایچنده غافلدرلر .

۱۴-۱۳ يَسْأَلُونَكَ يَا نَبِيُّ الدِّينِ ۝ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ۝ ذُوقُوا نَسِئَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهٖ تُسْتَعْجِلُونَ ۝

اونلر : « عذاب گونی نه وقتدر ؟ » دییه استهزاء سؤال ایدرلر .
او ، کندیلرینک آتشده یاقیلدیقلری گوندر .
اوگون اونلره : « استهزاء قصدیلله وقوعنده استعجال ایتدیگکز شی بودر ، جزاگز ی چککز ! » دینیر .

۳۰-۱۵ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي جَنَاتٍ وَعُيُونٍ ۝ لَئِيذِينَ مَا أَنِيسُهُمْ رَبُّهُمْ رَهْمَةً ۝ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ الْبَیِّنَاتِ ۝ وَإِلَّا نَحْنُ مُرْسِفُونَ ۝ وَفِي الْمَوَاقِعِ الْمَسَاجِدَ وَالْمُحَرَّمَاتِ ۝

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ۝ وَفِي أَنْفُسِكُمْ فَلَا تُبْصِرُونَ ۝ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقٌ وَمَا تُوعَدُونَ ۝ قُورَيْبٍ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَنَّهُ لَخَبِيرٌ ۝ مَا أَنْتُمْ بِتَطْعُونَ ۝

مَلَأْنَاكَ حَدِيثَ ضَبْطٍ زَيْمٍ ۝ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُّسْكِرُونَ ۝ فَرَاغَ إِلَى الْأَمَلِ نَجَاءً ۝ فَبِغِلَ سَبِيحٌ ۝ فَتَرَبَّاهُ إِلَهُهُ قَالَا لَا نَأْكُلُونَ ۝ فَأَوْجَسَ مِنْ خِيفَةٍ قَالُوا لَا تَخَفْ ۝ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ۝ فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ۝ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۝

اللهدن اتقا ایدنلر ، جنتلرده و پیکار باشلرنده درلر ؛
اوحالده ، که ربلرینک احسان ایتدیگی شیلری کمال رضا ایله قبول ایدرلر . چونکه
اونلر ، دنیاده ایکن أعمال حسنده بولونمشلردی .
اونلر ، گیجهلری آز یاتارلردی ؛
و سحرلری استغفار ایدرلردی ،
اونلرک أموالنده ایستین و ایسته مین کیمسلر ایچون حق واردی .

یرده أصحاب ايقان، یعنی شکدن آزاده اولانلر ایچون، شئون السیهیه دلالت ایدهن آیتلر واردر .

نفسلر گزده دخی آیتلر واردر . بونلره نظر عبرتله باقوب گورمه یورمیسکیز ؟
سمادهده أسباب رزقکیز و سزه وعد اولونان شیرلر واردر .

گوکارک و یرلرک ربی اولان الله حق ایچون، سزه وعد اولونان شیرلر حقدرد . سزه ،
ناصیل نطقه قادر اولدیغکیزی بیلیورسا کیز ، سزه وعد اولونان شیرلرکده حق اولدیغنده
اویله شک ایتمهه لیسکیز .

یا محمد ! سکا ابراهیمک آغیرلادیغی مسافرلرک قصه سی واصل اولمادی می ؟
اونلر ، ابراهیمک نزدینه گوروب سلام و یردیکلری زمان ، ابراهیمده اونلره : «وعلیکم
السلام ! سز ، طانیادیغ کیمسه لر سکیز !» دیدی .

و کیزلیجه اهلنه گیتدی و بر سمیز بوزاغی کبایله گلدی .
بوزاغی کبابی اونلرک اوکته قویوب : « یزمیسکیز ؟ » دیدی .
و اونلردن قورقدی . مسافرلر : « قورقا ! بز ، اللهک رسوللری یز ! » دیدیلر .
اونی علمده کامل برارکک چوجوقله تبشیر ایتدیلر .
ابراهیمک زوجه سی آی ! دیهرک گلدی و اوتاندیغندن آللرینی یوزینه ووردی و :
« بنم گبی قیصیر برقادین ناصیل طوغورور ؟ » دیدی .
مسافرلر : « ربک ، ایشته بویله امر ایتدی . او ، حکیم علیمدر . » دیدیلر .

۳۱-۳۴ قَالَ فَخَاطَبُكُمُ انْهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿۳۱﴾ قَالُوا اِنَّا ارْسَلْنَا اِلَى قَوْمِ مِجْرَمِينَ ﴿۳۲﴾ لِنُنْزِلَ عَلَيْهِمْ جَارَةً ﴿۳۳﴾ مِنْ ظُلُمٍ ﴿۳۴﴾ مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿۳۵﴾

ابراهیم : « آی رسوللر ! بوشارتدن باشقا داها نهیه مامورسکیز ؟ » دیدی .
اونلرده : « مجرم اولان قومه مأمور ایدلرک . » دیدیلر .
« او قومه متحجر چامور یاغیرمق ایچون کونده رلرک ! »

« ربک تعالی و تقدس عندنده حد فجوری تجاوز ایده نلر ایچون علامتلمش اولان
چاموری یاغیرمق ایچون ارسال اولوندق ! » دیدیلر .

۳۵-۳۷ فَاخْرَجْنَاهُمْ مِنْهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿۳۵﴾ فَاَوْجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ نَبِيٍّ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿۳۶﴾ وَرَزَّكَ فِيهَا آيَةً ﴿۳۷﴾ لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ﴿۳۸﴾

مؤمن اولانلری ، لوط علیه السلامک قریه لرندن چیقاردق .
اوراده بر عائلهدن باشقا مسلم بولمادق .
و عذاب آلمیدن قورقانلر ایچون اوراده باعث عبرت اثر بیراقدق .

۳۸-۴۰ وَفِي مُوسَى اِذَا ارْسَلْنَاهُ اِلَى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿۳۸﴾ فَقَوْلِيْ رَبِّكُمْ وَقَالَ سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ ﴿۳۹﴾ فَآخَذْنَاهُ ﴿۴۰﴾ وَجُودَهُ فَبَبَذْنَاهُ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلَيَّمٌ ﴿۴۱﴾

حجت واضح ايله فرعونه کونده ردیگمز موسانک قصه سندهده . ارباب ايقان ایچون
عبرتله واردر .
فرعون ، عسکرله برابر ایماندن اعراض ایتدی و موسی ایچون : « بو آدام یاساحر .
یاخود مجنوندر ! » دیدی .

فرعون مستحق لوم اولدیغی حالده اونی و عسکرینی طوتدق ، دگزه آتدق .

۴۱-۴۲ وَفِي عَادٍ اِذَا ارْسَلْنَاهُمْ رِجْلًا مِّنْهُمُ الْعَقِیْمَ ﴿۴۱﴾ مَا نَذِرُنْ شَيْءًا اَنْتَ عَلَیْهِ الْاَحْكَمُ کَا رَبِّیْهِ ﴿۴۲﴾

کندیلرینه مهلك روزگار کونده ردیگمز عاد قومنک قصه سندهده آیتلر واردر .
اویله روزگارلر ، که هر نهیه اوغراسا قاصوب قاوورور کول کی ایده ردی .

۴۳-۴۵ وَفِي نُوحٍ إِذْ قَالَ لَهُمَّ تَتَّبِعُوا حَتَّىٰ جِئَ ۖ فَعَتَا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ ۖ فَآخَذَهُمُ الصَّاعِقَةُ ۖ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْصَبِينَ ۝

کندیلرینه : « بر مدت یعنی اوچ گونه قادر حیاتگزدن انتفاع ایدگز ! » دنیلن قوم ثمودک قصه لرنده ده عبرت لر واردر .
اونلر ، رب لری نك أمرینه امثال دن استکبار ایتدیلر ؛ صاعقه اونلری گوزلری گوره گوره هلاک ایتدی .

نه او عذاب دن بالذات قورتولما یا مقتدر اولدیلر ، نه ده کندیلری ن قورتاراجق کیمسه بولدیلر .

۴۶ وَفِرْعَوْنُ ۖ جَبَّ مِنْ قَبْلُ رَبِّهِ ۖ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝

بو ذکر اولونان قوملردن اول ، قوم نوحی ده هلاک ایتدک ؛ چونکه اونلرده فاسق ایدیلر .

۴۷-۴۹ وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَا هَآبَآئِدًا ۖ وَآلْأَرْضَ فَشَّآهَا ۖ فَتَعْمَلُ مَا كُودُونَ ۖ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ ۖ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝

بز ، سمای قوتله بنا ایتدک ؛ بز ، اوکما قادرز .

أرضی ده فرش و تمهید ایتدک . بز ، نه گوزهل ماهدز !

و تذکر ایتدگز ایچون ، هر جنسدن ایکی نوع خاق ایتدک .

۵۰-۵۱ فَيُرَوِّا إِلَىٰ اللَّهِ إِنِّي لَمِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۖ إِنِّي لَمِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

یا محمد ! اونلره دی که : « حال بویله اولونجا ، آلهه التجایدگز . بن ، اونک طرفدن نذیر مبین . »

« الله عظیم الشان دن باشقا الله اتخاذا ایتدیکز . بن ، بو خصوصده دخی سزه اونک طرفدن نذیر مبین . »

۵۲-۵۵ كَذَلِكَ مَا آتَىٰ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ ۖ اَلَا قَالُوا سَآحِرًا ۖ وَجُنُودًا ۖ اَتَوَا صَوَابَهُمْ فَرَقَوْهُم طَآغُوتًا ۖ قَوْلَ عَنَّهُمْ فَمَا اَنْتَ بِمَلُومٍ ۖ وَذَكَرْنَا لَكَ الذِّكْرَ نَفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ۝

رسولی تکذیب و ساحر یاخود مجنون دیمه لرنده کی حال و شان امم سابقه ده دخی بویله در . بولردن اولکیلرده هیچ بریغامبر گلمه دی ، که حقنده ساحر ، یا مجنون دیمه سینلر !
بربرلرینه توصیه می ایتدیلر ؛ اونلرک عین تکذیب و تسمیه ده بولونمالری اتفاقلردن ده گل ، بلکه طغیان و عصیانده اشتراک لرنددر .

اونلرله محادله دن اعراض ایت . بذل مجهوددن صوگرا ، اعراضکدن طولایی لوم اولونمازسک .

وعظ و تذکری ترک ایتد ؛ چونکه تذکیر مؤمنلره فائده بخش اولور .

۵۶-۵۸ وَمَا خَلَقْنَا الْحِنَ وَالْإِنْسَ لَآ يَعْبُدُونَ ۖ مَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ۖ اِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝

بن ، جن و انسی بکا عبادت ایتهلری ایچون خلق ایتدم .

بن ، اونلردن رزق ایسته مه دیگم کی بی اطعام ایتسینلرده دیمه یورم !

الله ، رزاق و قدرت کامله صاحبدر .

۵۹-۶۰ فَاِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ اَمْلًا مِمَّا تَبَوَّءُوا فِيْ اَمْثَلِ دَعْوٍ ۖ اَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعِزُّوْنَ ۖ قَوْلَ الَّذِيْ كَفَرَ اَمِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِيْ يُوعَدُونَ ۝

رسولی تکذیب له نفسلرینه ظلم ایده نلرک گناهلری ، امم سالفه دن ، کندیلری کی پیغامبرلری تکذیب ایده نلرک گناهلرینه مماثلدر . عذابده استعجال ایتد سینلر .
کافرلر ایچون وعد اولونان کون حلول ایتدی .

مکده نازل اولشدر - قیرق طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸-۱ وَالطُّورُ ۝ وَكَابِ مُطَوِّرٍ ۝ فِي رَفِئِنَشُورٍ ۝ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ۝ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ۝ وَالْبَحْرِ الْمُنْجَرِ ۝
 اِنْ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ۝

جبل طوره ، آچیق دهری اوزرنده کی کتاب مسطوره یعنی قرآنه ، بیت معموره ،
 سقف مرفوعه یعنی سایه ، بحر مسجوره یعنی طولو دگزه قسم ایدهرم ، که ربک تعالی
 و تقدسک عذابی واقعدر . اونی دفع ایده جک کیمسه یوقدر .

۱۶-۹ يَوْمَ تَوَدُّ السَّمَاءُ مَوْرًا ۝ وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ۝ فَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي حُوزٍ
 مَعْبُودٍ ۝ يَوْمَ يَدْعُونَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاً ۝ هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۝ أَفَسِحْرٌ هَذَا
 أَمْ أَنْتُمْ لَابْصِرُونَ ۝ اصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُخْرَجُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

گوکلرک ده پرنديگی و طاغلرک یورویوب هباء منشور اولدینی گون واقعدر . حال بویه
 ایسه ، اوگون عذاب شدید ، تکذیب ایدوب باطلده سرگردان اولانلر ایچوندر . اوگون ،
 اونلرک آلری بویونلرینه باغلی و طور طوب اولارق ایتله قاقیلا آتش جهنمه آتیلدیقلری
 گون واقعدر . اونلره : « تکذیب ایتدیگکز ، آتش ایشته بودر ! بوسحرمیدر ؛ یوقسا
 کورمه یورمیسکمز ؟ آتسه گیرک ، اونک شدتنه صبر ایتمه کزله ایتمه کز مساویدر . بوندن
 سزک ایچون قورتولوش یوقدر . عملرکزک جزاسنی چکیورسکمز ! » دینیر .

۲۰-۱۷ اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي جَنَاتٍ وَنَجِيمٍ ۝ فَاصْبِرْ بِمَا أَنْهَرْنَاهُمْ ۝ وَوَقِفْهُمْ رَبُّهُ عَذَابَ الْحَبِيمِ ۝
 كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ مَنْ كَانِ عَلَى سُرْرٍ مَصْفُوفٍ ۝ وَرَوْحَانُ مَجْبُورَيْنِ ۝

متقیلر ، دیزیلی سدرله اتکا ایتمش اولدوقلری حالده ، جنتلر و نعمتلر ایچنده درلر .
 ربلرینک عذاب جحیمدن وقایه بویورارق کندیلرینه و یردیگی شیلرله متلذذدرلر . اونلره :
 « أعمال حسنه کزله مکافه یتکز ، ایچکز ؛ عافیت اولسون ! » دینیر . بز ، اونلری
 حورعین ایله تزویج ایدهرز .

۲۴-۲۱ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ كُلِّ امْرِئٍ
 بِمَا كَسَبَ رَهِينَ ۝ وَامْدُدْ أَيْمَانَهُمْ فَاكْفِهِ وَلِمَّا شَاءَ نَحْنُ ۝ تَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا تَغْوِيهَا وَلَا
 تَأْتِيهِ ۝ وَتَطُوفُ عَلَيْهَا خَلَائِفُهَا كُلُّهُمْ لَوْلَا مَكُونُ ۝

ایمان ایله مؤمن بابالرینه اتباع ایدهن ذریتلری ده بابالرینه الحاق یعنی بابالرینک درجه لرینه
 ایصال ایدهرز . بوالحاق ایله بابالرینک ثوابلرندن برشی تنقیص ایتمه یز .
 هرکس عندالله عمل صالح مقابله سنده مرهوندر . بز ، اونلره ویریلن نعمتلری ،
 آرزو ایتدکلری میوه و ات ایله تزئید ایدهرز . اونلر ، اوراده فائده سز سوزلردن بری
 اولورلر و گناهی مستلزم اولمایان اقداحی تعاطی ایدهرلر . صدفده مصون اولان اینجولره
 بکزمه ساقیلری ده اطرافلرنده طولاشیرلر .

۲۸-۲۵ وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَسَاءَ لَوْ أَنَّ قُلُوبَهُمْ شَفِيقِينَ ۝ قُلْ اللَّهُ عَلِيمٌ
 وَوَقِيلَ عَذَابَ السَّعِيرِ ۝ إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ۝

اونلر ، بربرینه توجه ایدهرک حاللرندن صورارلر : « بز ، دنیاده ایکن آلله عصیان
 ایتمکدن قورقاردق . حق جل و علاده بزه رحمتی احسان بویوردی ؛ و بز ، مساماته
 ایشله ین عذاب آتشدن وقایه ایتدی . بز ، دنیاده اوکا عبادت ایدهر و حفظ و صیانتی
 ایستردک . او ، محسندر و رحمتی بولدر ! » دیرلر .

فَذَكِّرْنَا أَنتَ نِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَحْنُونٍ ﴿٢٩﴾ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ مِثْلُ بَعْضِ رُسُلِ الْمُنُونِ ﴿٣٠﴾ قُلْ رَبِّصُوا
فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنِيعِينَ ﴿٣١﴾ أَمْ نَأْمُرُهُمْ أَخْلَا مَنَّهُمْ هَذَا أَمْ يُوقَفُونَ طَاعُونَ ﴿٣٢﴾ أَمْ يَقُولُونَ
تَقُولُهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

ای محمد! سن وعظ و تذکرده ثبات ایت . سن ، ربك تعالى و تقدسك نعمت و کرمیله نه کاهن ، نه مجنونسك! یوقسا ، اونلر ؛ « او شاعر در ؛ انتظار ایدم . حادثات دهر ، اونیده هلاک ایدر ! » دیورلری ؛ یا محمد! اونلر ؛ « سز بنم هلاکه منتظر اولکتر ، بنده سزگله برابر سزگ هلاکتره منتظر ! » دی . یوقسا ، اونلر عقللریمی سگا ساحر ، کاهن ، شاعر و مجنون دیمه یی اونلر امر ایدیور ؟ یوقسا ، اونلر ، طاعی ، عاصی آداملر میدر ؟ یوقسا ، اونلر ؛ « محمد ، بو قرآنی کندیلگندن سوله دیمی ؟ » دیورلر . بلکه اونلر ایمان ایتمه یورلر . « رسول ، قرآنی کندیلگندن ایدوردی ! » دیورلر و بو سوزلرنده صادق بولونیورلر سا ، کندیلری ده بر مثلی اتیان ایتسینلر !

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خُلِقُوا مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ
أَمْ هُمُ الصَّيِّطُونَ ﴿٣٧﴾ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ مَسْنُونٌ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾
أَمْ نَسْتَكْفُرُ أَنْفُسَهُمْ مِنْ نَفَرٍ مُتَقَلِّبُونَ ﴿٤٠﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْنُفُونَ ﴿٤١﴾ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ
الْمُكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ غَيْرُ اللَّهِ سُحْرَانِ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

یوقسا ، اونلر خالق سز می دنیا یه گدیله یوقسا ، کندی نفسلری کندیله یوقسا ؟ یوقسا ، گوکلری ، یرلری خلق ایدن کندیله یوقسا ؟ بلکه اونلر هیچ برشی بیلمه یورلر . یوقسا ، ربك تعالى و تقدسك خزائنی اونلرگ یاننده میدر ؟ یوقسا ، اونلر تدبیر امورده مقتدر و غالمی درلر ؟ یوقسا ، اونلرگ مردیوه نلری وارده ، اونلرگله سمایه چیقار و ملکلرگ سوزلرینی ایشیدیرلری ؟ او یله ایسه ، ایشیدیکلرینی حجت واصله ایله اثبات ایتسینلر . یوقسا ، قیزلر آللهک و اوغوللر سزگمیدر ؟ یوقسا ، یا محمد! سن ، اونلردن اجرت

ایسته یورسك ده ، ایسته دیکك اجرت اونلر آغیرمی گلیور ؟ یوقسا ، غیبی بیلیورلر ده اونلرگله می حکم ایدیورلر ؟ یوقسا ، رسول حقنده بر مکر می یایمق ایسته یورلر ؟ کافرلر ، کندی مکرلرینه دوشلرلر ؛ ا کدیکلری کندیله ییچرلر . یوقسا ، اونلرگ اللهدن باشقا الهلریمی واردر ؟ حق جل و علا اونلرگ اشراک ایتدیکلری شیلردن تعالی و تبعاد ایتدی .

وَأَنذِرُوا كَيْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاطِعًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ قَدْ زُفِرَ حَتَّىٰ يَلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾
يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾

اونلر ، سعادن بر بارچا دوشدیگنی گورسهلر ؛ « کشف بولوتدر ! » دیرلر . ای محمد! اونلری دوشوب اوله جکلری گونه یعنی نفخه اولایه ، اوغرا یا جکلری عذابی دفعه مقتدر اولمادیقلری کی دفع ایچون یاردیمده گورمه یه جکلری گونه ملاقی اولونجایا قادر ترک ایت .

وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

ظالملر ایچون عذاب آخرتدن اولده عذاب واردر ؛ لکن اونلرگ برچوغی بونی بیلملرلر .

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا فِی الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾ وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْبَاسِ إِذْ هُمْ يُنْفَخُونَ ﴿٤٩﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٥٠﴾

ای محمد! ربك تعالى و تقدسك حکمنه صبرایت . سن ، بزم حفظ و حمایه مزده سک . سن ، هریرگدن قالدیقجا ربك تعالى و تقدسه حمد و تسبیح ایت . کیجه نك برقسمنده و ییلدیزلرگ باتاجنی وقته دخی اونی تسبیح و ذکر ایت .

سوره نجم

مکده نازل اولشدر - آلتش ایکی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْجَبِّ إِذَا هَوَىٰ ۖ مَا صَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ۚ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۚ عَلَيْهِ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ۖ ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ۖ وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ۚ ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ۚ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۚ

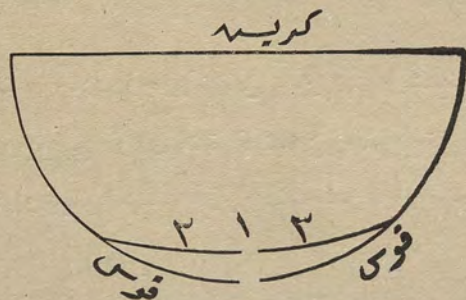
ییلدیزلرک غروب وقتنه قسم ایدهرم، که ای قریش ! دوستکمز محمد طریق مستقیمدن آریلادی و اعتقاد باطله صایمادی و سزه تبلیغ ایتدیگی قرآن رای خودی و میل نفسانیسی ده گلدر ؛ آنجاق وحی السیدر . او قرآنی رسوله شدید القوی اولان ملک یعنی جبریل اوکره تدی . عقل ورایده صاحب حصافت یعنی مظهر آثار بدیمه اولان جبریل اوکره تدی . و رسوله خلقت و صورت اصلیه سیله گوروندی . افق اعلاده ایکن گوروندی . صوگرا رسوله یا قلاشدی و آصیلدی ، میانه لرنده اوقادار اتصال حاصل اولدی که آراری قاب قوسین قادار یا خود دها آز قالدی .

ایضاح

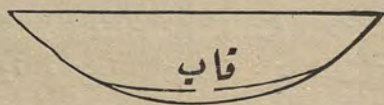
(قاب قوسین) ک لغت معناسنی تعیین ایچون متعدد کتابله مراجعت ایتدک ، صدره شفا ویره جک تفسیراتی آنجاق یا یحیی خلق صنعتنه مخصوص و ۱۲۶۳ سنه سنده مطبعه عامره ده مطبوع و ملی شورای دولت اعضاسندن فاضل محترم یحیی بک آفندیگ کتابخانه سنده محفوظ اولان برکتابده گوردک . عبارده سنی بوجه زیر عیناً نقل ایدیورز :

« قاب ، که یایک قبضه سی ایچ طرفنک وسطی که ایکی طرفنک کیگننک اوجلری جمع اولدینی و قلمتراش آرقه سی قدر جرمده چلک تعبیر اولنان بیاض کیگنک وضع اولنه جفی فاصله در و چلک وضع اولندقدده

« یایک ایکی طرفنک کیگنری چلکه ایکی طرفدن ملاصق اولونجه گویا قاب ایکی لشر یعنی برآرالک » وسطنه برشی وضع اولونجه آراتی ایکی اولور . وری یوقاری بری آشاغی اولور و تعبیر قوسیندن « مراد ینه بریای دیمکدر . چله نک معلومی اولدینی وجه ایله قوسدن مراداً گریلک قبضه نک ایکی طرفنده » اولان اگریلک که بریره جمع ایله بریای اولوب و اورتیه سنده واقع اولان قاب قوسینی تفریق ایدر « و قابک محله چلک دخی وضع اولندقدده قاب دخی ایکی لشوب علوی و سفلی ک پیدا اولور . قوسین » جمع اولمادجا تیر آنجاق کچان اولماز و بوتعبیر و تفصیلدن مراد ایکی قوسینی بریره جمع ایله واقع « اولان اتصال که مابین قوسین بریردن فرق اولماز . الا قاب محله وضع اولنان چلک ایله فرق اولنور . » بوجهاره فی نقلدن صوگرا ، مشارالیهک بزه گوستردیگی موروث پدر برکان اوزرنده ده تطبیق ایتدک ، شویله که :

شکلده کی ۲ رقلی ایکی قوسک ۱ رقلی بارچایی بلع ایتک صورتیه یکدیگرینه تقریب و تمکیندن حاصل اولان هیئت ، که بر قلمتراشک آرقه سی مقداری آچیققلدن عبارتدر ، اشته قاب اودر .

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ الْعَبْدِ مَا أَوْحَىٰ ۖ مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۖ أَنفَارُهُ عَلَىٰ مَآرِي ۖ وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ۖ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ۖ عِنْدَ هَاخِنَةِ الْمَأْوَىٰ ۖ إِذِ انْشَقَّتِ السِّدْرَةُ فَسَافَتْهُ ۖ مَا زَاغَ الْبَصَرُ ۖ وَمَا طَفَىٰ ۖ لَقَدْ رَأَىٰ نَزْلَاتٍ بُرِّئَ السَّكْبَرَىٰ ۖ

و الله جبریه وحی ایتدیگی شیلری قوی محمده وحی ایتدی . گوزیله گوردیگنی محمدک قلبی تکذیب ایتده دی . سز ، گوردیگی نی حقه ده اونی تکذیب و مجادله سنی اختیارمی

ایدیورسکنز؟ بالله! جبریلی خلقت و صورت اصلیہ سیه بر کرہ دها گوردی؛ اوزمان سدرہ المنتهانک یانده ایدی؛ جنت الماوی یعنی ارواح شهدانک اجتماع ایتدیگی محل اوراده در. سدره یی، سترایدهن شیر سترایتدیگی وقت گوردی. رسول محترم گوردیگی شیردن اماله نظر ایتدهدی. بالله! ربی تعالی و تقدسک آیات کبراسندن بر جوق عجایی مشاهده ایتدی.

۱۹-۲۲ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ۖ وَمَنْهُ الثَّالِثَةُ الْأُخْرَىٰ ۖ أَلَمْ يَكُنْ لَهُ الْإِنْتِ ۖ بَلْكَ إِذْ أَفْتَنَ ۖ

هنری

اللّٰهك ملك وملكوت و جلال وجبروتنده کی آثار کمالی ایشیتدکن صوگراینه : «لات و عزی و دیگر اوجونجی اولان مناة نامنده کی حقیر پوتلر اللّٰهك قیزلیدر!» دیرمیسکنز، سوله یکنز؟ اوغوللر سزك، قیزلر اللّٰهك میدر؟ اوحالده بو تقسیم ظلمدر.

۲۳ إِنَّمَا الْأَسْمَاءُ تَسْمِيَّتُهَا أَنَّهُ وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَزَلَّ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ ۖ

عبادت ایتدیگنر اُصنام، سزك و بابالركنك هوا گنزه اویارق وضع ایتدیگنر اسملردن باشقا برشی ده گلد. الله، بونلره عبادتك جوازینه دائر برشی انزال بویورمادی. اونلره، تسمیه و عبادتده ظندن و نفسلرك هوا و آمالندن باشقا برشیته اتباع ایتیهورلر. اونلره ربلری طرفندن هدی وارد اولدینی حالده ینه ظن و هوالرینه اتباع ایدیورلر.

۲۴-۲۶ أَمَلِ الْإِنْسَانُ مِائَتِي ۖ فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ۖ وَكَذَلِكَ مِنْ مَلَائِكَةٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُفْقِي شَفَاعَتَهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِلَّذِينَ شَاءُوا ۖ وَيَرْضَىٰ ۖ

انسانك هرتمنی ایتدیگی حاصل اولماز. آخرت و دنیا اللّٰهك حکم و اراده سی آلتنده در. گوکلرده بر جوق ملکر وارد، که شفاعتلری هیچ برفانده ویرمز؛ مگرکه اللّٰهك اذنیله دیله دیگی و راضی اولدینی قوللرینه شفاعت ایتسینلر.

۲۷-۲۸ إِنْ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُوتَنَّ مُلْكُكَ تَتِمَّةً الْآخِرَىٰ ۖ وَمَا لَهُمْ مِنْ عِلْمٍ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ ۖ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يَصُنُّ مِنَ الْحَيِّ شَيْئًا ۖ

آخرته ایمان ایتیهنلر، دیدیکلری بیلمه یهرك یعنی عقل یا نقله استناد ایتیههرك ملکری قیز تسمیه ایتدیله. اونلر بوسوزلرنده ظن فاسدکن برشیته اتباع ایتیهورلر؛ حال بوکه ظن هیچ برحقیقت افاده ایتمز.

۲۹-۳۰ فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ دِينِنَا وَلَمْ يُزِدْ إِلَّا الْخِوَةَ الدُّنْيَا ۖ ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدَىٰ ۖ

أی محمد! حیات دنیایه قصر نظر ایدهرك قرآمنزدن اعراض ایده نلردن سنده یوز چویر.

اونلرك حیات دنیایه حصر امل ایتهلری، علملرینک متها سیدر یعنی علملری آنجا بقواداره کفایت ایتدی. ربك تعالی و تقدس، یولندن آزانی دها زیاده بیلدیگی کی طوغرو یوله کیده نی ده دها زیاده بیلیر.

۳۱ وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيُخْزِيَ الَّذِينَ سَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيُجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ ۖ

گوکلرده و یرلرده کیلرك کافه سی اللّٰهك در. کوتولک ایده نلر، عمللرینک جزاسیله مجازات، ایلک ایده نلرده مشوبات ایله مکافات اولونورلر.

۳۲ الَّذِينَ يَجْنِبُونَ كِبَارَ الْأَثَرِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّسْمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْغَفْرِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذَا أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذَا أَنْتُمْ أَجَعٌ وَیُطَوِّبُ لَكُمْ فُلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَىٰ ۖ

کنه کبائر و فواحشدن اجتناب ایده نلر، مکافات کورورلر (۱)؛ لکن کوچوک

اضاح

(۱) کبائر، جزای آغیر اولان فواحشده، صورت اعتباریله بک چیرکین اولان گناهدر.

گناهان بواجتناب ايله ساقط اولور كيدر . ربك تعالى وَ تَقْدَسْكَ مَغْفِرَتِي وَاسْعِدِر . او ، سزك احوالكزى سزدن داهاي بيلير ؛ چونكه سزى بدايته طور اقدن ياراتدى . سز ، آنالركزك قارينلرنده ، جنين حالنده ايكن ، احوالكزى بيلدى . نفسكزى تركيه ايمه يگن . الله ، اتقا ايده نلري داهاي بيلير .

۴۱-۳۳ اَفَرَأَيْتَ الَّذِي يُؤْتِي * وَاعْطَى نَيْلًا وَكَسَدًا * اَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ بِرَى * اَمْ لَهُ يُنْبِئُ بِمَا فِي صُفْحِ مُوسَى * وَارْتَمَى بِمَا فِي يَدَيْهِ * اَلَا يُرْزَزُ اَوْ زُرَّ * وَزُرَّ اُخْرَى * وَكَانَ لِلْإِنْسَانِ اِلْهَاسُ * وَانْ سَعِبَ سَوْفَ * يُرَى * ثُمَّ يُخْزِيهِ الْخِزْيَ الْاَوْفَى *

حقه اتباعدن اعراض و برآز و يردكدن صوكرا و يرگسنى كسوب تعهدنى ايفادن امتناع ايدهنى كوردكى ؛ او ، علم غيبه مطلعه رده كندى گناهنى ده سنك تحمل ايده جگكى بيلورمى ؛ يوقساء صف موساده مذكور اولانلردن و عهدنى ايفايدهن ابراهيمك قصه سندن خبردار اولمايمى ؛ بر كيمسه نك گناهيله ديگر كيمسه مواخذه اولونماز . انسانه سعيندن باشقا بر شيتك فائده سى اولماز . هر كسك سعي قيامت گونى كندينه كشف و عرض اولونور ؛ چونكه هر انسان ، كندى سعينك جزاي سزاسيله مجازات اولونور .

۴۶-۴۷ وَ اَنَّا لِرَبِّكَ الْمُنْتَهَى * وَ اَنَّهُ هُوَ اَصْحٰكُ وَ اَبْنٰكُ * وَ اَنَّهُ هُوَ اَمَامَتٌ وَ اِحْمٰكُ * وَ اَنَّهُ خَلَقَ الرَّزْجَيْنِ * الذِّكْرَ وَ الْاُنْثَى * مِنْ طَعْمَةٍ اِذَا تَمْنٰى *

مخلوقاتك منتهاي مرجعي ربكدر . او كولدورور ، او آغلادير ، او اولدورور ، او ديرلدير . زوجين اولان اركك و ديشى يى ، رحه آتيلان نطفه دن او يارادير .

۴۹-۴۷ وَ اَنَّهُ عَلَّمَ النِّسَاءَ الْاُخْرٰى * وَ اَنَّهُ هُوَ اَعْنٰى وَ اَفْنٰى * وَ اَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرِ *

نشات اخري يعنى بعد الموت احياهه او كا حائدر . ناسه ثروتى و نفسارى ايجون حفظ و ادخار ايتديكلرى اموالى اوويرير . شرانك يعنى معبودلرى اولان بيلديركر ربى ده اودر .

۵۰-۵۰ وَ اَنَّهُ اَهْلَكَ عَادًا اِلَآءِ اُولٰٓئِى * وَ نَمُوْدًا اِلَآءِ اِنۡشٰى * وَ قَوْمَ نُوْحٍ مِّنۡ قَبْلِ اِنۡهَكَ اَنۡوَاعَهُمۡ ظُلُمًا وَاظۡلَمُ * وَ اِلۡنۡوَجۡكۡهٗ * اَهۡوٰى * فَغَشَّيۡهَا مَا غَشَّى * قِيَامِى لَآ رَبَّكَ تَنۡكَارِى *

عاد اولايى يعنى هودك قومى او هلاك ايتدى . قوم ثمودى ده او هلاك ايتدى . اولردن كيمسه يى يراقداى . اولردن اول قوم نوحى ده هلاك ايتدى . قوم نوح ظلم و طغيانده اوته كيلردن داهاي مفرط ايديلر . و مؤتفكه نك يعنى قوم لوطك قريه لى قالديردى آتدى يعنى آلت اوست ايتدى ؛ و اوللرى انواع عذاب ايله ستر ايله دى . اى محمد ! ربكك هانكى نعمتده شك ايده رسك !

۶۲-۵۶ هٰذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِرِ اِلَآءِ اُولٰٓئِى * اَزۡفَتِ الْاَزۡفَةُ * لَيَسۡلُكُنَّ مِنْ دُوۡرِ اِلٰهٍ كَاشِفَةٌ * اَفۡمِنۡ هٰذَا الْحَدِيثِ * يَتَّبِعُونَ * وَ تَصۡحٰكُ كُۡوَنَ وَلَا يَتَّبِعُونَ * وَ اَنۡتُمۡ سَامِدُونَ * فَاٰتِبۡحُدُوا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوا *

بو محمد ، اولكى منذر لگى بر منذر در . قيامت ياقلاشدى ؛ حين وقوعنده اونى اللهدن باشقا كيمسه كشف و ازاله ايده مز . قرآندن تعجيبى ايديورسكز ؛ و سزه وعيد الهيدن قورقوب آغلامق ياقشير كن آغلامايورسكزده استهزاء گوليورميسكز ؛ سز ، قافل آداملرسكز ! الله سجده و عبادت ايدكز .

سورة قمر

مكده نازل اولمشدر — الى پش آيتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۲-۱ اَقْرَبَبَ السَّاعَةِ وَ اُنۡشَقَّ الْقَمَرُ * وَ اِنۡزِلَ اِلَآءِ اِنۡشٰى * وَ اِنۡهَكَ اَنۡوَاعَهُمۡ ظُلُمًا وَاظۡلَمُ * وَ اِلۡنۡوَجۡكۡهٗ * اَهۡوٰى * فَغَشَّيۡهَا مَا غَشَّى * قِيَامِى لَآ رَبَّكَ تَنۡكَارِى *

قيامت ياقلاشدى و قر ياريلدى .

مكة كافرلى رسولك تحت نبوته دلالت ايدن معجزه كورورلرسه اوندن يوزچويرير
و: « بوسحر مستمر يعنى مطرد در ! » ديرلر .
الحاصل بومعجزه لرى كوردوكلرى حالده ينه رسولى تكذيب وهوالرينه اتباع ايتديلر .
هرحال ثابت ومستقرر .

۸-۴ وَلَقَدْ جَاءَ مُرْسِلًا لِّأَنْبَاءٍ مَا فِيهِ مِنْ ذِكْرٍ ۖ حِكْمَةً بَالِغَةً فَمَنْ لِّلَّذُرِّ ۖ قَوْلَ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ
إِلَىٰ تَحِيٍّ ۖ خُشَعًا أَنْصَارُهُمْ يُجْزُونَ مِنَ الْأَحْذَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ۖ مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ۖ
يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمَ عَسَرُ ۖ

اونلره قرآنده اخبار سابقه دن منع وزجرى تضمن ايدن خبرلر گلدی .
هربرى برحکمت بالغه اولان خبرلر گلدی ؛ لکن بو اخبار مندره فائده ويرمز .
يا محمد ! مادام که اونلره اندازك فائده سى اولماديغنى بيلورسك، اونلردن اعراض ايت .
داعينك ، نفسلرك اكره ايتديكى شيله دعوت ايتديكى كوفى ذكر ايله .
اوگون ، اونلر شدت خوفدن گوزلرى يوموق اولديغى حالده ، قهرلرندن جراد منتشر
يعنى اقطارى استيعاب ايدن چكر كه گي چيقارلر .
اونلره سرعتله ، دعوت ايدنك طرفه متوجه اولدوكلرى حالده ، كافرلر : « بوگون
چنين بركوندر ! » ديرلر .

۱۷-۹ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ ۖ وَازْدُجِرَ ۖ فَدَعَانِي أَنِّي مُغْلُوبٌ
فَانْصُرْ ۖ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ۖ وَخَرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَمَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِّرَ ۖ
وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ آلِ كَعَصٍ ۖ وَدُشِرَ ۖ نَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِّمَن كَانَ كُفِرَ ۖ وَلَقَدْ زَكَّاهُ مَا أَنَّىٰ فَهْلَ مِنْ
مُّذَكِّرٍ ۖ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَذُرِّ ۖ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ۖ

قريشدن اول ، قوم نوح دخى تكذيب ايتدى . قولر نوحى تكذيب ايتديلر .
و: « مجنوندر ! » ديديلر و تبليغدن منع ايله ديلر .

نوح ، ربته دعا ايتدى : « قوم بگنا غالب اولدى ، بگنا يارديم ايت ؛ انتقامى آل ! » ديدى .
سمانك قايلرني دوكونلر صولره آچدق .
يرك هرطرفنى پيكار ياپدق . گوگك ، يرک صولرى اللهك تقدير ايتديكى وجه ايله
برلشدى .

نوحى تحتلرله ياپيلوب چيويلىشمش گميه يينديرديك .
اوگي حفظ وحمايه مزده جريان ايدهردى . بونلرى كفران نعمته بولونانلره
جزاء ياپدق .
بز ، بو فعلى متنبه اولانلر ايچون عبرت اولارق ياپدق ؛ عبرت آلان و متوعظ
اولان وارميدر ؟

عذاب وانذارم ناصيل اولدى ؟
قرآن ميبني تذکر و اتعاظ ايچون تسهيل ايتدك . اوندن متعظ اولان وارميدر ؟

۲۲-۱۸ كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَذُرِّ ۖ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ بَيِّنَاتٍ مِنْ نَحْنُ مُسْمِرٍ ۖ تَنَزَّعُ
النَّاسُ كَأَنَّهُمْ أَجْنَارٌ خُلِجُوا مِنْهُمْ ۖ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَذُرِّ ۖ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
مُّذَكِّرٍ ۖ

عاد قومى پيغامبرلرى هودى تكذيب ايتديلر ؛ اونلر حقه ده كي عذاب وانذارم ناصيل
اولدى ، ايشيتدكزمى ؟
بز ، اونلره نحوستى دائم اولان گونده اوغولتولى روزگار گونده ردك .
ناسى ، يرلرندن قوپان خرما آغاجنك گوكلرى گي ، صاقلانديقلرى يرلردن چيقارير
آتاردى .

اونلر حقه ده كي عذاب وانذارم ناصيل اولدى ؟
بز قرآنى تذکر و اتعاظ ايچون تسهيل ايتدك ؛ اوندن متوعظ اولان وارميدر ؟

۳۲-۳۳ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ۝ فَقَالُوا اَسْمِعْنَا وَلَكُمْ نَبِيْعُهُ اِنَّا اِذَا لَفِى ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ۝ اِلَيْهِ الدُّعَا عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا اَبْلَهُمْ كَذَابًا اَسِيْرًا ۝ سَيَعْلَمُوْنَ غَدًا مِّنَ الْكِتَابِ الْاَكْبَرِ ۝ اِنَّا مُرْسِلُوْنَ النَّافِثَةِ فِتْنَةً لَّهُمْ فَارْتَبِعْهُمْ وَاَصْلَحْ ۝ وَبَيْنَهُمْ اَنْزَالُ الْمَاءِ فَمَنْهُ بَيْنَهُمْ كُلٌّ شَرْبٌ مَّحْضَرٌ ۝ فَاَدَّوْا وَاَصَاحِبُهُمْ فَعَاطَى فَقَعَرَهُ ۝ فَكَفَّتْ كَانْ عَذَابِي وَنُذِرٌ ۝ اِنَّا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيْرِ الْمُحْطَرِ ۝ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ۝

قوم ثمود دخی پیغامبرلرینک انذارلرینی تکذیب ایتدیلر .
و : « بزدن برآدامه اتباعی ایدم ؟ اتباع ایدهرسهک آزعین و مجنون اولورز ! » دیدیلر .
« ایچمزدن اوگامی کتاب و وحی نازل اولدی ؟ بلکه او ، یالانچی و متکبردر ! » دیدیلر .
اونلر ، یارین آخرتده یالانچی و متکبر کیم اولدیغنی بیلرلر .
بز ، اونلری امتحان ایچون ، قیادن دیشی دهوه چیقاردیق . یاصالح ! اونلرک دهوه حقنده یاباچقلرینه انتظار و صبر ایت .
و اونلره صویک دهوه ایله کندیلری آراسنده مناوبه ایچبله جگنی خبر ویر . هربری کندیلرینه تعین اولونان گونده گلوب صودن نصیبنی ایچسین .
اونلر ، دوستلرینی چاغیردیلر . اوده قلیجنی آلدی ، دهوه یی اولدوردی .
اونلر حقنده کی عذاب وانذارم ناصیل اولدی ؟
اونلره صیحه گوندهردک . جمله سی آغیل ایچون استعمال اولونان قورو آغاج گی اولدیلر .
بز ، قرآنی تذکر ایچون تسهیل ایتدک ؛ اوندن اتعاظ ایدم وارمیدر ؟

۴۰-۴۳ كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ۝ اِنَّا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّا اَلْ لُّوْطَ بْنَ نَحِيْثٍ مُّهْتَجِيًّا ۝ نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ سَكَرَ ۝ وَلَقَدْ اَنْذَرْتَهُمْ بَشْرًا قَتَارًا اِلَّا النُّذُرَ ۝ وَلَقَدْ رَاوْهُ عَنِ صِيفِهِ فَطَمَنَّا اَغْنَيْنَهُ فَاذْوَعَا عَذَابِي وَنُذِرٌ ۝ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمُ بَكْرَةٌ عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ۝ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذِرٌ ۝ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ۝

قوم لوط دخی پیغامبرلرینک انذارلرینی انکار ایتدیلر .
بز ، اونلره طاش یاغدیران روزگار گوندهردک ؛ آنجاق آل لوطی سحر وقتنده قور تاردق .
بو تخیلیسمز اونلر ایچون طرفزدن برنعمت ایدی . نعمتلمرزه شکر ایدمه بویله مکافات ایدهرز .
لوط ، اونلری شدت عذابمزه انذار ایتدی . انذار اولونان شیلرده شک و تکذیب ایتدیلر .
اونلر ، لوطک مسافرلری حقنده فجور قصد ایتدیلر . اونلرک گوزلرینی بلیسر ایتدک .
عذاب وانذارمی چکگز ! دیدک .

اونلره عذاب دائم صباحلاین ایرکن گلدی .
اونلره عذاب وانذارمی چکگز ! دیدک .

۴۱-۴۲ بَز ، قرآنی تذکر و اتعاظ ایچون تسهیل ایتدک ؛ اوندن متوعظ اولان وارمیدر ؟
وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ۝ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذْبًا فَآخَذْنَاهُمْ اَخَذَ غَمْرًا مُّقْنَدِرٍ ۝ اَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ اُولَئِكَ اَمْ لَكُمْ اَرَاءٌ فِي الزُّبُرِ ۝ اَمْ يَقُولُوْنَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَقِرُونَ ۝ سَيُفْعَلُ بِالْجَمْعِ وَيُؤْتُونَ الدُّبُرَ ۝
آل فرعونه انذارلر گلدی .

اونلر ، آیتلرمزک کافه سنی تکذیب ایتدیلر ؛ اونلری قوت و قدرت صاحبه یاقیشان عذابه تعذیب ایتدک .
یامعشر العرب ! سزک کافرلرگز ، بوصایدیغمز کافرلردن خیرلی میدر ؟ یوقسا ، سزک ایچون کتابلرده عذابدن برائتمی واردر ؟
یوقسا ، « بز ، برجامعتر ! » دیورلرمی ؟
اونلرک جماعتی البته منهم اولور ؛ آرقالریی دونوب قاجارلر .

۴۶-۴۱ بِلِ السَّاعَةِ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ اَذْهَى وَاَمْرٌ ۝ اِنَّا نَجْزِي مَنْ فِيْ ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ۝ يَوْمَ يُنْفَخُ السُّمُورُ ۝ اِنَّا اَرْسَلْنَا اِلَيْكَ بِالْبَصِيرِ ۝ وَلَقَدْ اَمْلَكْنَا اَشْيَاءَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ۝

بلکه قیامت اونلرک موعیدیر ؛ عذاب قیامت ، عذاب دنیادن داها شدید و آجیدر .
مجرملر ضالاده و جهنمده درلر .

اونلر ، یوزلری اوزره جهنمه سور وکلندیکلری گون ، اونلره : « آتشک ائنی طادگز ! » دینیر .

بز ، هرشیئی مقتضای حکمته گوره خلق ایتدک .

أمر تکونیز ، بر و لمح بصرگی سریع الحوصلدر .

ام سالفه دن کفرده مماثلر کیزی هلاک ایتدک ؛ متنبه اولان وارمیدر ؟

وَكُلَّيْنِي فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ۝ وَكُلَّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُنْطَرَفٍ ۝ إِنَّ الْمُتَفِينَ فِي جَنَّتٍ وَنَهْرٍ ۝
فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ ۝

خیر و شردن هر ایشله نیلن صحف اعمالده یازیلیدر .

گوچوک ، بویوک هر گناه لوح محفوظده مسطوردر .

متقیلر ، جنتلرده و نه رلر کنارنده در .

ملیک مقتدرک یعنی الله عظیم الشانک عندنده مقعد صدقه یعنی لغو و وبالدن خالی

اولان مجلس حقه درلر .

سورة رحمن

مکده نازل اولمشدر — یتیم سکر آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ ۝ عَلَّمَ الْقُرْآنَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۝ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۝

رحان ، قرآنی تعلیم بووردی . انسانی خلق ایتدی و اوکا نطق ویردی .

وَالنَّسْفِ وَالْقُرْآنِ يُجَادِلُ ۝ وَالسَّمَاءِ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ۝

گونش ، آی حساب معلوم و مقدر ایله حرکت ایده رلر . اوتلر ، آغاجلر الله
منقاددرلر . حق جل و علا ، سمایی مرتفع اولارق خلق و هرشیده عدلی امر ایتدی .

أَلَا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ۝ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ۝

تا که وزنده تزیید جور ایتمه یوب عدلی اقامه و تنقیصدن اجتناب ایده سکر .

وَالْأَرْضِ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ۝ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ۝ وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ ۝ وَالرَّيْحَانُ

فِي آيِ الْآءِ رَبِّكَ تَكْذِبَانِ ۝

أَرْضِي ، خلق ایچون وضع ایتدی . أرضده متنوع میوهر و ذات الغلاف خرملر
و یاپراقلری قورودینی زمان صامان حالنه ککن حبوبات و گوزهل قوقولی اوتلر واردر .
ای انس و جن ! ربکزک نعمتلرندن هانگیسنی انکار ایده رسکر ؟

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ۝ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِيجٍ مِنْ نَارٍ ۝ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَكْذِبَانِ ۝

آدمی ، چاناق گبی قورو چاموردن یاراتدی . و جنی ده دومانسز آتش آلاوندن
خلق ایتدی .

ای انس و جن ! ربکزک نعمتلرندن هانگیسنی انکار ایده رسکر ؟

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۝ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَكْذِبَانِ ۝

بوایشلری یابان ، گونشک یاز قیش مشرق و مغربلرینک ربیدر .

ای انس و جن ! ربکزک نعمتلرندن هانگیسنی انکار ایده رسکر ؟

رَجَّحَ الْخَافِزِينَ لِيُغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

صوبی طوزلو و طاتلی ایکی دکزی برینه مجاور آقیدی . آرالنده بربرینه قاریشالرینه مانع اولان حاجز واردر .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

يُخْرِجُ مِنْهُمَا الْمُلُوكَ وَالْمَرْجَانُ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

او ایکی دکزدن اینجی و مرجان چقار .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

وَلَهُ الْخَازِنَاتُ فِي أُمَمٍ مَّتَّاتٍ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

قدرت الهیه سیله دکزده طاغیرگی یوکسک کمیلر واردر .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ۖ وَيَسْجُدُ لَهُ زُلْفَىٰ ۚ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

یر یوزنده اولان مخلوقاتک کافهسی فانیدر . آنجاق ربکک ذاتی باقیدر .

هرشیدن غنی و فضل و کرمی عام اولان حق جل و علانک ذاتی باقیدر .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ نَفْسٍ مِّنْهُ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

گوکلرده و یرلرده اولانلرک کافهسی اوکا عرض افتقار ایدرلر . او ، هرا آن بر برشأنده (۱) در .

ایضاح

(۱) شأن ، ازی تقدیر الهیه موافق اظهار اولونان اموردندر .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

سَنُفَعُّ لَكُمْ لَيْلَةَ الْفُلَانِ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

ای انس و جن ! سزکده حسابکزی کوره جگیز . ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

يَا مَعْشَرَ الْجِبْرِ وَالْإِنْسِ إِنَّا تُسَبِّحُونَ أَن تَقُولُوا مِن قِطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْقُذُوا

لَا تَقْذُرُوا إِلَّا بِسُلْطَانٍ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

ای معشر جن و انس ! گوکلرک و یرلرک هرهانگی طرفدن چقایلیرسه کز چیقکیز . چیقما کز ، بویوک برقوته متوققدر ؛ حال بویوک بوقوته مالک ده گلسکیز .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْصَرُونَ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

ای کفار انس و جن ! سزه آتشک و آرمیش باقرک خالص آلاوی گونده ریلیر ؛ سزه اوندن قورتولامازسکیز .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

سما یاریلیر و آرمیش یاغ طورطوسی گی قیرمزی اولورسا ، بوندن بویوک نه قورقواولور ؟

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ ۗ فِئَايَ الْآءِ رَبِّكُمْ كَذِبًا ۝

اوگون ، انس و جن گناهلرندن سؤال اولونمازلر .

ای انس و جن ! ربکیزک نعمتلرندن هانگیسی انکار ایده رسکیز ؟

۴۱-۴۲ يُعْرِضُ الْجَحِيمُونَ بِسِيمِهِمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَفْدَامِ ﴿۴۱﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۲﴾

مجرملر سیالردن بیلینیر و کاکلاردن و آیاقلردن طوطولوب آتشی آتیلیرلر .
ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۴۳-۴۴ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْجَحِيمُونَ ﴿۴۳﴾ يُطَوَّفُونَ فِيهَا وَبَيْنَ جَبَلَيْنِ ﴿۴۴﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۵﴾

و اونلره : « بو ، مجرملرک تکذیب ایتدیگی جهنمدر ! » دینیر . اونلر ، آتشیله
قاینار صو آراسنده قوشارلر .

ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۴۶-۴۷ وَلَئِنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتُ ﴿۴۶﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۷﴾

ربنک حسابندن قورقانلر ایچون بری انسه ، دیگری جنّه مخصوص ایکی جنت واردر .
ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۴۸-۴۹ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ ﴿۴۸﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۴۹﴾

أنواع أشجار وأثماری اولان جنتلر واردر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۵۰-۵۱ فِيهَا عِشْرَانُ نَخْلٍ ﴿۵۰﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۱﴾

هر برنده بر پیگار آقان ایکی جنت واردر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۵۲-۵۳ فِيهَا مِنْ كُلِّ ثَمَرٍ أَكْثَرُ زَوْجَانِ ﴿۵۲﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۳﴾

او جنتلرده هر میوه دن ایکی صنف واردر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۵۴-۵۵ مَتَّعَيْنًا عَلَى فَرْشٍ بَطَّائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ﴿۵۴﴾ وَجَنَّاتُ الْجَنَّةِ ذَاتَانِ ﴿۵۵﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۶﴾

حق جل و علادن قورقانلر ، جنتلرده آستاری استبرقدن یاتاقلره یاصدانیرلر .
ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۵۶-۵۷ فِيهَا قَاصِرَاتُ الْطَّرْفَيْنِ لَمْ يَغْلِبْهُنَّ فِيهِنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿۵۶﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۷﴾

او جنتلرده ، نظرلری زوجلرینه منحصر اولان و زوجلردن اول انس و جن
طرفندن طوقونولمایان نسا واردر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن هانگیسی انکار
ایدهرسگیز ؟

۵۸-۵۹ كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿۵۸﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۹﴾

او نسوان ، صانکه یاقوت و مرجاندرلر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۶۰-۶۱ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿۶۰﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۶۱﴾

عملده احسانک مکافاتی ، احساندن باشقا بر شی ده گلدر . ای انس و جن ! ربگیزک
نعمتلردن هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۶۲-۶۳ وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّاتٌ ﴿۶۲﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۶۳﴾

او جنتلردن باشقا ایکی جنت داها واردر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

۶۴-۶۵ مُدْهَمَّاتٍ ﴿۶۴﴾ فَيَأْتِي آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۶۵﴾

اونلر ، شدت حضارتندن سیاه گورونورلر . ای انس و جن ! ربگیزک نعمتلردن
هانگیسی انکار ایدهرسگیز ؟

فِيهِمَا عِثَارَانِ نَضَّاخَتَانِ ﴿٦٦﴾ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٦٧﴾

٦٦-٦٧

بویکی جتده فوران ایدن ایکی منبع واردر . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون ؟

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٦٩﴾

٦٨-٦٩

او جتلدده ، میوه ، خرما و نار واردر . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون !

فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٧١﴾

٧٠-٧١

او جتلدده خلق و خلقی گوزله واردر . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون ؟

حُودٌ مَقْضُورَاتٌ فِي الْحَيَاةِ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٧٢﴾

٧٢-٧٣

او جتلدده چادیرلردن چیقمايان حوریلر واردر . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون ؟

لَمْ يَطْمِئْنِنْهُنَّ اَنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌ ﴿٧٤﴾ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٧٥﴾

٧٤-٧٥

او حوریلره زوجلردن اول نه انس ، نه جن طوقونمادی . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون ؟

مُتَكَبِّرِينَ عَلَى زُرُوفٍ حَضْرٍ وَعَبْقَرِيَّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾ قَبَائِلَ آلِ رَجِيمٍ كَذِبَانِ ﴿٧٧﴾

٧٦-٧٧

اونلر ، یشیل و گوزله عبقری (۱) یا صدیقلره دایانیرلر . ای انس و جن ! ربکونک نعمتلردن هانگیسی انکار ایدم رسکون ؟

ایضاح

(۱) عبقر ، عربلر تزدنده هر گوزله شیشک نسبت اولویدی بلده به دینیر .

بَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿١٠١١﴾

ذوالجلال والا کرام اولان ربکونک اسمی تعالی ایتدی .

سورة واقعه

مکده نازل اولمشدر — طوقسان آلتی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿٣﴾ اِذَا رَجَعَتِ الْاَرْضُ رَجًا ﴿٤﴾

١-٤

وَبُسَّتِ الْجِبَالُ تَبًا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا ﴿٦﴾

محقق الوقوع اولان قیامت قوبارساء اونک وقوعی، دنیاده اولدینی کبی، تکذیب ایدن کیمسه بولونماز . اوقیامت ، ناسک برقسمنی آتشه دخول ایله تذیل ، دیگر قسمی ده جتنه وصول ایله اعلا ایدم . یر ، حرکت شدید ایله صارصیلدینی ، طاغیر اوفانوب طاغینیق توز اولدینی وقته تذیل واعلا ایدم .

وَكُنْتُمْ زُجْجًا ثَلَاثَةً ﴿٧﴾ فَأَصْحَابُ الْمِئْمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمِئْمَةِ ﴿٨﴾ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمِ ﴿٩﴾

٥-٧

ای انسانلر ! اوزمان اوچ صنف اولورسکون . او اوچ صنفک بری اصحاب میمنه در . اصحاب میمنه کیملردر ؟ منازل عالیله صاحبیلردر . دیگر بری اصحاب مشئمه در . اصحاب مشئمه کیملردر ؟ منازل سافله صاحبیلردر .

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾ اُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْاَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٌ مِّنَ الْاٰخِرِينَ ﴿١٤﴾

١٠-١٤

بری ده سابقوندر یعنی ایمان وطاعتده ترددسز تقدم ایدم نلردر . اونلر، جنات نعیمده

۵۷-۵۹ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ ﴿٥٨﴾ إِنْ أَنْتُمْ تَخْلُقُونَ آمِنًا فَخَلِقُوا ﴿٥٩﴾

بز، سزی یوقدن وار ایتدک؛ بونی تصدیق ایتسه گز آ! ارحامه ازال ایتدیگنر منی به باقنر؛ اونی سزمی خلق ایدیورسگنر؛ یوقسا، بزمی خلق ایدیورز؟

۶۰-۶۲ نَحْنُ قَدْ زَيْنَانَا فِي الْمَوْتِ وَمَا نَحْنُ بِمُسْبِقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَى أَنْبَدَ لَمْثَالِكُمْ وَنَنْشَأُكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

بز، بینگزده موتی تقدیر ایتدک. سزی أمثالکزله تبدیل ایتمکدن و بیلمه دیگنر طورلرده یاراتمقدن عاجز ده گز. نشأت اولای بیلدگز؛ بوکا قادر اولانک نشأت اخرایه مقتدر اولدیغنی دوشونسه گز آ!

۶۳-۶۷ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ ﴿٦٣﴾ إِنْ أَنْتُمْ تَزْعُمُونَ آمِنًا فَارْزُقُونَا ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُمْ حَطَّاءَ مَا فَطَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُفْرِقُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

ا کدیگنر شیرلی کورمه یورمیسگنر؟ اونلری، سزمی انبات ایدیورسگنر، یوقسا بزمی انبات ایدیورز؟ دیله سهیدک اونلری دانه سز قورواوت یاپاردق، سزده تعجیده قالیر و: «بز آچقله معذب و تکرار زرعدن محروم!» دیردگز.

۶۸-۷۰ أَفَرَأَيْتُمُ اللَّامَةَ الَّتِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ إِنْ أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُسْنَدِ آمِنًا فَتَنْزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ لُجَا جَا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

ایچدیگنر صولری کورمه یورمیسگنر؟ اونی بولوتدن سزمی ایندیردگز، یوقسا بزمی ایندیردک؟ دیله سهیدک اونی طوزلو یاپاردق. بولعتملره قارشلی شکر ایتسه گز آ!

۷۱-۷۳ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ إِنْ أَنْتُمْ تَنْشَأُونَ شَجَرًا فَتَنْزِلُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا نَذْرَةً وَمَتَاعًا لِلْفُقَرَاءِ ﴿٧٣﴾

چاقدیگنر آتشی کورمه یورمیسگنر؟ اونک آغاجنی سزمی یاراتدگز، یوقسا بزمی یاراتدق؟ بز، اونی آتشی جحیمک تذکیری و چوللرده اولانلرک انتفاعی ایچون یاراتدق!

۷۴-۸۰ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ اللَّطِيفِ ﴿٧٤﴾ فَلَا أُفْسِدُ بِمَوَاقِعِ الْخَوَافِرِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَغْلَبُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

یا محمد! پک بویوک اولان ربک تعالی و تقدسی تنزیه ایت. مغارب نجومه قسم ایدرم، که بیلیرسه گز، بو بویوک قسمدر. سزه اوقونان بو کتاب لوح محفوظده مصون، مطهر اولانلردن باشقاسنک مس ایتمه سی غیر جائز و رب العالمیندن منزل قرآن کریمدر.

۸۱-۸۵ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَلَوْلَا إِذَا نَكَحْتُمُ الْحُلُمَ ﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ جُنُودٌ تُنْظَرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْكُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

سز، بوقرآن کریم حقنده تهاونمی گوسته ریورسگنر؟ سزه ویریلن رزقلره قارشلی شکر یرینه تکذیب ایدیورسگنر! جانک بوغازه گلمه سی وقتدن قورقسا گز آ! بری حال احتضاره گلدیگی وقت، سز اطرافنده طوپلانوب اونی گوردیگنر حالده، سکران موتدن ناصیل احوال ایله مشغول اولدیغنی بیلمزسگنر. بزیسه اوزمان اوکا سزدن داها یاقین، احوالنه داها مطلعز. لکن سز، ای غافلر! اوکا و سزه داها یاقین اولدیغمیزی ادراک ایتمزسگنر!

۸۶-۸۷ فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ مُدْبِرِينَ ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

عدم تصدیق گزدن آ کلاشیلدیغنی وجه ایله سز، مخلوق وعاجز ده کل ایسه گز و حق جل و علانک خالقیتنی عدم تصدیقه اصابت ایدیورسا گز، بوغازه گلن جانی مقر و محلنه ارجاع ایتسه گز آ!

۸۸-۸۹ فَمَا أَزْكَارَ مِنَ الْمَقْرَبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرُوحٌ وَرَبَّحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٌ ﴿٨٩﴾

میت، مقریبندن ایسه اونک ایچون استراحت، کوزهل رزق و جنت نعیم واردر.

وَمَا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٢﴾

۹۱-۹۰

أصحاب یمنیدن ایسه ، اى صاحب یمن دیگر اصحاب یمنیدن سکا سلام واردر .

وَمَا إِنْ كَانَ مِنَ الْمَكِيدِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٣﴾ فَذُرْهُمْ فِيهِمْ ﴿٩٤﴾ وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ﴿٩٥﴾

۹۴-۹۳

تکذیب ایدهنلردن و آزعینلردن ایسه ، اوکا قاینار صودن حاضر لانش ایچوجک و جهنمه یاصدائق واردر .

إِنَّ هَذَا لَهُمْ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٦﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٧﴾

۹۶-۹۵

حق الیقین اولان خبر بودر . اى محمد ! بویوک اولان ربک تعالی و تقدسی تسبیح و تنزیه ایت .

— — — — —

سورة حديد

مدینه نازل اولشدر — یگرى طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَسْبِيحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

گوکلرده و یرلرده موجود اولان مخلوقاتک کافهسى الهی تسبیح و تنزیه ایتدی . او عزیز حکیمدر .

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

گوکلرک و یرلرک ملکی اونکدر . او دیریلدیر ، او اولدورور ، او هر شیشه قادردر .

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

اول و آخر ، ظاهر و باطن اودر . او هر شئی بیلیر .

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤﴾

گوکلری و یرلری آلتی کونده خلق ، صوگرا عرشه استوا ایدهن ذات اجل و اعلا اودر . یره کیرهنلری و یردن چیقانلری ، سعادن اینلری و سهایه عروج ایدهنلری بیلیر . هر نروده اولسا کز ، او سزکله برابردر . الله یابدینکزی کورور .

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥﴾

گوکلرک و یرلرک ملکی اونکدر . امورک کافهسى اوکا رجوع ایدهر .

يُوجِبُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوجِبُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلَيْكَ بِذَاتِ الضُّرُورِ ﴿٦﴾

کیجهنی کوندوزه ، کوندوزی کیجهیه ادخال ایدهر ؛ خفایای قلبیهنی بیلیر .

آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْقَضُوا مَا جَعَلَ بَيْنَكُمْ مِنْ تَخْلُفٍ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْقَضُوا لَهُمْ أَنْجُسُكُمْ ﴿٧﴾

الله و رسوله ایمان و تصرفده سزی استخلاف ایتدیکی شیلردن اتفاق ایدکز . سزدن ایمان و اتفاق ایدهنلر ایچون أجر عظیم واردر .

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِلْيَوْمِ نُوايْرِكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِنْكُمْ أَكْرَامَ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

الله نیچون ایمان ایتیمورسکز ؟ حال بوکه رسول ، سزی ربکزه ایمانه دعوت ایدیور . ربکزه سزدن ایمان ایچون عهد آلدی . ایمان ایده جکسه کز ، ایدکز .

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدٍ آيَاتٍ يُتْلَىٰ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَارْءٌ رَّجِيمٌ ﴿٩﴾

او الله ، سزى ظلماتدن نوره چيقارمق ايچون قولى تحمه آيات واضحى ازال ايدن ذات أجل و اعلادر . حق جل و علا سزك ايچون رؤف رحيمدر .

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْأَلُ مِنكُمْ مَنَافِعُ مِنَّا قَبْلَ الْفَتْحِ وَقَالُوا أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ آيَاتُكَ أَنْ تُظَاهِرَ مِنَّا قَوْمًا مِّنْ بَعْدِ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ يَأْتِيكُمْ بِالْحَقِّ لَوَجَدَكُمْ عَذَابَ اللَّهِ الْحَسَنَ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

نيجون فى سبيل الله انفاق ايمه يورسكنز ؟ حال بوكه گوكلرك و يرلرك ميراثى اللهكدر . قبل الفتح انفاق و مقاتله ايدن ، بعد الفتح انفاق و مقاتله ايدن نرله مساوى دهكلدر . اولكيلرك درجهسى ، صوگرادن انفاق و مقاتله ايدن نرلر كندن يوكسكدر . الله ، اويكى فرقه دن هر برينه جتنى وعد ايتدى . حق جل و علا ياپديقلر يكردن خبيردر .

مَرَدُّ الَّذِي يُفْرِضُ لَكَ قَرْضًا حَسَنًا قِضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَخْرُكِيهٖ ﴿١١﴾

هر كيم ، كه الله قرض حسنده بولونور ، حق جل و علا اونك اجرى تضييف ايدنر و اونك ايچون اجر كريم واردر .

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَسْعَىٰ يَوْمَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ سَائِلِينَ بِهَا دِلَالٍ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

مؤمنين و مؤمناتى ، عملرينك نوري اوكلرنده لمعان ايتكده و دفتر عمللى صاغ آلرنده اولدينى حالده ، گورديكك گون اجر كريم واردر . اولنره ، بوگون : « ايچندن نهرلر آقان جنتلره دخول و اوراده مخلص اولارق قالمق ايله بشارت ياب اولكز ! » دينير . فوز عظيم بودر .

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُوا بِأَنفُسِكُمْ مِّنْ نُورِكُمْ قِيلَ أَرَأَيْتُمْ إِيَّاهُ قَالَ لِيَسْأَلُوا نَارًا فَضَرِبَ بَيْنَهُمُ بِسُورَةٍ لَّا يَبُوءُ بَاطِلُهَا فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرٌ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

اوگون ، منافق و منافقه لرك مؤمنلره : « بزى بلكه يگنر ؛ نور كز دن اقتباس ايدنم ! » ديديكلى ، مؤمنلر ده : « آرقا كزه دونكز ده نوري اوراده اقتباس ايدكز ! » جوايى ويرديكلرى و بونك اوزرينه آرالرينه ايچ طرفى رحمت و طيش طرفى عذاب اولان برقايلى ديوار چكيلديكى كوندنر .

يَنَادُوهُمْ إِنَّا لَكُنْكُمْ عَنْكُمُ قَاتِلٌ أَنفُسِكُمْ وَتَرَبَّصُوا بِنَارِكُمْ إِنَّا مَكِيدٌ ﴿١٤﴾

ديشاريدن اولانلر ، ايچريده كيلره : « دنيا ده سزكله برابر ده كلى ايدك ؟ » ديه ندا ايدنر لر . ايچريده كيلر ده : « اومت ! انا سز نفسلركزى قتنه نفاقه القا ايله دكز و مؤمنلر ايچون مصائب بلكه دكز و دينده شك ايتكز ؛ اولونجه يه قدار باطللره آنداندكز . شيطان ، سزى اللهك عفو و كرميله آلدادوب آزديردى ! »

فَالْيَوْمَ لَا يَخُذُ مِنكُمْ فَدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا فِيكُمْ نَارٌ فِي مَوَالِكُمْ وَيُسْرَ الْمَصِيرِ ﴿١٥﴾

« بوگون ، سزدن و كافر اولانلردن فديه قبول اولونماز ؛ ماواكز آتشدر . او ، سزه داهالايقدر ؛ آتش كوتو مرجعدر ! » ديرلر .

الَّذِينَ آمَنُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَن تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثُِرَتْ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾

أرباب ايمان ايچون ، قلبلرينك ذكر الهى يه و قرآن مينه خشوع يعنى انقياد تام و اولجه كنديلرينه كتاب كلوب أجللرينك تاخري ايله قلبلرى قاتيلاشانلره و برچوغي حدوددين خارجه چيقانلره بگنر مه مك زمانى كلمه ديمى ؟

۱۳ اَعْلَمُوا اَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۱۳﴾

بیلگنر، که الله ارضی اولدو کدن یعنی قورودوقدن سوکرا احیا ایدر . تعقل ایتمه کنر
ایچون آیتلر منری سزه بیلدیردک .

۱۸ اِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَأَوْضُوا اللَّهَ فِيمَا بَيْنَهُمَا غُفْلَةً وَهُنَّ خَيْرٌ مِّنْ

رجال ونسادن تصدق ایدر نلرک و الله قرص حسنده بولونانلرک اجرلری تضعیف
اولونور . بونلر ایچون اجر کریم واردر .

۱۹ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصِّدِّقُونَ وَالشَّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿۱۹﴾

الله و رسولنه ایمان ایدر نلر ، رب لری تعالی و تقدس عندنده صدیق و شهدا
منزله سنددرلر . اولنلر ایچون صدیق و شهیدلر اجر و نوری واردر . کافر اولوب
آیتلر منری تکذیب ایدر نلرده اصحاب جهنمدلر .

۲۰ اَعْلَمُوا اَنَّ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَمَّا تَوَارَثْتُمُوْا مِمَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُوْنَ فَاُولٰٓئِكَ حَالُ الدُّنْيَا كَمَا كُنْتُمْ تُخْفِيْنَ
عَنِ الْكَافِرِيْنَ فَاَنْبَاؤُهُمْ تُخْفِيْنَ كُلَّ يَوْمٍ مِّنْ دُونِ الْيَوْمِ ﴿۲۰﴾

بیلگنر، که حیات دنیا ، اویونچاق و بیهوده مشغولیت و سوسدن و آرا کزده
تفاخردن و اموال و اولادک تکاثرندن عبارتدر . حیات دنیا ، او یاغموره بگنر ، که
اونکله حاصل اولان اوقی اگنجیلر بکنیرلر ؛ لکن چوق کچمه دن قورور ، صاراریر ،
سوکراده اوقانیر محو اولور . آخرتده دخی دنیایی تفضیل ایدر نلر ایچون عذاب شدید ،
آخرتی اختیار ایدر نلر ایچونده من طرف الله مغفرت و رضا واردر . حیات دنیا ، متاع
غیروردن یعنی انسانی آلدادیچی شیدن باشقا بر شی ده گلدر .

۲۱ سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ
فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿۲۱﴾

ربکونک مغفرتنه و عرضی گونک و یرک عرضنه مساوی اولوب الله و رسولنه ایمان
ایدنلر ایچون حاضرلارنان جنته مسابقه ایدکنر . بو ، حق جل و علانک فضل و کرمیدر ؛
دیلهدیگنه و یریر . حق جل و علا فضل عظیم صاحبیدر .

۲۲ مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿۲۲﴾

سزه ، آفاق و انفسی بر مصیبت اصابت ایتمز ، که بز اوئی خلق ایتمزدن اول ، لوح
محفوظده یازیلی اولماسین . بو ، الله ایچون قولایدر .

۲۳ لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿۲۳﴾

حق جل و علا سزه بونلری نعم دنیادن فوت اولان شیلر ایچون محزون و احسان
ایتدیگی شیلر ایچونده مسرور اولماما کنر ایچون اخبارایتدی . الله ، متکبر و متفاخرلری
سومز .

۲۴ الَّذِينَ يَخْلَوْنَ وَیَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْخَيْرِ وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۲۴﴾

انفاقنه مأمور اولدوقلری شیلرده خست و ناسه بخلی أمر و توصیه ایدر نلری سومز .
هر کیم انفاقدن اعراض ایدر سه ، الله ، اونک انفاقندن غنی و حمده سزاواردر .

۲۵ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿۲۵﴾

بالله ! بز پیغامبرلر منری معجزات ظاهره ایله گوندهردک و ناس ، عدل ایله قائم اولوق
ایچون ، او پیغامبرلرله برابر کتاب و میزانده یوللادق . و کندینده عذاب شدید و ناس ایچون

منفعتل اولان ده میری ده استعمال ایتلهری ، اللهک ده کنیدنه و پیغامبرلرینه غائبانه نصرت ایده نلری بیلمه سی ایچون انزال ایتدک . حق جل و علا قوی عزیزدر .

وَلَقَدْ ارسلنا نوحًا وابراهيم وجعلنا في ذريتهما النبوة والكتاب فمنهم مهتد وكثير منهم فاسقون ﴿٢٦﴾

بالله ! نوح و ابراهیمی گونده ردک . نبوتله کتابی ذریتلرنده تقریر ایتدک . ذریتلرندن برقمسی هدایتله نائل ، برچوغی ده فسق و فجوره مائل اولدیلر .

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابَنِيَّةً ابْنَدَعُوهُمَا مَا كُتِبَ لَهُمَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا دَعَوْهُمَا حَقَّ رِعَايَتِهِمَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

سوگرا ، اولنری تعقیباً دیگر پیغامبرلرمزی گونده ردک . متعاقباده عیسی بن مریمی یوللادق و اوکا انجیلی ویردک ؛ اوکا تابع اولانلرک قلبلرینه رأفت و رحمت و کندی نفسلری ایچون اختیار ایتدیکلری رهبانیتی القا ایتدک . بزه ، رهبانیتی اولنر ایچون امرایتمه دک ؛ لکن اولنر ، رضای الهی بی تحصیل ایچون اختیار ایتدیلر . ایتدیلر اما ، اوکا حقیله رعایت ایتدیلر . اولنردن ایمان صحیح ایله ایمان ایده نلره أجرلری ویردک . اولنلرک برچوغی ده فاسقدرلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيُعْظِمْ لَكُمْ ثَوَابُكُمْ عَقُودَ رَجِيمٍ ﴿٢٨﴾

ای گچن پیغامبرلره ایمان ایده نلر ! اللهدن قورقکیز و رسولی محمدده ایمان ایدکیز . ایدهرسه گیز ، حق جل و علا رحمتی سزه ایکی قات ویرر و سزه آیدیلنلغنده یورویه جگگیز نور احسان و گناهلرکزی مغفرت ایدهر . الله ، غفور رحیمدر .

لَيْسَ لَكُمْ اَهْلُ الْكِتَابِ لَا يُقَدِّرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاِنَّ الْفَضْلَ لَيَبْدِلُهُ اللَّهُ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

الله ، بونلری سزه ویرر ، که اهل کتابدن قبول اسلام ایتمینلر ، محمد ایمان ایتمه دجه تعداد اولونان فضل الهیدن برشی کسبنه مقتدر اولمادیقلری و فضل و احسانک منحصر آید الهیده اولوب دیله دیگنه ویردیگنی بیلسینلر ! حق جل و علا فضل عظیم صاحبیدر .

سورة مجادلة

مدینه ده نازل اولمشدر - یگر می ایکی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الْبَغَاةِ ذِي قُرْبَىٰ وَتَسْتَكْبِرُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

ای محمد ! حق جل و علا ، زوجی حقنده سنکله مجادله و الله شکایت ایدهن قادینک سوزنی و ینسکرده جریان ایدهن محاوره بی ایشیتدی ؛ چونکه الله ، سمیع بصیردر .

الَّذِينَ يُبَايِعُونَ مِنْكُمْ فِي حَقِّ الْمَالِ لَمْ يَسْعَوْا بِأَيْمَانِهِمْ لَكُمْ وَلَا يَكُونُوا لَكُمْ أَعْيُنٌ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ وَلَا تَنْصَرُوا فِي الْحَنُوفِ عَلَيْكُمْ عَلَيْهِمْ هُمْ يَسْعَوْنَ لِلْإِثْمِ لِئَیْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْيُنًا وَمَنْ يَصْعَقْ فَإِنَّهُ شَارِكٌ فِي مَا يَكُونُ لَكُمْ أَعْيُنًا وَمَنْ يَفْعَلْ فَإِنَّهُ سِوَاكُمْ بِمَا هُمْ بَايِعُكُمْ وَمَا هُمْ بِبَايِعِيكُمْ فَاحْشَرُوا أَعْيُنَكُمْ لَهُ لَعَلَّكُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢﴾

زوجه لرندن ظهار ایده نلرک زوجه لری حقیقتده اولنلرک والده لری ده کلدلر . والده لری آنحاق کندیلرینی طوغورانلر و شرعک اولنره الحاق ایتدیگی قادینلردر . اولنر ، ظهار ایله رضای الهی به مخالف و یالان اولان سوزلری سویلرلر . الله ، غفور رحیمدر .

وَالَّذِينَ يُطَاغَرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَخَرُّوا عَنْ رِقَابِهِمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَمَاسَا ذَٰلِكُمْ نَوْعُ عَذَابٍ يَلْقَاوْنَ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾

زوجه لرندن ظاهر ایدوب بالاخره سوزلری تلافی ایتک ایسته یئر، زوجه لری ایله تماسدن اول بر قول آزاد ایتهدرلر. بو حکم، منکراتدن امتناع ایته کز ایچون سزه موعظه در. الله، یاپدیقلر کزک ظاهر و باطنی بیلیر.

فَنَزَجْنَاهُ فِصْيَاهُ أَشَدَّ مِنْ أَشَدِّ مَا كَانَ فَمِنْ قَبْلِهِ نَسِيطُ طَعَامٍ سَبْتِينَ مِنْكُمْ بِذَٰلِكَ لِنُثَبِّتُ أَبَالَهُ وَرَسُولَهُ وَنِلْكَ خَدُودَهُ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾

قول آزادینه مقتدر اولمایانلر، بربریه تماسدن اول ایکی آی متابعا اوروج طوماتلیدرلر. بوکا مقتدر اولمایانلر، آلتش مسکینی اطعام ایتهدرلر. بو بیان، الله و رسولنه ایمان و احکام شرعییه اتباع ایته کز ایچوندر. تعدیسی جائز اولمایان حدود الهیه بودر. کافرلر ایچونده عذاب الیم واردر.

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّوْا اللَّهَ وَرَسُولَهُ كِتَابًا مِّنْ قَبْلِهِمْ وَكَذَٰلِكَ آيَاتُ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥﴾

ایم ماضیه کافرلری حقدنه نه یاپدیغمزی بیان ایچون، آیات واضح ایزال ایتدیگمز حالده، الله ایله رسولنه عداوت و مخالفت ایدنلر ایم سابقه کافرلرینک خوار و رسوالنی کی خوار و رسوا ایدلیدلر. کافرلر ایچون عذاب مهین واردر.

يَوْمَ يُعْطِيهِمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنْفِثُهُمْ فِي سَحَابٍ مِّمَّا عَمِلُوا خَسِيسَةً وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

او عذاب مهین، اللهک اونلری جمعا بعث ایتدیگی و یاپدیقلری اونلره بیلدیردیگی کوندر. او کون، کندیلری اونوتمش اولدوقلری حالده، حق جل و علا یاپدیقلری تماماً صایوب دوکر. الله، هر شیئه شاهددر؛ هیچ بر شی اوکا خفی اولماز.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَفْضَحُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَىٰ ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ بِهِنَّ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آذَنٍ مِنْ ذَٰلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ إِنْ مَا كَانُوا أَوْ تَرْتَبُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾

بیلزمیسک، که الله کوکلرده و یرلرده کیلرک کافه سنی بیلیر. اوچ کیشی کیزلی مشاورده بولونماز، که دردونجی کندی اولماسین. و بش آدم کیزلی مشاورده بولونماز، که کندی آلتجیسی اولماسین. داها آز، داها چوق اولانلرله ده، هر نره ده اولورلر سا اولسونلر، برابردر. صوگرا، قیامت کونی یاپدیقلری کندیلرینه خبر ویریر. الله، هر شیئی بیلیر.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَىٰ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْأَلَمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَغْصِبِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاؤُكَ خَبْرُكَ بِمَا لَمْ يَحْجِثْكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ خُبْرُهُمْ جَهَنَّمُ نَصَلُّونَهَا فَيَنْشُرُ الْمَصِيرَ ﴿٨﴾

یا محمد! کیزلی مشاورده دن نهی اولوندوقلری حالده یته یابانلری و وبالی و عداوت مؤمنینی و معصیت رسولی موجب شیلری کیزلی قونوشانلری کورمه دکمی؟ اونلر، سکا کلیرلرسه، اللهک سکا ایتهدیگی تحیه ایله تحیه ایدرلر یعنی «السام علیک!» دیرلر و کندی کندیلرینه: «محمد، پیغامبر اولسایدی، الله بوسلامزدن طولای بزی تعذیب ایدردی یا!» دیرلر. اونلرک تعذیبی ایچون جهنم کافدر؛ اورایه گیره لرلر. جهنم، اونلرک صوگ و اراجقلری کوتو یردر.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَنَاجُوا بِالْأَلَمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَغْصِبِ الرَّسُولِ وَتَنَاجُوا بِالْبِرِّ وَالْتَقْوَىٰ وَانْفُوا إِلَٰهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُخْشَرُونَ ﴿٩﴾

ای مؤمنلر! سز، آرا کزده کیزلی مشاوره ایدرسه کز، منافقلر کی وبال و عداوت

و معصیت رسولی موجب شیلری قونوشمايکیز ، بر وقوی حقده کوروشکیز . حضورنده
حشر اولونا جعکیز آللهدن اتقا ایدکیز .

۱۰ إِنَّمَا الْخِزْيَانُ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَرِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿۱۰﴾

موجب وبال و عداوت اولان کیزی مشاوره ، مؤمنلرک محزون اولمالری ایچون ،
شیطانک القاسیدر . حال بوکه آللهک اذن و مشیت اوملادیقجا ، شیطان مؤمنلره أصلا
ضرر ویرمز . مؤمنلر ، حق جل و علایه متوکل اولسونلر .

۱۱ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا لَكُمُ اللَّهَ لَكُمْ وَادَّاعُوا تَسْلُوتًا قَاتِلُوا
يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۱۱﴾

ای مؤمنلر ! سز مجلسلرده « یرویرکیز ! » دینلیدیگی وقت یرویرکیز ، که الله سزه
وسعت ویرسین . « قالفکیز ! » دینلیدیگی زمان ، قالفکیز . سزدن ایمان ایدهلری و عالم
اولانلری الله درجات عالییه ترفیع ایدر . حق جل و علا یاپدیقلرکیزک ظاهر و باطنی بیلیر .

۱۲ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدْ مَوَّابِينَ يَدَيَّ نَحْوِكُمْ صَدَقَ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَطْلَعْتُمْ
فَكَرْتُمْ تَحْدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۲﴾

ای مؤمنلر ! رسول ایله کیزی قونوشمق ایسترسهکیز ، أولا صدقه ویرکیز . بوسدقه
سزک ایچون داهاخیرلیدر . نفسلرکیزی تطهیر ایدر . تصدق ایدهلرک برشی بولاماز ساکیز ،
الله غفور رحیمدر .

۱۳ أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَحْوِكُمْ صَدَقَتْ فَادُّوا تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقْبِمُوا الصَّلَاةَ
وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿۱۳﴾

سز ، رسول ایله کیزی مشاوره ایتمزدن اول صدقه ویرمکدن فقیر دوشهریز دییه
قورقدکیزی ؟ ویردیگیز وقت ، حق جل و علا توبهکیزی قبول ایدر . سزده نماز قیلکیز ،

زکات ویرکیز ؛ حق جل و علایه و رسولنه اطاعت ایدکیز : چونکه بونلر ، ضایع
اولانلرک تلافیسی کییدر . الله ، یاپدیقلرکیزی بیلیر .

۱۴ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِّبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿۱۴﴾

آللهک غضبه دوچار اولان کیمسهلری دوست اتخاد ایدهلری کورمه دکمی ؟ بونلر ،
نه سزدن ، نه اونلردندر . بیلهرک یالان یره یمین ایدهلر .

۱۵ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۱۵﴾

الله عظیم الشان ، اونلره عذاب شدید حاضرلادی . اونلرک یاپدیقلری کوتو اولدی .

۱۶ اخذُوا بِإِيمَانِهِمْ جَنَّةً قَصْدًا وَاعْتَمَدُوا سَبِيلَ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿۱۶﴾

اونلر ، یالان یره یمینلری کندیلرینه سپر اتخاد ایتدیلر و ناسی طوغرو بولدن
آزیردیلر . اونلر ایچون عذاب مهین واردر .

۱۷ كُنْتُمْ عَنْهُمْ مُوَالَةً وَأُولَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۱۷﴾

اونلرک اموال و اولادی آللهک عذابندن أصلا برشی منع ایتمز . اونلر ، أصحاب
جحیم و اوراده عخلددرلر .

۱۸ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمْعًا يَخْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَخْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿۱۸﴾

آللهک اونلری جمیعاً بعث ایتدیگی کون ، اونلر ایچون عذاب مهین واردر . اونلر ،
سزه قارشى ناصیل یمین اییدیورلرسا ، اوگون آلله قارشى ده اویله یمین ایدهلر و یالان
یره ایتدیقلری یمینک تأثیری اولاجغنی ظن ایدهلر . اونلر ، یالانچیلقدله ایلهری گیده نلردر .

۱۹ اِسْتَحْذَرُوا الشَّيْطَانَ فَانْصِبْهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ اُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿١٩﴾

شیطان ، اونلره مستولی اولدی . حق جلّ و علانک ذکرینی اونوتدیردی . اونلر ، شیطانک اتباعیدرلر . شیطانک اتباعی محقق خاسردرلر .

۲۰ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَادُّوْنَ اللَّهَ وَرَسُوْلَهُ اُولَئِكَ فِي الْاَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾

اللّٰهُ وَ رَسُوْلُهُ عداوت و مخالفت ایدهنلر ، حقّ اذلال ایتدیکی آداملر میاندهدرلر .

۲۱ كَتَبَ اللَّهُ لِيَغْلِبَ اَنَا وَرُسُلِي اِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿٢١﴾

اللّٰهُ ، عظیم الشان لوح محفوظنده : « بن و پیغامبرلرم غالب ! » دیه یازدی . اللّٰهُ ، قوی عزیزدر .

۲۲ لَا يَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَادُّوْنَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُوْلَهُ وَلَوْ كَانُوا اٰبَاءَهُمْ اَوْ اَبْنَاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَشِيْرَتَهُمْ اُولَئِكَ كَتَبَ فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْاِيْمَانَ وَ اَيَّدَهُمْ بِرُوْحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِيْنَ فِيْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوْا عَنْهُ اُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ اِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

حق جلّ و علایه و آخرت کوننه ایمان ایدهنلر ، اللّٰهُ ایله رَسُوْلُهُ عداوت و مخالفت ایدهنلری ، کندی بابالری و اوغوللری ، قارداشلری و عشیرتلی اولسالر بیله ، سومزلر . اونلر ، حق جلّ و علانک ، قلبلرنده ایمانی اثبات و من عندالله روح ایله تأیید ایتدیکی کیمسهلردر . اونلری ، ایچلرندن نهزلر آقان جنتلره مخلّد اولارق ادخال ایدهر . اللّٰهُ ، اونلردن راضی اولدی . اونلرده حق جلّ و علادن راضی اولدیله . اونلر ، حق جلّ و علانک اتباع و انصاریدرلر . حزب الّٰهی سعادت دارینه نائل اولور .

سورة شہ

مدینهده نازل اولمشدر - یگریمی دورت آیتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سَبِّحْ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ هُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿١﴾

کوکلرده و یرلرده کیلرک کافهسی ، اللّٰهی تسبیح ایدهرلر . او ، عزیز حکیمدر .

هُوَ الَّذِیْ اَخْرَجَ الَّذِیْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْکِتٰبِ مِنْ دِیَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَّخْرِجُوْا وَلَوْ اَنَّكُمْ مَا تَعْتَمِدُوْنَ خُسْرًا مِنْهُمُ فَاتَّخَذَهُمُ اللَّهُ مِنْ حِثِّ لَمْ يَحْتَسِبُوْا وَقَدْ فِیْ قُلُوْبِهِمُ الرُّغْبُ يُخْرَجُوْنَ بِوُتُوْمٍ یَّأْتِيْهِمْ وَاَیْدِی الْمُوْمِنِیْنَ فَاعْبِرُوْا بِاُولٰٓئِی الْاَبْصَارِ ﴿٢﴾

أهل کتابدن کافر اولانلری ، ایلک دفعه یرلردن اخراج ایدهن او ذات أجل و اعلادر . ائی مسلملر ! سز ، اونلرک یرلردن چیقاریلا جقلرینی ظن ایتزدگز ؛ اونلرده قلعه لرینک ، کندیلرینی اللّٰهک عذابندن محافظه ایدم جگنی ظن ایدهرلردی . حق جلّ و علا ، اونلره عذابی تخمین ایتهدیکلری طرفدن کوندهردی و قلبلرینه قورقو القا ایتدی . اونلر ، اولرینی کندی آلرله ییقیدیلر و مؤمنلر طرفندن یغماسنه سبب اولدیله . فاعتبروا یا اولی الابصار !

وَلَوْ لَا اَنَّ كَتَبَ اللَّهُ عَلَیْهِمْ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِی الدُّنْيَا وَ لَمْ یَفِ الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

اللّٰهُ عظیم الشان ، اونلره جلاء وطنی تقدیر ایتهمش اولسایدی ، اونلری دنیاده تعذیب ایدهردی . اونلر ایچون آخرتده عذاب نار واردر .

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾

بو، الله عظیم الشان ایله رسولنه عداوت و مخالفت ایتمه لری سببیلهدر . حق جلّ و علایه عداوت و مخالفت ایده نلر ایچون اللهک عذابی شدیددر .

أَمَّا قُضِعَتْ مِنْ لَبَنَةٍ أَنْتُمْ مَعَهَا فَأَتَمَّتْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ قِيَادُ اللَّهِ وَخَرَجُوا مِنَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

ای مؤمنلر ! اونلره عائد خرما آغاچلری کسمه کز ، یاخود علی حاله بیراقا کز ، اللهک اذنبیلهدر . حق جلّ و علا ، فاسقلری اذلال ایچون سزه بو مآذونیتی ویردی .

وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

اللهک ، اونلرک اموالندن رسولنه ، ویردیگی فیثی (۱) تحصیل ایچون آت و دوهو یورمادگز ؛ لکن حق جلّ و علا پیغامبرلری دیله دیگنه تسلیط ایدهر . الله ، هر شیئه قادردر .

ایضاح

(۱) فی ، لسان شرعه الله عظیم الشانک کافرلردن بلا قتال آلوب کندی دیننه تابع اولانلره یعنی مؤمنلره رد و اعطاء ایله دیگی اموالدر . غنیمت فیثدن اخص ، نغله غنیمتدن اخصدر : چونکه غنیمت ، اموال کفره دن حرباً آلتان شیدر . نغله فرائض و واجباتدن فضله اولوب مندوب و مستحب تسمیه اولوناندر .

وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِلَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْقُرَى وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْبَنَاتِ كُلًّا يَكُونُ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

اللهک اهل قرادن رسولنه بخش اییدیگی فی حق جلّ و علایه ، رسولنه اقرباسنه ،

یتیملره ، مسکینلره و أبناء سبیلهدر . زنگینلرگز آراسنده تداول ایتمه مک ایچون حق جلّ و علا تخصیص و بیان بو یوردی . رسولک فیثدن سزه ویردیگی آکز و سزی اخذندن نهی اییدیگندنه صاقینگز و اللهدن اتقا ایدگز . حق جلّ و علا شدید العقابدر .

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

فیثه مستحق اولانلر ، اللهک فضل و رضاسنی طلب و حق جلّ و علا ایله رسولنه نصرت قصد ایدهرک ماللرندن ویرلرندن تبعد اولونان فقراء مهاجریندر . اونلر ، ایمانلرنده صادق اولانلردر .

وَالَّذِينَ بَوَّأُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُخَيِّدُونَ مَنْ هَارَى إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَكُلَّ مَا كَانَ يَهُمُّ خَصَاصَةً وَمِنْ ثَوْنِ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

مهاجرینک هجرتدن اول ، مدینه یی مکان اتخا ایدوب اسلامی قبول ایده نلرده فیثه مستحق اولانلردر . اونلر کندیلرینه هجرت ایده نلری سورلر و مهاجرلره ویریلن شیلره ، محتاج اولسالر بیله ، کندی احتیاجلری خاطرلرینه کلمه یوب مسرور اولورلر . و کندیلرینه مخصوص اولان شیلرده بیله مهاجرلری نفسلرینه ترجیح و تقدیم ایدهرلر . بخل نفسدن محفوظ اولانلر ، سعادت دارینه نائل اولورلر .

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾

و صوکرادن هجرت ایدوب : « ای ربمز ! بزى و بزى اول ایمان ایدهن قارداشلرمزى مغفرت و مؤمنلر حقنده قلبمزی غل و غشدن آزاده ایت . ای ربمز ! سن رؤف رحیمسک ! » دینلرده فیثه مستحقدرلر .

الَّذِينَ نَزَّلَ الَّذِينَ نَا فَسَقُوا يَقُولُونَ لِاخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَخُرُجْتُمْ مَعَكُمْ وَلَا يَنْصُرُكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥﴾

اهل کتابدن کافر اولان قارداشلیرینه : « بالله! سزه، دیار گزیدن اخراج اولونورسا گز، بزده سزگله برابر چیقارز و سزگله چیقماقدن بزى منع ایدهن هیچ بر کیمسهیه أصلا اطاعت ایتمیز و مقاتله اولونورسا گز، سزه یار دیم ایدهرز ! » دین منافقلى گورمه دکى؛ الله عظیم الشان، اونلرک یالانجی اولدوقلرینه شهادت ایدهر.

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُنْصَرُوا ﴿١٦﴾

کافرلر دیارلرندن اخراج اولونورلسا، اونلره برابر چیقمازلر. کافرلر، مقاتله اولونورلسا، اونلره یار دیم ایتمزلر. شاید یار دیم ایدهرلرسه، قاچارلر. کندیلری نصرت گورمه یوب هلاک اولورلر.

لَا تَنْتَظِرُوهُمْ فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَنْفَقُونَ ﴿١٧﴾

منافقلرک قلبنده سزک قورقوگز، الله قورقوسندن زیاده در. بو حال اونلرک هر برشیئى آکلاما مالرتدن، عظمت الهیهی بیلمه مه لرندن ناشیدر.

لَا يَمْلِكُ بَلَاءُكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي فُرَى مُحَضَّرَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدُ تَحْشُبَةٍ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٨﴾

یهودیله منافقلر مجتمعا سزگله آنجا قرای حصینه ده یاخود دیوارلر آرقاسندن مقاتله ایدهرلر. اونلرک شجاعتلری کندى آرالرنده کی مقاتله لرده در. سن، اونلری مجتمع و متفق ظن ایدهرسک، حال بوکه قلبلری متفرقدن؛ بو تفرقه اونلرک عدم تعقلندن ناشیدر.

كَشَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهُمْ وَكَذَلِكَ عَذَابُ الْيَمِينِ ﴿١٩﴾

اونلرک حالى، عن قریب کندیلرندن اول گچوب عاقبت کفرلری طادان و کندیلری ایچون عذاب الیم دخی اولان کیمسه لرک حالى گیدر.

كَشَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اغْضُضْ فَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ غَايَةَ بَاطِنِهِ تَلَا بَاطِنَهُ إِنَّ خَافُ اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

منافقلرک حالى، اغرا و اغوا خصوصنده شیطان گیدر. نیته کیم شیطان انسانه : « کفر ایت ! » دیدی، اوده کافر اولونجا : « بن، سندن برییم ! بن، رب العالمین اولان اللهدن قورقارم ! » دیدی.

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

و ایچنده مخلد اولدوقلری آتش، هرا یکسینک عاقبتی اولدی. ظالملرک جزاسی بودر.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلَنْظُرْ نَفْسًا مَادَمَتِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْفُؤَالُ اللَّهُ أَنَّ اللَّهَ خَيْرٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

ای مؤمنلر ! اللهدن اتقا ایدگز؛ هر نفس، یارین ایچون حاضر لادیغی شیئه باقسین ! اللهدن قورقگز، حق جل و علا یایدقلر گزی بیلیر.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٢٣﴾

اللهی اونودانلر کی اولمایگز، که اوده اونلره نفسلری اونوتدوردی. اونلر فاسقدرلر.

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ الْقَائِمُونَ ﴿٢٤﴾

اللهی اونودان اصحاب نار ایله حق جل و علا دن قورقان اصحاب جنت مساوی ده گلدر. نائل فوز و نجات اولانلر، اصحاب جنتدرلر.

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبُهَا
لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

بز، بو قرآنی بر طاقه انزال ایتسهك، او طاقی الله قور قوسندن متدال و یار یلش
کوروردك. بز، بومثالی ناسه تفكر ایتهلری ایچون ضرب و بیان ایدرز.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾

او الله، کندیندن باشقا معبود بالحق الله اولمایان، غائب و حاضری بیلن ذات أجل
و أعلادر. او رحمان رحیمدر.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾

او الله، کندیندن باشقا معبود بالحق الله اولمایان ذات أجل و أعلادر. اومتصرف
حقیقی، نقائصدن منزّه، نقص و آفتدن سالم، دوستلرینه عذابدن امان بخش، هر شیئه
رقیب و حافظ و حکمنده غالب، جبار و متکبردر. حق جل و علا مشرکلك اشراك
ایتدیکلری شیلردن تعالی ایتدی.

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

او، الله خالق، باری و مصوردر. أسماء حساسی واردر. گوکرده و یرلرده اولان
مخلوقاتك کافه سی کندینی تسبیح و تنزیه ایدرز؛ اوعزیز حکیمدر.

— ﴿٢٤﴾ —

سورة ممتحنة

مدینه ده نازل اولمشدر — اون اوچ آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخْذُوا عَظْوَةً وَعِدَّةً أُولَئِكَ يُلْقُونَ إِلَيْكُم بِالْمُودَةِ وَقَذَفُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ
فُخْرًا جَوْنًا لِلرَّسُولِ وَآيَاتِهِ أَنْ تَقُولُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِ وَابْنِغَاءٍ مَرْضَاتِي
تَسْرُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُودَةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١﴾

ای مؤمنلر! بنم و سزك دشمنلر مزی اولنره ایصال مودت ایدرهك دوست اتخا
ایتمه یگنر. حال بوکه اولنر، سزه نازل اولان حقی انکار ایتدیلر. ربكز اولان الله
ایمان ایتدیگنر ایچون، رسول الله و سزی وطنلر کزدن چیقاردیلر. سز، بنم یولده
جهاد و رضای السهمی طلب ایچون وطنلر کزدن چیقادیسا گنر، اولنره ایصال محبت
ایتمه یگنر. اولنره گیزی مودت ایتمه کزده نه فائده وار؟ بن سزك اخفا و اعلان ایتدیگنر
شیلیری داها زیاده بیلیم. سزدن کافرله گیزی مودت ایدرهك، طوغرو یولدن
آزدیلر.

إِنْ شَقَقْتُمْ كُوْنَكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءٌ وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَهُمْ بِالسُّوْءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ ﴿٢﴾

اولنر، سزه غلبه ایدرهك، سزه دشمن اولورلر و سزه فنالق قصیدله اللریخی
و دیلیری اوزادیلرلر و سزك ارتداد گزی تمی ایدرهك.

لَنْ تَنفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَفْصَلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَفْعَلُ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٣﴾

حمایه لری ایچون مشرکری دوست اتخا ایتدیگنر اقربا و اولادكز، قیامت کونی

اى مؤمنلر ! سزه مهاجر اولارق مؤمن قادينلر گيلرسه ، اونلرى امتحان ايدگنر .
الله ، اونلرك ايماننى سزدن داها ائى بيلير . اونلرك مؤمن اولدوقلرينه قناعت گتيرير
ايسه گنر ، اونلرى كافر اولان زوجلرينه اعاده ايتمه گنر . نه اونلر ، كافرلره حلالدر نه ده
كافرلر اونلره . و كنديلرينه ويريلن مهرلرله مثللرينى ده زوجلرى اولان كافرلره اعاده ايدگنر .
و طرفكزدن آريجه مهرلرينى كنديلرينه ويرير سه گنر ، اونلرى نكاحله آلمقده سرك
ايچون وبال يوقدر . زوجلر گنر ارتداد ايدنه نلرى آليقويمايگنر و كافرلره التحاق ايدنه نلره
ويرديگنر مهرلرى گيرى ايسه ييگنر و مشركلرده ايمان ايدوب اسلامه التحاق و هجرت
ايدنه قادينلره ويرديكلرى مهرى ايسه سينلر . حكم الهى بودر ؛ بينگنر ده بويله حكم
ايدنه . الله عظيم الشان علم حكيمدر .

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَبِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝
الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ يُؤْمِنُونَ ۝

ارتداد و كافرله التحاق ايدنه زوجلر كرك مهرلرينى كافرلر ويرمزلسه ، اونلره
قبول اسلام ايدنه زوجلرينك مهرلرينى ويره جگنر ، ياخود اونلردن اغتنام ايتديگنر
أموالى تقسيم ايدنه جگنر زمان آولا ارتداد ايدنه زوجلرينك مهرلرينى استيفا ايتمه ينلرك
حقلرينى ويرگنر . ايمان ايتديگنر اللهدن اتقا ايدگنر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَ أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ وَإِنَّا بِمَا يَسْمَعُ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِفَ وَلَا يَزْنِ وَلَا يَقْتُلْ
أَوْلَادَهُمْ وَلَا يَأْتِيَ بَيْنَهُ بَيْنَ يَدَيْهِمْ وَلَا يَجْهَرُوا بِمَا يَفْعَلُونَ وَلَا تَقْفُوا ۝
كُنَّا اللَّهُ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

اى نبى محترم ! مؤمن قادينلر ، اللهه هيچ برشى اشرارك و سرفت ، زنا ، چوجوقلرينى
قتل ، القاط ايتديكلرى چوجوقلرى زوجلرينه نسبت و اطاعت الهيهده سكا عصيان
ايتمه مك اوزره ، سكا بيعت ايچون گيلرلسه ، اونلرك بيعتلرينى قبول ايت و اونلر ايچون
اللهدن مغفرت ايسه . حق جل و علا غفور رحيمدر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَكْسُوا مِنْكُمْ أَلْبُسًا مِنَ الْكُفَرِ
مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ۝

اى مؤمنلر ! كافرلردن اصحاب قبورك ياسلرى گي ، آخرت گونندن مايوس اولارق
غضب الهى به دوچار اولان قومله دوستلق ايتمه يگنر .

— — — — —

سورة صف

مدينة نازل اولمشدر — اون دورت آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَجَّ اللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

كوكلرده و يرلرده كي موجوداتك كافهسى الله عظيم الشانى تسبيح ايدنه . او ، الله
عظيم الشان عزيز حكيمدر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا مَا لَا تَعْمَلُونَ ۝ كَرِهَ اللَّهُ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَعْمَلُونَ ۝ إِنْ اللَّهُ يُحِبُّ
الَّذِينَ يُبَايِعُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُ بَيَانُ مَرْصُورٍ ۝

اى مؤمنلر ! يا پايماي جفگنر شيلرى نيچون سويله يورسگنر ؟ يا پايماي جفگنر شيلرى سويله مه گنر ،
عندالله مستلزم بغض شديددر . الله ، كندى يولنده ببيان مرصوص كي صف صف مقاتله
ايدنه نلرى سور .

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تَعْبُدُونَ لِبِئْسَ آلِهَةٍ تَعْبُدُونَ لَا يُلْهَى الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

یا محمد ! موسانک قومنه : « ای قوم ! بکجا نیچون اذیت ایدیورسکنز ؟ حال بوکه بنم سزه من طرف الله پیغامبر اولدیغمی محقق بیلیرسکنز ! » دیدیگی وقتی ، مقاتله دن اعراض ایدهنلره ، ذکر ایت . قوم موسی ، حقدن عدول ایتدیکلری وقت ، الله عظیم الشانده اونلرک قلبلری حقدن امله ایتدی . حق جل و علا فاسقلره هدایت ایتمز .

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾

یا محمد ! عیسی بن مریمک : « ای بنی اسرائیل ! بن ، سزه اللهک ، توراتی مصدق و بندن سوگرا احمد نامنده بر پیغامبرک ورودینی مبشر اولارق ، رسولی یم . » دیدیگی وقتی ذکر ایت . محمد ، آیات واضحه ايله اونلره گلدیگی زمان : « بو آشکار سحر در ! » دیدیلر .

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افترى على الله الكذب وهو يدعى إلى الإسلام والله لا يهدي القوم الظالمين ﴿٧﴾

اسلامه دعوت اولوندینی حالده ، الله یالان افترا و اسناد ایدهنندن یعنی کلامنه سحر دینندن داها ظالم کیم واردر ؟ حق جل و علا کافرله هدایت ایتمز .

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾

اونلر ، طعنلرله نور الهی یی سوندورمک ایسته یورلر . حال بوکه کافرلر ایسته مه سهرده الله عظیم الشان نورینی اظهار ایدمر .

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَبِذَنِّ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

او الله عظیم الشان مشرکیر ایسته مه سهرده ، دین حق اديان ساره یه اعلا ایچون ، رسولنی هدی ايله گونده رهن ذات اجل و اعلا در .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى مَجَارِمِكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾

ای مؤمنلر ! سزی عذاب الیمدن قورتاران قازانجه دذلت ایدیمی ؟

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

الله و رسولنه ایمانده دوام و مالکنزله و نفسکنزله الله یولنده مجاهده یعنی ایمان ايله جهادی جمع ایدکنز . بیلیرسه کنز ، سزک ایچون خیرلی اولان بودر .

تُغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

بویله یاپارسا کنز ، حق جل و علا گناهلرکنزی مغفرت و سزی ایچندن نهرلر آقان جنتلره و جنات عدنده کی مساکن طیبه یه ادخال ایدمر . فوز عظیم ده بودر .

وَأُخْرَى تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا أَنْهَارٌ مِنَ لَبَنٍ لَذٍ لَا يَتَغَيَّرُ وَنَبِيٍّ قَرِيبٍ نَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٣﴾

بوندن باشقا ، سودیگکنز برنعت عاجله داها واردر . اوده اللهدن نصرت و فتح قریبدر . ای محمد ! مؤمنلری مواعد عاجله و آجله ايله تبشیر ایت .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لَتُؤْمِنُنَّ بِي وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

تخر انصار الله فامنت طائفه من بنی اسرائیل و کفرنت طائفه فایدنا الذين آمنوا على عهدهم فاصبحوا ظاهرين ﴿١٥﴾

أى مؤمنلر ! نبى محترم سزه : « من أنصارى الى الله ! » ديدىكى وقت ، أنصار الله اولگز ! ناصيل كه عيسى بن مريمده : « من أنصارى الى الله » ديدىكى وقت ، حواريون أنصار الله ايدىلر . بنى اسرائيلدن برطائه عيسايه ايمان و ديكر طائفهده نبوتى انكارايتدى . ايمان ايدنه نلرى دشمنلرينه قارشى نصرته تاييد ايتدك ، اونلرده غالب اولدىلر .

انصاح

أنصار الله ، اولقى توحيد الهينك انتشارنده رسول محترم صلى الله عليه وسلمه يارديم ايتكدرد .

سورة جمع

مدينهده نازل اولشدرد — اون بر ايتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْبِغْ لِيهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقَدِيرِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

گوكلرده و يرلرده كى موجوداتك كافهسى ، متصرف حقيقى ، ماسوادن مته ، حكمنده غالب و صنعى حكمته موافق اولان الله عظيم الشانه تسبيح ايدرد .

هُوَ الَّذِي يَشْفَعُ لَكُمْ فِي الْأُمْنِ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَوْ ضَلَّالِينَ

او الله عظيم الشان ، اميلره كندىلردن آياتى تلاوت و اونلرى شركدن تطهير و كندىلرينه كتاب حكمتى تعليم ايددن پيغامبرى ارسال بويوران ذات أجل و اعلادر . حال بوكه ، اونلر اولجه آشكار ضالتهده ايدىلر .

وَأَخْبَرْنَاهُمْ كَيْفَ تَوَابَهُمْ وَهُمْ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

او الله عظيم الشان ، رسولنى بواميلره يتشمه يوب مؤخرأ گلنلرده بعث بويوردى ؛ اونلر حكيمنلر .

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

بوامتياز ، اللهمك فضل و كرמידر ؛ ديله ديگنه ويرير . حق جل و علا فضل عظيم صاحيدرد .

مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا لِلْزَّوْجَةِ ثُمَّ لَمْ يَجْعَلُوا لَهَا كَاشِئًا إِلَّا كَسَلٌ خَالٍ يَخْلُجُ أَسْفَارًا يُشْرِكُ الْقَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

اجراى احكاميله مكلف اولدوقلرى توراتك احكامنى اوكره نوبده موجبنجه عمل ايتمه ينلرك حالى ، كتابلر يوكلهنن آشكرك حالى گييدر . آيات الهيه تكيذب ايددن قومك وصفى كوتودرد . حق جل و علا ظالملره هدايت ايتمز .

قُلْ إِنَّمَا الْبَيْتُ مَا دَاوُدَ وَإِسْمَاعِيلُ اللَّهُ مَوْلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ مَوْلَى الَّذِينَ كَفَرُوا صَادِقِينَ

أى محمد ! دى كه : « اى يهودىلر ! سز انسا نلردن استثناء اللهمك دوستلرى اولديغكز زعمنده بولونويورسا كز و بوز عمكزده صادق ايسه كز ، موتى تمى ايدكز ! »

وَلَا يَتَمَنَّوْنَ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ إِلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

اونلر ، اولجه ارتكاب ايتديكلرى كفر وعصيان سببيله ، موتى أصلا تمى ايتمزلر . الله ظالملى بيلير و جزالرينى ويرير .

قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ اِلَىٰ عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۸﴾

یا محمد ! « قاجدیغئز اولوم سزی بولاجقدر . صوگرا عالم الغیب والشهاده اولان ذات أجل وأعلا حضورنده حشر اولونورسئز . اوده یاپدیقلرئز سزه بیلدیریر و جزا کزی ویریر . » دی .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَوَدَّيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ بَوَائِدِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿۹﴾

ای مؤمنلر ! جمعه گونی نمازه ندا ایلدیگی یعنی اذان او قوندینی وقت ، ذکر الهییه مسارعت و آلیش ویریشی ترک ایدئز . خیر و شرک حقیقتی بیلر سه کز ، بومسارعت و ترک سزک ایچون داها خیر لیدر .

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۱۰﴾

نمازی ادادن صوگرا ایشلر کزه کیدئز و چالیشوب فضل واحسان الهی ی ایسته یکنز و نائل فلاح اولق ایچون الهی چوق ذکر ایدئز .

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الْهَوَىٰ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۱۱﴾

اونلر ، بر تجارت یا اگلنجه گوردو کزی وقت ، سنی منبرده آیاق اوستی براقوب اورایه قوشدیلر . ای محمد ! دی که : « عند الهیه اولان ثواب ، تجارتدن و اگلنجه دن خیر لیدر . رزاق حقیقی الله عظیم الشاندر . رزق کزی اوندن طلب ایدئز . »

—==—

سورة منافقون

مدینه ده نازل اولمشدر — اون بر آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ أَنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿۱﴾

ای محمد ! منافقلر سکا گلدیکلری وقت : « سنک رسول الله اولدیگه شهادت ایده رزا ! » دیدیلر . الله ، سنک رسول رب العالمین اولدیگی بیلر و منافقلرک یالانچی اولدو قلینه شهادت ایده ر .

إِشْهَدُوا أَنَا نَسْتَعِينُكَ جَنَّةً نَّصَدِّقُكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲﴾

اونلر ، یمنلرینی کندیلرینه توجه ایده جک مؤاخذهیه قارشى سپر اتخاؤو طریق حقدن منع و حق قبولدن اعراضده استمرار ایتدیلر . اونلر فنا ایش یاپدیلر .

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ مُنَوَّشُونَ كَفَرُوا فَطُغِعَ عَلَيْهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿۳﴾

بو حاللر ، اونلرک کلمه شهادتی گتیروب صوگرا کفرلرینک ظاهر اولماسندن ناشیدر . اونلرک قلبلری مهرلندی ؛ حقیقت ایمانی آکلامازلر .

وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُبْشِرُكَ بِأَجْسَامِهِمْ وَأَنْ يَقُولُوا أَسْمِعْ لِقَوْلِهِمْ كَانَتْهُمْ خُشْبُ سَنَدٍ يَحْسِبُونَ كُلَّ ضِعْفٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَسَدُ فَاخَذَهُمْ فَأَنَّهُمْ اللَّهُ أَنْ يَبُوءَ كُونَ ﴿۴﴾

یا محمد ! سن اونلری گوردیگک وقت ، ضخامت وجود و حسن هیأتلرینی بگه نیر و قونوشورلر سا ، فصاحت و حلاوت کلاملری سبیلله سوزلرینی دیکلر سگ ! حال بوکه

اونلر ، خشب مسنده كيدرلر . هر صيحه يي كندى عليهم رنده ظن ايدهرلر . اونلر دشمندرلر .
اونلردن صاقين ! قاتلهم الله ! بوقادار دلائلدن صوگرا ناصيل ايماندن اعراض ايديورلر ؟

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ تَعَالَوْا يَنْصَرِفْ إِلَيْكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوْ إِذْ هُمْهُمْ يُصَدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾

اونلره : « گلگنز ، رسول سزك ايچون استغفار ايتسين ! » دينلديكي زمان اعراض
واستكبار ايله باشلري دوندورورلر .

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنْ لِلَّهِ لَآيَهَاتُ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

أى محمد ! اونلر ايچون استغفار ايتسه كده ايتمه سه كده مساويدر . الله عظيم الشان ،
اونلره أصلا مغفرت ايتمز . حق جلّ و علا دائرة صلاحدن خارج و كفر و نفاقه منهمك
اولان فاسقلره هدايت ايله مز .

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَلَئِنْ فُتِنُوا مِنَ اللَّهِ لَفِتَنَ ﴿٧﴾

اونلر ، أنصاره : « رسولك اطرافنده بولونان مهاجرلره انفاق ايتمه يگنز ؛ كه طاغيلوب
كيتسينلر ! » دينن كيمسه لر در . گوكلرك و يرلرك خزايشي اللهك قبضه تصرفنده در ؛ لكن
منافقلر بيلمزلر .

يَقُولُونَ لَنْ يَنْجِيَنَا إِلَّا الْمَدِينَةُ لَنْ يَخْرُجَ الْأَعْرَابُ مِنْهَا إِلَّا ذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

اونلر ، « بالله ! غزادن مدينه يه دونر سهك ، عزيز اولانلر ذليل اولانلري اورادن
چيقارير ! » ديرلر . عزت و غلبه الله و رسولنه و مؤمنلره عائددر ؛ لكن منافقلر بيلمزلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلَاحِظُوا أَمْوَالَكُمْ وَلَا أَوْلَادَكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾

اي مؤمنلر ! اموال و اولادگنز ، سزي ذكر اللهن آليقويماسين ! بوندن گيري
طوروب دنيا ايله اشتغال ايدهرلر ، خاسر درلر .

وَأَنْصَرُوا عَمَّا ذَرَعْتُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصْدَقْتَ رَسُولَ اللَّهِ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

« ياربي ! بنى برآز داها ياشاتساك تصديق ايدهر و صالحلردن اولوردم ! » ديه جگگنز
حال احتضارك حولندن اول ، سزه ويرديگمز رزقلردن انفاق ايدگنز .

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

بر كيمسه نك اجلي گلديكي وقت ، الله عظيم الشان اونى أصلا تأخير ايتمز . حق جلّ
و علا ياپديقلر گزي بيلير و جزاسنى ويرير .

سورة تنبئين

مدينه يه يامكهده نازل اولمشدر — اون سكر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْجُدُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

گوكلرده و يرلرده كيلرك كافه سي الله عظيم الشانه تسبيح ايدهر . ملك اونگدر ، خدا و كا
مخصوصدر ؛ او هر شيه قادر در .

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ كَافَّةً وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

سزي خلق ايدهن ذات اجلّ و اعلا و در . بر قسمگنز كفري ، بر قسمگنز ايماني اختيار
ايدگنز . الله عظيم الشان ياپديقلر گزي گورور و عمللر گزهره گوره معامله ايدهر .

۳ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿۳﴾

حق جل و علا گو کړی و یرلری حکمت بالغه سته موافق اولارق خلق و سزی حسن صورتله تصویر ایتدی . اَک صو ک واریلا حق یر حضور الهی سیدر .

۴ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُغْلِبُونَ وَاللَّهُ عَلَيْكُمْ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۴﴾

گو کړده و یرلرده کیلری و اخفا و اظهار ایتدی گنر شیلری بیلیر . حق جل و علا خفایای قلوبه مطلعدر ؛ اوکا برشی خفی ده گلدر .

۵ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذُوقُوا كَلَّامَ الَّذِي كُنْتُمْ تَعَذِّبُونَ ﴿۵﴾

ای کافر لر ! سزدن کفری ارتکاب ایدن و کفر لرینک عذابی طادانلرک خبرلری سزه واصل اولمادی می ؟ آخرتدهده اونلرایچون عذاب الیم واردر .

۶ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ مِثْلُنَا فَكُفُّوا أَعْيُنَكُمْ عَنْ أَنْ تَنظُرُوا فِي آيَاتِنَا فَاسْتَعْفَى اللَّهُ وَاللَّهُ عَنِ حِمْدِهِ ﴿۶﴾

بودنیوی و اخروی عذاب ، معجزات ایله گلن پیغامبرلری : « بزی ، بشرمی هدایت ایدن ؟ » دییه انکار و قبول حقدن اعراض ایتهلری سببیلدر . الله اونلرک طاعتلرندن استغنا و کندیلرینی هلاک ایتدی ؛ چونکه هرشیدن مستغنی و حمده مستحقدر .

۷ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُغْفَرَ آلَافُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿۷﴾

کافر اولانلر ، أصلا بعث اولونمایا حق لری زعمنده بولوندیلر . ای محمد ! دی که : « اومت ! ربمه قسم ایدرم ، که محقق بعث اولونورسگنر و یایدیقلرگنر سزه بیلدیریلیر . بو ، الله ایچون قولایدر ! »

۸ قَامُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أُنْزِلَ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿۸﴾

حال بویله اولونجا ، الله ، رسولنه و کوندردیگنر نوره یعنی قرآنه ایمان ایدگنر . حق جل و علا یایدیقلرگنر دن خبرداردر .

۹ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ النَّفَافِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُغْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿۹﴾

ای محمد ! الله عظیم الشانک سزی حساب و جزا ایچون جمع ایدم جکی کونی ذکر ایت . اوگون ، مؤمنلرک کافر لری آلداتیقلری کوندنر . هرکیم الله ایمان ایدنر و أعمال صالحهده بولونورسا ، حق جل و علا اونلک مساویسنی ستر و اونی ایچنده نهرلر آقان جنتلره مخلد و مؤبد اولارق ادخال ایدنر . فوز عظیم بودر .

۱۰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿۱۰﴾

کافر اولوب آیتلرمزی تکذیب ایدنلرده مخلد اولارق اصحاب جحیمدرلر . اوراسی فنا یردر .

۱۱ مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۱۱﴾

اللهک تقدیر و اراده سی اولمادی قجا ، هیچ بر کیمسهیه بر مصیبت اصابت ایتنر . هرکیم که حق جل و علایه ایمان ایدنر ، الله عظیم الشان اونلک قلبنه صبر و ثبات و یریر . الله هرشی بیلیر .

۱۲ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿۱۲﴾

الله و رسولنه اطاعت ایدگنر . اطاعتدن اعراض ایدنر سه گنر ، رسول ایچون بر ضرر یوقدر ؛ چونکه رسولک وظیفه سی تبلیغ حقیقتدن عبارتدر ؛ اونی ده یایدی .

۱۳ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

الله عظیم الشان کننیدن باشقا معبود بالحق الله اولمیان الله واحددر . ای مؤمنلر !
الله متوکل اولکنز !

۱۴ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّ زُرَّاجِكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ عُدُوَّكُمْ فَأَحْذَرُوا هَمَّهُمْ إِنْ تَوَفَّوْا وَتَضَحَّوْا وَتَقَفُّوا فَأَنَّى اللَّهُ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

ای مؤمنلر ! أزواج و اولادکنن سزه دشمن اولانلر وارددر . اولردن حذر ایدکنز .
اولنلر عفو و توبیخنن اعراض و معذرتلری قبول ایدهرسه کنز الله ده سزه اولوده معامله
ایدهر ؟ چونکه غفور رحیمدر .

۱۵ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ أَعْيُنٍ عَظِيمَةٍ ﴿١٥﴾

أموالکنز ، اولادکنز سزه بلادر ؛ عندالهیده ایسه اجر عظیم وارددر .

۱۶ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفُسَكُمْ أَفَرَأَيْتُمْ نَفْسَكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاحِشُونَ ﴿١٦﴾

مقتدر اولدیکنز قدار اللهدن آقا ایدکنز ؛ مواعظنی دیکله یکنز . آمرلرینه اطاعت
و سزه احسان ایتدیگی شیلردن وجوه خیر و بره اتفاق ایدکنز . سزک ایچون خیرلی اولان
شیلری یاپکنز . بخل نفسدن وقایه اولونانلر فلاح بولورلر .

۱۷ إِنْ تَرْضَوْا اللَّهَ فَرْضًا حَسَنًا يَضَاعِفْ لَكُمْ وَلِيَعْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

الله قرض حسنده بولونور ساکنز ، اجرینی مضاعفه و یریر و سزی مغفرت ایدهر . حق جل
وعلا چوق و یریر و عقوبته استعجال ایتز .

۱۸ غَايَةُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْغَبْرِ الْحَكِيمِ ﴿١٨﴾

حالم الغیب و الشهادهدر . هیچ برشی اوکا خفی اولماز . عزیز حکیمدر .

سوره طه

مدینهده نازل اولمشدر — اون ایکی آیتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ مِنْ أَمَّا الْيَدِ الْأَيْمَنِ وَاقْبُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَحْزَنْ جَوْهَرٌ مِنْ نَبِيِّنَّ
وَلَا يَحْزَنْ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِكَ حُشَّةٌ مُبِينَةٌ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَذَرِي لَعَلَّ
اللَّهُ يَخْبُرُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

ای نبی محترم ! زوجهلر کنزی تطلیق ایتک ایسترسه کنز ، جماع وقوع بولمیان طهر
زمانلرنده تطلیق و عدتلیری حساب و ضبط ایدکنز . ربکنزدن قورقکنز . عدتلیری منقضى
اولونجایا قدار اولنری مسکنلردن چیقارما یکنز ، اولرده چیقما سینلر ؛ مگرکه آشکار بر
فحش ارتکاب ایتسینلر . حدود الهیه بودر . هرکیم حدود الهیه بی تجاوز ایدهرسه
نفسنه ظلم ایدهر . ای متجاوز ! نه بیلیرسک ، که بلکه الله عظیم الشان بوطلاقدن سوکرا
طرفین حقنده خیرلی اولاجق برحال احداث ایدهر .

۲ فَإِذَا بَلَغْتَ الْأَمْلَ فَمَا مَسْكُوهٌ مِنْ بَعْرٍ وَأَفَارُوهٌ مِنْ بَعْرٍ وَأَشْهَدُ وَأَدْرِي عَذْلٌ مِنْكُمْ وَأَقْبُوا الشَّهَادَةَ
لِلَّهِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ مِنْ نَبِيِّ اللَّهِ يَجْعَلُ لَهُ كَنْزًا ﴿٢﴾

انقضاء عدتلیری تقرب ایدنجیه ، یا رجوع ایدهرک حسن معاشرتله اولنری طوتکنز
یاخود حقلری و یرهرک مفارقت ایدکنز . هراییکی صورتهده سزدن عادل اولانلری اشهاد
ایله یکنز و شاهدلرده شهادتلیری الله ایچون آدا ایتسینلر . بواشهاد و آداء حق جل و علانک
الله و آخرت گونه ایمان ایدهرلره موعظه سیدر . الله عظیم الشان کننیدن آقا ایدهرنه
برطریق خلاص خلق ایدهر .

وَيُزِدْهُ مِنْ جَدِّهِ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٥٠﴾

وَ اونی اومادینی یردن ارزاق ایدمر . حق جلّ و علا ، کسینه توکل ایدمن ایچون
کافیدر . الله عظیم الشان ، آمرینی انفاذ ایدمر . حق جلّ و علا هرشی ایچون بروقت
تعیین بووردی .

وَأَبِي يُسْرَ مِنْ الْحِصْنِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرَبْتُمْ فَعِدَّتُنَّ ثَلَاثُ أَشْهُرٍ وَالْحَبْءُ لَكُمْ يَحْضُرُ وَأُولَئِكَ الْأَخْبَارُ لَعَلَّهُمْ يَأْتُونَ
كَانَ يُضَيِّقُ حَمَلَهُمْ وَمِنْ بَقِيَ اللَّهُ يَجْعَلُ لَهُ مِنْ أَمْرِ يُسْرًا ﴿٥٥﴾

حيضدن كسيلن زوجه لرگزك عدتتند شهبه ايدمرسه گز ، اونلرك عدتي اوج آيدر .
هنوزحيض كورمه ينلرك عدتلى ده بويله در . كبه قادينلرك عدتي ايسه وضع حمل ايدنجه به
قاداردر . اللهدن قورقوب حقوقنه رعايت ايدملر ايجون حق جلّ و علا قولايلىق ويرير .

وَاللّٰمُ اِنَّهُ اَنَّكَ الْبِكْرُ وَمَنْ مِثْلُكَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظَمُ لَهُ الْاَجْرُ ﴿٥﴾

بِأَحْكَامِ أَمْرِ السَّهْدِ ، سِوَهُ انْزَالِ اِيتْدَى . حَقِّ جَلِّ وَعَلَا كَنْدِيْنْدَنْ اِتْقَا اِيْدَه نَلَرُكْ
مَسَاوِيْسِي سِتَرْ وَ اَجْرَلَرِيْنِي تَضْعِيْفِ اِيْدَه .

اَسْكُوهُمْ مِنْ حَيْثُ سَكَنَ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تَضَارُّوهُمْ لَنْ يُغْنِيَا عَنْكُمْ وَاللَّهُ فَاعِلٌ
بِضَعْفٍ مُجْتَمِعٍ ۝۱۰۰

تطليق ايتديگنر، زوجه لرگزي وسعگزه گوره، ساکن اولديگنر يرلرده اسکان ايدگنر. مسکنلريني تضيق ايله اولنري اضرار ايتميجنر. گبه ايسلر وضع حمل ايدنجيه قادار نفقه لريني ويرگنر. چوجو قلرگزي اُمزير يرلرسه اُجر تلريني ده اعطا ايدگنر. ارضاع و اُجرت خصوصنده مستحسن صورته مشاوره ايدهرک قرار ويرگنر. اويوشاماز ساگن ديگر برقادين ارضاع ايدهر.

لِيُفْنِقُوا وَسَعَةً مِنْ عَذَابِهِ وَمَنْ فَلَدَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يَكْفِلُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مِمَّا سَجَّلَ اللَّهُ
بَعْدَ غَيْرِهَا ۝

مُوسر و مُعسر اولانلر ، حاللرینه گوره انفاق ایتسینلر . اللّٰه عظیم الشّان کیمسه یی
 ویردیکنک فوقنده برشیله مکلف ایتمز . حق جلّ و علا طارلقدن صوگرا بولوق احسان ایدر .

وَكَايَ مِنْ قُرْبَةٍ عَنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِنَا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ غَالِبٌ عَلَى الْأَعْدَاءِ ۝

بر چوق قريه أهاليسی ، ربلرینک و پیغامبرلرینک أمرلرندن اعراض ایتدیلر .
اونلری شدتله محاسسه و عذاب عظم ایله تعذیب ایتدک .

فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٥٠﴾

اونلر ، کفر وعصیانلرینک جزاسنی طائیدلر ؛ عاقبت أمرلری خسران اولدی .

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿٥٠﴾

اللّٰهُ عَظِيمُ الشَّانِ، اَوْنَلِر اِيْچُون عَذَابْ شَدِيْدْ حَاضِر لَادِي. اَيُّ اَللّٰهِ اِيْمَانْ اِيْدَمَنْ اُرْبَابْ
عَقُول ! حَقِّ جَلَّ وَعَلَادَنْ اَتَقَا اِيْدَكْز . اَللّٰهُ ، سَزَمْ تَلَاوَتْ قُرْآنَهْ مَوَاضِبْ اَوْلَانْ ذَاتِيْ
بِيْغَامِبِرْ كُوْنْدَهْ رَدِيْ .

مَسْئُولًا لَيْتَلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ

تَوَيْمَلْ صَالِحًا يَدْخُلْهُ جَنَّاتُ نَجْرِ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿٥٠﴾

او پیغامبر ، که ایمان ایدوب أعمال صالحه ده بولونانلری ظلماتدن نوره یعنی ضلالتدن هدایه چیقارمق ایچون محتاج اولدیغکنز أحکامی مبین آیات السہیہ یی سزه او قور. اللہہ ایمان ایدوب أعمال صالحه ده بولونانلری ، حق جلّ و علا ایچندن نہرلر آقان جنتلره مخلص و مؤبد اولارق ونه گوزل رزقلر ویرہرک ادخال ایدہر .

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١﴾

الله عظیم الشان ، یدى قات گوك ویدی قات یرلری خلق ایدمن وهرشیته قادر اولدیغنی بیلمه کز ایچون ، اواصر و احکامی کوکلر و یرلر آراسنده جاری اولان ذات اوجل و اعلادر . اونک علمی هرشیته احاطه ایتدی .

— — — — —

سورة تحریم

مدینه ده نازل اولمشدر — اون ایکی آیتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ زَوْجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾

ای نبی محترم ! زوجه لر کک رضاسنی طلب ایدره ک اللهک سکا حلال ایتدیگی شیئی نیچون نفسک حرام ایدیورسک ؟ حال بوکه ، الله عظیم الشان ، سنک ایچون غفور رحیمدر .

قَدْ فَضَّلَ اللَّهُ لَكُمْ نِكَاحَ إِمَائِكُمْ وَاللَّهُ مُوَلِّكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

حق جل و علا ، سزه یمینلر کز ک کفارتله تحلیلی مشروع ایتدی . الله عظیم الشان ، سزک متولی امور کز و علیم حکیمدر .

وَإِذَا سَأَلَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ زَوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَا تَنْتَابَ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَا مَاهٍ قَالَتْ مِنْ أَنْبَاكَ هَذَا قَالَ نَبَا فِي الْعَلِيمِ الْحَكِيمِ ﴿٣﴾

وقتا که نبی محترم ، ازواجندن حفصه بنت عمره برسر تودیع ایتدی ، حفصه بو سرى عایشه یه اخبار ایتدیگی و الله ده اخبار ایلهدیگی رسول بیلدیردیگی زمان ، رسول حفصه یه خبر ویردیگی شیئک برقسمندن طولای عتاب ایدوب دیگر قسمی سوله مکدن اعراض ایتدی . رسول عتاب ایدنبجه حفصه : « سرکی افشا ایلهدیگی سکا کیم سوله دی ؟ » دیدی . رسول ده : « علیم و خیر سوله دی » دیدی .

إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَذَهَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَوَّاهَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾

ای عایشه و حفصه ! الله توبه ایدمرسه کز ، توبه کزه سبب واردر . اوده قبلر کزک توبه یی موجب اولان شیلره میل ایتمه سیدر . و پیغامبرک ایسته مه دیگی شیده بربر کزه معاونت ایدمرسه کز ، الله عظیم الشان اونک ولی و ناصری ، صوگرا جبرائیل و صلحای مؤمنین و ملکدرده ظهیردرلر .

عَسَىٰ ذُنُوبُهُ أَنْ يُلَاقَكُمْ أَنْ تُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُمْ مَسْلُوكَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَآمَنَاتٍ عَابِدَاتٍ سَاجِدَاتٍ يُنَبِّاتٍ وَأَنكَارَاتٍ ﴿٥﴾

رسول محترم ، سزی تطلیق ایدمرسه ، بلکه ربی اوکا سزدن داها خیرلی مسلمه ، مؤمنه ، مصلیه ، تائبه ، عابده ، صائمه ، ثبیه و باکر زوجه لر ویریر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ كَاتِبَاتٌ لَا يَقْصِرُونَ اللَّهُ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

ای مؤمنلر ! اودونی ناس و طاش اولوب ، اللهک آمرینه عصیان ایتمین و آمر اولوندقلری شیلری تماماً ادا ایدمن شدت و غلظتله متصف ملکدرک ، مؤکل اولدینی آتشدن نفسکزی و اهلکزی وقایه ایدکز .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

اوملكلر ، مأمور اولدوقلری وجه ایله کافرلی جهنمه ادخال ایتدیکلری وقت ، اونلرده : « ای کافرلر ! بوگون اعتذار ایتمکیز ؛ عمللرکیز جزاسنی گورورسکیز ! » دیدیلر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمُ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نَوْمًا يَسْتَوُونَ يَدُوبُهُمْ وَابْتِغَاءُ مَهْمَةٍ يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورًا وَاعْزِرْنَا عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

ای مؤمنلر ! اللهه توبه نصوح ایله یعنی گناهلرکیزه پک نادم و برداها یا پامایا عازم و جازم اوله رق تویه ایدیکیز . مأمولدر ، که ربکیز ، پیغامبری و اوکا ایمان ایدهلری و نور ایمانلری کندیلرینی احاطه ایله یئلری و منافقلرک نوری سوندیکی وقت : « ای ربمز ! نورمزی اتمام ایت و بزی یارلیغا . سن ، هرشیته قادرسک ! » دینلری اذلال و رسوا ایتمه دیکی کون ، سیاتکیزی ستر و سزی ایچنده نهرلر آقان جتترلره ادخال ایدهر .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ جَاهَدُوا الْكَافِرَ وَالْمُنَافِقِينَ وَأَغْلظْ عَلَيْهِمْ وَمَا يُهُمْ جَهَنَّمُ وَنَارُ الْمَصِيدِ ﴿٩﴾

ای نبی محترم ! کافرلر و منافقلرله مجاهده ایت و اونلره شدت و خشونت کوستر ! اونلرک ماوایی جهنمدر ؛ اوکو تو مرجعدر .

صَرَبًا لَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتُ نُوحَ وَامْرَأَتُ لُوطَ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَسَّنَا مَا قُلْنَ يُغْنِيَانِي عَنْمَا اللَّهُ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاهِلِينَ ﴿١٠﴾

الله عظیم لشان ، نوحک قاریسیله لوطک قاریسنی کافرله مثل ضرب یعنی اونلرک حالت غریبه لرینی بیان ایتدی . اوایی قادین ، صالح قوللرمزدن ایکیسنک زوجه لری ایدیلر ؛

زوجلرینه خیانت ایتدیلر . زوجلری ده اونلردن عذاب اللهک پک آزی بیله منع ایتمه دیلر . اونلره : « جهنمه گیره نلرله برابر سزده داخل اولکیز ! » دینیلدی .

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

الله عظیم لشان ، فرعونک زوجه سنک « یاربی ! بنم ایچون عند الهمیکده ، جتته برأو یاب ، بنی فرعوندن و فرعونک عملندن و ظالمردن قورتار ! » دیدیگی زمانده کی حالته ایمان ایدهلره مثل ضرب ایتدی .

وَمَرْيَمَ ابْنَتْ إِمْرَأَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُنْتَا مِنَ الْقَائِمِينَ ﴿١٢﴾

عصمت و عفتی محافظه ایتمکله روحزدن نفخ ایتدیکمز ، ربک کلماتی و جمیع کتابلرینی تصدیق ایدهن و طاعات الهمیه مواظبت ایله بن عمرانک قیزی مریمک حالته ایمان ایدهلره مثل ضرب ایتدی .

سورة ملک

مکده نازل اولشددر — اوتوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلَكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

کافه امورک تصرفی قبضه قدرتمده اولان حق جل و علا هرشیدن تعالی ایتدی ؛ او هرشیته قادردر .

اويله الله عظيم الشان كه هانگيزك عملی داهای عقلی ، داهای متورع اولدیغنی تعیین
ایتمک ایچون ، حقگزرده سزی امتحان ایدهن معامله سنی باقمق اوزره ، موت وحیاتی خلق
ایتدی ؛ او عزیز غفوردر .

۴-۳ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَافُوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ
فَرْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاوِسًا وَهُوَ حَسِيرٌ

اويله الله عظيم الشان ، كه بربرينه مطابق اولان یدی قات گوکی خلق ایتدی . آی
محمد ! رحمانك خلقنده تفاوت گورمزسك . گوکلره تکرار باق ! اوراده بر خلل
گوره بیلیرميسك ؟
تکرار تکرار باق ! ینه گوره مزسك ! و نهایت بصرك یورغون و آرادینی شیدن
محروم اولارق باققدن فارغ اولورسك !

۶-۵ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَا مَارِجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ أَوْشَرُ مِنَ الْمَصِيرِ

سهای دنیای بیلدیزلره سوسلهدك و اونلری شیطانلر ایچون رجوم آتخاد ایتدك .
و شیطانلره آخرتده عذاب جهنمی حاضرلادق .
وبلرینی انکار ایدهلر ایچونده ینه عذاب جهنم حاضرلادق . او جهنم ، فد
مرجعدر .

۸-۷ اِذَا الْقَوَايِمُ حُمِلُوا فِي الْيَوْمِ الْمَهِينِ وَهُوَ يَوْمُ الْقِيَامِ تَكَادُمُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا اُلُو فِيهَا فَوْجٌ سَأَلْتَهُمْ
خُشِعَتْهَا لِمَ لَا تَنْبَذُونَ

اونلر ، جهنمه آتیلدقلری وقت ، حال غلیانده اولان جهنمدن متادی شعیق
ایشیدیرلر .

او حالده ، كه جهنم غیظ و غضبندن یاریلاجق گبی اولور . کافرلردن هر طائفه
اورایه آتیلدیقجا ، خزنلری اونلره : « سزه نذیر یعنی پیغامبر گلمه دیمی ؟ » دییه
صورارلر .

۹ قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ

اونلرده : « اومت گلدی ؛ فقط تکذیب ایتدك و اونلره الله بر شی ازال ایتمه دی .
سز ، دعوا گزله ضلال عظیمدن باشقا بر شیده ده گلسکزر ، دیدك ! » دیدیلر .

۱۱-۱۰ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝ فَاعْرِضْ عَنْهُمْ فَسَوْفَ نَعْتَدُ لَهُمْ أَصْحَابَ السَّعِيرِ

و : « او نذیرلرك سوزلرینی دیکله سهدك و دیدیکلرینی آکلایدق اصحاب جحیمدن
اولمازدق ! » دیدیلر .

و گناهلرینی فائده سی اولمایان بر زمانده اعتراف ایتدیلر . اصحاب جهنم الله رحمتدن
دور اولدی .

۱۲ اِنَّ الَّذِي يَخْتَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ۝ وَاجْعَلْ كَبِيرٌ

ربلرینك عذابندن گورمه دن قورقانلر ایچون مغفرت و اجر عظیم واردر .

۱۴-۱۳ وَاسْرُوا قَوْلَكُمْ وَلَجُورًا اِنَّهُمْ يَكْتُمُونَ عِلْمَ رَبِّكَ الَّذِي هُوَ الْغَيْبُ الْخَبِيرُ ۝ اَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

آی ناس ! سوزلرکزی ایستراخفا ، ایستراظهار ایدکزر مساویدر . چونکه ، الله
عظیم الشان ، خفایای قلوبی بیلیر .

خلق ایدهن ، خلق ایتدیگنی بیلزمی ؟ حال بوکه او لطیف خیردر .

۱۵ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ دَلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

او ، أرضی سزك ایچون ، اوزرنده گزله بیلجك بر حالده یارادان ذات أجل
و أعلادر . أرضك هر طرفنده گزکز . نعم الهیه دن ییکز . حق جل و علایه رجوع
ایدهر و نائل اولدیغكز نعمتلك شکرندن مشول اولورسكز .

١٦-١٨ اَمْ اَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ اَنْ يَخْفِكَ بِكُمْ الْاَرْضُ فَاِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ اَمْ اَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ اَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَتَسْأَلُونَ كَيْفَ نَذِيرٌ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَجِيرٌ ﴿١٨﴾

سادە اولانك ، ارضى سزگله برابر چوگدورمه بجهكندن امين ميسگنر ؟ او ، ارضى
چوگدورورسه يرده هان چوكر !
يوقسا ، گوگده كينك اوزرگزه طاش ياغديرمايا جغندن امين ميسگنر ؟ انذاره وسيله
اتخاذ ايتديگم شيلري گوردیگنر زمان انذارمك ناصیل اولديغی بیلیرسگنر !
مكه كافرلرندن اولكيلرده تكذيب ايتديلر . اولنرك ، تعذيب صورتيله تكذيبلرینی
انكارم ناصیل اولدی ؟

اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُنَّ صَافَاتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْسُكُهُنَّ اِلَّا الرِّحْمُ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بِصِيرٌ ﴿٥٥﴾

اوزرلرنده اوچارکن قانادرلرني آچوب قاپادان قوشلری گورمه ديلرمی ؟ اونلری جوده
رحماندن باشقا کيمسه طوتماز . او رحمان هر شئي گورور .

٢٢-٧ آمَنَ هَذَا الَّذِي هُوَ جَدُّكُمْ نَصِيرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِيَّاكَ فَرُّوْا لِي فِي غُرُوبِ ۞ آمَنَ هَذَا الَّذِي يَزِيْرُكُمْ إِنْ أَسْلَبَ
وَزَهَبَ بِلِجْوَاءٍ ثَمَرِهِمْ وَيَقُودُ رَنْفُورَهُ ۞ أَفَنْتَيْسِيْ مَكْبَأً عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَنْ يَنْتَيْسِيْ سَوِيًّا عَلَى عِمْرَانٍ مُنْقَبِحَةٍ ۞

يوقسا ، عذاب الھېدن قورتولماڭز ايچون سزە رحماندن باشقا ياردىم ايدەن اُعوانڭىزى
 وارد ؟ كافىرلرڭ تەغىر شىطاندىن باشقا اعتىاد ايدە جىڭلىرى بىر شى يوقدۇر .
 يوقسا ، رحمان رىزىڭىزى امساڭ ايدەرسە ، سىزى ارزاق ايدەن كىمىسە مى وارد ؟
 كافىرلر بولۇم ۋ سىزنىڭلاردىن مۇتەئەئىر اولمايۇب بىلكە تەكۋىر ۋ ھىقدىن تەباعدە تەمدى ايتىدىلر .
 يوز اوستى سۈرۈنەرڭ يۈرۈپىنى ، يوقسا طوغىرۈ يۈلە طوس طوغىرى كىدەنى دالدا
 زىيادە ھەداىتەدۇر ؟

٢٣-٢٤ قُلْ مَوَدِّيَ إِنَّمَا تَزْعُمُونَ لَكُمْ السَّمْعُ وَالْبَصَارُ وَالْأَفَانَةُ فَبَلِّغُوا مَا نَتَكْرَهُونَ ﴿١﴾ قُلْ مَوَدِّيَ إِنَّمَا تَزْعُمُونَ لَكُمْ السَّمْعُ وَالْبَصَارُ وَالْأَفَانَةُ فَبَلِّغُوا مَا نَتَكْرَهُونَ ﴿٢﴾ قُلْ مَوَدِّيَ إِنَّمَا تَزْعُمُونَ لَكُمْ السَّمْعُ وَالْبَصَارُ وَالْأَفَانَةُ فَبَلِّغُوا مَا نَتَكْرَهُونَ ﴿٣﴾

ای محمد! «سزی خلق و سزه قولاڤ، گوز و قلب احسان ایدن او ذات اُجَل و اُعلادر. سز آز شکر ایدیورسکنز!» دی .
ینه دی که: «سزی یر یوزنده خلق ایدن او ذات اُجَل و اُعلادر، و اونک حضورنده حشر اولونورسکنز.»

۲۰-۴۶ وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢١﴾

اونلر، رسول ایله مؤمنلره خطاباً: «سوزگرده صادق ایسه گز، بو وعد حشر نه زماندر؟» دیرلر.

یا محمد ! دی کہ : « اونی اللہدن باشقا کیمسه بیلمز . بن ، آنجا نذیر مینم ! »

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَ وُجُوهَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تُبَدِّعُونَ ﴿٢٧﴾

کافر لر عذابى یاقیندن کورونجه صورتلری ده کیشیر و اونلره : « ایسته ایسته دیگنر
بودر ! » دینیر .

٢٨-٣٠ قُلْ اَرَاَيْكُمْ اِنْ هَدَاكَ نِيَّةُ اللَّهِ وَرَحْمَتِي اَوْ رَحْمَةً اَمْ يَنْجِيكَ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ اَلِيمٍ ﴿٥﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ

إِذَا تَابَ وَعَلِمَ أَنْ تَوَلَّيْنَا فَبَعَثْنَا فِي مُلْكِهِ رَسُولًا
يَقُولُ أَلَا تَتُوبُونَ ﴿١٠٠﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْحَابُ مَا وَكُفِّرُوا عَنْ

يا محمد! «الله، بنی و بکا ایمان ایدہ نلری اماتہ یاخود اُجلر مزك تأخیر لہ فائل
مرحت ایتسہ ، کافر لری عذاب اُلیدن کیم قور تاریر ؟ سویلہ یکنز . دی .
ینہ دی کہ : «او ، سزی عبادتنہ دعوت ایتدیگم رحماندر . بز ، اوکا ایمان
و توکن ایتدک . کیمک آشکار ضالندہ اولدیغنی یاقیندہ گورورسکنز !» .
ینہ دی کہ : «سویکنز چکیلسہ ، سزہ کیم آقار صو ویریر ؟ سویلہ یکنز .»

سوره قلم یا خود سوره نون

مدینه ده یا مکه ده نازل اولشدر — الی ایکی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۝ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٌ ۝ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۝ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ۝

ن . قلمه و أصحاب قلمك یازدیقلری شیلره قسم ایدرم ، که سن ربكك نعمت نبوته مظهرسك ؛ مجنون ده گلسك ! سنك ایچون آرقاسی کسيلمه یں أجر واردر . و سنك خلقك نهایتنه کیمسه نك و ارامایاجنی درجه ده ، أعظم و أحسندر .

۷-۵ اَفَسُبِّحْرُ وَيُصْفَرُونَ ۝ بِأَيِّكَ الْمَفْتُونُ ۝ إِنْ رَبُّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۝

هانگیگزك مجنون اولدیغنی سن ده گورورسك اونلرده گورورلر . ربك ، طوغرو بولدن آزانلری دهاا آئی بیلدیگی کبی ، تابع هدایت و نائل فوزو نجات اولانلری ده دهاا آئی بیلیر . و هر كسك لایق اولدیغنی جزا و ثوابی ویریر .

۱۰-۸ فَلَا تَطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ۝ وَدُّوا لَوْ تُدْعَىٰ مِنْ دُونِهِمْ ۝ وَلَا تَطِعْ كُلَّ خَلَّافٍ مَّهِينٍ ۝ هَسَّامُتَّاءُ يَنْبِئُكَ ۝ مَنَاعُ الْخَبِيرِ مُعْتَدٍ ۝ عَتِلْ بِعَدِّكَ رَبِّنِي ۝ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ۝ إِذَا نُنَادِي عَلَىٰ أَيْتَانَا قَالَ ۝ مَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝

سن ، کندیلرینه ملایمت و مساحت کوسته ررسهك ، سكا ملایمت و موافقت گوترسك ایسته یں یالانچیلره اطاعت ایتمه ! یالان بره جوق یمین ایدهن ، حقیر ، غیبتچی ، قوغوجی ، بخیل ، ظالم ، بك گناهكار ، کریمه المنظر ، بونکله برابر مجهول الحسب و النسب اولان هر

هانگی بر کیمسه یه اطاعت ایتمه . چونکه بو معایب ایله متصف اولان کیمسه ، قرآنخ اوقونورسا ، مال و اولادینه اعتماداً : « بواسطیر الاولین یعنی ترهات قدیمه در . » دیر .

۱۶-۲۲ سَنَسِيحُهُ عَلَىٰ الْخُطُوبِ ۝ إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْبَمُوا لِيَصْرُفُنَّهَا مُضْجِبِينَ ۝ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ۝ قَطَّافٌ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ۝ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيرِ ۝ فَنَادُوا مُضْجِبِينَ ۝ إِنَّا نَعِدُّكَ عَلَىٰ خُرُوجِكَ إِذْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ ۝

اونك بورتی دامغالارز . بز ، مکه أهالیسنی بوستان صاحبیری کبی بلایه دوچار ایتدك . اونلر ، بوستانلرینك میوه لرینی ، فقرانك حصه سنی استثنا ایتمه دن ، صباحلاین ایرکندن طوبیلامق ایچون یمین ایتدیقلری وقت ، کندیلری اویقوده غافل ایکن ، ربكك بلاسی نازل اولوب بوستانی احاطه و میوه سنی اتلاف ایتدی . اونلرایسه صباحلاین : « بوستانگزك میوه سنی طوبیلا یاجقسكز ، هایدك ! » دییه بربرلرینه ندا ایتدیلر و گیزی مشاوره ایدهرك بوستانلرینه گیتدیلر .

۲۳-۲۷ فَانظُرْ لَوَافُهُمْ يُتَافَوْنَ ۝ أَلَا يَدْخُلُهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ ۝ وَغَدَا عَلَىٰ حَرْدٍ قَادِرِينَ ۝ فَلَمَّا زَاوَاهَا ۝ تَالُوْا إِنَّا لَنُصَآلُوكَ ۝ بَلْ نَحْنُ خَرُومُونَ ۝

مشاوره لری ، بوگون بوستانه مسکینلر کیرمه سین دییه ایدی . حرماندن باشقا برشیته مقتدر اولمادیلر . بوستانه واریجا ، اولاً « یاكلش گلدك ! » و برآز تأملدن صوگرا ، اولکی سوزلرندن دونه رك : « فقرای محروم ایدلم دیرکن بز محروم اولدق ! » دیدیلر .

۲۳-۲۲ قَالَ وَسَطُهُمْ لِرَاقِلٍ لَّهُمْ لَوْلَا نَسِيحُونَ ۝ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۝ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَوْمُونَ ۝ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَائِفِينَ ۝ عَسَىٰ رَبُّنَا أَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ۝

اونلرك خیرلیسی : « بن ، سزه حق جل و علای ذکر و عز مگردن توبه ایتسه گزآ ! دیمه دمی ؟ » دیدی . اونلرده : « آی ربمز ! ظلم ایتدیک ، توبه و سنی تنزیه ایدیورزا ! »

دیدیلر . و بربرلیخی لومه باشلادیلر : « بز ، حدود الهیه تی تجاوز ایتدیک ، ویل وهلاکه مستحق اولدیک . مأمولدر ، که ریمز بزه داها خیرلیسنی ویرسین . بز ، ریمزه رجوع ایدیورز ! » دیدیلر .

۳۵-۳۳ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿۳۵﴾ إِنَّ لِلَّذِينَ عَنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿۳۶﴾ أَفَجَعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْجَاهِلِيَّةِ

امر مزه مخالفت ایدنه نك دنیا ده کوردیکی عذاب ایشته بویه در . آخرتک عذابی داها بویو کدر . بیلیرسه احتراز ایدر لر . متقیلر ایچون ربرلینک عندنده جنات نعیم واردر . مسلملری مجرملر گبی می یاپارز ؟

۳۹-۳۶ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿۳۹﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿۴۰﴾ إِنْ لَكُمْ فِيهِ لَمَّا تَخْتَرُونُ ﴿۴۱﴾ أَمْ لَكُمْ

سز ، نه حق ایله بویه حکم ایدیورسکمز ؟ یوقسا ، سمان سزی تخیر و تفویضه دائر حکمی حاوی بر کتاب نازل اولدی ده اون می اوقیورسکمز ؟ یوقسا ، قیامته قدار ایسته دیگمز شیئه حکم ایتمه گز ایچون سزه یمینی ایتدک ؟

۴۳-۴۰ سَلَّمَتْ إِلَهُمُ ذَلِكَ رَبِّهِمْ ﴿۴۳﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿۴۴﴾ يَوْمَ يَكْفُتُ عَنْ سَافٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿۴۵﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْفَعُهُمْ ذُلُّهُ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿۴۶﴾

ای محمد ! اونلره صور ، هانگیسی بویه بر آداده بولونویور ؟ یوقسا ، بو سوزلرده تقلید ایتدیکلری شریکلمی واردر ؟ اعدالنده صادق ایسلر شریکلمی کتیر سینلر !

یا محمد ! باجقلر [*] چره ندیگی و گوزلری یرده ، کندیلرخی ده ذلت استیلا ایتمش اولدیغی حالده ، سجده یه دعوت اولونوب ده اجرایه مقتدر اولامادیقلری گونی ذکر ایت . حال بوکه ، دنیا ده صاغ و سالم اولدوقلری حالده سجده یه دعوت اولونورلردی ده یاپمازلردی .

ایضاح

[*] باجقلری چره مک تعمیری ، قورقونک شدندن کنایه در .

۴۵-۴۴ فَذَرْنِي مَن كَذَّبَ بِهَذَا الْخَبِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿۴۵﴾ وَأُمْلِئْ لَهُمْ فِيهَا كَيْدًا مَّهِينًا ﴿۴۶﴾

ای محمد ! بو قرآنی تکذیب ایدنه لری بکا براق ! استدراج اولدیغی بیلمه دیکلری حالده ، اونلری استدراجاً تعذیب و کناهلرخی تریدد ایچون امهال ایدرم . بنم کیدم متین و شدیددر .

۵۰-۴۶ أَمْ تَسْأَلُهُمْ خِزْفَةً مِّنْ مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ ﴿۵۰﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿۵۱﴾ فَاصْبِرْ خَوْفًا وَطَمَعًا ﴿۵۲﴾ وَمَا يَكْتُمُونَكَ إِلَّا هَٰؤُلَاءِ لَا يَخْلُقُونَ إِلَّا فِي كَيْدٍ ﴿۵۳﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهِمْ إِذْ دَارَتْ رُكْبَتُهُمْ فِي كَيْدٍ مِّنْ بَيْنِهِمْ ﴿۵۴﴾ فَاصْبِرْ خَوْفًا وَطَمَعًا ﴿۵۵﴾ وَمَا يَكْتُمُونَكَ إِلَّا هَٰؤُلَاءِ لَا يَخْلُقُونَ إِلَّا فِي كَيْدٍ ﴿۵۶﴾

یا محمد ! یوقسا ، اونلری ارشاد ایچون اجرت ایسته یورسکده بو اجرت اونلره آغیر می کلیور ؟ یوقسا ، اونلر غاچی بیلیرلرده حکم ایتدیکلری شیلری اورادن تحریر و اونکله استقامی ایدیورلر ؟ سن ربکک حکمنه صبرایت . بالیغق قارنده ایکن ، غیظ ایله مشحون اولارق ، ندا ایدنه صاحب حوت یعنی یونس گبی اولما ! ربکک نعمتی اوکا ایریشه سیدی ، أشجاردن حالی اولان یره ، رحمتدن مطرود اولارق ، براقلیردی . ربی ، اونی اصطفی و صالحردن ایتدی .

۵۱-۵۲ وَإِذْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

کافرلر، قرآنی ایشیتدیکلری وقت، نظر کین و عداوت ایله سکا باقارق گوزلریله آیاقلرکی قایدیرمق ایستلر و: «بو مجنوندر!» دیرلر. حال بوکه، قرآن ذکر و موعظه دن باشقا بر شی ده کلدر.

سورة حاقه

مکده نازل اولمشدر — الی ایکی آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَذْرَبَكُمْ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾

حاقه، حاقه ندر؟ یا محمد! حاقه نك نه اولدیغنی الله سکا بیلدیردی.

۴-۸ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهُ إِذِ انبَأَهُ لُقَاهُ بِالنَّارِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأَمْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأَمْلِكُوا يُرْسِ الْيَمْرِ ﴿٦﴾ فَكَذَّبُوا عَنْ آلِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَكَانُوا مِنْ الْمُنْكَرِ ﴿٧﴾ فَهَلْ رَأَوْا كُنُوزَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

ثمود و عاد قوملری او قیامتک حال هولنا کنی تکذیب ایتدیلر؛ هلاک اولدیلر. قوم ثمود، حددن أفزون صیحه و رجفه شدیدله، قوم عاد ایسه غایت صوتوق و پک شدید یل ایله هلاک اولوندیلر. حق جل و علا او روزکاری یدی کیجه و سکز کون

على الدوام تسليط ايتدى . اى محمد! او وقت حاضر اولسهيدك، اونلرى ايچى جورومش خرما آغاجى گوكلى كى ده وريلوب اولمش كوروردك . اونلردن كيمسنى كورسيورميسك؟

۹-۱۲ وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَاخَذَهُمْ أَخَذَةً رَابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّ الْمَاطِنَ الْمُنِيَّ كَمُلَاكُمُ فِي الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لِيُنْزِلَهُمْ نَارًا تَذْكُرُ ﴿١٢﴾ وَبَيْنَمَا أَذْنُ وَاعِيَةٍ ﴿١٣﴾

فرعون و اوندن اولكيلر و مؤتفكات يعنى أصحاب لوط خطا لرله آلوده اولديلر. ربلىنىك رسولنه عصيان ايتديلر. حق جل و علاده اونلرى عقوبت شديدله هلاک ايتدى. سزه عبرت اولمق و قولاغكزده قالمق ايچون، طوفانده صولر طاشدينى زمان، سزى نوحك سفينه سته يينديردك و صويك يوزينه قالدیروب محافظه ايتدك.

۱۳-۱۸ فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْثَةً وَاحِدَةً ﴿١٣﴾ وَجُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَمَخْلَعٌ رَازِبٌ ﴿١٧﴾ فَوَقَّعْنَاهُمْ يَوْمَئِذٍ نَارًا ﴿١٨﴾ تَوَمَّيذًا مَرَّةً وَاحِدَةً ﴿١٩﴾

صور بر دفعه نفخ اولوندينى و يرلر، طاغرلر مكلرنندن قوپوب رفع ايدليگى و برکره بربرينه وورولوب اوفاندينى وقت، ايشته او زمان حاقه يعنى قیامت قوپار و کولر یاریلر و اولجه محکم و معین اولان کولر او کون ضعیف اولور؛ ملکلر اطرافنده طوپلانیر. او کون، ربكك عرشى اطرافنده کی ملکلرک فوقنده سکز ملک حاصل اولور. او کون، الله سزدن و أسرارکزدن هیچ برشى خفی قالمادینى حالده، مسؤل و محاسب اولور سکزله

۱۹-۲۴ فَأَمَّا مَنْ أُوثِقَ كَبُيُوبِهِ فَيَقُولُ مَا أُرْوَءُكَ كَيْفَ ﴿٢٤﴾ إِنْ ظَنَنْتُ أَنْ يَنْقُذَنِي مِنْ حَبَسِيَةٍ ﴿٢٥﴾ فَبِعِشَّةِ رَبِّكَ إِنَّي

فَبِعِشَّةِ رَبِّكَ إِنَّي كَلُوتُهَا دَانِيَةً ﴿٢٦﴾ كَلُوتُهَا دَانِيَةً ﴿٢٧﴾ كَلُوتُهَا دَانِيَةً ﴿٢٨﴾ كَلُوتُهَا دَانِيَةً ﴿٢٩﴾

کتاب أعمالی صاغ طرفندن ویریلن: «آلکز، کتابی اوقویگز. بن، حسابمک

گوروله جگنی بیلیردم ! « دیر . او ، او زمان کندینی حشنود ایدن دیرلکده ، میوه لری یاقین اولان جنات عالیله در . اونلره : « آیام ماضیه ده یعنی دنیاده کی اعمال صالحه کز سببیه نائل اولدیغکز نعم کونا گوندن ییکز ، ایچکز ، عافیت اولسون ! » دینیر .

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهٗ ۖ وَلَمْ أَذْرَ مَا حَسَابِيَهٗ ۖ يَالَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاسِيَهٗ ۚ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَهٗ ۖ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهٗ ۖ خَذُوهُ فَعْلُوهُ ۖ ثُمَّ خَالِجِيهِ صَلُّوهُ ۖ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ۚ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۖ وَلَا يَحْضُرُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۖ فَلَئِنَّ لَهُ الْيَوْمَ هَٰهُنَا حَبِيمٌ ۖ وَلَا طَعَامُ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ۖ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۚ

کتاب اعمالی صول طرفدن ویریلن ایسه : « کاشکی کتابم ویریله سیدی ، حسابی بیلیمه ییدم و اولدو کدن صوگرا دیریله ییدم ، مالم بی عذابدن قورنارمادی . ملک و تسلطم بندن زائل اولدی ! » دیر . الله عظیم الشان ده : « بونی آلکز ، آلرینی بوینه باغلا ییکز ، صوگرا جهنمه آتکز ، صوگرا یتش آرشون اوزونلغنده بر زنجیره ووروکز . چونکه بو ، الله اینانماز و مسکینلری اطعامه تشویق ایتمزدی . اونک ایچون بوگون بوراده دوست و اهل نارك وجودندن آقوب ، آنجاق قصدا ارتکاب ذنوب ایدنلرک یه دیکلری قانی ایریکله صودن باشقا یه جک یوقدر ! » دیر .

فَلَا أَقْسَمُ بِمَا تُبْعِرُونَ ۖ وَمَا لَا تُبْعِرُونَ ۖ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۖ وَمَا هُوَ يَقُولُ شَاعِرٌ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ۖ وَلَا يَقُولُ كَافِرٌ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ۖ أَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۖ

گوردیگکز ، کورمه دیگکز شیلره قسم ایدرم ، که قرآن رسول کریم سوزیدر . زعم ایندیگکز کی شاعر سوزی ده گلدر . بر قسم قلیلکز ایمان ایدیورسکز . کاهن سوزی ده گلدر ؛ آز دوشونویورسکز ، ایمان ایتمه یورسکز . بو قرآن مین رب العالمیندن منزله .

وَلَوْ قَوْلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَوَّلِ ۖ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۖ ثُمَّ لَقَطْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ۖ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ۖ وَإِنَّهُ لَكَذِبٌ كَرِيمٌ ۖ لِيُثَبِّتَ ۖ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ۖ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ۖ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ۖ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۖ

از رسول کریم ، بزه بعض سوزلر افترا ایستهیدی ، اونی صاغ قولدن طوتار بوینی ووروب قلب دامارینی کسردک . سزدن هیچ برگزده بو جزایی اوندن دفع ایده مزدی . قرآن مین ، متقیلر ایچون موعظه در . بز بیلیرکه سزدن بونی تکذیب ایدنلر واردر ؛ اونلرکده جزالینی ویریز . قرآن کریم ، کافرله بادی حسرتدر . قرآن مین ، هرگونا شکدن عاری اولان حق الیقین یعنی حق العلمدر . پک بویوک اولان ربکی تسبیح و تنزیه ایت !

سورة معارج

مکده نازل اولشدیر — قیرق دورت آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ۖ لِلْكَافِرِينَ لَكِسْرٌ لَهُ دَافِعٌ ۖ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ۖ تَخْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ۖ

بر سائل ، صاحب معارج اولان الله عظیم الشان اراده بویورونجا ، کیمسه نک دفعنه مقتدر اولمادیکی ، کافرله مخصوص ووقوعی محقق ، عذابک ورودینی ایسته دی . اويله صاحب معارج ، که ملکر و جبرائیل ، مقداری آلی بیك سنهیه معادل اولان برگونده درگاه الهیسنه عروج ایدر .

۱-۵ قَابِضُ بَصِيرًا جَمِيلًا ۞ إِنَّهُمْ يَرَفَهُ بَعِيدًا ۞ وَزَيْدٌ قَرِيبًا ۞ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ۞ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۞ وَلَا يَسْأَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ۞

یا محمد! اونلرک سؤالنه قارشى صبر جمیل ایله صبر ایت . اونلر ، عذابى امکادن بئید کورورلر . بز ایسه قریب کوروروز . سما ، اریمش معدن و طاغلرده آتیلش رنگا رنگ یوک گبی اولدیغی ، دوست دوستک حالى صورمادیغی گون عذاب ممکن اولور .

۱۸-۱۱ بَصُرُونَهُمْ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ۞ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۞ وَلَا يَسْأَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ۞ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ۞ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ۞ وَلَا يَسْأَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا ۞

اوگون ، دوست دوستی کورور و طایر . لکن کندی حاللریله اشتغال ، بربرینک حالى صورمایا مانع اولور . کافر ، اوگونک عذابدن قورتولق ایچون اوغللریغی ، زوجه سنی و قارداشنى و انتساب و شدائد زماننده التجا ایتدیگی عشیرتی و یر یوزنده انس وجنک کافه سنی فدا ایتک ایستر . اونک ایسته دیگی اولماز! او عذاب ، باش ده ریسنى یوزهن و حقدن ادبار و طاعتدن اعراض و مالی جمع و ادخار ایدهلری جذب ایدهن لظى یعنی آتشدنر .

۲۸-۱۹ إِنْ لَإِنْسَانٌ خَلَقَ هَلُوعًا ۞ إِذْ أَمَسَهُ الشُّرُوعُ ۞ وَإِذْ أَمَسَهُ الْخَيْبَةُ سَوْعًا ۞ إِلَّا الْمُسْلِمِينَ ۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ۞ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ۞ لِلسَّائِلِ الْحَرُومِ ۞ وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ عَذَابٍ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ۞ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُورٍ ۞

انسان ، عجول خلق اولوندی . اوکا بر شر اصابت ایدهرسه فریاد ، خیر اصابت

ایده رسه منع و امساکده مبالغه ایدهر . شدائد صبر ایله فریاد و خیری منع و امساک ایتمه نلر ، صلاتلرند دوام ایدهن مصلیلر و ماللرند کی حق معلومی یعنی زکاتی ، ایسته یین و ایسته مه یین کیسه لر و یره نلر ، یوم دینی یعنی قیامتی تصدیق ایدهلر ، ربلرینک عذابندن قورقاندردر . حق جل و علانک عذابندن کیسه آمین اولماز .

۳۰-۲۹ وَالَّذِينَ هُمْ لِرُؤُوسِهِمْ حَافِظُونَ ۞ إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۞

و زوجهلریله مملوکلرندن باشقاسی حقدنه عصمتلریغی محافظه ایدهلردر . بونلر ، زوجهلریله مملوکلری حقدنه لوم اولونمازلر .

۳۵-۳۱ فَرَأَيْتَنِي وَرَأَى ذَلِكَ قَالُوا لَيْسَ بِكَ مِنَ الْعَادُونَ ۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۞ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۞

لکن بوندن فضله سنه کیده نلر ، حدی تجاوز ایتش اولورلر . امانتلرینه و عهدلرینه رعایت و شهادتلریغی حقیله اقامت و نمازلرینک شروطی محافظه ایدهلردر . بونلر ، جنتلرده اکرام اولونورلر .

۳۹-۳۶ قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لَكَ مُنْطَعِبُونَ ۞ عَنِ الْمَيْمَنِ عَنِ الشِّمَالِ غَيْرِ ۞ أَلَيْسَ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ۞ كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ۞

یا محمد! بو کافرلره نه اولدی ، که صاغدن صولدن سرعتله سکا کلوب اطرافکده بولوک بولوک اوطورورلر؟ اونلردن هر بری ایمان ایتهدن جنت نعیمه کیرمک طمعنده می بولونویورلر؟ یوق! ... بز ، اونلری ایمان و عمل ایله تکمیل نفس ایچون خلق ایتدک؟ استکمال نفس ایتمین جنته داخل اولماز .

۴۱-۴۰ فَلَا أَفْسُسُ بِلِلْمُشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ ۞ إِنَّا لَقَادِرُونَ ۞ عَلَى أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمُسْبِقِينَ ۞

مشارق و مغاربك ربّنه قسم ایدرم، که بز اونلری تبدیل ایدوب یرلرینه دها
خیرلیرینی کتیرمهیه قادرز. بز، بوندن عاجز ده گنز.

۴۴-۴۲ قَدْ رَهْمُ يَخْرُجُوا وَيَلْبَسُوا الْحُلِيَ لَا قُوَا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝ يَوْمَ يُخْرِجُنَا مِنَ الْأَجْدَاثِ بِرَعَاكَ كَانَهُمُ إِلَى نَضِيبِ
يُوفِضُونَ ۝ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْفَعُهُمْ ذُلُّ ذَلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ۝

یراق اونلری، وعد اولوندوقلری گونه ملاقی اولونجایا قادار باطلارینه طالسینلر؛
دنیلرله مشغول اولسونلر. اونلره وعد اولونان گون، پوتلره ناصیل قوشارق کیده رلرسه
قبرلردن اوילה سرعتله چیقدیقلری گوندر. گوزلری یرده و کندیلرینی ذلت استیلا ایتمش
اولدینی حالده قبرلردن چیقارلر. ایشته دنیا ده کندیلرینه وعد اولونان گون، بوگوندر.

سورة نوح

مکده نازل اولمشدر — یگریمی سکر آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

بز نوحی، قومه عذاب کلمزدن اول اونلری انذار ایت دییه کونده ردک.

۴-۲ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَأَنذِرُكُمْ نَذِيرٍ مِّبِينٍ ۝ إِنَّا عِبدُ اللَّهِ وَآتَيْنَاهُ الْوَحْيَ وَأَطِيعُوا ۝ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى إِنْ أَهْلَ اللَّهُ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخِّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

نوح علیه السلام: «ای بنم قوم! بن سزه حقیقت امری ایضاح ایدهن نذیرم.
الله عبادت ایدگنز و اوندن قورقگنز و بگا اطاعت ایله یگز. گناهلرگزدن بعضی

یارلغار و سزی أجل مسایه قادار تأخیر ایدهر. اللهم تقدیر ایتدیگی أجل گلنجه
تأخیر اولونماز. ایمان و طاعته مبادرت ایدگنز؛ بر شی بیلسه گنز امرمی ایفاده مسارعت
ایده ردگنز. دیدی.

۷-۵ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ۝ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ۝ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ
جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا وَاسْتَجَارُوا ۝

«ای ربم! بن قومی گیکجه گوندوز دعوت ایتدم. بنم دعوتم اونلرک ایماندن فرارینی
آرتیردی. بن اونلری مغفرت ایتمهک ایچون هر نه وقت ایمانه دعوت ایتدیسهم پارماقیرینی
قولاقیرینه طیقادیلر و بنی گورمه مک ایچون لباسلرینه بوروندیلر؛ کفر و معاصیده اصرار
و بگا اتباعدن استکبار ایتدیلر.»

۱۴-۸ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ۝ ثُمَّ إِنِّي أَعلنتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ سِرَارًا ۝ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ
غَفَّارًا ۝ يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ۝ وَيَذَرُكُمْ يُمُوتُونَ وَنَبِيرٌ وَيَجْعَلُ أَمْوَالَكُمْ وَيَجْعَلُ لَكُمْ
أَنْهَارًا ۝ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ۝ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ۝

«صوگرا، اونلری جهراً ایمانه دعوت ایتدم. صوگرا اونلره آشکار و گیزی
سویله دم. ربگزه استغفار ایدگنز؛ اونک غفرانی چوقدر. سزه یاغمور کونده ریر.
أموال و اولادگزی تکثیر ایدهر. سزه بوستانلر ویریر؛ نهرلر آقیدیر. سزه نه
اولدی، که الله اعتقاد ایتیه یورسگنز؛ حال بوکه او، سزی أطوار مختلفه ده خلق ایتدی،
دیدم.»

۲۰-۱۵ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۝ وَجَعَلَ الْغَمْرَ فِيهِمْ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ۝ وَاللَّهُ
أَبْنَىٰ كُمْ مِنْ أَرْضِ تَبَاكَ ۝ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ أَخْرَاجًا ۝ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا
لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ۝

«گورمه یورمیسگنز؛ الله، یدی قات کوکی ناصیل بربری اوزرنده و یکدیگرینه

مطابق یاراتدی؟ و قری سمارده نور، کونشی چراغ ایتدی و الله، سزی یردن خلق ایتدی؛ صوگرا یره اعاده ایدر؛ صوگرا محقق اولارق چیقاریر. حق جل و علا ارضی سزه اوزرنده کی کنیش یولرده یورومه گز ایچون بسط ایتدی، دیدم، دیدی.

۲۵-۲۱ قَالَ نُوحُ رَبِّ انِّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مِنْ بَرِيَّةٍ مُكَالَهٌ وَوَلَدَهُ الْاَخْسَارُ ﴿۲۵﴾ وَتَكَرَّرُوا مَكَرًا كَثِيرًا ﴿۲۶﴾ وَقَالُوا لَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِثًا ﴿۲۷﴾ وَلَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِثًا ﴿۲۸﴾ وَلَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِثًا ﴿۲۹﴾ وَلَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِثًا ﴿۳۰﴾ وَلَا تَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِثًا ﴿۳۱﴾

صوگرا، نوح: «یاری! قوم بگا عصیانده دوام ایتدی؛ مال و اولادی آخرته کندیلری ایچون خساردن باشقا برشینی موجب اولمایان و دینده مکر و احتیال ایله افراطه کیدن کیمسه لره تابع اولدیلر. او کیمسه لرده کندیلرینه اتباع ایدرله: «الهلرگزى وود، سواع، یعوق و نسر ناملرنده کی پوتلرگز عبادتی ترک ایتمه یگنر!»، دیدیلر. و اونلرک برچوقلرینی اضلال ایتدیلر. «یاری! بو ظالملى داهای زاده آذریر!»، دیدی. اونلر، خطیله لری سیبيله طوفانده غرق اولدیلر و عذاب ناره اداخل ایدیلر و کندیلری ایچون اللهدن باشقا یار دیمجی بولمادیلر.

۲۸-۲۶ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْاَرْضِ يَتِيمًا ﴿۲۶﴾ اِنَّكَ اَنْ تَذَرْنِي يَتِيمًا ﴿۲۷﴾ اِنَّكَ اَنْ تَذَرْنِي يَتِيمًا ﴿۲۸﴾ اِنَّكَ اَنْ تَذَرْنِي يَتِيمًا ﴿۲۹﴾ اِنَّكَ اَنْ تَذَرْنِي يَتِيمًا ﴿۳۰﴾ اِنَّكَ اَنْ تَذَرْنِي يَتِيمًا ﴿۳۱﴾

و نوح: «یاری! یر یوزنده هیچ برکافر بیراقما، بیراقیرساك قوللرکی اضلال ایدرله. اونلردن طوغانلرده کافر و فاجردن باشقا بر شی اولمازلر. یاری! بگا و والدینه و مؤمن اولارق سفینه مه گیره نلره و بالجله مؤمنین و مؤمناته مغفرت و ظالملى هلاک ایت!»، دیدی.

سورة جن

مکده نازل اولمشدر - یگرمی سکر آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱ قُلْ اَوْحِيَ اِلَيَّ أَنَّهُ سَمِعَ نَفْرَمِنْ الْجِنِّ فَقَالُوا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴿۳﴾ اِيَهْدِي اِلَى الرِّشْدِ قَامَتَابِهِ وَكُنْ شَرِيكَ بَرِيَّةٍ اَحَدًا ﴿۴﴾ وَاَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿۵﴾

ای محمد! «قرآنی او قودینم زمان جندن بر طائفه نك بنی دیکله دیگی و اونلرک یرلرینه دوندو کیری وقت، قوملرینه: بز، رشد و حقه هدايت ایدن عجب بر کتاب دیکله دک و اوکا ایمان ایتدک و اونک بیانی وجه ایله ربمز تعالیه بر کیمسه بی اصلا اشراک ایتمیز و ربمزک عظمتی لایق اولمایان شیلردن متعالی اولدیفنه و زوجه و ولد اتخاذا ایتمه دیگنه ایناندق.»

۲-۴ وَاَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿۴﴾ وَاَنَا ظَنُّنَا اَنْ لَنْ يَقُولَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿۵﴾ وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿۶﴾ وَاَنَّهُمْ ظَنُّوْا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ اَحَدًا ﴿۷﴾

«عقلسزلرمز، بونی الله افتر ایدرلردی؛ بزده انس وجندن کیمسه نك الله افتر ایتمه یگکی ظننده بولوندوقده اونلره اتباع ایتدیک. انسانلردن بعض رجال، جنلرک بعض رجالندن استعاذه ایدرک اونلرک تکبرینی تزید ایدرردی. انسانلرده سزک ظن ایتدیگنرگی اللهک هیچ بر کیمسه بی بعث ایتمه یگکی ظن ایتدیلر.»

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مَا مِلْكُ جَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ۝ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ
فَمِنْ يَسْمَعِ الْإِنِّ يَجِدُ لَهٗ شُهَابًا مُّصَدِّقًا ۝ وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝

« بز، استراق سمع ایچون سمایه چیقق ایسته دک؛ قوی بکجیلر و شهاب ایله طولو بولدق. حال بوکه اولجه سما نك اوطور و لاجق یرلرینه اوطور و ر استماع ایدردک. شیمدی استراق سمع ایچون سمایه چیقق ایسته ن، کندنی بکله ن بر شعله آتش بولور. بیلمه یورز، اهل ارض حقنده شرمی مراد اولوندی، یوقسا ربلی اونلر حقنده خیرمی مراد ایتدی؟ »

۱۲-۱۱ وَأَنَّا إِنَّمَا الصَّابِرُونَ وَمِنَادُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَرًا ۝ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَخْرُجَنَّ فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ نَخْرُجُنَّ هَرَبًا ۝

« بزده انسانلر گبی طرق مختلفه ده ایدک. بر قسممز صلاح حال ایله متصف، بر قسممز ده گل ایدک. شیمدی بیلدک، که الله عظیم الشانی یرده ده بولونساق، سمایه ده قاجساق، اصلا عاجز بیر اقامیز! »

۱۴-۱۳ وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْمَدَىٰ أَمْنًا بِهِ فَمِنْ يَوْمٍ نَرِيهِ فَلَا يَخَافُ بَحْسًا وَلَا رَهَقًا ۝ وَأَنَّا إِنَّمَا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ۝

« بز، قرآنی دیکله دیگمز وقت اوکا ایمان ایتدک. هرکیم ربّه ایمان ایده رسه حسنا نك تنقیص و سیئات نك تزئیددن قورقاز. شیمدی بر قسممز مسلمز، بر قسممز ده کافرز. قبول اسلام ایدن، کندیلرینی دار ثوابه ایصال ایله ن رشدی طلب ایتدی. »

۱۷-۱۵ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۝ وَازِلْوَاسِقًا مَوْاعِلِ الطَّرِيقَةِ لَا نَسْقِيْنَاهُمْ مَاءً عَذَقًا ۝ لَنُفْنَنَّهُمْ فِيهِ ۝ وَمَنْ يُضِلْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا مُّصَدِّقًا ۝

« کافرلر، جهنمه اودون اولدیلر. دیدیکلری بکنا وحی اولوندینی گبی الله عظیم الشانک: « انس و جن دین اسلامده ثبات ایتسه لر دی بز اونلرک ناصیل شکر ایده جکلرینی امتحان ایچون اونلره وسعت معیشت و یرردک. رب نك ذکر و عبادتدن اعراض ایدن کیمسه بی ده حق جل و علا عذاب شدید ایدخال ایدر. »

۱۹-۱۸ وَأَنَّا لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ۝ وَأَنَّا لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ۝

« مسجدلر، اللهک عبادتنه مخصوصدر. اوراده اوندن باشقا کیمسه بی عبادت ایتمه یگزر. نبی محترم، عبادته قیام ایدنجه، جنلردن بویوک بر ازدحام اولوردی. بویوردینی ده بکنا وحی اولوندی. » دی.

۲۴-۲۰ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَنْ يُخْرِجَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝ إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ۝ حَتَّىٰ إِذَا زَاوَا مَا يُوعَدُونَ فَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ نَّاصِرًا وَأَقَلُّ عَدَدًا ۝

یا محمد! « بن، آنجاق ربّه عبادت ایدرم. اوکا کیمسه بی اشراک ایتم! » دی. « و بن، سزک ایچون نفع و ضرره مقتدر ده گلم! » دی. و: « بنی اللهدن باشقا کیمسه حمایه ایتمز؛ اوندن باشقا ملجأ بولام. » دی. « اللهک امر رسالتی تبلیغدن باشقا بر شینه مالک ده گلم. » دی. حق جل و علایه و رسولنه عصیان ایدنلر ایچون نار جهنم وارد و اونلر، اوراده مخلص و مؤبددرلر. اونلر، کندیلرینه وعد اولونان عذابی گورونجه بیه قادار کفرلرنده دوام ایدرلر، گورونجه ده کیمک یار دیمجیسی داها ضعیف و اعوانی داها آز اولدینی آکلرلر.

قُلْ إِنِّي أَدْرِي قَرِيبٌ مَّا وَعَدُوا لَمْ يَجْعَلْهُ رَبِّي أَمَدًا ۖ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا ۖ الْأَمْرُ أَتَىٰ
مَنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يُسَلِّكُ مِنْ بَيْنَ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۖ لِيَعْلَمَ أَزَقْدًا بَلَّغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطُوا
بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْصَوْا كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۝

یا محمد! «وعد اولونديگنر عذاب، یاقین میدر، یوقسا ربم داهاتاخیرایده جک میدر؟
بیلمه یورم!» دی. غیبی بیلن اودر. رضاسنه نائل اولان پیغامبردن باشقا کیمسه یه
غیبی بیلدیرمز. رضاسنه نائل اولان پیغامبرلری، غیبینه مطلع ایدم جگی زمان، اونلرک
أحوالی بیلدیگی و هر شیئی ضبط و احصا ایتدیگی حالده ربلرینک رسالاتنی سالمًا تبلیغ
ایتدیگرنی بیلدک ایچون اوکری، آرقالری صبرا محافظ ملکر یورودور.

سورة مزمل

مکده نازل اولشد - یگرمی آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۴-۱ يَا أَيُّهَا الْمَزْمُولُ ۖ قُلْ أَلَيْلًا قَلِيلًا ۖ نِصْفَهُ أَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ۖ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَبِّيَ الْغَزَّازُ رَبِّيَلًا ۖ

ای اثوابه بورون رسول محترم! کیجه نك بر مقدار قلیلدن ماعدا سنده نماز قیل.
کیجه نك نصفنده، یا نصفندن آز بر قسمنده، یا نصفندن بر آز فضله سنده نماز قیل و
قرآنی حرفلرنی بللی ایدم رک اوقو.

۷-۵ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَلَاثًا ۖ إِنَّمَا شِئْنَا اللَّيْلُ مِثْلُهَا وَأَقْوَمُ قِيلًا ۖ إِنَّكَ فِي النَّهَارِ سَجًّا طَوِيلًا ۖ

بز، سکا تکالیف ثقیله یی حاوی اولان قرآنی ازال ایدم جگز. کیجه عبادته قالمق
داها شدید و حضور قلب ایله قراشته داهامساعددر. کوندوز امورکله مشغول اول.

وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبْتَغِ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۖ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ۖ وَاصْبِرْ عَلَىٰ
مَا يَقُولُونَ وَاعْزَمْ فَرْجَ جَيْلًا ۖ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِيَ النَّفْسِ وَمِنْهُم قَلِيلًا ۖ إِنَّا لَذِينَ الْأَنْكَالَا
وَجَيْمًا ۖ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ۖ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَكَبَابٍ
مِهْلًا ۝

و کیجه کوندوز ربکک اسمنی ذکر و نفسکی باشقا شیدن تجرید ایله عبادت الهیه
حصر ایت. او الله ذوالجلال مشرق و مغربک ربیدر؛ اوندن باشقا الله یوقدر؛ اونی
وکیل اتخا ایت. دشمنلرک سوزلرینه صبرایت و اونلردن مناسب صورته اوزاقلاش.
سنی تکذیب ایدم أصحاب نعمتی یعنی صناید قریشی بکا بیراق و اونلری برمدتجک
امهال ایت. عندمزده تنعلرینک ضدی اولان أحوال و جهنم و بوزازه صاپلانان طعام
و عذاب الیم واردر. بو عذاب، یرلرک و طاغلرک صارصیلدیغی و طاغلرک متحرک قوم
بیغینی کبی اولدیغی کون، استقرار و ظهور ایدم.

۱۶-۱۵ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ ۖ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۖ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ
أَنَدًا وَسَبِيلًا ۝

ای اهل مکة! سزه پیغامبر و شاهد کونده ردک، عصیان ایتدکز. ناصیل که فرعونه
پیغامبر کونده ردک، عصیان ایتدی؛ بزده اونی آخر جزا ایله مجازات ایتدک.

۱۹-۱۷ فَكَيْفَ تَقُولُونَ كَذِبًا تَوَعَدُونَ مِمَّا جَعَلْنَا أَلْوَدَانَ شَيْئًا ۖ السَّمَاءُ مَطْفِئَةٌ بِهَا كَانَتْ عَذَابُ مَفْعُولًا ۖ إِنَّ هَذِهِ

مَذْكُرَةٌ فَرِشَاءِ اتَّخَذَ إِلَهِهِ سَبِيلًا ۝

کفرده دوام ایدم سه گز، چوجوقلری اختیار ایدم کونک عذابدن نفسلرکزی
ناصیل وقایه ایدم رسکز؛ او کونک شدتیه کوکلر یاریلیر، اللهم وعدی یرینی بولور.

أحوال و أهوال قیامت ، ذکر اولونان بو آیات موعظه در . ایستهین ربینه ایصال ایدن یولی آتخاد واختیار ایدر .

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنَ الْبَيْتِ وَنُصْفَهُ وَلَئِنَّكَ لَمِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْعِلْمِ الْغَيْبِ وَأَنَّهُ يَفْعَلُ الْقِيلَ وَالْقَارَ عِلْمُ الْغَيْبِ لَمْ يُعْطِ قَوْمًا أَن يُبَيِّنُوا الْقُرْآنَ لَهُمْ لِيَخْلَعُ عَنْهُمْ إِخْرَاجًا وَيُخْزِيَهُمْ فِي الْأَرْضِ بِمَا نَفَعُوا اللَّهَ فِي الْأَرْضِ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ وَأَمَّا تيسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْزُقُوا اللَّهَ وَرِزْقًا حَسَنًا وَمَا تُعَدُّ مَالًا تُبْذَرُونَ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا تَكْتَسِبُونَ وَإِن تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ إِذَا لَمْ يُقَرَّبْ إِلَيْهِ

یا محمد ! ربک ، سنک و احبابندن بر طاقه نك کیجه نك ایکی ثلشدن آزیی و کیجه نك نصفی و اوچده برینی نمازایله گچیردیگیزی بیلیر . کیجه و کوندوزی آللهدن باشقا کیسه تقدیر ایتمز . حق جل و علا کیجه نك تمامنی یاخود قسم معینی قیام ایله گچیرمهیه مقتدر اولمادیگیزی بیلیدی ده سزی ترخیص ایتدی . ایمدی ، کیجه لری قرآن مینندن ، میسر اولدینی قادار اوقویگز ! اللّٰهک ، سزدن برطاقم کیسه لرک کیفسز اولاجقنی و برطاقنک فضل الهی طلبی و تجارت قصدیله سفر و بر طاقنک فی سبیل الله مقاتله ایده جگنی ، بیلیمسی ده کیجه نمازنده ترخیصی موجب اولدی . فیما بعد قرآندن میسر اولدینی قادار اوقویگز و فرض اولان نمازی اقامه و زکاتی ادا ایدگز و حق جل و علایه قرض حسنده بولونگز . نفسگز ایچون نه خیر تقدیم ایدر سه گز ، عندالله اونک خیر و ثوابی بویوک بولور سگز . آللهدن مغفرت ایسته یگز . او ، غفور رحیمدر .

۲۰

مکده نازل اولشدن - آلی آلی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۖ قُمْ فَأَنذِرْ ۚ وَرَبُّكَ فَكَبِيرٌ ۚ وَثِيَابُكَ فَطَهِّرْ ۚ وَالرُّزْقَ فَاهْجُرْ ۚ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۚ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۚ فَاذْكُرْ فِي الْفَأْوَرِ ۚ فذلِكَ يَوْمُئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ۚ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ۚ أی دثارینه یعنی کوملک اوزربنه گیدیگی ثوبه بورونمش اولان رسول محترم ! قالق ، انذار و ربکی تکبیر و تعظیم و ثیابکی تطهیر و عذابی موجب اولان گناهلری ترکده دوام ایت . برشی ویریرکن تحمیل منت ایلهمه و ویردیگنک شیئه مقابله عوض کثیر گوزمه . مشرکلرک اذیقنه ربک رضای ایچون صبر ایت . اونلرک اوکنده قورقونج برگون وارددر . صور اوفلندیگی وقت ، ایشته اوگون ، کافرلر ایچون قولای اولمایان برگوندر .

۱۰-۱۱

ذُنُوبُهُمْ فَخَلَقْتُ وَجِداً ۚ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّدْوَدًا ۚ وَبَنِينَ شُهُودًا ۚ وَمَهَنَّتْ لَهُ تَمَهِّدًا ۚ ثُمَّ يَطْمَعُ أَن أَنِيدَ ۚ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ۚ سَأَرْهُقُهُ صَعُودًا ۚ إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۚ فَقَتَلَ كَبِيفَ قَدَّرَ ۚ ثُمَّ قَتَلَ كَبِيفَ قَدَّرَ ۚ ثُمَّ نَظَرَ ۚ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۚ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۚ فَكَانَ هَذَا السَّخِرَ يُؤَرَّ ۚ إِنَّ هَذَا لَقَوْلُ الْبَشَرِ ۚ سَاصِلِيهِ سَفَرٌ ۚ

۲۶-۱۱

اُولجه يالگیز اولارق خلق و صوگرا اوکا واسع مال و محافله سوزلری دیکله نزن اوغوللر و جاه و ریاست احسان ایتدیگم کیسه نك ایشنی بگا براق . او دها زیاده سنه طمع ایدر . یوق ! . . . چونکه او ، آیتلرمزی عنادله انکار ایتدی . اونی مشقت شدیدیه دوچار ایدرم . چونکه او ، قرآن حقنده اعتراضلر دوشونوب تعین و تقدیر ایتدی .

اوکا لعنت اولسون ! ناصیل تقدیر ایتدی ؟ تکرار لعنت اولسون ! ناصیل تقدیر ایتدی ؟
 صوگرا قرآنه تکرار تکرار باقدی ، طعن ایدله جک برشی بولاما نجا قاشنی چادی ،
 یوزنی اُکشدی ، صوگرا ایماندن اعراض و حقه اتباعدن استکبار ایتدی . « بوسحر
 منقولدن باشقا برشی ده گلدر . بو ، قول بشردن باشقا برشی ده گلدر ! » دیدی . بن اونی
 جهنمه ادخال ایده جگم .

وَمَا أَذْرِيكَ مَا سَفَرْتُ لَأُتْبِقُ لَآذَرُ ﴿٣٠﴾ لَوْ آتَاكَ لِلْبَشَرِ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣١﴾

۳۰-۲۷

ای محمد ! الله سکا جهنمی بیلدردی . او ، اُتدن و سیکردن هیچ برشی بیراقاز ؟
 ظاهر جلدی یاقار و تغیر ایدر ، اوکا اون طقوز ملک مؤکدر .

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ
 أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَخْشَى الَّذِينَ كَفَرُوا مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهِمْ مِنْ شَأٍ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنِ شَاءَ وَيَهْدِي مَنِ شَاءَ
 وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٢﴾

۲۱

اونک امورینی تدبیر و اهلی تعذیب ایچون ملکوردن باشقاسنی مؤکل ایتمدک . آنجا
 کافرلی امتحان ایتمک ، کندیلرینه کتاب وارد اولانلر ، رسالت محمدیه تیقن ایلهمک
 و مؤمنلرک ایمانلری آرتیق و کرک اهل کتاب ، گرک مؤمنلر شکدن قورتولق و قلبلرنده
 مرض اولانلرله کافرلر : « الله بو عدد ایله نه مراد ایتدی ؟ » دیمک ایچون اولنرک عددی
 اون طقوز یاپدق . الله عظیم الشان ، ایشته بویله دیله دیگنی اضلال و دیله دیگنی اهدا
 ایدر . ربک تعالی و تقدسک خلقتی کندیندن باشقا کیمسه بیلمز . جهنم بشر ایچون
 موجب تذکر اولقدن باشقا برشی ده گلدر .

۲۷-۲۲ ﴿٣٢﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا دَرَىٰ ﴿٣٣﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا سَفَرَىٰ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لَإِحدى الْكُتُبِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرٌ ﴿٣٦﴾
 لَمَن بَنَىٰ مِنْكُمْ بَنًى فَتَقَدَّمَ أَوِ تَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

خایر ! . انسانلر بونی تذکر ایتمزلر . قره و زائل اولان گیمیه و جهانی آیدنلر
 صباحه قسم ایدرم ، که اوسقر ، ناسی و سزدن تقدم یا تاخر ایتمک ایسته ینلری انذار
 ایدن بویوک بلالرک بریدر .

۴۷-۳۸ ﴿٣٨﴾ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهينَ ﴿٣٩﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٤٠﴾ فِي جَنَّاتٍ يَسَاءَلُونَ ﴿٤١﴾ عَنِ الْخَمْرِ ﴿٤٢﴾
 مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٣﴾ قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٤٤﴾ وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمُسْكِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نَحْمُضُ مَعَ الْخَافِضِينَ ﴿٤٦﴾
 وَكُنَّا نَكْتُمُ بُيُوتِ الْمُنِذِرِينَ ﴿٤٧﴾ حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٨﴾

هر نفس ، کندی عملک عندالله رهینه سیدر . أصحاب یمین بوندن مستشار . اولنر ،
 جنتده اولدوقلری حالده مجرملره حاللرندن صورارلر : « سزی جهنمه ادخال ایدن
 ندر ؟ » دیرلر . « مجرملرده : « نماز قیلمازدق ؛ مسکینی اطعام ایتمدک ؛ اولونجهیه قادار
 أصحاب باطل ایله برابر بولوندق ؛ یوم بعث و جزایی انکار ایتدک ! » دیدیلر .

۴۸-۴۶ ﴿٤٩﴾ فَأَنفَعَهُمْ شِفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٥٠﴾ فَأَلْهَمَهُمُ الْغَفْلَةَ فَوَسْوَسَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ ﴿٥١﴾ فَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاهْتَدَوْا ﴿٥٢﴾
 فَتَنَّا مِنْ قَبْلِهِمُ الْقَوْمَ الْاَوَّلَ ﴿٥٣﴾ بَلْ يَرِيدُ كُلُّ اِمْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنشَرَةً ﴿٥٤﴾ كَذَٰلِكَ لَآيُخَا فُونَ الْآخِرَةَ ﴿٥٥﴾
 كَذَٰلِكَ نَذْكُرُكَ ﴿٥٦﴾ فَرِشَاءَ ذِكْرٍ ﴿٥٧﴾ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْتَ يَا اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ
 وَأَهْلُ الْغَفْرِ ﴿٥٨﴾

اولنره شفاعت ایدنلرک شفاعتلری فائده ویرمز . اولنر ، نه ایچون مواعظدن یعنی
 قرآندن اعراض ایدرلر ؟ اولنر ، آرسلاندن قورقوب قاچان یابان آشکری کیدرلر !

بلکه اولردن هر بری کندنه بر کتاب نازل اولماسنی ایستر . خایر نازل اولماز !
بلکه اولر ، آخرت عذابندن قورقمازلرده قرآن میندن اعراض ایدرلر ؛ ایتمه سینلر . بو
قرآن ، تذکره و موعظه در . ایستین اوقور و متنبه اولور . آنجاک اللهک ایسته دیگی
کیمسلر تذکر ایدرلر . اولرده اهل تقوی و اهل مغفرتدرلر .

سوره قیامت

مکده نازل اولشدر - قرق آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُنْفِثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۝ وَلَا أَفْنَعُ الْفُتُورَ ۝ كَيْفَ يُنْفِثُ الْإِنْسَانُ أَنْ يَجْمَعَ عِظَامَهُ ۝
بَلْ يَدْرِي عَلَىٰ أُنْفُسِهِ يُنْفِثُ ۝

قیامت گرونه ، نفس لوامهیه قسم ایدرم ، که بعث اولونورسکزر . انسانلر ، کیمکلری
أصلاً طوبیلامازی یز ظن ایدرلر ؟ اودت ! طوبلارز و پارماقلرینک اوجلرینک بیله
أسکیدن اولدینی گبی اعاده سنه قادرز .

بَلْ يُدْخِلُ الْإِنْسَانُ الْفُجْرَ أَمَامَهُ ۝ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۝ فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ۝ وَخَفَّ الْفُجْرُ ۝
وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۝ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفَرُ ۝ كَلَّا لَا وَزَرَ ۝ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ۝
يُنَبِّئُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا فَعَلَ وَأَخَّرُ ۝

بلکه انسان ، فجورنده دوام ایتمک ایستر و قیامت نه وقت قوباجقدر ؟ دییه صورار .
قیامت ، گوزلر دهشتدن حیران اولدینی ، آیک ضیاسی گیندیگی ، آیه گونش اجتماع

ایتدیگی وقت قوبار . او زمان انسانلر ، این المفر ، یعنی نرهیه قاجالم ؟ دیرلر . خایر !
قاجاجق و التجا ایدمک یر یوقدر . اوگون مستقر ، حضور رب العالمیندر . انسانلر ،
تقدیم و تأخیر ایتدیکلری عمللرندن اوگون خبردار اولورلر .

بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ۝ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِرُهُ ۝ لَا تَخْلِيهِ لِسَانُكَ لِلْجَحِيمِ ۝ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ
وَقُرْآنَهُ ۝ فَإِذَا فُتِنَا فَاَتَّبِعْ فَإِنَّهُ ۝ تَمَّارٌ عَلَيْنَا بَيِّنَاتُهُ ۝ كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ۝ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ۝
وَجْهٌ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ ۝ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝ وَوَجْهٌ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ ۝ تَنْظُرُ أَنْفَعُ لَهَا فَاوَرَةُ ۝

بلکه انسان ، موجب اعتذار اولایلن هر شیئی صایوب دوسه ، قبول اولونمایوب نفسی کندی .
علیه حجت و شاهد اولور . ائی رسول محترم ! قرآنک حفظی ایچون وحی زماننده استعجال ایتمه ؛
اونی قلبکده جمع و قرآنی تسهیل ایتمک بزه عاڈدر . بز ، جبرائیل وساطتیه تبلیغ و قرائت
ایتدکن صوگرا متعاقباً اوقو . اونی سکا تفهیم و بیان ایتمک بزه عاڈدر . ائی نبی محترم !
استعجالدن واز گچ . ائی انسانلر ! سز عاجلهیی سوه و آخرتی بیراقرسکزر . قیامت
گوننده بر طاقم یوزلر ضیادار و ربلینه ناظردر . بر طاقم یوزلرده اوگون پک چیرکین
اولور . اربابی ده کندیلرینک بل کیمکلری قیراجق بلای عظیمک کلدیگنه حکم
ایدرلر .

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ النَّفْسُ الرَّاقِيَ ۝ وَقِيلَ لِلْزَّائِقِ ۝ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ۝ وَالنَّفْسُ السَّاقُ ۝ بِالْسَّاقِ ۝ إِلَىٰ رَبِّكَ
تُؤْمِنُ بِالْسَّاقِ ۝

ای انسانلر ! دنیایی آخرته ترجیح ایتمیکز . جان بوغازه کلدیگی و : « بوگا کیم
افسون اوقور ! » دنیلدیگی و محتضر فراق دنیایی تیقن ایتدیگی و شدت اضطرابدن
آیاقلری بربرینه دولاشدینی وقت ، اوگون ربکک حکمندن باشقا سوق اولونه جق
یر یوقدر .

فَلَا صَدَقَ وَلَا هُمْ ۖ وَلَكِنَّ كَذَبًا تَوَلَّوْا ۚ ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ

۳۵-۳۶

انسان ، تصدیق لازم اولان شیلری تصدیق ایتمه دی و نماز قیلمادی ؛ لکن قرآنی تکذیب و طاعتدن اعراض ایتدی . صوگرا ، متفاخرانه اهلنه گیتدی . آیواه ! فرصتی فوت ایتدی . آیواه ! فرصتی فوت ایتدی .

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُشْرَكَ سُدًى ۚ أَلَمْ يَكُنْ نَظْفَةً مِنْ مِثْرَيْنِ ۖ ثُمَّ كَانَتْ عَلَقَةً ۚ خَلَقَتْهُ فُسُوًى ۚ فَجَعَلْنَاهُ نَزْجًا لِلْكَرِّ وَالْإِنْثَى ۚ أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُخْزِيَ الْمُؤْمِنَ ۚ

انسان، مهمل براقیلاجفی می ظن ایدر ؟ او، رحمه القا اولونان منیدن ده کلمیدر ؟ صوگرا ، او منی علقه اولدی . حق جل و علا ، او علقه دن انسان خلق ایتدی . و اوندن اُرکک ، دیشی ایکی صنف یاراتدی . بونله مقتدر اولان اُمواتی احیایه قادر ده کلمیدر ؟

سورة دهر

مدینه ده یا مکده نازل اولشدر - اوتوز برآیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنْ الدَّهْرِ يُغْنِي عَنْهُ شَيْئًا مَذْكُورًا ۚ إِنْ أَخْلَقْنَاهُ مِنْ نَظْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ۚ

۳۷-۳۸

ذکره شایان اولمادی حاله ، انسان اوزرندن اولجه بر زمان کچیرمه دیمی ؟ بز ،

انسانی تکالیف ایله امتحان ایتمه یی ایسته یه رک یکدیگریله اختلاط ایدن ایکی نطفه دن خلق ایتدک . و اونی آیات منزله یی ایشتیمه یه قادر و آیات تکوینییه یی گورمه یه مقتدر ایتدک .

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۚ إِنَّا كَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ۚ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۚ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۚ

۳۹-۴۰

بز ، انسانی یا شا کر ، یا کفور اولدینی حاله طوغرو یوله هدایت ایتدک . اولردن کافرله زنجیرلر و لاله لر و جهنم حاضر لادق . شا کر اولان ابرارده اولیاء الله ک ایچدیگی و ایسته دی کفری یره آقیتدینی پی کاردن نبعان ایدرک کوزهل قوقوسبله کافوره ، مشابه اولان صو ایله قاریشیق شراب ایچرلر .

يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ فَتَبْلُغُ أَرْضَ الْبَرِّ ۚ وَتُطْعَمُونَ الْطَعَامَ عَلَى حَبِّهِ مِنْ حَبِّهَا ۚ وَتَبْيِهَا وَأَسْبِرًا ۚ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوْجَهُ اللَّهِ لَا نُزِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا نُنْكَرُكُمْ ۚ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنا نَوْمًا غَبُورًا ۚ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمٍ يَخْلَقُ السَّاعَةَ فِي يَوْمٍ كَانَ شَرُّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَفِيهِ نَصْرَةٌ وَبُشْرَةٌ ۚ

۴۱-۴۲

اولیاء الله ، او رتبه عالییه نذرلینی یفا و عذابى تمتد و منتشر اولان گوندن خوف و لسان حال ایله : « بز ، سزی لوجه الله اطعام ایدررز ؛ سزدن مکافات و تشکر ایسته مه بز . بز ، پک چیرکین اولان کونک عذابندن طولای ریمزدن قورقارز ! » دییه رک رضای الهی ایچون مسکین ، یتیم و اسیری اطعام ایتمگله نائل اولدیلر . الله ده او کونک شرندن اولنری وقایه ایتدی و یوزلرینه بشاشت و قلبلرینه سرور و یردی .

وَجَزَاءُ نِعْمٍ مِثْلُ نِعْمٍ أَزِيدًا ۚ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَتُبَيِّنْ لَهُ الْآيَاتِ ۚ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَتُبَيِّنْ لَهُ الْآيَاتِ ۚ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَتُبَيِّنْ لَهُ الْآيَاتِ ۚ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَتُبَيِّنْ لَهُ الْآيَاتِ ۚ

۴۳-۴۴

و صبرلری سببیه مکافاة جنت و جنتده ایپک لباسلر احسان ایتدی . او حالده که اوراده سریرلره یاصدانیرلر و صیجاق و صوئوق گورمزلر . اونلره جنت آغاچلرینک گولگه‌لری یاقین و میوه‌لری مسخر اولور . اونلر ، گوموش قابلر و مقدار و اشکالی آرزولرینه موافق اولان بلور گبی پارلاق و گوموش گبی آق و یوموشاق کوبلرله طواف اولونورلر . زنجیل ، جنتده سلسیل تسمیه اولونان برپیکاردر . آقان صو ایله مزوج شراب کاسه‌لرله اسقا اولونورلر . هر برینک اطرافنده مخلص اولان ولدان طولاشیرلر . سن ، او ولدانی گورورسه‌ک ، اونلری صاحب‌دش ایخیلر صانیرسک !

۲۰-۲۲ وَ اِذَا رَاٰی تَمَرًا يَمْشٰی عَلٰی سَاقٍ مُّكَبِّرًا ۝ عَلٰی لَهْمٍ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَّ اِسْتَبْرَقٌ وَ حُلُوٌّ اَسْوَدٌ ۝ مِّنْ فِضَّةٍ وَّ سَقَبَةٍ رَّبُّهُمْ سَرَابٌ مُّظْهُورٌ ۝ اِنَّ هٰذَا كَانَ لَكُمۡ جَزَاءٌ وَّ كَانَ سَعْيُكُمْ مَّشْكُورًا ۝

هر هانگی طرفه باقارساک ، نعمت عظمی و منتهاسی اولمایان ملک گورورسک . یشیل ایپک قاشدن اینجه و قالین لباسلر گیرلر و کوموش بیله‌زیکلر طاقینیرلر . ربلری اونلره اولکی ایپی نوعک فوقنده چوق تمیز شراب ایچیرر ، و : « بو نعمتلر ، سزک مکافاتلر کزدر و سعیگزده مشکور و مقبولدر ! » دینیر .

۲۳-۲۶ اِنَّا نَحْنُ رَزَقْنَاكَ الْقُرْآنَ نَزِيلًا ۝ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ ۝ وَلَا تَطْعَمْنَهُ لَئِنْ اَنتَ كَفُورًا ۝ وَاذْكُرْ اِسْمَ رَبِّكَ بِكُمۡرٍ وَّ اَصِيلًا ۝ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۝

ای محمد ! بز ، سکافر آنی تدریجاً تنزیل ایندک ؛ ربک حکمنه صبرایت . گناهکارلره یاخود کافرلره اطاعت ایتمه . صباح آقشام ربک اسمنی ذکر ایله و کیجه‌ک برقسمنده نماز قیل . کیجه‌لرک اقسام طویل‌سنده اونی تسبیح ایت .

۲۷-۲۹ اِنَّ هُوَ لَا يُجِیۡنُكَ الْعَاصِلَةَ وَ یَذَرُکَ وَّرَآءَ هٰذَا یَوْمًا تَفْیِلًا ۝ تَخْرُجُ خَلْقًا هُمۡ وَّ شَدَدْنَا اَسْرَهُمۡ ۝ وَاِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا اَمْثَلًا مِّنۡهُۥ بَدِیۡلًا ۝ اِنَّ هٰذِهِۦ تَذٰکِرَةٌ فَرِشًا ۝ اَتَّخَذَ لٰی رِیۡةً سَبِیۡلًا ۝

بو کافرلر ، عاجله‌نی یعنی دنیایی سوه‌رلر و اوکلرنده‌کی آغیر گونی بیراقیرلر . بز ، اونلری خلق و وجودلرینی تقویه‌ایتدک ، ایسترسه‌ک اونلری هلاک ایدرز ؛ یرلرینه امثاللرینی گتیریز . بو آیتلر ، موعظه‌در ؛ ربنه تقرب ایتک ایسته‌ینلر ، او یولی طوقارلر .

۳۰-۳۱ وَمَا تَشَاۗؤُنَا اِنْ شِئَا ۙ اَللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِیۡمًا حَكِیۡمًا ۝ یُدْخِلُ مَنۡ یَّشَآءُ فِی رَحْمَتِهٖ وَالظَّالِمِیۡنَ ۝ اَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِیۡمًا ۝

الله عظیم الشان ، ایسته‌مه‌دکجه اوکا ایصال ایده‌جک یوله سالک اولامازسکز . حق جل و علا ، علیم حکیمدر . ایسته‌دیگنی رحمتنه ادخال ایدمر ، ظالملر ایچونده عذاب‌الیم حاضرلادی .

سورة مرسلات

مکده نازل اولمشدر — اللی آیتدر .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیۡمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ غُرَفًا ۝ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ۝ وَالنَّاسِرَاتِ نَسْرًا ۝ فَالْفَارِقَاتِ فَرَقًا ۝ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ۝ عِذَا اُنۡزِلُنَّ ۝ اِنَّمَا تُوَعَّدُونَ نَوَاقِعُ ۝

یکدیگرینی متعاقب ارسال اولونارق شدتله اُسن عذاب روزگارلرینه و بولوتلری جوده نشر و تفریق ایدمن و الله توبه و اعتذار ایده‌نلرک سیئاتی محو و کافرلری انذار ایتک ایچون ذکره سبب اولان رحمت یلرینه قسم ایدرم ، که وعد اولوندیغکز قیامت شبه‌سز قویار .

فَإِذَا الْغُفُورُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُجَّتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرَّسْدُ أَفْتَتْ ﴿١١﴾
لَا يَوْمَ يُنْفَخُ أَصْفَرُ ﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفَضْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَذْرِيكَ مَا يَوْمُ الْفَضْلِ ﴿١٤﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿١٥﴾

بیلدیزلرک نوری زائل اولدینی ، کوکله یاریلدینی و طاغیر اوقانوب صاور اولدینی و پیغامبرلر ایچون شهادت ایدمه جکری وقت تعیین اولونوب : « شهادتکنز ، هانگی گونه تاخیر اولوندی ؟ » دینلیدیگی و « بین الناس فصل امور ایدله جک یوم فصله تاخیر اولوندی ! » جوابی ویریلدیگی کون ، آی محمد : یوم فصلی الله سکا بیلدیردی . او کون ، منکرلر هلاک مؤبد و زجر مخلده دوچار اولورلر .

أَلَمْ نَكُنْ لَكَ الْوَلِيَّيْنِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نَبْعَثُكَ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾ كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْجَرَمِينَ ﴿١٨﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿١٩﴾

بز ، قوم نوح و عاد کی تکذیب ایدمه اولکیلری هلاک ایدمه کی ؟ اونلره مماثل اولان صوکر اکیلری ده اونلره الحاق ایدمه رز . هر مجرم حقنده ایشته بویله یاپارز . هلاک ایتدیگمز کون ، آیات الهیهی تکذیب ایدمه نلر ایچون شر حلول ایدمه .

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي رَأْسِ مَكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٢٤﴾

بز ، سزی حقیر نطفه دن خلق ایدمه کی ؟ اونی زمان معلومه قادار رحمده طودق . بز ، بوکا قادر اولدوق . بعث و احیا گزه دها زیاده قادرز . او کون ، آیات الهیهی تکذیب ایدمه نلر ایچون قدرتمزله شر حلول ایدمه .

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءً وَآمَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَاهَا رَوَاسِيَ لِيُحْمَلَ وَأَسْقِنَاكُمْ مَاءً قَرَارًا ﴿٢٧﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٢٨﴾

یری بر جوق اولورله و دیریلره جمع ایدمه کی ؟ بز ، یرده یوکسک طاغیر یاراتدق و سزه طاتلی صو ایچیردک ؛ بو نعمتلی انکار ایدمه نلره او کون ، شر حلول ایدمه .

انظُرُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ تَكْذِبُونَ ﴿٢٩﴾ انظُرُوا إِلَى ظِلِّ ذَلِكِ الشَّجَرِ ﴿٣٠﴾ لَا ظَلِيلٌ وَلَا يُغْنِي مِنَ النَّارِ ﴿٣١﴾ إِنَّا نَرَىٰ فِعْلَكُمْ ﴿٣٢﴾ مِثْرًا كَالْفَصْرِ ﴿٣٣﴾ كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٤﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٣٥﴾

او کون ، اونلره : « تکذیب ایتدیگمز عذابه ، جهنمک اوچ شعبه لی دومانی گولگه سنه کیدک ! » دینیر . حال بوکه او ، نه گولگه لندیرر ، نه کوشکر و صاری دوه لر گی ، قیویلجملر صاچان جهنمک آلاوندن وقایه ایلر . او کون ، آیات الهیهی تکذیب ایدمه نلر ایچون شر حلول ایدمه .

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْدِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٣٧﴾

او کون ، اونلرک سوز سويله مه دیکلری کوندر . و اونلره اعتذار ایچون اذن ده ویریلز . او کون ، آیات الهیهی تکذیب ایدمه نلر ایچون شر حلول ایدمه .

هَذَا يَوْمُ الْفَضْلِ جَمْعًا كَرَامًا ﴿٣٨﴾ وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾ فَإِنْ كَانَ لَكُم مَكِيدٌ ﴿٤٠﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٤١﴾

ایشته بو ، یوم فصل یعنی حق باطلدن تفریق ایدمه کوندر . او کون ، سزی و سزدن اولکیلری طوبلارز . عذابدن قورتولق ایچون بر کید و مکرمه مقتدر ایشه گمز ، یاپگمز ! بو کون ، آیات الهیهی تکذیب ایدمه نلرک مقری جهنمدر !

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي ظُلُمٍ لَّيَالٍ وَنُجُومٍ ﴿٤١﴾ وَقَوَائِمًا يَشَهَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُّوْا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْكَذِبِينَ ﴿٤٥﴾

او کون متقیلر ایشه گولگه ده و بیگار باشلرنده و آرزو ایتدیکلری میوه لرله متعمرلر . اونلره : « أعمال حسنه گمز مکافات اولارق بیگمز ، ایچگمز طافیت اولسون ! » دینیر .

بز، هر شیشی ضبط و حفظ ایتدک . اونلره حسابی انکار و آیاتی تکذیبلرندن طولای :
« أنواع عذابى چکگز ! » ديه امر اولونور .

۲۸-۲۹ اِنَّ لِلْعَبْتَيْنِ مَغَارًا * حَدَائِقَ وَعُجْنًا * وَكَوْكََبًا * وَكَأْسًا دِهَاقًا * لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا
كَلِمًا وَلَا كَذَابًا * جَزَاءُ مِنْ رَبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا * رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّخْمِ
لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا * يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أِذِنَ
لَهُ الرَّخْمُ وَقَالَ صَوَابًا *

متقیلر ایچونده محل نجات واردر . باغچلر و اوزوملر و ترنج مملی بر پاشده قیزلر
و شراب طولوقدحدر واردر . اونلر ، اوراده بیهوده سوزلر و یالانلر ایشیتمزلر . بونلر ،
ربکک مکافاتی اولارق کافی درجهده احسان ایتدیکی شیلردر . گوکلرک، یرلرک و آرالرنده کی
شیلرک رحمتله متصف ربی اولان حق جلّ و علانک عطایاسیدر . اهل ارض و سما ، حق
جلّ و علایه قارشى خطابه مقتدر اولامازلر . روح و ملککر صف صف دیزیلدیکاری کون
رحمانک اذن و یردیگی کیمسه دن باشقاسی تکلم ایدمهز ؛ اوده یالکز حقیقی سویلر .

۴۰-۳۹ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَرِشَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَا * اِنَّا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ
الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا *

بوگون ، محقق الوقوعدر . بویله اولونجا ، ایسته یین ربی تعالی و تقدسی کندینه مرجع
اتخاذ ایدمهز . بز، سزی عذاب قریب ایله انذار ایتدک . انسانک خیر و شر نه یاپدیغی
کوردیگی و کافرکده : « کاشکی طوبراق اولسایدم ! » دیدیگی کون موجود اولان عذاب
ایله انذار ایتدک .

سورة نازعات

مکده نازل اولشدیر -- قرق آلتی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَالنَّازِعَاتِ غَرْاقًا * وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا * وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا * فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا *
فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا *

کافرلرک جانلرینی شدتله تزع ، مؤمنلرک جانلرینی رفق ایله قبض ، اخراج ارواحده
طالغیجک دکترده یوزمه سی گبی سباح و ارواح کفاری ناره ، ارواح مؤمنی ده جنته
ایصالده مسارعت و اونلرک امر عقاب و ثوابی تدبیر ایدهن ملککره قسم ایدهرم ، که سزلر
بعث اولونورسکز .

۱۴-۱۳ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّجِفَةُ * تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُ * قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِعَةٌ * أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ *
يَقُولُونَ اِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَاوِرَةِ * اِذَا كُنَّا عِظَامًا مَّخْرَجَةً * قَالُوْا اِنَّكَ اَنْتَ اَكْرَمُ خَاسِرَةٌ *
فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ * فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ *

صور ایکنجی دفعه ، نفخ اولوندینی حالده ، أجرامک تزلزل ایتدیگی کون ، بعث
اولونورسکز . اوکون ، شدتله مضطرب اولان قلوب أصحابک کوزلری ذلیلدر . اونلر ،
دنیاده ایکن : « أولور و چورومش کیمک اولورساق تکرار دیریلیرمی یز ؟ بویله ایسه ،
بویکنجی گلیشده دوچار خسران اولورز ! » دیرلردی . الله عظیم الشانده : « استصعاب
ایتمه یگز ، سزک تکرار دیریلرگز ، نفخه واحده دن عبارتدر . نفخه ثانیده اونلر ، همان
دیریلرلر و قبرلرندن یر یوزینه چیقارلر ! » بویوردی .

۱۰-۲۰ مَلَأْنِيكَ حَدِيثَ مُوسَى إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ بِالْأَوَّلِ الْمُقَدَّرِ طُوًى ۖ إِذْ هَبَّ لِي فَزَعُونَا نَطَقَ ۖ فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْزَكِّي ۖ وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَقَضَىٰ ۖ فَارْزُقْنِي الْكَسْبَ ۖ

یا محمد ! سگما موسانک قصه سی واصل اولمادی می ؟ ربّک اوکا طوی دینیلن وادی مقدّسه ندا ایتدیگی زمانده کی قصه سی سگما واصل اولمادی می ؟ حق جلّ و علا اوکا : « فرعونه گیت ، چونکه او کفرده حدی تجاوز ایتدی و اوکا ! » شرک و عصیاندن تبری ایتک ایسترمیسک ؟ ایسترسه ک سنی ربّک معرفته ارشاد ایدیمده اوندن قورق ! دی . « دیدی . موسی ، حق تعالی و تقدسه بر جوق مراجعاتدن صوگرا گیتدی و بر جوق محاوره دن صوگراده فرعونه بویوک معجزه یی گوستردی .

۲۱-۲۶ فَكَلَبَ رَعَصَى ۖ ثُمَّ دَبَّرَ بُنْعَى ۖ فَخَرَفَادَى ۖ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ۖ فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ ۖ وَالْأُولَىٰ ۖ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ خَشِيَ ۖ

فرعون ، موسایی تکذیب و الله عصیان ایتدی . صوگرا مجلسندن قالقوب معجزه یی ابطاله سعی ایله دی . ساحرلری طوبایوب اونلره خطاباً : « انا ربکم الاعلی ! » دیدی . الله ده اونی عذاب دنیا و آخرت ایله تعذیب ایتدی . بو قصه ده حق جلّ و علا دن قورقانلر ایچون عبرت واردر .

۲۷-۳۳ وَأَنْتُمْ أَشَدُّ خُلُقًا أَلَيْسَ أُنْثَىٰ ۖ رَفَعْنَا كُفْرَهُمَا ۖ وَأَعْطَشْنَا لَيْلَهُمَا وَأَخْرَجْنَا صُحْبَهُمَا ۖ وَالْأَرْضَ بِدَلِكْ دَحِيهَا ۖ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَ هَامِرٍ غِيهَا ۖ وَالْجِبَالَ رُسِيهَا ۖ مَتَاعًا لَّكَ وَلِأَهْلِكَ ۖ

ای مکه اهلایسی ! سزک خلق و تکوینکزمی گوچدر ، یوقسا گوکلرکمی ؟ گوکلری بنا و اعلا و عیب و تفاوتدن عاری اولارق انشا ، گيجه سنی مظلم ، گوندوزنی درخشان ایتدی . بوندن صوگرا ، یری دوشه دی . اوندن صولرینی اخراج و اجرا و اوتلرینی انبات و طاغلری ده اثبات ایتدی . بونلرک کافه سنی سزک و انا مکنزک انتفاعی ایچون یاپدی .

۳۴-۳۹ فَادْجَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ۖ يُؤْمَرُ نَذْرُ الْإِنْسَانِ مَا سَعَىٰ ۖ وَبُرْزُ الْجَحِيمِ لِيَرَىٰ ۖ فَأَمَّا مَنْ طَفَىٰ ۖ وَآثَرَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ فَأَنَّا الْحَجْمُ فِي الْمَأْوَىٰ ۖ

طامة کبری گدیگی یعنی قیامت قوپدینی وقت ، که او زمان انسانک دنیا ده خیر و شر دن هر نه قازانمش ایسه خاطر لادینی و جهنمک ده گوره نلره ظاهر اولدینی گوندنر ، او زمان طغیان و حیات دنیایی آخرته ترجیح ایدن کیمسه نک ماواسی جحیمدر .

۴۰-۴۱ وَأَمَّا مَنْ خَافَ ۖ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ۖ

حضور الهیده طور مقدن قورقوب نفسی شواتدن منع ایدن کیمسه نک ده ماواسی جتدر .

۴۲-۴۶ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسِيهَا ۖ قِيمَ نَسْتَذْكُرُهَا ۖ إِلَ رَبِّكَ مُنْهَمَهَا ۖ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشَاهَا ۖ كَانَهُمْ يَوْمَ يُرَوَّنَهَا لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَو ضُحَاهَا ۖ

ای محمد ! مکه کافرلری سندن قیامتک نه زمان قوباجغنی صورارلر ؟ سن اونک نه زمان قوباجغنی نه بیلیرسک ! اونی آنجاق ربّک بیلیر . سن ، یالکتر قیامتدن قورقانلری انداره مامورسک ؟ وظیفه ک اولمایان شیئی سندن ناصیل صوریورلر ؟ اونلر ، قیامتی گوردوکلری وقت ، انداز و وعیددن صوگرا بر آقشام یارقوشلق وقتندن زیاده گجه دیگنی ظن ایدرلر .

سورة عبس

مکده نازل اولمشدر — قرق ایکی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱-۷ عَبَسَ وَتَوَلَّىٰ ۖ أَنْجَاءَ الْأَعْيَىٰ ۖ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّكَ بُرْكَىٰ ۖ أَوَيْدَكَرَفْتَعَهُ الذِّكْرَىٰ ۖ أَمَّا مَنْ اسْتَفْتَىٰ ۖ فَأَنْتَ لَهُ نَصْدَىٰ ۖ وَمَا عَلَنكَ لَأَبْرَكَىٰ ۖ

رسول محترم ، اُمانك گلمه سندن يوزيني اُكشيتىدى و اوندى اعراض ايتىدى . اى
محمد ! نه بيليورسك ، بلكه گناهلارندن تَطَهَّر ، ياخود اتعاظ ايدەر و فائده مند اولور .
سن ، ايماندىن استغنا ايدەن كيمسەنىڭ ارشاد و اصلاحى تَعَرُض ايدىيورسك ؛ حال بوكە
اونىڭ قبول اسلام ايتىمە سندن طولايى سنڭ ايچون بر باس يوقدر .

۱۶-۸ وَاِمَّا مَرَجَاءُكَ اِسْنٰی ﴿۸﴾ وَهُوَ جُنٰی ﴿۹﴾ فَاَنْتَ عَنْهُ لَدُوٌّ ﴿۱۰﴾ كَلَّا اِنَّهَا لَذِکْرٌ ﴿۱۱﴾ فَرِشَاءٌ ذِکْرٌ ﴿۱۲﴾ وَصُحُفٌ مَّکْرَمَةٌ ﴿۱۳﴾ مَرْفُوعَةٌ مَّطَهَّرَةٌ ﴿۱۴﴾ اَبَدِي سَفَرَةٌ ﴿۱۵﴾ کَرَامَةٌ بَرْدَةٌ ﴿۱۶﴾

أما اللهم قورقارق سكا سرعتله گلندن سن یوز دوندوریورسك . بویله یاپما ؟
قرآن موعظه در ؛ هر کیم ایسترسه اونکله اتعاظ ایدر . او قرآن ، که عندالله مکرم
و رفیع القدر و منزّه اولان صحیفه لرده مثبتدر و عند حقه عزیز و متقی اولان ملائکه
کاتدن بدنده محفوظدر .

قَالَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرُ ﴿١٧﴾ مِزَاجِي سَخِي خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُفْثَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرُهُ ﴿١٩﴾ زُرْنَا نَبِيْرُهُ ﴿٢٠﴾
 زُرْنَا مَآئِدَ فَافْرِهٖ ﴿٢١﴾ زُرْنَا إِذَا سَاءَ أُنْشَرُهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَنَا بَعِثُ مَا أَمَرُهُ ﴿٢٣﴾

کافر لرہ لعنت اولسون ! اونلر، کفرانده نه قادار مفرطدرلر ؛ حق جلّ و علا اونلری نه دن خلق ایتدی ؟ نطفه دن خلق و خلقتی تکمّل ایدنجیه قادار طور دن طوره تحویل ایتدی ؛ صوگرا رحمن خروجنی تسهیل ایلهدی . صوگرا اولدوروب قبره صوقدنی ؛ صوگرا ایسترسه بعث ایدر . حَقّا که کافر لر، ربلرینک آمرینی یرینه گتیرمه دیلر .

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۝ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝ فَأَنبَأْنَا فِيهَا حَبًّا ۝ وَعَبًا وَقَضًّا ۝ وَزَيَّنَّاهَا أَعْلَى ۝ وَهَدَّيْنَاهُ أَعْلَى ۝ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ۝ مَنَّامَا لَكُمْ وَلَئِنَّا لَمَكْرُومٌ ۝

انسان نظر عبرتله طعامنه باقسین ! بز، صویی بولوتدن دوکدک . صوگرا یری یاردق،

اورادہ بوغدای و آراکچی حبوبات و اوزوم و یونجا و زیتون و خرما و صیق آغاچلی
بانچہلر و میوہ و حیواناتک یمہ جکی اوتلر انبات ایتدک . بونلری سزک و اُلعامکزک انتفاعی
ایچون یایدق .

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ۖ يُؤْمِنُ الْمَرءُ مِنْ آخِيهِ ۖ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۖ وَصَاحِبِهِ وَبَنِيهِ ۖ لِكُلِّ
أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۖ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ ۖ صَاحِبَةٌ مُشْتَبِرَةٌ ۖ وَوُجُوهٌ
يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۖ تَرْفَعُهَا قَرَّةٌ ۖ أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُ الْخَجَرُ ۖ

نفخه ثانیه ، یعنی انسانك قارداشندن ، آناسندن ، باباسندن ، زوجه-سندن
و اوغوللردن قاجدینی گونده ، هرکس کندی باشنك دردینه دوشر . اوگون ، برطاقیم
یوزلر پارلار ، گولر و مستبشر اولور . برطاقیم یوزلری ده غبار وظلمت قاپلار ؛ بونلر کفره
فخره در .

سورہ، یسکور

مکده نازل اولشدر — یگر می طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

٩-١
إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۝ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۝ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۝ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۝
وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۝ وَإِذَا الْبِلَادُ أُمْحِرَتْ ۝ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ۝ وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ عُتِلَتْ ۝
بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۝

گونىشك بۆكۈلۈپ نورى زاتل اولدىنى ، يىلدىزلر كۆكۈلدىگى ، تاغلار كۆرۈدىگى ،
گە دۈملر كۆرۈنۈش براقىلدىنى ، وحشى حيوانلر كۆرۈلدىنى ، دىزلر كۆرۈلدىنى

ایصندینی ، ارواحک بدنلره کیردیگی ، دیری دیری گومولان قیزلره : هانگی گناهگزدن طولای قتل اولوندگز ؟ دیهه صورولدینی ؟

۱-۱۰ وَإِذَا الصُّبْحُ نُفِثَتْ ۖ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۖ وَإِذَا الْجِبَالُ سُفِفَتْ ۖ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ۖ عَلِمْتُ نَفْسًا مَّا أَخَصَرْتُ ۖ

دفاتر اعمالک نشر اولوندینی ، سنانک بوزولدیگی ، جهنم چایر چایر یاندینی و جنت متقیلره یاقلاشدرلدینی وقت ، هر نفس خیر و شردن نه گتیردیگنی بیلیر .

۱۸-۱۵ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُفِ ۖ أَلْوَارِ الْأَكْثَرِ ۖ وَالْزَّلْزَلِ إِذَا عَسَفَ ۖ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ۖ

کوندوزلری ضیای شمس ایله مختفی اولان ییلدیزلره ، قاراران کیجهیه و آغاران صباحه یمین ایدهرم ، که :

۱۹-۲۰ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۖ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ۖ مُطَاعٌ ثَمَّ أَمِينٍ ۖ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ۖ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ۖ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِبَحِينٍ ۖ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِیمٍ ۖ

قرآن ، شدیدالقوی و مالک عرش حق جل و علا عندنده صاحب منزلت ، ملکر نزدنده مطاع و وحی ایچون امین اولان رسول یعنی جبریل قولیدر . دوستگنر ، محمد زعم ایتدیگنر گبی مجنون ده گلدرد . بالله ! جبرائیلی افق اعلاده گوردی . محمد ، غییدن کندینه وحی اولونان شیلری تبلیغده بخیل ده گلدرد . بو قرآن ، شهابله رجم اولونان شیطان مطرودک سوزی ده ده گلدرد .

۲۹-۲۶ فَإِنْ يَنْظُرُونَ ۖ إِنَّهُمْ لَأَذْكُرُ الْعَالَمِينَ ۖ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْقِيَهُ ۖ وَمَا تَسْأَلُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۖ

زهره کیدیورسکنر ؟ قرآن ، عالمینه موعظه دن باشقا برشی ده گلدرد . سزدن تحری حق ایله استقامت اوزره بولونمق ایسته ینلره موعظه در . رب العالمین دیله مه دجه مز استقامتی ایسته یه مزسکنر !

سورة انفطار

مکده نازل اولمشدر — اون طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۵-۱ إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۖ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشَثَتْ ۖ وَإِذَا الْبُحَارُ أُفُثَتْ ۖ وَإِذَا الْفُجُورُ بُعِثَتْ ۖ عَلِمْتُ نَفْسًا مَّا قَدَّمْتُ وَأَخَّرْتُ ۖ

سما یاریلدینی ، ییلدیزلر دوکولدیگی ، دکنلر برلشدیگی ، قبرلر امواتی دیشادی آتدینی وقت ، هر نفس خیر و شردن نه تقدیم و تاخیر ایتدیگنی بیلیر .

۱۲-۶ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ۖ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّبَكَ فَقَدَّكَ ۖ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَاشَاءَ ۖ رَجَّكَ ۖ كَلَّا بَلْ كَذَّبُونَ بِالذِّينِ ۖ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۖ كَرِيمًا كَاتِبِينَ ۖ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۖ

ای انسان ! سنی نه آلدادی و کریم اولان ربکه عصیانه جرأت ویردی ؟ اورب ، که سنی خلق و اعضای بدنیه کی تسویه و بنیه کی تعدیل ایتدی . هانگی بر صورتده ایسته دیسه ، سنی ترکیب ایله دی . الله کرمه مغرور اولما ! سز ، بولردن چکینه یوب بلکه داها بویوگنه جرأتله دینی تکذیب ایدیورسکنر . حال بوکه عندالله مکرم و یاپدیغنر ایشلری تحریر و حفظه مؤکل ملکر واردرد . سزک یاپدیقلر کزی بیلیر و ضبط ایدهرلر .

۱۹-۱۳ إِذَا لَا يَذْكُرُونَ نِعْمِي ۖ وَإِنَّ الْفُجَارَ لَفِي حِجْمِي ۖ يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ۖ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ۖ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۖ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۖ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۖ وَالْأَنْصَرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ۖ

ایمانلرنده صادق اولان مؤمنلر ، جتنده و کافرلر جهنمده درلر . اوله جهنم ، که

کافر لر یوم جزاده اوکا گیره لر و اورادن طرفه العین غائب اولمالر ؛ چونکه مخلددرلر .
یا محمد ! الله عظیم الشان ، یوم دینی سکا بیلدیردی . هیچ بر نفسک دیگر بر نفس ایچون
بر شی یا پامایا مقتدر اولمادینی کوندر . اوگون ، هر امر الله عاتدر .

— — — — —

سورة مطففين

مکده نازل اولمشدر — اوتوز آلتی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۶-۱ وَ لِلْطَّافِئِينَ ۝ الَّذِينَ اِذَا كَانُوا عَلَى النَّارِ سَبُّوْنَ ۝ وَاِذَا كَانُوا لَوْمَهُمْ اَوْ زَوْجُهُمْ يُخَيَّرُونَ ۝
الْاِظْلَ اُولَئِكَ اَنَّهُمْ مَسْخُوفُونَ ۝ يَوْمَ عَظِيمٍ ۝ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

ویل ! او کیمسه لره که استیفا ایدهرلر سه کیله لری تزید ، ایفا ایدهرلر سه کیله ووزنلری
تنقیص ایدهرلر . اونلر ، یوم عظیمه بعث اولونا جقلری ظن ایتمه یورلری ؟ او یوم عظیم ،
ناسک حکم رب العالمین ایچون قبرلرندن قالقاجقلری کوندر .

۱۴-۷ کَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْفَجَّارِ لَنُحِیْثُ ۝ وَمَا اُذْرِكُ مَا سَجِیثُ ۝ كِتَابٌ مَّرْهُومٌ ۝ اَوْ یَلُیْمٌ مُّذِیْبٌ ۝ الَّذِیْنَ
یَكْذِبُوْنَ یَوْمَ الدِّیْنِ ۝ وَمَا یَكْذِبُ بِهٖ اِلَّا كُلٌّ مُّغْتَدِبِیْمٌ ۝ اِذْ اُنْزِلَتْ عَلَیْهِ اٰیٰتُنَا فَالْاَسَاطِیْرُ
الْاُولٰٓئِیْنُ ۝ كَلَّا لَیْزَنَ عَلٰی قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوْا یَكْسِبُوْنَ ۝

یا پاماسینلر ! فاجرلرک کتابی سچینه در . سچین نه در بیلیرمیسک ؟ شیطانلره کافرلرک
عمللری یازیلی بر کتابدر . اوگون تکذیب ایدهرلره ویل اولسون ! یوم دینی تکذیب
ایدهرلره ویل اولسون ! یوم دینی آنجاق هر متجاوز و گناهکار تکذیب ایدهر . اوکا

قرآنمز اوقونورسا : « أساطیر اولیندر ! » دیر . دیمه سینلر ! آیتلرمن ایچنده بو سوزه
لایق اولان یوقدر . بلکه کسب ایتدی کمری معاصی قیلیری استیلا ایتدی ده بوسوزلری سویله دیلر .

۱۷-۱۵ كَلَّا اِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمِئِذٍ لَّجَحُّونٌ ۝ قُرْآنُهُمْ لَصَالُو الْاَلْحِیْمِ ۝ قُرْیَالُ هٰذَا الَّذِیْ كُنْتُمْ
تُكْذِبُوْنَ ۝

سویله مه سینلر ! اونلر ، اوگون ربلری گورمکدن محرومدرلر . صوگرا اونلر ، نار جیمه
ادخال اولونورلر . صوگرا اونلره : « تکذیب ایتدی کمر شی بودر عذابنی چکگز ! » دینیر .

۲۸-۱۸ کَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَفِیْ عِلَیْنٍ ۝ وَمَا اُذْرِكُ مَا عَلِمُوْنَ ۝ كِتَابٌ مَّرْهُومٌ ۝ یَشْهَدُ الْمُقَرَّبُونَ ۝
اِنَّ الْاَبْرَارِ لَفِیْ نَعِیْمٍ ۝ عَلٰی الْاَرَاكِیْنِ یَنْظُرُوْنَ ۝ تَعْرِیْفُ وُجُوْهِهِمْ نَضَّرَ النَّعِیْمُ ۝ یُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِیْقٍ
مَّخْمُومٍ ۝ خِتَامُهُ مِسْكَ ۝ وَفِیْ ذٰلِكَ فَلِیْتَنَافَسُ الْمُتَنَافِسُونَ ۝ وَفِیْ رُكْعَةٍ مِنْ نَّسِیْمٍ ۝ عِیْنًا
یَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ۝

حالردنن واز گچسینلر ! ابرارک کتابی ده علینده در . علینک نه اولدیغنی بیلیرمیسک ؟
ملکله صالحلرک عمللری یازیلی بر کتابدر . او یله کتاب ، که اونی مقرب ملکدر کورور .
ابرار جتده درلر . سریرلر اوزرنده کندیلرینه احسان اولونان نعمتله نظر ایدهرلر .
اونلری ، یوزلرنده کی بهجت و بشارتدن بیلیرسک . اونلره قابرینک آغزی مسک ایله
مهرلی خالص شرابلر اسقا اولونور . بو شراب ، جدآ شایان رغبتدر . مزاجی یعنی اوکا
قاریشدر ییلن شی ده تسیمدندر . او تسیم ، مقربلرک ایچدیگی پیکار صویدر .

۳۶-۲۹ اِنَّ الَّذِیْنَ اَنْجَرُوا اَكَا نُوَامِنِ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا یَضْحَكُوْنَ ۝ وَاِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُوْنَ ۝ وَاِذَا انْقَلَبُوا اِلٰی اَهْلِهِمْ
انْقَلَبُوا فِیْ كِبٰرٍ ۝ وَاِذَا رَاوْهُمْ قَالُوْا اِنَّ هٰؤُلَاءِ لَضَالُوْنَ ۝ وَمَا اُرْسِلُوْا عَلَيْهِمْ حَافِظِیْنَ
۝ فَالْیَوْمَ الَّذِیْنَ اٰمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ یَضْحَكُوْنَ ۝ عَلٰی الْاَرَاكِیْنِ یَنْظُرُوْنَ ۝ مَلْئُوْنَ الْكُفَّارِ
مَّا كَانُوْا یَفْعَلُوْنَ ۝

مشرکەر، مؤمنلره استهزاء گولرلردی و مؤمنلر، یانلرندن کچدکجه بربرلرینه گوزلریله قاشلریله اشارت ایدهلرلردی و اهللرینه دوندوکلری وقت، بو استهزادن متلذذ اولارق دونرلردی و مؤمنلری گوردوکلری وقت، عمللرینی مراقبهیه مأمور اولمادیقلری حالده: «بونلر، ضالته در!» دیرلردی. بؤگونده مؤمنلر کافرله گولرلر؛ سریرلر اوزرنده کندیلرینه احسان اولونان نعمتلره نظر ایدهلرک گولرلر. کافرله یاپدیقلرندن طولای ثواب ویریلدی؟

سوره انشقاق

مکده نازل اولمشدر - یگریمی بش آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- اِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ۝ وَاذُنُ لَرْبِهَا وُحِّتَتْ ۝ وَاذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ۝ وَاَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ۝ وَاذُنُ لَرْبِهَا وُحِّتَتْ ۝

سما یاریلیر و قدرت الہیہ لایقی وجه ایله منقاد اولور. و ارض بسط ایدیلیر و کندینده مکنوز اولان شیلری دیشاری آتوب بوشالیر. و ربک قدرته لایقی وجه ایله انقیاد ایدهرسه انسان عملنک مجازات و مکافاتنی گورور.

۱۵-۶ يٰۤاَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلَىٰ رَبِّكَ كَذًا فَلَاقِيَ ۝ فَاَمَّا زَاوِيكَ فَكَاۤبٍ عَمِيۤنَةٍ ۝ فَسَوْفَ يَحَاسِبُ حِسَابًا يَّسِيرًا ۝ وَنُقَلِّبُ اِلَىٰ اٰهْلِهِ مَسْرُورًا ۝ وَاَمَّا زَاوِيكَ فَكَاۤبٍ وَّرَآءَ ظَهْرِهِ ۝ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا ۝ وَيَصْلٰى سَبِيرًا ۝ اِنَّهٗ كَانَ زَاۤىۤآ اٰهْلِهٖ مَسْرُورًا ۝ اِنَّهٗ ظَنَّ اَنْ لَّنْ يُّخْرِجَ ۝ بَلْ اِنَّ رَبَّهٗ كَانَ بِصَبِيرًا ۝

ای انسان! سن، ربکه ملاقی اولق ایچون اولونجهیه قادار عملده جهد ایدهرسک

و خیر یا شر عملکه ملاقی اولورسک. کتاب اعمالی صاغ آله ویریلن کیمسه نك حسابی مناقشه سز قولایجا گورولور و اهلنه مسرور اولارق رجوع ایدهر. کتاب اعمالی آرقاسندن صول آله ویریلن کیمسه ایسه، اولمک ایستر و جهنمه گیرهر. اودنیاده اهل و عشیرتی یاننده ایکن مال و جاه ایله مسرور ایدی. چونکه او، بعضی انکار ایله اصلا رجوع ایتمه یه جگی ظننده بولونوردی. اومت! البته رجوع ایدهر. ربی، اونی و عملنی گوروردی.

۱۶-۲۵ فَلَا اُفٍّ لِلشَّقِيقِ ۝ وَالْاِیْلَ وَاَمَّا وَسَوْ ۝ وَالْقَمَرِ اِذَا اَنشَقَّ ۝ لَتَرَكِبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۝ فَسَاۤءَ لَهُمْ يَوْمَ تَدْعُ ۝ وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُوْنَ ۝ بَلْ اَلَّذِیۡنَ كَفَرُوْا یَكْذِبُوْنَ ۝ وَاَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا یُوعُوْنَ ۝ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ اَلِیۡمٍ ۝ اِلَّا الَّذِیۡنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَیۡرُ مُمْسَوۡنَ ۝

شفقه و کیمجهیه و کیمجه نك احاطه و ستر ایتدیگی شیلره و حال بدرده کی قره قسم ایدهرم، که ای انسانلر! یکدیگرینه مطابق و هربری دیگرندن شدید حالدن حاله ملاقی اولورسکزر! قیامت گونی حاللری بویله اولونجا، عییا نه ایچون ایمان و کندیلرینه قرآن اوقونورسا سجده ایتمه یورلر؟ بلکه کافرلر، اونی تکذیب ایدیورلر. الله عظیم الشانده، اونلرک اضمار ایتدکری شیلری بیلیر. یا محمد! اونلری عذاب الیم ایله تبشیر ایت. ایمان ایدوب اعمال صالحده بولونانلر ایچونده بی نهایته اجر و مکافات واردر.

سورة بروج

مکده نازل اولمشدر - یگرى ايکى آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۹-۱ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝ وَشَاهِدٍ مُّشْهُودٍ ۝ قُلْ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ ۝
النَّارِ ذَاتِ الْوُتُودِ ۝ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝ وَهُمْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُعُودٌ ۝ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا
أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

ذات البروج اولان سمايه ، يوم موعوده يعنى قيامت گوننه و شاهدله مشهوده قسم
ايدهرم، كه مكه كافرلى اخدود يعنى شدتله يانان آتشك اصحابى كجى ملعون و مطروددرلر .
اصحاب اخدود ، او آتشك اطرافنده او توروب مؤمنلر حقنده پايدىقلرينه شهادت ايتديكلرى
وقت ، ملعون و مطرود اولديلر . اونلر ، مؤمنلر حقنده ياباچقلرينى يامقوله برابر ،
تعذيبلى اثناده حاضر اولدوقلى حالده آجياديلر . اونلر ، مؤمنلرى آنجاچ عزيز حميد
و گولرك و يرلرك ملكى اولان الله ايمان ايتهلرندن طولاي تعيب ايتديلر . حق جل
و علا هر شيئه شاهددر .

۱۱-۱۰ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتُ هُمْ أَثَرُ مُؤْمِنِينَ قُلْ أَفَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝

مؤمن و مؤمنه لر ، ديتلرندن دوندورمك ايجون ، اذيت ايدوبده صوگرا توبه ايتمين
كافرل ايجون عذاب جحيم و عذاب حريق واردر . ايمان ايدوب اعمال صالحه ده بولونانلر
ايجونده ايجنده نهرلر آقان جنتلر واردر . فوز عظيم بودر .

۱۶-۱۲ إِنَّ نَظْرَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝ إِنَّهُ هُوَ يَنْدُبُ وَيُعِيدُ ۝ وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ۝ ذُو الْقَرَارِ الْحَمِيدُ ۝
فَعَالِمُ الْيَارِيدِ ۝

يا محمد ! ربكك بطشى يعنى علف ايله اخدى شديددر . خلقى اوابداء، اواعاده ايدهر .
او ، توبه ايدهلره مغفرت و اطاعت ايله ينلره محبت ايلر . او ، عرش عظيمك خالقيدر . او ،
ديله ديگنى يابار .

۲۲-۱۷ هَلْ آتَيْنَاكَ حَدِيثَ الْجُبُورِ ۝ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ۝ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۝ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ
مُحِيطٌ ۝ بَلْ هُمْ قَوْمٌ مُبْجَدُونَ ۝ فِي لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ۝

اى محمد ! جنودك ، فرعون و ثمودك قصهسى سكا كلى . اونلرك نه پايدىقلرينى
تهيه مستحق و دوچار اولدوقلرينى بيلدك . اونلرك دوچار اولدوقلى حالات ايله قومكى
انذار ايت . قومك استحقاق عذابده اونلركجى ده گل داها شديد، داها زياده درلر . عذابدن
قورتولامازلر . حال ديديكلى كجى ده گل !!.. الله عظيم الشان اونلرى محيطدر . بلكه او
تكذيب ايتدكلرى شى كتاب شريفدر ؛ لوحده تحريفدن محفوظدر .

سورة طارق

مکده نازل اولمشدر - اون يدي آيتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝ النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝

سمايه و طارقه قسم ايدهرم ، كه اى محمد ! الله سكا طارقك نه اولديغنى بيلديرى .
او ، ضيادار بيلديزر .

۱۰-۴ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۖ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ نَحْمَ خَلْقٍ ۖ خَلَقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۖ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ ۖ وَالتَّرَائِبِ ۖ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۖ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ۖ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ۖ

هر نفسك رقیبی وارد . انسان نه دن خلق اولوندیغنه نظر ایتسین ! ماء دافقدن یعنی منیدن خلق اولوندی . او ماء دافق ، که ارککک صلی و قادینک گوکس کیکلری آراسندن چقار . حق جل و علا ، اونی اولدوکن صوگرا ارجاعه قادردر . أسرار قلوب منکشف اولدیغی کون ارجاعه قادردر . اوزمان انسانلر ایچون عملنک اقتضا ایتدیگی عذابی دفع ایدم جک بر قوت و یار دیمچی بولونماز .

۱۷-۱۱ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۖ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۖ إِنَّهُ لَكَوْلٌ فَضْلٌ ۖ وَمَا مِنْ مَزَلٍ ۖ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۖ وَأَكِيدُ كَيْدًا ۖ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَهْمُتُهُ زَوِيدًا ۖ

حرکت رجعیه صاحبی اولان سما و نباتات ایله یاریلان ارض حق ایچون قرآن ، حق ایله باطل بیننی فصل ایدم بر کتابدر ؛ محتویاتنک هیچ برنده شائبه هزل یوقدر . مکلیلر اونی ابطال و نورینی اطفای ایچون کید یاپارلر . بنده اونلره مقابل کید ایدم . یامحمد ! کافرلری امهال یسیر ایله امهال ایت .

سورة اعلی

مکده نازل اولمشدر — اون طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸-۱ سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۖ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ۖ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ۖ وَالَّذِي أَمَرَ فَأَتَى ۖ فَجَعَلَ غَافًا ۖ أَخْوَى ۖ سَنَفَرْتُكَ فَلَا تَنْسَى ۖ إِنْ أَمَّا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهَنَّمَ وَمَا يُخْفَى ۖ وَيُنِيرُكَ لِلْيُسْرَى ۖ

یامحمد ! ربکی تنزیه ایت . او ذات أجل و أعلا، که هر شیئی خلق و تسویه ایتدی . او ، ذات أجل و أعلا، که اشیانک أجناس و أنواع و أفرادینی و مقادیر و صفات و أفعال و آجالی تقدیر و تقدیر ایله دیگی سیه توجه ایله دی . او ، ذات أجل و أعلا، که حیواناتک اوتلادیغی اوتلری انبات ایتدی و اونلری یشرتدیکن صوگرا قوروتدی و قارارتدی . یامحمد ! قرآن مبینی سکا اوقودوریز . سن، اونی اونوتمازسک . مگر که الله عظیم الشان، نسخ ایله اونوتماکی ایسته سین ! او حق جل و علا احوالکزدن ظاهر و باطنی بیلیر بز ، سنی دائما أبواب دینک هر برنده قولایقله موفق ایدم .

۱۹-۹ فَلَمْ تَكُنْ مِنَ الْغَاثِ ۖ سَبِّحْ مَنْ خَشِيَ ۖ وَتَجَنَّبْهَا الْإِشْقَى ۖ الَّذِي يَصْلِي النَّارَ الْكُنْزَى ۖ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۖ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّى ۖ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۖ بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۖ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ ۖ إِنَّ هَذَا لَوِ الْخَفِيُّ الْأَوَّلَى ۖ صُفَىٰ زُهَيْمٍ وَمُوسَىٰ ۖ

یامحمد ! وعظ و تذکیر منفعت بخش اولورسا ، یاپ . اللهم قورقانلر، تذکیر که تذکر ایدم . کافرلردن ائک شقی اولانده تذکردن اجتناب ایدم . او ائک شقی که نار جهنمه گیرم . اوراده نه اولور ، نه فائده مند اولاجنی حیاته نائل اولور . کفر و معصیتدن تطهر ایدم و ربی قلب و لسان ایله ذکر ایله یین و نمازی قیلان دخی نائل فوز و فلاح اولدی . ای شقیلر ! سز ، بویله یاپماز، بلکه حیات دنیایی ترجیح ایدم رسکیز . حال بوکه آخرت داها خیرلیدر و نعمتلی باقیدر . بوا حکام ، صف اولاده ، ابراهیم و موسانک صحفلرنده موجوددر .

سورة غاشية

مکده نازل اولمشد - يگرى آلى آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۷-۱ هَلْ أُنَبِّئُكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ۖ وَجُوهُ يُوقَدُ خَائِنَةَ ۖ عَامِلَةٌ نَاصِيَةٌ ۖ تَصْلِيٰ نَارًا حَامِيَةً ۖ تُنْفِقُ مِنْ عَيْنِ أَيْنٍ ۖ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرْفٍ ۖ لَا يُشْمِنُونَ وَلَا يَغْنَمُونَ ۖ

يا محمد ! سکا قیامتک خبری کلدی . اوکون ، بعض کیمسه لر ذیلدرلر . موجب تعب و مشقت عملری یاپارلر . غایت صیجاق آتسه گیره لر . چوق صیجاق پیگاردن اسقا اولونورلر . اونلر ایچون زهرلی و دیکنلی قورو اوتدن باشقاییه جک یوقدر . اودیکن نه سمیردیر ، نه طویورور .

۱۶-۸ وَجُوهُ يُوقَدُ نَاعِمَةً ۖ لِسَعِيرًا رَاضِيَةً ۖ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۖ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاحَةً ۖ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۖ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْوَعَةٌ ۖ وَكَوْكَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ۖ وَمَعَارِقُ مَصْفُوفَةٌ ۖ وَذَرَارِيُّ مَبْثُوثَةٌ ۖ

اوکون ، بعض کیمسه لرده حسن و بهجت ایله متصفدرلر . دنیاده کی سعلرینک ثوابه راضیدرلر . جنات عالیده درلر . اوراده بی معنی سوز ایشیتمزلر . اوراده صولری آقان پیگدرلر واردر . یوکسک سریرلر واردر . اوکلرینه وضع اولونمش کوپلر واردر . دیزیلش یاصدیقلر و دوشنمش خالیلر واردر .

۲۰-۱۷ أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۖ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۖ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۖ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۖ

بعنی انکار و وقوعی قدرت الهیه دن استبعاد می ایدیورلر؟ ده وه نك ناصیل یارادلایغنه

وگوگک ناصیل قالدیریلدیغنه ، طاغلرک ناصیل دیکیلدیگنه وارضک ناصیل یایلدیغنه نظر عبرتله باقایورلری ؟

۲۶-۲۱ فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ۖ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۖ إِلَّا مَن تَوَلَّى وَكَفَرَ ۖ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ۖ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابُهُمْ ۖ ثُمَّ نَرْجِيهِمْ ۖ وَإِلَيْنَا حِسَابُهُمْ ۖ

يا محمد ! سن ، اونلری تذکیر ایت . سن آنجاق تذکیر ایله مامورسک ؛ اونلرک اوزرینه مسلط ده کلسک ! لکن ایماندن اعراض و کفرده اصرار ایدهنلری الله عظیم الشان ، بویوک عذابله تعذیب ایدهر . اونلرک رجوعی بزه در . سوگرا حسابلرینی گورمک ده بزه حاندر .

سورة فجر

مکده نازل اولمشد - اوتوز آيتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۖ وَلَبَّاءُ الْعَشْرِ ۖ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۖ وَالْأَيْلِ إِذَا تَسَبَّرَ ۖ مَلِكٌ ذَا قَسَمٍ لِّذِي الْحِجْرِ ۖ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَرْنَا بِعَادٍ ۖ إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۖ الَّتِي لَمْ يَخْلُقْهُمْ أُولَاهُ فِي الْبِلَادِ ۖ

فجره ، اون کیجه یه (۱) ، چفت و تک هر شیئه و گلوب کچن کیجه یه قسم ایدهرم ، که

ایضاح :

(۱) مفسرلرک روایتلریته گوره ، اون کیجه دن مقصد ، ذی الحجه تک عشر اولی یاخود رمضانک ایلک و صوگ اون کیجه لری ، یا تحرمک عشر اولیدر .

بو تعداد اولونان شیلر صاحب عقل ایچون قسم ایدیلرله لایقیدر؟ ای کافرلر! البته معذب اولورسکیز! یا محمد! قوم عادک یوکسک ستونلری حاوی اولوب هیچ بر یرده مثل خلق اولونمایان ارم نامنده کی بلده سنه ربکک نه یادیغنی بیلمه دکمی؟

۱۳-۹ وَتَمُودَ الَّذِي جَاءَ بِالنَّاصِيَةِ وَالْوَادِ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْدَادِ * الَّذِينَ ظَنُّوا أَنَّهُم بِالْإِلَادِ * فَكَشَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ * فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ *

و وادی القراده قایلری دهلوب اولر اتخا ایدن قوم ثموده و عسکری چوق اولان فرعونه نه یادیغنی بیلمه دکمی؟ بونلر بلادده طغیان و ترید فساد ایتدیلر؛ ربککده اونلری انواع عذاب ایله تعذیب ایتدی.

۱۶-۱۴ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ * فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ * وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ *

چونکه یا محمد! ربکک هر کسک افعاله مترصددر. حق جل و علا انسان حقنده غنا و یسر ایله امتحان معامله سنی یایمق ایسته دیگی وقت، اوکا جاه و ثروت و اموال و اولاد و یردی. اوده: «ربم بنی عطا یاسیله تفضیل ایتدی!» دیدی. اما انسان حقنده فقر و عسر ایله امتحان معامله سی ایتدیگی وقت، رزقی آز و یردی. اوده: «ربم بکا اهانت ایتدی!» دیدی.

۲۲-۱۷ كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْبَشِيرَ * وَلَا تَخَافُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ * وَمَا كُنَّا لَكُمْ لَبِئْسَ مَا تَحْكُمُونَ * وَلَا تَخَافُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ * وَمَا كُنَّا لَكُمْ لَبِئْسَ مَا تَحْكُمُونَ * وَلَا تَخَافُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ * وَمَا كُنَّا لَكُمْ لَبِئْسَ مَا تَحْكُمُونَ *

اویله ده ئل! . بلکه اونلرک فعللری قوللرندن دها کتودر: یتیمه اکرام ایتزلر و مسکینی اطعامه تشویق ایلر مزلر. و حرام حلال دیمه یوب میراث یرلر و مالی حرص و شهوتله چوق سوهرلر! بو، طوغرو ده گلدر! . یر، هباء منشور اولدیغنی، ربککک آیات قدرتی ظهور ایتدیگی و ملکر صف صف گلدیگی

۳۰-۲۳ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ * يُخَوِّفُونَ نَارَ الْإِنْسَانِ وَأَنَّهُ لَهَ الدَّكْرُ * يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدِمْتُ كَهَاجِي * فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ * وَلَا يُوثِقُ وِثْقَهُ أَحَدٌ * يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ * ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً * فَادْخُلِي فِي عِبَادِي * وَادْخُلِي جَنَّتِي *

و جهنم گتیریلدیگی زمان، انسان یادیقلمی خاطرلار. بو تحطرك نه فائده سی اولور؟ انسان، یادیقلمی تحطرك ایدرده: «کاشکی آخرتم ایچون اعمال صالحه ده بولونایدم!» دیر. اوگون عذاب و وثاق حق جل و علایه عاندر. اوگون، الله عظیم الشان: «ای ذکر ایله مطمئن اولان نفس! ربکک سندن و سنده ربککدن راضی اولدیغک حالده، حق جل و علایه رجوع ایت و صالح قولرم میاننه و جتنه گیر!» دیر.

سورة بلد

مکده نازل اولمشدر - یکریمی آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰-۱ لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ * وَأَنْتَ حَلَّ بِهَذَا الْبَلَدِ * وَكَانَ الْوَدَّ وَالْوَالِدُ * لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ * أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ * وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ * وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ *

یا محمد! سن، داخل اولدیغک حالده بلده حرامه یعنی مکده و هر والد و هر ولده قسم ایدرم، که بز، انسانی تعب و مشقته مستغرق اولارق یاراتدق. بعض انسان، هیچ بر کیمسه نك کندیندن انتقامه اصلا مقتدر اولمادیغنی می ظن ایدرم؟ انتقام زماننده او: «بن، چوق مال اتفاق ایتدم!» دیر. اونک نه مقصده اتفاق ایتدیگی کیمسه گورمه دیی ظن ایدرم؟ بز، اوکا ایکی گوز، بر دیل و ایکی دوداق و یرمه دکمی؟ و اوکا خیر و شر یوللری کوستردک.

۲۰-۱۱ فَلَا تُخْشِعُ الْعَقَبَةَ ۖ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۖ فَكُ رَقَبَةً ۖ أَوْ اطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْجَبَةٍ ۖ
سَيِّئًا ذَا مَقَرٍّ ۖ أَوْ نَجِيًّا ذَا مَقَرٍّ ۖ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا
بِالرَّحْمَةِ ۖ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمُنَنَّى ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَابًا نَّاهُ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۖ عَلَيْهِمُ
نَارٌ مُؤَصَّدَةٌ ۖ

اويله ايكن او عقبه بي اقتحام ايتمه دي . يا محمد ! عقبه نك نه اولديغني بيلير ميسك ؟
او، فك رقبه يعنى اسير آزاد يا خود آجلق كونده اقربادن بريتي ياطو پراغه ياصدائش
بر مسكني اطعام ايتكدر . اقتحام عقبه ايله برابر ايمان ايدوب بربرينه صبر و مرحمت
توصيه ايدنلر، اصحاب يمندرلر (۱) . ايتلرمزى انكار ايدنلرده آتشك كنديلرني ستر
ايتديكي اصحاب شالدر .

ايضاح :

(۱) اصحاب يمين ايله اصحاب شمالك كيملر اولديني سورة واقعه ده كچدى .

سورة شمس

مكده نازل اولمشدر — اون بش آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸- وَالشَّمْسُ وَضُحَاهَا ۖ وَالْقَمَرُ إِذَا تَلَاهَا ۖ وَالنَّهَارُ إِذَا جَلَاهَا ۖ وَاللَّيْلُ إِذَا بَغَاهَا ۖ
وَالنَّجْمُ إِذَا هَجَاهَا ۖ وَالْأَرْضُ وَمَا طَاهَا ۖ وَنَفْسٌ وَمَا سَوَّاهَا ۖ فَأَلَمَسْهَا فِي جُودَاهَا
وَنَفْسُهَا ۖ

كونشه و ضياسنه و اوني تعقبا دوغان آيه و كونشي بارلاق كوستره كوندوزه و ضياي

شمسي ستر ايدن كيجيه و كوكله و بانيسي اولان حق جل و علايه و يره و اوني بسط
ايدن الله و نفسه و اوني خلق و اوئا شر و خيري الهام ايدنه قسم ايدنرم، كه ...

۱۰-۹ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا ۖ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا ۖ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۖ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۖ فَقَالَ
لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۖ فَكَذَّبُوهُ فَفُتُّوا فَاكْدَمُوا عَلَيْهِمْ رَبُّهُمُ بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا ۖ
وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۖ

تزكيه نفس ايدن فلاح بولور و ارتكاب معاصي ايله نفسني اضلال ايدن ده خسرانه
دوشر . قوم ثمودك اك شقيسي ، ناقة صالحك آياقلىرى كسمك ايجون مسارعت ايتديكي
زمان ، اونلر طغيانلرى سبيله پيغامبرلرني تكذيب ايتديلر . رسول الله ، يعنى صالح
اونلر : « ناقة الله و صودن نصيبي بيراقكز ! » ديدى . اونلرده پيغامبرلرينك وعديني
تكذيب و ناقة الله قتل ايتديلر . ربلرى ، كناهلرى سبيله ، اونلرك بويوكنى و كوچوكنى
عذاب ايله هلاك ايتدى ؛ صوكندن قورقادى .

سورة يس

مكده نازل اولمشدر — يكرمى بر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱۱ وَاللَّيْلُ إِذَا بَغَتْ ۖ وَالنَّهَارُ إِذَا جَلَّ ۖ وَمَا خَلَقَ الذُّكْرَ وَالْأُنثَى ۖ إِنَّ شَعْيَكُمْ شَغِي ۖ فَأَمَّا مَنْ
أَعْطَى رَاحَتِي ۖ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۖ فَسَيَّرَهُ لِلْإِسْنَى ۖ وَأَمَّا مَنْ جَلَّ اسْتَفْتَى ۖ وَكَذَّبَ
بِالْحُسْنَى ۖ فَسَيَّرَهُ لِلْعُسْرَى ۖ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۖ إِنَّ عَلَيْنَا لِلْإِسْنَى ۖ وَكَانَ لِلْإِسْنَى
وَالْأُولَى ۖ

كونشي ستر ايدن كيجيه ، آيدنلق كوندوزه ، اركك ايله ديشي خلق ايدن

قادر مطلقه قسم ایدرم، که عملگر بر برینه بکزمه من. حقوق الهیه بی ادا و حرامدن اتقا و کله توحیدی تصدیق ایدنی یسر و راحت اصال و بخی اختیار، شهوات نفسانیه ایلله استغنا و توحیدی انکار ایدنی ده عسر و شدته سوق ایدن خصلتی تسهیل ایلر. او، آتشف آتیلدینی وقت، مالی کندینه فائده ویرمز. بزه عائد اولان طریق هدایی بیلدیرمکدر. دنیا و آخرت بزمدر.

۱۱-۱۲ قَانِدَرُکُمْ نَارًا نَظًّا لَا تَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى الَّذِي كَذَبَ وَتَوَلَّى وَصِيَّتُهَا الْأَنفَى الَّذِي يُوَفِّي مَالَهُ يَتْرُكُهُ وَمَا لِحَدِيثِهِ مِنْ ذِمَّةٍ يُحْزَنُ لِأَتْبَاعِهِ وَحِهْرِيهِ الْأَعْلَى وَلَسَوْفَ يَرْضَى

بن، سزی آلاولی آتشفله انذار ایتدم. اوکا آنجاق حتی تکذیب و طاعتدن اعراض ایدن کافرلر داخل اولورلر. مالی خیره صرف و ترکیه نفس ایدن متقی، او آتشدن اوزاقدیر. اومتقینک اوزرنده کیمسه نك موجب مکافات منت و نعمتی یوقدر. او، آنجاق ربّنك رضاسنی تحصیل ایچون ویریر و بالله! اوکا، راضی اولونجایا قادار من طرف الله ثواب ویریلیر.

سورة ضحی

مکده نازل اولمشر - اون بر آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۱-۱۲ وَالضُّحَى وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۝ وَالْآخِرَ خَيْرَ لَكَ مِنَ الْأُولَى ۝ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ۝ أَلَمْ يَجْعَلْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۝ وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۝ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَهْشَرُ ۝ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرُ ۝ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ

قوشلق زماننه و سکونت بخش اولان گيجهیه قسم ایدرم، که ای محمد! ربّنك سنی ترك و سکا بغض ایتمدی! سنك ایچون آخرت دنیادن خیرلیدر. ربّنك سکا، سن راضی اولونجایا قادار ویره جکدر. سن، یتیم قالدیغك حالده ایوا و بیامه دیگك شیلری وحی و الهام ایلله یتیم و فقیر ایکن اغنا ایتمدی؛ یتیمه قهر، سائی زجراجه و ربّنك نعمتی تحدیث ایت!

سورة اشعرا

مکده نازل اولمشر - سکز آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸-۱ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ ۝ أَلَمْ يَذْكُرْكَ أَفْهَرَكْ ۝ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝ وَإِلَى رَبِّكَ فَارْغَبْ

ای محمد! صدرکي عالم غیب و شهادتی احاطه و ملکت استفاده و افاده بی جمع ایچون توسیع ایتمدکی؟ ایتدك! .. و بلکي بوئن آغیرلنی اوزرگدن قالدیردق و نبوتله ذکرکي اعلا ایتدك. هر عسرك ايکي یسری واردر. تبلیغدن فارغ اولدیغك وقت، ربّنك عبادتله انعام نفس ایت و هر شیشی یالگز اونندن ایسته!

سورة تین

مکده نازل اولشدر - سکر آتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْبَيْنِ وَالزُّيُونِ ۝ وَطُورِ سِينٍ ۝ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝
ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝ فَمَا يُكَذِّبُكَ
بَعْدَ الْبَيِّنَاتِ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۝

ایچیره و زیتونه و طور سینیه و بولده آمینه یعنی مکّه قسّم ایدرم، که بزه انسانی
احسن تقویمده یاراتدق. صوگرا، اونی خلقتی موجبجه حرکت ایتمه دیکندن طولانی، آسفل
سافلینه یعنی جهنمه آتدق. آنجا ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلر ایچون نهایتی
اولمایان آجر واردر. ای محمد! بودلائدن صوگرا، یوم جزا حقنده سنی نه تکذیب
ایدرم؟ بوذکر اولونان شیلری یاپان الله عظیم الشان، احکم الحاکمین ده کل میدر، که
بعث و جزایه قادر اولماسین؟

سورة علق

مکده نازل اولشدر - اون طوقوز آتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِنَّا بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ اِنْفِرَا وَرَبُّكَ لَا كَرَمٌ ۝ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝
عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝ كَلَّا اِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَإِطْفٌ ۝ اِذْ رَاَهُ اسْتَفْتٰ ۝ اِنَّا اِلٰى رَبِّكَ الرَّجْعُ ۝ اَرَاَيْتَ
الَّذِي نَهَى ۝ عِبْدًا اِذَا صَلٰى ۝ اَرَاَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰى ۝ اَوْ اَمَرَ بِالْقَوٰى ۝ اَرَاَيْتَ اِنْ كَذَّبَ وَتَوَلٰى ۝

ای محمد! هرشیئی خلق ایدمن ربّک اسمیه سکا وحی اولونان شیئی اوقو! انسانی
علقه دن یعنی پختیلاشمش قانندن خلق ایدمن اسم جلیلی ایله اوقو! سکا اوقومقله امر ایدمن
ربّک اسمیه اوقو! انسانه قلم ایله یازی یی اوگره دن و بیلمه دیگی شیلری بیلدیره ن او
ذات أجلّ و أعلا ا کرمدر. ای انسانلر! کفران نعمت ایتمه یگز. انسان کندینی مستغنی
گورمک ایچون حدینی تجاوز و خالقنه قارشى استکبار ایدرم. ای انسانلر! رجوع کز
اللهدر. نماز قیلان برقولى صلاتدن نهی ایدمن کیمسه یی کوردکی؟ بگا خبرور. بونهی
ایدمن کیمسه هدایتده اولسا یاخود تقوی ایله امر ایتسه یاخود حق تکذیب و صوابدن
اعراض ایله سه،

۱۹-۱۸ اَلَمْ يَعْلَم بِاِنَّ اللَّهَ يُرِى ۝ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۝ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝ كَلَّا لَا يَطْعَمُ وَاَنْجَدُ وَاَفْزَيْتُ ۝

بو حاللری، اللهک بیلدیگنی و جزاسنی ویره جگنی بیلزمی، که نهیه جرأت ایدیور؟
بویله یاماسین! بوندن صرف نظر ایتمزه، بالله! یالانچی خطی یی کا کلندن طوتار،
سورویه رک جهنمه آتارز! او اهل مجلسی و أعوانی جاغیرسین؛ بزه زبانلری جاغیررز.
بویله یاماسین! ای محمد! سن، اوکا اطاعت ایتمه و سجده و تقربه دوام ایت.

سورة قدر

مکده نازل اولشدر - بش آتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَا اَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ سَنَةٍ ۝
نَزَلَ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝ سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

بز، قرآنی لیلہ قدرده انزال ایتدک. یا محمد! لیلہ قدری الله سکا بیلدیدی. لیلہ قدر، اوندن خالی اولان بیک آیدن خیرلیدر. او کیجه ربلینک امریله ملکدر و جبریل او سنهیه مخصوص اولارق، من طرف الله حکم اولونان هر امر ایچون نازل اولورلر. او کیجه، فجر سوکونجهیه قادار سلامتدن باشقا برشی ده گلدر؛ چونکه او کیجه بلا تقدیر اولونماز.

سورة بینه

مدینهده نازل اولمشدر - سکر آیتدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُفْعَلِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۖ رَسُولٌ مِنْ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۖ فِيهَا كُتِبَ الْقِيمَةُ ۖ

اهل کتابدن کافر اولانلرله مشرکدر، بینهنک باطلدن منزّه و احکام مکتوبه مستقیمیه محتوی صحفی قرائت ایدن رسول اللهک، ورودینه قادار اُسکی دینلرندن آیرلادیلر.

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَيْنِ مَا جَاءَهُمْ النَّبِيُّ ۖ وَمَا أَمْرُ إِلَّا لِيُعْلَمَ اللَّهُ خُلَصِينَ لَهُ الَّذِينَ حَقَّقَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۖ

اهل کتاب، آنجاچ کتابلرنده موعود اولان پیغامبرک، رسول الله اولدیغنه دلالت ایدن هجت واضحه گلدکن صوگرا تفرقهیه دوشدیلر. حال بوکه اونلر، کتابلرنده عقائد سخیفه دن میل ایله دینده مخلص اولارق الله عبادت و اقامه صلات، ادای زکات ایتمکدن باشقا برشی ایله امر اولونماذیلر. ملت مستقیمه نك دینی ده بودر.

۸-۶ اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فَاَرْجَمْنَاهُمْ بِمَا اُولٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۖ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۖ جَزَاءُ مَنْ عِنْدَ رَبِّنَا عَنْتُ الْعَذَابِ مَنْ خَشِيَ رَبَّنَا ۖ

اهل کتابدن کافر اولانلرله مشرکدر، مخلد اولارق نار جهنمه درلر. اونلر، مخلوقاتک شریرلیدر. ایمان ایدوب اعمال صالحه ده بولونانلرده مخلوقاتک خیرلیدرلر. بونلرک ربلی عندنه کی مکافاتلری، مؤبد و مخلد اولدوقلری حلاله، ایچندن نهرلر آقان جنات عندر. حق جل و علا اولردن راضی اولدی، اولرده الله عظیم الشانن راضی اولدیلر. بو مکافات و رضا، ربی تعالی و تقدسک عذابندن قورقانلر ایچوندن.

سورة زلزال

مدینهده نازل اولمشدر - سکر آیتدر.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸-۱ اِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالًا ۖ وَاُخْرِجَتِ الْأَرْضُ نَاقِلًا ۖ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۖ يَوْمَئِذٍ تُخْبِتُ الْأَنْجَارَ ۖ إِنْ رَأَوْا وَحْيًا ۖ يَوْمَئِذٍ يُصْعَقُونَ أَنْ تَنْشَأَ لِبَاسًا وَاعْمَالُهُمْ ۖ فَرُفِعَ الْمِثْقَالُ ذَرَّةً خَيْرًا رُبُّهُ ۖ وَمَنْ يُعَمَلْ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ شَرًّا رَأَىٰ

ارض، شدتله و بربری آرديجا مکرراً تزلزل و ایچنده مدفون اولانلری اخراج ایتدیگی و هر انسان: «یر، نه ایچون بویه شدتله تزلزل ایدیور؟» دیدیکی زمان، او گون ارض، ربنک وحی ایله اوزرنده خیر و شردن نه یا بیلدیغنی اخبار ایدر. او گون، ناس عمللرینک مکافات و مجازاتی کورمک ایچون موقف حسابدن گروه گروه گیده لر. ذره قادار خیر یا بای خیرینک مکافاتی، ذره قادار شر یا بایده شرینک مجازاتی کورور.

سورة حاديات

مکده نازل اولشدر - اون بر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ۝ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ۝ فَالْمُجِيرَاتِ صُبْحًا ۝ فَأَرْزِقْنَ مِنْ نَحْلٍ ۝ فَتُحْمَلُنَّ فِي سِلَاحٍ ۝ فَأَنْزِلْنَ يُثْبِتًا ۝ وَأَلَا إِنَّ لِلنَّاسِ لَإِتِمَادًا لِزِينَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۝ وَأَنَّهُ لَظَلِيلٌ مُّسْتَعِذٌ ۝ وَأَنَّهُ لَحُبٌّ لِلْبَاطِلِ ۝

اوزون صولو قورله غزالده قوشان و طير ناكلندن آتش صاچان و صباحلى دشمن اوزرينه هجوم ايدن و بو هجوم ايله توز قوپاران و او وقت صفوف اعدانك اورتاسنه كيرن آتله قسم ايدرم ، كه بعض انسان نعمت الهيهي انكارده بولونور و بوانكاردن طولاي نفسلى عليه شهادت ايدرم .

۱۱-۱ أَفَلَا يَسْلَمُ إِذْ أَبْعَثَ مَا فِي السُّورِ ۝ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۝ إِنْ رَزَقْنَاهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ الْخَبِيرَ ۝

و اونلر مالى چوق سومرلر . دوشونوب بيلمزلر ، كه قبرده كيلر بعث اولونديني و خفي اولان خير و شر ميدانه چيقديني وقت ، ربلر بكون اونلرك ياديقلرينه واقفدر .

سورة قارعه

مکده نازل اولشدر - اون بر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۱-۱ الْقَارِعَةُ ۝ مَا الْقَارِعَةُ ۝ وَمَا أَزْزَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۝ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۝ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۝ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۝ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۝ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۝ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۝ وَمَا أَزْزَاكَ مَا هِيَ ۝ نَارُهَا مَيَّةٌ ۝

قارعه . قارعه نه در ؟ اى محمد ! الله عظيم الشان ، قارعه يي سكا بيلديردى . انسانلر ، طاغيلمش چكر كه ، طاغلرده آتيلمش يوك گي اولديني كون ، ناسك قلبلريني چارپديران قيامت كونيدر . او كون ، حسناني سيئاتنه غالب كلن راضى اولديني معيشتده در . سيئاتي حسنانه غالب گلنكده مسكني هاويه در . اى محمد ! هاويه نك نه اولديني الله عظيم الشان سكا بيلديردى . او ، حرارتي شديد آتشد .

سورة تكاثر

مکده نازل اولشدر - سكر آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱-۸ أَلَمْ يَكُنْ النَّكَارُ ۝ حَتَّى زُرَّ الْمَقَابِرُ ۝ كَلَّا سَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝ نَمُوتُ وَكَلَّا سَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝ كَلَّا لَوْ عَلِمَ الْيَقِينُ ۝ لَنُزِّلَنَّ الْحُكْمُ ۝ ثُمَّ لَنُرَؤُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ۝ ثُمَّ لَنَسْأَلَنَّهُ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۝

اولونجهيه قدار ، اموال و اولادده تكاثر يعنى تفاخر ، سزى طاعة الله منع واشغال ايتدى . ايمه سين ! اوگكزده حال هولنا كي گورورسه كز ، را يگكزده كي خطايي بيليرسكز . ايمه يگكز ؛ تفاخر كزك هاقبتني گورورسه كز ، خطا كزي بيليرسكز ! هاقبت تفاخر كزي علم يقين ايله بيلسه يدكز ، حسنات ايله اشتغال ايدوب تكاثر و تفاخر ايتزدكز . بالله ! جهنمي گورورسكز ؛ صوگرا جحيي عين اليقين گورورسكز . صوگرا دنياده سزى حقدين منع و اشتغال ايدن هر نعمتن صورولورسكز !

سورة عصر

مکده نازل اولشدر - اوج آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۸-۱ وَالْعَصْرِ ۝ إِذَا لَإِنْسَانَ لِرَبِّهِ خَسِيرٌ ۝ إِلَّا الْبَرَّ أَمْنًا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا

بِالصَّبْرِ ۝

عصره قسم ایدرم ، که انسانل خسرانده درلر ؛ مگر که ایمان ایدوب اعمال صالحهده بولونسونلر و بربرینه حق و صبر ایله وصیت ایتسینلر .

سورة همزه

مکده نازل اولشدر - طوقوز آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۹-۱ قُلْ لِلَّهِ الْكُلُّ مِلْهُ لَمْ يَلِدْ ۝ إِلَهٌ جَمَعَ مَا لَا وَعَدَدُ ۝ يُحِبُّ أَنْ مَالَهُ أَخْلَدَ ۝ كَلَّا ۝ لَيَبْئُذُنْ فِي الْخَطِيئَةِ ۝ وَمَا أَذْنُكَ مَا السَّكْمَةُ ۝ نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ۝ أَلَيْسَ تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْنَدَةِ ۝ إِنَّمَا عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ ۝ فِي عَمْدٍ مُّتَدَدَةٍ ۝

نامی غیابنده فصل و غیبت ، و جاهنده استهزاء و مذمت ایدن و مالی جمع و مکررا تعداد ایله ن هر کیمسهیه ویل اولسون ! او، مالنک کنندی اداامه ایدم جکی ظننده بولونور و او ظنه کوره عمل ایدم . او ظنده بولونماسین ! بالله ! او حطمیه آتیلیر . یا محمد ! حطمه نك نه اولدیغی حق جل و علا سکا بیلیردی . او ، امر الہی ایله یانان بر آتشدر ، که یورمکری یاقار . اونلر، اوزون دیرمکله باغلی اولدوقلری حالده ، او آتش کنیدیارینی احاطه ایدم .

سورة فیل

مکده نازل اولشدر - بش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰-۱ أَلَمْ نَكْنِمْ فَعْلَ رَبِّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلٍ ۝ وَارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلْنَاهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ۝

ای محمد ! ربک تعالی و تقدسک اصحاب فیل ناصیل یاپدیغی بیلدگی ؛ اونلرک کعبه یی تخریب ایچون یاپدیقلری کیدی ابطال ایتمه دیمی ؛ ایتدی ... اونلرک اوزرینه قورو چاموردن طاشلر آتان سورو سورو قوشلر گوندمردی . و اونلری قورت یشم ا کین یاراغی کبی ایتدی .

سورة قریش

مکده نازل اولشدر - دورت آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۱-۱ لَا إِلَهَ إِلَّا قُرَيْشٌ ۝ إِيَّاهُ يَرْجِعُ رِجْلُهُ الْيَتَامَى وَالضَّيْفَ ۝ فَلْيَقْبِضُوا رَبِّ هَذَا الْبَيْتِ ۝ الَّذِي أَلْطَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ ۝ وَأَمْسَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۝

نم لاتحصایه نائل اولان قریش ، دیگر نعمتلر ایچون عبادت ایتمه سله ربیه ، قیش یاز رحلتلرینه القلری نعمت جلیله سی ایچون ، کعبه نك ربی اولوب اونلری آچلقدن دویوران و قورقودن آمین ایدن ذات أجل و اعلایه عبادت ایتسینلر !

سوره ماعون

مكده نازل اولشدر - يدي آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲-۱ اَوَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۖ وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۖ
فَرَزَقَ لِلْغُلَامِ ۖ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۖ الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُونَ ۖ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۖ

يا محمد ! يوم جزاي تكذيب ايدني بيلدكي ؟ او ، يتيمه عطف و زجر ايله معامله ايدن و مسكينك اطعامي ايجون تشويق ايمه يندر . نمازلرنده مبالات ايمه ين مصليره ويل اولسون ! اونلر ، عملرنده ريا و زكاتي منع ايدنه نلدر .

سوره كوثر

مكده نازل اولشدر - اوج آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۳-۱ اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ۖ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۚ اِنِّ شَاتِكَ مَوْلَاكَ ۖ

اي محمد ! بز ، سكا كوثرى ويردك . ربك تعالى و تقدسه نماز قيل و دهوه قربان ايت . سكا بنض ايدنه نلر ، ايتدر . يعني نسل و نثاري منقطدر .

سوره كافرون

مكده نازل اولشدر - آلي آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۴-۱ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۖ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۖ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۖ
وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۖ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۖ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۖ

يا محمد ! دى كه : « اى بعض كافرلر ! مستقبليه بن سرك عبادت ايتديگنزه عبادت ايمه يه جكم كې سزده بنم عبادت ايتديگمه عبادت ايمز سگنر . حالا بن ، سرك عبادت ايتديگنزه عبادت ايمه ديكم كې سزده بنم عبادت ايتديگمه عبادت ايمه دگنر . سرك دينگنزه سزده . بنم دينم بكا منحصردر .

سوره نصر

مدينه نازل اولشدر - اوج آيتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۵-۱ اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۖ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ ۖ اِنَّهٗ كَانَ تَوَّابًا ۖ

اي محمد ! اللهك نصرت و فتحى سكا كلديكي و ناسك فوج فوج دين اسلامه داخل اولديغنى كورديك زمان ، ربكه حمد ايدمه رك تسبيح و اوندن استغفار ايت . اوه توبه لري قبولده مبالغه ايدمه .

سورة تبت

مکده نازل اولشدر - بش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۝ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ۝ سَيَصْلَىٰ نَارًا
ذَاتَ لَهَبٍ ۝ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ۝ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝

أبو لهب هلاك اولسون ! اولدی . اوکا مالنک و قازانچنک بر فائدهسی اولمادی .
او و قاریسی آلاولی آتسه آتیلحققلدر . اوموزنده لیفدن بوکولمش ایپ اولدینی حالده
جهنمه اودون کوتورهن قاریسی مشوم و مذمومدر .

سورة اخلاص

مکده نازل اولشدر - دورت آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

یا محمد ! « او ، اللهدر ؛ احدثدر . الله ، هر شیدن مستغنی و هر کسک محتاج اولدینی
ذات اجل و اعلادر . طوغورمادی ، طوغورماز . هیچ کیمسه اونک کفوی اولمادی ! » دی .

سورة نسل

مدینه نازل اولشدر - بش آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَاحِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝
وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

ای محمد ! « حق جل و علانک خلق ایتدیگی هر شیئک شرندن ، هر شیئی قاپلایان
کیجه قارا کلغنک شرندن و دوگومله اوفلهینلرک شرندن و حسدینی اظهار و موجبجه
عمل ایدهن حاسدلرک شرندن صباحک ربته صیغیریم ! » دی .

سورة ناس

مدینه نازل اولشدر - آلی آیتدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝
الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ۝

یا محمد ! « جن و انسدن اولوب ذکر الهی زمانلرنده تأخر و فرار و غفلت وقتنده
ناسک صدرلرینه وسوسه القا ایدهن موسوسلرک شرندن ناسک ربته ، مالکنه ، الهنه
صیغیریم ! » دی .

أُحْمَدُ اللهَ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْهَادِي
إِلَى الْكَمَالِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ الَّذِينَ بَاسُوتِهِمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ احْرَزُوا قَصَبَ سَبْقِ الْوَصَالِ وَرَضِيَ اللَّهُ
عَمَّنْ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ . وَرَحِمَ الَّذِينَ هُمْ فِي أَعْلَاءِ دِينِ اللَّهِ يَجْتَهِدُونَ . أَمَّا بَعْدُ :
تَحْصِيلاً لِرِضَاءِ اللَّهِ وَتَوَكُّلاً عَلَى اللَّهِ اقْتِحَامَ ابْتِدَافِكُمْ شَوْ أَمْرَ خَيْرِكُمْ اِتِّمَامَهُ مَوْفِقِيْتُمْ زِدْنَ
طَوْلَايَ رَبِّمَزْ تَعَالَى وَتَقَدَّسَهُ ادْرَاكَ عَجْزِ مَزَلَهُ شُكْرَ اِيْدِهِ وَبِحَرْدِ اِنْسَانِيَّتِهِ نَشَأَتْ اِيْدِهِ
سَهْلُ مَزْدَنَ طَوْلَايَ قَارِئُ مَزْنِكَ عَفْوُ وَصَفْحِي دِيلَرِ وَشَوْ قَادَارِ وَارَكِهِ قَاضِي ، أَبُو السَّعُودِ ،
جَلَالِيْن ، نِعْمَةُ اللَّهِ نَحْجَوَانِي ، فَخْرُ الدِّينِ رَازِي وَ جَرِيرُ الطَّبْرِي كَبِي ذَوَاتِكَ تَفْسِيرُ لِرَنْدَنَ مَعْنَا
وَ خِلَاصَةً أَخَذَ وَ تَحْرِيرِ اُولُو نَانِ اَشْبُو أَثْرُ مَزْدَه سَهْوِ وَ غُلْطِ اُولْدِيغْنَه حَكْمِ اِيْتِمَدَنِ اَوَّلِ ،
مَأْخُذُ مَزْنِكَ تَمَاماً تَدْقِيقُهُ عَنَايَتِ بُوِيُورِ وَمَا سَنِي اِنصَافِ وَ خِلَافِي ظَلَمِ عَدِ اِيْدِهِ رَز .

« أَنَّهُ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ الْآخْسَارَ »

۲۳ رجب الفرد ۱۳۴۳ و ۱۷ شباط ۱۳۴۱

أُحْمَدُ اللهَ عَلَى التَّامِ

بعض لغتلك ايضاحى : [۱]

- ألا قرب فالأقرب — انذار ايچون أك ياقين اولانلردن باشلامق صورتيله .
اباحه — برشيئي حلال ومباح ايتك .
أباطيل — باطلك مفردى .
ابداء — خلق واحداث ايتك .
أبرص — برص علتنه مبتلا اولان ، آبراش .
آتقا — صاقينمق ، تحفظ ايتك ؛ سوء عاقبتدن صاقينوب طاعت و عبادت الهيهده .
بولونمق .
اتعاب — يورمق .
اتعاظ — وعظ قبول ايتك .
اجتهاد — بوتون قوتى صرف ايتك .
أجل — زياده جليل وبويوك .
أجل — وقتك صوكى .
أجل مسما — انسانك مقدر اولان مدت حياتى .
أحشاء بطنيه — باغيرصاق ، بوگرهك و جگر كى أعضاء داخلية .
احكام — ب — تحكيم ، حكم تعيين ايتك .
أخيار — خير ونفى چوق اولان آداملر .
اذلال — ذليل ايتك .
أرباح — ربحك جمى : قازانچ .
ازهاق — محو ومضمحل ايتك .
أساطير أولين — أول زمان آداملرينك يالان اولارق يازديقلرى شيلر .

[۱] بولنتلر ، بولوندوقلرى آياتدهكى معنالرينه كوره ايضاح ايديلشدر .

استبدال — برشيئي ديگر شيدن بدل آلمق .
استبرق — قالين ديبا و ايبك قماش .
استجابه — دعوتيه اجابت ايتمك ، دعائي قبول ايتمك .
استخلاف — بريخي كندى يرينه بيراقمق .
استدراجاً — نعمت واحسانى تجديد ايله توبه و استغفارى اونوتدوروب درجه درجه
غضب وعذابه تقريباتمك صورتيله .
استراق سمع — گيزلى ديكله مك .
استصعاب — صعب يعنى گوج صايقمق .
استعاره — عاريت ايسته مك .
استغراق — قاپلامق ، احاطه ايتمك .
استمتاع — متمتع و مستفيد اولمق .
استمهال — مهلت ايسته مك .
اسراء — گيجه كونده رمك .
اسرار — گيزله مك .
اشراط ساعت — قيامت علامتلىرى .
اشياع — شيعه نك جمعى : اتباع و انصار .
اشراط ساعت — قيامت علامتلىرى .
اصطفا — برشيئك ايسنى سچوب آلمق ؛ اختيار ايتمك .
أضغاث أحلام — تاويل وتعبيرى ممكن اولمايان قاريشيق رؤيالر .
اعجاز — عاجز ايتمك .
اعلاء كلمة الله — نشر دين .
اعوجاج — اُگرى اولمق .
أعون — مبالغه اسم فاعل : اُكْ زياده يارديم ايدى .
اغرا — ترغيب وتشويق ايله قانديرمق .
اغنا — زنگين ايتمك .
اغوا — آزديرمق .

اقتراح — سوزى دوشونمىدن و آكلامادن سويله مك ؛ برشيئك ممكن الحصول اولوب
اولماديغنى دوشونمىدن متحكمانه ايسته مك .
اكراه — زورلامق ، جبر ايتمك .
التقاط — يره دوشن برشيئي قالدوروب آلمق .
الزام — اقناع ايتمك .
ألسام عليك ! — « اولوم اوزرگه اولسون ! » معناسنه بركىمسه نك اولمىسنى تمى ايتمك .
امساك — صالحو يرمه مك صورتيله طوتمق .
أمنية — تمى ايديلن شى .
أنا ربكم الأعلى ! — فرعونك سوزى : بن سرك يوكسك ربكزم !
انحراف — برطرفه اُگيلمك و چارپيلمق .
انذار — تبشير مقابلى — برشيئك فنا لى بيلديرمك صورتيله سوء عاقبتدن تحذير ايتمك .
انشاء سحاب — بولودى يوكسيلمك .
انصراف — گيرى دونمك .
انطاق — سويلتمك .
انقضاء أجل — معين بر زمانك نهايت بولماسى .
أوتاد — وتدك جمعى : لسان قرآنده طاغ معناسنه در .
أوثان — وثنك جمعى : پوتلر .
اولوالأبصار — دقايق بين اولانلر .
اولوالعزم — نشر دينده جد واهتمام ايدىن پيغامبرلر .
اولوالألباب — أصحاب عقول .
أهوال — هولك جمعى : قورقونچ شيلر .
أيام نحر — قربان بايرامنك برنجى و ايكنجى گونلرى .
ايقان — شهبه دن عارى اولارق بيلمك .
ايهان — گيوشك و ضعيف ايتمك .

بأساء — فقرک احدات ايتديگی حال ضرورت .
 باهر — ظاهر ، آشکار .

بئس المصير — گيديله جك اڭ فنا ير — جهنمدن كناية .

بذل مجهود — بوتون قوتنى صرف ايتك .

بردوسلام — صوثوق و آفتدن تارى اولارق .

برزخ — ايكي شى آراسنده كى فاصله — دنيا و آخرت آراسنده كى عالم .

بلاغ ميين — تبليغ و بيان واضح ، آشكار و تماماً بيلدير مك .

بنیان مرصوص — قورشونلارنىمى بنا — متانتدن كناية .

بينه ، بينات — شاهد ؛ علامت ؛

آيات قرآنيه و معجزات نبويه .

تباہ — يوق اولوق .

تبکيت — برکيمسه نڭ ياپدینی فناقلرى يوزينه وورمق ، باشه قاقق .

تحليل — حلال ايتك .

تحکيم — محکم ايتك ؛ حکم تعيين ايتك .

تخیل — تخیل ايتدير مك .

تدمير — محو و هلاک ايتك .

ترخيص — رخصت و یرمك ، تكلیفات شرعيه يى تخفيف ايتك .

ترهات — ترهه نڭ جمعی : أصلسز و باطل سوزلر .

ترهب — برکيمسه يى ، فنالق گله جگنى سويله مك صورتيله قورقوتمق ؛ اللهم قوللق ايتك .

تزکيه — تصفيه ايتك ، پاک و مطهر ايتك .

زهد — زهد و زهادت يعنى صوفيلق صاتمق .

تسويلات — شيطانك اغواآتى .

تطوعاً — انقياداً ؛ مجبوری اولمادینی حلاله ، اختیاری صورته .

تعامی — قصد آگورمه مك ، تجاهل ايتك .

تعدي — ظلم ايتك .

تعديل — حاکم ، حق اوزره ، طوغرو حکم ايتك .

تغیر — کندینی خطر و مهلكيه آتمق .

تفحص — بر شينڭ حقيقتنى مبالغه ايله آراشدیرمق .

تفضل — أقرانی اوزرينه فضل و رجحان ادا ايتك .

تقلبات — زمانك انقلاباتی ، تصرفات الهیه دن كناية .

تكفير سيئات — گناهلى ستر و ازاله ايتك .

تلافی مافات — فوت اولان بر شينى صوگرادن تدارك ايتك .

تلهف — بر شينه حسرت چكوب محزون اولوق .

تمثل — بر شينڭ صورته گیرمك .

تمرین — ادمان ايتديرمك .

تمسخر — مسخره يه آلمق ، استهزا ايتك .

تمسك — ب — امساك .

تنافر — بربرندن قاقچق و نفرت ايتك .

تواب — توبه يى چوق قبول ايدهن .

تواصل — واصل اولوق .

تولى — بر ايش و يا وظيفه يى درعهده ايتك .

تهاون — حقیر گورمك .

جبار — متمرّد ، معند .

جزع و فزع — صبر سزلق گوسته روب قورقق .

جلاء وطن — وطندن جدا دوشمك .
 جهاد — جهد معناسنه : طاقت ؛ مشقت ؛ غيرتك اڭ صوك درجهسى ؛ دين
 دشمنيله مقاتله .
 جهر — سسنى يوكسلىتمك .

حاجز — فصل ومنع ايدەن شى .
 حجراً محجوراً — تحريم ايدىش ؛ عرفاً ، كلمه استعاذه در ، كه سهويلهين بر شى
 گورولديكى وقت قوللانيلير .
 حدود النّهيّة — اللّٰهك نهى اينديكى شيلرى ارتكاب ايدەن كيمسه لرك تاديبى ايچون
 معين اولان مجازات .
 حرّمات — حرمة نك جمعى : احترامدن اسم . تفريط و تقصيرى حرام و غير جائز
 اولان امور واجبه .
 حزب — طائفة ، جماعت .
 حصن — منيع و محكم قلعه .
 حفيظ — أساء النّهيّة دن : هيچ برشى حفظندن بعيد و غائب اولمايان .
 حقد — كين .
 حكمت — أعمال حسنيه مؤدى اولان علوم نافعە .
 حل — حلال اولمق ؛ حلال اولان شى .
 حليّات — زينت معناسنه اولان — حلى — نك جمعى ، كه جمع الجمعدر . جمعى ده ضم
 ايله « حلى » در .

خائب — نوميد ؛ محروم .
 خازن — محافظ . ب — خزنه .

خُبث — طيب مقابلى : فئالِق ، مردارلق .
 خذلان — خوار و ذليل ترك ايتمك .
 خزى — ذلت .
 خزنه — خازن ك جمعى . ب
 خسران — زيان .

خشب مسند — بريره دايانمش قورو آغاج .
 خشوع — ب — خضوع .
 خصم اللّٰد — شديد الخصومه ، دشمن بى امان .
 خضوع — انقياد ، اطاعت ؛ ذلت ؛ تواضع .
 خفاياى قلوب — أسرار قلبية .
 خلف — سوزنده طورمامق .
 خلود — دوام ، بقا .

ذات الغلاف — اوزرنده قابوغي اولان .
 ذكر جميل — حسن صيت ، ائى آد .
 ذوالجلال والاكرام — قدر و شان و بى نهايه احسان صاحبي اولان الله .
 ذوى الاوتاد — فرعونك لقبى .
 ذهول — غفلتله اونوتقى .

راسخ — رسوخ و ملكهسى اولان ؛ ثابت و محكم .
 رجس — گناه .
 رجفه — صارصيتى ؛ زلزله .
 رجم — طاشه طوتمق صورتيله اولدورمك ؛ شيطان طاشلامق ؛ شهاب و ييلديزدوشمك .

رحمن ، رحيم — رحم دن مشتق اسم، كه بر صفت مشبهه در . رحمن ، رحيم دن
ابلقدر : چونكه ، زياده بنا ا كثر يا زياده معنايه دلالت ايدهر . رحمن ،
أصلاً صفتدر و « كثير الرحمة » معناسنه در ؛ صوكرا ، « غاية رحمة بالغ
اولان » معناسنه قوللائيلى ، كه الله عظيم الشاندر . رحيم ده « رحمت كثيره
صاحبى » ديمكدر .

رخاء — كيوشك اولق ؛ كيوشكلك .

رضاع — بمه دن سوت امك .

رقيب — أساء الكهيه دن : حافظ ؛ بر شيتك حصوله انتظار ايدهن .

رؤف — رأفت صاحبى ، أسيرگه ييجى ، مهربان .

رهينه — برشى مقابلنده آليقونان شى .

ريب — سوء ظن .

زاجر — منع ايدهن .

زاحف — ير يوزنده اوزانوب سورونن حيوان ويا نبات .

زدنى علماً ! — علمى آرتير .

سدرمق — آجلقدن اولميه جك قادار يمك .

سعر — آلاولانمش آتش — جهنم .

سفيه — جمعى : سفهاء — عقلسىز ، بينسىز ؛ جاهل .

سكرات موت — أولومك شدتى .

سمعنا و اطعنا — ايشيتدك و اطاعت ايتدك !

سورة محكمه — منسوخ اولمايان سورة .

سيئى الخلق — كوتو خويلى .

سيد — بر قومك بويوكى .

سيناغون — يهوديلرك معبدلرى ، خاورا .

شان . جمعى شئون — امور و حادثات عظيمه .

شديد القوى — لسان قرآنده جبرائيل عليه السلام .

شرذمه — جماعت قليله ، حزب قليل .

شريك خليط — ماللى قاريشيق اولان اورتاقلر .

شعائر الكهيه — حجك امور مخصوصه مشروعه سى .

شنيع — پك چيركىن شى .

شهاب — استراق اخبار ايجون كوگه چيقان شيطانلره ملكلرك آتديقلرى آتش پارچاسى .

شهوات نفسانيه — نفسك سهووب ميل ايتديگى شيلر . لسان قرآنده زنا آكلاشيلير .

شهيق — ضولوغى ايجرى آلارق سسلنمك .

صادق الوعد — سوزنده خلف ايتمين .

صد — منع ايتمك .

صديق — دوغرولقده ثابت و دائم اولان .

صله رحم — اقربايه زيارت ، احسان و سائر صورته ايتمك .

صناديد — مفردى صناديد : متغلبه قوم ؛ شجاع و غالب ؛ اوردونك قوماندانلرى

صومعه — خريستيان راهبلىنك منزويانه عبادت ايتديكلرى يرلر .

ضال — ضلالتده دوشن ، آزغين .

ضراء — مشقت .

طرفه العين — گوز يوموب آچينجايا قادار .

طمس — هلاك ايتك .

طوراً بعد طور — تارة بعد تارة ، حالاً بعد حال ، بر حالدن ديگر حاله .

ظاهر الكفران — منعك نعمتي آچيقدن آچيغه انكار ايدن .

عاجله — دنيا دن كنايه . ضدی : آجله .

عالم الغيب والشهادة — گوردیگمز و گورمه دیگمز شیلری بیلن الله .

عدوان — ظلم ، تعدی .

عدول — دوغرو يولدن صامق .

عزيز — صفات الهیه دن : انتقامدن عاجز اولمايان .

عصيان — طاعت ضدی ؛ گناه ؛ عدوان و ظلم .

مباح اولان حدك تجاوزی .

عفو — انتقامه مقتدر اولدیغی حالده ، عفو چوق اولان [الله] .

علام الغيوب — بلیرسز اولان شیلری چوق آی بیلن [الله] .

غطاء — اورتو .

غفار — أسماء حسناندن : گناهلری و عیبلری باغشلايان [الله] .

غل وغش — کین و خیانت .

غی — آرزینلق ، ضلالت .

غیا — جهنمك اؤك ده رین یری ؛ جهنمده بر دره .

غیظ — غضب ، غضب شدید .

فاعتبروا يا اولی الابصار — ای قلب گوزی آچیق اولانلر ! عبرت آلکمز و متوعظ اولکمز !

فته — جماعت ، طائفه .

فحشاء ، جمعی فواحش — عقل سلیمك چیرکین گوردیگی افعال ، غایت چیرکین گناه .

فزع اکبر — بویوک قورقو ، قیامت گوننك قورقوسی .

فلاح — ب — فوز .

فوز — عذابدن نجات بولوب سعادت ابدیه یه ایریشمك .

قاتلهم الله — الله لعنت ایتسین !

قسی القلب — قاتی یوره کلی ، مرحمتسز .

قطع أرحام — صله رحم ایتمهك و ایتدیرمهك .

ب — صله رحم

قیلوله — اوکله اویقوسی .

کرب — غم ، قایغو .

کظم — حدتی یکمک .

کفور — کفرده مبالغه ایدن .

کید — قلباً باشقاسنك مضرتی ایسته مک ؛ مکر و خیانت .

لا محاله — « لا محالة موجود » تقدیرنده : البته ، شهبسز ، محقق .

لقاء الهی — لغت معناسنه گوره : بولوشمق .

لسان قرآنده کی معناسی تفسیرنده یازیلی در .

لوجه الله — الله ایچون ، غرض و عوض آرانمقسزین .

مائده — طعام ؛ اوزرنده یمك اولان سفره .

ماسوی — اللهمك غیری موجودات .

ماوی — یورت .

ماهد — دوشهين .
 مبالات — پروا ايتمك .
 مبصرات — گورولن شيلر .
 مبطل — ابطال ايدهن .
 مين — مقصدى واضحاً بيلديرهن .
 متحلى — گوزه لاشمش .
 متشابه ، متشابهات — معنارى آكلاشيلمايان آيتلر . ضدى : محكم .
 متورع — منهيادن اجتناب ايدهن .
 مجبول — جبلى ؛ مخلوق .
 مجرم — گناهكار .
 محارم — محرمك جمعى : اللهك حرام ايتديكى شيلر .
 محصنات — مفردى محصنه : عفيفه قادينلر . شرعاً و مذهب امام اعظمه — رضى الله عنه — گوره ، حر ، بالغ ، مسلم و نكاح صحيح ايله موطوء قادين معناسندهر . احصانك بقاسى ايچون نكاحك بقاسى شرط دهكلدر .
 ارككه — محصن — دينير .
 محكم ، محكمات [آيات] — معنارى واضح و تبديل و تغييردن و تاويل و تخصيصدن و نسخدن آزاده اولان آيتلر . ضدى : متشابه .
 مخلد فى السقر — جهنمده دائمى اولارق قالان .
 مراراً — چوق كره .
 مراقب بر شئى بلكهين و حفظ ايدهن .
 مرة بعد اخرى — بربرى آردينجا ، على الدوام .
 مسالت — صلح .
 مستقر — برشيئك قرار بولديغى ير .
 مستودع — وديعه قونيلاڭ ير ؛ رحم مادردين كناهيه .
 مسحور — سحره اوغرامش .

مسخ — برشيئك صورتى ده گيشديرمك : انسانى خنزيره و مايغونه دوندورمك گي .
 مشارق — گونشك تبدل ميليله هرگون ويا هر فصلده طلوع ايتديكى درجهلر .
 مشارك — شريك ، اورتاق .
 مشفوع له — شفاعت ايستهين و كندينه شفاعت اولونان .
 مشكات — ايچنه چراغ قونولق ايچون ديوارده آچيلان ديسيز دهليك .
 مشيئت — اراده ، ايسته مك .
 مصير — گيديله جك ير [كافرلر حقنده قوللاڭلار] .
 معاد — گيرى دونمك .
 معادات — عداوت .
 معارج — لغت معناسى : مرديوهن . آيتدهكى معناسى تفسيرنده يازيلى در .
 معاقبه — مجازات .
 معروف — عقلك و شرعك تحسين ايتديكى فعل . ضدى : منكر .
 معسر — فقير .
 معشر — جماعت .
 مغارب — مشارقك ضدى . ب — مشارق .
 مغبون — معامله ده آلدانمش اولان .
 مغضوب عليه — اللهك غضبته اوغرايانلر .
 مقاليد — مجازاً — قدرت تصرفيه .
 مقام محمود — ائك عالى مقام .
 مقتسم — قسم يعنى يمين ايدهن .
 مقدرت — قوت .
 مكابره — كنديني بويوك گورمك .
 مكاره — محتئلر و شدتلر .
 مكلف — احكام شرعيه ايله مديون و وظيفه دار اولان .
 مكيدت — مكر ، جيله .

مُلام — لوم و سرزنش ایدیلن .
 ملکوت — سلطنت ، حکم و حکومت ؛ ملک عظیم ؛ عز و عظمت ؛ عالم غیب .
 مناسک [حج] — حجّ مقتضیاتندن اولان اُنواع عبادات .
 منذر — انذار ایدهن . ب — انذار
 منزلت — اینیله جک یر ، منزل ، قوناق ؛ پایه ، مرتبه .
 منزّه — نقایصدن عاری اولان
 منکر — معروف ضدّی : عقول سلیمه و فطرت مستقیمه اُصحابنک رد و انکار
 ایتدیکلری اُفعال .
 مواظبت — دوام و مداومت ایتک .
 مواعده — متقابلاً وعد ایتک .
 موسر — زنجین .
 موعد — قوللرک آخرته مکافات و مجازات گوره جکلری زمان .
 مهام — انسانی دوشوندیره و محزون ایدهن ایشلر .
 مهزوم — انهزامه و مغلوبیته اوغرامش اولان .
 مهین — خوار و ذلیل ایدهن : عذاب مهین .
 میعاد — بر ایش ایچون تعیین ایدیلن وقت .

نذر — مباح اولان بر فعلی ، الله رضاسی ایچون کندی اوزرینه واجب قیلیمق یعنی
 یامماسنی تعهد ایتک .

نذیر مبین — ارسال اولوندیغی احکامی و قورقولماسی لازم گن احوالی ایضاح
 ایدهن پیغامبر .

نسخ — نصّ شرعی ایله ثابت اولان شیئک ازاله سی .
 نشأت اولی — مخلوقاتک ایلک خلق و تکوینی .
 نشأت اخری — اولدوگدن سوگرا دیریلک .
 نعت ، نعوت — مدایح و توصیفات .

نفس لوّامه — کندینه عتاب و سرزنش ایدهن نفس .
 نعمت — عقوبتله جزا .
 نقیر و قطمیر — لغت معناسنه گوره ؛ خرما چکرده گنک آرقاسنده کی بیاض چوقور ؛
 چکرده گه یاپیشیق اولان اینجه قابوق . مجازاً : نه وار نه یوق ، کافّه .
 نهب — یغما و تالان ایتک .

وجوه خیر و بر — ناسک میل و رغبت و محبت و طاعت و ثواب مراد ایتدیگی جهتلر .
 والسلام علی من اتبع الهدی — سلامت ، هدایته تابع اولانلرک اوزرینه اولسون .
 وعید — تهدید ، قورقو ویرمه .
 ولی ، اولیاء — دوست ؛ یاردیمیجی .

هائل — قورقونج شی .
 هادی — مطلوبه ایصال ایدهن یوله دلالت ایدهن .
 هباء منثور — طاغیلش ذره لر و غایت اوافق توزلر .

یقطین — یرده اوزانان نباتلر .
 یمین — صاغ — ید یمین معناسنه قوللانیلمشدر .

ایکینچی جلدك

فهرستی

سورۃ شریفه اسمی	صحیفه نومروسی
سورۃ مریم	۶۰۱
سورۃ طه	۶۱۴
سورۃ انبیاء	۶۳۱
سورۃ حج	۶۴۹
سورۃ مؤمنون	۶۶۵
سورۃ نور	۶۷۹
سورۃ فرقان	۶۹۶
سورۃ شعراء	۷۰۸
سورۃ نمل	۷۲۹
سورۃ قصص	۷۴۵
سورۃ عنکبوت	۷۶۴
سورۃ روم	۷۷۷
سورۃ لقمان	۷۸۸
سورۃ سجدہ	۷۹۴
سورۃ احزاب	۷۹۹
سورۃ سبأ	۸۱۶
سورۃ فاطر	۸۲۷
سورۃ یس	۸۳۷
سورۃ صافات	۸۴۷
سورۃ ص	۸۶۲
سورۃ زمر	۸۷۳

صحیفہ نومبروسی	سورۃ شریفہ اسمی
۱۰۵۱	سورۃ طلاق
۱۰۵۴	سورۃ تحریم
۱۰۵۷	سورۃ ملک
۱۰۶۲	سورۃ قلم یا خود نون
۱۰۶۶	سورۃ حاقہ
۱۰۶۹	سورۃ معارج
۱۰۷۲	سورۃ نوح
۱۰۷۵	سورۃ جن
۱۰۷۸	سورۃ مزمل
۱۰۸۱	سورۃ مدثر
۱۰۸۴	سورۃ قیامت
۱۰۸۶	سورۃ دھر
۱۰۸۹	سورۃ مرسلات
۱۰۹۲	سورۃ نبأ
۶۰۹۵	سورۃ نازعات
۱۰۹۷	سورۃ عبس
۱۰۹۹	سورۃ تکویر
۱۱۰۱	سورۃ انفطار
۱۱۰۲	سورۃ مطففین
۱۱۰۴	سورۃ انشقاق
۱۱۰۶	سورۃ بروج
۱۱۰۷	سورۃ طارق
۱۱۰۸	سورۃ اعلیٰ
۱۱۱۰	سورۃ غاشیہ
۱۱۱۱	سورۃ فجر

صحیفہ نومبروسی	سورۃ شریفہ اسمی
۸۸۸	سورۃ مؤمن
۹۰۴	سورۃ فصلت
۹۱۴	سورۃ شوری
۹۲۵	سورۃ زخرف
۹۳۸	سورۃ دخان
۹۴۴	سورۃ جائیہ
۹۵۱	سورۃ احقاف
۹۵۹	سورۃ محمد
۹۶۷	سورۃ فتح
۹۷۴	سورۃ حجرات
۹۷۸	سورۃ ق
۹۸۴	سورۃ ذاریات
۹۹۰	سورۃ طور
۹۹۴	سورۃ نجم
۹۹۹	سورۃ قمر
۱۰۰۴	سورۃ رحمن
۱۰۱۱	سورۃ واقعہ
۱۰۱۶	سورۃ حدید
۱۰۲۳	سورۃ مجادلہ
۱۰۲۹	سورۃ حشر
۱۰۳۵	سورۃ ممتحنہ
۱۰۳۹	سورۃ صف
۱۰۴۲	سورۃ جمعہ
۱۰۴۵	سورۃ منافقون
۱۰۴۷	سورۃ تغابن

صحیفہ نمبر و سی	سورۃ شریفہ اسمی
۱۱۱۳	سورۃ بلد
۱۱۱۴	سورۃ شمس
۱۱۱۵	سورۃ لیل
۱۱۱۶	سورۃ نخی
۱۱۱۷	سورۃ انشراح
۱۱۱۸	سورۃ تین
۱۱۱۸	سورۃ علق
۱۱۱۹	سورۃ قدر
۱۱۲۰	سورۃ بینہ
۱۱۲۱	سورۃ زلزال
۱۱۲۲	سورۃ عادیات
۱۱۲۲	سورۃ قارعه
۱۱۲۳	سورۃ تکاثر
۱۱۲۴	سورۃ عصر
۱۱۲۴	سورۃ حمزہ
۱۱۲۵	سورۃ فیل
۱۱۲۵	سورۃ قریش
۱۱۲۶	سورۃ ماعون
۱۱۲۶	سورۃ کوثر
۱۱۲۷	سورۃ کافرون
۱۱۲۷	سورۃ نصر
۱۱۲۸	سورۃ تبت
۱۱۲۸	سورۃ اخلاص
۱۱۲۹	سورۃ فلق
۱۱۲۹	سورۃ ناس

تفسير سورة ملك [١]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ

«تبارك» تفاعل بابندن فعل ماضيدر ، تعظم وتعالى ايتدی ديمکدر . تفاعل بابنک بناسی ، ايکي يا داها زياده بيننده مشارکت ايچون اولديني حالده ، بعضاً اشبو لفظ شريفده اولديني گي ، واحد ايچون اولور ومبالغه افاده ايدەر . «الذي» اسم موصولدر . «بيده» ده کی «با» حرف جراولوب «في» معنسنه در . «يد» اسمدر . «الملك» ده کی «ال» حرف تعريف ؛ «ملك» اسمدر . حرف تعريف يا عهد ايچون اولور ، يا جنس ، يا خود استغراق افاده ايدەر ؛ يعني يا برطاقم افراده دفعه ، يا خود متعاقباً شامل اولور . بعض علمايه گوره ، حرف تعريف ياعهد ، يا خود جنس ايچون اولور . عهد ، عهد ذهني و عهد ذكري و عهد حضوري قسملرينه ، جنس ده استغراق افراد ، استغراق خصائص افراد و تعريف ماهيت قسملرينه آريلير . بوراده ، استغراق افراد ايچوندر . «يد» ، تورکجه اعضاء بدنن «أل» معنسنه ايسه ده ، بوراده تورکجه سني مراد ، يا خود هرهانگی برلسانه ترجمه ايتک ، حق جل و علايه جسم اضافه ، يعني الله عظيم الشانک جسم اولديني قبول ايتک اولديني ايچون جائز ده گلدن : چونکه ، هر جسم محتاج حيز يعني مکندر . حال بوکه ، مکان مخلوق الهيدر . برایشينک موجود اولمازدن اول موجود اولماسي ايسه محالدر . بناء عليه «يد» ک تعيين معنسنده ايکي مذهب حاصل اولمشدر : بري ، ترجمه سني تجويز و ماهيتي تعيين ايتميه رکه لفظي عيناً قبول ايتمکه

(١) «نورالبیان» ک طرز تحریری حقنده ، بیان اولونان بعض ملاحظاته جواباً ، سورة ملك تحلیلی برصورتده تفسیر و کتابه علاوه ایدیشدر .

ضرورت گورمش ، دیگر مذهب ایسه مجازه گیده رک «ید» قدرت معناسی ویرمشد .
«ملك» عالم غیب و شهادت و عالم ارواح و أشباحه شاملدر .

«تبارك» فعل ، «الذی» فاعلی ، «بیده» ده کی ضمیر موصولك حائلی ، «بید»
مقدم خبر ، «الملک» مؤخر مبتدا اولمله جمله اسمیه دخی موصولك صله سیدر .

آیت کریمه نك معناسی

«هرامورده تصرف کلی قبضه قدرتنده اولان ذات أجل واعلا ، ماسوادن ذاتاً
وصفةً وفعلاً تعظم وتعالی ایتدی .»

یعنی «قدرت» لفظی مجاز مرسل اولیور و جمله اسمیه ده خبرك تقدیمی حصر افاده
و «ید» لفظی تأکید بیان ایدیور .

بناء علیه ، وسائط بعض مذاهب أهلنك ادعاسی وجه ایله مؤثر ده گلدر . حق تعالانك
خلق اولمادقا هیچ برشی وجود بولماز . بشر ، کندی أفعالنك موجودی اولاما . قول عنزم
وکسب ، الله عظیم الشان ده خلق ایدر .

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

«و ، عاطفه در . مابعدینی ماقبلنه عطف و بلا ترتیب جمعه خدمت ایدر . «علی»
حرف جر و استیلا ایچوندر . بوراده حقیقت استعلا ممنوع اولمله محل قدرت و مکنت
معناسنه اولور . «کل» کلمه استغراقدر . «شیء» أهل سنته گوره موجود دیمکدر .
«قدیر» ایکنجی ضرب یضرب بابندن صفت و «قادر» دن أبلغدر . صاحب قوت
ومکنت دیمکدر .

«هو» مبتدا ، «قدیر» خبر ، «کل شیء» ترکیب اضافیسی «علی» واسطه سیله
«قدیر» متعلق ، «هو علی کل شیء قدیر» جمله اسمیه سی «و» واسطه سیله صله
سابقه یعنی «بیده الملک» جمله سنه معطوفدر .

شو حالده ، آیت کریمه «تبارك الذی هو علی کل شیء قدیر» تقدیرنده اولور .

معناسی

«هرشیئه قادر اولان الله عظیم الشان ، ماسوادن ذاتاً وصفةً وفعلاً تعظم وتعالی
ایتدی» اولور . و معطوف علیهی ایله برابر «هر امورده تصرف کلی قبضه قدرتنده
بولونان و هر شیئه قادر اولان الله عظیم الشان ماسوادن ذاتاً وصفةً وفعلاً تعظم وتعالی
ایتدی» شکلنی آلیر .

«علی» ده کی معنی استعاره تبعیه اولور .

بعض مذهب أهلی «شیئی» معدوم معناسی ویردیله . و موجود معناسی ویرلدیگی
حالده : «حق جلّ و علانك موجودی ایجاد ایتمه سی لازم گلیر ، بو ایسه محالدر .»
دیدیلر . لکن أهل سنت : «موجودك فاعلن استغناسی زمان بقاده در ، زمان ابتداده
ده گلدر : چونکه هر فاعل مختارك فعلنه متقدم اولماسی لابددر .» جوابی ویردیله .

«شیئی» ك موجود معناسنه اولدیغنه سورة بقره ده کی : «فمن عفی له من اخیه شیئی»
و سورة «ق» ده کی «هذا شیئی عجیب» و سورة ممتحنه ده کی «وان فاتکم شیئی» و سورة
طوره ده کی «ام خلقوا من غیر شیئی» و سورة انعام ده کی «قل ای شیئی اکبر شهادة»
و سورة كهف ده کی «وكان الانسان اکثر شیئی جدلاً» وینه بقره ده کی «ولنبولنکم بشیئی
من الخوف» و نساده کی «فان طبن لکم عن شیئی» وینه كهف ده کی «فلاتسانی عن شیئی»
و «ان سألتک عن شیئی» وینه نساده کی «فان تنازعتم فی شیئی» و سورة نمل ده کی «انما
قولنا لشیئی اذا اردناه» و آل عمران ده کی «وماتنفقوا من شیئی» وینه أنعام ده کی «ولا حرمننا
من شیئی» و أعراف ده کی «وما خلق الله من شیئی» و انفال ده کی «واعلموا انما غنمتم من شیئی»
و سورة حجر ده کی «وان من شیئی الا عندنا خزائنه» و اسرأیل ده کی «وان من شیئی
الا یسیح بحمده» و قصص ده کی «وما اوتیتهم من شیئی» و شوری ده کی «فا اوتیم من شیئی»
و سبأ ده کی «و شیئی من سدر قلیل» آیتلری صراحة دلالت ایتکده در .

أهل سنته گوره «شیئی» ك معدوم معناسنه قبولی ، حق جلّ و علانك محاله قادر
اولدیغنی استلزام ایدر ؛ بو ایسه محالدر . لکن موجود معناسنه اولدیغنی قبول ده الله
عظیم الشانك واجبه قادر اولدیغنی استلزام ایدر ، که بوده محالدر . اونك ایچوندر ، که

آیت کریمه ده کی معنای عمومینک عقلاً مخصّص اولدیغنی و واجب الوجود اولان حق جلّ و علانک شمول قدرندن خارج بولوندیغنی بیان ایدهرلر .

بز دیرز ، که « شیئی » ک اُضداددن ، تعبیر آخرله مشترک ، یعنی هم موجود هم معدوم معناسنه موضوع اولدیغنی قبول ایتکده و موجوده دلالت ایدهن یرلرده موجود مخصّص ، معدومه دلالت ایدهن یرلرده دخی معدوم مخصّص معناسی ویرمکده نه باس واردر ؟ قاضی بیضاوینک « و هو علی کل شیئی قدیر » ی « و هو علی کل مایشاء قدیر » دییه تفسیر ایتمه سنده بو تألیفه دلالت یوق ده گلدر .

اهل حقّه گوره ، آیت کریمه ده کی « شیئی » دن مراد ، ممکناتدر ؛ وجود ایله متصف اولسون اولماسین . . . چونکه ، وجود ایله متصف اولماسی متکلمینک دیدیگی گبی ، بقا «النده دخی فاعل مختاردن استغنائی موجب اولماز : چونکه ، وجود ناصیل محتاج ایجاد ایسه ، بقا دخی هر آن محتاج تجلیدر . حتی تجلی ، فرضا بر آن منقطع اولسا جهانده بر شی قالماز . اولره گوره ، ذاتاً وجود حقدن باشقا وجود یوقدر یا .

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ

«الذی» اسم موصولدر . «خلق» فعل ماضی ، یاراتدی دیمکدر . «الموت والحیوة» ده «أل» حرف تعریف ، استغراق ایچونددر . «کم» ضمیرندن عوضدر : چونکه اصلری «موتکم و حیاتکم» ایدی . «موت و حیات» یکدیگرینک ضدی اولان صفت وجودیه در . «موت» صفت حیاتیّه نک عدمیدر «دینلره» : «عدم غیر مخلوق» موت ایسه مخلوقدر . جوابی ویرلدی . «لیلوکم» ده «ل» حرف جر ، «یلو» فعل مضارع مقدر «ان» مصدریه ایله منصوب «کم» ضمیر مخاطبدر . «ای مکلفلر ! سزی امتحان واختبار ایتک ایچون» دیمکدر . «احسن» اسم تفضیل ، داها گوزهل معناسنده در . «عمل» مصدردر . «عزیز و غفور» ، فی الاصل صفت اولوب اسماء الّهیه دندر . «عزیز» غالب ، یعنی کوتولک یاپانک مجازاتندن غیر عاجز ، «غفور» ده توبه ایدهنی مغفرت ایدیچی دیمکدر . «الذی» برنجی موصولدن بدلدر . «خلق» جمله فعلیه سی «الذی» نک صله سی

و «خلق» نک فاعلی اولان ضمیر مستتر «الذی» نک عائدیدر . «الموت» ، «خلق» نک مفعولی ، «والحیوة» ، «الموت» ارزیرنه معطوفدر . «لیلوکم» ، «خلق» نک مفعول لهیدر ، مفعول غیر صریح دخی دنیلیر . آخرنده کی «کم» «لیلو» نک مفعول اولی ، «ایکم احسن عملاً» جمله سی ده مفعول ثانیسیدر : چونکه ، «یلو» علم معناسنی متضمندر . «ایکم» ترکیب اضافی ، «ای» مبتدا ، «حسن» خبری ، «عملاً» تمیزدر . «هو العزيز الغفور» مبتدا ، وایی خبردن مرکب جمله اسمیه در .

معناسی

«ای مکلفلر ! حقّزده هانگیگزک عملی احسن اولدیغنی اختبار معامله سی یایمق ایچون ، موت و حیاتکزی خلق ایدهن ذات أجل و أعلا ، ذاتاً ووصفاً و فعلاً تعاضم و تعالی ایتدی : چونکه ، کوتولک یاپانلرک مجازاتندن غیر عاجز و توبه ایدنلری ده یارلیغا یحیدر» دیمکدر . تأبیری مغفرت ، تأب اولمایانلرک عدم مغفرتنی استلزام ایتز .

بناءً علیه ، «لیلوکم» ده کی خطاب عمومی تخصیص عقلی ایله مکلفلره مخصوصدر . و «لیلوکم» ده استعاره تمثیلیه یاخود تبعیه واردر : چونکه ، عدم علمی اقتضا ایدهن اختبار ، حق جلّ و علا ایچون غیر متصوردر . «هو العزيز الغفور» جمله سی تزییلیه در ، تعلیل افاده ایدهر .

«عمل» اگرچه قییح و حسن و احسن اولابیلسه ده ، آیت کریمه ده مؤمنلرک کالی مراد بویورولمشدر . مع هذا ، اختبار هر اوچ نوعه شاملدر : چونکه مراد الّهی هر نوع صاحبنک عملنه گوره تعیین مجازات و مکافاتیدر . آیت کریمه ده ، عملک قلبی اولدیغنه ده دلالت واردر : چونکه ، رسول الله صلی الله علیه و سلم طرفندن «احسن عملاً» ، «احسن عقلاً و أروع عن محارم الله و أسرع فی طاعته» دییه تفسیر اولونمشدر ، که هانگیگز عقل جهتندن احسن ، حرامدن اجتناب خصوصنده أروع و طاعت الّهیّه ده أسرع دیمکدر . قلبی اولان محاسنک مکافاتی وارده قبايحک مجازاتی یوقدر . نه بیوک لطف ؟

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ
فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

«سبع سموات»، یدی کوک دیمکدر. «طباقا» اسم مفعول اولان مطابقت، یعنی بربری اوستنده یکدیگرینه موافقت معناسنده. مصدرک مفعول معناسنه گلدیکی چوقدر، نیته کیم، «خلق» ده مخلوق معناسنه گلمشدر. «ما» نفی ایچوندر. «تری» فعل مضارع مخاطب «ما» ایله گورمزسک دیمکدر. «فی» حرف جر، «خلق الرحمن» رحمانک مخلوق معناسنده. «من» حرف جر، «تفاوت» معلومدر. «فارجع البصر» گوزکی دوندور، یعنی تکرار باق دیمکدر. بوراده کی «فا» تسبیب افاده ایدر. «هل» استفهام ایچوندر. «فطور»، بعض روایت نظر ا یارمق معناسنه اولان «فطر» ک جمعیدر. بعض روایت گورده ده مصدردر.

«الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا» جمله سی، أبو السعودک ترجیحنه گوره، مدح اوزرینه منصوب یاخود مرفوع و معنای سبقت ایدن موصولله متعلقدر. ولوکه اعراباً اونلردن منقطع اولسون. شوالده منصوب اولمق ایچون «أعنی»، مرفوع اولمق ایچون «هو» تقدیر ایدمک لازمدر. تورکجهیه داهیا موافق اولمق اعتباریله «هو» تقدیری اولی گوردک. شوالده، «الَّذِي» مبتدای مقدرک خبری، «خلق» جمله سی «الَّذِي» نك صله سی، «خلق» فاعلی اولان ضمیر مستترده هاندیدر: چونکه. هر موصول ایچون صله و هاندک وجودی ضروریدر. «سبع»، «خلق» نك مفعولی، «سموات»، «سبع» ک مضاف الیهی، «طباقا» ده صفتیدر. ترکیب اضافیدن سوکرا گلن صفتک موصوفی، مطلقاً مضاف الیه اولمق لازم کلمز. بعضاده مضاف اولور. «ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت» جمله استینافیه در. «ماتری» فعل منفیسنک مقدر اولان «انت» فاعلی، «فی خلق الرحمن» ترکیب اضافیسی، مفعول فیه یعنی ظرفی «من تفاوت» ده مفعول منه یعنی مفعول غیر صریحیدر. «فارجع البصر» امر حاضر ایله فاعلی اولان «انت» و مفعول اولان «البصر» دن مرکب جمله فعلیه در. «هل تری من فطور» ده جمله فعلیه استفهامیه در. آیت کریمه نك محتوی اولدینی ترکیب حقیقه دیگر احکام و احتمالات نحویه دخی مروی ایهده اذهانی تشوشدن صیانت ایچون ایرادنن صرف نظر اولوندی.

معنای

«هرامورده تصرف کلی قبضه قدرتنده اولان و موت و حیات کنیزی خلق ایدن قادر مطلق، بربری اوزرنده یکدیگرینه مطابق یدی گوگی یاراداندر. یا محمد! رحمانک مخلوقنده تفاوتدن اثر گورمزسک. تکرار باق، حکمت و مصلحته رعایت اولونمادیغنه دلالت ایدن برخلل گورورمیسک، یعنی تکرار باق که بالمعاینه مخلوق رحمانده تفاوت اولمادینی شبهه دن آزاده اولارق سکا توضیح ایتسین!»

بناء علیه، «الرحمن» لفظ شریفی تعظیم، و حکمک علتی بیان و الله عظیم الشانک قدرت باهره سیله رحمت و فضلندن خلق ایتدیگنی و خلقنده نعم گونا گونا اولدیغنی اشعار ایچون ضمیر موضوعنه موضوعدر: چونکه، بواسطه اولماسایدی «خلقهن» کله سی اقتضایده ردی. «ماتری» و «فارجع» خطابلرینک، رسول الله صلی الله علیه و سلمه مخصوص یاخود هر مکلفه شامل اولماسی جائز و نبی محترمه مخصوص اولسا دخی حکمی عامدر. حتی اهل حق، خطابک رسول محترمه خصوصیتنی قبول ایتمز. و نبی اکرم صلی الله علیه و سلمک مقامک ابراهیم علیه السلامک مقامندن یوکسک اولدیغنی بحق ادعا و رسول کبریا علیه اکمل التحایانک تکرار باقق احتیاجندن آزاده اولدیغنی پک دوغرو اولارق اثبات و اعتقاد ایدر لر. تفاوتدن مقصد، نقص افاده ایدن تفاوتدر. خلقنده اختلاف معناسنه ده گلدیر. اولنده کی «من» تأکید ایچوندر. «فارجع» ده کی «فا» نك ماقبلی مابعدینه سبیدر. «ان کنت فی ریب منه فارجع البصر» تقدیرنده در، که «شبهه ک وارسا تکرار باق» دیمکدر: چونکه بعضاً بر باقیش تعیین حقیقه کافی گلمزده تکرار باقیا سبب اولور.

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ

«ثُمَّ»، عطف ایچوندر. «ارجع البصر» یوقاریده گچدی. «کر تین» ایکی کره دیمکدر. «ینقلب» فعل مضارع مفرد مذکر غائب، «دو ز» معناسنده. «إلیک» حرف جر ایله کاف یعنی ضمیر خطابدن مرکبدر، «سکا» دیمکدر. «خاسئاً» اسم فاعل؛ متعدی

و لازم اولور. کوپگی یاخود کوپک کندی نفسی قوغوجی دیمکدر. بوراده ذلتله مطروده تشبیهاً اصابتدن اوزاق معناسی ویرلمشدر. «حسیر» یورغون یعنی چوق باققدن کوز نورینه ضعف طاری اولمش دیمکدر.

«ارجع البصر» جمله فعلیه انشائیة. «کرتین» فاعلدن حالدر. «ینقلب» فعل. «ایک» مفعولی. «البصر» فاعلی. «خاسئاً» فاعلدن حالدر. بو جمله ماقبلنده کی جمله انشائیة نك جوابیدر. «وهو حسیر» مبتدا ایله خبردن مرکب جمله اسمیه حالیه در. ذی حالی «البصر» در. آیت کریمه «ارجع البصر» جمله سی اوزرینه معطوفدر.

معناسی

«ایسترسهك برچوق دفعه داهاباق. فطور گورمه مکه برابر، بصرکده سکا آرادیفگی گورمکدن ذلیل و بعید و دفعات ایله باققدن یورغون اولارق منقلب اولور. یعنی نه قادار باقارسهك باق، گوزلرک یورولور، باقایا اقتدارک قالماز، ینه خلل گوره مرسك، چونکه یوقدر. بناء علیه «کرتین» تنیه سنك بر چوق دفعه دیه تفسیر ایدله سنك سبی، حصول خسوءك کثرته متوقف اولماسی و جمله جوابیه نك ملازمت اقتضا ایتمه سی؛ «خاسئاً» کله سنك استعاره ایله ذلیل و بعید دیه تفسیر ایدله سنك سبی ده، کله نك موضوعی اولان مطرود معناسنك بوراده محلی اولماسیدر. واقعا، «خسوء» تحیر نظر معناسنه دکلیر، و او معنی ایله تفسیری موضوعه موافق اولور. لکن، «حسیر» ده او معنایه اولدینی ایچون ایکی کله یی بر معنی ایله تفسیردن ایسه زیاده معنی تحریسی نظم جلیله داهای موافقدر.

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ

عَذَابَ السَّعِيرِ

«لقد» ده کی «ل» جواب قسم ایچون گلمشدر. «قد» تحقیق افاده ایدر. «زیننا» فعل ماضی متکلم مع الغیر صیغه سیدر و تفعیل باندندر. «السما» گوک، «الدنيا» «دنیا» «قرب» معناسنه اولدینی گبی «مصاییح» دخی «مصباح» ک جعی «مصباح»

دخی «چراغ» یاخود چراغک وضع اولوندینی «یر» یا «قاب» معناسنه در. «و» عاطفه «جعلنا»، فعل ماضی متکلم مع الغیر صیغه سی ثلاثی اوچونجی باندندر «ایتدک» دیمکدر. «ها»، ضمیر مفرد مؤنث «مصاییح» راجعدر: چونکه جمع مکسر لر مؤنث حکمنده در. «رجوم» «رجم» ک جعی، «رجم» فی الاصل طاش ایله ووروب اولدورمکدر. بوراده شعله کواکب ایله اهلا کدر. «شیاطین»، شیطانک جمعیدر. «و» عاطفه، «اعتدنا» ماضی متکلم مع الغیر صیغه سی اولوب افعال باندن «حاضر لادق» دیمکدر. «لهم» ک ضمیری «شیاطین» راجعدر. «عذاب» «أذیت» دیمکدر. «سعیر» جهنمدر.

«زیننا السماء الدنيا بمصابيح» جمله فعلیه در. «زیننا» فعل و فاعل «السماء الدنيا» ترکیب توصیفیسنده کی موصوف مفعولی اولدینی گبی «بمصاییح» دخی مفعولیدر. «وجعلناها رجوماً للشياطين» جمله فعلیه سی ماقبلنده کی جمله فعلیه معطوفدر. «جعلنا» فعل و فاعل «ها» مفعول اولی، «رجوماً» مفعول ثانیه سی، «للشياطين» مفعول لهیدر. «واعتدنا لهم عذاب السعير» جمله فعلیه سی ده ماقبلنه معطوف، «اعتدنا» فعل و فاعل، «لهم» مفعول لهی، «عذاب السعير» ترکیب اضافیسنده کی مضاف مفعول بهیدر.

معناسی

«بالله گوکلرک ارضه ائک قریب اولانینی گیجه لری ضیادار اولان چراغلر گبی کواکب مضیئه ایله تزین و اوکوا کیدن دوشن شهابلری استراق سمع ایچون گوکلره چیقان شیطانلره رجوم اتخا و او شیطانلره عذاب دنیادن باشقا آخرتده عذاب جهنم دخی احضار ایتدک. سماواتک شایه قصور دن خالی اولدینی بیان اولندوقدن صوگرا، اشبو آیت کریمه ایله ده احسن صورتده خلق ایدلدیگی بیان بو یورولمشدر. زیننا، جعلنا، اعتدنا فعللری متکلم مع الغیر صیغه سی ایسه ده بومعنی حق جل و علا حقنده متصور اولمادیغندن آخرلرنده کی «نا» یه نون عظمت دینیر. سما ایله دنیانک معرف باللام اولماسی، دنیانک صفت و «دنا» دن «قرب» معناسنه اولدیغه دلالت ایدر. مصاییح ایله کواکب مضیئه

آراسنده استعاره واردر. مصباح، سراج معنانه اولدینی تقدیرده یئیلرنده کی مجاز، اشبو مجاز استعاره دن عبارت اولور. لکن مصباح، مقر سراج اولدینی تقدیرده، مصباح حلول اعتباریه سراجدن، سراجده کوکبدن مجاز اولارق مجاز علی المجاز کلفتی تحقق ایدر.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبُئْسَ الْمَصِيرُ

«ل» حرف جر، تخصیص افاده ایدر. «الذین» جمع موصول. «کفروا» فعل ماضی جمع مذکر غائب. انکار ایتدیلر، یاخود شرک قوشدیلر معناسنده. بوراده معنای ثانی اؤفقد. «بئس» أفعال ذممن کوتو ایدی دیمکدر. «المصیر» ده کی «ال» عهدذهنی ایچوند. «مصیر» اسم مکان مرجع و ملا معناسنده. «کفروا»، «الذین» نك صله و عادی. «بربهم» ترکیب اضافیسنده کی «با» «کفروا» یه متعلق اولوب، «رب» «کفروا» نك مفعول بهیدر. «لذین کفروا برهم» خبر مقدم، «عذاب جهنم» ترکیب اضافیسنده کی «عذاب» مبتدای مؤخردر. «بئس المصیر» فعل و فاعل اولارق خبر مقدم و محذوف اولان «جهنم» مبتدای مؤخردر.

معنای

«ربلی تعالی و تقدسه شرک قوشانلر ایچون عذاب جهنم واردر و کافرلرک مرجعی کوتودر.»

إِذَا أَلْقَا فِيهَا سَمْعُوهَا لَهَا شَهيقاً وَهِيَ تَفُورُ

«إذا» حرف شرط. «القوا» افعال بابندن فعل ماضی مجهول جمع مذکر، آتیلدیلر دیمکدر. «فیها» ده کی ضمیر جهنمه راجع اولدینی گبی «لها» ده کی ضمیرده جهنمه راجعدر. «سمعوا» فعل ماضی معلوم جمع مذکردر. مرکب آگیررکن گوگسندن

چیقان صوته «شهیق»، و بوغازندن چیقان سسه «زفیر» دینیر. لکن مصباحک قولنه گوره، «شهیق» انسانک صولویارق بوغازندن چیقاردینی سسدر. «تفور» قازان گبی قاینار دیمکدر. «إذا القوا فیها» جمله شرطیه، «القوا» فعل و نائب فاعل، «فیها» ظرفدر. «سمعوا لها» جمله جوابیه، «سمعوا» فعل، و او جمع فاعلی «لها»، «شهیقا» دن حال اولارق محذوف اولان کائنات کله سنه متعلق. «شهیقا»، «سمعوا» فعلنک مفعولیدر. «هی» مبتدا، «تفور» جمله سی خبری، جمله اسمیه ده جهنمک حالیدر. آیت کریمه آیت سابقه ده کی «عذاب جهنم» یاخود جهنمک صفت اولاسیدر.

معنای

«او جهنم، که کافرلر ایچنه آتیلرلر، قازان گبی قاینایارق مرکب سسی گبی سس چیقاریر؛ کافرلرده او سسی ایشیدیرلر.»
واقعا، مستقبلمده اولدینی حالده، «القوا و سمعوا» فعللرینک ماضی اولارق ورودی، وقعنه نك محقق الوقوع اولدیغنه دلیلدر. کافرلرک جهنمدن چیقان سسی ایشیتدکلرینک بیان بوپورولماسی، شدت عذابلرینه دلالت ایدر. جهنمدن چیقان صوتک مرکب سسنه تشبیهی، مرکب سسنک آنکرالاصوات اولدینی ایچوند. بوتشیه استعاره تصریحیدر. جهنمک قایناماسنک قازان قایناماسنه تشبیهی ده استعاره در.

تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلًّا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ

«تکاد» أفعال مقاربه دن فعل مضارع مؤنث «یاقین اولور» دیمکدر. «تمیز» اصلنده تمیز ایدی، ادغام اولوندی. تفعل بابندن فعل مضارع مؤنثدر «تتفرق» یعنی یاریلیر دیمکدر، که «تکاد» ایله «یاریلا یازار» معناسنه اولور. «غیظ» غضب معناسنده. «کل» هر معناسنه اولوب بوراده اولدینی گبی آخرینه «ما» داخل اولورسا، تکرار و شرط افاده ایدر. «القی» فعل ماضی مجهول «آتیلدی» دیمکدر. «فوج» فرقه

و جماعت معناسه در . «سأل» فعل ماضی «هم» کافرله راجعدر . «خزنة» خازنك
جمعی اولوب محافظه معناسه در . بوراده زبانیلر دیمکدر . «الم یأتکم» ده کی «أ» یعنی
همزه استفهام ایچوندر . «لم» حروف جازمه دن اولوب مضارعه داخل اولورسا معناسی
ماضی منفی یاپار . «یأت» فعل مضارعدر . اصلی «یأتی» ایدی ، اولنه «لم» کنجه
«یا» ساقط اولدی ، مجزوم اولارق «یأت» قالدی . «الم یأتکم» «سزه گلمه دیمی؟» دیمکدر .
«نذیر» ، ابلاغ و تحویف ایدن معناسه در .

«تکاد» نك اسمی تحتندہ مستتر اولوب جهنمه راجع اولان «هی» خبری ده
«تمیز من الغیظ» در . اشبو جمله فعلیه اولجه گچن جهنم لفظنك صفت ثانیه سیدر . «القی»
فعل ، «فوج» نائب فاعلی ، «فیها» ظرفی اولوب «کما القی فیها» جمله سی ده جمله فعلیه
شرطیه در . «سألهم خزنتها الم یأتکم نذیر» جمله سی جزا سیدر . «سألهم» فعل و مفعول ،
«خزنة» فاعل ، آخرنده کی «ها» مضاف الیهی ، «الم یأتکم نذیر» جمله سی کذلک
مفعولدر . «الم یأتکم» فعل و مفعول «نذیر» فاعلدر . «کما القی فیها الخ» جمله سی
استینافیه ، علی قول حالیه در . استینافیه اولورسا «کل» لفظی «سأل» ایله ، یوقسا حالیت
ایله منصوبدر .

معناسی

«جهنم» که کافرلر ایچنه آتیلیرسا غضبندن یاریلاجق کی اولور . جهنمه کافرلردن
هر فوج آتیلدجا زبانیلر اونلری توبیخ ایچون : «سزه نذیر گلمه دیمی؟» دیرلر .
بو حالده «تکاد تمیز من الغیظ» جهنمك شدت اشتعالنه مثالدر . بو تشبیه
استعاره تصریحیه در . خازنلرک کافرله سؤالی ده استفهام ایچون ده گل توبیخ و تبکیت
ایچوندر .

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِن أَنْتُمْ
إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ

«قالوا» فعل ماضی جمع «دیدلر» معناسه در . «بلی» ، حرف جوابدر . حکم

نفی رفع ایله قیضی اولان اثباتی ایجاب ایدر ؛ «نعم» ایسه عکسنه در : مثلاً ، «سزه
نذیر گلمه دیمی؟» سؤالنه قارشی «نعم» دینسه ایدی «أوهت گلدی !» دیمک اولوردی .
«بلی» اثباتی ایجاب ایتدیگی ایچون ، «أوهت گلدی !» دیمک اولیور . «قد» تحقیق
افاده ایدر . «جاء» ، فعل ماضی «گلدی» . «نا» ضمیر متکلم مع الغیر «بزه» دیمک
اولوب «قد جاءنا» - محقق بزه گلدی - معناسه در . «نذیر» گچدی . «فکذبنا» ده کی
«فا» تعقیب افاده ایدر . «کذبنا» تفعیل بایندن ماضی متکلم مع الغیر ، «تکذیب ایتدک»
دیمک اولور ، که «نذیر محقق گلدی ، انذار ایتدی و کندیته نازل اولان آیاتی اوقودی؟
بز ایسه اونی تکذیب ایله تعقیب ایتدک» . معناسه در . «قلنا» ماضی متکلم مع الغیر ،
«دیدک» معناسه در . «ما» نفی ایچون ، «نزل» ماضی . «من» حرف جر ، «شیئی»
گچدی «ما نزل الله من شیئی» - الله هیچ برشی ازال ایتده دی - دیمکدر . «ان» نفی افاده
ایدر . «انتم» ضمیر مخاطب ، «الّا» حرف استثنا ، «ضلال» مصدر ، آزمق معناسه ،
«کبیر» بویوک دیمکدر .

«بلی» ایله اونی تعقیب ایدن عباره ، «قالوا» نك مقولیدر . «جاءنا نذیر» ، فعل
و مفعول و فاعلدن مرکب جمله فعلیه اولدینی کی ، «فکذبنا» ده فعل و فاعل و مفعولدن
مرکب جمله فعلیه در . مفعولی «نذیر» . راجع اولوب محذوف اولان «ه» ضمیردر .
«قلنا» ، فعل و فاعلدن مرکب جمله فعلیه و اونی تعقیب ایدن عباره مقولی اولوب «فکذبنا»
جمله سی اوزرینه معطوفدر .

«انتم الّا فی ضلال کبیر» جمله اسمیه در . «فی ضلال کبیر» عامه احوالدن مستثنی در ،
یعنی «سز هیچ بر حالده ده گلکسکز ، آنجا ق ضلال کبیر حالنده سکز !» دیمک اولور .

معناسی

«أوهت ! نذیر گلدی ، انذار ایتدی و کندیته نازل اولان آیاتی اوقودی ؟ بز ایسه
اونی تکذیب ایله تعقیب ایتدک و تکذیبده افراط ایدوب اونلره : «الله عظیم الشان
هیچ برشی ازال ایتده دی . سز حق و صوابدن بعیدسکز ! دیدک» دیدیلر .

حرف جواب اولان «بلی» کافی ایکن جمله جوابیه نكده برابر گلمه سی، اعترافده مبالغه و فوت اولان فرصت تصدیقندن دولای تحسّر و اغتمام بیان ایدر. تفسیرده «انذار ایتدی و کندینه نازل اولان آیاتی اوقودی» معناسی، بو مبالغه و تحسّر ایله تکذیبک لازمیدر. پیغمبر بر اولمایوب متعدد اولدینی جهته، لفظی مفرد اولان «نذیر» ك معناً جمع اولدینی اثبات ایچون ایراد اولنان علتلردن ابوالسعود مرحوم، اشبو جوابك «الم یأتکم نذیر» سؤاله مخاطب اولان فوجلردن آیری آیری صادر اولدینی، قاضی بیضاوی ده «فعل» وزنك واحد ایله زیادهده مساوی اولدینی تقدیم ایتشدر. اذهانی تشتتدن صیانه دیگر علتلرك تحریرندن صرف نظر ایتدك - «شیئی» کلمه نه «من» داخل اولورسا، تعقیب ایتدیگی فعل منفی عموم افاده ایتدیگی ایچون «من شیئی» - هیچ بر شی - دییه تفسیر اولنشدر. «ان اتم الا فی ضلال کبر» ك - حق و صوابدن بعد ایله تفسیری، لازمیت و ملزومیت علاقسه مبنیدر.

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ

«لو» حرف شرط، باشقاسنك امتناعی سببیه بر شیئك امتناعنه دلالت ایدر. بعض علما بو سوزی اختصار ایله امتناع جزایه دلالت ایدر دیمشدر. اصحاب، صاحبك جمعی، بوراده اهل معناسه در. دیگر جهتلر معلوم. «لو كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ» «قالوا» نك مقولیدر. آیت سبق ایدن «قالوا» یه معطوفدر.

معناسی

«سوز دیگلهسه، یاخود برشی تعقل ایتسه ایدك اهل سعیردن اولمازدق!» دیدیلر. بو آیت کریمه، كفارك خازنلره ویردکری ایکنیچی جوابی حا کیدر. صانكه خازنلرك تضعیف تویسخ ایچون آیات الهیه یی دیگلهمز و معنالی. تعقل ایتزمی ایدگز، كه تکذیب ایتدگز!» دیملرینه قارشى بو جوابی ویرلر. «قالوا» نك ماضی صیغه سیله گلمه سی

وقعه نك عندالله معلوم و محقق الوقوع اولدینی ایچوندن: چونكه الله عظیم الشان اولمش و اولاجق هر شیئی بیلر.

فَاَتَتْهُمْ مُدَايِرَتُهُمْ فَسُحِقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ

«فا» ترتیب افاده ایدر. «اعترفوا» افتعال بابندن جمع مذکر «اقرار ایتدیلر» دیمکدر. «ذنب» گناه معناسه در. بوراده مراد کفردر. «سحق» مصدر، «بعد» معناسه در. سعیر شرعاً جهنمك شیطانلره مخصوص طبقه سنك اسمیدر. «ذنب» اصلنده مصدر ایدی، اونك ایچوندن، كه مفرد صیغه سیله وارد اولدی: چونكه مصدرده مفرد و جمع مساویدر. بوراده جمع در؛ چونكه، «اعترفوا» جمعیدر. «اعترفوا بذنبهم» فعل و فاعل و مفعولدن مرکب جمله فعلیه در. «سحقاً» «أسحق الله سحقاً» تقدیرنده اولوب «اسحق» نك مفعول مطلقیدر. «لأصحاب السعير» ده کی «ل» تبیین ایچوندن. «أصحاب السعير» ترکیب اضافیسی مقدر اولان «اسحق» نك مفعول لهیدر. آیت کریمه، «فا» ایله «قالوا بلی الخ» آیتنه معطوفدر.

معناسی

«اقرارك فائده سی اولما دینی برزمانده، گناهلرینی اعتراف ایتدیلر. شیطانلره التحاق ایدوب اهل سعیردن اولدوقلری ایچون، الله عظیم الشان کافرلری ده شیطانلر کی رحمتندن تبعید جزاسیله جزالندیرسین!»

اعتراف ذنب ایتدکری حالدده مطرود اولمالرندن، و اقرارك فائده سی اولما دینی آ کلاشلمش و بناء علیه تفسیرده «اقرارك فائده سی اولما دینی بر زمانده» لفظلری علاوه اولونمشدر. «فسحقاً لأصحاب السعير» ده تغلیب طریقیله مجاز وارد: چونكه، جمله «فسحقاً للقائلین بلی قد جاءنا الخ» و لأصحاب السعير» اولق اقتضا ایدرکن شیطانلر تغلیب ایدیلرک «فسحقاً لأصحاب السعير» گلمشدر. تغلیبده او چ فائده وارد: بری ایجازدر. دیگرى کافرلرك جزاسنده مبالغه اولماسیدر: چونكه، جمله تفصیل بویورولسا، کافرلرك

جزاسی فی الاصل أصحاب سعیردن اولمادقلری ایچون ، شیطانلرک جزاسندن دون اولماسی خاطرہ گلیردی . اوچونجیسی تعلیلدر : چونکہ ، کافرلرک رحمتدن تبعید جزاسنه مستحق اولمالرینک علتی أصحاب سعیر میاننده بولونمالریدر . شهاب الدین الحفاجی فسقہ مؤمنینک دعاده داخل اولوب اولمادقلرینه و عبارده تغلیب بولونوب بولونمادیغنه دائر بر چوق شیلر یازمش ایسهده بز بوراده ایرادینه لزوم کورمه دک .

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

«ان» فعله تشبیه اولونان حرفلردندر . «یخشون» اصلنده «یخشیون» ایدی . یا اوزرنده ثقلتندن دولای ضمه ، اجتماع ساکنیندن دولایده «یا» حذف اولوندی . «یخشون» قالدی . «قورقارلر» دیمکدر . «غیب» ، «غائب» دیمکدر . یعنی مصباحده بیان اولوندیغی وجه ایله ، «غیب» ، غائبک جمعیدر . اولنده کی «با» استعانه ایچوندی . «ال» اسم موصولدر . شهاب الدین حرف تعریف اولوق احتمالیده ذکر ایتشدی . «مغفرت» خواتیمکدر . «اجر کبیر» بویوک اجر معناسنه که بوراده جنت یاخود رضاء الله در .

«الذین» ، «ان» نک اسمی . «یخشون» صله و طائدی ، «ربهم» ترکیب اضافیسی مفعولیدر . «بالغیب» ظرف مستقر اولوب یا «رب» دن و یا مضاف مقدری اولان «عذاب» دن ، یاخود «یخشون» نک فاعلندن حالدر . برنجی صورتده «ربلری غائب اولدینی حالده اوندن قورقانلر» ، ایکنجی صورتده «عذاب الله غائب اولدینی حالده اوندن قورقانلر» ، اوچونجی صورتده «کندیلری عذابدن غائب اولدوقلری حالده اوندن قورقانلر» دیمک اولور . «لهم» خبر مقدم ، «مغفرة» مبتدای مؤخر ، «اجر کبیر» ترکیب توصیفیسیده «مغفرة» اوزرینه معطوفدر . «لهم مغفرة واجر کبیر» جمله اسمیه سی «ان» نک خبریدر . آیت کریمه ایسه ، بر جمله استینافیه اولوب کافرلر طرفندن : «اعمال حسنهده بولونانلرک حالی ناصیلدر ؟» دییه وقوعی متصور اولان سؤال مقدره جواب اوذرق وارد اولمشدر .

معنای

«ناسدن کیزلی اولدوقلری حالده ربلری تعالی و تقدسندن قورقانلرک گناهلری عفو و محو اولونور» ، کندیلریده رضای الهی به نائل اولورلر . «بز دیرز، که : «بالغیب» ده «یخشون» نک فاعلندن حال اولدینی ترجیح ایکی سببه مبیدر : بری ، هر شیده موجود و مشهود اولان قدرت الهیه نک دلالت ایتدیگی واجب الوجوده حد ذاتنده غائب اولسا بیلر غائب دیمه یی روا کورمه مکدن دولایدر . سوء تفهمه اوغرامق قورقوسی و وحدت وجود اهلنک مذهبنه نوعاً تعرض عد ایدمک مسأله سیده باشقا . . ایکنجیسی : جنت و جهنم ایچون قوللقد شرک خفی واردر ، دین اهل حقیقته مخالفتی لایق بولمامقدن ناشیدر . و یا لکنز اولدوقلری حالده حق جل و علادن قورقانلرک اشخاص میاننده دها زیاد قورقاجقلرینی طبعی بولارق ، جلالین تفسیرنده اولدینی گبی ، «ناسدن» قیدیله تقييد و غائبک کیزلی لفظیله تفسیرینیده ارباب خشیتک حاللرینه اوفق عد ایتدک .

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

«و» عاطفه ، «اسروا» افعال باندن امر حاضر «کیزلر یکنز» دیمکدر . «اجهروا» ده ثلاثی اوچونجی باندن امر حاضر «آشکار ایدکیز» دیمکدر . «به» نک ضمیری ، «قول» راجعدر . «انه» نک ضمیریده حق جل و علایه راجعدر . «علیم» صفت مشبهه ، «بیلیجی - بیلن» دیمکدر . صفت مشبهه صفت ثابته یه واسم فاعل ، صفت حادثیه موضوعدر . «ذات» بوراده اسم اولوب نفس معناسنهدر . «الصدور» ده «ال» حرف تعریف استغراق افاده ایدر . «صدر» ک جمعیدر «گوگسلر» دیمکدر . «ذات الصدور» صدورک بواطن و خفیاتی معناسنهدر .

«اسروا» فعل ، فاعلی تحتند مستتر «اتم» ، مفعولیده «قولکم» در . «اجهروا به» كذلك فعل و فاعل و مفعولن مرکب جمله فعلیه اولوب ماقبلنه مطوفدر . «انه» ده کی ضمیر «ان» نک اسمی «علیم بذات الصدور» دخی خبریدر . «ذات الصدور»

ترکیب اضافی، اولنده کی «با»، «علیم» متعلقدر. «انه علیم بذات الصدور» جمله سی ماقبلک علتیدر. اشبو آیت کریمه، الله عظیم الشانندن گیزی و آشکار قورقکیز معناسنه اولان «آقوه فی السر والعلن» جمله مقدره سی اوزرینه معطوفدر.

معناسی

«ای کافرلر! سز سوزکیزی ایستر اخفا ایستر اظهار ایدکیز مساویدر، چونکه الله عظیم الشان صدورک بواطن و خفیاتنی قدیمدن بری بیلیر.»

حق جلّ و علا کافرلرک وعید و مؤمنلرک وعیدنی ذکرایتدکن صوگرا، اشبو آیت کریمه ایله تکرار کافرلره خطاب و علم الهیسنه نسبتله سر و جهرک مساوی اولدیغنی بیان بو یورمشدر. نیته کیم بو مساواتی «سواء منکم من اسرار القول ومن جهر به» آیت کریمه سنده دخی بیان بو یوردی. ابن عباس رضی الله عنهما نك روایتنه گوره، مشرکلرک رسول الله صلی الله علیه وسلم علیهنده کی مذاکره لرینی، حق جلّ و علا جبریل علیه السلام واسطه سیله نبی ذیشاننه بیلدیردیگی ایچون، مشرکلر بربرینه: «گیزی قونشکیز که محمدک ربی دویماسین!» دیه لری اوزرینه اشبو آیت کریمه نازل اولمشدر. «انه علیم بذات الصدور» جمله سی ماقبلنی تعلیل ایله برابر تقریر ایدر. «انه علیم بسرکم و جهرکم بذاته» گلمه یوب «بذات الصدور» گلمه سنده تعمیم و مبالغه واردر. ذات الصدور، نفس الصدور اولدیغنه گوره، خفایای صدور معناسنه حملی حالت و محلیت علاقه سیله مجاز مرسلدر.

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

«أ» حرف استفهام، «لا» حرف نفی. «يعلم» فعل. «ألا يعلم» بیلزمی دیمکدر. «من» اسم موصول، ذوی العقوله مخصوصدر. بعضا ذوی العقولک غیرنده استعمال اولونور. «خلق» ماضی، یاراتدی دیمکدر. موصولک صله سی «خلق». عائدی ده «خلق» نك ضمیریدر. «و» حالیه در. شهاب الدین الحفاجینک غزالیدن نقلاً بیاننه گوره «اللطیف»

دقائق و غوامض امور و واقف اولوب اولنری اصلاح ایچون عنف ایله ده گل، رفق ایله معامله ایدندر. «الحخیر» ده امور باطنه دن هیچ بر شی کندینه خفی اولمایوب ملک و ملکوتده کی سکون و حرکتک کافه سنه مطلع اولاندر. هر ایکسی صفت مشبه و أسماء حسنادندر.

«ألا يعلم» فعل. فاعلی «من» یاخود واجب الوجوبه راجع اولان ضمیریدر. فاعلی ضمیری اولونجا «من» مفعولی اولور. «من» ک عائدی اولان ضمیرده «خلق» فعلک برنجی صورته گوره فاعلی، ایکنجی صورته گوره مفعولیدر. فاعلی اولدینی تقدیرده «خلق» نك مفعولی ده مقدر اولان «مخلوق» راجع ضمیردر. «هو» مبتدا، «اللطیف» خبری، «الحخیر» ده خبر ثانیدر. بو جمله اسمیه، «يعلم» نك یاخود «خلق» نك فاعلندن حالدر. فاعلنک اشبو حال ایله تقيیدی «يعلم» ایچون بر مفعول مناسب استلزام ایدر، اوده قاضیه گوره «السر والجهر» در. شو حالده، عباره برنجی صورته گوره «ألا يعلم» السر والجهر من خلقه «ایکنجی صورته گوره ده» «ألا يعلم الله من خلقه» تقدیرنده در.

معناسی

«أشیای خلق ایدن حق جلّ و علا، لطیف و خیر اولدینی حالده، سر و جهری بیلزمی؟» یاخود «حق جلّ و علا لطیف و خیر اولدینی حالده مخلوقنی بیلزمی؟»

فخرالدین رازی ایکنجی صورت مخلوقک ذاتی، برنجی صورت ایسه أحوالی بیلدیگنه دلالت ایتدیگندن بحث ایله، برنجی صورتی ترجیح ایدیور: چونکه، ذاتی بیلکم أحوالی بیلمه نی اقتضا ایتمز. أحوالی بیلکم ایسه ذاتی بیلمه نی ایجاب ایدر.

اشبو آیت کریمه، الله عظیم الشانک سر و جهری و صدورده کی بواطنی بیلدیگنه و بر شیدک خالق او شیدک عالمی اولق ایجاب ایتدیگنه دلیل اولارق وارد اولمشدر. یونک دلیل عقلیسی ده خلقک قصداً ایجاد و تکویندن عبارت اولماسی و هر قاصدک قصد ایتدیگی شیئی بالضرور بیلمه سیدر: چونکه بر شیدن غافل اولان او شیدک حقیقتنی بیلمه مز و بر شیدک حقیقتنی بیلمه یین او شیئی قصد ایدمه مز؛ قصد اولما یاخوده ایجاد و تکوین اولماز. خالقک ماهیت مخلوقنی بیلمه سی ناصیل لابد ایسه، أحوال مخلوقنی بیلمه سی ده

اويله لابددر : زيرا ماهيتك بيلنمه سنى التزام ايدن قصد ، احوالك ده بيلنمه سنى استلزام ايددر . اهل سنت ، بو آيت كريمه ايله استدلال ايدرك قول فعلنك موجدى ده گلدر ديديلر و بونى ايكي وجه ايله اثبات ايتديلر : برنجيسى ، قول فعلنك موجدى اولسايدى ، حق جل و علا افعال عبيدك خالق و بناء عليه علمى اولمازدى ؛ حال بوكه ، بيلديگى بو آيت كريمه ايله ثابتدر . ايكنجيسى ، قول افعالنك موجدى اولسايدى ، تفاصيل افعالنى بيلمه سى لازم گليردى ، حال بوكه بيلمز . شورا سى ده بيلنمك ايجاب ايددر ، كه قول فعلنك موجدى اولماق له مسئولى اولماق لازم گلمز . مساعى حسنه سندن دولاي نائل مكافات و افعال سيئه سندن دولاي ده دوچار مجازات اولور : چونكه ، كسب باشقا ، خلق باشقادر . باعث مكافات و مجازات ايسه كسيدر .

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ
وَالِيهِ النُّشُورُ

« جعل » ماضى ، ايتدى ديمكدر . « ذلولاً » سهولت معنا سندر . « فامشوا » ده « فاعل » ترتيب افاده ايددر . « امشوا » امر حاضر يور ويكز ديمكدر . « مناكب » مجلس وزنده اولان « منكب » كه جمعيدر . قول ايله اوموزك برلشديگى يردر . « نشور » مصدر ، اولدوكدن صوگرا ديرلكر .

« هو » مبتدا . « الذى » خبرى . « جعل » ، « الذى » نك صله سى ، فاعلى اولان ضمير مستترده عائديدر . « لكم » « جعل » نك مفعول لهى . « الارض » مفعول بهيدر . « امشوا » فعل و فاعل . « فى مناكبها » ظرفدر . « كلوا » فعل و فاعل . « من رزقه » مفعول منهى . مضاف اليه اولان ضمير ، حق جل و علايه راجعدر . « كلوا من رزقه » جمله سى ، « امشوا فى مناكبها » جمله سنه معطوفدر . « و » عاطفه . « اليه » خبر مقدم . « النشور » مبتداى مؤخر . « واليه النشور » جمله اسميه سى ، مقدر اولان « اعلموا » به مفعول اولارق ماقبلنده كى جمله فعليه معطوفدر .

معناسى

« او ، ارضى سزه تسهيل ايدندر . بناء عليه ، فرط سهولتندن استفاده و الله عظيم الشانك نعمتلىنى طلب ايدكز و بيلكز ، كه رجوعكز منحصر آو گادر . »

بو آيت كريمه ، سر وجهرى بيلن حق جل و علا طرفندن كافرلى تهديد ايچون وارد اولمشدر . بونك نظيرى ، أفندي سنه گزلى خيانت ايدن بر كولهيه أفندي نك : « يافلان ! بن گزلى و آشكار ياپديغكى بيليرم . سكا باغشلا ديم شوا وده اوطور و سنك ايچون حاضر لاديم ما كولات و مشروباقى يه و ايج . لكن تاديمن أمين اولما . رضامه مخالف برشى ياپارساڭ ، اوى باشيگه يقار و سنى محو ايدرم ! » ديمه سيدر .

« ارض » سهل الانقياد اولاد ده و ميه تشبيه اولنقله اونده استعاره تحقيقيه و مكنيه وارددر . « مناكب » ، جبال ، يا خود اطراف معناسى ده و يرلمشدر . احواله « مناكب » ده « ارض » ده استعاره مكنيه قرينه اولان استعاره تصريحيه تحقيقيه وارددر . مناكب ، هرهانگى معنايه اولور سا اولسون ، بوراده « امشوا فى مناكبها » ده كى « مناكب » دن مراد يورومك ده گلدر . بلكه مناكبى وجودينك اضعيف يري اولدينى جهته ، اورايه باصيلماسنه ، بيلنمه سنه طاقت كتيرومه ين ده و نك مناكبه بيلنديگى حالده ، فرط تذلل ايله يورومه سندن كنايه اولارق ، ارضك فرط تذللنى مثال ايله بياندر . « امشوا ، كلوا » امرلى اباحه ايچوندر . « لكم » ك « ارض » دن صوگرا گلمه سى ، لازم ايكن تقديمى مقدمه اهتمام و مؤخره تشويق ايچوندر . تفسيرده [بناء عليه] فاعلى ترتيبيه يرينه استعمال اولوندى .

ءَاَمِنْتُمْ مِّنْ فِي السَّمَاءِ اَنْ يَّخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

« أ » همزة استفهامدر . « امنتم » فعل ماضى جمع مخاطب . « من » موصول . « فى السماء » ظرف مستقر من ضميرى عائددر . « أن » حروف ناصبه دن مصدرى افاده ايددر . « يخسف » ، دوندورور ديمكدر ؛ فعل مضارع . « فا » سبييت ، « اذا » مفاجئه ايچوندر . « تمور » فعل مضارع ، اوتيه برى يه صاللاير ديمكدر .

« امنتُم » فعل و فاعل . « من » مفعولی فی السماء ظرف . « یخسف » ان ایله منصوب
 فاعلی تحتندہ مستتر ضمیری « یخسف » ، « من ان یخسف » تقدیرندہ . « امنتُم » فعلنک
 مفعول منہی . « بکم » ایچون حال دین اولمش ایسه ده ، « یخسف » مفعولی اولناسی اولی در .
 « الارض » دخی « یخسف » نك مفعولیدر . « هی تمور » مبتدا ایله خبرندن مرگب
 جمله اسمیه « اذا » یه مخصوصدر .

معنای

« ای کافرلر ! گوکلرده کی ملکلرک یری آلت اوست ایدوب سزی باتیرماسندن
 امین میسکیز ؟ اونلر مراد ایدهرسه یر همان سالانیر . »
 یرک سالاناماسی اوستنده کنی آلتنه آلمق ایچوندر .

أَمْ اٰمَنْتُمْ مِّنْ فِی السَّمَاءِ اَنْ يُرْسِلَ عَلَیْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُوْنَ كَیْفَ نَذِیْرٍ
 « اُم » همزه ایله « بل » معناسنده . بوراده اولدیغی گبی ، مابعدی ماقبلندن منقطع
 اولان یرده منقطعه تسمیه اولونور . « بل » اضراب ایچوندر . « حاصب » ، اوافق طاش
 دیمکدر . « سین ایله سوف » فعل مضارعه داخل اولورلر ایسه ، اونی مستقبله تخصیص
 ایدهرلر . « سین » ، « سوف » دن اقریدر . « کیف » احوال دن سؤال ایچون ناصیل
 دیمکدر . « نذیر » مصدر ، انذار یعنی قورقوتقی معناسنده .
 اعرابی معلوم

معنای

« یوقسا ، گوکلرده کی ملکلرک اوزرکزه طاش یاغدیرماسندن امین میسکیز ؟ انذار
 ایدلدیگکیز شیئی گورورسه کیز ، انذارمک ناصیل اولدیغی بیلیرسکیز ! »
 آیت کریمهده معنای اضراب ، بروجه ایله تهدیددن دیگروجه ایله تهدیده انتقال ایچوندر .

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَیْفَ كَانَ نَكِیْرٍ

« ل » جواب قسم ایچوندر . « فکیف » ده « فا » سببیت افاده ایدر . « نکیر »
 انکار دیمکدر . اعترافک خلافیدر .

« کذب الذین » فعل و فاعل . « من قبلهم » مقدر اولوب « الذین » نك صله و عائدی
 اولان مضوا فعلنك مفعولیدر . « مضوا » گجیدیلر معناسنه . « کیف » ، « کان » نك خبری ،
 « نکیر » اسمیدر . « من قبلهم » ده کی ضمیر ، مکّه کافرلرینه راجعدر .

معنای

« بالله ! مکّه کافرلرندن اول گچنلرده پیغمبرلرینی تکذیب ایتدیلر . اونلری ناصیل تعذیب
 ایتدیسهم بونلری ده اوله تعذیب ایدهرم ! »
 حق جلّ و علا ، اولاً قدرت الهیه سنك دلیللرینی بیان بویوردی . قدرت الهیه سی ثابت
 اولدوقدن صوگرا کافرلری انواع عذاب ایله تعذیبه قادر اولدیغی ذکر و آیت آتیده
 دخی برهانلرینی ایراد ایتدی .
 انکار الهی ملزومیت علاقه سیله تعذیب دن مجازدر .

أَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّیْرِ فَوْقَهُمْ صَافَّاتٍ وَ یَقْبِضْنَ مَا یَمْسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحْمٰنُ
 اِنَّهٗ بِكُلِّ شَیْءٍ بَصِیْرٌ

« اُ » استفهام ایچوندر . « و » عاطفه . « لم » جازمه . « یروا » فعل مضارع ، اصلی
 « یرئوا » ایدی . اعلال ایله « یروا » قالدی . « اولم یروا » ، بوراده باقما دیلمی دیمکدر .
 « الطیر » ده « اُل » جنس ایچوندر . « طیر » طائرک جمعی . طیرک جمعی ده طیور و اطيوار
 گلیر . علی روایة « طیر » اسم جنسدر . بره و بردن زیاده یه اطلاق اولونور . بوراده
 معنای قوشار دیمکدر . « فوق » جهات ستن « اوست » دیمکدر . « صافات » جمع
 مؤنث سالم مفردی « صافه » در : چونکه ، طیر ا کثریتله مؤنث اولارق وارد اولور .
 « و » عاطفه « یقبضن » فعل مضارع جمع مؤنث غائبه در . قانادلرینی ایکی طرفه صیقان دیمکدر ، که
 بوراده چاربان معناسنده . « ما » نفی ایچوندر . « یمسکهن » : یمسک ، افعال بابندن
 مضارع ؛ آخرنده کی جمع مؤنث ضمیری « طیره » راجعدر . « الا » حرف استثنا .

«الرَّحْمَنُ» أسماء حسنا دندر. «مايسكهَنَ الْاَلْاَرْحَمَنُ»: «اونلری رحماندن باشقاسی طوتماز» ديمکدر. «آنه» نك ضمیری رحمانه راجعدر. «بصیر» أسماء حسنا دندر. بوراده لغة بيلیجی معناسنه در.

«اولم یروا»، «أَغْفَلُوا ولم یروا» تقدیرنده اولقله «لم یروا» واو ایله «غفلوا» اوزرینه معطوف و فعل ایله فاعل دن مرکب جمله فعلیه در، فاعلی مکه کافرلرینه راجعدر. «الی الطیر» مفعول الیهیدر. «فوق»، «یروا» نك یاخود «صافات» نك ظرفیدر؛ یاخود طیردن حالدر. مضاف الیهی اولان «هم» مکه کافرلرینه راجعدر. «صافات»، «طیر» دن یاخود «فوق» دن حالدر. «فوق» دن حال اولورسا متداخل اولور. «یقبضن» جمله فعلیه سی «صافات» اوزرینه معطوفدر. «مايسكهَنَ» فعل و مفعول «الْاَلْاَرْحَمَنُ» استثناء مفرغ ایله مستثنی اولارق «مايسكهَنَ» نك فاعلی مقامنده در. بو جمله فعلیه استینافیه در. «آنه» ضمیری اسم، «بصیر» ده خبردر. «بکل شیئی» بصیره متعلقدر. «آنه بکل شیئی بصیر» جمله اسمیه در. «بصیر» نك «یا» ایله تعدیه سی لغت فصیحه در.

معناسی

«مکه کافرلری، غافل اولدیلمده قانادلرینی آچوب سیردکلری و یا نلرینه چاربار اولدوقلری» حالده اوستلرنده اوچان قوشلره باقادیلمی؟ اونلری جووده رحماندن باشقاسی طوتماز. او هر شیئی بیلیر.

آیت کریمهیه متعلق وجوه اعراب، اختلاف معنای موجب اولمادیغندن، اذهانی تشتتدن وقایه یالنگز برینی اختیار ایله معنای اوکا گوره یازدق. ابوالسعود، «صف» ی قوشلرک قانادلرینه ده گل آياق لرینه حمل ایتک ایسته مش و قوشلر قانادلرینی بسط ایدمده لر سه آياق لرینی دیرلر دیمش ایسه ده بو حمل، بو آیت کریمه ده کی «یقبضن» قول کریمه و: «قانادلری چاربارق اوچانی به، آچارق اوچانی ترک ایت». معناسنده اولان «گل مادف و دع ماصف» حدیث شریفه و اکثر تفسیر کتابلرینه مغایر کوروله رک «صف» معناده قانادلره حمل اولوندی. «قبض» نك لغة معناسی ضم اولدینی حالده مفسر لر طرفندن چاربار معناسنده تفسیر اولونماسنک سبی، «یقبضن» نك مضارع

اولوب تکرره یعنی قاپادوب آجایه دلالت ایتمه سندن ناشیدر. بو آیت کریمه ده دخی افعال اختاریه عبدک مخلوق السهی اولدیغنه دلالت واردر. آیت کریمه اولنده کی استفهام ایله تویسخ بیان ایدر.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ
إِنَّ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ

«أم» منقطعه در. ابوالسعودک بیاننه گوره انتقال افاده ایدم «بل» معناسندن عبارتدر: چونکه، تعقیب ایدم «من» استفهام، همزه استفهامیه دن استغنائی موجب اولمشدر. «أم» ده کی میم ایله «من» ده کی میم ادغام اولونوب «أَمَّنْ» صورتی آلمشدر. «هذا» اسم اشارت. مشار الیهی محذوف. «جند» بوراده یاردمچی دیمکدر. «دون» بوراده «عند» معناسنده در. «ان الکافرون» ده کی «ان» حرف نفیدر. «غرور» مصدر، آلدانق معناسنده در. «من» مبتدا، «هذا» خبری. «الذی»، «هو جندلکم» صله سیله «هذا» نك صفتی. «ینصرکم» جمله فعلیه سی «جند» نك لفظی اعتبار ایله صفتیدر. «من دون الرحمن» ترکیب اضافیسنده «من»، «ینصر» یه متعلقدر. «ان الکافرون» مبتدای منفی، استثنای مفرغ ایله مستثنی اولان «فی غرور» ظرف مستقری ده خبردر. اعرابده باشقا جهتلرده وار ایسه ده بو جهتی ترجیح ایدم ابوالسعودک اثرینه اتباع ایله اکتفا اولوندی.

معناسی

«یوقسا، کندیگزه یاردمچی زعم ایتدیگکز شو حقیر، طرف رحماندن صادر اولان عذابدن سزی قورتاریرمی؟ کافرلر، غروردن باشقا بر حالده ده گلدرلر.»

قدرت السهییه دلالت ایدم احوال طیوری تأمل و حق قبول ایتمه ین کافرلرک اشبو آیت کریمه ایله تویسخنه انتقال بیورولمشدر. مشار الیهک مذکور اولماسی حقیر اولدینی ایچوندر. اونک ایچون شو حقیر دییه تفسیر اولوندی.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ

«أم» یا لکنز «بل» معنای اولوب بوراده قصه دن قصه به نقل ایچوندر ، که «واو» مراد فیدر . «من» موصولدر . «لجوا» اصرار و تمادی ایتدیلر دیمکدر . «عتو» عناد واستکبار معنای در ، که دنیا به حرصی سبیل به قوه عملیه نك فسادندن ، «نفور» ده حقندن اعراض معنای در ، که جهلری سبیل به قوه نظریه نك فسادندن نشأت ایدر . «ان» صرف شرطدر . اعراب معلومدر .

معنای

«الله عظیم الشان رزقی سزدن امساک ایتسه شو الله برکزدن کیم سزی ارزاق ایدر ؟ اونلر بوقادار تبکیتدن صوگراینه متأثر اولمایوب بلکه عناد واستکبار و حقندن اعراضده تمادی ایتدیلر .»

أَمَّنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

«فا» ترتیب ایچوندر . «من» نك هر ایکسی موصولدر . «یمشی» هر ایکسی مضارعدر ، یورور دیمکدر . «مکباً» افعال بابندن اسم فاعل اولوب متادیا توکیزیوب یوزی اوستی دوشن معنای در . «اهدی» اسم تفضیل بوراده داهاعالم دیمکدر «صراط» یول ، مستقیم دوغرو معنای در .

«من» یعنی برنجیسی مبتدا «یمشی» فعل و فاعل «من» نك صله و عادی . «مکباً» ، «یمشی» نك فاعلندن حال . «علی وجهه» ، «مکباً» نه متعلق . مضاف الیه اولان ضمیر ، موصوله راجعدر . «اهدی» خبردر . ایکنجی «من» ایله تعلقاتی مفردک مفرد اوزرینه عطفی قیلندن برنجی به معطوفدر . ایکنجی «من» مبتدادر ؛ خبری ، محذوف

اولان «اهدی» دینده اولمش اما ابوالسعود رحمه الله تعالی بوقوله التفات ایتمه مشدر . شو حالده آیت کریمه ده کی «أم» یاخود معنای متضاه اولوب منقطعه ده گلدر : چونکه ، منقطعه مفرده داخل اولماز .

معنای

«یولسزلق» انتظامسزلق سبیل به متادیا توکیزیوب یوزی اوستی دوشهرک یورویمی بولنی دها آبی بیلیر ، یاخود دوز یرده دوغرو یوله گیددن می ؟ آیت کریمه ده مؤمن ایله کافرنک حالنه مثال ضرب اولونمشدر . حاللری بیان بویوریلان مؤمن ایله کافر ، بروایت گوره ، عام اولوب مؤمنلر ایله کافرنک کافه سنه شاملدر . دیگر روایت گوره ، رسول الله صلی الله علیه وسلم یاخود اصحابدن بری ایله ابوجهله خاصدر . حکایه بویوریلان حاللری ده ، بروایت گوره آخرتده کی حاللری ، دیگر روایت گوره ، دنیا ده کی حاللریدر . آیت کریمه نك تفسیرنده دیگر معنالدخی مروی ایتسه ده اقوال ضعیفه مستند اولقله درجندن صرف نظر اولوندی .

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ

«انشا» احداث یعنی یوقدن وار ایتدی دیمکدر . «السمع» ، بوراده فخر الدین رازینک قولنه گوره «قولا» دیمکدر : چونکه ، مرحوم ، «مع مافیه من القوى الشریفه» دیمکدر ، که «سمع وأبصار وأفئدة» یونلرده موجود اولان قوای شریفه ایله برابر ، دیمکدر . «السمع» نك مفرد اولارق کلمه سی فی الاصل مصدر اولدینی ایچوندر : زیرا ، فصحاء کثراً مصدری جمع ایتزلر . «أبصار» بصرک جمعی اولوب «گوزلر» معنای اولدینی گبی ، «الأفئدة» دخی فؤادک جمعی اولوب بوراده «یوره کار» معنای در . «قلیل» ، اسم فاعل ، «ما» زائده ، «تشکرون» ، مضارع جمع مذکر مخاطبدر . «قل» فعل ، فاعلی رسول الله صلی الله علیه وسلم راجع أنت ضمیر مستتریدر .

«هو» مبتدا «الذی» خبری. «أنشأكم» ده فعل و فاعل و مفعولن مرکب جمله فعلیه اولوب «الذی» نك صله سی و عائدیدر. «جعل لكم السمع» فعل و فاعل و مفعوللری جمله فعلیه اولارق «أنشأكم» جمله سی اوزرینه معطوفدر. «الأبصار» «السمع» اوزرینه «الافتئده» دخی «الأبصار» اوزرینه معطوفدر. «قلیلاً» مصدر مخدوف اولوب «تشكرون» نك مفعولی اولان «شكرا» لفظنك صفتیدر. «قل» دن صوگراگی عبارة قرآنیه مقول قول اولوب «قل» ایله مقولی ده جمله استینافیه در.

معنای

«یا اَکمل الرسل! منکرلر ده کی: «او، سزی یوقدن وارایدن و خلق اولوندوقلری شیلرده استعمال ایتمه کز ایچون سزه قولاق و گوز و یورک و یرمندر. سز ایسه پک آز شکر ایدیورسکیز.»

قولاغک ماخلق لهی، آیات قرآنیه یی استماع و متضمن اولدینی اوامر و نواهی ایله تمثیل، گوزک ماخلق لهی شئون الهمیه یه شهادت ایدن آیات تکوینییه نظر، قلبک ماخلق لهی ده ایشندیگی و گوردیگی شیلری تفککردر. شکر ایسه بوتمثل و نظر و تفکرک ایجاب ایتدیگی ایمانک لازمیدر. شوخالده، سمع و أبصار و افتئده دن مراد بونلرده کی قوتلر اولقله، بونلر حالیت و محلیت علاقه سیله مجازدر. ماء زائده قلتده تأکید ایچونددر. حق جل و علا، کافرلری أحوال طیوری تأمله دعوت ایتدی، اجابت ایتمه دیلر، تهدید بویوردی. اشبو آیت کریمه ایله ده صفات انسانیه لریخی تأمله دعوت بویوریور، که اعتذاره محل قلماسین. نه عدالت؟ دوغروسی لطف و مرحمت.

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

«ذراً» ماضی. خلق ایتدی. «تحشرون» مضارع، طوبیلا نیرسکیز دیمکدر. اعراب معلوم.

معنای

«یا اَکمل الرسل! منکرلر ده کی: «او، سزی یرده خلق ایتدی. و اوکا حشر اولونورسکیز.»

حق جل و علا اشبو آیت کریمه ایله ده کافرلری ذاتلریخی تأمله دعوت ایتدی و سبق ایدن «لیلوکم ایکم احسن عملاً» قول کریمک مضمونی اثبات ایچون ایراد ایله دیگی دلائلک هر برنده قدرت کامله سنی ده بیان بویوردی و ابتداء خلق و تکوینه قدرت، اعاده یه قدرتی موجب اولقله، صوگ دلیل اولان اشبو آیت کریمه نك نهایتنده «والیه تحشرون» دیدی.

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

«و»، استینافیه در. «متی»، زماندن سؤال ایچون اولوب «نه زمان؟» معناسنه در. «ان» شرطیه در. «يقولون»، فعل و فاعل و «متی هذا الوعد الخ» مقولیدر. «متی» خبر مقدم، «هذا» مبتدای مؤخر، «الوعد» «هذا» نك بدلی. «ان کنتم صادقین» جمله شرطیه، جزاسی مخدوف اولوب «فبینوا» تقدیرنده در. آیت کریمه ایسه جمله استینافیه در.

معنای

«کافرلر، شووعد کز نه زماندر؟ سوز کزده صادق ایسه کز وقتی بیان ایدکیز! دیرلر.» بو آیت کریمه، آیت سابقه ده کی «والیه تحشرون» تهدیدینه قارشی، رسول الله صلی الله علیه و سلم ایله قرآن مبینی تلاوت ایدن مؤمنلره خطاباً وارد اولان سؤالی حاکیدر. فخرالدین رازینک تفصیلنه گوره، کافرلر طرفندن سویله ن بوزک مستقبله یاخود ماضیده اولماسی محتملدر: چونکه آیت جلیله ده کی «يقولون» مضارع صیغه سی اولقله مستقبله دلالت ایتدیگی گبی، «فکانوا يقولون» تقدیرینک جوازی ده ماضی ده دلالت ایدر. سبب تکلملری ده یا استهزا یاخود وعدک تأخری سببیه حمل ضعفدر. موعود شی ایسه یا قیامت یاخود مطلق عذابدر.

قُلْ إِنَّمَا أَعْلِمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ

«ان» مشبه بالفعل اولان حروفدن اولوب تحقيق افاده اينديگي گي بوکا متصل اولان «ما» ده کافه اولوب «ان» ي اسمي نصب و خبري رفع ايتک عملندن کف و منع ايدەر . و «اتما» ايکيسي بردن حصر افاده ايلر . «العلم» ده کي حرف تعريف عهد ايچون اولوب «علم» بيلمک معناسنه در . «عند» بوراده «ياند» ديمکدر . «نذير» اسم فاعل اولديغي گي «مبين» ده اسم فاعلدر . اولکيسي تبليغ و تخويف ايدن معناسنه ، ايکنجيسي ده نازل اولان وحي اظهار ايدن معناسنه در .
«اتما العلم عندالله و اتما انا نذير مبين» مقول قولدر . «العلم عندالله» مبتدا و خبر و مضاف اليه . «انا نذير مبين» مبتدا و خبر و صقندر .

معناسي

«أى پیغمبرلرک ا کلی ! کافرلره دی که : «شو وعدک وقتي بيلمک الله مخصوصدر . بن آنجاک بکا نازل اولان وحي اظهار و تبليغ و اونکله سزی انذاره مأمورم .
آيت کریمه نك معناسندن مراد ، «يا محمد ! کافرلره وعدک وقوعی بيلمک باشقا ، وقت وقوعی بيلمک باشقادر . برنجیسی بنده موجود اوده انذار و تحذيره کافيدر . ايکنجیسی ايسه الله مخصوصدر . نذير مبين اولق ايچون ايکنجییه احتياجم يوقدر دی .» ديمکدر .

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ

«فا» فصیحه «لما» شرط ايچوندر . «زلفه» ياقينلق معناسنه در . «سيئت» فعل ماضی مجهول مفرد مؤنث ، کوتولندی يا خود چيرکينلندی ديمکدر ، که حزن و غمک

تأثيريله حاصل اولان حالى بياندر . «وجوه» ، «وجه» ک جمعى ، يوزلر معناسنه در . «تدعون» مضارع اولوب ايسترسکيز ديمکدر ، که «کنتم» ايله وقوعنده استهزاء استعجال ايدردکيز معناسنه اولور .

عباره ، «قد اتاهم الموعود فرأوه فلما رأوه» تقديرنده اولمله ، «فرأوه» جمله فعلية مسببه سی «قد اتاهم الموعود» جمله فعلية سی اوزرينه معطوف و «فلما رأوه» جمله فعلية شرطيه سی ده «فرأوه» جمله فعلية مقدره سی اوزرينه مرتبدر . «زلفه» موعوده راجع اولان «فلما رأوه» ده کي ضمير مفعولدن حالدر . «سيئت وجوه الذين كفروا» جمله سی جزا و «قيل هذا الخ» جمله سی ده جمله جزاييه اوزرينه معطوفدر .

معناسي

«وعد اولونان شی گلدی ، کافرلر گوردیلر . کافرلر اونى یاقین اولارق گورونجه یوزلری یوزلدى و اونلره وقوعنده استعجال ايتديگکيز ايشته بودر ! دیندى .
«سيئت وجوههم» يرينه «سيئت وجوه الذين كفروا» گلمه سی یعنی ضميرک اظهار ايديله سی کافرلری ذم و یوزلرينک بوز و لما سنک علتی کفرلری اولديغی بیان ايچوندر . «سيئت» ک مؤنث صيغه سیله ورودی فاعلی اولان «وجوه» ک جمع اولماسندن ناشيدر . نيته کيم مصباحده ابواسحق الزجاجدن نقلاً ، ذوی العقولدن باشقاسنه مخصوص اولان جمعلر ، واحدی مذکر اولسون مؤنث اولسون مؤنثدر : ابل ، ارجل گي . انسانه و سائر حيوان ناطقه مخصوص اولان جمع مکسرلر مؤنثدر : رجال ، ملوک ، قضاة ، ملائکه گي . و هر جمع ، که کندى ايله مفردی آراسنده ، بقر و بقرده اولديغی وجه ايله ، ها واردر تذکیر و تانیثی جائزدر . و هر جمع ، که حمات ، جرادات ، دريهمات ، دينيرات ده اولديغی وجه ايله ، آخرنده تا واردر مؤنثدر دييور . «فلما رأوه» نك ماضی صيغه سیله گلدیگنه گوره ، «متی هذا الوعد» سؤالنده کي «موعود» ک عذاب مطلق اولماسی واشبو آيت کریمه نك ده عاد و ثمود گي ام سالفه حقنده واقع اولان عذاب هلاک حمله اولونماسی اقتضا ايدەر . و یوفاردن بری او قود یغمز آیات کریمه نك مک کافرلرينه خطاباً و اونلرک حال و قاللرينی حکایه و ورودی ده موعودک قیامت اولماسی

و قیامتک مستقبله وقوعی حسیله صیغه نکرده استقبال معنای افاده یتیم ایچون «گوردوکلری زمان» دیمک اولان «متی رأوه» صورتده تفسیر ایدیله سنی ایجاب ایدر. هر ایکی صورتده تفسیر ایدن واردر.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُحْيِي الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ

«ارایتم» خبرونی یعنی بگما بیلدیرگز معناسنه در. «معی» بنمله برابر دیمکدر. «یحیی» مضارع حمایه و محافظه ایدر معناسنه در. «فا» جزائییه در. «الیم» اسم فاعل: چونکه لازمدر. همزه ایله تعدیه ایدیلرک «مؤلم» معنای ویرلمشدر، که «آغریدان» دیمکدر. «رأیتم» دن آیتک نهایتنه قادر مقول قولدر. «ان اهلکنی الله» جمله فعلیه شرطیه، «ومن معی» «اهلکنی» ده کی یای متکلم اوزرینه «اورحمانا» دخی «اهلکنی» اوزرینه معطوفدر. «فمن یحیی الکافرین من عذاب الیم» ده جمله فعلیه جزائییه در. جمله شرطیه ایله جزائییه نکر مجموعی ده «ارایتم» ک مفعولیدر.

معنای

یا اکل الرسل! کافرله: «الله عظیم الشان بنی و بنم ایله برابر اولان مؤمنلری اولدیرسه» یاخود کمال رحمندن أجللرمزی تأخیر ایتسه، سزی عذاب الیمدن کیم قورتاریر؟ بگما بیلدیرگز» دی.

«ام یقولون شاعر نتریبس بهرب المنون» و «بل ظنتم ان لن یتقلب الرسول والمؤمنون الی اهلیم ابدآ» آیت کریمه لرنده بیان بویورولدینی وجه ایله، کافرلر، رسول محترم صلی الله علیه و سلم ایله مؤمنلرک هلاکی ایچون بددعا ایتکله حق جل و علا اشبو آیت کریمه ایله جواب ویرمش و رسول اکرمنه، کافرله قارشی: «بز اولمشز قاللشز، سزک ایچون بر فائده یوقدر. سزی عذاب الیمدن کسه قورتارماز، مگرکه دعوته اجابت و اسلامی

قبول ایدسه سگز، دیمه سنی بویورمشدر. اشبو آیتده «اهلکنی» لفظنک ورودی، کافرلرک هلاک تمئیسسنده بولونمالرینه مقابله در. آیت کریمه ده کی استفهام، انکاری اولمقله معنای نفیدر. «فمن یحیی الکافرین» ده «کم» ضمیری رینه «الکافرین» کلمه سی، کفرک عدم نجاته علت اولدینی بیان ایچوندر. «ارایتم» کلمه سی حقیقه قامو مترجمی حاصم آفندی دیورکه: [«ارایت» کلمه سی کلام عربده «اخرنی» معناسنه استعمال اولونور. ذهنک لفظ مزبور دن معنای مرقومه انتقالی، رؤیت اخبارک سبب اقواسی اولدینغه مبنی اولمقله اطلاق سبب و اراده مسبب وجه ایله رؤیت اطلاق و اخبار اراده و همزه استفهام طلب فهم ایچون موضوع اولمقله آنکله ده امر بالاخبار مراد اولوندی. طلبه دلالتده مشترک اولدوکلری ایچون «رایت» کلمه سی «اخرنی» کلمه سندن ذکر السبب اراده المسبب وجه ایله مجاز مرسل اولور. طلب فهمه موضوع اولان أدات اطلاق اولونوب طلبه موضوع اولان صیغه امر و اراده اولونمشدر. صیغه مزبوره أدات مرقومه یه تشبیهاً خلاصه سی مجاز مرسله مبنی استعاره اولور.]

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

کرمک مفردات، کرمک اعراب أمثالیله معلومدر.

معنای

ای رسول محترم! کافرله: «سزی عبادتنه دعوت ایتدیگم مولی النعمدر، ماسوانک کافه سی یا نعمت و یا منعم علیه اولدینی بیلدیگمز ایچون، اوکا ایمان و ماعداسی منفعت و مضرتیه مقتدر اولما دینی بیلدیگمز ایچون منحصرآ اوکا تفویض امورایتدک بزدن سزدن هانگیملرک ضلال واضحه اولدینی یاقینده بیلدیرسگز!» دی.

معنادن «سزی عبادتنه دعوت ایتدیگم»، «هو» نکر و «مولی النعم»، «الرحمن» نکر تفسیری، «ماسوانک یا نعمت و یا منعم اولدینی»، «مولی النعم» ک لازمی و «بیلدیگمز ایچون»، «ایمان» ک علی و «ماعداسنک منفعت و مضرتیه مقتدر اولما دینی»، «علیه» نکر تقدیمندن حاصل اولان حصرتک مقتضاسی و «بیلدیگمز ایچون» منحصرآ توکلک موجیدر.

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَاءُكُمْ غَوْرًا فَنِ يَأْتِيَكُمْ بِمَاءٍ مَّعِينٍ

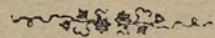
«صبح» صباحند. ابن الجوالقی، «ثعلب» دن روایه عربی نزدنده صباحك نصف اللیل آخرك ابتداسندن زواله قادر، مسانكده زوالدن نصف اللیل اولك آخرینه قادر اولدیغنی سویلر. «صبح» فعل تام اولدیغنی حالده، صباحه داخل اولدی یعنی صباحلادی دیمك و فعل ناقص اولدیغنی حالده «صار» گبی اولدی دیمك اولور. فعل ناقص اولدیغنی زمان، مدخولی اولان جمله اسمیه نك مبتدائی مرفوع قالارق اسمی، و خبری منصوب اولارق خبری اولور. نیته کیم، بوراده دخی اویله اولمشدر. «غور»، «غائر» معناسنه مصدردر. یعنی «عادل»، «عدل» ایله تسمیه اولوندیغنی گبی «غائر» ده «غور» ایله تسمیه اولونمشدر. معناده مبالغه افاده ایدر. تورکجه سی، بوراده «باتمق» دیمکدر. لکن اسم قلب اولونماسی حسیله مصدر معنای قلماز: چونکه، اوقادار «غائر» که عین «غور» معناسنه اولور. «معین» یا بیعدن مبیع گبی «عین» دن مفعولدر، گوزلرله گورولن دیمك اولور؛ یاخود «معن» دن فعلدر، جاری یعنی آقان معناسنه گیلر. «ارایتم» ایله بونی تعقیب ایدن عباره مقول قولدر. «ارایتم» جزادن سؤال افاده ایدر. «صبح» فعل ناقص. «ماء» اسمی «غورا» خبری در. جمله، جمله فعلیه اولوب اولنه «ان» داخل اولدیغنی ایچون شرطیه اولمشدر. «من» مبتدا. «یا تیکم» دن «یا ت» فعل مضارع اولوب «ان» ایله مجزوم اولدیغنی ایچون آخرنده «یا» ساقط اولمشدر. ضمیر مستتری اولوب «من» ك حائدی اولان «هو» فاعلی، کافرله خطاب «کم» ضمیری مفعولدر. «باء» ده کی «با»، «یا ت» یه متعلق اولوب «باء معین» ترکیب توصیفی ده ایکنجی مفعولدر. «یا تیکم بقاء معین» جمله فعلیه سی، مبتدا اولان «من» ك خبری و بو جمله اسمیه دخی جمله جزائی در اولنه «فا» کله سی جمله جزائی اولدیغنی ایچوندر.

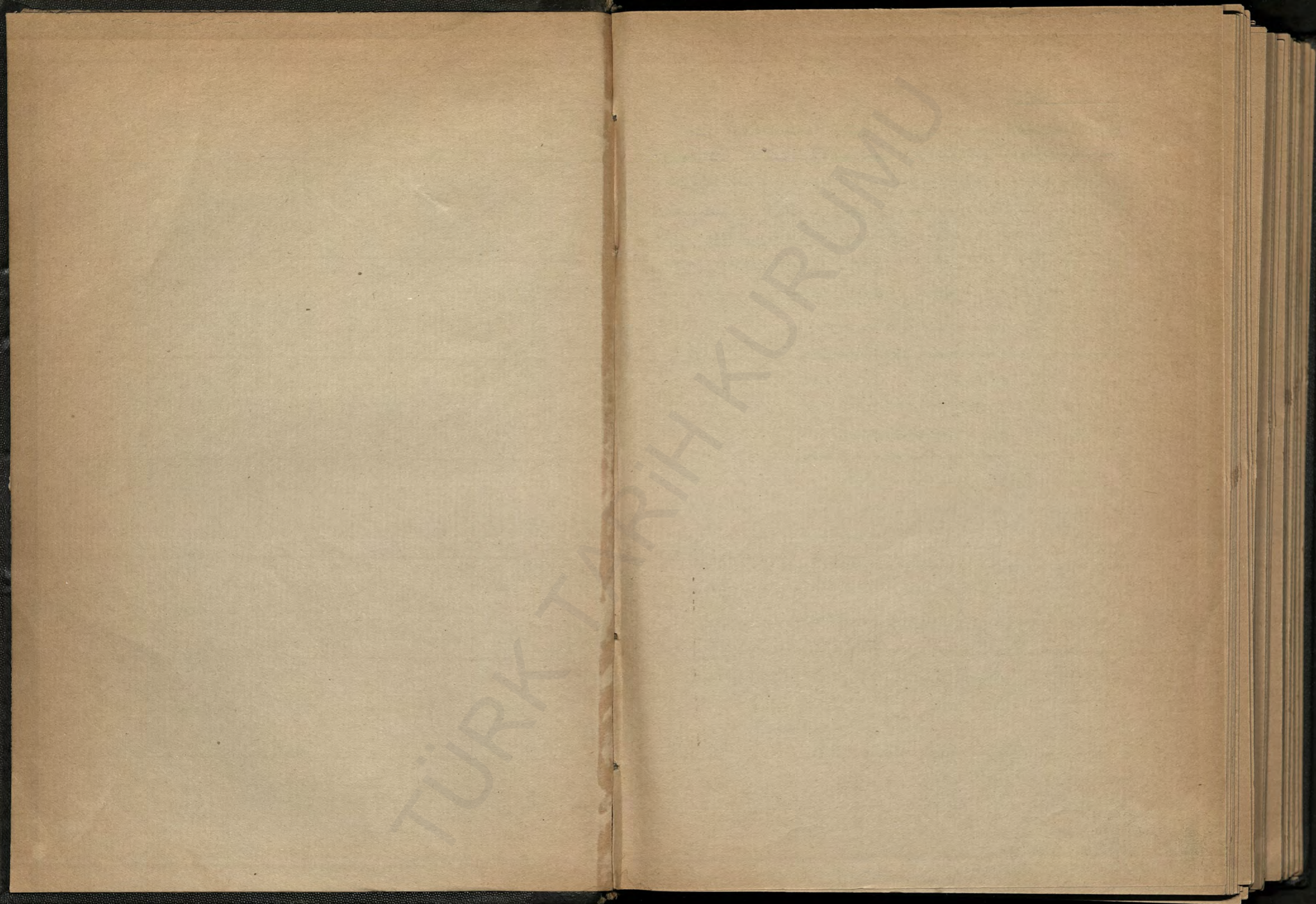
مغاسی

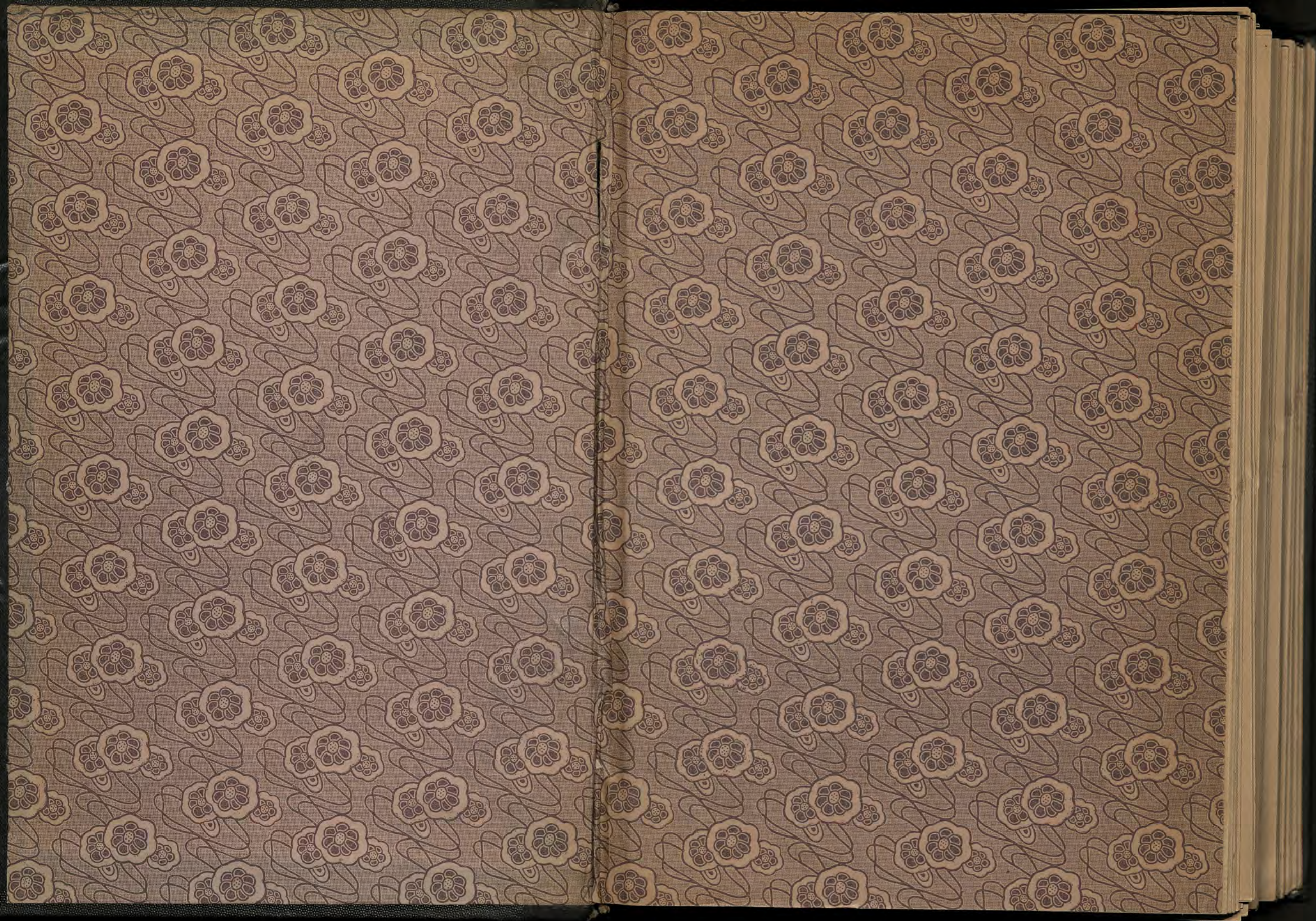
یا ا کمل الرسل! کافرله: «صویکیز چکیلیر، یوق اولور. سزه ظاهر یاخود جاری صوی کیم گتیریر بکا بیلدیریکیز.» دی.

اشبو آیت جلیله منحصراً حق جل و علایه توکاک واجب اولدیغنه دلیل اولارق وارد اولمشدر. مراد، کافرله بعض نعمت اقرار ایتدیرمک و طوتوقلری یولك قبحنی بیلدیرمکدر: چونکه، بو سؤاله قارشى «الله» دییه جواب ویره جکلری شبهه سزدر. نیته کیم متعدد آیت کریمه ده بیان بو یورولدیغنی وجه ایله، وارد اولان أسئله تعجیزیه جواباً «الله» دیمشدر. مفردات بحثنده بیان اولوندیغنی وجهله، «غائر» ك «غور» ایله تسمیه سی، صویك عین «غور» اولدیغنی ذکر اولدیغنی حالده، قاضی طرفندن «قوغالر یتیشمیه جك» قادار چکیلیمه سی، دییه تفسیری، انتفاعلری ممکن اولمایان حالى عدم عدایمه سندن ناشیدر.

تمام

نورالبيان

فأنه كربلاء

نوركم زحمی

الکتاب فی حلال

A
8560

2